VASÁRNAPI KÖNYVÜNK

B év

VASÁRNAPI KÖNYVÜNK

VASÁRNAPI KÖNYVÜNK

Homiliák, elmélkedések és olvasmányok
a vasár- és ünnepnapi evangéliumszakaszok alapján.

B év

SZENT ISTVÁN TÁRSULAT
AZ APOSTOLI SZENTSZÉK KÖNYVKIADÓJA
BUDAPEST, 1985

NIHIL OBSTAT DR. JÓZSEF GIANITS, CANONICUS. CENSOR

NR. 704-16/1985. IMPRIMI POTEST.
STRIGONII, DIE FESTO EPIPHANIAE A. 1985.
LÁSZLÓ CARD. LÉKAI, PRIMAS HUNGARIAE, ARCHIEPISCOPUS ESZTERGOM.

SZERKESZTETTÉK:

KORONCZ LÁSZLÓ és ZSÉDELY GYULA

ÍRTÁK:

GYÜRÜ GÉZA
KORONCZ LÁSZLÓ
NAGY JÓZSEF
PÁSZTOR GYŐZŐ
TAJDINA JÓZSEF
TAKÁCS LÁSZLÓ
ZSÉDELY GYULA

ELSŐ KÖTETET ÍRTÁK:

Zsédely Gyula (Ádvent 1. vasárnaptól—évközi 9. vasárnapig)
Koroncz László (Évközi 10. vasárnaptól—34. vasárnapig)

MÁSODIK KÖTETET ÍRTÁK:

Pásztor Győző (Ádvent 1. vasárnaptól—évközi 7. vasárnapig)
Gyürü Géza (Évközi 8. vasárnaptól—34. vasárnapig)

HARMADIK KÖTETET ÍRTÁK:

Nagy József (Ádvent 1. vasárnaptól—évközi 7. vasárnapig)
Tajdina József (Évközi 8. vasárnaptól—34. vasárnapig)

Az irodalmi szemelvényeket Takács László válogatta.

A többi beszédek szerzőit a tartalomjegyzékben közöljük.

Minden jog fenntartva
beleértve a bárminemű eljárással
való sokszorosítás jogát is.

TARTALOMJEGYZÉK

Ádvent 1. vasárnapja 10
Isten szól hozzánk 10
Ádvent 2. vasárnapja 19
Isten gondoskodik rólunk 20
Ádvent 3. vasárnapja 25
Az Egyház szent liturgiája 26
Ádvent 4. vasárnapja 31
Jézus köztünk lakik az Oltáriszentségben 32
Karácsony 38
Karácsony az egyházi évbe ágyazva 39
Szent Család ünnepe 47
A szentségeket kiosztó egyház védi a családot 48
Szilveszter-esti elmélkedés 54
Mikes Kelemen leveleiből 54
Újév: Szűz Mária Isten anyja ünnepe 57
Mitől „új" az újév? 58
Vízkereszt 61
Menjünk szentmisére Jézust keresni 62
Évközi 1. vasárnap, Urunk megkeresztelkedése 68
Amit a keresztelésről tudnunk kell 69
Nagyböjt 1. vasárnapja 74
Milyen a vasárnapod? 74
Nagyböjt 2. vasárnapja 79
Krisztus keresztáldozata az oltáron 80
Nagyböjt 3. vasárnapja 84
Az ószövetségi tízparancsolat és a gyónás 85
Nagyböjt 4. vasárnapja 92
Akarsz örökké élni? 93
Nagyböjt 5. vasárnapja 100
A betegek szentsége 101
Virágvasárnap 110
Jézus virágvasárnapja és a keresztény sors 111

Húsvétvasárnap 117
Húsvét és a kereszténység 118
Húsvét 2. vasárnapja 121
Keresztségünk nem teljes a bérmálás nélkül 122
Húsvét 3. vasárnapja 127
A megbérmáltak az egyház élcsapata 128
Húsvét 4. vasárnapja 133
Hogyan tanít ma az egyház? 134
Húsvét 5. vasárnapja 138
Hogyan lehetnénk apostolok, hősök, szentek? 139
Húsvét 6. vasárnapja 145
Egy római katonatiszt példája 146
Húsvét 7. vasárnapja 151
Az apostoli testület 152
Urunk mennybemenetele 157
Mi lesz velünk a halál után? 158
Pünkösdvasárnap 164
A Szentlélek és mi 165
Évközi 2. vasárnap 170
A keresztény egység 170
Évközi 3. vasárnap 177
A szentmise és az Eucharistia 177
Évközi 4. vasárnap 183
Isten rendelése a papság 184
Évközi 5. vasárnap 192
Minden keresztény egyúttal küldött is 193
Évközi 6. vasárnap 198
A szenvedés értelme 199
Évközi 7. vasárnap 207
A gyónás problémája 208
Évközi 8. vasárnap 214
Nemcsak a böjti időben kell böjtölnünk 214
Évközi 9. vasárnap 219
Ne álljuk útját Isten kegyelmének 220
Évközi 10. vasárnap 225
Rokonságban Jézussal és egymással 226

Évközi 11. vasárnap 231
„Jöjjön el a te országod" 232
Évközi 12. vasárnap 237
Krisztus bárkájában 237
Évközi 13. vasárnap 243
Halálán van a lányom 244
Évközi 14. vasárnap 249
Jézus tanítani kezdett 249
Évközi 15. vasárnap 254
Én Krisztus betege vagyok 254
Évközi 16. vasárnap 260
Jézussal töltött szabadidő 260
Évközi 17. vasárnap 265
„Szárnyad oltalmában keresek védelmet" 266
Évközi 18. vasárnap 271
„Ne romlandó eledelért fáradozzatok" 272
Évközi 19. vasárnap 277
„Aki hisz bennem, annak örök élete van" 277
Évközi 20. vasárnap 283
Halálodat hirdetjük Urunk és hittel valljuk 283
Évközi 21. vasárnap 288
Jézus Krisztus „az Isten Szentje" 288
Évközi 22. vasárnap 294
Jézus és a farizeusok 295
Évközi 23. vasárnap 300
„Isten oltó-kése" 300
Évközi 24. vasárnap 306
A megvetett és a szeretett Jézus 306
Évközi 25. vasárnap 312
Aki első akar lenni, legyen a legutolsó 312
Évközi 26. vasárnap 318
„Boldog az az ember, aki a kísértésben helytáll" 318
Évközi 27. vasárnap 324
„Amit Isten összekötött" 325
Évközi 28. vasárnap 329
„És aztán?" 330

Évközi 29. vasárnap 336
„Készen vagytok rá, hogy igyatok a kehelyből?" 337
Évközi 30. vasárnap 342
„...Hogy lássak" 342
Évközi 31. vasárnap 348
„Miért nem érti gyümölcs a törzset?" 349
Évközi 32. vasárnap 354
„Arcod verítékével eszed kenyeredet" 354
Évközi 33. vasárnap 359
Ítél élőket és holtakat 360
Évközi 34. vasárnap — Krisztus király ünnepe 365
A Nagy Király hírnöke vagyok 365
Szentháromság ünnepe 370
Szentháromság (P. Gy) 370
Úrnapja: Krisztus szent Testének és Vérének ünnepe 376
„Az élet Kenyere" (Gy. G.) 377
Jézus Szentséges Szívének ünnepe 382
Mit vár tőlünk Jézus Szent Szíve? (Gy. G.) 382
Szeplőtelen fogantatás 388
Lehet-e bűn nélkül élni? (P. Gy) 389
Szent István első vértanú, Dec. 26. 393
A halálig vállalt élet (P. Gy) 393
Gyertyaszentelő Boldogasszony: Urunk Jézus bemutatása ... 398
Gyertyaszentelő mindenki ünnepe (P. Gy) 399
Az angyali üdvözlet — Gyümölcsoltó B. A. ünnepe 404
Az Úr szolgálója vagyok (P. Gy) 405
Szent Péter és Pál apostol ünnepe; Jún. 29. 410
„Krisztus él énbennem" (Gy. G.) 410
Nagyboldogasszony: Szűz Mária mennybevétele 416
Miért boldog Mária? (Gy. G.) 417
Aug. 20. Szent István király ünnepe 423
Gyűrű szent István király ujján, és jogar a kezében. (Gy. G.) ... 423
Augusztus utolsó vasárnapja: Terménybetakarítás 429
Felajánljuk néked a föld termését. (Gy. G.) 429
Szept. 8. Kisboldogasszony (Szűz Mária születése) 432
„Köszönteni jöttünk, ó, Mária". (Gy. G.) 434

Szűz Mária, Magyarok Nagyasszonya 440
...Hogy felismerjék bennünk Szűz Mária gyermekeit. (Gy. G.) . 440
Szeptember utolsó vasárnapja: Szentírás vasárnapja 445
Krisztus jelen van Igéje által. (Gy. G.) 445
Nov. 1. Mindenszentek ünnepe 450
Csatlakozzatok a szentekhez. (Gy. G.) 450
Nov. 2. Halottak napja 456
Nem a halál jön értem, hanem a jó Isten. (Gy. G.) 456

ÁDVENT 1. VASÁRNAPJA

OLVASMÁNY (Iz 63, 16b—17; 64, 3b—8)
Te Uram, te magad vagy a mi atyánk, régtől fogva „Megváltónk" a neved.
Fordulj felénk újra,...
Ó, bárcsak széttépnéd az egeket és leszállnál!
Te elébe sietsz annak, aki az igazsághoz szabja tetteit.

SZENTLECKE (1 Kor 1, 3—9)
Veletek kapcsolatban szüntelenül hálát adok az Istennek azért az isteni kegyelemért, amelyet Krisztus Jézusban nyertetek. Benne gazdagok lettetek minden tanításban és ismeretben.

EVANGÉLIUM (Mk 13, 33—37)
Jézus egy alkalommal igy beszélt tanitványainak a végső dolgokról: Vigyázzatok, legyetek éberek, mert nem tudjátok, mikor jön el az idő. Éppen úgy, mint az idegenbe készülő ember, aki otthagyja házát és szolgáira bízza vezetését, mindegyiknek kijelöli a maga feladatát, a kapusnak is megparancsolja, hogy virrasszon. Legyetek hát éberek! Nem tudjátok ugyanis, mikor érkezik meg a ház ura: lehet, hogy este, lehet, hogy éjfélkor, vagy kakasszóra, vagy reggel. Ne találjon alva, ha váratlanul megérkezik! Amit nektek mondok, mindenkinek mondom: Legyetek éberek!

Isten szól hozzánk

Japánban a legutóbbi időkig a császár alakja úgy élt alattvalói lelkében, mint nemzeti ideál, aki az országban a legfőbb főpap, szent és sérthetetlen. Szinte istenítették. Az egyszerű japán emberek nemcsak hogy nem láthatták, de még hangját sem hallhatták közvetlenül. Ha üzent népének, azt mindig mások tolmácsolták a tömeg felé. A II. világháborús összeomlás után történt, hogy híre

ment: a császár fog szólni a rádióban. Aki csak tehette, mindenki a rádió mellé telepedett. S amikor felcsendült a császár hangja sok-sok japán ember szeméből a meghatottság könnye hullott, mert saját fülükkel hallhatták a fenséges császár szavait.

Ugye, mi keresztény emberek is szívesen ülnénk le a rádiókészülékek mellé, ha tudnánk, hogy egy megadott időpontban az Isten maga fog szólni az emberekhez!?

Ősi vágy ez: találkozni az Istennel, láthatni, megismerni Őt, de legalább hallani szavát!

Minden kor emberének lelke mélyéből száll a fohász:

„Harmatozzatok, egek onnan felülről,
és ti, felhők, hullassatok győzelmet!
Nyíljék meg a föld és teremjen üdvösséget,
és sarjadjon vele szabadulás is". (Iz 45, 8)

Ki tudná pontosan megmondani: hány százezer éve él az ember a földön? Mondanak egy millió évet is, kettőt is, de hallottam már 3—4 milliót is emlegetni... E hosszú időszakon keresztül — leszámítva az utolsó kétezer évet, az emberek szünet nélkül várták az Isten megjelenését a földön. A várakozást így fogalmazta meg Izajás próféta a mai szentmise első olvasmányában: „Fordulj felénk!"... „Bárcsak széttépnéd az egeket és leszállnál!" (olv.) — Igen, mert akit szeretünk, azzal együtt akarunk lenni, látni, nézni szeretnénk, és hallgatni szavát... —

Időszámításunk kezdetén végre megadatott az emberiségnek a nagy esemény: személyesen megjelent Isten a Földön és szólt hozzánk. Sok ezer szerencsés ember szemtől-szemben láthatta a Megváltót, Isten Fiát: Jézus Krisztust. A mai Közel-Keletnek nevezett térség akkori lakói szem- és fültanúi lehettek Isten irgalmának, jóságának, kegyelmének, mert eljött a Messiás, a várva-várt. De már ennek is lassan kétezer éve! Mi maradt nekünk? Egy lepel, amelyet Turin városában őriznek, amely betakarta Krisztus testét, amíg három napon át a sírban nyugodott... festményeken, szobrokon, művészi alkotásokon szemléljük és próbáljuk magunk elé idézni Jézus alakját, ... És amit mondott?!

Mily szerencse! Oly sok mindent lejegyeztek, leírtak belőle! Szem- és fültanú leírása, mint Máté apostolé, Péteré, Jánosé,

Jakabé vagy Júdás Tádéé... Ez aztán az öröm! Ez az örömhír!! (Görög szóval: evangélium) S ez a leírt tanítás hangzik megszakítás nélkül, szünet nélkül, évszázadokon át... ahogyan *Isten nagyságát hirdeti az ég* s „a mennybolt vallja kezei művét" úgy ezekre a szemtanúkra és fültanúkra is ráillik a zsoltáros szava: *végig a földön szárnyal ő szavuk, világ végéig elhat szózatunk* (Zsolt 18, 2,5.). (Sík Sándor fordításában, Bp. 1961.)

Ha valakinek testvére, szülei vagy gyermekei, házastársa vagy jóbarátja távol él külföldön, milyen jóleső érzés legalább a hangját hallani egy-egy telefonbeszélgetés alkalmával! – Mi, keresztény emberek, de a nem-keresztény testvéreink is, hányszor hallhatják az Isten szavát, igéjét, tanítását, üzenetét! — Mennyi tolmácsolója, mennyi közvetítője van! 421 859 felszentelt pap (1977-es adat) 3700 püspök irányításával; 4456 állandó diakónus, 76 311 férfi szerzetes-testvér, 136 673 katechéta (hitoktató) a missziós vidékeken, 754 785 szerzetesnő (apáca), 4469 katolikus folyóirat 1866 millió (1 860 000 000) példányban, 125 római katolikus egyetem és fakultás. (Csak az Egyesült Államokban 10 240 katolikus elemi és középiskola három és félmillió növendékkel!...)

Közben a világ nyomdái ontják a Bibliát, csupán egyetlen évben (1973-ban) 5 903 807 Bibliát adtak ki a Biblia Társulatok, az egyéb kiadásokkal 12 milliót és ebben az említett esztendőben csak Újszövetséget 13 millió és 960 ezer 707 darabot...

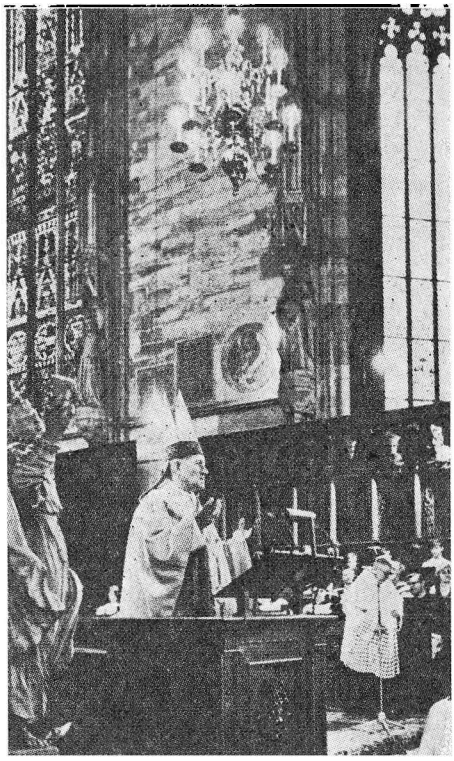
S mi halljuk-e, meghalljuk-e Isten üzenetét, szavát? Nem vagyunk-e olyanok, mint a gyermek, aki befogja fülét, ha hívják; vagy elszalad, ha hívták?

Tehát az Isten szól a világhoz, szól az emberekhez, hangját nem lehet elnémítani. „Megmondja, hogy kicsoda ő, mit tesz és hogy mi kik vagyunk és mit kell tennünk. Igazságokat mondott el nekünk, amelyek különben örökre rejtekben maradtak volna." (Herder Katekizmus, 1958. 11—12. o.)

Joggal írhatja Szent Pál a Korinthus kikötő-városban lakó híveinek — a szentleckében hallhattuk – „Szüntelenül hálát adok Istennek, hogy megadta nektek kegyelmét Krisztus Jézusban. Benne elnyertétek Isten igéjének és tudásának egész gazdagságát" (vö. 1 Kor 1,4—5).

Amit Isten egyszülött Fiával, Jézussal üzent, azt adja elénk az Egyház részleteiben, minden vasárnap egy-egy fontos feladatra fordítva figyelmünket. — A mai evangéliumi szakaszt Szent Márk

BAZILIKA, SZÉKESFEHÉRVÁR

könyvéből jelölte ki Anyaszentegyházunk. Szent Márk Péter apostolnak volt — mai szóval —: titkára, jegyzője. Szülei házában tartotta Jézus az apostolokkal az Utolsó Vacsorát, az Első Szentmisét. — Mire int, mire figyelmeztet ma?

Arra, HOGY LEGYÜNK ÉBEREK! Ugyanis nem elégszik meg azzal, hogy szavát eljuttatja hozzánk, sem azzal, hogy egyszer már megjelent itt a földön és „köztünk élt, mindenben hasonlóvá lett hozzánk, a bűnt kivéve", (IV. misekánon) hanem megígérte, hogy újra eljön. Ezt a dicsőséges eljövetelt kell ébren várnunk: virrasztva, vigyázva, imádkozva! — Mikor jön el ez az időpont,

nem tudhatjuk. Azoknak nem okoz kellemetlen meglepetést, akik úgy élnek, hogy lelkiismeretük tiszta, és bármikor Uruk, Megváltójuk elé léphetnek és számadást tehetnek hitükről, jócselekedeteikről.

Nem lehet igazuk az ún. „Jehova tanúinak", akik állítják: ekkor meg ekkor lesz a világ vége, hiszen Jézus nyíltan megmondja: „*nem tudjátok sem a napot, sem az órát*" (Mt 25, 13). — Lehet közeli atom-katasztrófa, lehet távoli évmilliók múlva kozmikus katasztrófa... egy biztos: lesz végső számadás, lesz világvége, lesz ítélet, ezért el ne aludjuk, el ne lustálkodjuk, el ne szalasszuk üdvösségünket, mondván, majd kibékülök ellenségeimmel később, majd gyónok egy hónap múlva, vagy jövőre, majd kezdem komolyabban venni vallásosságom nyugdíjas koromban! Egy kis városkában működött egy zsidó imaház, ahol szombatonként és ünnepeken megtartották nyilvános istentiszteletet. Ehhez legalább 10 felnőtt férfi jelenléte volt szükséges. Elhalálozás folytán megüresedett egy hely. Elmentek tehát a városka egyik zsidó férfi lakosához, jönne el tizediknek. A felelet így hangzott: én nem érek rá ilyesmire. Különben 5 hónap múlva nyugdíjba megyek, azután lehet róla szó... Leállt az istentisztelet. Eltelt az öt hónap. Egy szerdai napon dolgozott utoljára a mi emberünk. Gondolta, szombaton elmegy a zsinagógába... De nem tehette: pénteken délután összeesett és meghalt.

Ne legyünk mi sem halogatók! Ma kezdődik az ádventi időszak, ma kezdjem el én is komolyabban venni hitemet! Holnap, hátha már késő lesz, hiszen erre is vonatkoztathatjuk: „Nem tudjátok sem a napot, sem az órát!"

Jegyezzem meg: Isten nem rejtőzik el előlünk. Megmutatja magát, szól hozzánk, kinyilatkoztatja magát, és akaratát. — Ugye, hányszor halljuk: ez meg ez a miniszter nyilatkozott.... a TV-nek, rádiónak, a sajtó munkatársainak nyilatkoztak itt meg ott... és az emberek meghallgatják, elolvassák, mit nyilatkoztak, mit mondtak vezető-beosztású emberek. Sokszor érdekesek ezek a megnyilatkozások; olykor tévedésekkel teletűzdeltek, később módosítják... Ha az Isten szól, akkor az tévedésmentes, mindig igaz, és mindig javunkra szolgál, eligazít, utbaigazít, megvigasztal, megerősít, megnyugtat, tehát semmi szín alatt el ne mulasszam odafigyelni arra, amit mond. Isten az Egyházon keresztül közli velünk

mondanivalóját. *Legyen ádventi jó elhatározásom:* a karácsonyig terjedő időszak vasárnapjain különös odaadással fogok Isten szavaira figyelni. Naponta legalább 10 sort elolvasok a Szentírásból; meghallgatom vatárnap reggel a rádióban a vallásos félórákat, vasárnap délután pedig egy negyedórát olvasok egyházi kiadványú könyvekből. — Hiszem, amit Isten mond, ha bármily sokan mást mondanak is! S élem a hitet!

Koldusasszony állított be az assziszibeli testvérekhez.

— Mit adhatnánk anyánknak, kérdezte Szent Ferenc Catáni Pétert, a gvárdiánt.

— Semmink sincs, nézett körül Péter, hacsak nem ez az evangéliumos könyv, melyet a zsolozsmánál használunk.

— Adjuk oda anyánknak, szólt a Szent. Ételt meg ruhát vehet az árán. Istennek tetszőbb, ha odaadjuk, mint ha csak olvassuk. Erre tanít a KÖNYV (Az egyszerűség útja — Szedő Dénes: Facimbalom, 256)

Hiszek

Hallják meg hivők és hitetlenek
Élet-halálra szóló eskümet!
A szív bősége zúg fel ajkamon,
Az kényszerít a Krisztust vallanom.
Hiszek, és hitem súlyos és kemény,
Nem tünde tan, nem pille vélemény.
Nincs benne í g y — ú g y ,
b á r c s a k é s t a l á n :
I g e n é s n e m, kereken
magyarán.
Semmi csűrés és semmi csavarás,
Inyeskedés és köntörfalazás:
Hiszem és vallom, szeretem és élem,
Amit az Egyház hinni ád elébem.
Ebben a hitben élek és halok:
Katolikus vagyok."

Hallják meg rokkant, vén aposztaták
S a vétekben vajúdó újvilág,
A forradalom, a vak Leviathán,
És hallja meg a settenkedő Sátán:
Isten nevében vallomást teszek:
Hiszek.

(Részlet Sík Sándor: Hiszek c.
verséből; Sík Sándor: Őszi fecske
kötetéből.
Bp. 1959. 229. o.)

Gárdonyi Géza;

RORÁTÉ

(„Az én falum" 157. old.
részletek)

Még sötét van, mikor már harangoznak a rorátéra. Hideg decemberi sötétség ez, csak alig áttetsző. Férfiak, asszonyok fekete árnyékokként mozognak benne a templom felé.

Az ablakom előtt egy-két kisebb árnyék válik el tőlük. A kis árnyékok betérnek az iskolába. Kisködmenek, nagycsizmák. Az arcát egyiknek se látom; de már az alakjáról, mozdulatairól megismerem valamennyit. Mindenik hoz a hóna alatt egy darab fát. Ledobják azt a kályhazugba. A kályha előtt Istenes Imre térdel. Teleképpel fújja a tüzet. A tűz pirosló fényt áraszt az arcára.

— Ég már, — mondja, becsukva a kályhaajtót.

Ég; de még nincs meleg. A kályha úgy mormol, mint a fonómacska.

A kisködmenek, nagycsizmák türelmesen állanak a kályha körül és hallgatva hallgatják a mormolást.

— Ki hoz ma gyertyát? — kérdi egy halk és vékonyka hang a sötétben.

— Gál Józsi, — felel egy másik.

— De soká jön!

Nem jön soká. A pitvarban mankó-koppanások. Ő az.

— Hoztál? - kérdi egyszerre három hang is a sötétben.

— Hoztam, - feleli az érkezett hangja, — kinél van masina?

Masina minden gyereknél van télen-nyáron. Az egyujjnyi kis gyertyamaradék meggyújtódik és a kályha vállára tevődik.

Az iskolát gyönge világosság árasztja el.

Az előbbi sötétség helyén látszik most a vén zöldmázas kályha, körülötte a pirosképű, kisködmenes, nagycsizmás gyerekek, akiknek árnyéka óriásokként mozog a falakon. A sarokban a számoló tábla, mintha még aludna. A földgömb mint valami görögdinnye áll az asztalon.

A gyerekek rá-rátapogatnak a kályhára.

— Már melegszik!

Egy vizes fadarab fölsziszeg a parázson, aztán a kályha buzgó mormolással dolgozik tovább.

Rendre sorakoznak s megindulnak a templomba.

A templom tele van már subával, meg kacabájjal. A padokon fekete bárányborsüvegek meg testes Rózsáskertek és Lelkifegyvertárak fekszenek. Az oltáron minden gyertya ég, s a viasz-illat belevegyül a beáramló téli levegő ködös ízébe. Imitt-amott bele-beleköhög az ájtatos csöndbe egy-egy öregasszony vagy vékonyabb köhögéssel egy-egy iskolásgyerek.

Im azonban ott áll már a nagy miséskönyvvel a piros inges ministrás-gyerek a sekrestye-ajtóban. Vissza-visszapillant, hogy indul-e már a plébános úr? Egyszercsak megrántja a csengetyűt és előrelépked nagyméltóságosan a könyvvel a pap előtt.

Az orgona mély búgással ered szólásnak. Hangjától remeg a fal is. A pap violaszínű miseruhában áll az oltár előtt. Leteszi a kelyhet, aztán lemegy az első lépcsőre, hogy elmondja a gyerekkel Dávid királynak azt a zsoltárát, amelyben az az oltárhoz visszatér.

Akkor meglágyul az orgona hangja. A sok száz esztendős ádventi ének megzendül a templomban;

„Óh fényességes szép hajnal! —
Kit így köszöntött az angyal;
Üdvözlégy teljes malaszttal!"

Végigreszket idegeimen az a mennyei szent érzés, amely gyermekkoromban áthatott, mikor az első hajnali misén ezt az éneket hallottam. De micsoda nyomorult szerszám a toll és micsoda erőtlen erő az emlékezet, hogy egy éneket se lehet vele leírni. A hangokra nincs szavunk, mert az ének hangjai egy alaktalan álomvilágból valók. A szöveget, amely egy angyal földi látogatásáról szól, az ének a képzeletnek egy olyan birodalmába emeli, amelybe csak a szívnek szárnyazott sejtelmeivel juthat el az ember.

A második ének szintén ősrégi magyar ének. Megvan a Náray-féle énekeskönyvben is, amit még a Rákóczi-kor előtt nyomtattak. De nem tudjuk ezt mink és nem törődnek ezzel a gyermekeink. Éneklik és elringatóznak magasztos szépségű képeiken;

Óh nemes ékes liliom,
Szép és gyönyörű rózsa, Mária!
Ki szent malaszttal,
Mint gyöngy-harmattal
Neveltettél óh Mária!

Ezt az éneket nem csinálhatta latin nyelven beszélő klastromi barát. Ezt magyar poéta csinálta, aki a nazaréti istenszerette szűzet a maga képzeletében olyanná formálta, mint amilyen leányok a Tisza–Duna partján teremnek; rózsák, liliomok.

Varga Ádám kinyújtott nyakkal fújja mellettem az énekét. A gyerekek is odalenn buzgón énekelnek. A szentek a falon komoly figyelemmel hallgatnak. Bibliai áhitat van az egész templomban.

Mert hát szép is volt az, mikor az Úr elküldötte az ő követét a fényes magasságból a nazaréti szegény zsidólányhoz, akinek a neve Mária vala, szép és gyönyörű rózsa, Mária.

ÁDVENT 2. VASÁRNAPJA

OLVASMÁNY (Iz 40, 1–5.9–11)
Vigasztaljátok meg népemet, vigasztaljátok meg!
Szóljatok oda neki: Véget ért szolgaságának ideje,
bocsánatot nyert a gonoszsága...
Engedd ki a hangod! Ne félj! És hirdesd Juda városainak:
Nézzétek, a ti Istenetek! Íme, Isten, az Úr, eljön hatalommal, karja mindent uralma alá vet. Győzelmének jutalma halad a nyomában, előtte meg a győzelmi jelvények.
Mint a pásztor, úgy legelteti nyáját, Karjaira veszi bárányait, az ölében hordozza őket, és nagy gonddal vezeti az anyajuhokat.

SZENTLECKE (2 Pt 3, 8–14)
Szeretteim, főképp egy dolog ne kerülje el figyelmeteket, az, hogy egy nap az Úr előtt annyi, mint ezer év, ezer év pedig annyi, mint egy nap. Az Úr nem késik ígéretét teljesíteni...
Mi ígérete alapján új eget és új földet várunk, az igazságosság hazáját.

EVANGÉLIUM (Mk 1, 1–8)
Jézus Krisztusnak, az Isten Fiának evangéliuma kezdődik. Izajás próféta megírta: Nézd, elküldöm követemet, hogy előkészítse utadat. A pusztában kiáltónak szava: Készítsétek az Úr útját, tegyétek egyenessé ösvényeit! Keresztelő János a pusztában hirdette a bűnbánat keresztségét a bűnök bocsánatára. Kivonult hozzá egész Judea és Jeruzsálem minden lakója. Miután megvallották bűneiket, megkeresztelte őket a Jordán folyóban. János teveszőrből készült ruhát viselt, csípőjét bőröv vette körül, s sáskával meg vadmézzel élt. Ezt hirdette: „Aki a nyomomba lép, hatalmasabb nálam. Arra sem vagyok méltó, hogy lehajoljak és megoldjam saruszíját. Én vízzel keresztellek, ő majd Szentlélekkel keresztel benneteket".

Isten gondoskodik rólunk

Ilyenkor, ádventban Jézus eljövetelére készülünk. De milyen eljövetelére? A világ végi, utolsó eljövetelére? — Ki tudja, megérjük-e azt itt a földön? — Betlehemi születésére? — Az már régen megtörtént! — Ennek ünneplésére, karácsonyra? — Ez kevés lenne! — Személyesen, a hozzám érkezésére? — De hiszen már találkoztam vele! Már szívembe fogadtam! Keresztény vagyok! Benne élek, mozgok és vagyok! — Megkereszteltek, meg is bérmáltak — mondhatja a sorok olvasója — és gyakran meg is áldozom és így szívembe fogadom Jézust. — Hát akkor mi az én idei ádventem jelentősége és feladata?

Ne feledjük: ahol Jézus jön, ott az Isten jön! — A teljes Szentháromság! A Mennyei Atya jósága, szeretete küldi őt, és ő jön, és Szentlélekkel keresztel. Teljesíti az Atya akaratát és megígéri a Szentlélek küldését.

Így, tágabb értelemben beszélhetünk ádventben az Isten érkezéséről. Sík Sándor írja: „Botorkálok a szúró szürkületben", de jön az Úr!

Ady pedig igy ír:

„Mikor elhagytak,
Mikor a lelkem roskadozva vittem,
Csöndesen és váratlanul
Átölelt az Isten.

Nem harsonával,
Hanem jött néma, igaz öleléssel."

(Ady: Az Úr érkezése)

Vagy pedig tekinthetjük úgy is, mint az Isten jelenlétét az emberiség életében, vagyis missziós szemmel; hány millió ember életében még mindig nem döntő tényező az Isten akarata. Hány emberben kiáltóan hiányos az Isten ismerete, szeretete, még nem ért odáig. Isten még szinte nem érkezett meg népekhez, országokhoz, közösségekhez, egyes emberek ezreihez, a társadalom megannyi rétegébe.

— Ha így tekintjük az ádventi problémát, akkor máris roppant időszerű és nagyon is mai probléma, élő téma.

Miért van szüksége a világnak, és az emberiségnek Istenre? — Hát egyszerűen azért, hogy létezhessen, hogy élhessen! — Mert ennek a világnak gondviselője a teremtő Isten.

Haydn-nek, a világhírű zeneszerzőnek a 76. születésnapját a bécsi egyetem aulájában ünnepelték, a Teremtés c. oratóriumának előadásával. Az ünnepség a tetőfokára hágott, amikor a zenében ezekhez a szavakhoz értek: „és lőn világosság". A közönség tomboló örömben tört ki. Haydn pedig felemelte kezét és így kiáltott: „Nem tőlem, onnan felülről jön minden" (Új Ember, 1970. ápr. 12/3).

Sok dolog van, amit közvetlenül csak Istentől kaphatunk meg, és közvetve pedig mindenünk tőle van. — Van, amit a világ, az emberek nem adhatnak meg: ilyen az örök élet, a bűneink bocsánata, a lelkiismeret teljes nyugalma, a maradéktalan boldogság. A mai szentmise első olvasmányában a próféta éppen ezzel vigasztal, ezzel az isteni üzenettel: népem bűnét megbocsátottam. — És Izajás éppúgy, mint nyomában Keresztelő Szent János, a bűnbánatra hangolja hallgatóit. El kell távolítani az akadályokat Isten irgalma elől. Ilyen akadály például a megátalkodottság a bánattalanság, amikor nem vagyok képes megbánni, sajnálni, hogy vétkeztem, amikor egy emberben nincs hit, nincs remény, nem bízik Isten segítő jóságában, mindenhatóságában, gondviselésében. — Pedig az emberek közé jövő Isten hatalmas és erős; Izajás szerint, jutalmazónk is. Jó Pásztora népének, miképp egy pásztor gondoskodik a rábízott nyájról, ahogy azt legelteti, vagyis gondoskodik táplálékáról, életfeltételeiről, úgy Isten is az emberiség életéről, életfeltételeiről gondoskodik. S mindezt szeretettel teszi. Különben ez a szeretet éppen úgy igénye az embernek, mint a mindennapi kenyér. „A kisbárányokat ölébe emeli "(olv.), tehát az Isten úgy gondoskodik rólunk, mint szerető atya, mint jóságos anya. Nem véletlen az Egyház ilyen megnevezése: „*Anya*-szentegyház".

Az ember sokszor azt hiszi, hogy csupán munkájára van szükség, hogy az anyagi javakat megszerezze. Pedig felfoghatná, hogy ez csak csekély hozzájárulás részéről. Pl. itt van az energia-szükséglete. Eleinte őserdőket irtott, hogy tüzelni tudjon, majd szenet bányászott

a föld alól, újabban pedig kőolajat és földgázt, és napjainkban atomenergiához folyamodik és vízierőműveket épít, sőt napenergiára is áhítozik, de nem fogja fel azt, hogy az őserdőket nem ő ültette, a fákat nem ő tervezte, a szenet nem ő vitte a föld alá, sem a kőolajat, sem a földgázt, hanem azt ott csak megtalálta Valaki gondoskodó szeretetéből! — A Napot nem az ember helyezte az égre, a bővizű folyóba nem ő merte a vizet, és az anyag atomos szerkezetét sem ő találta ki. A legfontosabb előfeltételeket, mint a levegő, a víz, a napfény, a termőföld, megkapja az ember, mintegy nászajándékba, vagy már születésnapi ajándékba...

A Péter apostol által említett új ég és új föld a mostanit követi majd, de nem ártana, ha nagyon komolyan dolgoznánk és fáradoznánk e mostani földnek a megújításán! — Hiszen Jézus, mint Megváltó jön, mint megújító, új-szövetséget hoz az ember számára. Megújulást követel, gondolkodásmódunkban való megújulást, magatartásunkban való megújulást, szeretetben, Krisztus-követésben való megújulást. — Ilyen értelemben is gondolkodhatunk az új föld említésénél... Tudjuk, hogy ez nem maradandó lakásunk, ez a mostani föld, és vége lesz, de az újnak csak akkor lehetünk lakói, ha a régi újításán erőnk szerint fáradoztunk.

Bűnbánat, keresztség, szentség, Szentlélek négy sarkalatos szava a mai evangéliumnak. Isten felé kell fordulnunk, különben elfordulunk.

Egy kissé szatirikusan fogalmazza meg az ember kicsinységét, sőt semmiségét Istennel szemben *Mihail Bulgakov* „A Mester és Margarita" c. regényében, amelyet VI. Pál pápa olyan érdekesnek talált, hogy egy éjszaka elolvasta.

A történet Moszkvában játszódik le a két világháború közötti időben. Egy parkban beszélget egy újságíró és egy folyóirat szerkesztő. Megjelenik egy idegen előttük — aki a könyvben az ördög megtestesítője lesz — és szóba elegyednek.

Berlioz, a folyóirat-szerkesztő mondja, hogy „Nálunk a lakosság többsége már réges-régen, tudatosan elvetette az Istenről szóló meséket." — Erre az idegen:

— Ha Isten nincs, akkor vajon ki irányítja az ember életét, és általában a földi eseményeket?

— Maga az ember irányítja — sietett a válasszal az újságíró.

— Bocsánat — mondta az ismeretlen szelíden. — Ahhoz, hogy

valaki irányítson, szükséges, hogy pontos tervekkel rendelkezzék valamelyes, nem túlságosan rövid időszakra. Engedje meg mármost, hogy megkérdezzem: hogyan irányíthatja az ember a földi dolgokat, ha még nevetségesen rövid időre, nos, mondjuk egy ezredévre sem készíthet tervet... de ez még semmi: hiszen saját holnapjáért sem kezeskedhet! Képzelje el például — az ismeretlen Berliozhoz fordult —, hogy ön, mondjuk, elkezdi irányítani a dolgokat, dirigálja embertársai életét, meg a sajátját... és akkor egyszer csak... hm... hm... tüdőszarkómája támad... és ezzel befellegzett az irányításnak! Senkinek a sorsa nem érdekli többé, csak a sajátja. Családja hazudozni kezd. Ön rosszat sejtve egyik tudós orvostól a másikhoz szalad, majd kuruzslókat keres fel... Hamarosan elérkezik a tragikus vég: az, aki nemrég még azt hitte, hogy irányít, mozdulatlanul fekszik egy faládában, s a hátramaradók, belátván, hogy hasznát többé nem vehetik, elégetik a kemencében...

Vagy: egyszer csak elbotlik, és a villamos alá esik! Azt állítja, hogy ezt is önmaga rendelte így? Nem helyesebb-e vajon azt hinni, hogy valaki más rendelkezett?" (Idézet Mihail Bulgakov: A Mester és Margarita, Kriterion Könyvkiadó, Bukarest. 1972. 14-15. old.)

Korunkat a félelem és a bizonytalanság korának is nevezhetnénk. Nekünk azonban sziklánk és biztos menedékünk az Úr.

Az első pápa, Szent Péter hozzánk is szól első levelében: „Alázkodjatok meg az Isten hatalmas keze alatt, hogy annak idején megdicsőítsen benneteket. Minden gondotokkal forduljatok hozzá, mert neki gondja van rátok" (1 Pt 5, 6—7).

Hallod és érted ezt, huszadik század remegő embere? Komoly időszak az ádventi. Tudatosítsuk magunkban: mindent Istentől kaptunk és kapunk! — Vagy Isten elé kell mennünk, és találkoznunk vele, és nála maradunk, s akkor, élünk, vagy elszalasztjuk az Isten érkezését életünk alapvető ádventjében, és akkor végünk van: elkárhozunk. — Mi az előző mellett döntünk, mert hála Istennek keresztények vagyunk.

Karácsony előtt

(Szent-Gály Kata)

Már hó szitál a fenyvesek között és
korán beálló esték fénye ég,
oly mély a csend és én úgy készülődöm
ujjongó szívvel Istenem, feléd.

Most én megyek. Te voltál már a földön.
Ó, hány karácsonyt játszottam neked!
Amim csak volt, a két kezedbe tettem
egymásután: egy hosszú életet.

Mondd, vársz reám? Olyan remegve kérdem
s oly boldogan, mint szentestén kölyök.
Most rajtad áll, hogy szívemet betöltsed.
Csitt! angyal jár a zárt ajtók mögött.

ÁDVENT 3. VASÁRNAPJA

(OLVASMÁNY (Iz 61, 1—2a 10-11)
Az Úr Lelke nyugszik rajtam, mert az Úr kent föl engem.Elküldött, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek, és meggyógyítsam a megtört szívűeket.

SZENTLECKE (1 Tesz 5, 16—24)
Legyetek derűsek. Imádkozzatok szüntelenül. Adjatok hálát mindenért, mert Isten ezt kívánja mindnyájatoktól Krisztus Jézusban. Ne oltsátok ki a Lelket, s a prófétai beszédet ne vessétek meg.

EVANGÉLIUM (Jn 1, 6—8, 19—28)
A Jordán folyó partján föllépett egy ember, az Isten küldte s János volt a neve. Azért jött, hogy tanúságot tegyen, tanúságot a világosságról, hogy mindenki higgyen általa. Nem ő volt a világosság, csak tanúságot kellett tennie a világosságról.
János így tett tanúságot: A zsidók papokat és levitákat küldtek hozzá Jeruzsálemből s megkérdeztették: „Ki vagy?" Erre megvallotta, nem tagadta, hanem megvallotta: „Nem én vagyok a Messiás." Ezért megkérdezték tőle: „Hát akkor? Talán Illés vagy?" „Nem vagyok" — felelte. „A próféta vagy?" — Erre is nemmel válaszolt. Így tovább faggatták: „Akkor ki vagy? Választ kell vinnünk azoknak, akik küldtek minket. Mit mondasz magadról?" Ezt felelte: „A pusztában kiáltó szó vagyok: Egyengessétek az Úr útját, amint Izajás próféta mondta". A küldöttek a farizeusoktól jöttek, s tovább kérdezgették: „Akkor miért keresztelsz, ha nem vagy sem a Messiás, sem Illés, sem a próféta?" János így válaszolt: „Én csak vízzel keresztelek. De köztetek áll az, akit nem ismertek, aki a nyomomba lép, s akinek még a saruszíját sem vagyok méltó megoldani." Ez Betániában történt, a Jordánon túl, ahol János keresztelt.

Az egyház szent liturgiája

A mai vasárnap szent szövegei alkalmasak arra, hogy elgondolkozzunk egyházunk liturgiáján, sok szép szertartásán. — „Az Isten Lelke rajtam" kifejezést ma úgy halljuk, mint a Messiás, Krisztus, magára vonatkoztatott szavait. Ő az Isten Felkentje. De bizonyos értelemben felkent ember, Isten szent Lelkével töltekezett ember, isteni küldését teljesítő ember minden egyes pap is. Feladatuk, ami Krisztusé volt: Örömhírt, evangéliumot vinni az embereknek. Gyógyítani a megtört szíveket: a bűnbánat szentségén, a gyónáson keresztül, a szent kenet szentségén keresztül erősítem az öregeket és a betegeket, gyógyítani az Eucharistiával a szentáldozásban, erősíteni a bérmálásban, jóhírt vinni a házasulandóknak: Isten megszenteli szívük szeretetét, és így tovább...

A liturgia magában foglalja a szentségek kiszolgáltatását, a különböző szentelményeket, de csúcsa mindig a szentmise marad: Jézus halálának és feltámadásának állandó hirdetője itt a földön.

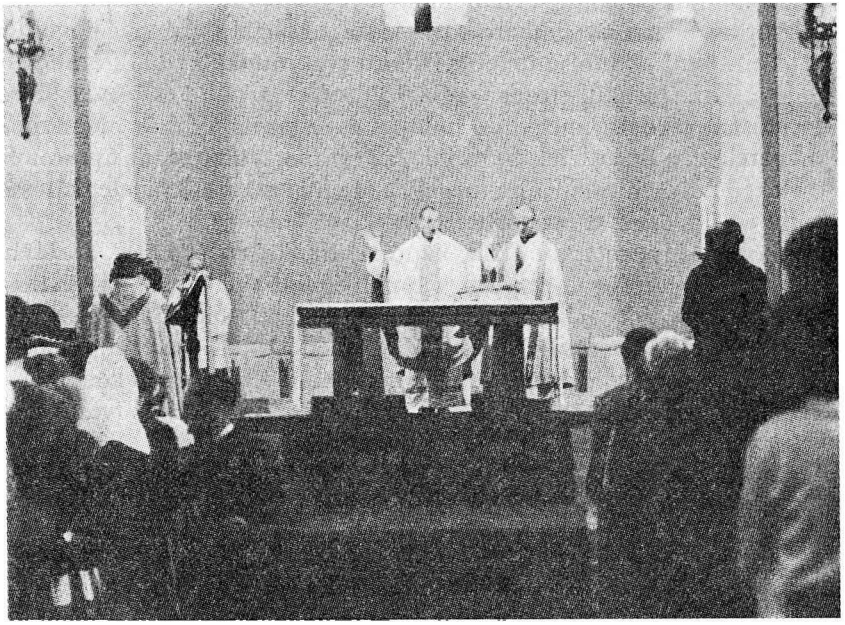
A világegyház szüntelen imádsága a szent liturgia. Segít az Egyház, hogy teljesítsük Pál apostol felhívását: Szüntelenül imádkozzatok! (Lecke)

— Ha belegondolunk, a félmillió pap és férfi szerzetes, a háromnegyed millió szerzetesnő (apáca) Skandináviától, vagy Alaszkától Dél-Amerikáig, vagy Fokföldig, Európától Japánig, Leningrádtól Ausztráliáig a napnak szinte minden percében imába kezd, imádkozik, zsoltározik, énekel, vagy szentmisén vesz részt. — Hiszen egy nap 24 órájában 1440 perc van és 60-szor ennyi másodperc = 8 6 4 00; de miséző pap ötször ennyi, tehát másodpercenként öt szentmise kezdődhet a földgömb különböző pontjain, és valóban igaz, hogy vég nélkül zengik: SZENT VAGY! SZENT VAGY! SZENT VAGY! MINDENSÉG URA ISTENE! — És szüntelen a hálaadás: „Adjunk hálát Urunknak, Istenünknek! — Méltó és igazságos!" — S hangzik a legszentebb imádság, amelyre maga az Úr Jézus tanított minket imádkozni: „Miatyánk...," s ebbe a karba belekapcsolódik az egész egyház, az az egyház, mely gyökerében egy, egyetemes, apostoli és szent, túl minden szakadáson, mert mondják az ortodoxok (pravoszlávok, ill. görög-keletiek), mondják a protestánsok (reformátusok, evangélikusok, baptisták, anglikánok stb.) az össz-kereszténység másfélmilliárdos (1500 millió) hatalmas

tábora, minden harmadik ember a világon! S ettől megszépül a Föld, háttérbe szorul a Gonosz, és felidéződik az ősi Éden... Mennyi közös és mennyi magán imádság! Templomban, börtön mélyén, internáló táborokban, egyszerű fekhelyeken, csöppnyi szerzetes cellákban, külvárosi otthonokban, felhőkarcoló 80. emeletén, szállodákban, hajókabinokban, iskolapadokban dolgozatírás és vizsga előtt, betegágyon, kórházakban és mentőautókban, frontokon fegyverropogás közepette, bölcsők felett vagy zsúfolt metrókocsin zsebben levő rózsafüzért morzsolgatva... milyen megszámlálhatatlan és felfoghatatlan gazdagsága ez a Léleknek!!!! Az Isten Szent Lelkének! Amelyet nem szabad s nem lehet kioltani!

A szent liturgia összekötő kapocs Isten és ember között. Életerős keresztény csak akkor lehet valaki, ha a liturgia számára élő világ, és abba lehetőség szerint mindig tevékenyen bekapcsolódik.

Chicagóban egyszer a kirakatokban megjelent egy édesanyának a képe, szomorú, bánatos arccal, s kép alá ezt írta az anya:

SZENTMISE BEFEJEZÉSE

Gyermekem, jöjj haza az édesanyádhoz! Ez volt az édesanya utolsó próbálkozása, hogy tékozló gyermekét hazahívja. Hátha ezt meglátja a gyermeke, ki hűtlen, csavargó lett; de hátha egyszer feltámad lelkében a vágy, hogy a hívásnak eleget tegyen... S az édesanya győzött, megnyerte fiát (2 Koch 352. 8,2). — Az Egyház minden figyelmeztetése, minden harangszó ilyen: hazahív az atyai, az anyai házba!

A II. Vatikáni Zsinat egyik legfontosabb határozata (konstitúciója) a liturgiáról szól, és alaposan megújítja azt, rejtett szépségeit pedig napfényre hozza. — Hosszú századokon keresztül szinte megmerevedett, majd egyre hidegebb, idegenebb lett a mai ember számára, sőt: nagyrészt érthetetlen is. Elsősorban a latin liturgikus nyelv használata miatt. Valamikor nép-nyelvként beszélték a latint, de már régóta holt nyelv. Az istendicséret anyanyelven a legbensőségesebb. Különben is „az egyház az ‚élők' közössége" (A II. Vatikáni Zsinat tanítása, Bp. 1975. 91. 0.).

A liturgiában nemcsak imádkozunk, kérünk, dicsőítünk, engesztelünk és hálát adunk, hanem a liturgiában szinte megmutatja magát az Isten az embernek. — Az egyházi évben végigvonul a teremtéstől az utolsó ítéletig Isten terve, munkálkodása, emberré levése Krisztusban, Jézus egész földi élete: születésétől kezdve, tanításán, csodáin, megváltó halálán és feltámadásán át mennybemeneteléig, a Szentlélek eljövetele, az egyház születése, az apostolok cselekedete, és mintegy újra meg újra átéljük, számunkra jelenvalóvá válik az üdvösség egész története.

Ezért a híveknek be kell kapcsolódniok feleletekkel, közösen mondott imádsággal, vagy a pappal együtt énekelve (Pl. a Miatyánkot) felállással, leüléssel vagy térdeléssel, meghajlással vagy mellveréssel, vonulással (felajánlási körmenet, vagy szentáldozáshoz járulás stb.) tevőlegesen a szertartásokba. Körmeneteken menni, gyertyaszentelőkor gyertyát tartva, meggyújtva; virágvasárnap kezünkben barkaágakkal, és így tovább!

Gyönyörű jellemzést ír Dávid királyról a Szentírás:

„Minden tette után magasztaló szókkal
dicséretet zengett a Szent
Fölségesnek.
Egész szívvel dalolt
és kimutatta, hogy szereti Teremtőjét.
Hárfákat tett az oltár közelébe,
kíséretük az énekeket még kedvesebbé tette.
Pompával ülte meg az ünnepeket,
ragyogó fényt adott minden ünnepségnek.
Amikor szent nevének dicséretét zengte,
már virradat előtt visszhangzott a szentély.
Meg is bocsátotta bűnét az Úr,
és felmagasztalta szarvát mindenkorra.
(héber kifejezés: megdicsőítette)
Szövetséget kötött vele a királyságra
s Jeruzsálem fölé állította trónját" (Sir 47 8—11)

Amikor tehát ádventben készülődünk Istenünkkel való találkozásunkra, akkor vegyük észre, hogy a szent liturgia mennyire segít ebben minket!

Befejezésül hadd álljon itt a piarista szerzetes híres papköltőnk szép verse egy szentmiséről:

Sík Sándor: Erdei mise

Csepp asztalon éppen csak annyi hely,
Hogy elfér rajta Tányér és Kehely.
A kis szobában annyi levegő,
Hogy elfér benne a négy-öt térdelő:
A házinép imádkozik velem:
Fölöttünk szénapadlás, azon felül a menny.

Két-patak-parton, erdő közepén,
Zöld hegyek alján mondom a misém.
Belecsengenek, belezsonganak
Kántoros kedvű kicsi madarak.
Az erdőből is ide-ide zeng
A tölgyek orgonája. Így még nagyobb a csend.

Jertek, jertek, világ kicsinyei,
Csendben az Istent dicsőíteni.
Jertek, ti szépek, hívek, boldogok,
Csengőm szavára elnémuljatok,
És meghajoljon valamennyi térd
Az Isten árnyékában didergő nagyokért. (1960)

(Sík Sándor: Áldás, Szent István Társulat, Budapest, 1963. 20. o.)

ÁDVENT 4. VASÁRNAPJA

OLVASMÁNY (2 Sám 7, 1—5; 8b—10 16)
Amikor már a házában lakott a király, és az Úr nyugalmat adott neki köröskörül minden ellenségétől, a király így szólt Nátán prófétához: „Nézd magam cédrusfából készült házban lakom, az Úr ládája meg sátorban lakik." Erre Nátán azt mondta a királynak: „Vigyél véghez mindent, ami szándékodban van, mert veled van az Úr."
...házad és királyságod örökre fennmarad színem előtt, trónod örökre szilárd marad."

SZENTLECKE (Róm 16, 25—27)
...neki, az egyedül bölcs Istennek legyen dicsőség Jézus Krisztus által örökkön-örökké! Amen.

EVANGÉLIUM (Lk 1, 26—38)
Isten elküldte Gábor angyalt Galilea Názáret nevű városába egy szűzhöz, aki egy Dávid házából való férfinak, Józsefnek volt a jegyese, és Máriának hívták. Az angyal belépett hozzá és megszólította: „Üdvözlégy kegyelemmel teljes! Veled van az Úr! Áldottabb vagy minden asszonynál." E szavak hallatára Mária meghökkent, és gondolkozni kezdett rajta, miféle köszöntés ez. Az angyal így folytatta: „Ne félj, Mária! Kegyelmet találtál Istennél. Gyermeket fogansz, fiút szülsz, és Jézusnak fogod elnevezni. Fiad nagy lesz és a Magasságbeli Fiának fogják hívni. Az Úr Isten neki adja atyjának, Dávidnak trónját és uralkodni fog Jákob házán örökké, s országának nem lesz vége." Mária megkérdezte az angyalt: „Hogyan válik ez valóra, amikor férfit nem ismerek?" Az angyal ezt válaszolta: „A Szentlélek száll rád s a Magasságbeli ereje borít be árnyékával. Ezért a születendő Szentet is az Isten Fiának fogok hívni. Lásd, rokonod, Erzsébet is fogant öregségében, s már a hatodik

hónapban van, noha meddőnek mondták, mert Istennél semmi sem lehetetlen."
Mária így válaszolt: „Az Úr szolgálója vagyok, teljesedjenek hát be rajtam szavaid." Erre az angyal eltávozott.

Jézus köztünk lakik az Oltáriszentségben

Engedjük, hogy egy gyermek példája tanítson bennünket! A gyermeket Baylon Szent Paszkálként tiszteli az Egyház. A XVI. században élt. Szülei földhözragadt szegény földművesek voltak, még iskoláztatásáról sem tudtak gondoskodni. De ha földi javakban szűkölködtek is, annál többet juttattak gyermeküknek a mennyei kincsekből: az Úr félelméből és szeretetéből, az imádság és a magány kedveléséből és az önmegtagadás iskolájából. Korán hozzászoktatták gyermeküket az Oltáriszentség buzgó imádásához. Még gügyögő gyermek volt, mikor egyszer az édesanyja odaállította gyermekét az oltárszekrény elé és megindult hangon elmagyarázta, hogy tulajdonképpen ki lakik az aranyos ajtó mögött. Az értelmes kisfiú sohasem felejtette el ezt a szemléletes tanítást. Ettől kezdve rajongó tisztelője lett az Oltáriszentségnek. Ha néhány szabad percet tudott szakítani magának, mindjárt a templomba ment. Szülei idővel annyira megszokták a dolgot, hogy másutt nem is keresték fiukat, mint az Isten házában; s rendszerint meg is találták az oltárszekrény előtt, bensőségesen imádkozott. (Schütz: Szentek élete, II. 183)

A szentmise-áldozat folyamán isteni erővel átváltoztatott kenyérostya nemcsak pillanatnyilag lesz Jézus Teste, hanem az marad később is.

Nehéz elképzelnünk, mi lenne, ha napjainkban Jézus megjelenne közöttünk, most közel kétezer évvel azután, hogy e világra született, miután évszázadok teológiáját tisztázta, hogy *egy* isteni Személy, *két* isteni Személy, *két* természet (isteni és emberi), Isten Fia, Megváltó, ő a Feltámadt, ő az Egyház alapítója, a szentségek elrendelője, az Utolsó Ítélet fenséges Bírája, a Világegyetem „Omegája" (Teilhard) vagyis célja és beteljesülése... — mondom, ha mindezek világos megértésével, ma dicsőségesen megjelenne, tudnánk mit csinálni?

Szerintem a legnagyobb zavarban lennénk. Egy hónapi előkészület sem lenne elég — a legfejlettebb technikai felszerelésekkel sem — hogy megfelelően fogadjuk. — Nem tudnánk, hová szállásoljuk el (jóvátéve az emberiség szégyenteljes magatartását, amikor Betlehemben hiába kerestek számára helyet József és Mária).

Közel kétezer éve közénk jött, az egyszerű emberi testben rejtezett, és amikor itt akart maradni közöttünk, akkor a még egyszerűbb mindennapi kenyeret használta fel titokzatos jelenlétének megvalósításához.

„Üdvözítőnk az utolsó vacsora alkalmával azon az éjszakán, amelyen elárultatott, megalapította testének és vérének eukarisztikus áldozatát, hogy így a keresztáldozat a századokon át az ő eljöveteléig jelenlevő valóság legyen. Ezért szeretett jegyesére, az egyházra bízta halálának és föltámadásának emlékezetét, az irgalom szentségét, az egység jelét, a szeretet kötelékét, mint húsvéti lakomát, „amelyben Krisztust fogadjuk szívünkbe, lelkünk megtelik kegyelemmel és megkapjuk a jövendő dicsőség zálogát"
(Lit. Konst. 47).

S ha ezeket végiggondoljuk, mi is arra az álláspontra jutunk talán, mint Dávid király ezelőtt háromezer éve, Nátán prófétához szólva: „Nézd, kérlek, én cédrusfa palotában lakom, az Isten (frigy) szekrénye pedig sátorban van. (Az ún. „Szentsátor"-ban.) (olv.)

Dávid király szíve-vágya volt: méltó hajlékot emelni Isten dicsőségére. A történelemből tudjuk, neki ez a kiváltság nem adatott meg, hanem fiára, a „Bölcs" Salamonra maradt, és az ő idejében hét és fél év alatt megépült Jeruzsálem legmagasabb pontján a csodálatos épület.

A XX. századi ember is elmondhatja: nem lehet, hogy én emeletes házban lakjam, díszes kerítés mögött, szép rózsalugasok között sétáljak, balatoni nyaralóm legyen, vagy drága összkomfortos „örök"-lakásom, esetleg perzsa-szőnyeggel, s közben Isten háza és a legméltóságosabb Oltáriszentség őrző helye primitív, netán elhanyagolt legyen. Érthető, hogy *az Oltáriszentséget különös tisztelettel veszi körül az Egyház.* — Aranyozott az a kis tányérka (paténa), amelyre kerül a búzalisztből készült kenyér-ostya az oltáron. Ezen emeli fel az áldozatot bemutató felszentelt pap — Krisztust képviselve, mintegy Krisztusnak átadván kezét és nyelvét, — felajánláskor, majd az *átváltoztatás után* is ezen az aranyozott paténán

nyugszik a Legszentebb Test. — A miséző kehelynek is legalább a belseje aranyozott, de általában a külseje is, és olykor drágakövekkel díszített.

Az *áldoztatás* a „cibórium"-ból (áldoztató kehely, vagy áldoztató tál) történik. — *Szentségimádás* alkalmával külön „Úr-mutatóba", Szentségtartóba (latin nevén monstranciába) helyezik a Szentostyát.

*Ünnepélyes kitétel*énél, *körmenet*ek alkalmával megtömjénezik. A tömjén füstje a felszálló ima és a hódolat jele.

Miért jó, hogy maradandóan is közöttünk van Jézus az Oltáriszentségben és nemcsak pillanatnyilag, vagy nagyon rövid ideig?

1. Magukhoz vehetik azok a hívek is, akik a szentmisén nem lehettek jelen (betegek).

2. A haldoklókhoz a nap bármely órájában elviheti a pap, mint szent Útravalót.

3. Napközben, hétközben a hívek meglátogathatják a templomban és beszélgethetnek a szentségi Jézussal. (Szentséglátogatás)

4. Szentségimádási napokon, körmeneteken nyilvános, közös imádásban részesítheti egy-egy egyházközség.

A templomot, ahol az Oltáriszentséget őrzik, örökmécscsel látják el, amely éjjel-nappal hirdeti szerény fényével a köztünk lakó isteni Szeretet áldásos jelenlétét.

Innen adódik az, hogy a katolikus templomokban fokozott csendet, rendet, fegyelmet kell tartani, amely méltó a hely Gazdájához, az ott állandóan jelenlevő Isten Fiához.

Ennek az Oltáriszentségnek két ünnepe van az egyházi évben: Nagycsütörtökön, az alapítás napján, és Úrnapján, amikor körmeneten a templom falain kívül áldást ad Krisztus a környező világra, hiszen, amikor a pap szentségi áldást ad, maga Krisztus Urunk áld meg minket és lakóhelyünket.

Bárcsak minél gyakrabban gondolnánk erre a szentségi jelenlétre, és minél több erőt merítenénk belőle!

S kérjük a Szentháromság Egy Istent, jöjjön el mihamarabb az a nap, amikor minden Krisztusban hívő felismeri Urának ezt a nagyszerű jelenlétét is.

„Krisztus, kenyér s bor színében úr s király a föld felett.
Forrassz eggyé békességben minden népet s nemzetet"
(SzVU 280).

Móra Ferenc

EGY GYÁSZJELENTÉS SZÉLÉRE

(Véreim Parasztjaim
28. old. részletek)

Minden gyászjelentést megsóhajtok egy kicsit, mikor szétnyitom, de úgy elborongani nemigen szoktam egyiken se. Nem vagyok irigy természetű ember. és senkitől se sajnálom az örök békességet, ami mégiscsak a legnagyobb jó az életben.

Ma reggel kaptam egy gyászjelentést, mely kibuggyantotta a szememből a könnyet, és ahogy a reszkető prizmán át néztem a Flórián páter nevét a falusi nyomdában összebarmolt gyászlapon, egyszerre papucsvirágokká formálódtak előttem a keret kacskaringói.

Sok-sok éve már annak, amikor utoljára láttam Flórián pátert, aki nyugalmazott katonapáternek került a vidékünkre, és arról volt nevezetes, hogy nyáron is báránybőrsapkában járt. Beszélték, hogy régebben más furcsaságai is voltak, például hogy a kis kápolnában, ahol misézni szokott, két töltött puskát tartott az oltár mellett, és azokat mindig elsütötte, mikor a glóriá-t mondta, mert regimentspáter korában úgy szokta meg, hogy a díszlövés hozzátartozik az Isten dicsőségéhez. Ez egy ideig nagy gyönyörűsége volt az ájtatos híveknek, de egyszer valami öreg templompribék, akit kikergetett a páter a templomból, mert meg akarta vele szenteltetni a piócákat, amikkel kereskedett, följelentette a tisztelendőt a püspöknél. Úgy hírlett, hogy akkor nagyon csúffá tették odafönt Flórián pátert, a puskákat is elvették tőle, és attól fogva az öreg tisztelendő csak csöndes misét mondott a templomban.

És mikor már ilyen nagyon csöndes ember lett a páter, akkor érte a legnagyobb szégyen; valami jótét lélek feljelentette a váci püspöknek, hogy a tisztelendő úr papucsban mondta a hajnali misét.

Zimankós téli hajnal volt akkor, és kegyetlenül rázták a szelek a Hatrongyost, amely pestises betegek lazarétuma volt valaha, s mikor már annak se volt jó, akkor Flórián páternek csináltak belőle enyhhelyet. Szelemenjeit megőrölte a szú, zsindelyét lerohasztotta az eső, a padlata penészes volt, a falai repedezettek és nem volt

egyetlen csukható ablaka sem. Mármost tessék elképzelni egy téli hajnalt, mikor havas eső esik, és süvölt a temető felől a felszél, és csak azért nem viszi el a Hatrongyos tetejét, mert már rég nincs neki teteje. Még sűrűsödik a sötét mindenütt, csak egy ablakon szivárog ki mécsvilág; Flórián atya már talpon van, készül a hajnali misére.

Persze körülményes dolog a készülődés, mert törődött ember már Flórián atya, és sok motyót kell öreg testére szedni, hogy kibírja a kápolna gyilkos hidegét, ahol abban az időben igen szegényesen lakott a jó Isten. Igaz, hogy ami szél a repedt ajtón befütyült, az kimehetett a törött ablakon. De közben a csontja velejéig didergett az ember. Különösen a láb, a láb, — azt nem győzte már felfűteni a fáradt, öreg vér!

Szerencsére Flórián atya jól el van látva meleg lábbelivel. Borjúbőr-csizma, bélés is van benne, húsz esztendeje szolgál, de csizma az még most is, nem hiába, hogy a keresztapja cselekedte, aki híres-nevezetes vargamester volt valaha Kukáliában, az Isten nyugtassa szegényt!

Én ismertem a hosszú életű csizmát, és ismertem azt a cinegeképű kisfiút is, aki éppen akkor zörgette meg az ajtót, mikor Flórián páter beleigazította magát a kukáliai bőripari remekbe.

— Ki van ott?

— Ego sum Franciscus discipulus. Laudetur Jesus Christus. Minisztrálásra jöttem, domine páter.

— In aeternum, amen. Gyere be, fiam.

Becsusszan az ajtón a Franciscus discipulus. Csupa lucsok a gyerek, átáztatta a hólé a felső temetőtől a kis kápolnáig. Vacog a foga az isten szegénykéjének, tócsa marad a lába nyomán.

— Per amorem Dei — hőköl vissza az öreg katonapap —, hát a te lábadon mi az a kék?

— A bőröm — mondja a cinegeképű.

— Hát csizmád nincs?

— De van, csakhogy azt most édesanyám húzta föl, mert a vásárkútra kellett neki menni vízért.

Flórián atyának fáztában is melege lett. Úgy ágaskodott föl a három szál haja a kopasz fején, mint Szent Péteré az oltárképen.

— Gyere ide, te trifurcifer, húzd le a csizmámat. A cinegeképű megtette.

— No, most húzd föl!

A cinegeképűnek most még könnyebb volt szót fogadni. Derékig belesuttyant a csizmába.

— No, most eredj, zörgess be a harangozónak, azután várj meg a porticusban.

S ahogy a cinegeképű elcsoszogott, Flórián atya előkaparászta az ágy alul a keshedt papucsait. Bizony a lábujja kikéredzett belőlük, mire az oltár elé került, de hát azért a Rorate coeli így is csak föltalált az égbe.

Sohase tudtam meg, mit szólt a váci káptalan a papucsos miséhez, hanem abban bizonyos vagyok, hogy mikor most Flórián páter a csillagmorzsával kavicsolt tejúton ballag a mennyei paróchia felé, a jó Isten fele úton elejbe szalajtja a legkedvesebb angyalkáit, hogy papucsban kattyogó öreg lábai elé a legpuhább felhőcskéket terítsék szőnyegül...

KARÁCSONY

(Éjféli mise)

OLVASMÁNY (Iz 9, 2—7)
Nagy ujjongással töltöd el őket, kitörő örömet adsz nekik. Úgy örülnek majd színed előtt, ahogy aratáskor szoktak örülni.
Mert gyermek születik, fiú adatok nekünk, s az ő vállára kerül az uralom. Így fogják hívni: Csodálatos Tanácsadó, Erős Isten, Örök Atya, Béke Fejedelme. Messzire kiterjed majd uralma, és a békének nem lesz vége.

SZENTLECKE (Tit 2, 11—14)
Megjelent ugyanis megváltó Istenünk kegyelme minden ember számára, s arra tanít minket, hogy szakítsunk az istentelenséggel. Várjuk reménynyünk boldog beteljesülését: a nagy Istennek és Üdvözítőnknek, Jézus Krisztusnak dicsőséges eljövetelét, aki önmagát adta értünk, hogy minden gonoszságtól megváltson, megtisztítson, és jótettekben buzgólkodó, választott népévé tegyen.

EVANGÉLIUM (Lk, 2 1—14)
Abban az időben történt, hogy Augusztus császár rendeletet adott ki, hogy az egész földkerekségét írják össze. Ezt az első összeírást Cirinusz, Szíria helytartója bonyolította le. Mindenki elment a maga városába, hogy összeírják. József is fölment Galilea Názáret nevű városából Judeába, Dávid városába, Betlehembe, mert Dávid házából és nemzetségéből származott, hogy összeírják feleségével, Máriával együtt, aki áldott állapotban volt. Ott-tartozkodásuk alatt elérkezett a szülés ideje. Mária megszülte elsőszülött fiát, bepólyálta és jászolba fektette, mert nem jutott nekik hely a szálláson.
Pásztorok tanyáztak a vidéken kint a szabad ég alatt, és éjnek idején őrizték nyájukat. Egyszerre csak ott állt előttük az Úr angyala, és beragyogta őket az Úr dicsősége. Nagyon megijedtek. De az angyal megnyugtatta őket: „Ne féljetek! Mert nagy örömet adok tudtul nektek és majd az egész nép-

nek. Ma megszületett a Megváltótok, Krisztus az Úr, Dávid városában. Ez lesz a jel: Találtok egy jászolba fektetett bepólyált gyermeket." Egyszeribe mennyei seregek sokasága vette körül az angyalt, és dicsőítette az Istent ezekkel a szavakkal: „Dicsőség a magasságban Istennek és békesség a földön az Istennek tetsző embereknek."

Karácsony az egyházi évbe ágyazva

Az Egyház ádventi zsolozsmájában vissza-visszatér Szent Pál mondata: a mennyből „várjuk az Üdvözítőt, Urunkat, Jézus Krisztust" (Fil 3, 20). „Fel nagy örömre", mert megszületett! Várakozásunk beteljesedett.

Karácsony vágyaink, reményeink teljesedésének ünnepe: „Üdvözlégy, kis Jézus, reménységünk" (SzVU 32/3).

Karácsony a csodálatos kezdet ünnepe. Ugyanakkor Karácsony az örök jelen ünnepe is. - A szentmise szentleckéjében Pál apostol szinte egyszerre beszél múlt, és jelen és jövő időben. Azt mondja: „Eljött mindannyiunkhoz jóságos... Üdvözítőnk; majd később „szakítsunk az istentelenséggel... éljünk szentül"... még később pedig ezt mondja: „Várakozzunk boldog reménységgel nagy Istenünk,... Jézus eljön (majd) dicsőségben" (lecke).

Pál apostol visszatekint arra a kb. 50 évvel korábbi eseményre, amikor Jézus megszületett Betlehemben. — Mi is ezt tesszük minden esztendőben karácsony szent ünnepén. A templomban ott fogad minket a betlehemi barlang kicsinyített mása, látjuk a jászlat, benne a kisdedet.

Azután máris a jelenben jár gondolatunk: igaza van az apostolnak, ha Isten közénk érkezett, nem lehetünk Isten — telenek, Isten nélküliek, nem élhetünk úgy, mintha mi sem történt volna, mintha az Isten el se jött volna közénk! — S jószándékok, elhatározások fakadnak szívünkben: „ezentúl megpróbálunk tisztán, szentül, buzgón élni e világban!" Még Újév napján is talán ennek a lendületében fogadkozunk: ezentúl másképp lesz!

Ez a hármasság: múlt, jelen és jövő, nemcsak a karácsonyi ünnepeket jellemzi, hanem az egész egyházi évet. — Esztendőről-esztendőre felidézzük, újra átéljük, és jelen életünkbe beleágyazzuk

az üdvtörténet eseményeit, elsősorban Jézus életének állomásait, és tanításait.

A karácsonynak egy négyhetes előkészületi időszaka is van, az *ádvent*. Eltérően a polgári évtől, az egyházi év hamarabb kezdődik, mint az „Újév", a karácsony előtti negyedik vasárnapon van a nyitánya.

A szó maga megérkezést, *eljövetelt* jelent, és Krisztusra vonatkozik, a próféták által megjövendölt, Istentől megígért Megváltóra.

Az egyes ünnepeknek, ünnepköröknek és liturgikus időszakoknak megvan a maguk liturgikus színe. Az ádventé a lila/violaszín, amely egyben a bűnbánatnak a színe.

Egy ünnep annál szebb, minél alaposabban felkészülünk rá. Az év két nagy ünnepkörére bőséges felkészülési idő áll rendelkezésünkre. Lelkünket megtisztítjuk, szentgyónást végzünk, és nem hagyjuk elmúlni az ünnepeket szentáldozás nélkül. —

Különös hatása, varázsa van ezeknek az előkészületeknek. Sok népszokás, egyházi szertartás, nép-áhítat épült ezekbe a hetekbe.

Bálint Sándor, kiváló néprajztudósunk „Karácsony, húsvét, pünkösd" c. könyvében az ádventi vasárnapok számát így látjuk megindokolni: „négy hét az ádvent", „mert a Krisztusnak négy aventtusa, eljövetele vagyon. Midőn a testben megjelent. Midőn a szívbe beszáll és az embert megtéríti. Midőn halála óráján elmégyen az emberhez. Midőn eljön az utolsó ítéletre" (i. m. 15. o.).

Sok helyen a hajnali mise, a roráté mise, és az erre való elmenetel a havas, vagy ködös, sötét téli hajnalon, adja ennek az időszaknak különös hangulatát.

A karácsonykor ünnepelt szent titkok jobban megelevenednek az emberekben, ha az ünnepek előtt jártak nálunk a betlehemesek, ha az ünnep előtt kilenc napon át résztvett a „Szállást keres a Szentcsaládnak" elnevezésű ájtatosságon, naponta a hajnali szentmisén. — A modern életvitel nem kedvez ezeknek, de mindent meg kell tennünk érdekében, ha nem akarjuk, hogy elszürküljön az emberi élet, és fényét veszítse sok szép ünnepünk.

A karácsonyi ünnepkör színe a fehér, vagyis az öröm színe. Miért örül a keresztény ember karácsonykor? — Az ajándékoknak? A családnak? A gyermeknek? — Elsősorban nem ezekért, hanem mindazért, amit a Cordines-kódex karácsonyi prédikációja felsorol:

„először azért kell örülni, mert Isten emberré lett,
hogy ember lenne Isten.
Másodszor azért, hogy az Úr lött szolga, hogy a szolga
lenne úrrá, és mennyországnak királya.
Harmadszor azért, mert Isten mennyországból leszállott,
hogy ember földről mennyekbe fölmenne.
Negyedszer azért, hogy Isten lött embernek fia, hogy
ember lenne Istennek fia.
Ötödször azért, mert az haláltalan Isten lett halálossá,
hogy az halálos ember lenne haláltalanná.
Hatodszor azért, mert az gazdag Isten lött szegénnyé,
hogy szegény ember lenne gazdaggá." (Bálint S.: Karácsony, húsvét, pünkösd, 18.o.)

A szentmise első olvasmányában Izajás próféta jövendölését találjuk: „Eljön hozzánk az Isten Fia. Kezében hatalom, csodálatosan megvalósítja Isten terveit." (olv.) — Ez a megvalósítás ma is tart.

„Isten előtt az ember mindig egyedülálló és megismételhetetlen. Valaki, akit öröktől fogva elgondolt, és öröktől fogva kiválasztott. Az ember valaki, akit saját nevén szólít az Isten...

Az Ige emberré születése az emberiség számára új erő forrása. Ez az erő minden ember számára nyitva áll, Szent János szavai szerint: Hatalmat adott nekik, hogy Isten fiaivá legyenek. Az ember másokkal együtt él, dolgozik, alkot, szenved, küzd, vétkezik, szeret, gyűlöl, kételkedik, esik el és áll talpra. Fogadjátok el az emberre vonatkozó teljes igazságot, amelyet karácsony éjszakáján hirdettek ki! Tiszteljétek ezt a titkot! Hagyjátok, hogy ez a titok hasson minden emberben!"(II. János Pál pápa 1978. évi karácsonyi üzenetéből).

A karácsony szent ünnepe körül a különböző kisebb ünnepek csokra alakult ki. — Ilyen a Szent Család, az Aprószentek ünnepe, karácsony nyolcada, Mária Istenanyaságának ünnepe (jan. 1-én), Vízkereszt, majd 40 nappal karácsony után Gyertyaszentelő Boldogasszony napja, vagyis Urunk Jézus templomban való bemutatásának emlékezete. — Így azután túl az ünnep pirosbetűs napjain, messze kisugárzik a hétköznapok sorába egy-egy ilyen jelentős hittitok ténye, varázsa.

Jézus megszületett, és évtizedekig itt élt emberként a földön. — a liturgikus év, vagy egyházi év nyomon követi ezt az életet, és igyekszik egy esztendőbe belesűríteni, és évenként ismételten a hívek elé tárni.

A karácsony csak egy nagy *kezdet.* Jézus nem azért született meg, hogy legyen karácsonyunk, hanem azért, hogy tanítson és kereszthalálával és föltámadásával megváltson minket. — Legyen tehát bármilyen kedves és megható Jézus születésének ünnepe, ne feledjük hogy a kereszténység igazán és egyedüli „NAGY" ünnepe, a húsvét. Az a húsvét, amelyet 50 napon keresztül ünnepelünk, és betetőzése, mintegy koronája a pünkösd.

Ha tehát a pásztorokat követve elmegyünk Betlehembe, menjünk Názáretbe is, és menjünk a Golgotára is; ha elkezdtük Jézust követni karácsonykor a frissen kezdődő egyházi évben, járjuk azt végig, hogy a megváltás gyümölcse bennünk is megérhessen.

*

A karácsonyi hangulat felidézéseként olvassuk még el Nyirő József: *Uz Bence* c. könyvéből az alábbi karácsonyi történetet!

Égeni úr, az asztalos, feleségével, három apró gyermekével beszorult a hegyekből a faluba, a falu végén egy rongyos földes házba, aminek egyetlen ablaka volt, s az is akkora, hogy a fél öklével bedughatta. Iskolázott ember volt, de se munkája, se pénze nem volt. Úgy lerongyolódtak, hogy a cigány szégyellt velük találkozni. Égeni úr egy rozzant széken ült a hideg szobában és csak akkor rezzent fel, mikor a felesége félénken jelentette:

— Hiszen egy szál fánk se!

Hogy meg ne fagyjanak, az ajtót bezárták, és elmentek mindketten az erdőre egy hát fáért.

Vékony porkahó fedte a mezőt, erdőt, de a hidegnek foga volt, s az asztalosné — maga is fehérke hóvirág — fogvacogva didergett a kötéllel a hátán.

— Elsetétedünk! — mondta az ura.

— Mozogjunk, Rózsika! — kérte az asztalos a feleségét.

— Bírod? — kérdezte biztatóan.

— Igen, hazudta az asszony — s a szájából dűlő pára elborította az arcát. Fele úton kidőlt az asszony.

— Nem bírom tovább!

— Hátha pihennél! — csikorgatta fogait a férfi.

— Ne hagyjuk itt, ha már ilyen messze elhoztad!

— Mindjárt megfagyok! — panaszkodott.

A szél meg-megingatta a lábain. Inai reszkettek, és már nem érezte a testét. Nesztelenül rogyott le a fára.

Az ijedség első hevében megpróbált az ember tüzet gerjeszteni, ott az út közepén. Nehezen ment, mert a kezei valószínűtlenül súlyosak, ujjai a hidegtől érzéketlenül vastagok voltak, és nyiladozva fájtak. Rettentő munka volt idáig cipelni a fát, s most itt kell elpusztulnia. Fájt minden darab, mintha a saját testét hányná a tűzre.

— Jobb is volna itthagyni! — morogta az asztalos.

— Csak a tüzet kellene felrúgnom! — jutott az eszébe.

— Kínja, szenvedése se lesz többé! — állott fel, hogy elszökjön mellőle.

— Csendes és fehér lesz, mint a hó körülötte — emelte ismét hátára a rőzsét. — ...mint a hó körülötte... — dobogtak tova a nehéz lábak.

Uz Bence ekkor jött haza a faluból. A haja az égnek állott, mikor odaért és meglátta a félig halott asszonyt, akinek szemöldökeit már zúzmara födte. Sietve összekotorta a szenet, és új hasábokat vetett rá. A lángocskák lassan megújultak a csípős füst tövében, és csakhamar meleg, arany fátyol lebbent rá az asszony testére.

— Menjünk, ténsasszony! — bíztatta Bence illedelmesen a nőt, de az tehetetlen volt. Nem bírt lábra állni. Bencének az ölébe kellett vennie.

— Hol az ura? — kérdezte.

— Elment, itthagyott! — keseredett el a nő. Az asztalosné lassan tért magához Uz Bence szállásán. A síró asszonynak megígérte, hogy karácsonyra, törik-szakad, hazaviszi. Az éjféli misére különben is be szoktak menni a havasi népek, mert ezen a napon a pásztoremberekneknek kötelessége felkeresni Jézust, amint az meg is van írva a bibliában.

Egész karácsony hetében éjjel-nappal szakadatlan hullott a hó, és nem akart megállni. Ünnep szombatján pedig olyan vastagon omlott, hogy az erdő félig elveszett benne.

— No, ha így tart, a róka is megtanul fára mászni! — jegyezte meg Uz Bence.

— Mi azért megyünk! — tartott ki konokul Üdő Márton.

Igen, ha madár lesz kend — hitetlenkedett Uz Bence.

— Csak legyetek készen, mert ha Isten őszentfelsége es úgy akarja, ma ott leszünk a Jézus jászolánál.

— Mehetünk! — morogta Üdő Márton.

— Hogy akar ezen a rengeteg havon átlábolni? — kíváncsiskodott Bence, de a vén Üdő Márton nem is felelt, hanem az istállójához lépett, és eloldotta a láncos bikát.

— Kormos me! Me — me.

— A kicsi Jézushoz megyünk, tudod-e? — magyarázta neki Üdő Márton.

Szépaszó völgyében megszorultak, a bika fáradtan megállott, lihegve, elcsigázva beleroskadt a hóba. Új viharkitörés közeledett.

— Hamar a patakfenékbe! — ordította Uz Bence.

— Elő a szurkos kalánt!

— Azt könnyű mondani! — mérgelődött Bence — de hogy gyújtsuk meg?

— Ha legalább egy darab papírosunk volna! — fohászkodott a szolga.

— Van! — mondotta elszántan a vén Üdő, és condrája belső zsebéből elővette a százesztendős imádságos könyvet. Mindhárman megdöbbentek.

— Ez bűn! Szent dolgot nem lehet elégetni!

— Pedig muszáj, — mondotta a kék, hebegő szájjal Bence — különben itt veszünk.

— Isten, ne büntesd meg szolgádat! — imádkozta Üdő Márton, de a szíve nagyot sajdult, mikor letépte az avult könyv felét. A fáklya tüzet fogott.

— Miért kellett a kicsi Jézusnak ilyen cudar időben születnie? — tudakozódott a szolga.

— Mert Augusztus császár úgy adta ki a parancsot! — világosította fel Üdő.

— Az is a mi bűneinkért vagyon!

Hirtelen a bika felszökött, megrázta szarvait, és gyönyörű fejét vízszintesen elnyújtva, hangosan belebőgött az éjszakába.

— Ezt mi lelte? — csudálkozott Bence.

Üdő Márton azonban színében elváltozva felállott, levette fövegét és összetette darabos nagy kezeit.

— Dicsértessék az Úrjézuskrisztus, aki ebbehejbe megszületék. Erre letérdeltek a tűzrakás körül. Márton a zsebéből elővette a fél imakönyvet felütötte a könyörgést.

— Hó! Várjatok! — tiltakozott Uz Bence és ő is elkezdett a zsebében kotorászni, s előhúzott egy kis Jézus-szobrot.

— Ezt te hol szörözted? — lepődött meg a másik kettő.

— Lengyönországban, még a háborúban. Egy meglőtt templomban kaptam. Kézről-kézre adják, úgy gyönyörködnek benne.

— Ennek most oltár s gyertya kéne!

— De hát nincs! — Betlehemben sem volt!

— Az igaz, — hagyta helyben Márton.

Mindjárt oda is tartották Jézuskát a bikának, hogy reája leheljen:

— Idáig Betlehemben es vége az ünnepségnek! — mondotta Üdő Márton.

— Mehetünk!

Az asszony merev arca felragyogott, de mindjárt meg is rémült a rettentő hóveszedelemtől.

— Nem tudunk mi azon átvergődni!

— Mü nem, de kicsijézus igen! — bizakodott Bence.

— Ejisze menjünk! — mondta a kicsi szobornak.

... Elöl a bika havas hassal, utána az asztalosné, végül Uz Bence, sapkájában a Kicsijézussal.

— Itt lakunk! — lihegte az asszony a kapuban.

— Vajon mi van velük?

Bence nem szólt, csak levette a sapkáját, nehézkesen keresztet vetett, felemelte a Jézus-szobrot, megcsókolta két édes orcáját, s odanyújtotta az asszonynak.

Adja a gyermekeinek, ténsasszony!

Jézuskát? — bámult el az asszony.

— Szépen eljátszanak együtt! — biztatta Bence üres kézzel nem mehet haza. Mit mondana nekik, ha megkérdezik, hogy mit hozott az angyal?

Mohón kapott az asszony a szobrocska után és finom, anyai mozdulattal szívéhez szorította.

A bika ott erőlködött a kapuban, a szűk likon sehogyse tudott beférni a nagy test.

— Várj, mert jövök, Kormos! — csillapította Bence, és mielőtt az asszony behívhatta volna, kifordult az életről. Elmenni mégse tudott. Meghúzódott a ház falánál a sötétben, és csak akkor mosolyodott el, mikor a gyermekek boldog felsikoltását meghallotta:

— Édesanyám!...

SZENT CSALÁD ÜNNEPE

(Karácsony nyolcada alatti vasárnap)

OLVASMÁNY (Sir 3, 2—7; 14—17a)
Isten az apát többre nézi gyermekeinél, s az anyának jogot ad fiai fölött. Aki tiszteli apját, levezekli bűneit.

SZENTLECKE (Kol 3, 12—21)
Ahogy az Úr megbocsátott nektek, ti is bocsássatok meg egymásnak. Legfőként pedig szeressétek egymást, mert ez a tökéletesség köteléke.

EVANGÉLIUM (Lk 2, 22—40)
Amikor elteltek a Mózes törvényében megszabott tisztulás napjai, Jézust felvitték szülei Jeruzsálembe, hogy bemutassák az Úrnak , ahogy az Úr törvényében elő volt írva: Minden elsőszülött fiut az Úrnak kell szentelni, s az áldozatot is be akarták mutatni, ahogy az Úr törvénye előírta: egy pár gerlicét, vagy két galambfiókát. Élt Jeruzsálemben egy Simon nevű igaz és istenfélő ember. Várta Izrael vigaszát és Szentlélek töltötte el. Kinyilatkoztatást kapott a Szentlélektől, hogy addig nem hal meg, amíg meg nem látja az Úr fölkentjét. A Lélek indítására a templomba ment. Amikor a szülők a gyermek Jézust bevitték, hogy a törvény előírásának eleget tegyenek, karjába vette és áldotta az Istent ezekkel a szavakkal:

„Bocsásd el, Uram, szolgádat,
szavaid szerint békében,
mert látta szemem üdvösségedet,
melyet minden népnek megadtál
világosságul a pogányok megvilágosítására,
és dicsőségül népednek, Izraelnek."

Apja és anyja csodálkoztak azon, amit fiukról mondott. Simeon megáldotta őket, és így szólt anyjához, Máriához:

„Ez sokak romlására és sokak feltámadására lesz Izraelben, jel lesz, amelynek ellene mondanak — a te lelkedet is tőr járja át —, hogy sokaknak kiderüljenek a titkos gondolatai."

Volt egy Áser törzséből való, Anna nevű prófétaasszony, Fánuel leánya, aki már igen öreg volt. Hét évig élt férjével lánysága után, aztán özvegyen maradt. Már nyolcvannégy esztendős volt. Nem hagyta el a templomot soha, éjjel-nappal böjtölt és imádkozott az Isten szolgálatában. Ebben az órában is odajött, dicsőítette az Istent, és beszélt róla mindenkinek, aki csak várta Jeruzsálem megváltását.

Miután így eleget tettek az Úr törvényének, visszatértek galileai városukba, Názáretbe. A gyermek pedig nőtt és erősödött, bölcsesség töltötte be, és az Istennek kedve telt benne.

A szentségeket kiosztó egyház védi a családot

„Csendes éj, kegyteli éj
Szúnnyad már minden lény,
Csak a Szent Pár virraszt ébren,
Égi Kisded csak pihenj szépen
Mennyei álom ölén, mennyei álom ölén"

Virrasztó szülők, nyugodt családi légkör... Mintha hiánycikklistát olvasnánk!

Szent családokat manapság nem nagyon lehet látni. Kevés az olyan család, ahol annak minden egyes tagja szent volna, a jézusi követelményeknek megfelelően élne. Még az is ritka, hogy ezekben a kis közösségekben legalább egy-egy tag lenne szentnek nevezhető. — Gyakori eset, hogy vallásos családanya mellett ateista a családapa. Előfordul, hogy az idősebb szülők hívő emberek, de gyermekeik más világnézet szerint nevelődnek, és nem értenek egyet apjukkal, anyjukkal vallás-erkölcsi téren.

Azt is mondhatná valaki, hogy jó családi élethez nem feltétlenül szükséges a családtagok vallásos volta. — Mit mutat a tapasztalat?

A társadalomtudomány művelői az utóbbi években egyre gyak-

rabban hangoztatják, hogy a család válságban, krízisben szenved. A statisztikai kimutatás szerint 1979-ben Magyarországon 87 176 házasságkötés mellett 28 000 válás volt. A válásoknak ez a száma közel egyharmada a házasságkötéseknek. S ezen kívül mennyi a rossz házasság, ahol külsőleg, látszólag együtt marad a család, de életük valóságos pokol. Mennyi házasságtörés, hány alkoholista apa (vagy anya, vagy gyermek), mennyi veszekedés, sőt tettlegesség és egyéb negatív tényező!

Megromlott családi élet előfordul ott is, ahol hit nélkül élnek, nem kötöttek templomban szentségi házasságot, és előfordul — sajnos — ott is, ahol az oltár elől indultak a házasélet, a családi élet felé.

Azt is nyugodtan állíthatjuk, hogy az egyház színe előtt kötött házasságok közül is válással végződnek azok, ahol hiányzott a komoly lelkiség házasságkötés előtt, a folyamatos keresztény élet, és az esküvőre csak úgy „beestek"; bérmálkozásuk vagy elsőáldozásuk óta nem is gyóntak, de talán templomban sem voltak. Az eddigiekből arra lehet következtetni, hogy jó házasság, és rendezett családi élet nehezen képzelhető el Isten segítsége nélkül, és komolyan vett keresztény élet nélkül.

A zsoltár imájával leborulunk a mennyei Atya előtt:

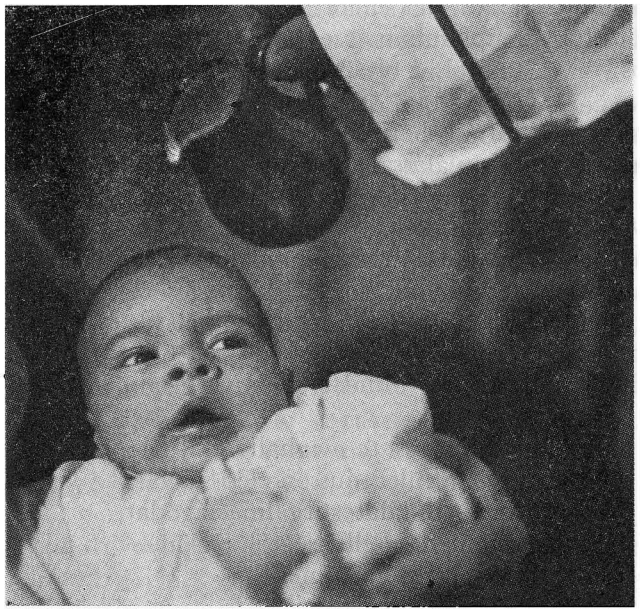
„Hozzád kiáltok, s te meghallgatsz, Istenem.
Fordítsd felém füled, jusson eléd szavam!
Mutasd meg csodálatos irgalmasságodat,
hisz megmented az ellenségtől azokat,
akik jobbodhoz menekülnek!
Védj meg, mint szemed világát,
szárnyad árnyékában oltalmazz az álnokoktól"
(Zsolt 17, 6—8)

Istenünk, családjainkért kiáltunk Hozzád. Őrizd meg a jó családokat és tökéletesítsd szeretetüket! Adj világosságot a tévelygőknek, térítsd meg a bizonytalanokat. Mint szemed világára, vigyázz ránk!

Isten hogyan adja segítségét a házastársaknak, hogyan segíti a családokat? — Isten segítségét kegyelemnek hívjuk. Van segítő és megszentelő kegyelem. Az utóbbit a szentségek adják meg, vagy növelik, s ugyanakkor minden egyes szentség segítő kegyelmet is ad,

hogy az életállapotnak megfelelő feladatokat, kötelességeket teljesíteni tudja az ember.

Ha a család minden egyes tagja Istené, akkor egymástól sem fognak elszakadni. *Isten gyermekévé a keresztség szentsége révén lehetünk.* Ezért nagyon fontos keresztségünket komolyan venni, tudatosítani magunkban, keresztségi fogadalmainkat többször megújítani, és egész életünket Krisztus tanításához igazítani.

KERESZTELÉS

Ugyanilyen fontos, hogy a házastársak gyermekeiket megkereszteltessék, lehetőleg születésüket követő egy hónapon belül. — A szülők maguk is készüljenek a keresztségre, ők jelentsék be kérelmüket személyesen a plébánián, irataikat is magukkal hozva, és figyelmesen résztvéve az előkészítő megbeszélésen, valamint gondosan kiválasztva gyermekük leendő védőszentjét, ismerve annak életét és erényeit. Tudják, hogy a keresztség alkalmával lezajló mozzanatok külön-külön mit jelentenek. — Később pedig, amikor gyermekük

értelme nyiladozik, fokról-fokra, maga a szülői pár magyarázza el gyermekének a keresztség lényegét.

Az ember—minden igyekezete ellenére is — hibázik. Vét a fennálló erkölcsi rend ellen, megbántja Istenét, vagy embertársait, köztük házastársát is. És itt kapcsolódunk a mai nap szentmiséjének első olvasmányához: „Az istenszerető ember engesztelést vállal vétkeiért, tartózkodik minden bűntől" (olv.).

Helyes keresztény önismeret, a bűnök jóvátétele, azok kerülése, csökkentése, elképzelhetetlen *a bűnbánat szentsége* nélkül. Egy hosszú földi élet folyamán a rendszeres, gyakori szentgyónás (legalább negyedévenként!) szükséges ahhoz, hogy az ember jó irányban alakítani tudja magát. — Az ilyen ember, ha indulatos, ha igazságtalan vagy szeretetlen családja tagjaihoz, de tart lelkiismeret-vizsgálatot, a bűnbánatot fel tudja indítani szívében, vagyis képes sajnálni, amit elkövetett; képes önmagát vádolni, bűneit elmondani, és ígéretet tenni azok elkerülésére, ez egy olyan érték, amely az egyik legnagyobb ajándék az illető családnak.

Ha elváltak templomban megesküdött emberek, akkor azt is nézzük meg, hogy ezek a házastársak vajon gyakori látogatói voltak-e a gyóntatószéknek?

Mindez természetes előfeltétele annak, hogy valaki *gyakran áldozhasson*, vagyis egyesülhessen Jézussal, vele táplálkozzon, erősítve lelkét, tökéletesítve erkölcsi életét.

Legyen a család összetartó köteléke a szentmise, a vasárnap megszentelése!

Az 1980-as évben a salzburgi főegyházmegye ifjúsági mozgalma kérdőíves közvéleménykutatást végzett a katolikus gyermekek körében. Az akció eredményéből kiderült, hogy a gyermekek többsége általában változatosabban alakított vasárnapi diákmisét kívánna, amelyben több szerep is jut nekik... A gyermekek azt is szeretnék, ha szüleikkel együtt vehetnének részt a szentmiséken (Hitélet, 1981 szeptember. 16. old.).

E gyermekek megérezték, hogy valami elmondhatatlan erő árad a szentmiséből; főleg akkor, ha szülők és gyermekek együtt tartanak bűnbánatot, együtt ajánlják fel felajánlásaikat; ha együtt tekintenek az „égből szállott szent kenyér"-re, ha együtt áldoznak és szüleikkel együtt emelkedik keresztvetésre a kezük, amikor a miséző, Krisztus nevében, áldását adja.

S ha ez a három szentség nem hiányzik a már felnőtté vált keresztény ember életéből, akkor szinte bizonyosra vehetjük, hogy a *bérmálás* szentségének sincs híjával, amely a keresztség szentségét mintegy kiteljesíti a katolikus emberben.

A családi élet feladataira a *házasság szentsége* külön kegyelmeket ad. Jöhetnek nehézségek, de azok meg is oldódnak. Ha súlyos betegség látogatja is meg a családot, akkor ott van még a *betegek szent kenete*, az ötödik szentség. Az pedig már rendkívüli isteni ajándék, ha egy keresztény család papot is adhat Egyházának, és a család megsejtheti a *papság szentségének* titokzatos mélységeit is!

A szentségi életet kétféleképpen gyarapíthatjuk:

1. Ha gyakrabban élünk a szentségekkel (pl. gyakoribb áldozás!)
2. Ha összeszedetten járulunk a szentségekhez!

Ím, az angyalok kenyere, útonjárók eledele,
édes fiaknak étele, nem ebek számára szánt.

Melynek előképe már a húsvéti bárány halála,
valamint Izsák oltára, s hogy az égből manna szállt.

Igaz kenyér és jó Pásztor, Jézus, óvj az elbukástól
Te táplálj és Te palástolj, s add hogy a feltámadáskor
üdvnek látói legyünk.

Te, ki mindent bírsz és értesz, s e földön táplálsz és
éltetsz, tedd, hogy szent népeddel ékes asztalodnál majd az
édes örökségben részt vegyünk.

(Ecce panis angelorum, ford. Babits Mihály)

*

Imádlak áhítattal, Isten, rejtelem,
aki e jelekben titkon vagy jelen.
Néked egész szívem átadja magát,
mert Téged szemlélve elveszti magát.

Szem, ízlés, tapintás megcsalódhatik:
de a hallás Rólad hittel biztosít.
Hiszem, amit hinni Isten fia szab:
igédnél, Igazság, mi van igazabb?

Isten-volta rejtve volt a keresztfán;
itt ember-arcát is rejti e talány.
De én mindakettőt hiszem, s vallhatom,
kérve amit kért a bűnbánó lator.

Sebeid Tamásként látnom nem lehet,
mégis Istenemnek vallak Tégedet.
Hadd hogy egyre jobban hinni tudjalak,
Tebenned reméljek, Téged vágyjalak.

Isten halálára emlékeztető
eleven kenyér és embert éltető,
add hogy éljen lelkem Belőled csupán
s jóízét Tebenned ne veszítse szám.

Kegyes pelikánom, uram Jézusom,
szennyes vagyok, szennyem véreddel mosom,
melyből elég volna egy csepp hullni rá,
világ minden bűnét meggyógyítaná.

Jézus, kit titokba fedve látlak itt,
mikor lesz, hogy szomjas vágyam jóllakik,
hogy majd fátyol nélkül nézve arcodat
leljem szent fényedben boldogságomat?

(Aquinói Szt. Tamás Éneke Krisztus testéről
Ford.: Babits Mihály)

SZILVESZTER-ESTI ELMÉLKEDÉS

a) *az Isten szívből fakadó imádásának szükségességéről*
és
b) *arról hogy Isten rendeléseiben nincsen haszontalanság*

Bár ezek a gondolatok mind időben (két és egynegyed század), mind pedig térben (törökországi város) tőlünk távol születtek, mégis magyarok, maiak és örök érvényűek. Azonfelül olyan ember tollából fakadtak, aki egy életet áldozott fel a szabadságért.

MIKES KELEMEN
(szül. 1690, Zágon — megh. 1761, Rodostó)

életének fő művéből, a *Törökországi levelek*-ből az utolsó kettőt olvassuk át.

CCVI.

Rodostó, 29. Dec. 1757.

. . . Ismét a halálról kell írnom, mert Csáki úrnak hatodik a szava igen elnehezedvén, hetedik 11 órakor reggel meghala 81 esztendős korában. Csaknem holtig, vagyis holtig egészséges volt, nem volt szüksége se doktorra, se orvosságra. Azt nem mondhatni felőlle, hogy ezért holt, amazért holt meg, mert ilyen betegsége volt, mert az orvosság nem volt jó; mivel csak azért holt meg, mert az Isten elvégezte, hogy minden ember meghaljon. Utolsó generálisa volt Rákóczi Ferencnek. Már mi csak ketten maradtunk Zay úrfival. Mi vagyunk a legutolsók; mert legutóljára hagyott minket az Úristen — mire? meddig? ő tudja.

Elég a, hogy adjunk hálákot néki, hogy megadta ezt az esztendőt eltöltenünk, és kérjük, hogy ne hagyja el ezután is a szegény bújdosókat, el ne fordítván szent szemeit róllok. *De ne szájjal, hanem szívvel, kérjük; mert az emberek a szájjat hallgatják meg: de az Isten a szívet tekénti*, valamint történt egy szent remetével.

Egy püspök, a tengeren utazván, a hajósok egy sziget mellé a hajót megkötik. A püspök maga múlatságára a szárazra kimegyen. Amint alá s fel járna, egy kis gunyhócskát láta a fák között. Gondolá, hogy talám valamely ember laknék ott. Egy kis ablakocskához közelítvén csak csendesen, emberszót halla, és mintha valaki imádkoznék: De, mint elcsudálkozék, hogy az, aki bent volna, eszerént imádkozék: Átkozott legyen az Isten. Ezeket a szókat pedig szűntelen mondja vala.

A püspök nem állhatván, bémene az emberhez, és mondá neki: Atyámfia ne azt mondjad, hogy átkozott az Isten; hanem: Áldott az Isten. A remete úgy kezdé mondani.

A püspök, hogy erre megtanította volna, visszatére a hajóhoz, és megindúla a hajó. A remete pedig azalatt elfelejté, amit tanult volt, és észrevevén nagy sebességgel kezde a püspök után futni. A hajó távúl vala már a parttól. De a remete nem vigyáz arra, ha a földön vagy vízen futott-é? néki csak az imádság volt az eszében. A püspök és akik a hajóban valának, nagy csudálkozással látták, hogy a remete a tengeren futna utánok. Aki is a hajót beérvén kiálta a püspöknek, hogy elfelejtette volna az imádságot.

A püspök látván a nagy csudát mondá neki: Atyámfia, csak úgy imádkozzál, amint eddig imádkoztál.

Ebből a példából látjuk, hogy az Isten a szív imádságát szereti, és nem a szónkra figyelmez. *Én is szívesen kívánom kedves néném az új esztendőt egészségben elérni.*

Amen.

CCVII.

Rodostó, 20. Dec. 1758.

Kedves néném! nem csak mi, hanem az egész emberi nemzet olyan, mint a halálra ítéltetett rabok, akik nem tudják, mikor viszik ki a halálra. A mi sorsunk épen olyan. Mennyi urakot, nemes embereket temettünk már el, kit egy, kit más esztendőben? Úgy annyira, hogy már csak ketten maradtunk volt Zay úrral. Az Isten azt is kivevé a bújdosásból 22-ik Octobris. Már most egyedül maradtam a bújdosók közül, és nem mondhatom, mint eddig, hogy hadd vigyék ki ezt, vagy amazt előre; mert egyedül maradván,

nekem kell kimenni az áldozatra. A Csáky úr halála után Zay urat tette volt a porta a magyarok fejévé, akik ebben az országban vannak a császár protectiója alatt. Halála után a portára kellett mennem, hogy hírré adjam halálát. —

A szokás szerént engemet tettek b á s b ú g g á .
Básbug (törökül fő, vezér (itt: a bújdosók feje)).

Mert azt jó megtudni, hogy akik ebben az országban az öreg Rákóczival jöttünk, azok közül csak én maradtam. Hanem akik most velem vannak, azok újak. Micsodás a világ! Mennyi változáson mentem már által, de az Istennek gondviselése mindenkor velem volt, és vagyon mindnyájunkkal. Egész prédikációt csinálhatnék a siralomnak völgyében levő változó életünkről. Amely változást mindaddig próbáljuk, valamég az örömnek hegyére nem megyünk.

Vagyon immár egynehány napja, hogy ide visszaérkeztem. Mit rendel az Úr felőlem? az ő kezében vagyok. Hanem azt tudom, hogy a pornak porrá kell lenni. És boldog az, aki nem az Úrnak, hanem az Úrba hal meg. Annyi hosszadalmas bújdosásom után kell-é mást kívánnom annál a boldogságnál?

Az első levelemet amidőn a nénémnek írtam, huszonhét esztendős voltam, eztet pedig hatvankilencedikben írom. (207 levele maradt ránk.) Ebből kiveszek 17 esztendőt, a többit a haszontalan bújdosásban töltöttem. A haszontalant nem kellett volna mondanom; mert *az Isten rendelésiben nincsen haszontalanság; mert ő mindent a maga dicsőségére rendel.*

Arra kell tehát vigyáznunk, hogy mi is arra fordítsuk, és úgy minden irántunk való rendelése üdvösségünkre válik. Ne kívánjunk tehát egyebet az Isten akaratjánál. Kérjük az üdvösséges életet, a jó halált, és az üdvességet. És azután megszűnünk a kéréstől, mind a bűntől, mind a bújdosástól, mind a telhetetlen kívánságtól.

ÚJÉV:
SZŰZ MÁRIA ISTEN ANYJA ÜNNEPE

OLVASMÁNY (Szám 6, 22—27)
Így szólt az Úr Mózeshez: „Mondd meg Áronnak és fiainak: Így áldjátok meg Izrael fiait, e szavakkal:
Áldjon meg az Úr és oltalmazzon! Ragyogtassa rád arcát az Úr s legyen hozzád jóságos!
Fordítsa feléd arcát az Úr és szerezzen neked üdvösséget!
Hívják le Izrael fiaira a nevem és én megáldom őket."

SZENTLECKE (Gal 4, 4—7)
Amikor elérkezett az idők teljessége, az Isten elküldte a Fiát, aki asszonytól született, és ő alávetette magát a törvénynek, hogy kiváltson minket a törvény szolgaságából, s az Isten fiaivá lehessünk. Mivel az Isten fiai vagytok, a Fia Lelkét árasztotta szívünkbe az Isten, aki Őt így szólítja: Abba, Atya! Tehát nem vagy többé szolga, hanem fiú, s ha fiú, akkor Isten kegyelméből örökös is.

EVANGÉLIUM (Lk 2, 16—21)
Az angyali jelenés után a pásztorok gyorsan útra keltek és megtalálták Máriát, Józsefet és a jászolban fekvő gyermeket. Azután hogy látták őket, azt is elbeszélték, amit nekik a gyermek felől mondtak. Aki csak hallotta, csodálkozott a pásztorok beszédén. Mária meg mind emlékezetébe véste szavaikat és szívében gyakran elgondolkoott rajtuk. A pásztorok hazatértek, dicsőítették és magasztalták az Istent mindenért, amit csak hallottak és láttak, úgy, ahogy tudtul adták nekik.
Amikor eltelt a nyolc nap és körülmetélték, a Jézus nevet adták neki, ahogy az angyal nevezte, mielőtt még a méhben megfogamzott volna.

Mitől „új" év az újév?

Harsányi Lajosnak, a papköltőnek szép énekével kezdjük az évet:

„Fölkelt a nap már, megvirradt újra,
Itt vagyunk, jó Atyánk, leborulva.
Szent felséged áldjuk, nevedet imádjuk,
Hálával éneklünk térdrehullva".

(SzVU 254/1)

Újév napja az átlagember számára a szilveszterezés utáni másnaposság, esetleg rokoni látogatás, jókívánságok ideje.

A gondolkodó, bölcselkedő ember számára az élet átgondolása, töprengés az idő felett, tervezgetések, számítgatások ideje.

A vallásos ember számára pillanatnyi megállás a rohanó életben; rövid visszatekintés, összegezés, amolyan lelkiismeretvizsgálat-féle: hogyan is használtam fel az elmult évet? Mik az eredmények, mik a hibák, mulasztások? S ennek eredménye szerint őszinte bűnbánat, ill. szívből jövő hálaadás az idő urának: Istennek.

Mély hittel, gyermeki bizalommal kérjük:
„Uram, Istenem, rád emelem szemem, hozzád menekülök,
ne engedd elveszni a lelkem!" (Zsolt 141,8)

Tudom, az új évben is ott kószál mindenütt a sátán, mint ordító oroszlán, „és keresi, kit nyeljen el" (1 Pt 5, 8).

— Ne engedd, Uram, hogy elnyeljen valakit is! Add, hogy erősen ellene tudjunk állni a hitben (vö. 1 Pt 5, 9).

Az egyházi naptárakban január 1-én főünnepet találunk: Mária Istenanyaságának ünnepét.

Nyolc nappal karácsony, azaz, Jézus születése után van a mai ünnep. S amint az evangéliumban olvashattuk, akkor, a nyolcadik napon kellett nevet adni a született gyermeknek Zsidóországban. — A nagy ünnepek nyolcadát szerették megünnepelni a régiek. A magyar népi hagyomány is emlegeti a „Nagykarácsonyt, kiskarácsonyt". Így az Újév napja egy kicsit a karácsonynak a betetőzése.

S ha valami igazán „új" valaha is kezdődött ezen a földön, az éppen a Krisztus születésével megjelenő keresztény világ születé-

sekor kezdődött. Jézus a világot megújítani jött az emberek közé az Istenség magasából.

Mit tehetnénk mást, lényegesebbet, mint az énekkel valljuk:

„Mint napraforgó egész napon át,
Tefeléd fordítjuk a mi orcánk.

Árassz ránk kegyelmet, fáradságban enyhet,

E napon kegyesen te hajolj ránk".

Az életnek, és benne az emberi életnek létfontosságú tulajdonsága, hogy meg tud újulni. Addig van élet, amíg van megújulás. Az emberi szervezet napról-napra új eledelt igényel, friss levegőt, vitaminokat, kalóriákat. S mivel az ember szellemi lény is: értelme, akarata, emlékezete, lelkiismerete van, — szükséges ezeket is állandóan megújítani, frissen tartani.

Hogyan tehetjük ezt? — Legfontosabb elhatározni: nem állunk meg a lelki gyarapodásban!

— Legyen mindennapi olvasmányunk!

— Legyenek terveink!

— Ellenőrizzük és ellenőriztessük magunkat!

(Erre megkérhetjük gyóntató atyánkat, lelkivezetőnket.)

Ön-nevelést kell folytatnunk. Ne irtózzunk az újtól. Ne váljunk a megszokottság rabjaivá!

A megújulás, a születés, ill. szülés fájdalommal jár, áldozattal. Ezért sokan inkább megelégszenek a kevesebbel, a rosszabbal, csak ne kelljen áldozatot vállalni, fáradozni. Ezek az emberek rab-lelkek: a kisszerűség a félelem rabjai. Sohasem ezek viszik előbbre az emberiség ügyét.

„Ha jó szándékunk néha gyengülne,
Felhőket ne engedj kék egünkre.
Bár villámod sújtson, tarts meg a jó úton,
Csapásod változzék mi üdvünkre".

— Arany János is írt ezekről az emberekről, akik nem tudnak élni vagy nem mernek, nem akarnak élni a szabadság adta plusz-

szal, többlettel, inkább vállalják továbbra is a rabságot, s mivel szemük nem szokott hozzá a napfényhez, viselik tovább a börtön homályát:

„Hát ez a szabadság napja,
Mely így éget és vakít?
Mely soha nem látogatta
Börtönünk gyász ablakait?
Ah! ez égő lángözönhöz
Gyenge szemünk nem szokott:
Menjünk vissza börtönünkbe!
Kedves félhomály van ott."

Szűz Mária anyasága is fájdalmas anyaság és dicsőséges anyaság volt egyszerre. De mindenképpen áldott anyaság volt. Mária áldott állapotban volt és nem terhes állapotban. A szeretet ismer áldozatot, nehézséget, de ez neki nem teher. Csak akkor lehet kibírhatatlanul terhes az ember élete, ha nem kíséri Isten áldása. Éppen ezért az újév napjára, az új esztendő első napjára kerülő Mária-ünnep (amely egyben Jézus ünnep is: névadásának napja) szentmiséjének első olvasmánya Mózes negyedik könyvéből az áldásra hívja fel a figyelmet. Isten áldásával induljunk az új évbe! Így lesz áldásos Újév, így lesz békességes Új Esztendő, így lesz boldog Új Év.

Ha képes vagyok megújulni, akkor *új* lesz számomra ez az év... de ha erre képtelen vagyok, akkor hiába érek meg 100 újévet is, maradok a régi, beszűkült, terméketlen lélek. Ettől óvjon meg az Isten! — Az ellenkezőjéhez pedig segítsen hozzá!

Befejezzük-e ezt az évet, vagy többet már nem kezdhetünk? Lesz-e erőnk dolgozni? Lesz-e erőnk mindig jót tenni és jónak maradni? Mondhatunk-e ennek az évnek a végén Te Deumot?

Rád bízzuk magunkat, Istenünk:
„Ha munkánk múltán leszáll az este,
Csak hozzád járulunk térdre esve.
Mint gyermekét anyja, fáradt alkonyatra,
Nyugtass el bennünket szent Szívedre!"

VÍZKERESZT

Karácsony utáni 2. vasárnap

OLVASMÁNY (Iz 60, 1—6)
Kelj föl, ragyogj föl, mert elérkezett világosságod, és az Úr dicsősége felragyogott fölötted! Mert még sötétség borítja a földet, és homály a nemzeteket, de fölötted ott ragyog az Úr, és dicsősége megnyilvánul rajtad. Népek jönnek világosságodhoz, és királyok a benned támadt fényességhez. Hordozd körül tekintetedet és lásd: Mind egybegyűlnek és idejönnek hozzád. Fiaid messze távolból érkeznek, s a lányaidat ölükben hozzák.
...és az Úr dicsőségét zengik.

SZENTLECKE (Ef 2, 4—6)
A végtelenül irgalmas Isten azzal mutatta meg nagy szeretetét irántunk, hogy Krisztussal életre keltett minket, bűneinkben halottakat is — így kegyelemből kaptátok a megváltást.

EVANGÉLIUM (Mt 2, 1—12)
Amikor a judeai Betlehemben Heródes király idejében Jézus megszületett, bölcsek jöttek napkeletről Jeruzsálembe és kérdezősködtek: „Hol van a zsidók újszülött királya? Láttuk csillagát napkeleten s eljöttünk, hogy bemutassuk neki hódolatunkat." Ennek hallatára Heródes király meghökkent s vele egész Jeruzsálem. Összehívta tehát a főpapokat és a nép írástudóit, és tudakozódott tőlük, hol kell a Messiásnak születnie. „Juda Betlehemében — válaszolták —, mert így jövendölt a próféta:

„Te Betlehem, Juda földje, egyáltalán nem vagy oly kicsi
Juda nemzetségei közt, hisz belőled származik majd a vezér,
aki népemnek, Izraelnek pásztora lesz."

Erre Heródes titokban magához hivatta a bölcseket és pontosan megtudakolta tőlük a csillag feltünésének idejét. Aztán elküldte őket Betlehembe: „Menjetek — mondta —'

s szerezzetek pontos értesülést a gyermek felől. Ha megtaláltátok, jelentsétek nekem, hogy én is elmenjek és hódoljak neki." Azok meghallgatták a királyt és útra keltek. S lám, a csillag, amelyet napkeleten láttak, vezette őket, míg végre meg nem állt a hely fölött, ahol a gyermek volt. A csillagot megpillantva nagyon megörültek. Bementek a házba, és meglátták a gyermeket anyjával, Máriával. Leborultak és hódoltak neki, majd elővették kincseiket s ajándékot adtak neki: aranyat, tömjént és mirhát. Mivel álmukban utasítást kaptak, hogy ne menjenek vissza Heródeshez, más úton tértek vissza hazájukba.

Menjünk szentmisére Jézust keresni!

Szent János apostol a harmadik levelében írja Gájusznak: „Nincs nagyobb örömöm, mint amikor hallom, hogy gyermekeim az igazság útján járnak" (3 Jn 4)

A napkeleti bölcsekről szóló színes leírásban meg kell látnunk a lényeget, azt, hogy „Jézussal megjelent az Isten országa és Isten mind külső eseményekkel, mind belső kegyelmi megvilágítással vezeti feléje az embereket. Jézus majd így fogalmazza meg ezt az igazságot: „Senki sem jöhet hozzám, csak akit az Atya vonz" (vö. Jn 6, 44). Aki meghallotta a hívó szót, az vegye megtiszteltetésnek és kövesse kitartóan. Példájával másokat is arra fog indítani, hogy nyomába szegődjenek. De ne tévessze szem elől, hogy a hit útja minden természetfölötti világosság mellett keresztút marad. Számolni kell a nehézségekkel, megtévesztéssel, rosszakarattal. Aki azonban mindvégig hűséges, az eléri célját" (Gál F.: Beszélgetések az evangéliumról, 85—86).

Isten kigyújtja csillagát; az embernek pedig az a kötelessége, hogy meglássa ezt a csillagot és kövesse, elinduljon az Úr útján!

Isten dicsősége a szentmiséken látható lesz. A mennyei Jeruzsálem földi elővételezése a templom, és benne a krisztusi áldozat. Szellemi fényforrás, szellemi központ minden istenháza szerte a földön. Benne valóságosan megtalálható Jézus a szentségi színekben, mint ahogyan a napkeleti bölcsek megtalálták és imádhatták, hódolhattak előtte Betlehemben — ott egy gyermek alakjában — láthat-

ták, hangját hallhatták, és hitükkel felfoghatták, hogy az Isten Fia, a Messiás-király az, aki velük egy fedél alatt ott jelen van, ugyanúgy mehetnek a mai emberek Jézust keresni és megtalálni, látni és hallani a hit fényénél a katolikus templomokba. — Népek jönnek világosságodhoz, olvashatjuk a mai szentmise első olvasmányában, s valóban népek jönnek ma is, népek mennek a szentmisére, legalábbis képviselőik, némely ország lakosságának 50%-a, más ország lakóinak 25%-a, és így tovább. „Összegyűlnek és eljönnek hozzád. Fölkerekednek fiaid... és lányaid... minden tájról: Keletről és Nyugatról, Afrikából és Amerikából, Távol-Keletről és Ausztráliából... városokon, vidékeken, községekben, tanyavilágban egyaránt. Eljönnek, és az Úr dicsőségét hirdetik. Milyen nagyszerű ez!

„Boldog, aki olvassa és aki meghallgatja ezeket a prófétai szavakat, és meg is tartja, ami bennük meg van írva, mert az idő közel van" (Jel 1, 3).

Boldog, aki misére jár...

Boldog, aki a misén találkozik Urával.

Vannak, akik ezt a vasárnapi közösségi Isten-dicséretet önként, örömmel, lelki igénnyel teszik, s vannak, akiket csak az isteni parancs, a tízparancsolat harmadikja: „Az Úr napját szenteld meg!" — késztet erre.

S elég sokan vannak, akik ezt a fontos parancsolatot semmibe veszik.

Miért van szükség a szentmise-áldozaton való részvételre? *Miért* érezték szükségesnek, hogy hosszú útra keljenek a napkeleti bölcsek, csak azért, hogy találkozzanak Jézussal?

Miért nem elegendő csak otthon imádkozni, vagy a természet csendjében? — *Miért* az Úr napja megszentelésének egyik elengedhetetlen része a szentmisén való áhitatos és tevékeny részvétel? (A második része az Úr napja megszentelésének a vasárnapi munkaszünet.)

Mert Krisztus áldozata végtelen értékű, és nagy kincstől fosztanánk meg magunkat, ha nem részesülnénk belőle, mint jelenlevők és résztvevők, elsekélyesedne, elsatnyulna hitünk.

Mert a személyes találkozást nem pótolja könyv, levél, telefon, hangszalag, elbeszélés. A közvetlen megtapasztalás értékesebb a közvetített ismereteknél.

Mert, egyfelől, aki nem jár templomba, általában odahaza és a

természetben sem imádkozással tölti vasárnapi óráit, de ettől függetlenül az ember t á r s a s l é n y, és így közösségileg is ki kell fejeznie Isten előtti hódolatát.

Mert a szentmisén részesedhetünk az áldozatban: áldozhatunk; az áldozatban úgy is részt vehetek a magam áldozatával, hogy időmet adom, testi-lelki jelenlétem adom, figyelmemet, ajkam, szívem imádságait, énekeit.

Egy vérbeli sportrajongó meghallgathatná a sport-közvetítést a rádión, sőt elolvashatná majd az újságból a tájékoztatót, de ő lehetőleg egyidőben akarja hallani, ha lehet inkább a televízióban, de legesleginkább ott akar lenni a *helyszínen*, ezért nem sajnál feláldozni ünnepi ebédet, időt, utazik, olykor didereg és fázik, ázik, belépőjegyet fizet, azért olykor sorbaáll, csakhogy hangerejével biztathassa kedves csapatát, s elmondhassa: szem- és fültanúja voltam az eseményeknek, én is ott voltam, az én hangom is segítette a csapatot, hogy a győzelmet kivívja.

Minden hasonlat sántít, de valahogy mégiscsak érzékelteti a különbséget a kétfajta magatartásmód között.

Ezért, nagyon jól teszi — akadályoztatás esetén (pl. betegség) —, aki rádión meghallgatja a vallásos félórát, vagy televízión néz ilyen közvetítést, hangszalagról meghallgat ünnepségeket, szentbeszédeket, templomi hangversenyeket, de ezek nem pótolhatják, pontosabban: nem helyettesíthetik a szentmisén való részvételt. — Nem mondhatja senki: most nincs kedvem felöltözni, de majd itthon meghallgatom (-nézem) a közvetítést a szentmiséről, s ezzel eleget tettem az Egyház parancsának!

Az időt úgy is felfoghatjuk, mint nagy értékű ajándékot, amelyet Istentől kapunk. — Méltó és igazságos, hogy a hetenként kapott 168 órából néhányat teljesen neki szánjunk. — Nem mintha mi ezzel az Istent gazdagítanánk! — Minden szentmisén való részvételünkkel magunkat gazdagítjuk. Aki nem tud ünnepelni, aki nem tud megállni a munka örökös körforgásában, az emberségében szenved csorbát, s nem képes igazán szellemi fejlődésre, lelki tökéletesedésre.

Megkérdezhetnénk még azt is: miért éppen a vasárnap az Istennek szentelt nap a hét napjai közül!

A Krisztus születése előtti időkben, az Ószövetségben a szombat volt az istentiszteleti és a pihenőnap. — Jézus feltámadása óta az

első keresztények áttértek a szombat utáni, a hét „első nap"-jára, a vasárnapra. Ezzel kívánták szinte állandóan, hétről-hétre megünnepelni a feltámadás titkát. — Ugyancsak vasárnap történt a Szentlélek eljövetele is.

Ha a tízparancsolat mellett figyelembe vesszük az „Anyaszentegyház öt parancsát" is, akkor így bővül az ősi törvény:" 1. Vasárnap és ünnepnap végy részt a szentmisén." (Hozsanna népénekeskönyv. Bp. 1981. 29. old.)

A szentmisén való részvétel kötelezettsége szerint beszélünk, ún. „kötelező" vagy „parancsolt" ünnepekről. De kell-e parancsolni egy édesanyának, hogy szeresse gyermekét, és ha kell ilyet parancsolni, nem a legszomorúbb dolgok egyike-e az ilyen? Nem az emberi érzések kiveszésének tragikus állomása? — Avagy *kell-e* „parancsolni" a szerelmeseknek, hogy gondoljanak egymásra, találkozzanak, beszélgessenek, legyenek együtt, ajándékozzák meg egymást szeretetük ezernyi apró jelével? — S ha kellene, az ilyenekről el lehetne mondani, hogy szerelmesek? Hogy szeretik egymást? És a fent említett asszonyról, hogy ő „édes"-anya?

Keresztény-e, Krisztust követő és őt szerető, Istenben hívő ember-e az, akit *kényszeríteni kell*, hogy Istenre gondoljon, Jézussal találkozzon, vele, hozzá beszéljen, ajándékait színe elé vigye, vele együtt legyen?!

Én a „kötelező" ünnepek helyett a „*legfőbb*" *ünnep*ekről beszélnék. Melyek ezek? — A liturgiában több ún. „főünnep"-et tartanak számon, de ezek közül sok például sohasem volt „pirosbetűs" ünnep. Amelyekről most szólni akarunk, amelyeket az egyház kívánsága szerint a vasárnap rangjával kellene minden katolikus embernek megülnie, a következők:

December 25. karácsony 1. napja, Jézus születésének fő ünnepe,

Január 1. (Újév), Szűz Mária, Isten Anyja, főünnep

Augusztus 15. (Nagyboldogasszony) Szűz Mária mennybevétele, főünnep.

Nálunk Magyarországon, jelenleg ez a három van érvényben. Országonként, időnként változik az ilyen ünnepek száma.

Tulajdonképpen több kiemelkedő ünnepünk van, de azok egy részét a Magyar Püspöki Kar vasárnapokra helyezte át. Így a Vízkeresztet a január 2. és 8. közötti vasárnapra, Urunk mennybemenetelének megünneplését húsvét 7. vasárnapjára, Úrnapját

pedig a Szentháromság vasárnapja utáni vasárnapra. — Így ezek bizonyultak a legfontosabbaknak, nem szólva a már eredetileg is vasárnapi főünnepekről, mint pl. a húsvét, a pünkösd. Az ünnepek fontossági sorrendjén könnyebben eligazodunk, ha még figyelembe vesszük azt a három ünnepet, amely sokáig az előbb említettekkel együtt a fontosabbakhoz tartozott, de a Magyar Püspöki Kar 1973. március 15-én kelt körlevele szerint „tanácsolt ünnep" lett. Ezek a következők: december 8. Szeplőtelen Fogantatás; június 29. Szent Péter és Pál apostolok ünnepe; november 1. Mindenszentek ünnepe.

Az Egyház 7 éves kortól kezdve várja el az emberek szentmisén való rendszeres részvételét. — Nagyon szép, amikor egy keresztény család együtt megy a templomba ünnepelni. — A modern élet fokozódó tempója ezt egyre jobban megnehezíti. Az Egyház, amennyire teheti, igyekszik segítségére lenni a ma emberének. Ilyen könnyítés volt először az esti szentmisék bevezetése. — Később a szombat esti elővételezett szentmise külön főpásztori engedéllyel; így ha valaki előre látja, hogy vasárnap képtelen eljutni a szentmisére, vagy csak nagy áldozatok árán, már szombat este is részt vehet a vasárnapra érvényes szentmisén. Ilyenkor már a vasárnapi szentmise szövege hangzik fel, Dicsőség és Hiszekegy imádkozásával, szentbeszéddel.

Szentmisére menni egyéni lelki gazdagodást jelent, ugyanakkor ez *hitvallás* is. A templomba sietők ember jel a hitetlenek felé, jel az anyagias világ számára.

Szomorú dolog, hogy az életben sokszor ismétlődik meg, ami Szokrátésszel történt, aki katonakorában őrhelyén sétálgatott s annyira gyönyörködött a csillagokban, hogy róluk elmélkedve megbotlott valami tárgyban és beleesett egy gödörbe (Hegyi Béla: Tegnap, ma, holnap, 155).

Gödörbe esett emberek...
A hamis fények áldozatai...
Előttünk az oltár gyertyái is fénylenek!

S mit tegyen, aki mégsem mehet szentmisére? — Imádkozzon otthon, vegyen elő olyan könyvet, amelyben a szentmise imádságok megvannak, ha teheti énekeljen szent énekeket, és olvasson hitét erősítő könyveket!

Így szépen kiemelkedik majd a hétköznapok hosszú sorából minden vasárnap és szebbé teszi életünket.

Éreznünk kell a templomban, a szentmisén a költő szavait:

„Te vagy a fészek,
Puha vagy, édes és meleg:
S én olyan keveset gondolok veled.
És olyan sokszor máshová nézek.
És te vagy az anyamadár
És én vagyok a pelyhes fiókád...
És én nyugalmat nem találok
Sehol a végtelen világon.
Mert ott sír bennem, bárhol járok,
Aggódó, fájó csipogásod
Hivogató, síró zenéje.
És mindenhonnan visszavágyom
Szerelmes szíved melegére" Ámen!

(Sík S.)

Mágusok?

A kánaáni kék holdnak támasztva homlokát
József az ács, aludt
mikor zörgettek az istálló ajtaján
sokáig rázva a rézküllős kaput.

s hogy teregették a roppant kincseket
zsákjaikból ezer meg ezer ég
dőlt ki s tán föntt nem is maradt
csak valami halvány puha kék

később az is leszállt
zsibongó égi karokkal teli
persze mind csillag s odatelepültek
a Gyermek szívére fényleni...

(Puszta Sándor)

ÉVKÖZI 1. VASÁRNAP

URUNK MEGKERESZTELKEDÉSE

OLVASMÁNY (Iz 42, 1—4; 6—7)
Nézzétek, a szolgám, akit támogatok, a választottam, akiben kedvem telik. Én, az Úr, hívtalak meg az igazságban, én fogtam meg a kezed, és én formáltalak. Megtettelek a népnek szövetségül és a nemzeteknek világosságul.

SZENTLECKE (ApCsel 10, 34—38)
Péter így kezdte beszédét: „Valóban el kell ismernem, hogy az Isten nem tesz a személyek közt különbséget, mindenki kedves előtte, aki féli, és az igazsághoz igazodik, bármely nép fia is.

EVANGÉLIUM (Mk 1, 6b—11)
Keresztelő János teveszőrből készült ruhát viselt, csípőjét bőröv vette körül, s sáskával meg vadmézzel élt. Ezt hirdette: „Aki a nyomomba lép, hatalmasabb nálam. Arra sem vagyok méltó, hogy lehajoljak és megoldjam saruszíját. Én vízzel keresztellek, ő majd Szentlélekkel keresztel benneteket." Ezekben a napokban történt, hogy eljött Jézus a galileai Názáretből, és megkereszteltette magát Jánossal a Jordánban. Amikor feljött a vízből, látta, hogy megnyílik az ég, és a Lélek galamb alakjában leszáll rá. Szózat is hallatszott az égből: „Te vagy az én szeretett Fiam, benned telik kedvem."

Amit a keresztelésről tudnunk kell

Korunk neves hittudósának, *Karl Rahner*-nek szép imájával mondjuk:

„Bűnösként állok előtted.
Beismerem.
Te vagy az ítélkező,
magamat vádolom,
téged kívánlak,
és akarom, hogy legyen meg a te akaratod,
mert te szent vagy.
Szeretlek!
Te ítélkezz felettem,
általad ítélem meg önmagamat, —
de te vagy a Szeretet,
és ehhez a Szeretethez fohászkodom.
Mindenemet szereteted titkába helyezem,
mégis ezzel nem akarom a büntetést
kikerülni.
De tudom, te vagy a Kegyelem!"

Urunk Jézus megkeresztelkedésének ünnepén eszünkbe jut saját megkeresztelkedésünk. Felelevenítjük ismereteinket a keresztség szentségéről, amely az első és legfontosabb szentség. Úgy is emlegetik, mint *alapszentséget*. (Míg pl. az eukarisztia a legközpontibb szentség.) (Lásd: Várnagy Antal: Liturgia. Teol. jegyzetek; V. év. I. félév, 135. o.)

Az elmúlt két évtizedben bizonyos változások történtek a szentségek kiszolgáltatásánál, s nem véletlenül. Ezért szükséges nagyon komolyan átgondolni a szentségekhez való viszonyunkat, ezen belül a keresztséghez való viszonyunkat. — Gondoljuk meg, például azt a tényt, hogy az első keresztény századokban *azokat keresztelték meg, akik hittek* (Jézus Krisztusban, az Isten Fiában, mint Megváltóban), manapság pedig *azért kell erőfeszítéseket tenni, hogy akik meg vannak keresztelve, higgyenek*. A keresztség szentségének az a rendeltetése, hogy a megkeresztelt embert, az eredeti bűntől megszabadítva, és a keresztelésig elkövetett minden bűnét eltörölve (gondoljunk a fel-

nőtt-korban keresztelendőkre!) Isten gyermekévé teszi, részesítve az isteni életből, megindítva benne az örök életet, s az egyház tagjává teszi.

Keresztelő János keresztsége — melyet Jézus is felvett — nem ilyen volt. Akkor még Jézus nem rendelte el ezt a szentséget. Keresztelő Jánosé előkészítés volt. Bűnbánatra indított, Messiás-várásra, illetve Messiás-fogadásra készített fel.

De akkor Jézus miért „keresztelkedett" meg, miért merült a Jordánban? Valóban beállt a bűnösök közé, magára veszi a világ bűneit. Mondja is róla később Keresztelő Szent János, hogy „*Nézzétek, az Isten Báránya! Ő veszi el a világ bűneit!*" (Jn 1, 29)

A „keresztség" szó görög eredetű latin neve (baptismus) vízbemerítést jelent, és lemosást. A keresztség szentsége beavatás, bemártás az isteni életbe, és egyben megtisztítás.

Ki veheti fel a keresztség szentségét? — Aki még nincs megkeresztelve és szándékában van az egyházon keresztül Krisztusba kapcsolódni, és vállalni az ezzel járó feladatokat. — A kisgyermeket ebben a szándékban a szülők és keresztszülők képviselik.

1976-ban 16 millió 600 ezer keresztelés történt, ebből 1 millió volt a felnőtt keresztelés.

Manapság tehát túlnyomórészt kisgyermekeket, csecsemőket keresztelnek.

Ki szolgáltathatja ki a keresztséget?

Ünnepélyes kiszolgáltatója a püspök, pap vagy diakónus; szükség esetén bárki, csak akarja tenni, amit az Egyház szokott cselekedni kereszteléskor. (Előd: Dogmatika, 546. o.)

Az első századokban is kereszteltek gyermekeket, de 400-ig inkább felnőtteket. Ezért ma egyes protestáns egyházi közösségek ellenzik a gyermek-keresztelést.

A keresztelés módja a vízbemártás, vagy vízzel való leöntés. Az alámerítéssel való keresztelés a XIII. sz.-ig volt általános. Bár szükség esetén a meghintés is érvényes lehet.

A keresztelő pap ezt mondja kereszteléskor: „N... én megkeresztellek téged az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében."

Szólni kell az ún. „vágy-keresztség"-ről is, amely adott esetben a szentségi keresztséget pótolja (pl. így üdvözült a bűnbánó lator).

A vízkeresztséget pótolja a vérkeresztség, vagyis a vértanúság.

Újabban egyre több helyen a hívő közösség jelenlétében, ünnepélyesen szolgáltatják ki a keresztséget. Sok egyházközségben úgynevezett „keresztelési" vasárnap van havonta, s ekkorra összegyűjtik a jelentkezőket és szentmise keretében történik befogadásuk az Egyházba, a jelenlevők megújítják keresztségi fogadalmukat és úgy keresztelik meg a gyermekeket.

Keresztségi fogadalom ünnepélyes megújítása van minden nagyszombaton, a húsvéti-vigilia szertartásainak keretében. Megújítják a keresztségi ígéreteket elsőáldozás és bérmálkozás alkalmával is. Ezenkívül valahányszor szenteltvizet használunk, mindig gondoljunk keresztségünkre! — Így a keresztség szentsége jóllehet egyszeri esemény életünkben, mégis állandóan jelenlevővé válik számunkra.

Visszatérve még a gyermekkeresztelés szertartására, vegyük figyelembe, hogy mit kíván az Apostoli Szentszék 1969-ben kiadott határozatában: (Alábbiak a „Gyermekkeresztelés szertartása" c. könyv. Bp. 1973-ból.)

A gyermekkeresztelés szertartását lehetőleg *ünnepélyesen*, a *szülők*, a *keresztszülők* és a rokonság, sőt a helyi egyházközség minél több tagjának *részvételével* végezzük; a *szülők lakóhelye szerint illetékes* plébánia templomban történjen (máshol csak az illetékes plébános írásos hozzájárulásával). — (idézett mű 4. o.)

Keresztszülő római katolikus, görög-katolikus, vagy görög-keleti (ortodox) vallású lehet. *Protestánsok* bejegyzett *tanúk lehetnek*, de egy római katolikus keresztszülőnek feltétlenül kell lennie.

Ajánlatos külön alkalommal a bejelentést követően, *felkészíteni a szülőket és a keresztszülőket.*

A keresztelést a gyermek *születését követő hetekben végezzük.*

Ha egyik szülő sem kész a hitvallásra, és annak vállalására, hogy a gyermeket katolikus keresztény módon neveli vagy nevelteti, akkor egy bizonyos ideig el is lehet halasztani annak a kisdednek megkeresztelését.

Ha a szülők nem élnek egyházi házasságban, de állapotuk rendezhető, vagy valamelyikük még elsőáldozó sem volt, sőt talán megkeresz-

telve sincs, meg kell beszélni e szentségek felvételét és ezekhez a méltó előkészületet.

A szertartásnál szerepel a fehér keresztelő ingecske és a keresztelési gyertya. Utóbbit az édesapa vagy keresztapa gyújtja meg a húsvéti gyertyáról.

1980-ban, április egyik szombatján keresztelés volt a leningrádi római katolikus Jézus Szíve templomban. Három kisgyermeket kereszteltek. A szülők levették kis ruhájukat és rájuk adták az otthonról hozott kis fehér keresztelő-ingecskét. Csak ez volt rajtuk, amíg megkeresztelték őket. Utána ismét levették, felöltöztették a gyermekeket és a kis inget hazavitték megőrizni, mint keresztelési emléket.

Többek közt ezt is javasolja a Magyar Katolikus Püspöki Kar 1973. március 25-én, az Angyali Üdvözlet ünnepén keltezett rendelkezésében.

Az Egyház eleinte azonnal megkeresztelte a jelentkező hitjelölteket, később azonban hosszabb-rövidebb próbaidőnek (katechumenátus) vetették őket alá. (Bangha–Borbély: Az Ősegyház. 190. o.) Ez a „hitújonci" intézmény a III. sz.-ban lesz általános.

„Aki Krisztus hitére akar térni, annak először a püspöknél kell jelentkeznie. Itt gondosan megvizsgálják ügyét, megjelölik őt a kereszt jelével s egy papnak, esetleg világi kereszténynek gondjaira bízzák. Ennek vezetése alatt készül fel a jelentkező a keresztség felvételére és a tökéletes keresztény életre... A III. század végén az elvirai zsinat két esztendőben állapítja meg a katechumenátus idejét. Az előkészület befejezése felé a megkeresztelendőknek tudásukról számot kellett adniok, a keresztség előtti két napot pedig szigorú böjtben és buzgó imádságban töltötték. Bizonnyal a katechumenátus intézménye s komoly kezelése okozta, hogy az Egyház az ókori romlottság közepette is oly magas erkölcsi tisztaság példáját tudja nyújtani. — *A keresztség avval kezdődött*, hogy a megtérő ünnepélyesen ellene mondott az ördögnek és minden pompájának, majd letette a keresztény hitvallást. Utána olajjal kenték meg, azután háromszor víz alá merítették. A keresztség felvétele rendesen *húsvét* vagy pünkösd *előestéjén* történt." (Bangha–Borbély: Az Ősegyház, 227. o.)

Ugorjunk 17 évszázadot, és a XX. században ezt olvashatjuk Bálint Sándor: Karácsony, Húsvét, Pünkösd c. könyvében a 310—311. oldalon:

Húsvéthétfő, egyes vidéken v í z b e v e t ő h é t f ő... Az erdélyi Nyárád mentén a múlt század végén minden valamire való székely legény kötelességének tartotta, hogy húsvét napjára virradóan kedvesének kapujára... fenyőágat tűzzön... Minden házba, ahol fenyőágat találtak, bementek a legények, és a lányokat derekasan megöntözték.

Egyik háromszéki beköszöntő:

Feltámadt a Jézus, mondják az írások,
Vízöntő hétfüre buzognak források.
Eljöttem hozátok ifjú létemre,
Hogy harmatot öntsek egy szép növendékre,
Mert ha meg nem öntöm ezen esztendőben,
Nem virágzik szépet nekünk jövendőben.
Virágozzék szépet, ékes virágokat,
Nyerjen az egekben fényes koronákat.

Az öntözés eredete... még nem egészen tisztázott. Mindenesetre keresztény hagyományok is szövődtek bele, hiszen hajdan a vízbemerítéssel, leöntéssel történő keresztelés húsvét táján volt.

Manapság — úgy hiszem — alig vannak olyanok, akik erre gondolnának, de mi, keresztények gondoljunk gyakran keresztségünkre, s arra, hogy a keresztségben meghaltunk a bűnnek és feltámadtunk Krisztusban.

Nazianzi Szent Gergely prédikálta a mai napon:

„Nem tudom visszatartani az örömömet, lelkem újjong és megremeg. Érzésem szerint csaknem magával ragad János heve, hogy hirdessem a jóhírt. Igaz, én nem vagyok Előfutár, de a pusztából jövök, mint ő

Krisztus ragyog, — ragyogjunk föl vele együtt.

Krisztus alámerült — szálljunk le vele, hogy mi is felléphessünk vele.

Ma tisztelettel vesszük körül Krisztus keresztségét, s emlékére ünnepet ülünk" (Cserháti: Mindennap együtt az Úrral C. 88).

Ma tisztelettel és hálával vesszük körül Jézus keresztségét és a mi keresztségünket.

Újból ellene mondunk a bűnnek és hiszünk a BŰNTELENBEN·

NAGYBÖJT 1. VASÁRNAPJA

OLVASMÁNY (Ter 9, 8—15)
Aztán így szólt Isten Noéhoz és fiaihoz, akik vele voltak: „Nézzétek, szövetséget kötök veletek, s utánatok utódaitokkal.
Azután így szólt Isten: „Ez legyen jele a szövetségnek, amely fennáll köztem és köztetek.

SZENTLECKE (1 Pt 3, 18—22)
Noé idejében az Isten türelmesen várt, amíg a bárka elkészült...
A vele jelképezett keresztség most titeket is ugyanígy megment, hiszen az nem a test szennyének a lemosása, hanem könyörgés az Istenhez hogy adjon tiszta lelkiismeretet Jézus Krisztus feltámadása által.

EVANGÉLIUM (Mk 1, 12—15)
A Lélek arra ösztönözte Jézust, hogy menjen ki a pusztába. Negyven napig kinn maradt a pusztában, közben megkísértette a sátán. Vadállatok közt élt, de angyalok szolgáltak neki.
János elfogatása után Jézus Galileába ment, s ott hirdette az Isten evangéliumát: „Beteljesedett az idő, és már közel van az Isten országa. Tartsatok bűnbánatot, és higgyetek az evangéliumban."

Milyen a vasárnapod?

Nagyböjt elején hamut hint homlokunkra az Egyház, de a kereszt jelével: „Ember, emlékezzél arra, hogy por vagy és porrá leszel". Ember, lásd be, hogy nem érdemes mást imádnod, csak Istent!

Az Isten szövetséget kötött velünk, emberekkel. Minden szövetség kétoldalú. A szövetséget kötő felek kölcsönösen elkötelezik magukat a másik irányában. Adnak egyfelől valamit, várnak másfelől valamit cserébe. — Így van ez az Isten—ember szövetségében is. —

A kedvezményező az Isten. — Részesedést kínál életéből, segítséget földi élet-szakaszunkban.

S mi az elvárása? Hogy szeressük és egy akaraton legyünk vele. Mit akar? — Ott van a tízparancsolat, abból megtudhatta az ószövetségi ember, és mi is megtudhatjuk akaratát, ha nézzük ezt a tízparancsolatot, és amivel azt Jézus kiegészítette.

Hogy az egyes ember, személy szerint mikor köti szövetségét meg az Istennel? — Hát amikor megkeresztelkedik, és amikor ez a keresztség kifejlődik a bérmáláskor, és amikor élete tudatos döntései alkalmával az isteni szándék mellett dönt, sok egyébbel szemben!

Mózes második könyvében ezt olvashatjuk: *Hat napig dolgozzál és végezd minden munkádat. A hetedik nap azonban... semmiféle munkát nem szabad végezned, sem neked, sem fiadnak, sem leányodnak, sem szolgádnak... sem a kapuidon belül tartózkodó idegennek*" (Kiv 20, 9—10).

A mai napon ezt az egy előírást vegyük figyelembe. Nekünk, keresztény embereknek valamiképpen szent minden pénteki nap, amelyen Krisztus értünk vérét ontotta, és még szentebb az a nap, amikor feltámadt a halálból, legyőzve azt.

A Biblia és az egyházi tanítás alapján hetente egy napot teljesen Istennek kell szentelnünk, mégpedig az istentiszteleten, a szentmise-áldozaton való tevékeny részvételünkkel, valamint munkaszünettel.

Nem mindenki tartja be ennek az előírásnak az első felét, de talán még kevesebben a másikat. Vajon miért?

Szent Farkas püspök kiment a hódítva közeledő Attila elé, és megkérdezte: Ki vagy?

— Én az Isten ostora vagyok.

— Akkor hát, Isten hozott, kinyitjuk kapuinkat, megérdemeljük Isten ostorcsapásait.

Oly sok megszégyenülés éri az embereket az anyagi dolgokkal kapcsolatban: lopás, sikkasztás, csalás, megvesztegetés és végül: leleplezés, csalódás. De sokszor azt kell látnunk: önmagunkat büntetjük meg. A harácsolással is, a VASÁRNAPI munkával is!

— Nem esik jól az embernek egy kis pihenés, kikapcsolódás? Nem elég hat nap erőteljes munkája? — Vagy talán annyira telhetetlen, kapzsi az ember, hogy mindent össze akar harácsolni, még az Isten-

nel kötött szövetség meg-nem-tartása árán is? Még az egészsége, idegrendszere tönkretételével is?

Sok ember jött össze egy alföldi városban temetésre. Egy szorgalmas embert temetnek. Amint a szomszédok mondják, sohasem látták pihenni, nem vett magára ünneplő ruhát egyszer sem.

Kőműves volt. Csodálatos házat épített magának és családjának. Mindennap dolgozott. Vasárnap és ünnepnap éppen úgy, mint hétköznap. *42 éves volt.* Most özvegye és árvái gyászolják.

Milyen súlyos figyelmeztetés az ilyen eset!

Ki a megmondhatója, hogy hány fiatalkori halálnak, szívinfarktusnak, rokkantságnak, idő előtti leszázalékolásnak, széthullott családnak (mert nem jutott idejük egymásra) lett az oka a harmadik parancs be nem tartása?

Milyen szép a Herder-féle katekizmus (Róma—Freiburg—Bécs 1958. 212. o.) tanácsa: „Vasár- és ünnepnap gyűjtsünk új erőt. Üdítsük fel testünket és szellemünket, lelkünket pedig emeljük magasabb rendű dolgok világába. Olvassuk például jó írók műveit és örvendezzünk valami szépnek, amire munkanapokon nincs időnk. A vasár- és ünnepnapot örömest töltsük együtt. Igen kedves, ha az egész család együtt megy a templomba és együtt szórakozik. Időt kell szakítsunk rokonainknak, barátainknak és ismerőseinknek, is, főként azonban a betegeknek és elhagyatottaknak."

Jó időbeosztással el lehet érni, hogy vasárnap ne dolgozzunk. Főleg ne nehéz fizikai munkát, nagytakarítást, meszelést, építést stb.

Sokat javulna a helyzet, ha a keresztény emberek vasárnap nem kérnének, és el sem fogadnának idegen munkát. — Mostanában a szabad hétvégek, szabadszombat, megtoldva a vasárnappal, kialakította azt a szokást, hogy ilyenkor csoportba verődve dolgoznak az emberek, segítenek egymásnak, később mindegyik visszaadja a munkát a többieknek. — Önmagában véve szép az összefogás és a segítőkészség, így azonban mégsem helyes.

Hiába keres egy családapa bármilyen sokat a vasárnapi munkával, ha gyermekével nincs ideje együtt lenni még a hétnek ezen az egyetlen napján sem! Az így keletkezett károk pénzben nem fejezhetők ki. — Lebegjen szemünk előtt a *mesebeli alak*, akinek azt mondták: annyi föld lehet a tiéd, amennyit egy nap alatt körbejársz. Az ember elkezdett menni, majd gyorsította lépteit, hogy

nagyobb területet járhasson be, végül futni kezdett. Közben gyönyörű erdőt látott, ez de jó lenne nekem, még körbeszaladom; itt egy kis tó, tele halakkal, ez is kellene! S futott, futott, nem állt meg pihenni, sem enni. Naplemente volt a végső határidő. S abban a pillanatban, amikor a nap lebukott a láthatáron, ő is lebukott, összeesett és soha többé fel nem kelt. — Ha kevesebbel beérte volna, nyugodtan gazdálkodhatott volna sok esztendőn keresztül.

Egyenesen megszentségtelenítik a vasárnapot azok, akik mértéktelen ivászatra használják ezt a napot, vagy keresztény emberhez nem illő, bűnös mulatozásra, amely esztelen pazarlással jár együtt, és aláássa az egészséget. Az ilyen ember egyszerre vét a 3. az 5. és a 7. parancsolat ellen. Nem szenteli meg a vasárnapot, 5. vét a saját élete ellen: lassú öngyilkosságot követ el; (7. meglopja családját, elmulatva a megélhetésükre szánt összeget.)

Természetesen megengedett a felebaráti szolgálat. (Orvos, mentő, tűzoltó, közlekedési rendőr, betegápolók stb. munkája.)

Tanuljunk meg jót tenni!

Mireille Negre, a párizsi opera prímabalerinája, nemrégen kármelita apáca lett. Bejárta a világot, szinte Európa minden színpadán fellépett. A színházi szünetben, nyáron, Párizs mellett beteg, nyomorék gyermekeket ápolt és itt érett meg a hivatása. Mikor a színházi idény kezdődött, azt mondta, apáca lesz. Így vallott egy barátnőjének: Ti mindnyájan azt gondoljátok, hogy megbolondultam, amiért lemondok a dicsőségről, ünneplésről és vagyonról. Nekem azonban semmit sem jelent a gazdagság és a dicsőség. Szerintem a szegények a legboldogabbak, akiknek semmijük sincs, mert magukban hordozzák azt az ürességet, amely lehetővé teszi, hogy Istent befogadják (Hitélet, 1973. május, 23. old.).

Befejezésül még azt gondoljuk meg, hogy a vasárnap megszentelése a munkaszünettel éppúgy hitvallás, mint a szentmise-áldozatra elmenni. Ha pedig megszegjük ezt a rendelkezését Istennek és egyházának, akkor rossz példát adunk, botránkoztathatunk, és az ifjúságot, a gyermekeket rossz irányba terelhetjük, talán olykor egy egész életre is.

Aki Istenre és egyházára hallgat, az egész emberi társadalom javát segíti elő. — Kiegyensúlyozott, boldog életre így juthatunk.

Ne féljünk, nem leszünk szegények!

Aki reám hallgat, bátorságban lakik, és bővelkedik baj, félelem nélkül (vö. Péld 1, 33).

Hogy helyesen értékeljük a munkát,
kérünk Téged, hallgass meg minket!
Hogy helyesen értékeljük az anyagi javakat,
kérünk Téged, hallgass meg minket!
Hogy tanuljunk meg jót tenni,
kérünk Téged, hallgass meg minket!
Hogy kövessünk, Urunk, keresztutadon,
kérünk Téged, hallgass meg minket!

NAGYBÖJT 2. VASÁRNAPJA

OLVASMÁNY (Ter 22, 1—2 9a, 10—13, 15—18)
Ezek után az események után történt, hogy Isten próbára tette Ábrahámot és így szólt hozzá: „Ábrahám, Ábrahám!" „Itt vagyok" — felelte. Akkor ezt mondta neki: „Vedd egyetlen fiadat, akit szeretsz, Izsákot, menj Morija földjére s ott mutasd be égőáldozatul azon a hegyen, amelyet majd megnevezek neked."
Mikor megérkeztek a helyre, amelyet Isten mondott neki, Ábrahám megépítette az oltárt, rárakta a fát, megkötözte a fiát és az oltárra helyezte a fa tetejére. Akkor Ábrahám kinyújtotta kezét, vette a kést, hogy feláldozza a fiát. De az Úr angyala rászólt az égből és azt mondta: „Ábrahám, Ábrahám!" „Itt vagyok" — felelte. Az folytatta: „Ne nyújtsd ki kezed a fiú felé és ne árts neki. Most már tudom, hogy féled az Istent és egyetlen fiadat sem tagadtad meg tőlem."

SZENTLECKE (Róm 8, 31b—34)
Ha Isten velünk, ki ellenünk? Aki saját Fiát nem kímélte, hanem mindnyájunkért áldozatul adta, hogyne ajándékozna nekünk vele együtt mindent? Ki emel vádat Isten választottai ellen? Isten, aki a megigazulást adta? Ki ítél el? Krisztus Jézus, aki meghalt, sőt fel is támadt, és az Isten jobbján közbenjár értünk?

EVANGÉLIUM (Mk 9, 1—9)
Egyszer Jézus így szólt tanítványaihoz: „Bizony, mondom nektek, hogy a jelenlevők közül lesznek, akik nem halnak meg, míg nem látják Isten hatalommal bíró országának eljövetelét." Hat nap múlva Jézus maga mellé vette Pétert, Jakabot és Jánost, s csak velük fölment egy magas hegyre. Ott átváltozott előttük. Ruhája olyan ragyogó fehér lett, hogy a földön semmiféle ványoló nem képes így ruhát kifehéríteni. Egyszerre megjelent nekik Illés meg Mózes, és beszélgettek Jézussal: „Mester ! Olyan jó itt lenni ! Hadd verjünk három sátrat: egyet neked, egyet

Mózesnek és egyet Illésnek." Nem is gondolt rá, mit mond, annyira meg volt ijedve. Ekkor felhő ereszkedett alá, s árnyéka rájuk vetődött. A felhőből szózat hallatszott: "Ez az én szeretett Fiam, őt hallgassátok!" Mire körülnéztek, senkit sem láttak a közelükben, csak Jézust. A hegyről lejövet megparancsolta nekik, hogy ne mondják el senkinek amit láttak, amíg az Emberfia fel nem támad a halálból.

Krisztus keresztáldozata az oltáron

Görgey Gábornak van egy szellemes megállapítása: „Az emlékműnél fontosabb az emlék" (Néhány megjegyzés a szélről, Egy vacsora anatómiája c. kötet, 358).

Krisztus nem emlékművet hagyott hátra önmagáról, hanem önmagát. „Élő kenyeret" (Jn 6, 51) adott, élő áldozatot! Önmagát.

— „Ime hitünk szent titka!"

— „Halálodat hirdetjük Urunk, és hittel valljuk feltámadásodat, amíg el nem jössz!"

Ez a két mondat áll a szentmise-áldozat középpontjában. A szentmise csúcspontján, amikor a kenyérből és borból Krisztus Teste és Vére lesz, akkor hangzik el ez a két mondat, eszünkbe juttatva, hogy minden szentmisében Krisztus keresztáldozata válik jelenvalóvá.

Feltehetné valaki a kérdést: Hogyan lehet észrevenni, hogy a *szentmise-áldozat* és a *keresztáldozat* ennyire egy?

Figyeljük meg az azonossági pontokat:

1. *Ki az áldozat* a keresztfán? Jézus Krisztus. Ki van jelen az átváltoztatott kenyérben és borban? Jézus Krisztus.
2. *Mit mondott Jézus* az Utolsó Vacsorán, pénteki kereszthalálára utalva? — „Ez az én vérem kelyhe, ... mely értetek és sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára." — És a szentmise-áldozatban mit hallunk? — Ugyanezt.
3. *Hogyan jelent meg Krisztus a kereszten?* Mint magát feláldozó, életét odaadó áldozati Bárány, akit megölnek, akinek vérét ontják, aki megszűnik lenni, mint élő ember. — És a szentmise-

áldozatban? Külön van a Vére a Testétől. Kehely a Szent Vérrel, és a Szentostyában megtörten a Teste. A szentáldozásban „eltűnik", mintegy megsemmisül, nekünk adja magát, értünk adja magát.

4. *Az Utolsó Vacsorán ki volt jelen? — És hol helyezkedtek el?*
   És a szentmisén?
   — Jézus van jelen Testével és Vérével, körülötte tanítványai, a krisztusi hívek. — Asztal körül, a miséző asztal-oltár körül helyezkednek el.
5. *Mit helyeztek az asztalra? — És mi lett belőle?*
   Kenyeret és bort (víz is volt ott, lábmosást is végzett Jézus, hogy övéi tiszták legyenek és megértsék a szolgálat lelkületét.)
   KRISZTUS TESTE ÉS VÉRE LETT az asztalra tett adományokból
   És a szentmisén?
   Kenyér-ostyát (búzalisztből készültet) és *bort* (szőlőből valót) tesznek az asztalra.) *Víz* is van ott, kézmosás történik e szavakkal: „Mosd le, Uram, bűneimet, és vétkeimtől tisztíts meg engem." (Ordo missae 56. o.)
   KRISZTUS TESTE ÉS VÉRE lesz az oltáron.
6. *Krisztus Teste hova került a keresztről?* — Tiszta új sziklasírba helyezték egy kertben.
   És a szentmisén? — a hivő ember fogadja magába.

Íme néhány párhuzam gondolkodásra! Az áldozathoz lényegesen hozzátartozik az a tény, hogy Jézus önként felajánlotta önmagát. — Ma is a szentmise áldozati liturgiája (mert van a tanító rész, az „Ige liturgiája" és van az áldozati rész, az „áldozat liturgiája") a felajánlással kezdődik. — *„Ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük"* (Mt 18, 20). — A szentmisében Jézus nevében gyűlünk össze, *„a Szentlélek egyesítő ereje"* van velünk, Jézus köztünk, együtt történik a felajánlás.

Mindez, amit eddig átgondoltunk nem jelenti azt, hogy Jézus újra szenvedne, vagy újra meghalna, csupán azt, hogy az utolsó vacsora és a golgotai kereszthalál „megújul" — jelenvalóvá lesz minden kor minden embere számára, és jelenvalóvá lesz a szentmise-áldozatban Krisztus egyetlen és örök áldozata. — Ez misztérium, titok, de valóságát sohasem vonhatjuk kétségbe.

Antiochiai Szent Ignác az efezusiakhoz azt írta: „Törekedjetek rá,

hogy gyakrabban egybegyűljetek Isten dicsőségére és eukarisztiájára (vagyis a szentmisére). Ha ugyanis gyakran összegyűlünk, lerombolódnak a sátán hatalmasságai, hitetek egyetértésében megsemmisül rontása (Vanyó: Apostoli atyák. 168).

1980 júliusában Mexikóban rendezték meg azt a nemzetközi csúcstalálkozót, amely a világméretű éhínség problémájával foglalkozott és megoldást keresett. Latin-Amerikában, Közép- és Dél-Ázsiában, Afrikában fenyeget az éhség. Durván számolva a föld lakóinak egytized része rendelkezik csupán a szükséges táplálékkal. A világ más részén túltermelés, pocsékolás van. Az emberiség negyedrésze pedig a szó legszorosabb értelmében az éhhalállal küzd. Évente több mint 55 millió ember hal meg az elégtelen táplálkozás következtében (Hitélet, 1981. máj. 1.).

Az emberi lélek éhségét, gyötrődését nem lehet számokban kifejezni. Krisztus azért adta áldozatát Egyházának, hogy Igéjének és Testének kenyerét szeletelje az emberiségnek.

„A keresztáldozatnak ez a megújulása az egyházban történik, s így az egyház, mint Krisztus Teste (Krisztus az Egyház Feje) társul a Fejjel ebben a cselekményben." (Jugmann: A szentmise. Prugg Verlag 1977. 95. o.)

Ébredjünk tehát rá, hogy „a mise liturgiájában eddig még föl nem fedezett kincsek rejlenek, olyan kincsek, amelyekre korunknak égető szüksége van." — (i. mű 96. o.)

„Jézus ,— hiszek Benned, míg meg nem látlak, remélek Benned, míg Nálad nem leszek, szeretlek Téged, míg arcodat nem szemlélhetem, és e szemléletben örökké boldogan szeretlek."

(M. Sailer-Cserháti: Mindennap együtt az Úrral, B. 264.)

Színeváltozás

Csak álltak ott és állva is
  Félholtan hevertek
S aranyló ködben távol
  Állt három sátor
Egy Moséhnak egy Illésnek
  Egy Neki
  Kit keresztre vernek

Most ruhája izzón szertefénylett
  Tündökletesen hónál hófehérebb
Arca sugárzó tiszta tiszta fény lett
  S alakját égi tűz verte ki

    még álltak

De dörrent a Hang s arcra estek
  Mint golyótól találtak
    S a világot belőlük
      E Hang söpörte ki

Aztán menni kellett, Vissza
  Le a völgybe
Hol minden törpe, emberi...
(Puszta Sándor)

NAGYBÖJT 3. VASÁRNAPJA

OLVASMÁNY (Kiv 20, 1—17)
Az Úr ezeket jelentette ki: „Én vagyok az Úr, a te Istened, én hoztalak ki Egyiptom földjéről, a szolgaság házából.
Senki mást ne tekints Istennek, csak engem.
Ne csinálj magadnak faragott képet, vagy hasonmást arról, ami fent van az égben, vagy lent a földön, vagy a vizekben a föld alatt. Ne borulj le az ilyen képek előtt és ne tiszteld őket, mert én, az Úr, a te Istened féltékeny Isten vagyok. Azoknak a vétkét, akik gyűlölnek engem, megtorlom fiaikon, unokáikon és dédunokáikon. De ezredízig irgalmasságot gyakorlok azokkal, akik szeretnek és megtartják parancsaimat.

Uradnak, Istenednek a nevét ne vedd hiába, mert az Úr nem hagyja büntetlenül azt, aki a nevét hiába veszi.
Gondolj a szombatra és szenteld meg. Hat napig dolgozzál és végezd minden munkádat. A hetedik nap azonban az Úrnak, a te Istenednek a pihenő napja, ezért semmiféle munkát nem szabad végezned, sem neked, sem fiadnak, sem lányodnak, sem szolgádnak, sem szolgálólányodnak, sem állatodnak, sem a kapuidon belül tartózkodó idegennek.
Az Úr ugyanis hat nap alatt teremtette az eget és a földet, a tengert és mindent, ami bennük van; a hetedik napon azonban megpihent. Az Úr a hetedik napot megáldotta és megszentelte.
Tiszteld apádat és anyádat, hogy sokáig élj azon a földön, amelyet az Úr, a te Istened ad neked.

Ne ölj.

Ne törj házasságot.

Ne lopj.

Ne tégy hamis tanúságot embertársad ellen.

Ne kívánd el embertársad házát, ne kívánd el embertársad feleségét, sem szolgáját, sem szolgálólányát, sem szarvasmarháját, sem szamarát, sem más egyebet, ami az övé."

SZENTLECKE (1 Kor 1, 22–25)
Ő a zsidóknak ugyan botrány, a pogányoknak meg balgaság, a meghívottaknak azonban, akár zsidók, akár görögök: Krisztus Isten ereje és Isten bölcsessége.

EVANGÉLIUM (Jn 2, 13—25)
A zsidók húsvétjának közeledtével Jézus fölment Jeruzsálembe. A templomban kalmárokat talált, akik ökröt, juhot és galambot árultak, valamint pénzváltókat, akik ott telepedtek le. Kötélből ostort font, és mind kiűzte őket a templomból, juhaikkal és ökreikkel együtt, a pénzváltók pénzét szétszórta, asztalaikat felforgatta, a galambárusoknak meg azt mondta; „Vigyétek innét ezeket, ne tegyétek Atyám házát vásárcsarnokká!" Tanítványainak eszükbe jutott az Írás szava: „Emészt a házadért való buzgalom." A zsidók azonban szót emeltek, ezekkel a szavakkal fordultak hozzá: „Miféle csodajelet mutatsz, hogy ezt mered tenni?"
Jézus azt válaszolta: „Bontsátok le ezt a templomot, és harmadnapra fölépítem." A zsidók ellene vetették: „Negyvenhat esztendeig épült ez a templom, s te három nap alatt újjáépítenéd?" De ő saját teste templomáról beszélt. Amikor föltámadt a halálból, tanítványai visszaemlékeztek ezekre a szavakra, s hittek az Írásnak és Jézus szavainak.
Akkor, amikor húsvét ünnepe alkalmával Jézus Jeruzsálemben tartózkodott, sokan hittek benne, mert látták a csodákat amelyeket tett. Jézus azonban nem bízott bennük, mert ismerte mindnyájukat, s nem szorult rá, hogy bárki is felvilágosítsa az emberről, tudta, mi lakik az emberben.

Az ószövetségi tízparancsolat és a gyónás

Párbeszéd folyt le két nagy francia szellemiség között: *André Gide és Paul Claudel között*:

A. Gide így szólt: Tökéletesen közömbössé váltam lelkem üdvösségével szemben. (Istenem, mi járhatta át e meghasonlott embernek

a lelkét? Mi nyomhatta? Mi takarhatta el előle az eget? Mi fájhatott neki annyira, hogy így szólt: közömbössé váltam lelkem üdvösségével szemben?)

Paul Claudel azonban így szólt: Azt hiszi, hogy az Úristen is közönyössé vált ön iránt? (Vö. Cserháti: Mindennapi kenyér, 1973. 246.)

Bűneinkben is keres, hív és szeret az Isten!
Fiát küldte hozzánk: „Tartsatok bűnbánatot, és higgyetek az evangéliumban" (Mk 1, 15).

Nagyböjtben különösképpen is a bűnbánatra irányítja figyelmünket az Egyház!

Ha gyónáshoz készülünk, eszünkbe jut az imakönyvekből ismerős „lelkitükör", amely majdnem mindig a tízparancsolatra felépítve készült.

A mai szentmise első olvasmánya a tízparancsolat kihirdetéséről szól. Mintegy 3200 *évvel ezelőtti* eseményről ír itt a Biblia. — Valóban ősi törvényről beszélhetünk tehát.

Annyit előre kell bocsátani, hogy a tízparancsolat elsősorban ószövetségi törvény, amelyet a kereszténység átvett és kibővített. Ezért egyfelől nem mellőzhetjük, másfelől nem elégedhetünk meg csupán a tízparancsolat alapján végzett lelkiismeret-vizsgálattal.

A tízparancsolatot két helyen találhatjuk meg a Szentírásban: Itt, és Mózes 5. könyvében a Másodtörvény-könyvben az 5. fejezet 6—21. versekben. — Így könnyebben érthető az eltérés a gyermekkorban tanult, hittankönyvekben, imakönyvekben leírt és a mai szentmise-olvasmányban talált szöveg között. — Ez utóbbi részletesebb.

Számunkra furcsa lehet némely kitétele ennek a szövegnek. Pl. a faragott kép (szobor) készítésének tilalma. „Nem is tudnak még az ásatások sem felmutatni Palesztina területén Jahve szobrokat, képeket." (Ádámtól Krisztusig I. kötet. 322. o., Szt. István Társ. Bp. 1965.)

Jahve egyébként Isten neve az Ószövetségben.

Mire gondoljunk e tilalomnál? — Hogy nem szabad szentképet készíteni, templomainkat szoborral díszíteni? — Ezeket tisztelettel körülvenni? — A képek tisztelete megengedett dolog, de a képnek, vagy szobornak természetfeletti erőt nem szabad tulajdonítani. „A bálványimádásra szerfölött hajlamos zsidóságnak Isten azért

tiltotta meg a képes ábrázolást, nehogy a nép „azt imádja" (Katolikus Lexikon III. kötet, 22. o.).

Ha valaki babonás tiszteletben részesít egy szentképet vagy szobrot, és nem csupán tiszteli, de netán „imádja", úgy azt meg kell gyónnia!

„A mindennapi élet mutatja, hogy amilyen családi környezetben nő fel a gyermek, olyan lesz a későbbi élete. Az istentelen családban felnövő gyermek is istentelen lesz" (Ádámtól Krisztusig. I. k. 322. o.).

De figyeljünk fel arra is, hogy *a büntetésnél negyedíziglent* mond az Isten, az *irgalmasságnál ezredíziglent!* — Nagyobb az Isten irgalma és szeretete, mint igazságos büntető-készsége.

Ugyanakkor az is megfontolandó, hogy egyes emberek (főleg szülők)! felelőssége mily nagy a jövő nemzedékek életét tekintve is.

A „hat nap"-ról tudjuk, nem időmegjelölést takar. — Istennek a világ megteremtéséhez egyfelől nem kellett idő (a kezdethez); ami pedig a multat és jelent illeti, a teremtés bizonyos értelemben mindig állandó kibontakozásban, növekedésben van, „Isten fenntartja" a világot, gondoskodik róla, és állandóan gyarapítja gyermekeinek számát.

(A teremtésnek volt egy régebbi hagyományos megfogalmazása, amely nyolc „műre" osztotta a teremtést. Majd pedagógiai célzattal később ez 6+1 részre elosztva került a Szentírásba, hogy jobban hangsúlyozza az embernek Isten képére és hasonlatosságára való teremtését.) Ha Isten hat szakaszban teremtett, hetedik a nyugalom és mgszentelés időszaka a teremtésben, legyen így az ember munkás életében is 6+1 nap, és ez utóbbit szentelje mindig Istennek.

Istenről csak emberi kifejezésekkel tudunk beszélni.

A „ne paráználkodjál" parancs már a legújabb |Biblia—kiadásokban magyar fordításban így szerepel: „Ne törj házasságot!" Vagyis a hűséget védi. Már az ószövetségi Szentírás is így használja ezt a kifejezést a választott nép és Isten kapcsolatára, paráznasággal vádolva, valahányszor eltántorodott az igaz útról, elhagyta Istenét, s bálványimádó lett.

A 9. parancsolat is természetesen nemcsak a férfiaknak, hanem a nőknek is szól: ők sem kívánhatják meg bűn nélkül mások férjét.

Amint látjuk, még a „régi" tízparancsolatot sem árt olykor át-

gondolni, a mai életre szabott lelki-tükröt pedig feltétlenül be kell szereznünk, vagy össze kell állítanunk.

Mikor kell a bűnbánat szentségéhez (szentgyónáshoz) járulnunk? Van, aki könnyelműen ráfeleli: a húsvéti időszakban. — Igen, a húsvéti időszakban *feltétlenül*, ha még akkor sem, úgy ez külön súlyos, ill. „halálos" bűnnek számít. — De valójában gyónni akkor kell, ha súlyosan vétkeztünk. S ha valaki súlyosan vétkezik augusztusban, ne várjon a következő év nagyböjtjéig, kitéve magát az elkárhozás veszélyének, hanem *a legelső adandó alkalommal* szabaduljon meg bűne terhétől!

Hiszen, ha valaki beteg, nem vár egy évet, hogy orvoshoz menjen, hanem megy, mihelyt teheti, ha bölcs ember az illető! A bűnbánat szentsége elnevezésben szerepel a bűn" szó és a „bánat" szó. — Nem véletlenül. — Ugyanis *bánat nélkül nincs bocsánat!*

Ha őszintén sajnálom, hogy a bűnt elkövettem, s ezzel Isten akarata ellen tettem, akkor már biztos, hogy van bánatunk. Tehát sajnálni kell az elkövetett tettet és természetfeletti indokból kell sajnálkoznom fölötte. Azt se felejtsük el, hogy bűneink nagy részét alkotják azok az esetek, amikor nem *tettük* a rosszat, hanem *elmulasztottuk* a — kötelességünket, elmulasztottuk tenni a jót!

Ezekiel prófétánál olvashatjuk: „Te meg emberfia, mondd meg Izrael házának: Azt mondogatjátok: „Gonoszságaink és bűneink ránk nehezednek, elveszünk miattuk. Hogy is maradhatnánk életben?" Mondd meg nekik: „Amint igaz, hogy élek — mondja az Úr, az Isten, — nem lelem kedvemet az istentelen halálában. Inkább annak örülök, ha az istentelen letér útjáról és él. Térjetek meg, térjetek le gonosz utatokról!" (Ez 33, 10—11).

A bánat és a bevallás mellett szükséges az ígéret is arra vonatkozóan, hogy a jövőben komolyan megpróbálom jobbá tenni életem.

Ha azután valakinek hosszabb időn át nincsenek halálos bűnei, akkor természetes és magától értetődik, hogy sokszor, gyakran járulhat szentáldozáshoz, anélkül, hogy előtte gyónna. — Egyáltalán nem áll ez a gyakorlat: egy gyónás = egy áldozás; legfeljebb a hanyag kereszténye, akit paranccsal kell kényszeríteni évente egy-egy húsvéti gyónás-áldozásra! Ellenkező végletnek tűnik, ha valaki beállít a gyóntatószékbe és azt mondja: neki nincs bűne. — Az ilyen — ha igaz, amit állít, ha nem — *feloldozást nem kaphat.* — Avagy írhat-e orvos receptet egy olyan embernek, aki azzal

állít be hozzá, hogy neki semmi baja, semmi betegsége, makkegészséges?!

A legtöbb embert — érthetően — feszélyezi, hogy bűneit egy papnak gyónja meg. Még akkor is, ha tudja, hogy elsősorban nem a papnak, hanem Istennek gyón; a pap csak eszköz Isten kezében, tulajdonképpen a mennyei Atya fogadja tékozló fiát, ill. lányát; s azt is tudja, hogy Krisztus az, aki feloldoz és a szentségekben működik Szentlelke által, de mégis... Azt is tudni kell, hogy a papokat a legszigorúbban köti az ún. „Gyónási titok". — Inkább kell választania a halált, mintsem a legcsekélyebb titkot is elárulni abból, amit a gyónásban hallott. De ha ennek ellenére mégis feszélyez bennünket, hogy bűneinkről beszélnünk kell, magunkat vádolnunk, fogadjuk el büntetésképpen Isten kezéből, még mindig jobban járunk, mintha Isten nem bocsátana meg, vagy bűneinkkel arányosan sújtana bennünket, és nem éreztetné velünk irgalmát, kegyelmét.

A modern jezsuita tudós *Teilhard de Chardin írta:* „Hibáink akármennyire is el rontották helyzetünket vagy bármily reménytelenek lettek is a körülmények, bármikor ismét talpra állhatunk, helyreállíthatjuk magunk körül a világot, és újra kezdhetünk boldogító módon élni. Aki szereti Istent, annak minden javára válik. Ez a tény minden magyarázat és vita fölött áll."

Nem kényszer tehát a gyónás, nem kötelezettség, hanem boldog, ezerszer is boldogító az a perc, amikor a bűn halálából feltámadunk a kegyelem életére.

Légy áldott, Istenünk, hogy a kiengesztelődés szentségét ajándékoztad zarándokló, elfáradó, botladozó, de Téged kereső és Hozzád igyekvő népednek!

Gyónásainknak teljesnek kell lennie: vagyis szándékosan nem szabad kihagynunk egyetlen halálos bűnt sem, sőt azokat szám szerint kell meggyónnunk, vagy legalább a gyakoriságát valamiképpen meg kell neveznünk (naponta, havonta stb.).

Házasságkötéskor vagy súlyos betegség esetén ajánlatos „egyetemes gyónást" végeznünk, amellyel átfogjuk életünk egy-egy nagy szakaszát, vagy egész életünket.

A gyónás végén kapjuk a feloldozást, ez a gyónás legszentebb pillanata. Most már anyanyelvünkön hallhatjuk a gyóntató pap ajkáról, nyugodtan várjuk meg és feleljünk rá: Úgy legyen! — Arám nyelven: Ámen!

Jelképes sorokat írt a gyónásról *Reményik Sándor*, századunk első felének sokat szenvedett evangélikus költője (a kolozsvári evangélikus gyülekezet másodfelügyelője volt) egy szép versében:

Ma gyóntatóm...

Ma gyóntatóm az erdő. Este van,
Sötét lombok közt csillag, reszkető,
Mint mély templomba tévedt gyertyaláng.
Körül az avar: oltárterítő
És szentélytartó oszlopok: a fák.

Az erdőszélről jöttem: bűn honából,
Sütött a vétek izzón, mint a nap,
Jöttem a bánat szelíd ösvényén,
Kezemben reszket a levett kalap,
E mély homályba, e szent fák tövébe
Teszem le szívemből ma mind a vétket —
Tölgykoronákban orgonáz a szél.

— — —

És szól az Isten: feloldozlak téged."
Kolozsvár 1918. július 4.

Abban viszont nagyon igaza van, hogy *Ha számbavetted...*

Ha számbavetted mind a vétkeid,
Szemed ha metszőn önmagadba látott:
Az *ismeretlen* sok-sok bűnödért
Még mondj el egy pár miatyánkot!

Mert szüntelen a mi bűnbeesésünk,
Mert végtelen a vétkeinknek száma
S talán nem az a legölőbb csapás,
mit nyújt az öklünk tudva odaszánva.

A legsikoltóbb seb talán nem az,
Mit oszt a kardunk nyílt, lovagi tornán
S tán az se, mit suttogva, hátmögött
Ejtünk kajánul, titkon és orozván.

A legsikoltóbb, legégetőbb sebek
Egy mosolyunktól nyílnak, úgy lehet.
Mely indult jóakarat ösvényén
És öntudatlan gúnyba tévedett.

A legszörnyűbb lavinák úgy lehet,
Indulnak egy elejtett szó nyomán,
Mit elhallgatni — véltük—nincs miért,
S mit elhallgatni jobb lett volna tán.

S mikor egy gyötrődő szív úgy eped
Egy szónkért, mely meg tudná váltani,
S virágoskertből sivataggá lesz.
Mert azt az igét nem mondottuk ki.

Mert elnéztünk a ködös messzeségbe,
A léptünk rajta döngve áthaladt,
Semmit se tettünk ,— csak nem vettük észre
És eltapostuk, mint egy bogarat.

Óh végetlen a vétkeinknek száma,
Mi álomroncsba, tört reménybe járunk,
Pusztán azáltal, hogy élünk, megyünk,
Szüntelen egy virágot tör le lábunk.

Ha számba vetted mind a vétkeid,
Szemed ha metszőn önmagába látott:
Az *ismeretlen* sok, sok bűnödért
Még mondj el egy pár miatyánkot.

NAGYBÖJT 4. VASÁRNAPJA

OLVASMÁNY (2 Krón 36, 14—16, 19—23)
Az Úr, atyáik Istene követei által még jókor és ismételten küldte hozzájuk figyelmeztetéseit. Kímélni akarta népét és a maga lakóhelyét.

SZENTLECKE (Ef 2, 4—10)
A végtelenül irgalmas Isten azzal mutatta meg nagy szeretetét irántunk, hogy Krisztussal életre keltett minket. Kegyelemből részesültetek a megváltásban, a hit által, ez tehát nem a magatok érdeme, hanem Isten ajándéka. Nem tetteiteknek köszönhetitek, hogy senki se dicsekedhessék. Az ő alkotása vagyunk: Krisztus Jézusban jótettekre teremtett minket; ezeket az Isten előre elrendelte, hogy bennük éljünk.

EVANGÉLIUM (Jn 3, 14—21)
Jézus egy beszélgetésben így tanította Nikodémust: Amint Mózes fölemelte a kígyót a pusztában, úgy fogják fölemelni az Emberfiát is, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen. Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen. Nem azért küldte el Isten a Fiát a világba, hogy elítélje a világot, hanem, hogy üdvösséget szerezzen a világnak. Aki hisz benne, az nem esik ítélet alá, aki azonban nem hisz, már ítéletet vont magára, mert nem hitt az Isten egyszülött Fiában. Ez az ítélet: a világosság a világba jött, de az emberek jobban szerették a sötétséget, mint a világosságot, mert tetteik gonoszak voltak. Mert mindenki, aki gonoszat tesz, gyűlöli a világosságot, s nem megy a világosságra, nehogy kiderüljenek a tettei. Aki ellenben az igazsághoz szabja tetteit, a világosságra megy, hadd derüljön fény a tetteire, amelyeket az Istenben vitt végbe."

Akarsz örökké élni?

Az első világháború egyik legvéresebb csatája *Verdun*-nél zajlott le. A németek bekerítették, elzárták útjait, mégsem tudták elfoglalni, mert titkos, földalatti összeköttetése volt az anyaországgal, Franciaországgal.

Isten ilyen titkos összeköttetésnek szánta az Oltáriszentséget. Láthatatlan, de erős szálak!

Az Isten már eleve örök életre teremtette az embert. A bűnnel eljátszottuk a nagy lehetőséget, s belépett az emberiség történetébe a halál. — Erre Isten végtelen szeretete a megtestesüléssel és a megváltással felelt. — Jézus feltámadása biztosíték a mi feltámadásunkhoz. A felsoroltakon kívül azonban még ott találjuk a szentségeket, amelyek révén Isten gyermekei lehetünk (keresztség), megkapjuk bőségesen a Szentlélek erejét (bérmálás) és táplálékot kapunk, amely az örök életre növel bennünket (Oltáriszentség) s ha a bűn hatalmába kerít, van megbocsátás (bűnbánat-szentsége), ha betegséggel viaskodunk, segítséget kapunk (Szent-kenet), nem vagyunk egyedül (házasság) és e szentségeket kiszolgáltatják nekünk, mert vannak papjaink (egyházirend).

Hogyan segít az örök életre, az örök élethez, az eukarisztikus lakomán való részvételünk? — A segítő, irgalmas, szerető Isten ajándéka az Oltáriszentség kenyere. — Amint kenyeret kell ennünk, ha azt akarjuk, hogy földi életünk legyen, mennyei kenyeret is kell ennünk, ha azt akarjuk, hogy örök életünk legyen.

Isten, a mi mennyei Atyánk, „*Fiát adta, hogy mindaz, aki hisz benne, el ne vesszen, hanem örök élete* legyen" (Jn 3, 15).

Mit kell elhinnünk Jézusnak? — A fentiek vonatkozásában nyilván legelőször azt, amit Kafarnaumban mondott a csodálatos kenyérszaporítást követő nap:

„*Én vagyok az élet kenyere. Atyáitok mannát ettek a pusztában mégis meghaltak. Ez a mennyből alászállott kenyér, hogy aki ebből eszik, nem hal meg. Én vagyok a mennyből alászállott élő kenyér. Aki e kenyérből eszik, örökké él*" (Jn 6, 48—51).

Schütz Antal hasonlata szerint minden hittitok, és különösen az Oltáriszentség olyan, mint a kagyló, melyben a hiedelem szerint benne zúg az egész tenger. Amikor valaki jó lélekkel elmondja: Hiszek az egy Istenben, ezzel voltaképpen kimondotta már ezt is:

hiszek az átlényegülésben, hiszek Krisztus jelenlétében, szeretetében (Előd: Deum docuit, 178—179).

Egy másik hasonlat szerint: amint a nagyító egyetlen pontba gyűjti össze a nap sugarait, úgy egyesíti az Oltáriszentség Krisztus életét. „Valahányszor ugyanis e kenyeret eszitek és e kehelyből isztok, az Úr halálát hirdetitek, amíg el nem jön" (1 Kor 11, 26).

A nagymamával elment a templomba kis 5 éves unokája is. Éppen a fenti szöveget olvasta a miséző pap. Áldozáskor előrementek, s a nagymama megáldozott. Kis unokája látta, hogy a szájába tettek valamit. — Hazafelé menet megkérdezte: — Nagymami! mit ettél a templomban? — A jó Isten kenyerét. — Akkor te nem fogsz meghalni soha!

Így van, pontosan így van! — Ez a kisgyermek felfogta azt a titkot, amelyen felnőttek fennakadnak, vagy éppen elvetnek, mint lehetetlent.

Hogy-hogy, az illető nagymama talán nem halt meg? — De igen, én temettem el 92 éves korában. Haláláig mindennap elment a templomba szentmisére. — De mondhatom azt is, hogy nem halt meg, valóban nem halt meg, mert *Jézus szavai szerint nem a földi élet befejezése számít halálnak, hanem a kárhozat.* Egy olyan ember azonban, aki hittel veszi magához gyakran Jézus Testét az Oltáriszentségben, az nem kárhozhat el!

Akkor van egy automata csodaszer a kárhozat ellen?

Aki valaha ette a krisztusi Kenyeret, az örökké élni fog?

Aki valaha áldozott, mondjuk volt elsőáldozó, azt feltámasztja Krisztus?

Hogy van ez? — Az igazság az, hogy mindenki feltámad, Jézus mondja: *Eljön az óra, amikor a halottak meghallják az Isten Fiának szavát, és előjönnek sírjukból. Akik jót cselekedtek, feltámadnak és üdvözülnek; akik rosszat tettek, feltámadnak és elkárhoznak* (vö. Jn 5, 28—29.).

Tehát a fenti feltámasztás az üdvösségre fog történni. S nyilván nem elegendő egy hosszabb földi életet leélő embernek, ha kisgyermek korában volt elsőáldozó, és azzal be is fejezte. *Nem véletlen,* hogy eledel-formában, kenyér és bor, étel és ital formában maradt köztünk Jézus az Oltáriszentségben! — Az eledel, az étel és ital fogalmához tartozik, ezek velejárója, a gyakoriság. Nem szoktak egy évben egyszer enni, vagy csak egy hónapban egyszer inni.

— Ellenkezőleg: a „mindennapi kenyér" elnevezés honosodott meg nyelvünkben!

Hamvazószerdával kezdetét vette a húsvéti gyónás-áldozás ideje. Talán ez a mérce? — Elsőáldozástól a halálig évente egyszer?! — S ezt is azért, mert az egyház parancsa előírja?! — Aki egyszer figyelmesen végigolvasta az evangéliumot, erre a kérdésre nem-mel fog felelni.

Mi az ideális, a kívánatos a szentáldozással kapcsolatban? — Amikor valaki szentmisén vesz részt, akkor meg is áldozik. Mindenesetre rendszeresnek kell lenni e szentséghez való járulásnak. Természetesen van feltétele a gyakori szentáldozásnak és általában minden egyes szentáldozásnak: mentesnek kell lenni a súlyos, vagyis az ún. „halálos bűn"-től. — Az éppen azért „halálos", mert az örök élet boldogságát öli meg bennünk, az isteni életet, az üdvösséget.

A szentáldozásnak, miközben záloga boldog feltámadásunknak, van sok evilági hatása is. Ezek a következők:

a) Krisztus a legbensőségesebben egyesül velünk. (S közben mindazok, akik ezt a Kenyeret veszik magukhoz, Krisztusnak ugyanazt a testét veszik, egymás között is egyek lesznek; házastársak, testvérek, s egyszer majd a különböző vallású keresztények is!)

b) Növeli bennünk az isteni életben való részesedést (növekszik bennünk a megszentelő kegyelem, és segítő kegyelmet kapunk.).

c) Erősíti bennünk a jóra való készséget.

d) Csökkenti bennünk a rosszra való hajlamot.

S mennyire szüksége van minderre manapság az emberiségnek! El lehet képzelni, hogy valaki hiszi az Istent és szereti, de amikor Ő egyszülött Fiát nekünk adja, akkor mi ezt mondjuk: „köszönöm, nem kérem"?

Amikor a gyakori áldozás még a kolostorokban sem volt mindennapos, abból az időből jegyezte le *Szeghy Ernő* egy kedves, egyszerű kármelita testvérről, Elizeus-ról, hogy minden új év elején összeszámolta a naptárból, hogy hányszor járulhat abban a esztendőben szentáldozáshoz. Ez volt az ő szemében az egész évben a legfontosabb dolog: áldozni (Szeghy Ernő: Emlékeim 256).

Hányszor áldoztál ebben az évben?

Hányszor szándékozol megáldozni ebben az évben?

Vannak sokan, akik bocsánatos bűneikre hivatkozva maradnak távol Isten terített asztalától. Ez helytelen, hiszen az Oltáriszentség

egyik hatása éppen az, hogy eltörli a bocsánatos bűnöket. Természetesen itt is áll a tétel: „Bánat nélkül nincs bocsánat", tehát komolyan fel kell használnunk a szentmise elején a bűnbánati részt, és nem lehet csupán formaság imádságunk „Gyónom a mindenható Istennek... én vétkem, én vétkem, én igen nagy vétkem..." (ORDO MISSAE 50. o.).

Mit nem adnának az emberek, ha volna olyan gyógyszer, amely a rákot gyógyítaná!! — De örülnének annak az orvosságnak is, amely megakadályozná a halált. — Most itt van egy gyógyszer, egy természetfeletti orvosság, és nem kell az embereknek, legalábbis nagyon soknak nem, és ami a fájó: nagyon sok megkeresztelteknek, s azon belül nagyon sok katolikus kereszténynek nem. Szomorú ez, de jó lenne változtatni rajta! — Nem tud az ember másra gondolni, csak arra, hogy nem hajlandók cserébe vállalni a bűn elleni harcot. Pedig ez nagyon fontos lenne, mert itt a földön minden rossz és szenvedés a bűn következménye; a bűnöktől szenved az emberiség!

Mi, akik e sorokat olvassuk, határozzuk el: pozitív módon megváltoztatjuk álláspontunkat az Oltáriszentséggel kapcsolatban, mely boldogságunk, örök életünk záloga és biztosítéka.

Nagy Sándor, a nagy hódító a legyőzött városok terein gyertyát gyújtott s amíg az le nem égett, mindenki letehette a hűségesküt.

Valami hűségesküt tehetnénk mi is a szentségi Jézusnak: nem hagyjuk el... Nem hagyunk magadra... Hiszünk a szentmise, a szentáldozás erejében... hisszük, hogy szeretsz... Mi is szeretünk.

„Uram, küldj szabadulást,
Uram, adj áldást és kegyelmet!
Áldott, aki az Úr nevében jön!
Az Úr házából megáldunk titeket.
Az Úr az Isten,
az ő fénye világít nekünk.
Álljatok be a menetbe, legyen zöld ág a kezetekben...
Istenem vagy, hálát adok neked,
Istenem, hálaénekkel dicsőítelek!
Adjatok hálát az Úrnak, mert jó:
irgalma örökké tart" (Zsolt 118, 25—29).

*

A béke téri Krisztus

Piros téglás gótika a téren,
Belül kedves falusi fehérrel
Szent Lászlónak temploma.
Zsongó koradélelőttben
Az utcáról ideszöktem.
Szenvedélyes csend hona.

Nem díszített téged szobrász, festő
Nem kínálja szépségeit freskó,
Fa és lélek meztelen.
Magam vagyok, nem zavarnak,
Oldozz ki a zűrzavarnak
Hálójából, Istenem!

Mosolyog a kis templom fehéren,
Pirosodik arcomon a szégyen,
Indulok s a menny ívén
Kis felhő száll, könnyű, boldog,
Suta szemmel csak hunyorgok:
Földön-égen mennyi fény!

Átlehelnek a budai dombok,
Ráfelelnek a zizegő lombok,
Felhevül a kövezet.
Köröskörül gépek, gyárak,
Szabályozott áru árad,
Vasak, bőrök, szövetek.

Dombokon túl — innen nem is látni —
Gazdagoknak tarka, szép villái
Tündökölnek csöndesen.
Azon túl a zengő napnak
Aranyában most aratnak.
Dunántúli földeken.

Béke téren lombos béke suttog,
A világban gyilkos, sűrű titkok
Érlelődnek. Jaj nekünk!
Ragyogó nyár, kaján katlan,
Forral benne mondhatatlan,
Hajthatatlan végzetünk.

Most látom, hogy kereszt mellett álltam,
A mosolygó világragyogásban.
Fekete és szomorú.
Itt van! Itt van! Őt kerestem!
Krisztus teste kőkereszten,
Fején töviskoszorú.

Feje körül vasfekete tüskék,
Nem látja az aranytenger tükrét,
Csak azt, aki szenved itt.
Most egy fáradt nő igézi,
Ki ott térdel, Jézust nézi
S átöleli térdeit.

Rongyos fiú jön a téren, karcsú,
Barna testű, álmodozó arcú.
Egyetlen nagy ékszerét
Lányos bájjal hízelegve
Emeli a feszületre:
Éjfekete mély szemét.

Elfelejtik pártok, birodalmak
Őket, akik árván élnek, halnak,
Te vagy hozzájuk közel.
Te tudod, hogy minden egyért
Megfizetik majd a nagy bért,
S azokért is könnyezel.

Te tudod, hogy árvák a királyok...
Lábaidnál virágok, virágok,
Bazsarózsa, szarkaláb,
Rózsa színe a Te véred,
Liliom a fehérséged,
Te vagy minden tarkaság.

Te a Pásztor és Te vagy a Bárány
Te vezess majd halálom óráján,
Szó és Tett és Mennyország!
Te békéje minden térnek,
Add, hogy vissza-visszatérjek
Mindörökké Tehozzád.

(részletek)

(Vas István)

NAGYBÖJT 5. VASÁRNAPJA

OLVASMÁNY (Jer 31, 31—34)
Én Istenük leszek, ők meg az én népem lesznek. És többé nem lesz szükség rá, hogy az egyik ember a másikat, testvér a testvérét így tanítsa: Ismerd meg az Urat, mert mindnyájan ismerni fognak a legkisebbtől a legnagyobbig — mondja az Úr —, mivel megbocsátom gonoszságaikat, és vétkeikre többé nem emlékezem.

SZENTLECKE (Zsid 5, 7—9)
Földi életében hangosan kiáltozva, könnyek között imádkozott, s könyörgött ahhoz, aki meg tudta menteni a haláltól, és hódolatáért meghallgatásra talált. Annak ellenére, hogy ő volt a Fiú, a szenvedésből engedelmességet tanult. Műve befejeztével pedig örök üdvösséget szerzett azoknak, akik engedelmeskednek neki.

EVANGÉLIUM (Jn 12, 20—33)
Azok között, akik felzarándokoltak Jeruzsálembe, hogy az ünnepen imádják az Istent, volt néhány görög is. Ezek Fülöphöz fordultak, aki a galileai Betszaidából származott, és kérték: „Uram, látni szeretnénk Jézust." Fülöp elment és szólt Andrásnak. Aztán András és Fülöp odamentek és elmondták Jézusnak. Jézus ezt válaszolta. „Elérkezett az óra, amikor megdicsőül az Emberfia. Bizony, bizony, mondom nektek: ha a búzaszem nem hull a földbe, és nem hal el, egymaga marad, de ha elhal, sok termést hoz. Aki szereti életét, az elveszti, de aki gyűlöli életét ebben a világban, az megmenti az örök életre. Aki nekem szolgál, az engem kövessen, s ahol én vagyok, ott lesz a szolgám is. Aki nekem szolgál, azt megtiszteli az Atya. Megrendült a lelkem. Mit is mondjak: Atyám, szabadíts meg ettől az órától? De hiszen éppen ezért az óráért jöttem. Atyám, dicsőítsd meg nevedet!" Erre szózat hallattszott az égből: „Megdicsőítettem és ezután is megdicsőítem." A nép, amely ott ácsorgott, ennek hallatára azt gondolta,

hogy mennydörgött. Mások így vélekedtek: „Angyal beszélt vele." Jézus megmagyarázta nekik: „Nem miattam hallatszott ez a szózat, hanem miattatok. Ítélet van most a világon. Most vetik ki ennek a világnak a fejedelmét. Én meg, ha majd fölemelnek a földről, mindenkit magamhoz vonzok." Ezt azért mondta, hogy jelezze: milyen halállal hal meg.

A betegek szentsége

Tekintsünk fel Urunk keresztjére, utolsó óráira. Mennyire elrendezett mindent! Az embereknek semmi mással nem „tartozott", de mindenkinek, még az ellenségeinek, a keresztrefeszítőknek is megbocsátott. — Gondoskodott édesanyjáról, Szent János gondjaira bízta. — És Atyjának ajánlotta életét, egész művét, példát adott a jó halálra!

Ha egy vallásos katolikus embert megkérdeznek: hogyan szabadulhatunk meg bűneinktől? — nyomban azt feleli: meg kell gyónni. — Sokkal kevesebben vannak, akik tudnák, hogy a bűnök bocsánatára Jézus három szentséget is alapított; nevezetesen:

1. a keresztséget,
2. a bűnbánat-szentségét és
3. a szentkenet-szentségét;

sőt ide lehetne még negyedikként sorolni az Oltáriszentséget is, amely a bocsánatos bűnöket eltörli, ha előtte megbántuk.

Nézzük tehát az előbbi hármat:

A keresztségnél, mi, európaiak hozzászoktunk, hogy ezt a szentséget pólyás kisbabáknak szolgáltatják ki. — Valóban, az esetek túlnyomó többségében ez így van. De mindig voltak kisebb számban felnőtt megtérők, hallhattunk ázsiai és afrikai esetekről, amikor százával vagy ezrével kereszteltek felnőtteket az egyes országokban. Missziós területen ez gyakori. — S ilyenkor nem kell a felnőtt keresztelendőnek előbb gyónnia, sőt, ez egyenesen lehetetlen, mert amíg valaki nincs megkeresztelve, addig semmilyen más szentséget nem is vehet fel. — Ha pl. valaki 41 éves korában keresztelkedik meg, akkor ennek a 41 évnek minden halálos és bocsánatos bűnét eltörli a keresztség. (Bánatfelindítás itt is szükséges.) Szakít régi

életével és újjászületik, részesedik a megdicsőült Krisztus életében.

A bűnbánat szentségénél nem fontos magyarázni a bűntől való szabadulás mikéntjét.

A szent kenet szentsége az a 3. szentség, amely szintén alkalmas lehet a halálos bűnöktől való megszabadításra. — Ha pl. a beteg valami oknál fogva gyónni már képtelen, de bánatot indítani tud, és részesül a szent kenetben: megszabadul halálos bűneiből is. — Szent Jakab levelében így olvashatjuk: „*Szenved valaki közületek? Imádkozzék! Jókedve van? Énekeljen zsoltárt! Beteg valamelyitek? Hívassa el az egyház elöljáróit, és azok imádkozzanak fölötte, s kenjék meg olajjal az Úr nevében. A hitből fakadó ima megszabadítja a beteget, és az Úr talpra állítja. Ha pedig bűnöket követett el, bocsánatot nyer*" (Jak 5, 13—15). A szent kenet szertartását tartalmazza egy „*1962-ben talált* ezüstlemez, mely a palesztínai Tekoa környékéről került elő, *s Kr. u.* (Krisztus születése után) *70—90 közt keletkezhetett*" (Biblia, Szt. István T. Bp. 1979. 1388. oldal.).

Manapság észrevehetően változások történtek a szentkenet szentsége körül. — Melyek ezek a változások?

Először maga az elnevezés. Nem olyan régen még „utolsó kenet"-nek nevezték. — Ne higgyük, hogy ez az „utolsó kenet" elnevezés volt használatba Krisztustól mostanáig, és a legutóbbi zsinat megváltoztatott egy régi elnevezést! Nem! Korántsem. Csak a Karolingkorszakban (Szent István királyunk előtti időkben) keletkezett az „utolsó kenet" elnevezés. „Kétségtelen, hogy ez a szentség bűnöket bocsát, egészséget visszaállíthat, segít a halál-közelség óráiban a hivő léleknek a kitartásban, hogy reményét, hitét ne veszítse. S az említett korszakban „a hangsúly áttevődött a lélek túlvilági sorsára." (Dr. Előd István: Katolikus Dogmatika, Bp. Szt. István T. 1978. — 598. oldal) — Az őskeresztényeknél a gyógyulás állt előtérben.

Századunk elején-közepén már ott tartottunk, hogy a keresztény emberek félni kezdtek ettől a szentségtől. — Milyen ellentmondás *FÉLNI EGY SZENTSÉGTŐL* !!!!!! — Félni attól, hogy Isten segíteni akar! Egyes „jóakaratú" hozzátartozók, nem akarván „megijeszteni" a beteget, hagyták szentség nélkül meghalni. — Éppen jókor jött a II. Vatikáni Zsinat! — Már pusztán a szentség elnevezésének megváltoztatásával javított a helyzeten:

ÉTEGEK KENÉTE A MISSZIÓBAN

Ez a szentség nem a haldoklók szentsége, hanem a betegeké!

Persze a beteg lehet haldokló is, és a haldokló igencsak beteg ember. Tehát ez a szentség az ember életében több alkalommal is elvehető!

Egy ember élete folyamán többször is lehet beteg, és valahányzor súlyosabb a betegsége, vagy egy régóta tartó betegség még úlyosabbra fordul, vagy egy meggyógyult ember a régi betegségbe smét visszaesik, újra felveheti a szentkenetet.

Felvehető továbbá ez a szentség akkor is, „ha valaki az öreg kor

miatt gyengélkedik. Elmebajban megbetegedetteknek és öregeknek is kiszolgáltatható, és olyanoknak, akik saját lábukon jönnek a templomba. Nem életveszélyes műtét előtt is feladható." (Előd: Dogmatika, 603. oldal.)

„Gyermek is felveheti, ha már annyira értelmes, hogy a szentségről némi fogalmat tud szerezni." (Idézett mű 603. o.)

Az Egyház az Úr Jézus példáját követi, aki *„ahol csak megfordult, jót tett, és meggyógyított mindenkit"* (ApCsel 10, 38). — Az apostoloknak pedig ezt mondta Jézus: *„Menjetek el az egész világra, és hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek. Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözül, aki nem hisz, az elkárhozik. Akik hisznek, azokat ezek a jelek fogják kísérni. Nevemben ördögöt űznek... ha pedig betegre teszik a kezüket, azok meggyógyulnak"* (Mk 16, 15—16). — (Lásd: Istentiszteleti Kongregáció 1501/72. sz. határozatát!)

Ezekből a szentírási helyekből indul ki a legutóbbi Zsinat. — Van természetesen egy olyan vonatkozása is ennek a szentségnek, hogy a betegek „önként vállalják a közösséget Krisztus szenvedésével és halálával. (Ezt kifejezetten tanítja a „Betegek kenete és a lelkipásztori betegellátás szertartásá"-ról kiadott Püspökkari rendelkezés.)

„A betegségben is meg kell mutatkoznia keresztény mivoltunknak. Komoly határhelyzetek ugyanis egy ember életében a komoly betegség, vagy a halál. Két dolgot tehetünk, amikor így megtapasztaljuk végességünket: a) vagy elfogadjuk teremtett mivoltunkat és kiszolgáltatottságunkat; b) Vagy tehetetlenül és ereménytelenül lázadozunk ellene;" — állapítja meg Dr. Előd Dogmatika c. könyvében (596. o.).

A keresztény embernek példát kell mutatnia olykor a fájdalmak hősies viselésében is, ahogy azt Jézus is tette a kereszten.

Mátrai János piarista atya megőrizte tanítványának, *Szerb Antalnak* a híres irodalomtörténésznek dolgozatát, amelynek ez a címe: „A lelkész és az orvos" (Összehasonlítás):

„A rettenetes rawa-ruskai ütközetben történt... A nagyon súlyosan sebesültek közt volt egy baranyai magyar fiú. A katonának sikerült utolsó erejével a legközelebbi elsősegélyhelyre vánszorognia. Itt, miután sebeit bekötözték, eszméletlenül rogyott össze. Egy golyó a tüdejét sértette meg. Az orvosok kivették a golyót. Ez nagyon súlyos operáció volt. Maga a főorvos végezte. A műtét elvégzése

után fejét csóválva mondotta: „Ez sem éri meg a holnapot". És az eszméletlent visszatették ágyába.

De történt, hogy a katona éjjel felébredt, és nyöszörgő hangon kérte a papot. Azt mondta, hogy érzi, hogy meg fog halni, és fel akarja venni az utolsó kenetet. A lelkipásztor megjelent. A beteg meggyónt, és magához vette az Úr Testét. De ezalatt végső ereje is elfogyott, és fáradtan hanyatlott visssza párnáira. A pap úgy vélte, hogy ott ólálkodik a halál, csak a homlokát kente meg. Távoztában mondá: „Bízzál fiam!" A beteg ismét elvesztő eszméletét.

De reggelre nem halt meg. Felébredt, és arcán már nem volt a holtak sápadtsága. És meggyógyult.

Az orvos is, a pap is gyógyít. Az a testet, ez a lelket. De a lélek gyógyulása gyakran a testnek is üdvére van."

Szerb Antal dolgozata a háború értelmetlenségének nagy kérdésével fejeződik be: „A katona ismét harcol haláláért?" (Hegyi Béla: Alkotó időszakok, 290)

Miben áll a szentség kiszolgáltatása?

Az Egyház papjai kezüket a betegekre teszik, hittel imádkoznak, és megszentelt olajjal megkenik őket. — Nagyon fontos ez a kitétel: „Hittel imádkoznak." — A hitet kell felindítania a szentség kiszolgáltatójának és még inkább a fölvevőjének. A beteg ugyanis a saját hite és az Egyház hite által üdvözül.

Figyeljük meg: a kafarnaumi százados kéri bénán fekvő szolgájának meggyógyítását. Jézus megdicséri őt *„Bizony mondom nektek, Izraelben nem találtam ekkora hitet"* (Mt 8, 10). — Máshol viszont: *tanítványai fölkellették és kérték: „Uram, ments meg minket, elveszünk!"* — *Jézus ezt mondta nekik: „Mit féltek, kishitűek?"* (Mt 8, 25—26) Máskor: *utánament két vak, s egyre azt kiáltozta: „Dávid fia, könyörülj rajtunk!"... Jézus megkérdezte tőlük: „Hiszitek, hogy meg tudom tenni?" „igen Uram!" — felelték. Erre megérintette a szemüket és így szólt: "Legyen hitetek szerint!„ „Nyomban megnyílt a szemük* (Mt 9, 27—29).

A kánaáni asszonynak ezt mondja Jézus: *„Asszony, nagy a hited. Legyen hát akaratod szerint!"* (Mt 15, 28)

Ha tehát a családban odahaza, vagy a kórházban van egy súlyos beteg, és segíteni akarunk rajta, akkor a legelső dolog elbeszél-

getni vele, és hitét ébresztgetni. — Hitetlen hiába is venné fel a szentkenetet, úgysem segítene neki. Ezért szól úgy a rendelkezés, hogy „eszméletlen betegnek is feladható a szentkenet szentsége, ha feltételezhető, hogy józan ésszel kérte volna." (A betegek kenete és a lelkipásztori betegellátás szertartása, 14. pont.)

Halottnak nem adható fel sem ez, sem más szentség.

Add, Urunk, hogy semmi adósság ne maradjon utánunk, főleg a szeretet adóssága!

Add, hogy gondoskodjunk mindenkiről, akiről gondoskodnunk kell!

Add, hogy egész életünket összefoglaljuk, megtisztítsuk a bűnbánatban és így tehessük Eléd!

Add, hogy feloldozást kapjunk!

Add, hogy a szentkenetben fülünkbe súgja szolgád: Bízzál fiam, most is, a halálban is, bízzál, fiam!

Add, hogy Krisztus Teste legyen útravaló kenyerünk!

Költők a betegágyon

Érdekes paradoxona az emberi haladásnak, hogy az orvostudományok kifejlődése meghosszabbította az ember számára a Nagykapu előtti ösvényt. Olyan betegségek, amelyek azelőtt napok alatt a „küszöbig" értek áldozataikkal, századunkban már évekig, sőt évtizedekig is vonszolhatják őket. *Ez a tény az embertől tudatos felkészülést és állandó lelki töltekezést* is *kíván*, hogy legalább annyit mondhasson el Krisztussal, amit ő vérverejtékezése közben ismételgetett a Getszemáni kertben: „Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma" — azaz: *A lélek ugyan kész*, de a test erőtlen. Ilyen „kész" lélekkel vállalta sorsát fél évszázaddal ezelőtt a beteg Babits — és napjainkban a három éven át szenvedő Zelk. Hallgassuk meg őket!

Babits Mihály

..... Mi van túl minden tarkaságon?
Világon, virágon, ruhákon?
Lelken és testen?
A semmi, vagy az Isten.
Nekem már a tavaszi lomb is őszi,
mintha ugyanazért virulna ő ki,
amiért az őszi fa ága
zöld, piros, kék, zöld, barna, sárga
ruhákat vesz magára,
halálra készülődni.

(Zöld, piros, sárga, barna...)

..... forrong a világ, napok állnak
versenyt az évekkel, évek a századokkal, az őrült
népek nyugtalanok: mit számít? én csak az őszre
nézek az őszt érzem, mint bölcs növények és jámbor
állatok, érzem, a föld hogy fordul az égiek aléltabb
tájaira, s lankad lélegzete, mint szeretőké —
óh, szent Ritmus, örök szerelem nagy ritmusa, évek
ritmusa, Isten versének ritmusa, — milyen kicsi minden
emberi történés! a tél puha lépteit hallom....

(Mint különös hírmondó)

... Jön a favágó már hallom léptét
ütemre s mint gyilkos szívverése
konokabb egyre — mit tudom a hangról,
messze van-e még vagy mikor ér idáig?

(Elgurult napok)

Idegen fájdalmak zsákmánya lettem.
Idegen fájdalmak szögei.
Idegen fájdalmak nyársán.
Idegen fájdalmak kötelén.
Csuklyában is meztelen arcú
hóhérok csapata.
Irgalom!
Nincs irgalom.
. . . . . .

. . . . . .
Idegen fájdalmak lakják a testem.
Bűnös vagyok. Föllebbezek.
Bűnös vagyok: van irgalom.
Bűnös vagyok: lesz kegyelem.
Bűneim kazlát fölgyújtja az Isten
és küld szelet, mely elhordja a pernyét.
És lesz föltámadás
könyvespolcok és bútorok között.
És földereng Erzsébet arca. Amen.

(részlet: *Idegen fájdalmak*)

Barátaim azt hiszik, hogy fekszem,
nem tudják, már járni tanulok
megadóan Isten oldalán.

(*Mert így igaz*)

Erdőt, hegyet, tengert, folyót,
kék cinkét, csecsemőt, ha láttam,
lelkem csak mondogatta:
milyen szép az Isten!

(*Tegnap*)

Csak akkor élek, már, ha alszom,
s ha lenyelem az altatót,
mégis ezt mormolom:
Add meg nekem mindennapi
halálomat — — —

(Még így is)

Mi voltam én?
Az Isten jajongása.
Mi vagyok én?
Az Isten sóhaja.
Mi leszek én?
Az Isten némasága. *(Kérdés)*

VIRÁGVASÁRNAP

OLVASMÁNY (Iz 50, 4—7)
Hátamat odaadtam azoknak, akik vertek, arcomat meg, akik tépáztak. Nem rejtettem el arcomat azok elől, akik gyaláztak és leköpdöstek. Isten, az Úr megsegít, ezért nem vallok szégyent.

SZENTLECKE (Fil 2, 6—11)
Megalázta magát és engedelmeskedett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig. Ezért Isten felmagasztalta, és olyan nevet adott neki, amely fölötte van minden névnek, hogy Jézus nevére hajoljon meg minden térd a mennyben, a földön és az alvilágban, s minden nyelv hirdesse az Atyaisten dicsőségére, hogy Jézus Krisztus az Úr.

EVANGÉLIUM (Mk 11, 1—10)
Amikor Jézus és tanítványai Jeruzsálemhez közeledtek, Betfagé és Betánia táján, az Olajfák-hegyénél előreküldte két tanítványát ezzel az utasítással: „Térjetek be a szemközti faluba. Mindjárt, amikor beértek, találtok ott egy megkötött szamárcsikót, amelyen még nem ült ember. Oldjátok el és vezessétek ide. Ha valaki szólna, hogy mit csináltok, mondjátok, hogy az Úrnak van rá szüksége. Erre rögtön elengedi." El is mentek és megtalálták a szamárcsikót, kint az úton egy kapuhoz kötve. Eloldották. Azok közül, akik ott ácsorogtak, valaki megkérdezte: "Miért oldjátok el a szamarat?" Úgy válaszoltak, ahogy Jézus meghagyta nekik. Erre elengedték őket. A szamárcsikót Jézushoz vezették, ráterítették köntösüket, és ő ráült. Sokan a ruhájukat terítették az útra, mások meg lombos ágakat szórtak eléje, amelyeket a réten vágtak. Az előtte menők, s akik kísérték, ezt zengték.

„Hozsanna ! Áldott, aki az Úr nevében jön !
Áldott atyánknak, Dávidnak közelgő országa !"
„Hozsanna a magasságban !"

Így vonult be Jeruzsálembe, a templomba. Ott körös-körül mindent szemügyre vett, aztán mivel már késő re járt az idő, a tizenkettővel kiment Betániába.

Jézus virágvasárnapja és a keresztény sors

Virágvasárnap ifjúkorom óta úgy él emlékezetemben, mint az ellentétek nagy napja. — Úgy képzelem el Jézus jeruzsálemi bevonulását, mint földi életének legnagyobb diadalát.

Igaz, egyszer már királlyá akarták tenni a csodálatos kenyérszaporítás után: *Mikor Jézus észrevette, hogy megindulnak feléje, hogy erőszakkal királlyá tegyék, visszavonult a hegyre, egészen egyedül* (Jn 6, 15). — Itt azonban erőszak is szerepelt, viszont Virágvasárnap a tömeg is önként ünnepel, és Jézus is elfogadja hódolatukat, és így teljesedik be a jövendölése Izajás prófétának — aki kb. 765 évvel Krisztus előtt született — és Zakariás prófétának — akit valamivel több, mint 500 év választott el Krisztustól —

„Mondjátok meg Sion leányának:
Nézd, királyod jön hozzád,
szerényen, szamárháton,
a teherhordó állat csikaján." (Mt 21, 5; Iz 62, 11; Zak 8, 9)

A esemény tehát már benne gyökerezik a ószövetségi múltban, szerepel a prófétai látomásokban, jövendölésekben. — A hegyi beszédben utal is erre Jézus: „Ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy megszüntessem a törvényt vagy a prófétákat. Nem azért jöttem, hogy megszüntessem, hanem, hogy teljessé tegyem (vö. Mt 5, 17).

Jézus tehát tudatosan cselekedve, határozott akarattal vitte végbe a jeruzsálemi ünnepélyes bevonulást. — Fontosságát jelzi az a tény is, hogy mind a négy evangélista fontosnak tartotta részletes feljegyzését (Mt 21, 1—11; Mk 11, 1—14; Lk 19, 29—40; Jn 12, 12—19).

„Áldott, aki az Úr nevében jön!" felkiáltás pedig benne van a zsoltárban (Zsolt 118, 26).

A „Sion leánya" kitétel Jeruzsálem lakosságát jelenti.

Betfagé és Betánia Jeruzsálem külvárosainak számítanak, Krisz-

tus korában jelentéktelen kis települések, faluk voltak. Ha Jerikó felől érkezik az utas Jeruzsálembe előbb Betániát érinti, ahol Lázár és nőtestvérei laktak, majd Betfagét, ahonnan Jézus a két szamarat hozatta tanítványaival az ünnepélyes bevonuláshoz.

Azt mondtam: Jézus jeruzsálemi bevonulása földi életének legnagyobb diadala, vagyis a kereszthalálig tartó földi életének. Emlékezzünk arra, hogy eddig Jézus maga sem akarta, hogy Messiáskirálynak tiszteljék.

Mt 9, 30-ban, amikor meggyógyítja a két vakot, így szólt: „*Legyen hitetek szerint!*" *Erre megnyílt a szemük. Jézus pedig rájuk parancsolt:* „*Vigyázzatok, senki meg ne tudja.*" — Ugyanis azok így kérlelték előbb: „*Könyörülj rajtunk, Dávid fia!*" — S a Dávid fia elnevezésen a Messiást értették.

Mt 12, 15—16-ban: Azután is sokan fordultak hozzá és meggyógyította valamennyit. De megtiltotta nekik, hogy nyilvánosságra hozzák.

Mt 17, 9-ben a színeváltozás után: *A hegyről lejövet Jézus a lelkükre kötötte: Senkinek el ne mondjátok a látomást, amíg az Emberfia halottaiból föl nem támad.*

Jézus kíséretében ott vannak a jerikói vakok, akik a minap nyerték vissza látásukat: „*Azonnal visszanyerték látásukat és követték őt*" (vö. Mt 20, 34). — Jeruzsálemből csoportosan tódult a nép Betániába ezekben a napokban, mert megtudták, hogy Jézus itt van és a városba készül. Sokan mentek azért, hogy a feltámasztott Lázárt láthassák. — Az ünnepek előtt szokás volt, hogy kimentek egy-egy nagyobb zarándokcsoport elé és énekszóval vagy zenével kísérték be őket. — Néhány nap, és itt a legnagyobb ünnep. — Mindez megadja az alaphangulatot.

A tömegben tudatosodik: a Messiás tartja itt bevonulását. Kitör a hódolat és a lelkesedés. Jézus pedig nem tiltja nekik, nem tér ki előle. — Mi vigyázva térdelünk le, amikor a körmenetben az Oltárszentség a közelünkbe ér: jaj, a ruhánk poros ne legyen! — Ezek az emberek pedig egyenesen a földre dobják ruháikat, hogy Jézus szamara rátaposson, és egy csodálatos tarka szőnyeg alakul ki Betfagétól Jeruzsálemig, törik a zöld ágakat, lengetik, üdvrivalgás, ének, hozsanna kórusban, együtt és összse-vissza, hatalmas tömegmegmozdulás, hatalmas ünneplés. — Így ér a menet a fővárosba, és ott izgalomba hozza az egész lakosságot. Érthető, hogy a főtanács tagjait tehetetlen düh emészti. — A templomba érve hatalmas

gyermekseregkiáltja: „*Hozsanna Dávid fiának!*" (Mt 21, 15) *A főpapok és írástudók odaszólnak Jézusnak: „Hallod, mit kiabálnak?" Jézus így válaszolt: „Hallom. Nem olvastátok sohasem: Gyermekek és csecsemők szájával hirdetted dicséretedet?*" (Mt 21, 16-17) — idézte a 8. zsoltárt.

Lukács pedig így írja le: „*A tömegből néhány farizeus így szólt hozzá: „Mester, tiltsd meg ezt tanítványaidnak.*" — „*Mondom néktek, felelte, ha ezek elhallgatnak, a kövek fognak megszólalni.*" *Jn 12-ben pedig ezt olvashatjuk: „A farizeusok egymás szemére vetették: „Látjátok, hogy semmire sem mentek. Nézzétek, mindenki követi*" (Jn 12, 19).

„Nagy a dicsőség, nagy az örömujjongás, de Jézusról aligha lehetne elmondani azt, hogy vidám és örül. Látja az ifjúság és az egyszerű emberek lelkesedését, de tudja, nagy részükből nem a hit beszél, hanem a nemzeti dicsőségvágy. Tudja, hogy a hivatalos vezetőség azt fontolgatja, hogyan tegye el őt láb alól." (Gál F.: Az Újszöv. Szentírás magyarázata, kézirat gyanánt, 320. o.) Ismeri a tömeghangulatot, és látja már a nagypénteket is, szinte hallja a „*feszítsd meg őt*" kiáltást. „*Ismerte mindnyájukat, és nem szorult rá, hogy bárki is felvilágosítsa az emberről. Tudta ő, mi lakik az emberben*" (Jn 2, 24—25).

Az ószövetségi *Jób-történet* jut eszembe. Jób az elbeszélésben Istennek egy hű szolgája, aki boldogan élt. Isten megengedte a Sátánnak, hogy próbára tegye, vajon hű marad-e a szerencsétlenségben? Először javait és gyermekeit veszítette el, de Jób belenyugodott, hogy Isten visszavegye azt, amit előbb adott. Aztán testét érte fájdalmas betegség. Jób kitartott, és visszautasította felesége tanácsát, hogy átkozza meg az Istent. Beleütközik az igazságos Isten titkába, aki az igazat bünteti (Biblia, Bp. 1979. 582. o.).

Izajás próféta szolgának nevezi a Megváltót (42. fej; 49, 50, 52. fej.). A Sátán megkísérthette Jézust: „*A Lélek a pusztába vitte Jézust, hogy megkísértse az ördög*" (Mt 4, 1). — Jézusnak nem voltak szavai: „*A rókának odúja van, az ég madarának fészke, de az Emberfiának nincs hová lehajtsa fejét*" (vö. Mt 8, 20). — Gyermekei az egész választott nép, de nem hallgatnak rá egy emberként. A gazdag ifjú odébbáll: „*Ha tökéletes akarsz lenni, menj, add el, amid van és árát oszd szét a szegények közt, így kincsed lesz a mennyben. Aztán jöjj, kövess engem!*" *Ennek hallatára az ifjú szomorúan távozott, mert nagyon nagy vagyona volt* (Mt 19, 21—22). — Tanítványai közül is elveszít egyet: „*Amíg velük voltam,*

én tartottam meg őket nevedben... megőriztem őket; senki más nem veszett el közülük, csak a kárhozat fia" (Jn 17, 12).

Tudatosan áldozza fel életét: „Odaadom az életemet, hogy aztán vissza is kapjam. Senki el nem veheti tőlem. Önként adom oda... Ezt a küldetést kaptam Atyámtól" (Jn 10, 18). — Így Jézus keresztjében válik érthetővé az igaznak és ártatlannak szenvedése.

Jób könyvének záró részében Isten megszégyeníti azokat, akik Jóbot gúnyolták, Isten elleni lázadásra buzdították; visszakapja fiait, lányait és megkétszereződve, javait.

Jézust szintén Isten elleni lázadásra akarják bírni: „*Az arra járók káromolták és fejüket csóválva mondogatták: „Te, aki lerontod és harmadnapra felépíted (Isten) templomát, szabadítsd meg magadat! Ha Isten fia vagy, szállj le a keresztről!*" *Ugyanígy gunyolódtak az írástudókkal és vénekkel együtt a főpapok is: „Másokat megszabadított, önmagát nem tudja megszabadítani... Bízott az Istenben, szabadítsa meg most, ha akarja*" (Mt 27, 38—44). — Visszacseng tehát a Kálvárián, bár egészen hamisan, az égi szózat: „*Ez az én szeretett Fiam, akiben kedvem telik...*" (Mt 17, 6).

S a nép hozsannázik, allelujázik Jézus körül, ragyogóan tűz le a keleti égboltról a Nap, sugaraiban szikrázik a sok szép hatalmas kő, amelyből a templom épült, a tanítványok soha nem voltak ilyen boldogok, de Jézus gondolataiban a Jób-i sors, Jeruzsálem népének Messiást-fel-nem-ismerő magatartása vonul végig. Szalmaláng-lelkesedés ez, hasonlít külsőségeiben ahhoz, amit megérdemelt volna Krisztus, a Megváltó, de nem üres lélekkel, hanem igazi belső megértéssel és meggyőződéssel főpapostól, írástudóstól, a nép véneivel együtt, a farizeusokkal együtt, Pilátustól kezdve Heródesig. Mindenkinek fel kellett volna ismernie a városba érkező Isten Fiát, de nem ismerték fel, vagy nem akarták felismerni.

Jézusnak még ezen a héten meg kell halnia, és majd harmadnapra feltámadnia, hogy Isten nagy dicsősége nyilvánvalóvá legyen. — Jeruzsálem népe nem érdemelte meg egy feltámadás utáni diadalmas bevonulás élményét, látványát. Jézus nem hajhássza az emberek csodálatát, porig alázását, bár megtehette volna, nem tette. Aki szelíden szamárháton vonult be, szelíden jelent meg, „*ha nem is az egész népnek, hanem az Isten által előre kijelölt tanúknak, vagyis nekünk. Mi, vele együtt ettünk és ittunk, miután feltámadt a halálból. És ő megparan-*

csolta nekünk: hirdessük a népnek, és bizonyítsuk, hogy ő az, akit Isten az élők és holtak bírájául rendelt" (ApCsel 10, 41—42).

A fiatalok biztosan ismerik *Duke Ellington* nevét, úgy is hívják, ő a dzsesszkirály. Gyakran mutatott be egyházi zenei hangversenyt amerikai templomokban, hogy „nyíltan is elmondhassa, amit addig csak térden állva, magában mondott"... olyan kifutófiúnak tekintem magamat, vallja, aki Isten üzenetét kézbesíti, hivőknek és olyanoknak, akik azt mondják, hogy nem hisznek Istenben. Könyvében azt írja: „A világért sem szeretném ezt szemenszedett hazugságnak minősíteni, de véleményem szerint az eféle kijelentésekkel pusztán a divatnak hódolnak, mert valaki, aki alantasabb náluk, eltorzította a gondolkodásukat, mert valaki, akit a rögeszméje arra ösztönöz, hogy másokkal térdet hajtson az istentagadás kultusza előtt." Könyvében, amely a Gondolat Kiadónál is megjelent, írja, „legjobbik énem imádkozik mások egészségéért, életéért, — és a többiek bocsánatáért." Valaki azt kérdezte tőle, „Istenen kívül mi élteti?"

„Rajta kívül semmi, senki. Hogy boldogulhatna az ember Isten nélkül?" (Új Ember, 1980. jan. 6/2)

Ez a dzsesszkirály hozsannája!
Következzék a mi dicsőítésünk!

*

Az érthető, hogy voltak ellenségek;
az ok: gonoszság, féltés, félreértés,
s a nyers tömeg a szélsőségre hajló,
s így törvény lett a szörnyű törvénysértés.

De hol voltak az Igazság tanúi,
a pásztorok, kik még bölcsőben látták,
a napkeleti bölcsek karaván ja,
s a négyezrek, kiket kenyérrel táplált?

A volt vakok hogy' bírták nézni mindezt,
s a tisztult poklosok most merre voltak,
s azok, akiknek ördögét kiűzte,
s halottaikból feltámasztott holtak?

S ordítozóknak durva „Barrabás"-át
miért nem harsogtátok túl, ti, némák,
akiknek hangját visszaadta, s merre
lapultatok ti, lábra keltett bénák?

Kafarnaumnak századosa mért nem
mozgósította hősi kis csapatját,
s a tanítványok — egy kivételével —
a Mestert mért hogy gyáván cserbe' hagyták?

Ó mennyi kérdés! — roggyant lábinakkal
s előrecsukló csapzott, vérző fővel,
úgy csüngött ott, mint görcsben megvonagló,
halott-fehérre sápadt nagy kérdőjel.

Mért halk a hit? — és mért félénk a jóság? —
mért nincs a Jónak több kohéziója?
erénynél mért erősebb a bűn, a vétek? —
az Istenember mért került bitóra?

S három sötét nap hallgatott az Isten...
Aztán pecsétje felpattant a zárnak,
midőn a gyászba hullt világra virradt
a lélek-fényt sugárzó szent Vasárnap!

(Kunszery Gyula: Vasárnap válasza)

HÚSVÉTVASÁRNAP

OLVASMÁNY (ApCsel 10, 34a, 37—43)
Péter így kezdte beszédét: Ti tudjátok, mik történtek a Jánostól hirdetett keresztség után Galileától kezdve egész Júdeában. Miképp kente fel az Isten a názáreti Jézust Szentlélekkel és hatalommal. S ő, ahol csak járt, jót tett, meggyógyította az összes ördögtől megszállottat, mert vele volt az Isten. Mi, tanúi vagyunk mindannak, amit Júdea egész területén és Jeruzsálemben tett. Aztán megölték, keresztre feszítették, de harmadnap feltámasztotta az Isten, és látható alakban megmutatta, igaz, nem az egész népnek, hanem csak az Istentől előre kijelölt tanúknak, vagyis nekünk, akik ettünk és ittunk vele halálából való feltámadása után. Megparancsolta nekünk, hogy hirdessük a népnek, és tanúsítsuk, hogy ő az, akit az Isten az élők és holtak bírájául rendelt. A próféták mind tanúságot tesznek, hogy aki hisz benne, elnyeri nevében bűnei bocsánatát."

SZENTLECKE (Kol 3, 1—4)
Ha tehát Krisztussal feltámadtatok, keressétek, ami fönt van, ahol Krisztus ül az Isten jobbján. Ami ott fönn van, arra legyen gondotok, ne a földiekre. Hiszen meghaltatok, és életetek Krisztussal el van rejtve Istenben. Amikor majd Krisztus, a mi életünk megjelenik, vele együtt ti is megjelentek dicsőségesen.

EVANGÉLIUM (Jn 20, 1—9)
A hét első napján, kora reggel, amikor még sötét volt, Mária Magdolna kiment a sírhoz. Észrevette, hogy a követ elmozdították a sírtól. Erre elfutott Simon Péterhez és a másik tanítványhoz, akit kedvelt Jézus, és hírül adta nekik; „Elvitték az Urat a sírból, s nem tudni, hova tették."
Péter és a másik tanítvány elindult és a sírhoz sietett. Mind a ketten futottak. De a másik tanítvány gyorsabban futott, mint Péter, és hamarabb ért a sírhoz. Benézett s látta a gyolcsot, de nem ment be. Nem sokkal később Péter is odaért, bement a sírba, s ő is látta az otthagyott gyolcsot, meg

á kendőt, amellyel a fejét befödték. Ez nem a gyolcs közt volt, hanem külön összehajtva más helyen. Most már a másik tanítvány is bement, aki először ért oda a sírhoz. Látta és hitt. Eddig ugyanis nem értették az Írást, amely szerint föl kellett támadnia a halálból. Ezután a tanítványok visszatértek övéikhez.

Húsvét és a keresztség

„Hála legyen Istennek, aki Krisztusban mindig győzelemre segít minket, és ismeretét jó illatként mindenütt elterjeszti általunk. Mert Krisztus jó illata vagyunk mi az Istennek, azok közt, akik üdvözülnek, éppúgy, mint azok közt, akik elkárhoznak. Ezeknek halált jelentő hullaszag, azoknak meg az élet éltető illata" (2 Kor 2, 14—16).

Kicsit fájlaljuk, hogy most élünk; s nem akkor, amikor Krisztust feszítették keresztre. Mi majd megmutattuk volna, hogyan kell Őt megvédeni...

Mi majd nem futottunk volna el... Mi majd kiszabadítottuk volna... Mi nem tagadtuk volna meg... — Milyen jó lett volna, ha Krisztus nekünk jelent volna meg: feltámadtam, nézzétek kezemet, sebeimet...

A feltámadt Jézus a szentségekben tárja felénk szerető kezét, hív és életet ad!

A keresztség hatása bennünk ez: megtisztít az eredeti bűntől, valamennyi személyes bűnünktől (felnőtt-keresztség esetén!) és elengedi a bűnökért járó összes büntetéseket. A mi érdemünk nélkül megbocsáttatnak bűneink, mert *Krisztus meghalt érettünk* a kereszten. (Herder — Katekizmus, 118. o.)

Az idézett Katekizmus első helyen tehát a *megtisztítást* hozza a keresztség hatásaként. Ezt a „megtisztítást" jól jelképezi a vízben vett fürdő, a lemosás, a vízzel való leöntés.

A keresztség másik hatása, hogy *beiktat* a keresztény közösségbe. Az Egyház tagjává tesz; egyháztag tehát minden megkeresztelt!

A keresztségben új életet kapunk, *újjászületünk*. — Ezt az új életet nevezik „kegyelmi élet"-nek, „természetfeletti élet"-nek, „isteni élet"-nek.

Jézus szava Nikodémushoz: „*Bizony, bizony, mondom neked, ha valaki újra nem születik, nem látja meg Isten országát.*"... „*Aki nem születik vízből és (Szent) lélekből, nem mehet be Isten országába*" (vö. Jn 3, 3 és 3, 5).

Minden húsvét újjászületést is jelent!

Éljük fel az Istentől kapott kegyelmet!

„Tegnap veled temetkeztem el, Krisztus; — ma veled ébredek, a Föltámadottal. Tegnap veled haltam, most immár dicsőíts meg engem is országodban, Üdvözítőnk!" (Damaszkuszi Szent János)

Danielou bíboros szerint: a jelen drámája az, hogy a világon annyi „keresztelt" keresztény van, aki nem hűséges az életszentségre való hivatásához. A dráma a középszerűségben van. Egy Egyház, amely a szentek Egyháza volna, megváltoztatná a világot.

Változtassuk meg a világnak azt a kis részét, amelyben élünk.

Ahogyan a szentmise központi gondolata Jézus halála és feltámadása, úgy a keresztség lényege is e két dolog körül forog. Jézusnak ugyanis a bűn miatt kellett meghalnia, magára vette bűneink büntetését. Halálának köszönhetjük, hogy a keresztség révén megszabadulhatunk a bűntől, annak kárhozatot okozó hatásától, és biztosíthatjuk magunknak az örök életet. — A keresztségben számunkra kell, hogy meghaljon a bűn, másképp fogalmazva, hogy mi meghaljunk a bűnnek. Ahogyan Jézus meghalt bűneink miatt, mi haljunk meg a bűnnek, temetkezzünk el Krisztusban, avatódjunk belé, haljunk meg vele együtt, merüljünk el a vízben, borítsanak el hullámai, hogy azután felemelkedjünk, feltámadjunk, miként Jézus is feltámadt a halálból, szülessünk újjá, bűn nélkül, az isteni életből részesedve.

Így válik számunkra a keresztség az új élet forrásává!

S mivel *Jézus halála és feltámadása* husvét nagy titka, ezért volt természetes a korai kereszténység számára, hogy *a keresztség szentségét a húsvétra virradó éjjel szolgáltassák ki.* S így a feltámadt Krisztussal együtt, mintegy „egyidőben" kezdte a megkeresztelt új életét. — S ezért van az, hogy a húsvéti liturgia nagyszombatról húsvétvasárnapra virradó éjjel a virrasztás (Vigilia) szertartásába beiktatja a keresztelést. — Nagyszombat este kezdődik a szertartás a fényünnepséggel (húsvéti gyertya), húsvéti örömének, ige-liturgia, keresztséghirdetés (keresztkút megáldása, mindenszentek litániája, a víz megáldása, a keresztségi fogadás megújítása, és utána a húsvéti mise.

S ha most mégegyszer figyelmesen elolvassuk húsvét vasárnapjának szentmise-olvasmányait, akkor megértjük, hogyan lehet húsvétkor keresztségről prédikálni, meg lehet érteni, hogy e legnagyobb ünnepünkön hogyan lehet szó Keresztelő János keresztségéről. Talán mi is úgy járunk, mint Péter és János apostol: megértjük, hogy Jézusnak fel kellett támadni a halálból, és hogy nekünk meg kellett keresztelkednünk, és hogy ez a megkeresztelkedés nem is olyan kis dolog, hanem világra szóló, örök életre szóló esemény.

De nemcsak vízből, hanem vízből és Szentlélekből kell újjászületnünk. Keresztelő Szent János mondja: „Én csak vízzel *keresztellek titeket, de eljön az, aki hatalmasabb nálam... Ő Szentlélekkel és tűzzel fog megkeresztelni titeket*" (vö. Lk 3, 16—17). — Így válunk a Szentlélek templomaivá! —

A keresztségben Krisztus eltörölhetetlen jegyet nyom a lelkünkbe. Így csak egyszer keresztelkedhetünk, de azt újra felélesztheti jük magunkban. 1252. ápr. 6-án lett vértanú *Veronai Szent Péter*. Gyermekkora óta sokat küzdött a hit tisztaságáért. Halálosan megsebesítve is a Hiszekegyet kezdte el mondani. Amikor már nem győzte szóval, vérébe mártott ujjal írta a földre: „Hiszek egy Istenben... mennynek és földnek teremtőjében" (Schütz: Szentek élete, II., 110); és a Jézus Krisztusban...

A feltámadott Krisztushoz tartozom és Ő az enyém!

„Templom az én lelkem, jőjj Uram, tekints szét; költözz be hozzám, bennem fényeskedjél, — légyen a szívem örök-lángú szentély" (Fazekas Lajos: Orgonák búgnak).

Harmadnapon

És fölzúgnak a hamuszín egek,
hajnalfelé a ravensbrücki fák,
És megérzék a fényt a gyökerek.
És szél támad. És fölzeng a világ.

Mert megölhették hitvány zsoldosok,
és megszűnhetett dobogni szíve —
Harmadnapra legyőzte a halált.
Et resurrexit tertia die.

(Pilinszky János)

HÚSVÉT 2. VASÁRNAPJA

OLVASMÁNY (ApCsel 4, 32—35)
A sok hivő mind egy szív, egy lélek volt

SZENTLECKE (1 Jn 5, 1—6)
...győzelem a világ fölött! — a mi hitünk.
Ki győzi le a világot, ha nem az, aki hiszi, hogy Jézus az Isten Fia? Ő az, aki víz és vér által jött, Jézus Krisztus. Nem csupán víz által, hanem víz és vér által. És a Lélek tesz tanúságot róla, mert a Lélek igazság.

EVANGÉLIUM (Jn 20, 19—31)
Amikor beesteledett még a hét első napján megjelent Jézus a tanítványoknak, ott, ahol együtt voltak, bár a zsidóktól való félelmükben bezárták az ajtót. Belépett és köszöntötte őket: „Békesség nektek!" E szavakkal megmutatta nekik kezét és oldalát. Az Úr láttára öröm töltötte el a tanítványokat. Jézus megismételte: „Békesség nektek! Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket." Ezekkel a szavakkal rájuk lehelt, s így folytatta: „Vegyétek a Szentlelket! Akinek megbocsátjátok bűneit, az bocsánatot nyer, s akinek megtartjátok, az bűnben marad." A tizenkettő közül az egyik, Tamás vagy melléknevén Didimusz, nem volt velük, amikor megjelent nekik Jézus. A tanítványok elmondták: „Láttuk az Urat!" De kételkedett: „Hacsak nem látom kezén a szegek nyomát, ha nem helyezem ujjamat a szegek helyére, és oldalába nem teszem a kezem, nem hiszem". Nyolc nap múlva ismét együtt voltak a tanítványok, s Tamás is ott volt velük. Ekkor újra megjelent Jézus, bár az ajtó zárva volt. Belépett, megállt középen és köszöntötte őket: „Békesség nektek!" Aztán Tamáshoz fordult: „Nyújtsd ide az ujjadat és nézd kezemet! Nyújtsd ki a kezed és tedd oldalamba! S ne légy hitetlen, hanem hívő!" Tamás fölkiáltott: „Én Uram, és Istenem!" Jézus csak ennyit mondott: „Hittél, mert láttál. Boldogok, akik nem látnak, mégis hisznek." Jézus még sok más csodajelt is

mutatott tanítványai előtt, amelyeket nem jegyeztek föl ebben a könyvben. Ezeket azonban feljegyezték, hogy higgyétek: Jézus a Messiás, az Isten Fia, s hogy a hit által életetek legyen benne.

Keresztségünk nem teljes a bérmálás nélkül

Hofbauer Szent Kelemennek van egy szép megállapítása: „Az idő értéke attól függ, mennyire van benne Isten. Elveszhetünk egyetlen szempillantás alatt, de egyetlen pillanat alatt megnyerhetjük magát az Istent. A múlt időt visszahívni nem lehet, de a jelent mindig betölthetem istenszeretettel és jósággal".

A húsvét utáni időt is istenszeretettel és jósággal tölti ki az Egyház, hogy megnyerjük a Szentlelket. Meddig tart a húsvét? — Felelet: ötven napig, vagyis pünkösddel ér véget. — „A Szentlélek a feltámadásban megdicsőült Krisztus ajándéka" — (Hittud. Ak. Jegyzetek: Liturgia V. év II. félév 26. old.).

A húsvét utáni hetekben tehát előtérbe kerül a Szentlélek. Amint maga a Szentháromság sem lenne teljes a Szentlélek nélkül, úgy a mi keresztény életünk sem lehet teljes a Szentlélek nélkül, akit a bérmálás szentségében kapunk meg különleges módon. Igaz, már a keresztségben átjár bennünket a Szentlélek kegyelme, de a bérmálásban egy egészen sajátos személyi kapcsolat keletkezik a Harmadik Isteni Személlyel. Ez a szentség kapcsol bennünket az Egyház életébe; személyre szóló feladatot kapunk az Egyház életében, hitben felnőttként, öntudatosan, apostolként, aki az Egyház terjesztésén, megerősítésén munkálkodhat.

Az Egyházról szóló zsinati rendelkezés tanítja: „Az nem üdvözül, aki beiktatódik ugyan az Egyházba, de nem tart ki a szeretetben és így „teste szerint" megmarad ugyan az Egyház kebelében, „szíve szerint", azonban nem... Ha e kegyelemnek (annak, hogy keresztények) nem felelnek meg gondolatukkal, szavukkal, cselekedetükkel, akkor nem üdvözülnek, sőt szigorúbb ítélet alá esnek" (14. pont).

Az Egyház és az állam szétválasztását sokan úgy is értelmezték, hogy az emberben szétválasztják a vallásosságot és az életet; a hitet, az imában és a templomban eltöltött életet a családban és

a társadalomban folytatott élettel. Az ilyen embereknek nagyon tetszik az a hamis mondás, hogy a pap csak addig pap, amíg az oltárnál van. Ezt azért vallják, hogy kimondhassák önmagukról, hogy csak addig keresztények, addíg hivők, amíg a templomban vannak. — Téves e gondolkozás. Amint a papnak eltörölhetetlen jegyet nyom lelkébe a papszentelés; ugyanígy eltörölhetetlen az a jegy, amelyet a keresztelésben kapunk; s az a jegy, amellyel a Szentlélek ölel magához a bérmáláskor.

Minden megkeresztelt embernek meg kell bérmálkoznia ezért. S ha valaki bármi okból elmaradt ettől a szentségtől ifjú korában, pótolnia kell felnőtt, vagy akár öreg korában is!

Senki sem elégedhet meg azzal, hogy ő már járt óvodába! — Iskolába is kell járnia, ha teljes életet akar! — Ugyanígy senki nem elégedhet meg azzal, hogy ő megkeresztelkedett, vagy, hogy gyermekét megkeresztelték, hanem a bérmálás révén meg kell erősödnie, ki kell teljesednie a keresztségnek! — Amint furcsa és groteszk az az ember, aki fejlődésében elakad, mondjuk 14 éves korában, és ezen a szinten marad élete végéig, ugyanúgy furcsa és groteszk az a keresztény, aki soha nem válik lelki értelemben felnőtté. — Márpedig ennek a *lelki felnőttségnek a szentsége: a bérmálás.*

A feltámadt Krisztusról apostolai tanúságot tettek, nekünk is ez a feladatunk. A mai szentmise szentleckéjében János apostol arra int, hogy tulajdonképpen maga a Szentlélek tesz tanúságot Jézusról, mert ő működik az apostolokban, és mi is csak úgy tehetünk Jézusról tanúságot, ha Szent Lelke működik bennünk. Még azt is mondja Szent János, hogy a Szentlélek az Igazság Lelke. — Ha rágondolunk, hogy mennyi hamisság, álnokság, hazugság van a világban, akkor nem lehet hőbb vágyunk, minthogy ez az isteni Lélek hassa át a fiatalságot és az egész emberiséget!

Amint látjuk a bérmálás szentsége, az ahhoz való járulás nem gyerekjáték! Nagyon komoly dolog. Ezért — jóllehet az első századokban gyakran a keresztséggel együtt, mint annak kiteljesedését szolgáltatták ki — manapság nagyon meg kell fontolni, hogy ki érett már meg ennek a szentségnek a felvételére. — Azt se felejtsük el, hogy az első századokban Krisztus után még nagyon gyakori volt a felnőtt keresztség. Ha manapság valakit felnőtt korban keresztelnek meg, akkor szintén meg is bérmálható közvetlen a keresztség után.

Alapfeltétel: az illető legyen megkeresztelve!
Életkori megkötés — egyetemes érvényű — nincs az egyházban.

Az egyes Püspöki Karok intézkednek efelett, mivel a keresztény felnőtté válás szentsége, nyilván nem való kisgyermekeknek. S amint nem bíznak gépjárművezetést gyerekekre, s ennek következtében erre szóló jogosítványt sem adnak számukra, ugyanúgy nem látszik megfelelőnek, hogy gyermek-korú legyen a bérmálkozók túlnyomó többsége, mint az a múltban előfordult.

Sok szülő attól fél, hogy ha a gyermek a nyolc általános iskola elvégzése előtt nem bérmálkozik meg, akkor utána már nem is fog. Hát az ilyen beállítottságú gyermek egyáltalán nem alkalmas, és nem méltó erre a szentségre. Az ilyen már a szentség felvételekor hazudna az Igazság Lelkének, keresztény öntudatos életet ígérve, de féllábbal már szinte elhagyva azt az Anyaszentegyházat, amely szülte és táplálta eddig.

Tehát valóban igaz, hogy minden megkereszteltnek meg kell bérmálkoznia, de nem méltatlanul és felkészültség nélkül! Mi magunk értsük meg, és másokkal is igyekezzünk megértetni, hogy csak nagyon alapos felkészülés után, és csak kellő korban kérjék a bérmálás szentségét a megkereszteltek.

Hiszen valamelyest felnőttnek kell lennie annak, aki elmondhatja a költő Sik Sándorral együtt, hogy

„Hiszem a Krisztus gyújtotta tüzet:
A Szellemet, aki a Szeretet.
Aki Szent Péter ajakán rivall,
Hegyeket bont, szíveket áthidal,
És hét csatornán csorgatja beléd
Az élesztő kegyelem kútfejét.
Ki tüzet gyújt az embergondolatnak,
Kiből fölébe nőhetsz tenmagadnak
És mosolyoghatsz, alkothatsz, ölelhetsz.
Hiszek Istenben, hiszem a Szentlelket."

(Sik Sándor: Hiszek c. verséből)

Ki a bérmálás szentségének a kiszolgáltatója? Rendes körülmények között a püspök, de szentszéki engedéllyel más felszentelt pap is bérmálhat, bizonyos esetben minden plébános is.

Mire következtethetünk ebből?

Először is arra, hogy az Egyház nagyon komolyan veszi ezt a szentséget és bizonyos módon kiemelten kezeli. — Csak két szentségnek a püspök a rendes kiszolgáltatója: mégpedig az egyházi rend szentségének (vagyis a papszentelésnek) és a bérmálásnak.

Másodszor következtethetünk az egyház egységére is, mert a bérmáláskor a püspök személyesen találkozik minden bérmálkozó hívével.

Így azután azt is egyre jobban megértjük, hogy miért a második helyen említjük a bérmálást, amikor a hét szentséget felsoroljuk. Most már az következik, hogy tudatunkban is kerüljön előkelő helyre a lelki megerősítésnek ez a szentsége.

Aki pedig már részesült e szentségben, az gondolkozzon el azon, hogy ez a szentség bekapcsolta őt az egyház feladatainak megoldására a felnőtt-keresztények sorába... vajon mindent megtesz-e, hogy az egyházat valóban segítse, feladataiból részt vállaljon, terjesztésén fáradozzon, a támadásokkal szemben pedig megvédje?

Az a felnőtt, aki még nem bérmálkozott, fontolja meg dr. Elődi István: „Katolikus Dogmatika" c. könyvéből e néhány sort: „súlyosan vétkezik, aki merő közömbösségből, kényelemszeretetből vagy önzésből tudva és akarva elmulasztja a bérmálás szentségének felvételét" (idézet a mű 559. o.).

Pünkösdre készülődve imádkozzunk, hogy a belső és külső nehézségek leküzdésének megkönnyítésére a bérmálás szentségéből fakadó kegyelem révén minél több embert segíthessen a Szentlélek Úristen; Szent Pál tanítja: A lelki adományok különfélék, de a Lélek ugyanaz. Bárki kapja azonban a Lélek ajándékait, mindnyájunk javára kapja (vö. 1 Kor 12, 4. 7).

Az, hogy én bérmálkoztam, javára volt-e valaha is másnak? Továbbadtam-e a Szentlélek tüzét és vigasztalását?

„Voltál-e bő forrás, hol szomjazók ittak?
Voltál-e hűs árnyék, hol fáradt vándor szunnyadt?
Voltál-e tört szemben felcsillant fénysugár?
Voltál-e bűnökért vezeklő áldozás?

Voltál-e kiáltás, tévelygőként hívó?
Voltál-e szenvedőt ölelő kar, forró?
Voltál-e vigasz, ír, ki reményeket gyújt?
Voltál-e hű kutya, kit vakhoz küld az Úr?
Voltál-e mindenki készséges mindene,
Hogy az Úr lehessen örökre Mindened?"
(I. Klug—Cserháti: Mindennap együtt az Úrral c. 230.)

Pierre Emmanuel:

Tamás

Amikor Jézus jött, Tamás a
Didymus nem volt odabent
a házban. Társai hiába
Mondták: Örvendezz,
megjelent.

Ha nem látom a szög helyét
S ujjamat nem teszem
Keblén a sebbe, hogy szívét
Tapintsam, nem hiszem.

Tamás, tedd kezed ide hát.
Érzed, bent hogy piheg?
Igy fognám egy életen át
E lüktető szívet.

Tamás, kétkedők pártfogója
Lámpásod az Úr szíve. Add,
Hogy nyisson sebébe hatolva
Kételyem szívéig utat.

(Fordította: Rónay György)

HÚSVÉT 3. VASÁRNAPJA

OLVASMÁNY (ApCsel 3, 13—15 17—19)
Az élet szerzőjét pedig megöltétek. Isten azonban feltámasztotta a halálból, ennek mi tanúi vagyunk. Tartsatok hát bűnbánatot, és térjetek meg, hogy bűneitek bocsánatot nyerjenek.

SZENTLECKE (1 Jn 2, 1—5a)
Ő az engesztelő áldozat bűneinkért, nemcsak a mieinkért, hanem az egész világ bűneiért is.

EVANGÉLIUM (Lk 24, 35—48)
Húsvét vasárnap este a két tanítvány Emmausból visszatért Jeruzsálembe. Ott együtt találták a tizenegyet s társaikat. Azzal fogadták őket, hogy valóban feltámadt az Úr, és megjelent Simonnak. Erre ők is beszámoltak az úton történtekről, meg arról, hogyan ismerték fel a kenyértöréskor. Míg ezekről beszélgettek, egyszer csak megjelent köztük és köszöntötte őket: „Békesség nektek!" Ijedtükben és félelmükben azt vélték, hogy szellemet látnak. De ő így szólt hozzájuk: „Miért ijedtetek meg, s miért támadt kétely szívetekben? Nézzétek meg a kezem és a lábam! Én vagyok. Tapogassatok meg és lássátok! A szellemnek nincs húsa és csontja, de mint látjátok, nekem van." Ezután megmutatta nekik kezét és lábát. De örömükben még mindig nem mertek hinni és csodálkoztak. Ezért így szólt hozzájuk: „Van itt valami ennivalótok?" Adtak neki egy darab sült halat. Fogta és a szemük láttára evett belőle.
Aztán így szólt hozzájuk: „Ezeket mondtam nektek, amikor még veletek voltam. Be kell teljesednie mindannak, amit rólam Mózes törvényében, a prófétákban és a zsoltárokban írtak." Ekkor megnyitotta értelmüket, hogy megértsék az írásokat s így folytatta: „Meg van írva, hogy a Messiásnak szenvednie kell, és harmadnap fel kell támadnia a halálból. Nevében megtérést és bűnbocsánatot kell hirdetni minden népnek Jeruzsálemtől kezdve. Ti tanúi vagytok ezeknek.

A megbérmáltak az egyház élcsapata

A húsvét utáni vasárnapok egyben készülődési időszak Pünkösdre. Figyeljük meg, milyen összefüggéseket találunk a mai szentmise tanító részében a Szentlélekkel kapcsolatban!

— Az elmúlt vasárnap, amikor az evangéliumban olvastuk, hogy Jézus az apostolokra lehel, és így szól: „*Vegyétek a Szentlelket!*" . . . majd megadja az apostoloknak a bűnbocsátó hatalmat, elrendelve ezzel a bűnbánat szentségét. — A mai szentmisében közvetlenül nincs szó a Szentlélekről, mégis jelen van a sorok között. — A feltámadt Krisztus Szentlelke által működik egyházában. Ezt a tanúságot a Szentlélek segítségével teszi az apostol-fejedelem, ahogyan az utolsó vacsora előtti búcsúbeszédében Jézus előre megígérte, mondván: „*Amikor eljön a Vigasztaló, akit az Atyától küldök nektek, az Igazság Lelke, aki az Atyától származik, ő tanúságot tesz rólam. Ti is tegyetek tanúságot rólam*" (Jn 15, 26—27).

A Péter beszéd végén ezt olvassuk: „*Tartsatok hát bűnbánatot, és térjetek meg, hogy Isten eltörölje bűneiteket!*" — Viszont tudjuk, hogy Jézus rájuk lehelt, nekik adta a Szentlelket a bűnök bocsánatára. . .

Az evangéliumi szakaszban pedig látjuk, hogy Jézus miként érteti meg apostolaival az Írásokat. Később ezt a Szentlélek valósítja meg a hivők lelkében, amint Jézus ígérte: *A Vigasztaló pedig, akit az Atya nevemben küld, megtanít majd mindenre, és eszetekbe juttat mindent, amit mondtam nektek.*

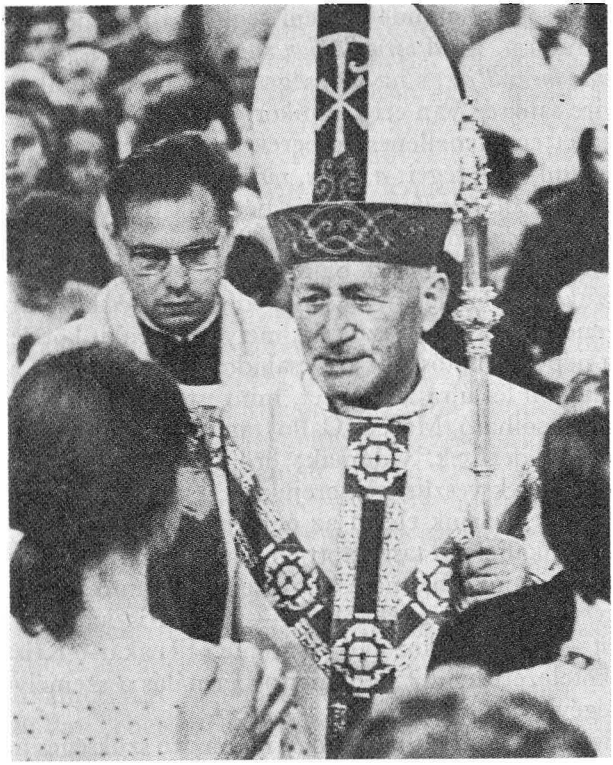
Ha a Szentlélek bennünk lakik, érezzük a költő igazát:

„Könnyek és csüggedt bánatok közt
Ragyogjon fel a szemetek!
Szent rejtelmek legszentebb titka:
Egy darab Ég van bennetek!"

(Harsányi Lajos: Üzenet a Napkirálytól)

Hogyan működik az egyházban a Szentlélek kegyelme?

Elsősorban a szentségeken keresztül. A *keresztségben* az Atya, a Fiú és a *Szentlélek* nevében történik a megkeresztelés. A bérmálás egyenesen a Szentlélek szentsége. A *bűnbánat szentségében* éppen a Szent-

A PÜSPÖK BÉRMÁL

lélek kiáradása révén van jelen a bűnbocsátó hatalom. Az *Oltáriszentségben* Krisztus testét vesszük, aki fogantaték Szentlélektől... az az Egyház jár közben a betegekért a szentkenet szentsége révén, akit a Szentlélek irányít; s végül a papság és a házasság szentségében ez az egyház növekszik új tagokkal testben és kegyelemben, a jelen és az örök életre, amely már itt egybefonódik, és elindul végkifejlete felé.

Most nézzük meg azt, hogy magában a bérmálás szentségében hogyan működik az isteni kegyelem!

A bérmálás egyfelől kiemelkedik a hét szentség közül — már azzal is, hogy csak egyszer vehető fel, s azzal is, hogy a püspök szolgáltatja ki; ugyanakkor fennáll az a veszély, hogy egyszeri esemény lévén, megfeledkezünk hatásáról életünk különböző szakaszaiban.

A kegyelem isteni ajándék, isteni segítség, ingyenes, Isten szeretetének kiáradása. — *A bérmálásban kapott kegyelem segít, hogy hitünket mindig bátran megvalljuk*, s ha szükséges, nyíltan kiálljunk érte.

Mennyire szükség van erre, amikor gyakran kerülünk közömbös vagy kifejezetten istenellenes emberek társaságába!

Üdvösségünk ellenségei: *a Sátán, rossz hajlamaink*. Küzdenünk kell *ellenük*. Ehhez *a küzdelemhez ad erőt* a bérmálás kegyelme.

Ricardo Lombardini meglátta a baj gyökerét is, de látta a megoldást is, amikor így szólt: „Korunk bajának az a gyökere, hogy a szellem lomha, az akarat vérszegény, a szív pedig hideg és közömbös. Általában regenerálódásra van szükség, mely mindenkit kötelez: a papságot és a népet, a hatóságot s a családot, a csoportot és az egyént. Hadd támadjon fel újra a szeretet, mint isteni nagyhatalom".

Ehhez kapcsolható Marcel Callo tanácsa: „Munka közben legyünk mindig derűsek, vidámak; öröm sugározzék körülöttünk, hogy a nehézségek veszítsenek erejükből, és az emberek felejtsék a szorongást. Ezt akarjuk elérni az embertestvéreknek tett szolgálatokkal s a munkahelyen tanúsított embertársi szeretettel".

Feladatot kaptunk a bérmálásban: Legyünk munkatársai a Szentléleknek a világ megszentelésében. — Ehhez is kapunk kegyelmi támogatást — A bérmálkozónak döntenie kell: akar-e Krisztus ügye mellett elkötelezett lenni? Így válik a bérmálás a személyes döntések szentségévé.

Az eddigiekből az is látható, hogy mennyire szükséges az alapos *felkészülés*. — Nem lehet dönteni arról, amit nem ismerünk. A bérmálandónak jártasnak kell lennie a hitigazságokban, az egész keresztény tanításban, otthonosnak kell lennie az egyház liturgiájában. Ehhez viszont rendszeres hitoktatás, keresztény nevelés szükséges. — Bérmálásra pár hét, vagy akár néhány hónap alatt felkészülni szinte lehetetlen.

A szentség felvételére készülőt többeknek kell támogatni: lelkipásztornak, szülőknek és a bérmaszülőknek. — A kellően felkészült, komoly elhatározással bérmálkozók közül kerülhet ki egy-egy tag az egyházközségi képviselőtestületbe, alkalmasint papi segéderő, világi apostol, hitoktató stb. — Az ilyen ember dönt az Isten egyháza mellett, az egyház örömmel veszi tudomásul döntését és küldi a Szentlélek segítségével a világba, hogy ott Krisztus akarata szerinti só és kovász legyen és világítson az embereknek jócselekedeteivel.

Szentelt krizmával (balzsammal kevert olajjal) keni meg homlokát a bérmálandónak a bérmáló püspök. Ez az erő jele, Krisztus erejét kapja, vagyis a Szentlelket. Ezt az erőt az egész egyház kapja egyes megbérmált hívein keresztül. Erő kell a veszélyek és támadások elhárításához, de erő kell az egyes feladatok elvégzéséhez is. — E feladatok legegyszerűbbje minden megbérmált számára az egyház liturgiájában való részvétel, mégpedig az egyre tevékenyebb részvétel. Ilyen pl., ha valaki kántorizál, vagy az énekkar tagja; ha ministrál, vagy felolvasó; körmenetek alkalmával rendfenntartó rendező, vagy fáklyavivő; ájtatosságokon előimádkozó; Rózsafüzér Társulatban csoport-vezető lesz, Oltáregylet tagjai, akik gondoskodnak a templom tisztaságáról, belső felszerelésének karbantartásáról, a szent edények és liturgikus ruhák ápolásáról. Mindezek a feladatok szinte „másodállásban" végezhetők és végzésük által az öntudatos, megbérmált keresztény, valamint a helyi egyházközség, amelyben működik, egyaránt gazdagodik. — Ha ökumenikus megmozdulás van a közelben, ha papszentelés van az egyházmegyében, valahol püspökszentelés, országos zarándoklat, az út megszervezésében élen járnak, és segítenek plébánosuknak.

Milyen hatalmas segédcsapatja alakulhatna így ki az egyháznak! Még akkor is ha megrostálnánk a jelentkezőket, és csak az arra igazán alkalmasakat engednénk e szentséghez járulni! — Mennyi kihasználatlan lehetőség! — A világi hívek nagy seregének apostolkodási területe!

Felelősek vagyunk egymásért; az egész egyházközség a bérmálkozókért! Ne a hitoktatásban keressük a hibát, ha a bérmálás után eltávolodnak a megbérmáltak az Istentől!

Richard Gutzviller szerint: „A háznak alapra van szüksége, hogy szilárdan álljon és otthonná lehessen. A fának gyökerek kellenek, hogy dacolni tudjon a viharral. Az embernek jó szülőkre és nevelőkre van szüksége, hogy ember lehessen. Teremtsetek a felnövekvő nemzedéknek derűs, erkölcsileg tiszta, őszinte vallásos fiatalságot, és akkor ez az ifjúság majd remekbe szabja és kialakítja a jövőt Isten akarata szerint" (Cserháti: Mindennap együtt az Úrral, C 199).

Tartsunk tehát komoly lelkiismeret-vizsgálatot a bérmálás szentségével kapcsoltban! Feszítsük ki lelkünk vitorláját, hogy a Szentlélek kegyelmének szele ne fújjon hiába, hanem röpítsen bennünket előre végső célunk felé!

Az Egyház mi vagyunk

A piarista papköltő, Sík Sándor, mondotta el egy beszédében, hogy a II. világháború után szomorú szívvel szemlélte az egyik Balaton melletti község szétbombázott templomát. Pár év múlva ismét arra járt és csodálkozva tapasztalta, hogy az egykor romokban fekvő istenháza ismét a régi szépségében pompázik. Észrevette, hogy a templomdomb mögötti szőlőben egy javakorabeli férfi dolgozik. Odament hozzá és megkérdezte: „Mondja, bátyám, kitől kértek segélyt ősi templomuk újjáépítéséhez?"

Az ember kis időre abbahagyva munkáját kérdéssel válaszolt neki.: „Segélyt? Hát, mire legyen, ha erre nem?! Az Egyház mi vagyunk!"

HÚSVÉT 4. VASÁRNAPJA

OLVASMÁNY (ApCsel 4, 8—12)
Péter Szentlélektől eltelve így válaszolt: „Népünk elöljárói és ti, vének, ha azért vallattok ma minket, amiért egy nyomorékkal jót tettünk, hogy vajon hogyan is gyógyult meg, hát tudjátok meg mindannyian, ti és Izrael egész népe, hogy annak a názáreti Jézus Krisztusnak a nevében, akit ti keresztre feszítettetek, és akit az Isten feltámasztott a halálból. Az ő segítségével áll ez itt előttetek egészségesen. Ő az a kő, amelyet ti, az építők elvetettetek, mégis szegletkővé lett. Nincs üdvösség senki másban. Mert nem adatott más név az ég alatt az embereknek, amelyben üdvözülhetnénk."

SZENTLECKE (1 Jn 3, 1—2)
Nézzétek, mekkora szeretettel van irántunk az Atya: az Isten gyermekeinek hívnak minket, és azok is vagyunk. Azért nem ismer minket a világ, mert őt sem ismeri.

EVANGÉLIUM (Jn 10, 11—18)
Jézus egy alkalommal így beszélt a farizeusokhoz: Én vagyok a jó pásztor. A jó pásztor életét adja juhaiért. A béres azonban, aki nem pásztor, akinek a juhok nem sajátjai, otthagyja a juhokat és elfut, amikor látja, hogy jön a farkas. A farkas aztán elragadja és szétkergeti őket. A béres azért fut el, mert béres és nem törődik a juhokkal. Én vagyok a jó pásztor, ismerem enyéimet, és enyéim is ismernek engem, mint ahogy az Atya ismer engem és én ismerem az Atyát. Életemet adom a juhokért. De más juhaim is vannak, amelyek nem ebből az akolból valók. Ezeket is ide kell vezetnem. Hallgatni fognak szavamra, s egy nyáj lesz és egy pásztor. Azért szeret az Atya, mert odaadom az életemet, hogy majd újra visszavegyem. Nem veszi el tőlem senki, magam adom oda, mert van rá hatalmam, hogy odaadjam és van rá hatalmam, hogy visszavegyem. Ezt a parancsot kaptam az Atyától."

Hogyan tanít ma az egyház?

Fájdalmas problémát dolgoz fel Szabó Magda a „Mondják meg Zsófiának" c. regényében. A haldokló apa szavai közül csak ennyit értenek meg, hogy mondják meg Zsófiának... De mit? A regényen végigvonul a találgatás, mit üzenhetett gyermekének az édesapa?

Olyan sok embernek csak sejtése van arról, hogy üzent, hogy neki is üzent az Isten. S milyen jó, hogy az Egyház nemcsak azt tudja mondani az emberiségnek, hogy üzent az Isten, hanem azt is meg tudja mondani, mit üzent az Isten!

Jézus mennybemenetele előtt így szólt tanítványaihoz: „*Én kaptam minden hatalmat égen és földön. Menjetek tehát, tegyétek tanítványommá mind a népeket! Keresztteljétek meg őket az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevére, és tanítsátok meg őket mindannak megtartására, amit parancsoltam nektek. S én veletek vagyok mindennap a világ végéig*" (Mt 28, 18—20).

Jézus Krisztus eme rendelkezése alapján az Egyháznak tanítania kell. — Az apostolok mindannyian ezt tették, a legelső időktől kezdve. A mai szentmise olvasmányában a fő apostolt, Pétert halljuk, amint tanít, pedig tulajdonképpen fogoly: letartóztatták, majd előállították. Furcsa egy helyzet, de Péter tanít: „Nincs üdvösség senki másban, csak Jézusban!"

Szeretnénk mi, keresztények, ha a világ elismerne bennünket, de nemcsak, hogy *nem ismer el, de nem is ismer*. Mégpedig azért nem, mert a mennyei Atyát nem ismeri. — S többségükben miért nem ismerik? Mert nem tanította őket senki erre az ismeretre. — Az emberiség egyharmada *keresztény* (1982-ben hozzávetőlegesen *4 és fél milliárd emberből másfél milliárd*). Kétharmada nem ismeri a krisztusi tanítást, legfeljebb valamit olvasott, avagy hallott róla.

A fő baj pedig az, hogy még az emberiség keresztény egyharmada sem ismeri úgy az isteni tanítást, ahogyan azt kellene. Megkeresztelt emberek tömegesen élik le úgy az életüket, hogy pl. hitoktatásban nem részesültek. Ennélfogva ma is nagyon időszerű az egyház tanítói küldetése.

Hogyan tanít az egyház? — Péter utóda, a mindenkori pápa a legfőbb tanító. Megnyilatkozásaival, körleveleivel, rendeleteivel tanítja a keresztény világot. — II. János Pál pápa — akárcsak elődei is — minden szerdán katekézist, hitoktatást tart Rómában a

Szent Péter téren, az ún. „általános kihallgatások" alkalmával, vagy a nagy kihallgatási csarnokban, vagy a Szent Péter bazilikában különböző ünnepek alkalmával, vagy vasárnap a déli imádság utáni szavaival, világot átfogó utazásai során.

Az Egyház tanító hivatalát gyakorolja az Egyetemes Zsinatok alkalmával is. (Legutóbb a II. Vatikáni Zsinaton, 1962—1965-ben.)

A tanításban a pápa mellett ott vannak elsősorban a világ püspökei.

Sok ember nem ismeri a saját püspökét. Törekednünk kell arra, hogy minél gyakrabban találkozhassunk velük, tanításukat hallhassuk. Ha bérmálás vagy más ünnepi esemény alkalmával a saját vagy a szomszédos templomok valamelyikébe érkezik, menjünk el meghallgatni. — Többen közülük könyveket írnak a hit egyes kérdéseiről. Vegyük meg és olvassuk ezeket a könyveket!

A püspököknek munkatársai a papok. Minden papnak hirdetnie kell az evangéliumot és tanítani a rájuk bízott embereket. Tanításuknak két kiemelkedő helye van: egyik a szentbeszédek vasárnaponként a szentmisén; a másik a hitoktatás.

Az Egyház minden tanító tevékenységét átjárja Szent Péter lelkisége: „Miután lelketeket, az igazságnak engedelmeskedve már megtisztítottátok az őszinte szeretetre, hűségesen szeressétek egymást tiszta szívből. Nem pusztulásra ítélt, hanem elpusztíthatatlan magból születtetek újjá, az Isten élő és örök szava által: Mert:

Az ember olyan, mint a fű,
a dicsősége, mint a rét virága,
Elhervad a fű,
s lehull a virága,
De az Úr szava örökre megmarad.

Ez a tanítás, amelyet hirdettek nektek" (1 Pt 1, 22—25).

Országszerte egyre kevesebben késnek el a szentmisékről. Így a szentbeszédeket a templomba járók rendszeresen hallgathatják. — A vasárnapi szentbeszédeken kívül ádventben és nagyböjtben minden templomban triduumokat szoktak tartani, vagyis, három napon keresztül (olykor több napon át is) szónok meghívásával beszéd-sorozat hangzik el. Ezek hosszabb beszédek és nagyon alkalmasak tanulásra, gondolatébresztésre.

Hetente egy vallásos félórát rádión is lehet hallgatni, azonkívül rendelkezésünkre áll a vatikáni rádió magyar nyelvű adása is.

(Minden este fél nyolckor, és másnap reggel háromnegyed hatkor megismételve).

A *hitoktatás* hallatára nagyon sokan gyermekek hitoktatására gondolnak, nem kevesen pedig kifejezetten kisgyermekek hitoktatására. Valóban igaz, hogy a papság idejének nagy részét a gyermekek és az ifjúság hitoktatása és a *hitre való nevelése* köti le.

8—10 éves korban esedékes az első gyónás és az elsőáldozás, melynek komoly előkészületei hosszú időt vesznek igénybe.

11—16 éves korban pedig a vallásos fiatalok nagy része a bérmálás szentségét veszi fel, és ez is rendszeres előkészületet kíván.

Az *iskolai hitoktatás* szükségszerűen az iskolásokra vonatkozik.

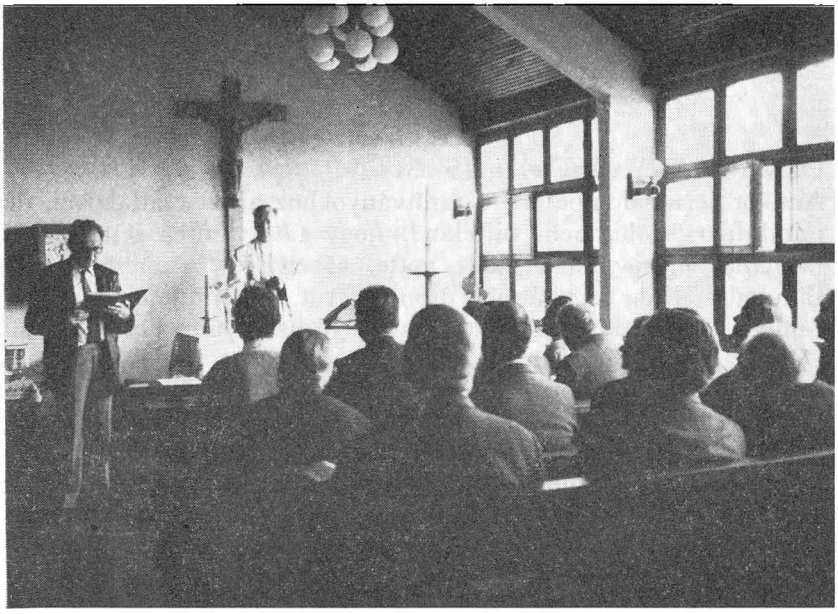
A *templomi hitoktatás*ra járók magas százaléka szintén iskoláskorú. Fontos is, hogy az élet indulásakor felvértezzék alapos hitismeretekkel az ifjú embereket. — A *szülőknek* pedig *lelkiismereti kötelességük* gyermekeik hitoktatásáról valamilyen formában gondoskodni. — Segítséget nyújtanak a különböző *hittankönyvek*.

Az „Általános katekétikai Direktórium" (Róma, 1971) hangsúlyozza a felnőttek katekézisének sürgető voltát. „A . . . Hivatásbeli . . felelősség elvárja a felnőttektől, hogy Isten szavának megfelelően sajátos és megfelelő nevelésben részesüljenek" (Korunk hitoktatásáról; Szt. István Társ. Bp. 1980. 112. old.). A felnőtt-oktatás egyik formája a hetenként megtartott Biblia-óra, ahol rendszeresen és módszeresen végigveszik a bibliai tanításokat. A felnőttek énekkara, a Rózsafüzér-társulatok, a képviselő testületek sajátos lehetőségei a keresztény felnőttek továbbképzésének.

A prédikációk és a hitoktatási lehetőségek fent elsorolt módozatai mellett még rendelkezésre állnak a különböző vallási kiadványok, hittudományi könyvek, vallásos negyedévi (Teológia), havi (Vigilia) folyóiratok, vagy katolikus újságok. — Ezek már a *magánúton való tanulás* és továbbképzés eszközei.

Nem szabad elhallgatni az egyik legnagyobb tanító és nevelő eszközt, a Bibliát. Ez Isten könyve, de a Szentírás megőrzését, eredetiségének védelmét, a benne foglaltak hiteles megmagyarázását Isten az ő egyházára bízta.

Egy régi történet *az egyiptomi remeték* életéből: a sivatag jámbor népe közül egy tucatnyi egyszer elhatározta, hogy megtanulja a Szentírást. A zsoltárokon kezdték. A kiszemelt magyarázó kiválasztott egy helyet, felolvasta az első verset. Mielőtt folytatta volna, az

FÉRFI LELKIGYAKORLATON LEÁNYFALUN

egyik javakorabeli remete megszólalt: Várj, testvér, én most elmegyek, először megtanulom az első mondatot, majd utána folytatjuk a többivel. Tíz esztendeig maradt el. Akkor felkeresték a többiek és megkérdezték, hogyan halad a zsoltár tanulásával. Tíz éve tanulom s gondolkodom rajta, és úgy érzem, máig sem merítettem ki mindazt, ami benne volt (Új Ember, 1958. jún. 22).

Utunkat nekünk kell végigjárnunk. Harcunkat nekünk kell megharcolnunk. Életünket nekünk kell élnünk. Halálunkat nekünk kell halnunk, de elmondhatjuk a költővel:

„Tudom, az ember sokszor elakad,
ha föltorlódnak gondok és szavak;
de van sodrás, mely mindig átsegít
— szenny nélkül, ez a tiszta ár: a hit.
S az úton — csöndes szentélyeidben
megnyugszom, Uram, s erőt gyűjt szívem".

(Fazekas Lajos: Nehéz út)

HÚSVÉT 5. VASÁRNAPJA

OLVASMÁNY (ApCsel 9, 25—31)
Amikor Jeruzsálembe ért, a tanítványokhoz akart csatlakozni, de mind féltek tőle, nem hitték el, hogy tanítvánnyá lett. Végül Barnabás mégis maga mellé vette, és elvitte az apostolokhoz. Elmondta nekik, hogy látta az úton az Urat, hogy mit mondott neki, s milyen bátran kiállt Damaszkuszban Jézus ügye mellett. Ezentúl velük járt-kelt Jeruzsálemben, s nyíltan beszélt az Úr nevében. A görög nyelvű zsidókhoz is beszélt, sőt vitába is szállt velük. De azok az életére törtek. Amikor ezt a testvérek megtudták, Cezáreába kísérték, majd onnét Tarzuszba küldték.
Az egyház egész Júdeában, Galileában és Szamariában békét élvezett. Megerősödött, az Úr félelmében élt, és a Szenlélek segítségével egyre terjedt.

SZENTLECKE (1 Jn 3, 18–24)
Gyermekeim, ne szeressünk se szóval, se nyelvvel, hanem tettel és igazsággal.

EVANGÉLIUM (Jn 15, 1—8)
Búcsúbeszédében Jézus ezt mondta tanítványainak. Én vagyok a szőlőtő, s Atyám a szőlőműves. Minden szőlővesszőt, amely nem hoz gyümölcsöt, lemetsz rólam, azt pedig, amely terem, megtisztítja, hogy még többet teremjen. Ti már tiszták vagytok a tanítás által, amelyet hirdettem nektek. Maradjatok hát bennem, s akkor én is bennetek maradok. Amint a szőlővessző nem teremhet maga, csak ha a szőlőtőn marad, úgy ti sem, ha nem maradtok bennem. Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők. Aki bennem marad, s én benne, az bő termést hoz. Hisz nélkülem semmit sem tehettek. Aki nem marad bennem, azt kivetik, mint a szőlővesszőt és elszárad. Összeszedik, tűzre vetik és elég. Ha bennem maradtok, és tanításom is bennetek marad, akkor

bármit akartok, kérjétek és megkapjátok. Azáltal dicsőül meg Atyám, hogy bő termést hoztok, és a tanítványaim lesztek.

Hogyan lehetnénk apostolok, hősök, szentek?

Minden emberben egy szent lehetősége rejlik. Nem létezik olyan ember, akiből ne lehetne szent. Ezt az állítást nagyon jól példázza többek között Szent Pál, az egykori Saul esete is. — Ki gondolta volna a damaszkuszi útja előtt egy-két nappal, hogy a keresztények üldözésére siető Saul néhány hét múlva hirdetni fogja„ *Jézusról, hogy ő az Isten Fia*" (ApCsel 9, 20)?

Ebből két dolog következik:

Az egyik: akármilyen istentelennek látszó, vagy valóban az is legyen egy ember, ne ítéljük meg úgy, mint reménytelen esetet, hanem mindig jusson eszünkbe: lehet még ebből is Krisztus apostola; Istennél semmi sem lehetetlen.

A másik: akármilyen tehetetlen, gyarló embernek is tűnök önmagam előtt, bízzak: jöhet még komoly fordulat az életemben, és akarjam ezt a fordulatot, és én magam is minden erőmmel fáradozzak rajta!

Sokszor nincs szükség csodálatos tettekre. Csak el kell fogadni, amit Isten elénk ad a történelem eseményeivel. — Így fordult például *Szent Gellért* élete is, aki ugyan mindvégig Krisztus-hivő volt, de kolostori csendbe vonultan, majd szentföldi zarándokként gondolta életét folytatni, amikor az isteni gondviselés közbeszólt, és egy tengeri vihar alkalmával a hajót, amelyen utazott, a dalmát partokra vetette, és életútja a magyarokhoz vezetett. Mindez 1015-ben történt, és Szent István királyunk hamarosan fia, Imre nevelőjévé, és a csanádi püspökség vezetőjévé tette (akkori nevén: Marosvár). Jóllehet Gellért, — volt szentbenedek rendi apát és velencei származású — magyarul akkor még nem tudott, István királyunkkal latinul beszélgettek, és Imrét, a király fiát is ezen a nyelven kezdte oktatni, mert a németen és a magyaron kívül latinul is tudott a gyermek, sőt egy keveset görögül is. Érdekes elgondolkozni ezen is: magyar apja, német anyja, olasz nevelője volt.

Így volt ez a farizeusi iskolán növekedett *Saullal* is, a tarzuszi

születésű fiatalemberrel, aki szintén nagy műveltséggel rendelkezett, a hagyomány szerint kívülről tudta a Szentírás nagy részét, különösen a zsoltárokat, héberül és görögül — római állampolgárságot örökölt apjától, és Jeruzsálemben Gamálieltől tanulhatott. A világ egyik legjelentősebb nagyvárosának számított a tengerparti élénk-forgalmú hely, ahol meglátta a napvilágot. Nem tudta, nem tudhatta, akár a velencei származású Gellért sem — hogy miért is lesz szüksége a sok tudás-anyagra, amelyet fiatalon összegyűjtött vas-szorgalommal, következetes, rendszeres tanulással.

Az iránytűt mind a ketten maguk állították be, de Isten nagyot fordított rajta, és ők beálltak ebbe az új irányba! — Pedig de sok ember képtelen erre! — Vagy hajlandó belátni, hogy Isten mást akar tőle, vagy követi az újonnan kijelölt utat, de állandóan keseregve, zúgolódva.

Élet-állapotok: házasság, magányosság; ilyen vagy olyan foglalkozás, életpálya; vidék vagy város; egyik ország, vagy a másik; egészség, betegség, és végső soron, hogy milyen nemű, nemzetiségű az ember, és hogy melyik korban él... ezek elfogadása, a beleilleszkedési készség alapvetően fontos tényezők Istent szolgáló életutunkon.

Nehéz idegenbe, új környezetbe kerülni, új feladatokkal szembenézni. — Jeruzsálemben egyenesen félnek Saultól, illetve most már Páltól. Egyszerűen „nem tudták elhinni, hogy ő is tanítvánnyá lett."

A külföldre szakadt embert is mindig egy kicsit idegennek érzik. De a szakmában is nehéz otthonossá válni a fiatal szakembernek, vagy beilleszkedni a másik családba, egy új rokonságba házasságkötéskor. Kitartás, Istenbe vetett bizalom, lelkierő szükséges hozzá.

Pál apostolban ez megvolt. „Nyíltan megvallotta az Urat." Ez jellemezte Gellért püspököt is, amikor a pogány Vata emberei rátámadtak. A nagy szentekben megvan ez a csodálatra méltó egyenesség, bátorság, az igazság nyílt megvallása.

Aki leszáll Róma katakombáiba, érzi: itt a hit emlékei vannak. Sírfeliratokon olvastam: „Ez az élet", vagy: „Élj Krisztusban". A pogány feliratokat: „Vale", vagy „Csendesen nyugodjál" a töredezett oszlopok között felváltja a húsvéti hit.

Mi — állítólag — szilárdan őrizzük atyáink hitét és a hagyományokat. Ám meglegyint-e minket, mássá tesz-e bennünket, meg-

változtatja-e világunkat? (V. Lőhr—Cserháti: Mindennap együtt az Úrral C. 299.)

Ez az életszentség egyik titka: mássá lenni. Ha jót látunk és széppel találkozunk, az tökéletesítsen!

Ha a világ árnyoldalát látjuk meg, tanuljunk meg akkor is megmaradni a jóban.

Manapság mintha a bizalom nagyon hiányozna a keresztény embereknél. Amióta nem lehet „tömeg-vallásosságról" beszélni, amióta nem kerül bele a hivatalos iratokba a vallás, nem kötelező a hitoktatás, tehát amióta a társadalom semleges, azóta sok keresztény ember nemcsak hogy nem dicsekszik krisztusi mivoltával, de bizony gyakran elhallgatja azt, és igyekszik olyan magatartást követni, hogy ne is látszódjék meg rajta, hogy istenhivő ember. — Az ilyen ember nagyon messze van a krisztusi követelményektől: *Ti vagytok a világ világossága. A hegyre épült város el nem rejthető. És ha világosságot gyújtanak, nem teszik véka alá, hanem a tartóra, hogy világítson a ház minden lakójának. Így világítson a ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák jótetteiteket és magasztalják mennyei Atyátokat* (vö. Mt 5, 14—16).

Mennyi értékes és szemet-nyitogató párbeszéd marad el azért, mert egyszerűen nem merünk hitünkről beszélni a többi emberrel! — Szent Pál vitába mert szállni a görög-nyelvű zsidókkal. Ezek a görög-nyelvű zsidók amolyan „felvilágosodott" emberek voltak a maguk idejében. A többi honfitársuknál műveltebbeknek, „tudományosabbnak" tartották magukat és a görög műveltség, a pogány istenségekről szóló írások hatása alatt éltek. *Honnan vette Pál a bátorságot? — Először* hitéből, amelyet a feltámadt Krisztussal való találkozása alakított ki benne; *másodszor* a tudásából. Ő is művelt ember volt, tanult és okos, tudományokban járatos.

Ezt kell megfontolnunk nekünk is! Erősítsük hitünket, növeljük tudásunkat, és akkor mi is vitatkozhatunk, érvelhetünk, és Krisztus apostolai lehetünk. — Szerte a földkerekségen sok világi apostol okos szava segíti a keresztény világnézet terjedését, mintegy megsokszorosítva a „hivatalos" papság szavát, az ő „egyetemes papságuk"-ból folyó küldetésükkel.

Természetesen a szó önmagában nem elég, sem a lángelme, sem a vitatkozó készség! — Ahogyan Szent János figyelmeztet, szeretetünket — akár Isten, akár ember felé — cselekedetekkel kell valóra

váltani. E két dolognak olyan egységben kell lenniük egymással, mint a szőlőtőke és szőlővesszőnek. Ugyanazon életerő, éltető nedv járja át mind a kettőt. Nem véletlen, hogy Jézus búcsúbeszédében, amikor már kevés idő állt a rendelkezésére, éppen ezt tartotta fontosnak, hogy még elmondja tanítványainak.

Ha ez megtörténik, akkor Jézus akarata szerinti az életünk, és elmondhatjuk, hogy benne vagyunk, benne élünk. A szőlőtő és a szőlővessző egyazon talajból táplálkozik. Ez az őstalaj maga a mennyei Atya. János evangéliuma világít rá erre a 4. fejezetben: Jézus a szamariai asszonnyal beszélget Jákob kútjánál, tanítványai pedig a városból visszaérkeznek a vásárolt ennivalóval, és kínálják Jézust:

„*Mester, egyél.*" *De ő így válaszolt:* „*Van ennivalóm, amiről ti nem tudtok.*" A tanítványok erre kérdezgetni kezdték egymást: „*Talán hozott valaki ennivalót neki?*" *Jézus megmagyarázta nekik:* „*Az én eledelem az, hogy annak akaratát tegyem, aki küldött engem*" (Jn 4, 32—34).

P. Szabó Ferenc jezsuita atya írta le, hogy a Chartres-i székesegyház kapujában van egy ismert részlet: Ádám teremtése. A keresztény művész azt a pillanatot örökítette meg, amikor a teremtő Isten éppen befejezi remekművét. Ádám arca pontosan a Teremtő arcának tükörképe!

Ez a kőbevésett parabola egyszerű, és mégis beszédes jelképre fordítja a Genezis szavait: „Az Isten az embert saját képére és hasonlatosságára teremtette". — Ez az életszentség: Istent tükrözni!

Tehát a Szentháromságban gyökerezik a keresztény élet. De nemcsak a talaja egy a szőlőtőnek és a szőlővesszőnek, hanem az időjárás is egyként érinti, a levegő hőmérséklete, a környezete is. Ezt én a termékenyítő Szentlélekre vonatkoztatom. — Jézus, a Nikodémussal való beszélgetésében mondja: *A szél oda fúj, ahol akar. Hallod zúgását, de nem tudod honnan jön és hová megy. Ez áll mindarra, aki lélekből született* (Jn 3, 7—8). A Szentlélek működése a szél fújásához hasonlóan nem látható, de a megigazult lélek megtapasztalja hatását, írja a Békés-Dalos újszövetségi Szentírás fordítás magyarázó jegyzetében (i. k. Róma, 1978. 217. o.). — Tehát egy akarat, egy éltető erő, egy teljesen eggyé-növés kell, hogy jellemezze a keresztény ember életét — Jézussal, akit az Atya küldött, s aki a Szentlélekkel irányítja, oktatja, élteti egyházát és annak tagjait.

Igaz, hogy ezeknek a szőlővesszőknek — vagyis nekünk — szabad

akaratunk van. Dönthetünk arról, hogy vállaljuk-e ezt a sorsközösséget, ezt az azonosulást, egybenövést Istennel, vagy nem. Bár, ha úgy döntünk, hogy jók vagyunk önmagunknak, és elegendők, akkor bizony elszáradunk, magyarul: *elpusztulunk*. Ha viszont vállaljuk, nyitva az utunk az életszentség felé, s ami lehetőségként bennünk volt születésünk, még inkább megkeresztelésünk óta, az valósággá válhat.

Mondjuk ki az IGEN-t, és lehetünk apostolok, hősök és szentek.

Az öreg remete butsubeszéde

Valami olyan az Isten,
— akihez megyek —,
mint itt, előttünk ez a Tó,
mely, mint tudjátok, teljes egészében
át nem fogható.
De megmerülni benne:
jó.

Valami olyan az Isten,
— akihez megyek —,
mint egy hatalmas ország.
Talán: Magyarország.
De közületek vajon ki járta be
valamennyi útját,
hegyét, meg dombját?

Valami olyan az Isten,
akihez megyek —,
mint a végtelen ég.
Valaki felfedezte, nemrég,
a távcsövét.
Azóta tudjuk: nagyobb messziség
és újra csillag van fejünk felett,
és ha majd lesznek nagyobb távcsövek,
lesznek új napok
és nagyobb csillagok,
lehet.

Valami olyan az Isten,
— akihez megyek —,
mint a szemfedő,
mely ránk borul, örökre,
De nem úgy, mint a lenti temető
sárgálló rögje,
hanem mint Kéz, — — anyánké
vagy apánké, — — talán,
amikor este magukhoz vontak
a játék után.
Térdükre vettek — és megöleltek,
csak úgy — — porosan.

Testvérek, az Isten,
— akihez megyek —,
valami — — — olyan — — —

Szent-Gály Kata)

(Részlet: „Az dítséretes életű Mihályhegyi remeték könyvéből)

HÚSVÉT 6. VASÁRNAPJA

OLVASMÁNY (ApCsel 10, 25—26)
Amikor Péter megérkezett, Kornéliusz eléje sietett, és a lábához borult, hogy hódoljon neki. De Péter fölemelte. „Állj fel — — mondta, hisz én is csak ember vagyok."

SZENTLECKE (1 Jn 4, 7—10)
Szeretteim, szeressük egymást, mert a szeretet Istentől van, és mindenki, aki szeret, Istentől való és ismeri Istent. Aki nem szeret, nem ismeri az Istent, mert az Isten szeretet.

EVANGÉLIUM (Jn 15, 9—17)
Búcsúbeszédében Jézus így szólt tanítványaihoz: Amint engem szeret az Atya, úgy szeretlek én is titeket. Maradjatok meg szeretetemben. Ha teljesítitek parancsaimat. megmaradtok szeretetemben, amint én is megtartottam Atyám parancsait, és megmaradok szeretetében. Ezeket azért mondom nektek, hogy az én örömöm legyen bennetek is, és teljes legyen az örömötök. Az az én parancsom, hogy szeressétek egymást, amint én szerettelek benneteket, Senki sem szeret jobban, mint az, aki életét adja barátaiért. Ha megteszitek, amit parancsolok nektek, a barátaim vagytok. Nem nevezlek többé szolgának benneteket, mert a szolga nem tudja, mit tesz ura. Barátaimnak mondalak benneteket, mert amit hallottam Atyámtól, azt mind tudtul adtam nektek. Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak benneteket, s arra rendeltelek, hogy menjetek, teremjetek gyümölcsöt, maradandó gyümölcsöt. Akkor mindent megad nektek az Atya, amit a nevemben kértek tőle. Ezt a parancsot adom nektek: szeressétek egymást!

Egy római katonatiszt példája

Sorsdöntő volt a fiatal Egyház számára, hogy elszigetelődik-e a zsidóságon belül, mint egy kis szekta, vagy pedig kinyílik minden nép számára. — A kérdés meghaladta az emberi ítélőképességet, hiszen annyira benne gyökerezett a zsidó vallás az apostolokban, és Jézus többi tanítványaiban, és az ószövetségi hagyomány annyira csak a zsidók számára létezett, csak Ábrahám utódai számára gondolták az egyistenhitet és az üdvösséget, hogy maguktól nem is lettek volna képesek más döntésre jutni, mint arra, hogy ha valaki a pogányságból keresztény hitre akarna térni, előbb váljék zsidóvá, metélkedjék körül, tanulja meg és tartsa meg a mózesi törvényeket és az összes zsidó vallási szokásokat, és azután lehet szó arról, hogy meg is keresztelik. Ily módon bizony nagyon lassan terjedhetett volna el a kereszténység, és nyilván nem lett volna belőle néhány évszázad leforgása alatt világvallás.

Isten ezért közbelépett és látomásokkal irányította a kulcsfontosságú embereket. — Ilyen volt elsősorban az ősegyházból Péter, a vezető apostol. És nem tekinthetjük véletlennek, hogy éppen őneki szólt a látomás, az isteni útmutatás, és nem egy másik apostolnak. Péter vezető szerepe kezdettől fogva kiviláglik. —

A másik fontos egyéniség a mai olvasmányban a pogányság soraiból *Kornéliusz*, itáliai ember, a Római Birodalom hadseregének századosa, aki 5—600 katona felett rendelkezett teljhatalommal, és magatartása nyilván nem maradhatott közömbös a katonák tömegére, azok családjaira. Ki volt ez a Kornéliusz? — Honnan az ő vallás iránti fogékonysága, készsége? Talán már Itáliában találkozott a zsidóság képviselőjével, ahol az egyistenhitet megtisztultan tapasztalhatta?

Mindenesetre olyan valaki volt, aki hitt az Istenben! Sőt, nemcsak hitt benne, hanem a két alapvetően fontos dologban is *járatos volt: imádságban és az alamizsnálkodásban.* Aki már hisz Istenben, az meg is tudja szólítani őt, vagyis képes imádkozni. Az imádságnak voltak gyenge nyomai a pogány rómaiaknál, amikor nemlétező pogány isteneikkel alkudoztak, vagy valamit vártak tőlük. Hogy a zsidó vallásosság hatott Kornéliuszra, az abból is látható, hogy akkor végzi imádságait, — és valószínű, hogy rendszeresen, napról-napra, — amikor a jeruzsálemi templomban is az imádság

ideje volt. Ezt Lukács evangélista úgy fejezi ki, hogy *„állandóan imádkozott Istenhez"* (ApCsel 10, 2). És folytatva: *„egyszer a nap kilencedik órájában egy látomásban tisztán látta, hogy Isten angyala belép hozzá és megszólítja..."* (ApCsel 10, 3). Ugyanebben az időpontban ment egy alkalommal Péter és János is a templomba *imádkozni: „Péter és János egyszer a kilenc órai imádság idején fölmentek a templomba"* (ApCsel 3, 1). Ez az imádság órája volt a zsidóknál, és ezt Kornéliusz pogány létére megtartotta. Ezt annál is inkább nagyra kell értékelnünk, mert manapság sok keresztény ember sem imádkozik rendszeresen. Hol van már a rendszeres napi imádság, a családi imádság, vagy a harangszóra mondott Úrangyala? Még a rendszeres vasárnapi szentmisén való részvétel is sok keresztény országban 10% alatt van!

Franciaországban, Clermont-ban diakónussá szentelték *Jacques LEBRETON*-t. Százszázalékos hadirokkant, 52 éves; vak és egyik keze hiányzik. Amikor a szörnyű bombarobbanás és kezelés után felébredt, eszmélt, egy apáca közvetítette feléje Isten megnyugtatását. „Nem kerestem Isten létezésének egyetlen bizonyítékát sem, egyszerűen rátaláltam a Jelenlevőre. Lelkemre béke áradt és visszanyertem a bátorságomat és életkedvemet. Azt mondtam Krisztusnak: Nem értelek, de bízom Benned. Sohasem feledtem el a nehézségeket... küzdenem kellett azért, hogy éljek. 1945-ben megnősült. „A feleségemnek sokkal nagyobb az érdeme, mondja Lebreton, nekem el kellett fogadnom helyzetemet, a feleségem maga választotta." Lebreton sokat tesz a vakok és rokkantak érdekében. Munkájáról így vallott: „Sokat dolgoztam, azonban hamar rájöttem, hogy a munka önmagában nem elég; ha nincs átszőve a mindennapi imával, elszárad az ember, mint a faág" (Hitélet, 1974. május, 12. old.).

Miért szárad el sokszor annyi kezdeményezésünk, munkánk? Hiányzik az imádság!

Az imádság mellett még más érdeméről is szól a Szentírás. Nevezetesen az alamizsnálkodásról.

Az alamizsna szó ma már sokat vesztett eredeti jelentéséből. Sokan úgy gondolják: alamizsna egyenlő a koldusnak szánt adománnyal. Igaz, a koldusnak adott adomány is alamizsna, de ha csak azt érthetnénk rajta, akkor azonnal véget érne alamizsnálkodási lehetőségünk, amint megszűnnek koldusok élni környezetünkben. — Az alamizs-

nának tágabb jelentést kell tulajdonítanunk. — Ebbe a fogalomkörbe tartozik minden segítség, amelyet rászorulóknak nyújt az ember, önzetlenül, jó szívvel, viszonzást nem várva. Segítségre szoruló ember pedig mindig volt, van most is, és lesz a jövőben is.

Az alamizsnálkodás mozgató rugója a szeretet, az ember iránti, a felebarát iránti szeretet. Isten iránti szeretünket kifejezi a hódoló, dicsőítő imádás, de az engesztelő imádság is, és nem kevésbé a hálaadó imádság is. — Az emberek iránti szeretetünket pedig a segítőkészségünk juttatja kifejezésre.

E két alapvetően keresztény tulajdonság tehát már megvolt Kornéliuszban. — Érdekes még az a mozzanat, ahogyan Isten tovább vezeti az üdvösség útján: az Egyházhoz utasítja, az Egyház papjához, püspökéhez: Péterhez. — Ha valaki Istenhez akar közel jutni, az Egyházon keresztül teheti meg a legmegfelelőbben. Az Egyházon keresztül, akinek a feje Krisztus. Erre is értelmezhetjük Jézus mondását: „*Bizony, bizony, mondom néktek: A juhok számára én vagyok a kapu: aki rajtam keresztül megy be, üdvözül*" (Jn 10, 7—9.).

Ilyen előzmények után mondja el Péter apostol beszédét, katekézisét, oktatását, amely előkészíti a szentség kiszolgáltatását, a keresztelést. Közben még isteni esemény is megerősíti a jelenlevőket: Leszáll a Szentlélek mindazokra, akik hallgatják a tanítást. — Így kapcsolódik egybe az emberi közreműködés, az Egyház hivatalos ténykedése, az apostoli buzgóság, és Isten csodálatos kegyelme. — Ezek után már nem mondhatták az ortodox zsidókból lett keresztények sem, hogy Péter helytelenül járt el, amikor pogányoknak (nem-zsidóknak) is kiszolgáltatta a keresztséget.

S ezzel hatalmas kapu nyílt meg a Római Birodalomban élő nem-zsidók felé, valamint a Birodalom határán kívül élőknek is a kereszténység felvételére.

A húsvét utáni vasárnapokon olvastatja mindezt Anyaszentegyházunk. Miért illik ez az olvasmány a húsvéti ünnepkörbe? A feltámadás ünneplésébe? — Mert Jézus feltámadt, és nemcsak úgy támadt fel, hogy előző állapotába visszatért, hanem feltámadása után több lett, — mármint embersége — mint annak előtte. Sőt ez a több állandóan növekszik, mint ama bizonyos mustármag (Mt 13, 31-32), és ez a növekedés, ez a többé-levés az Egyház terjedésén mérhető le, az Egyházén, amelynek kezdeti életében olyan fontos volt a zsidó gettóból való kilépés.

Térjünk mégegyszer vissza az alamizsnára! Ennek — a sokak szerint időszerűtlen — erénynek gyakorlására nagyon jó terület maga az Egyház. Alamizsnát adni magának az Egyháznak. Furcsa, úgye? Pedig így van! Pl. hazánkban ma már — hála Istennek! — nem igen található kolduló ember. Ugyanakkor az Egyház semmi másból nem tudja fenntartani magát anyagiak terén, mint koldulásból. A hívektől kér, és azok önként adnak alamizsnát. Nem sokat: havi 20 Ft-ot. (Egy hónap alatt négy-öt koldusnak odaadná egy kevésbé jószívű ember is, ha lennének koldusok.)

Mégis: vannak, nem is kevesen, megkeresztelt, felnőtt, jövedelemmel rendelkező emberek, akik úgy vélik, minek ez? — Miért kér pénzt az Egyház? Hiszen temetés, esketés stb. alkalmával leteszünk bizonyos összeget...? Ez igaz, de ezek az összegek korántsem elegendők hatalmas templomok, egyházi épületek és egyéb létesítmények fenntartására, azok rendszeres kiadásainak fedezésére (áram, fűtés, világítás, víz, takarítás, díszítés, felszerelések ápolása, karbantartása, újakkal való pótlása, és az egyházi szolgálatban lévők rendszeres fizetése, SZ.T.K utánuk, adók, és még lehetne sorolni hosszan...).

— Nem lennénk igazán keresztények, ha sajnálnánk ezt az önkéntes apró hozzájárulást Egyházunktól! — (régen ezt nevezték egyházi adónak.) Különben az Egyház sokak által nem ismert ötparancsában bennefoglaltatik — az ötödikben — Egyházadat anyagilag támogasd! — Így egy gyönyörű szolidaritás jön létre a sok-sok templomba járó, Egyházhoz tartozó ember között. Megmutathatjuk szeretetünket egymás iránt, s ugyanakkor Istennel szemben is. És akkor már nem csak szóval szeretünk. S ránevel bennünket arra, hogy érzékenyebbek legyünk bárkinek gondja-baja iránt is.

Késztessen bennünket lelkiismeret-vizsgálatra *Tömörkény* egyik elbeszélése: egy egyedülálló pusztai magyar egy kutyát fogadott örökbe. S azt kérdezte kutyájától: aztán nem hagysz el? A kutya válasza ez volt: Hát ember vagyok én?

Megértés — előkészület — imádkozás — alamizsnálkodás — prédikáció-hallgatás — Szentlélek-kiáradás-befogadás-megkeresztelés, vagyis a szentségek vétele — eljutás az Egyházba — ott a szeretet megélése Isten és ember felé... ilyen sorozatot láthattunk. — Jézus az evangéliumban fokozza mindezt: senkinek sincs nagyobb szere-

tete, mint aki életét adja barátaiért. — S valóban, a vértanú szenteket mindig előtérbe helyezte az Egyház, és kivívták az emberek csodálatát és különleges tiszteletét.

Ilyen volt Maximilián Kolbe lengyel szerzetes-pap, aki a német haláltáborban önként vállalta a halált egy megtizedelés alkalmával egy családapa helyett (szenttéavatása: 1982. okt. 10.).

Az is hősies cselekedet, ha valaki az övéiért áldozza életét: szülők gyermekeikért, vagy egy hazafi a népéért, országáért, de amikor valaki idegenekért, az a legnagyobb hősi tett.

Íme, egy hatalmas ívelés az istenfelismeréstől a legnagyobb szeretet megvalósításáig! — Közben sok-sok fokozat. — Kedves Testvérem, Te melyik fokon állsz?

*

Gellért

Kísértés

Velence, kedves, drága ékszerem,
te vér-arannyal épített csoda,
én bűvös múltam, fél-szívem,
nem látlak már soha.

Nem nézek vissza, hogy ne fájjon úgy-,
de sokszor jönnel dél felől szelek,
a Bél-i erdő sustorog
s én álmodom veled:

a tenger habja kék-ezüst-fehér — —
úgy jössz felém, mint órjás gondola — —
én koldus lettem Krisztusért — —
s te mondod: ostoba

(Szent-Gály Kata)

HUSVÉT 7. VASÁRNAPJA

OLVASMÁNY (ApCsel 1, 15—17 20a 20c—26)
Ezekben a napokban a testvérek körében — mintegy százhúszan lehettek együtt — Péter szólásra emelkedett: „Testvérek, férfiak! Be kellett teljesednie az Írásnak, amelyet a Szentlélek Dávid szájával Júdásról, azok vezetőjéről jövendölt, akik elfogták Jézust. Közénk tartozott, a mi szolgálatunk jutott neki is részül. Tisztségét kapja meg más. Kell tehát, hogy azok közül, akik mindig velünk tartottak, amikor a mi Urunk, Jézus közöttünk járt-kelt, kezdve János keresztségétől egészen mennybemenetele napjáig, valaki velünk együtt tanúskodjék feltámadásáról. „Kijelöltek hát kettőt, Józsefet, akit Barszabbásznak vagy más néven Jusztusznak is hívtak és Mátyást. Majd imádkoztak: „Uram, te belelátsz mindenkinek a szívébe, mutasd meg, e kettő közül kire esik választásod, hogy átvegye az apostoli szolgálatban azt a helyet, amelyet Júdás hűtlenül elhagyott, hogy az őt megillető helyre jusson." Ezután sorsot vetettek. A sors Mátyásra esett, így a tizenegy apostolhoz sorolták.

SZENTLECKE (1 Jn 4, 11—16)
Szeretteim, ha az Isten így szeretett minket, nekünk is szeretnünk kell egymást. Istent soha senki nem látta. Ha szeretjük egymást, bennünk marad az Isten, és a szeretete tökéletes lesz bennünk.

EVANGÉLIUM (Jn 17, 11b—19)
Búcsúbeszédében Jézus így imádkozott övéiért: Szent Atyám, tartsd meg őket a nevedben, akiket nekem adtál, hogy egy legyenek, mint mi. Amíg velük voltam, megőriztem őket a nevedben, akiket nekem adtál. Megőríztem őket, senki más nem veszett el közülük, csak a kárhozat fia, így beteljesedett az Írás. Most visszatérek hozzád, ezeket pedig elmondom a világban, hogy örömöm teljesen az övék legyen. Átadtam nekik tanításodat, de a világ gyűlölte őket, mert nem a világból valók, amint én sem vagyok a világból való. Nem azt kérem tőled, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy óvd meg őket a gonosztól. Hiszen

nem a világból valók, amint én sem vagyok a világból való. Szenteld meg őket az igazságban, mert hiszen a tanításod igazság. Amint te a világba küldtél, úgy küldöm én is őket a világba. Értük szentelem magamat, hogy ők is szentek legyenek az igazságban.

Az apostoli testület

Péter apostol fősége kitűnik már az evangéliumokból is, és az Apostolok Cselekedetét olvasva, még jobban bizonyítottnak látjuk vezető szerepét az apostoli testületben, s majdan az egész Egyházban. Péter az, akinek eszébe jut, hogy megfogyatkozott a 12 tagú apostoli testület Judás árulásával és öngyilkosságával és ő rendelkezik, hogy töltsék be a megüresedett helyet.

Néhány nappal vagyunk Jézus mennybemenetele után, a színhely az Utolsó Vacsora terme, Márkék házában, Jeruzsálemben. Az apostolok ugyanis engedelmeskednek Jézus utasításának, *„hogy ne távozzanak el Jeruzsálemből, hanem várjanak az Atya ígéretére. „Erről hallottatok tőlem, mondotta: János csak vízzel keresztelt, ti azonban néhány nap múlva Szentlélekkel keresztelkedtek meg"* (ApCsel 1, 4—5).

Május vége lehetett. Letelt a negyven nap húsvét után, megtörtént a mennybemenetel, és még néhány nap volt hátra Pünkösdig. —Ezt az időszakot használta fel Péter az új apostol megválasztására. Imádkozva várták a Szentlelket, s mivel százhúszan nem lakhattak egy házban, nagyon valószínű, hogy az imádság óráiban voltak csak ennyien jelen. — Kik lehettek ezek az emberek százhúszan? — Egyfelől az apostolok, Máriával, Jézus anyjával, Jézus rokonai, a galileai asszonyok, feltehetően Nikodémus, Arimateai József, gondolom, hogy Lázár, akit Jézus feltámasztott, hiszen Betánia, ahol laktak, Jeruzsálem külvárosa volt; az ő testvérei Márta és Mária, és ide gondolhatjuk az emmauszi tanítványokat, és még jónéhányat a 72 tanítványból. A leendő egyház kezdeti magva ez a gyülekezet.

Kiderül ebből a fejezetből, hogy Szent Péter alaposan ismerte a Szentírást. Az apostoli testület létszáma, a tizenkettő nem véletlen. Jákobnak 12 fia volt, Izraelnek 12 törzse. És Izrael előképe Krisztus Egyházának.

Péter apostol, noha tudatában van vezető szerepének, nem alattvalóinak nevezi az egybegyűlteket, hanem testvéreinek. Beszédében kijelenti, hogy a Szentírás a Szentlélek műve, vagyis Isten Könyve a Biblia.

Két zsoltárt is idéz: a 68. és a 108. zsoltárt. Értelmezi és alkalmazza az ezer éves szöveget Judás esetére. Honnan ez a magabiztossága? Lukács evangéliumában olvashatjuk a jézusi búcsúbeszédben: *Be kell teljesednie mindannak, amit Mózes törvényében, a prófétáknál és a zsoltárokban megjövendöltek rólam". Akkor megnyitotta elméjüket, hogy megértsék az Írásokat... Én pedig elküldöm rátok Atyám megígért ajándékát. Maradjatok a városban, amíg erő nem tölt el a magasságból titeket* (Lk 24, 44—45; 49).

Jézus több alkalommal tanúságot követel övéitől, ezért olyan embert kell választaniok, aki szem- és fültanúja volt a jézusi eseményeknek. Ilyen az „igaz" melléknévvel bíró József és a másik: Mátyás.

Nagy valószínűséggel mind a ketten galileaiak. (Galilea Zsidóország északi tartománya, ott van a Genezáreti tó, Názáret, Kána, Kafarnaum, Betszaida, az ismertebb települések közül.)

A sorsolás bevett gyakorlat volt az ószövetségi papoknál, amikor a szolgálat sorrendjét döntötték el. Ezt használják most is. De előbb imádkoznak, mint ahogy Jézus is imádkozott, mielőtt a tizenkettőt kiválasztotta volna.

Idézzük Lukácsot: *Azokban a napokban fölment egy hegyre, hogy imádkozzék. Az egész éjszakát Isten imádásában töltötte. Másnap magához hívta tanítványait, és kiválasztott közülük tizenkettőt, kiket apostoloknak nevezett: Simont, akit Péternek nevezett, és testvérét Andrást, Jakabot és Jánost...* (Lk 6, 12—14).

Tehát ez a kis gyülekezet Péter irányításával (Lukács elsőnek az ő nevét írja a névsorban, hasonlóan a többi evangélistához) Jézus nyomdokain halad. — Mi volt ez? Papszentelés? Püspökszentelés? — Mindkettő? — Itt nem említi az Írás, de Pál és Barnabás apostolok kiválasztásánál később igen, a kézrátételt, amely ma elengedhetetlen lényeges része a papszentelésnek. — Mert mik a követelmények?

Először: a kiválasztott férfiú járjon Jézus iskolájába évekig.

Ismerje Jézus tanítását, tetteit, hogy tanúságot tehessen majd róluk.

Másodszor: A Jézustól kijelölt elöljárók döntsenek felőle.

Harmadszor: A „szentelés"-t előzze meg imádság (manapság hat napos lelkigyakorlat).

Negyedszer: A krisztusi gyülekezet színe előtt iktassák be tisztségébe, kézrátétellel.

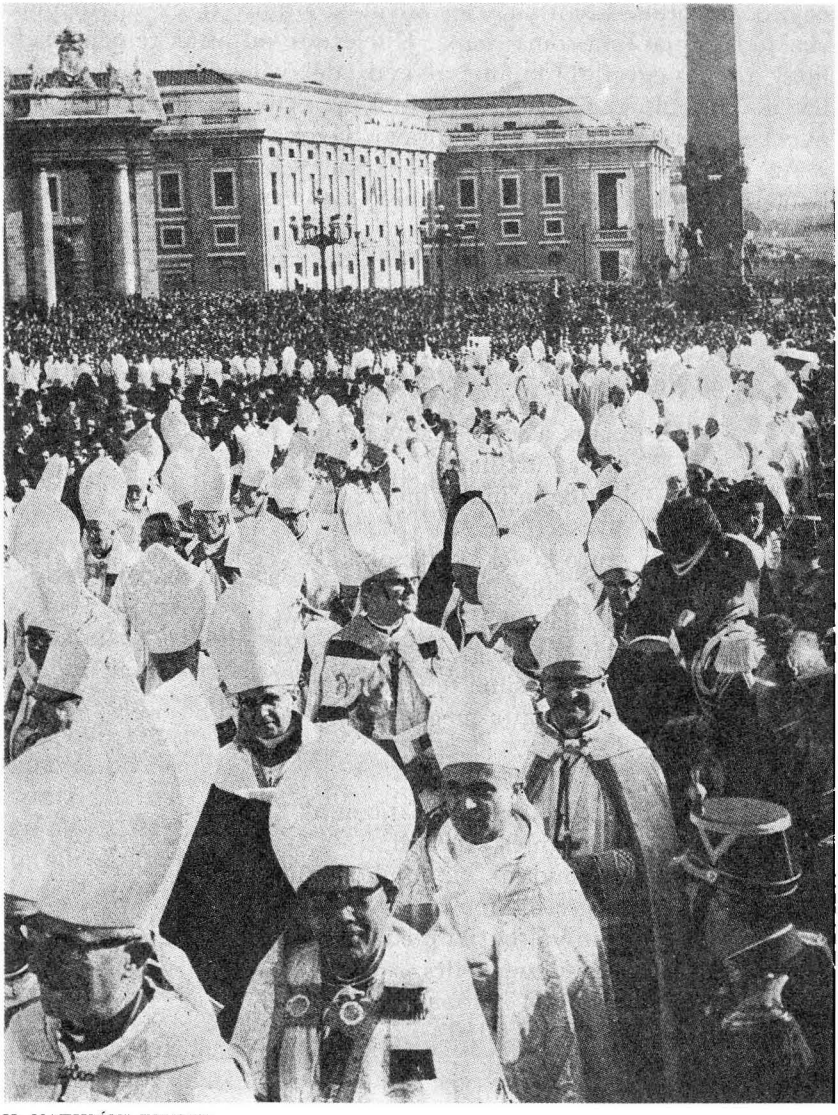
Szent János levelének intése pedig mindnyájunknak szól, de talán elsősorban Krisztus papjainak, püspökeinek. „*Szeretnünk kell egymást*" (lecke). Júdásból nyilván hiányzott ez a szeretet, mert különben nem vált volna meg az apostoli testülettől és nem lett volna áruló. Az apostoloknak Istenben kell élniük, de csak az élhet Istenben, aki szeretetben él.

Az evangélium mai tanítása pedig szerves folytatása ennek a gondolatsornak: Jézus azért imádkozik, hogy tanítványai egyek legyenek, amint ő is egy a mennyei Atyával: „*Szent Atyám! Óvd meg őket a te hatalmaddal, amelyet nekem adtál, hogy egyek legyenek, mint mi!*" — „*Senki más nem veszett el közülük, csak a romlás fia.*" — Sajnos, napjainkban is előfordul, hogy egy egyházi vezető nem áll hivatása magaslatán. Fájdalmas dolog ez, de az Egyház életét nem állíthatja meg, a hitet nem teheti kérdésessé. Viszont szükséges manapság is, hogy az egybegyűlt hívek imádkozzanak püspökeikért, papjaikért!

Az I. és a II. Vatikáni Zsinat után egyaránt akadtak főpapok, akik nem értettek egyet a többség által hozott határozatokkal. Így váltak ki az I. Vatikáni Zsinat után az Egyházból az „ó-katolikusok". A II. Vatikáni Zsinat után még nem történt ilyen nyílt kiválás vagy szakadás, de a konzervatív, maradi és a túlzottan előrehaladó progresszívek, haladók közötti ellentét érezhető napjainkban is. Ez annál is szomorúbb, mivel a legutóbbi Zsinat (1962—1965) annyira szívügyének tekintette a keresztények egységének munkálását, amelyért éppen a mai szentmise evangéliumában hallottuk Jézust imádkozni.

Gondoljunk mindezekre, amikor kísértés támad bennünk, hogy kritizáljunk, lázadjunk, vagy amikor szavainkkal, magatartásunkkal szembeállásra késztetnénk egyházi vezetőket.

A mai Péter, II. János Pál, aki fáradságot nem ismerve, sok külföldi utat tett meg, hogy találkozhasson híveivel, egységben megtartva őket, és találkozhasson másvallású keresztények vezetőivel, hogy egyre közelebb kerülhessenek egymáshoz, és meg valósíthassák Jézus kívánságát. — Ilyen útja volt 1982-ben Angliában, ahol

II. VATIKÁNI ZSINAT

együtt tartottak istentiszteletet (nem szentmisét!) az anglikánok vezető főpapjai és a római pápa. Kifejezésre juttatták reményüket, hogy a teljes egységtől talán csak évtizedek választják el a két egyházat. Hasonló reményeink lehetnek az ortodox, keleti keresztényekkel (görög-keletiek, vagy pravoszlávok, más elnevezéssel).

Az egykori, közel kétezer éves események így élnek napjainkban, is, adnak feladatot, útmutatást, vigaszt és reményt.

*

Halak a hálóban

Csillaghálóban hányódunk
partravont halak,
szánk a semmiségbe tátong,
száraz űrt harap.
Suttogón hiába hív az
elveszett elem,
szúró kövek, kavicsok közt
fuldokolva kell
egymás ellen élnünk-halnunk!
Szívünk megremeg.
Vergődésünk testvérünket
sebzi, fojtja meg
.....
.....
öldökölnünk és csatáznunk
nincs miért, de kell.
Bűnhődünk, de bűnhődésünk
mégse büntetés,
nem válthat ki poklainkból
semmi szenvedés.
Roppant hálóban hányódunk
s éjfélkor talán
étek leszünk egy hatalmas
halász asztalán.
(részletek)

(Pilinszky János)

URUNK MENNYBEMENETELE

OLVASMÁNY (ApCsel 1, 1—11)
Első könyvemben, kedves Teofil, elbeszéltem, mi mindent tett és tanított Jézus egészen addig a napig, amelyen azután, hogy útbaigazítást adott a Szentlélek által kiválasztott apostoloknak, fölvétetett a mennybe. Szenvedése után sokféleképpen bebizonyította, hogy él: negyven napon át ismételten megjelent nekik, és beszélt az Isten országáról.
Egyszer, amikor együtt evett velük, megparancsolta nekik, hogy ne hagyják el Jeruzsálemet, hanem várjanak az Atya ígéretére, amelyről — úgymond — „tőlem hallottatok: János csak vízzel keresztelt, de ti néhány nap múlva a Szentlélekkel fogtok megkeresztelkedni."
Az egybegyűltek erre megkérdezték: „Uram, mostanában állítod helyre Izrael országát?"
„Nem tartozik rátok — felelte —, hogy ismerjétek az időpontokat és a körülményeket. Ezeket az Atya szabta meg saját tetszése szerint. De amikor leszáll rátok a Szentlélek, erő tölt el benneteket, és tanúim lesztek Jeruzsálemben s egész Júdeában és Szamariában, sőt egészen a föld végső határáig." Azután, hogy ezeket mondta, a szemük láttára fölemelkedett, és egy felhő elfedte, úgy hogy tovább nem látták. Amint merőn nézték, hogyan emelkedik az égbe, egyszerre két férfi termett mellettük fehér ruhába öltözve, és megszólította őket. „Galileai férfiak! Mit álltok itt égre emelt tekintettel? Ez a Jézus, aki közületek az égbe emelkedett, úgy jön el ismét, amint szemetek láttára a mennybe ment."

SZENTLECKE (Ef 1, 17—23)
Urunknak, Jézus Krisztusnak Istene, a dicsőség Atyja adja meg nektek a bölcsesség és a kinyilatkoztatás lelkét, hogy megismerjétek. Nagyszerű erejét Krisztusban mutatta meg, amikor a halálból feltámasztotta, s a mennyben jobbjára ültette, minden fejedelemségnek, hatalomnak, erőnek és uralomnak s minden néven nevezhető méltóságnak fölé emelte, nemcsak ezen a világon, hanem az eljövendőben is. Mindent lába alá vetett, őt magát

meg az egész Egyház fejévé tette: ez az ő teste és a teljessége annak, aki mindenben mindent teljessé tesz.

EVANGÉLIUM (Mk 16, 15—20)
Amikor Jézus utoljára jelent meg apostolainak, így szólt hozzájuk: „Menjetek el az egész világra, és hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek. Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözül, aki nem hisz, az elkárhozik. Akik hisznek, azokat ezek a jelek fogják kísérni: Nevemben ördögöt űznek, új nyelveken beszélnek, kígyókat vehetnek kezükbe, és ha valami mérget isznak, nem árt nekik, ha pedig betegekre teszik a kezüket, azok meggyógyulnak." Urunk Jézus, miután szólt hozzájuk, fölment a mennybe, elfoglalta helyét az Isten jobbján, ők meg elmentek, s mindenütt hirdették az evangéliumot. Az Úr velük volt munkájukban, és tanításukat csodákkal kísérte és igazolta.

Mi lesz velünk a halál után?

„Zengjetek új éneket az Úrnak,
mert csodálatra méltó, amit művelt.
Jobbja kivívta a győzelmet,
igen, szent karja győzelmet szerzett.
Kinyilvánította az Úr üdvösségét,
igazságosságát feltárta a pogányok előtt.
Megemlékezett jóságáról
és hűségéről Izrael háza iránt,
a föld minden határa látta Istenünk üdvösségét.
Ünnepeljétek az Urat, országok, mind,
Örüljetek és vigadjatok...
ujjongjatok színe előtt,
az Úr s Király előtt" (Zsolt 98, 1—4. 6).

Álleluja!

A búcsúzó Mester azt mondta tanítványainak: „Eljöttem az Atyától, a világba jöttem, de most itthagyom a világot és visszatérek az Atyához" (Jn 16, 28).

Jézus földi életének ez volt a kerete: Az Atyától jöttem a világba és visszatérek az Atyához...

A vég mindig izgatta az emberek fantáziáját. Mi, hogy végződik? Érdekli a sport-embereket, hogy végződik majd a mérkőzés; a diákot, hogyan végződik az érettségi... s minden embert: hogyan végződik élete? — *Madách* is felkiált „Az ember tragédiájában: „Csak az a vég, csak azt tudnám feledni!"

Az apostolok és Jézus tanítványai is kíváncsian figyelték: hogyan végződik Jézus földi pályája? — Júdás túlságosan hamar ítélkezve — úgy gondolta: rosszul, nagyon rosszul; el fog bukni, és még idejében megpróbált az ellentáborhoz szegődni. — A többiek bizonytalankodtak, féltek és remegtek, majd a kereszt tövében úgy vélték: befellegzett, nincs tovább, nagyon csúnya, nagyon szerencsétlen vége lett a názáreti Jézusnak. Húsvét hajnalán minden a feje tetejére állt. Nem volt igaza Júdásnak, sem a zsidó főpapoknak, sem a farizeusoknak, sem az írástudóknak s a nép véneinek, akik halálra ítélték őt. — De tévedtek a kétségbeesett apostolok is, az emmauszi tanítványok is, akik nem fogták fel, hogy mindennek be kellett következni, és még nincs itt a vég.

Jézus követői számára örömteli csalódás volt ez: Jézusnál a földi halál egy állomás, de nem szakítja meg, főleg nem fejezi be életét.

Negyven nap múlván pedig emelkedik a magasba, és felhő takarja el. A felhő az ószövetségben az Isten-jelenések, és Isten jelenlétének jelzője volt.

A színhely az Olajfák hegye. Itt már sokszor megfordult, szerette ezt a helyet. Ez a hely valamiképpen összekötötte a szenvedést, a megdicsőülést, és a második eljövetelét a világ végén, az ítélet napján.

Hiszen itt verejtékezett vérrel nagycsütörtök estéjén, ill. éjszakáján; innen emelkedett a mennyei dicsőségbe, és itt mondta el tanítását a világ végéről:

„*Mikor az Olajfák hegyén leült, körülfogták tanítványai és kérdezték: „Mondd meg nekünk, mikor lesz ez? S mi jele eljövetelednek, és a világ végének?*" (Mt 24, 3).

S íme, ezen az Olajfák hegyén fejezi be földi küldetését Jézus. A befejezés nála nem a vég, él tovább, és úgy fejez be valamit itt a földön, hogy elkezd; elkezdi Egyháza életét. — Annál szebb befejezés nincs, mint amikor valaminek a vége egy újnak a kezdete.

Ezt meg kellett érezniük az apostoloknak.

Többször találkozunk a Szentírásban ezzel a kitétellel, hogy „Jézus ül az Atya jobbján." Ez a tökéletes Isten-jelenlét, együttlét kifejezése, valamint azé is, hogy Jézus hatalma egy az Atyáéval.

Azt is megértették az apostolok, hogy Mesterük egyszerre két világban élt: az égi és a földi világban. Amikor emberként járt, beszélt, pihent, akkor is az isteni „én" cselekedett, akinek hazája az ég. Ezért volt érthetetlen, titokzatos az egész egyénisége. A feltámadás után már megjelent benne a végleges állapot, az új ég és új föld, ahol már „Isten tölt be mindent". A föld nem képes többé befogadni dicsőségét. Testével, lelkével kívül esik ennek a világnak a törvényein, azért a mennybemenetel szükségszerű következménye megdicsőülésének" (Gál F.: Az Újszöv. Szentírás magyarázata I. r. 439. o.).

Jézus mennybemenetele ünnepén eszünkbe jut a mi mennybemenetelünk. — Vajon lesz-e ilyen ? S ha igen, hogyan? — Jézus azt mondta: „*Ne nyugtalankodjék szívetek! Higgyetek az Istenben és bennem is higgyetek. Atyám házában sok hely van, ha nem úgy volna, megmondtam volna, hiszen azért megyek, hogy helyet készítsek nektek. Ha aztán elmentem és elkészítettem a helyet, ismét eljövök, és magammal viszlek titeket, hogy ti is ott legyetek, ahol én vagyok*" (Jn 14, 1—3).

Ez annyira világos beszéd, és annyira megnyugtató. Ezen ígéret alapján biztos a mi mennybemenetelünk, de legalábbis mennybevitelünk. Igaz, nem úgy történik majd, mint Jézusé. Testünk előbb visszatér a földbe, a bűn büntetéseként. De: „*Hiszem a test feltámadását*" vallja Egyházunk két évezrede az apostoli hitvallás szavaival. — Tehát egykor testünk is megdicsőül — hacsak el nem kárhozunk.

Így a mai ünnep nagy számadásra, lelkiismeret-vizsgálatra is indít: milyen az én életem, merre irányul? Figyelmezzünk a bölcs mondásra: *amilyen az életünk, olyan a halálunk, és amilyen a halálunk, olyan az örök életünk.*

Az *efezusi Celsus-könyvtárban* találtak egy, az V. századból származó feliratot, a pogányság és a kereszténység szellemi harcának bizonyítékát: „Artemisz démon csaló képét Démeasz leemelte, s helyébe ezt a bálványképet előző jelet (a keresztet) állította dicsőségére Istennek és a keresztnek, Krisztus e győzelmes, el nem múló jelképének" (J. Holzner: Szent Pál, 275).

„A végtelenül irgalmas Isten azzal mutatta meg nagy szeretetét irántunk, hogy Krisztussal életre keltett minket, bűneinkben halottakat is — így kegyelemből kaptátok a megváltást; feltámasztott minket, és maga mellé ültetett a mennyben, hogy az eljövendő korokban Jézus Krisztusban kinyilvánitsa kegyelmének túláradó bőségét, hozzánk való jóságából" (Ef 2, 4—7).

Az égbe-térés természetesen nem fizikai helyre való távozás. Semmilyen űrhajós nem fedezheti fel ezt a helyet, márcsak azért sem, mert ez a „menny"-nek nevezett valami nem is hely. Isten téren és időn kívül él. A második isteni Személy: Krisztus belépett az időbe és térbe, de itt is hagyta. — Bár ez az itthagyás sem a mi fogalmainkkal mérhető esemény, hiszen elment, de *úgy ment el, hogy itt is maradt.* Akár úgy, hogy *„Ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük"* (Mt 18, 20). Akár az Eukarisztiában, az Oltáriszentségben: *„Én vagyok a mennyből alászállott élő kenyér. Aki e kenyérből eszik, örökké él. A kenyér, melyet adni fogok, az én testem a világ életéért"* (Jn 6, 51). Akár az emberekben: *„Amit legkisebb testvéreim közül eggyel is tettetek, velem tettétek"* (Mt 25, 40) és itt maradt Egyházában, amelynek ő a feje. Isten *„Nagyszerű erejének hatását Krisztuson mutatta meg, amikor halottaiból föltámasztotta... mindent lába alá vetett, és az egész Egyház fejévé tette őt: ez az ő teste és teljessége"* (Ef 1, 19 22—23).

Jézus tehát úgy ment el, hogy ittmaradt;
Úgy halt meg, hogy él;
Úgy távozott, hogy közelebb került.

S ha mi hozzá tartozunk, a Főhöz, Titokzatos Testéhez, az Egyházhoz, akkor biztosan rajtunk is beteljesedik, ami őrajta beteljesedett. Ebben bízunk, ebben remélünk, ez örömünknek oka, ez mai ünnepünk lelkesítő tartalma!

Épüljünk bele tehát földi életünk folyamán, egyre jobban Jézusba és titokzatos testébe, az Egyházba!

A 2. században lett vértanú Szent Szimforián. Alig serdült ifjúvá, amikor a város feje elé került, mert nem tartotta meg a pogány Ceres ünnepét. Szimforián bátran válaszolt a vádra: Nekem a királyok királyának a törvényét kell teljesítenem. Bebörtönözték, megverték. Mikor a kivégzésre vezették, édesanyja kiáltott utána: „Fiam, nézz az égre! Hamar vége lesz földi életednek".

Jézus Anyja és a mi Anyánk, Mária is így bátorít bennünket: A földi élet hamar lejár! Fiam, nézz az égre!

*

Johann Matthaus Mayfahrt

A mennyei Jeruzsálem

Jeruzsálem, magasság városa
bár lehetnék lakód!
A szívem úgy sóvárog oda,
hogy már el is hagyott.
Suhan hegyen-völgyön által,
repül síkokon át,
vágytól repesve szárnyal
a világból tovább.

Ó, drága nap, még drágább pillanat,
eljössz-e végre már,
mikor elhagyva boldog ajkamat
a lelkem tovaszáll
Isten áldott kezébe
választott zálogul,
hogy üdvözülve révbe
érhessen odatúl?

Egy perc csupán és máris fellebeg
a firmamentomig,
ha szelíd csodával az elemek
közül eltávozik.
Szent rajoktól kísérve,
mint Illés szekerén,
úgy emelkedik égbe
angyalok tenyerén.

Milyen nemes sereg, miféle nép
jön ott az égen át?
Hozzák fölkent királyok ékszerét,
a legszebb koronát,
amelyet ura, Jézus
készített el nekem,
amíg a szenvedés bús
földjén telt életem.

S ha az örökös paradicsomot
elértem végre fent,
lelkem majd izzó örömtől lobog,
s ajkam ujjongva zeng.
Szentek kórusa áldva
dalol allelujá̇t,
és árad a hozsánna
az örökléten át.

Számtalan kar, számtalan hangszeren
hirdet dicséretet,
hogy hallatukra az égi terem
boldogságtól remeg,
s ezernyi nyelv ezernyi
ezer hang éneke: —
öröktől fogva zengi
a mennyek serege.

(Fordította: Rónay György)

PÜNKÖSDVASÁRNAP

OLVASMÁNY (ApCsel 2, 1—11)
Amikor elérkezett pünkösd napja, ugyanazon a helyen mindnyájan együtt voltak. Egyszerre olyan zúgás támadt az égből, mintha csak heves szélvész közeledett volna, és egészen betöltötte a házat, ahol egybegyűltek. Mindannyiukat eltöltötte a Szentlélek, és különböző nyelveken kezdtek beszélni, úgy, ahogy a Lélek szólásra indította őket. Ez idő tájt vallásos férfiak tartózkodtak Jeruzsálemben, az ég alatt minden népből. Amikor ez a zúgás támadt, nagy tömeg verődött össze. Nagy volt a megdöbbenés, mert mindenki saját nyelvén hallotta, amint beszélnek.

SZENTLECKE (1 Kor 12, 3b—7 12—13)
Azt sem mondhatja senki: „Jézus az Úr", csak a Szentlélek által. A lelki adományok ugyan különfélék, a Lélek azonban ugyanaz. Sokfélék a jelek is, de Isten, aki mindenben mindent véghezvisz, ugyanaz. A Lélek ajándékait mindenki azért kapja, hogy használjon vele.
A test ugyan egy, de sok tagja van, a testnek ez a sok tagja azonban mégis egy test. Így Krisztus is. Mi ugyanis mindnyájan egy Lélekben egy testté lettünk a keresztséggel: akár zsidók, akár pogányok, akár rabszolgák, akár szabadok.

EVANGÉLIUM (Jn 20, 19—23)
Húsvétvasárnap, amikor beesteledett megjelent Jézus a tanítványoknak, ott, ahol együtt voltak, bár a zsidóktól való félelmükben bezárták az ajtót. Belépett, megállt középen és köszöntötte őket: „Békesség nektek!" E szavakkal megmutatta nekik kezét és oldalát. Az Úr láttára öröm töltötte el a tanítványokat.
Jézus megismételte: „Békesség nektek! Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket." Ezekkel a szavakkal rájuk lehelt, s így folytatta: „Vegyétek a Szentlelket! Akinek megbocsátjátok bűneit, az bocsánatot nyer, s akinek megtartjátok, az bűnben marad."

A Szentlélek és mi

A *grázi televízió* 1981 pünkösdi vallásos öt percében, a „Christ in der Zeit" c. adásban Hans Walter egy szemléltető eszközt is vitt magával, egy futball-labdát. Pár perces beszédében egyszer csak kezébe vette a labdát, kiengedte, kinyomta belőle a levegőt. Így már nem lehet vele játszani, csak eldobni. Így érzékeltette beszédjének lényegét, azt, hogy Lélek nélkül nem sokat ér az ember, semmit.

Aquinói Szent Tamással kérjük:

„Add meg nekem az értő elme élességét, a megtartás szívósságát, a tanulás könnyű útját, az értelmezés finomságát, a beszédnek kellemesen folyó könnyedségét. Az első lépést igazítsd, a további lépéseket irányítsd, és a kilépést teljesítsd, te, aki igaz Isten és igaz ember vagy, Jézus Krisztus" (Hegyi Béla: Hitek és választások, 48).

Az egy Isten három Személy: Atya, Fiú és Szentlélek. Így teljes az Isten. A mi kereszténységünk is csak akkor teljes, ha a Szentlélek Úristennek is megadjuk a tiszteletet, imádást és hódolatot, ha őt sem zárjuk ki vallásos életünkből, sőt: egyre nagyobb és nagyobb teret engedünk működésének. Hiszen az Atyával és a Fiúval ott van a teremtéskor, ő irányítja a próféták szavait az ószövetségi századokon át, az ő erejéből testesül meg a második isteni Személy és lesz emberré, megszületvén Máriától, és Őt küldi el az Atya és a Fiú pünkösd napján, hogy a megszülető egyházat irányítsa és éltesse.

Mi a teendőnk?

Először is ne legyen napunk, hogy tudatosan ne gondolnánk rá! Hiszen minden keresztvetéskor kimondjuk a nevét.

Másodszor. Vegyük nagyon komolyan a keresztséget és a bérmálást! A keresztségben találkozunk először a Szentlélekkel. Az Ő temploma leszünk. Vegyük ezt komolyan! — A bérmálás legyen tudatos apostolkodásunk hajtóereje! — Ne hagyjuk kisgyermekessé válni a felnőttség szentségét! — Serdültek, ifjak és felnőttek szentsége legyen ez!

Harmadszor. Szeressük nagyon Pünkösd ünnepét! — Karácsonykor születik Megváltónk, Húsvétkor végbeviszi a megváltás nagy

művét, és a Pünkösddel megkoronázza azt, szétárasztva és egyetemessé téve mindazt, amit hozott a földre, amit tanított, amit elrendelt.

Negyedszer. Tudatosítsuk, hogy a hét szentség a Szentlélek hét ajándékának kiárasztása.

Mindez, amit eddig elmondtam, nagyon száraz felsorolás. Az igazsághoz tartozik, hogy a Szentlélekkel a legtöbb keresztény ember nem tud mit kezdeni. Nagyon megfoghatatlannak érzi. — Mennyivel más Jézus alakját magunk elé képzelni, de még a mennyei Atyánál is úgy érezzük, hogy több a fogódzópont. — És a Szentlélek? Marad az elfelejtett isteni Személy? — Egy-két pünkösdi, egy-két Szentlélek ének, nagyon kevés, és alig ismert imádság?! — Igaz, voltak, vannak népszokások... hallunk pünkösdi királyságról, van pünkösdi rózsánk. A tavasz megérkezését ünnepelték őseink a népszokásokban, termést, szaporodást remélve és e népszokásokat szentelte meg az Egyház, hiszen a Szentlélek ad életet, természetfelettit és tőle várhatjuk az Egyház nagy tavaszát, megújulását!

Olykor megérezzük a Szentlélek nagyságát... egy-egy ünnepi nyitány alkalmával, Veni Sancte... nagy kezdetek... veszélyes vállalkozások előtt... Vasárnapról-vasárnapra elimádkozzuk a Hiszekegyben: „Hiszek a Szenlélekben, Urunkban és éltetőnkben, aki az Atyától és a Fiútól származik, akit éppúgy imádunk, mint az Atyát és a Fiút. Ő szólt a próféták szavával." ...A szentmisék elején pedig gyakran halljuk a köszöntést a pap ajkáról: „A mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme, az Atyaisten szeretete és a Szentlélek egyesítő ereje legyen mindnyájatokkal!" — Úgy érzem, itt érthetjük meg legjobban a Harmadik Isteni Személy fontosságát. Amint a sok búzaszemből és liszt-szemcséből nem lehet kenyér víz nélkül, és kovász nélkül, úgy az emberek közötti egység sem valósulhat meg a Szentlélek kegyelme nélkül! — Figyeljük a mai bibliai részleteket a szentmise különböző olvasmányaiban!

Az Apostolok Cselekedeteiben a különböző nyelvű és különböző helyről érkező emberek saját nyelvükön hallják az isteni üzenetet, vagyis a Szentlélek egyesítette őket! —

Szent Pál korintusi levelében pedig arról ír, hogy a keresztség által az egy Lélekben mindnyájan egy testté lettünk.

Az evangéliumban Jézus békességet ad, Szentlelket ad, bűnbo-

csátó hatalmat ad. S békesség, bűnbocsánat és Szentlélek nélkül nincs egység, nincs szeretet!

A XX. század egyik nagy kísértése a gyűlölet tombolásával minél többet pusztítani, nem megbocsátani, visszavágni, megbosszulni, világháborúk és terror-cselekedetek — míg másfelől ugyancsak a századnak egy nagy próbálkozása az egység megteremtése: keresztények egysége, ökumenizmus. Egyisten-hivők párbeszéde, Egyesült Nemzetek, különböző összefogások, találkozások, kiengesztelődések, közeledések, egymás jobb megismerése.

Legkiemelkedőbb esemény volt a II. Egyetemes Vatikáni Zsinat 1962—1965 között. Ennek egyik fontos határozata az ökumenizmusról, a keresztény egységtörekvésről szól.

Az Úr Jézus az utolsó vacsorán — mintegy végrendeletileg — imádkozott apostolaiért és azokért, akik szavukra hinni fognak, hogy *egyek legyenek*, és így elhiggye a világ, hogy ő az Atya küldötte. — A mai világ talán éppen azért nem hisz, vagy nem tud hinni, mert a keresztények megosztottak. Ellentétesek, széthúzóak. Mennyi felekezeti torzsalkodás zajlott le a nagy egyházszakadások óta! (Keleti egyházszakadás: 1054. és Nyugaton a reformáció egyházszakadás: 1517.)

Pedig egy Atyának vagyunk a gyermekei!

— Egy keresztség kapcsol össze minket!

— Egy a Bibliánk (Szentlélektől sugallva).

— Ugyanazon Krisztus követői vagyunk!

— S lényegében egy a hitvallásunk. Ennek ellenére mégsem tudunk együtt imádkozni! Nem találkozunk egy oltár előtt, még kevésbé egy szentségi kenyérrel táplálkozva.

Mi lenne, ha egy nagyszerű, szent versengésben, belső megtisztulásban törnénk a krisztusi magaslatok felé, azon fáradozva, hogy minél krisztusiabbakká váljunk! — Amint közelednénk a hegyen álló Krisztushoz, úgy közelednénk egymáshoz! — Millió szív összecsengne s magasztalná az Urat... ezt kérjük a Szentlélek Úristentől, most e század alkonyán, ezt a nagy egyesítést! Amire mi, emberek képtelennek látszunk, mert szétszakadni bírtunk, összeveszni tudtunk, de egymásra találni, egymásnak megbocsátani hetvenszer-hétszer már nem tudunk. Pedig felejteni kell a sérelmeket! Közeledni kell egymáshoz! Meg kell ismernünk egymást! Meg kell szeretnünk egymást! Meg kell bocsátanunk szívből.

A kezeket egybefűzni és együtt imádkozni: SZENTLÉLEK ÚRISTEN, EGYESÍTSD A KERESZTÉNY NÉPET!

Az utolsó vacsorán azt mondta Jézus a Szentlélekről, hogy „amikor eljön, meggyőzi a világot a bűnről, az igazságról és az ítéletről. A bűnről, amiért nem hittek bennem. Az igazságról, hogy az Atyához megyek, s többé nem láttok. Az ítéletről, mivel a világ fejedelme ítélet alá esett" (Jn 16, 8—11).

Aki nem ölte meg önmagában a lelkiismeretet, aki befogadja a Szentlelket, az rádöbben bűneire, és igyekszik szabadulni tőlük. Az érzi, hogy egyetlen igazság van, az Isten igazsága. S ez az igazság nem tűr csűrést-csavarást. S az az ember folyton érzi, hogy Isten szereti őt, de a szeretetnek is számadással tartozunk!

Hogy énekelhessük és megvalósíthassuk az álmot, hogy...

Az egész Föld legyen oltár, s virág rajta a szívünk,
Minden dalunk zengő zsoltár s tömjén-illat a hitünk!
Krisztus kenyér s bor színében Úr s Király a Föld felett:
Forrassz eggyé békességben minden népet s nemzetet!
(SzVU 280)

Zsoltár rendkívül

küldj ciklont rettenetet
szelet kavarj jégvihart
míg mondogatom keserű szájjal
— nem így kellett volna —
míg zaklat s gyötör, hogy hibáztam
hogy híjával volt bennem a szeretet
míg mellém sompolyog bokámba mar a vád
rámugat a bűntudat s torkon kap
a lelkiismeret

csak békét ne, enyhet ne futtass parázson
törj kerékbe, karóba húzz
négyelj! hóhérom légy, zsarnokom
törj rám, űzzél, kényszeríts cibálj
mielőtt még elkényelmesedem
mielőtt meghal a jóság zsigeremben
mielőtt két kisfröccsért eladnálak
Judásod leszek

mielőtt legyintenék
mielőtt belenyugszom
mielőtt megkeserül számban a neved
mielőtt megfeketedik a fény a szívemben

(Puszta Sándor)

ÉVKÖZI 2. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (1, 3 Sám 3b—10. 19)
Beszélj, Uram, szolgád figyel!
Sámuel felnőtt és vele volt az Úr, és nem hagyta, hogy egyetlen szava is meghiúsuljon.

SZENTLECKE (1 Kor 6, 13c—15a 17—20)
Nem tudjátok, hogy testetek Krisztus tagja? Nem tudjátok, hogy testetek a bennetek lakó Szentlélek temploma... hogy nem vagytok a magatokéi?

EVANGÉLIUM (Jn 1, 35—42)
Másnap megint ott állt János két tanítványával, s mihelyt meglátta Jézust, amint közeledett, így szólt: „Nézzétek, az Isten Báránya!" E szavak hallatára a két tanítvány Jézus nyomába szegődött. Amikor Jézus megfordult s látta, hogy követik, megkérdezte: „Mit akartok?" így feleltek: „Rabbi — ami annyit jelent, mint Mester —, hol lakol?"
„Gyertek, nézzétek meg!" — mondta nekik. Elmentek vele, megnézték, hol lakik, s aznap nála is maradtak. A tizedik óra körül járhatott. A kettő közül, aki János szavára követte, az egyik András volt, Simon Péter testvére. Reggel találkozott testvérével, Simonnal s szólt neki: „Megtaláltuk a Messiást, vagy más szóval a Fölkentet" s elvitte Jézushoz. Jézus ráemelte tekintetét s így szólt hozzá: „Te Simon vagy, János fia, de Kéfa, azaz Péter lesz a neved."

A keresztény egység

A Szentatyának, II. János Pál pápának 1981. évi távol-keleti útjával kapcsolatban rövid időre a figyelem *Japánra terelődött.* S a missziológiából felelevenítették történetüket. A kereszténység, mint mindenütt a világon, sok üldözésen ment keresztül, majdnem a teljes megsemmisülésig. A XVII. századi egyházüldözés alkalmával lega-

lább 40 ezerre teszik a vértanúk számát. A XIX. században enyhítettek a hittagadási előírásokon, abban a hiszemben, hogy az országban nincs több pap és keresztény.

Nagasakiban 1865-ben történt a missziók történetében az a példátlan eset, hogy egy Petitjean nevezetű misszionárius fölfedezte az ősi keresztények utódait, akik hitüket az üldözések alatt is átmentették. Amikor a Nagasakiban épült kis templomban körülnézett: három dolgot akartak megtudni a paptól: 1. Van-e felesége és családja? — 2. „Az igaz hit nagy királya" küldte-e őket Rómából? — 3. Tiszteli-e Szűz Máriát? — A régi hithirdetők ugyanis ezt a három ismertetőjegyet tanították meg nekik. Kiderült, hogy több ezren élnek a környéken, és nemzedékről-nemzedékre adták át a hitet a családokban és megkeresztelték gyermekeiket. Tökéletesen tudták latinul a keresztelés formáját, szövegét (Magyar Kurir, 1981. febr. 14. — 71. évf. 36. szám, 2. o.).

Minden évben januárban van egy hét, amikor a világ keresztényei az egységért imádkoznak. Ezt az egységre-törekvést nevezik *ökumenizmusnak*. Cél, hogy a megkereszteltek egyetlen egy egyházba tartozzanak, mivel Jézus csak egyetlen igaz egyházat alapított. Az utolsó vacsorán mondott beszédében-imájában — mintegy végrendeletképpen — arra kérte a mennyei Atyát, adja, hogy tanítványai és akik szavukra hinni fognak, egyek legyenek (Jn 17, 20—24).

Ezzel szemben a valóság az, hogy szinte megszámlálhatatlan „egyház" létezik. — Nem a helyi egyházakról van szó, mint amilyen volt a korintusi vagy az efezusi; vagy mai példával élve: a „magyar egyház", a „lengyel egyház" stb. ...hanem gondolva az 1054-es nagy egyház-szakadásra, amikor Keleti és Nyugati Egyház jött létre, vagy a még fájdalmasabb nyugati reformációs (egyház)-szakadásra 1517-ben, amikor a protestáns egyházak váltak ki a nyugati vagy római egyházból. — Ki ne hallott volna Magyarországon Református Egyházról, Evangélikus Egyházról, Baptista Egyházról, Anglikán Egyházról, vagy az abból kivált Metodista Egyházról, a Szabad Egyházak Tanácsához tartoznak nálunk az adventisták, pünkösdisták, nazarénusok, ókatolikusok, őskeresztények, Isten egyháza, Élő Isten gyülekezete, Szabad keresztények, Keresztény Testvérgyülekezetek stb.

Kb. 600 szekta van.

Egészen különleges helyet foglalnak el az unitáriusok, akik nem hisznek a Szentháromságban, így Jézus istenségében sem, s így nem is tekinthetők kereszténynek.

Jézus ezt mondta: „*Péter vagy, erre a sziklára építem egyházamat*" (Mt 16, 18). — Tehát Jézus egyetlen egyházat alapított. — Mi a megoldás?

Vagy a sok közösség közül, amelyek magukat egyháznak nevezik, csak egyetlen egy valóban egyház, vagy mindenki ezek közül egyetlen egyházba tartozna, csak nem egyformán? Volna, aki teljesen, volna, aki csak részben?

Az eddig felsoroltakat egyetlen közös néven nevezhetjük: mindnyájan keresztények. Mit jelent ez? Azt, hogy mindnyájan részesültek érvényesen a keresztség szentségében. (Számukat mintegy 1500 millióra, vagyis másfél-milliárdra tehetjük.) A maga módján mindegyik közösség Krisztus követőjének vallja magát, ezért krisztusiak, vagyis keresztények. — Van-e más közös vonásuk ezeknek az „egyházaknak", egyházi közösségeknek, vallási felekezeteknek, csoportoknak, szektáknak? — Van! Lényegében azonos Bibliájuk van, és ezt a Szent Írást, Isten könyvének tartják. — És miben térnek el egymástól? Éppen ennek a Szent Könyvnek, a Bibliának értelmezésében! Majd ennek következtében egészen eltérő gyakorlat alakult ki a különböző „egyházakban", egymással szemben ellenséges magatartást vettek fel, megfogyatkozott a szeretet és egyik a másik, vagy egyik a többi ellen dolgozott.

Nagy és nehéz kérdés: hogyan oldható fel a sok-sok felgyülemlett ellentét? Meg lehet-e szüntetni a sok-sok különbözőséget? — A II. Vatikáni Zsinat (1962—1965) ezt tűzi ki feladatul. A II. Vatikáni Zsinat határozatot hozott az egységre törekvésről, idegen szóval: az ökumenizmusról. Jézus nemcsak egy egyházat, hanem egységes egyházat alapított. S ma, akármilyen tágan is értelmeznénk a különböző keresztények csoportjait, mint egy egyházhoz tartozókat, egységesnek semmiképpen nem lehetne őket nevezni! — Az evangélium többek között éppen ezért nem terjedhet kellőképpen, mivel a keresztények megosztottak, és különbözőképpen hirdetik az egyetlen jézusi tanítást.

Az egység megvalósulásának mikéntje ma még titok. „E titoknak végső mintaképe és létrehozó elve a személyek egysége a Szentháromság egy Istenben: az Atya és a Fiú egysége a Szentlélekben."

(Határozat az ökumenizmusról I. fejezet, 2. p.) Mert különböző az Atya és a Fiú. A Fiút küldi az Atya, az Atyát nem küldi a Fiú... de minden különbözőség ellenére csodálatos egység uralkodik a három Személy között. — Ennek megfelelően nem kellene teljesen ugyanolyannak lenni katolikusoknak, ortodox kereszténynek (ők az ún. „görög-keletiek") és a protestánsoknak, (de) viszont szeretetben, egységben kellene élniük és működniük.

Mi a lényeg? — Hogy *minden keresztény* a Szentháromság egy Istent imádja! — Jézust vallja Úrnak és Megváltónak!
Egy hitvallást (Hiszekegy...) fogadjanak el!
Közös istentisztelet legyen...
testvéri egyetértés legyen!

Mi a lényegtelen? — Pl. hogy milyen színű és szabású a papok, lelkipásztorok ruhája!
Harangoznak-e és mikor?
Ima közben keresztbe fonják karjukat, vagy összekulcsolják kezüket: mindegy!
Az elnevezésük (pl.: görög-katolikus vagy római katolikus).

Eddig azt hangsúlyoztuk, ami különválasztott, ami másképp volt náluk, mint nálunk. — Most *azt kell hangsúlyozni, ami közös* itt is, ott is! — Ilyen a szent *keresztség:* egyenértékű a katolikus, az ortodox, a protestáns keresztség! Egyformán érvényes!

A Szentírás, a Biblia — Ugyanaz a négy evangélium van minden keresztény egyháznál, azonos tartalommal!

A Miatyánk és a Hiszekegy!
Ugyanazok *a zsoltárok!*
Ugyanazt ünnepeljük Karácsonykor (és), Húsvétkor és Pünkösdkor!

Kell tudni *együtt imádkozni!* — Egyes katolikusok talán furcsának találják, hogy belépjenek református vagy evangélikus templomba, hogy ott a „másvallásúakkal" együtt imádkozzanak... Vegyük tudomásul végre: szabad együtt dicsérni az Istent! — Ha évszázadokon keresztül együtt káromolhatta kocsmákban, laktanyákban vagy máshol a különböző keresztény vallású ember az Istent, akkor együtt imádni, dicsőíteni nem lehetne?!

S itt érkeztünk el a mulasztásokhoz: mily keveset tettünk eddig az egység érdekében! S hányszor voltunk szeretetlenek, előítélettel teltek! — Bűnbánatot kell tartanunk, bocsánatot kell kérnünk!

Bocsánatot kell kérnünk Istentől és bocsánatot kell kérnünk nem-

katolikus keresztény testvéreinktől is. — Nem szabad többé egymást szidnunk, egymást lenéznünk! — s z e r e t n ü n k kell egymást! — hiszen Isten maga a szeretet (1 Jn 4, 8) és mi az Istennek vagyunk a gyermekei!

A gyakorlati életre adott jó tanácsot XXIII. János pápa: „ne azt keressük, ami elválaszt bennünket egymástól, hanem azt, ami összeköt."

Meg kell ismernünk egymást!

El kell mennünk a másvallásúakhoz!

Meg kell hívnunk a másvallásúakat!

S amit lehet, csináljunk közösen (Pl. Bibliát kinyomatni!).

Ne szégyeljünk tanulni egymástól!

Ha mindezt megtettük, próbáljunk megújulni és egyre jobb keresztények lenni! — A katolikus legyen egyre jobb katolikus! A református legyen egyre jobb református! Az evangélikus legyen egyre jobb evangélikus! — Mert ezáltal mindannyian közelebb jutunk Krisztushoz, és minél közelebb leszünk Krisztushoz, annál közelebb kerülünk egymáshoz is! — Hiszen kereszténynek lenni, annyit jelent, mint krisztusinak lenni!

Befejezésül egy jó tanács: Nagyon sokat imádkozzunk azért a krisztusi egyházért, amely egyszerre lesz katolikus, vagyis amilyennek Jézus akarta!

Mondjuk buzgó szívvel: legyen meg a Te akaratod!

Az egység nem jelent megalkuvást, hanem szoros ragaszkodást Jézus Krisztushoz!

Nagy Szent Leó pápa így szólt hozzánk:

„Urunk, Jézusunk szolgálatában állunk, és büszkék vagyunk, hogy követhetjük őt. Ne feledjétek, szégyen volna elhagyni királyi zászlaját!"

Statisztika a keresztények vallási megosztottságáról:

Magyarországon:	Római katolikus kb.	6 millió 700 ezer
	Református kb.	2 millió 300 ezer
	Evangélikus kb.	430 ezer
	Görög-keleti kb.	40 ezer
Keresztények összesen:		9 millió 470 ezer

PÁL ÉS ATHENAGORÁS KONSTANTINÁPOLYI PATRIORKA

(Ebben a számban szerepelnek a különböző szekták vagy ún. „szabad-egyházak", mint pl. a baptisták, metodisták, ádventisták, nazarénusok, szombatisták stb. többségét a fent említett egyházak valamelyikében keresztelték meg és később sodródtak ezekhez a kislétszámú gyülekezetekhez.)

A nem-keresztények közül legszámottevőbbek a zsidó vallású magyar állampolgárok. A Magyar Hírlap 1974. okt. 26-i száma alapján 100 ezerre tehetjük.

Magyarország összlakossága 1982. jan. 1-én: 10 711 000
(keresztény + zsidó: 9 570 000)

A maradék 1 millió 141 ezer ember vagy más-vallású, vagy megkeresztelt, de ateista; vagy megkereszteletlen, ill. vallás nélküli.

A VILÁGON: *Római katolikus* a világ összlakosságának 18,3%-a
1976-ban 724 millió 434 ezer volt a róm. kat.
1979-ben 794 millió
1982-ben 830 millió (kb.)

A Református Világszövetség kb. 60 millió reformátust fog össze.

Evangélikus 1979-ben:	70 millió 498 517 volt.
Anglikán — 1980-ban:	65 millió
Baptisták kb.	40 millió (Ebből 29 millió az USA-ban)
Egyéb protestánsok kb:	170 millió
Ortodox keresztények:	180 millió
Összes keresztény kb.	1 milliárd 435 millió

ÉVKÖZI 3. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Jón 3, 1—5, 10)
Az Úr másodszor is szólt Jónáshoz: „Kelj fel, menj el Ninivébe, a nagy városba, és hirdesd azt, amit majd mondok neked!"

SZENTLECKE (1 Kor 7, 29—31)
Aki felhasználja a világ dolgait, mintha nem élne velük, mert ez a világ elmúlik.

EVANGÉLIUM (Mk 1, 14—20)
János elfogatása után Jézus Galileába ment, s ott hirdette az Isten evangéliumát: „Beteljesedett az idő, és már közel van az Isten országa. Tartsatok bűnbánatot, és higgyetek az evangéliumban".
Amikor Jézus a Galileai tó partján járt, látta, hogy Simon és testvére, András — halászok lévén — épp hálót vetnek a vízbe.
Megszólította őket: „Gyertek, kövessetek, és emberek halászává teszlek benneteket". Rögtön otthagyták hálójukat és csatlakoztak hozzá. Alig ment valamivel tovább, megpillantotta Jakabot, Zebedeus fiát és testvérét, Jánost, amint a hálót szedték rendbe a bárkában. Őket is mindjárt meghívta. Erre ott hagyták apjukat, Zebedeust halászlegényeivel a bárkában, és a nyomába szegődtek.

A szentmise és az Eucharistia

A Japánban működő jezsuita atya, *Nemeshegyi Péter* írja: Jézus semmit sem tett azért, hogy önmagát gazdagítsa, dicsőítse, vagy védelmezze. Minden gondolata, tette másokra irányult, másokat gazdagított. Nagyszerűen fejezi ki ezt az utolsó vacsora, ahol mások ételévé lett. Léte kiöntött, odaadó élet. Az emberekért, az Atyáért. Jézus élete a tiszta elfogadás és a teljes odaadás".

Az evangéliumoknak egyik szép esemény-sorozata az apostolok meghívása. — Galileában, ebben az északi tartományban, kezdi Jézus kiválasztani leendő apostolait. A Galileai-tenger azonos a Genezáreti tóval (amelyet néha Tibériás-tó néven is emlegetnek), 21 km hosszú, legnagyobb szélessége 10,5 km, egész területe 170 km², halakban rendkívül gazdag, édesvizű tó, igen szép és a környéke is termékeny. — Jézus hívja ezeket a férfiakat, és ők mennek, követik őt. — Mindenkit í g y nem hívott. Az üdvösségre mindenkit hívott, ilyen közvetlen munkatársnak csak tizenkettőt választott ki, majd azóta a papokat és a szerzeteseket. Azért is nevezik ezeket „hivatások"-nak, mert hívta őket valaki, különleges módon, egész életre szólóan.

Az igazi keresztény embernek, akár pap, szerzetes, vagy „laikus" hivő, egyaránt kedve támadhat Krisztust szorosan követni, szolgálatába állni. Hogyan hívja az egyszerű világi híveket Jézus? — Hívja-e őket, és mikor?

Hívja. — Minden vasárnap hívja őket. — Várja őket, hogy egy órát meghittebb közelségben töltsenek el vele... Hallgassák meg őt... találkozzanak vele... sőt: egyesüljenek vele a szentáldozásban. — Éljék át Jézus nagycsütörtöki szentmiséjét, nagypénteki, golgotai keresztáldozatát, húsvétvasárnap-hajnali föltámadásának örömét, valóságát.

Szentmisére hívja a mai kor keresztény embereit, templomba, az Isten házába hívja, isteni lakomára invitálja őket.

Az ős-keresztények „Eukarisztiának" nevezték a szentmiseáldozatot. „Eukarisztia" a görög „eukharisztein" szóból származik, amelynek jelentése: h á l á t a d n i; eu = jól, kharisz = ajándék; az ember, aki jó ajándékkal megajándékozottnak érzi magát, az hálás. (Lásd: Teológiai Kisszótár 194. o.)

Az oltáriszentséget eukarisztiának nevezzük. Jézus az eukarisztiát nagycsütörtökön alapította, rendelte, s azóta az egyház a szentmiseáldozat kereteiben ünnepli az eukarisztiát a földkerekség legkülönbözőbb pontjain, szinte a napnak minden percében, másodpercében.

„Az egyház ugyanazt cselekszi, mint Jézus az utolsó vacsorán. Az oltárra helyezett kenyér és bor fölött elimádkozza a pap a nagy dicsőítő, hálaadó és áldozati imádságot, amelyet eukarisztikus imádságnak, vagy kánonnak nevezünk. Közben átváltoztatja a kenyeret Krisztus Testévé, a bort Krisztus Vérévé, majd kiosztja a szent

eledelt." (Lásd: Herder Katekizmus Róma—Freiburg—Bécs, 1958. 147. o.)

A szentmisében Krisztus a Főpap, a pap az ő eleven eszköze. — Mielőtt Jézus meghívta volna személyesen apostolait, már „hirdetni kezdte Isten evangéliumát" (Mk 1, 14). Elsősorban hitet kért övéitől. A szentmise-áldozaton való részvétel a hivő embereket illeti.

Csak a hitből élő ember számára átélt valóság Jézus szentségi jelenléte. — A hit mellett megtérést is kíván Jézus. A mai evangéliumi szakaszban hangzik el a hamvazószerdai második hamvazási formula: „Tartsatok bűnbánatot, és higgyetek az üdvösség jóhírében!" A megtérés (Az Istenhez térés) és a bűnbánat teszi alkalmassá az embert, hogy áldozhasson, személyesen találkozhasson a szentmisében az Isten Fiával. Itt kapcsolódhatunk bele az áldozatba, mert a bűnről lemondani, bűnbánatot tartani, részünkről áldozatot jelent. Sok embernek már maga a megjelenés, a jelenlét is áldozat árán lehetséges csak. — Idős, fáradt, kicsit beteges, távol lakik a templomtól, éppen vendége érkezik, rossz az időjárás, és ő mégis elmegy a vasárnapi szentmisére: áldozat! — Valami kevés anyagival is hozzájárul a templom kiadásaihoz, ez is áldozat, de a döntő a lelki áldozat: Istent választom, nem a bűnt!

Jézus Krisztus a szentmisében tehát Főpap, Áldozat és Eledel. Ha mi bekapcsolódunk a szentmise-áldozatba, akkor részesülünk a krisztusi papságból (hívek általános papsága!) — életünk áldozatait Jézus keresztjéhez kapcsolhatjuk, és Szent Testével és Vérével táplálhatjuk magunkban jelen és már jövő örök életünket is. — *Csodálatos lehetőség!* —Ha sokan felismernék ezt, tündöklőbb jellehetne egyházunk a világban!

Még manapság is hallani olykor ezt a kijelentést: *szentmisét hallgattam*... pedig nem hangverseny az, hogy „hallgassuk"! — Természetesen van helye benne a hallgatásnak is, amikor a tanító rész olvasmányai következnek (bár ezeket is olvashatják a hívek közül kiválasztott „lektorok" vagyis felolvasók).

A szentmisébe bele kell kapcsolódni! — *A szentmisén részt kell venni!* — Ez a tevékeny részvétel bizonyos mozdulatokból, figyelésből, válaszokból, közösen mondott imádságokból, együtt zengett énekekből, vonulásokból (felajánlási körmenet, áldozáshoz vonulás, gyertyás körmenet, feltámadási, úrnapi körmenetek, virágvasárnapi vonulás a barkával, hamvazáshoz, balázs-áldáshoz menetel stb.) áll.

Leonardo da Vinci egyik leghíresebb műve a Milánóban levő „Utolsó Vacsora" c. festménye. A mű, sajnos, nagyon megrongálódott. Élénk színei elszürkültek, penészesek lettek; határozott vonalai elmosódtak; a ragyogó szemek, arcok elhomályosultak. — S mintha valami hasonló történne a kép eszmei mondanivalójával is. Valamikor, amikor Leonardo da Vinci a képet festette, eleven volt az Oltáriszentségbe vetett hit; eleven volt az oltáriszentségi élet, a szentmise. Most pedig sok helyen elhidegültek az emberek. Semmit sem mond nekik az átváltoztatás; nincs szükségük a szentáldozásra, Krisztus áldozatára; szent útravalóként sem kell nekik a kenyér és a bor színében jelenlevő Krisztus. — Tudatosítanunk kell újra és újra a szentmise, a szentáldozás értékét.

Tőle eltávolodó útjainkat vissza kell fordítanunk!

Az Istent mindig is kellett közösségileg tisztelni, imádni. A szentmise nem *magán-ájtatosság*, hanem *közösségi istentisztelet!*

Erre a közösségi jellegre utalhat a búzakenyér is, amely sok-sok búzaszemből jött létre és alkotott egy egészet. Egy szem búzából nem lehet kenyeret sütni. — Hasonlóképpen, a borhoz is sok-sok szőlőszem szükséges, egy szem szőlőből nem készülhet bor. — Így kell a sok-sok egyedi kereszténynek is egyetlen hálaadó közösséggé kovácsolódnia, és a szeretetben egybefonódnia Isten dicsőségére.

G. Duffner szép könyörgésével kérjük: „Szentségi Jézusom, a kenyér, amit oltárodon magam előtt látok, a világ egy kis darabja, de a világhoz tartozik, mint én magam is. Ez a kenyér átváltozott; az történt vele, amit a világgal akarsz tenni lelkileg. Haláloddal és feltámadásoddal ugyanis új életet adtál a világnak. Életet, amely képes arra, hogy a világot átalakítsa, jobbá, szebbé, istenivé tegye.

Add, Uram, hogy lakomád kenyere engem is átalakítson, hogy jobbá-alakulásommal én is hozzájárulhassak a világ megváltoztatásához."

*

Bartalis János:

Csillagok közt elvegyülünk

Mező, fényeskedj!
Csillogó aranykert.
Nagy hűségemben el ne hagyj!
Rád borulok, szent kereszt.

Mező, ragyogó sugár.
Árva földnek lüktető szíve.
Légy enyém, bús határ!
Könnyekkel kirakott
templomi terítő.

Mező, ékesség.
Örök-nagy békesség hantja vagy.
Rögödön szántnak vagy kaszálnak.
A sírban apáink nyugosznak.

Mező, boldogságos arc.
Virágszem, búzaharc.
Fájdalmas lucernakoszorú.

Dalolva megyünk virágaid között.
Állnak a keresztek sorban.
De izmunk feszül.
Zendül a szerszám
s a kasza pendül.

Mező, áldott teríték.
Úrnak nagy asztala.
Szent áhítattal járulunk eléd.
Meggyónva és leborulva.

És akkor — Mező!
(Kis-kis édesanya,
sohase mostoha.)
Egy utolsó este
szomjasan nézünk majd
némán fel az égre.

Borodból iszunk.
Kenyeredből törünk.
Az élettel számot vetünk.
Csillagok közt elvegyülünk.

ÉVKÖZI 4. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (MTörv 18, 15—20)
Neked prófétát támaszt az Úr, körödből, testvéreid közül, mint engem, őrá hallgassatok. Pontosan ezt kívántad az Úrtól, a te Istenedtől a Hóreben, egybegyűléstek napján, amikor azt mondtad: „Nem hallgatom tovább az Úrnak, az én Istenemnek hangját s nem nézem tovább ezt a hatalmas tüzet, nehogy meghaljak!" Erre így szólt hozzám az Úr: „Helyesen beszéltek. Prófétát támasztok nekik testvéreik köréből, mint téged; neki adom ajkára szavaimat, s ő mindent tudtukra ad, amit parancsolok neki." Ha valaki nem hallgat szavaira, amelyeket az én nevemben hirdet, akkor magam leszek, aki számadást kérek attól az embertől. Annak a prófétának pedig, aki egyetlen olyan szót is merészel hirdetni a nevemben, aminek a hirdetésével nem bíztam meg, vagy aki más istenek nevében beszél, az ilyen prófétának meg kell halnia.

SZENTLECKE (1 Kor 7, 32—35)
Azt szeretném, ha mentek volnátok a gondtól. A nőtlennek arra van gondja, ami az Úré: hogyan járjon az Úr kedvében. A nős azonban világi dolgokkal törődik: hogyan keresse felesége kedvét, ezért meg van osztva. A nem házas asszony és a szűz arra gondol, ami az Úré, hogy testben és lélekben szent legyen, míg a férjes nőt a világi dolgok kötik le: hogyan járjon férje kedvében. Ezt javatokra mondom, nem azért, hogy tőrbe csaljalak, hanem, hogy feddhetetlen életre és az Úrhoz való osztatlan ragaszkodásra segítselek titeket.

EVANGÉLIUM (Mk 1, 21—28)
Jézus tanítványaival betért Kafarnaumba. Itt szombaton mindjárt elment a zsinagógába és tanított. Tanításával ámulatba ejtett mindenkit, mert úgy tanított, mint akinek hatalma van, nem úgy, mint az írástudók.
A zsinagógában volt egy tisztátalan lélektől megszállt ember. Ez ilyeneket kiabált: „Mi közünk egymáshoz, názáreti Jézus? A vesztünkre jöttél. Tudom, ki vagy: Az Isten

Szentje." Jézus ráparancsolt: „Hallgass és menj ki belőle!" A tisztátalan lélek erre össze-vissza rángatta az embert, aztán nagy kiabálás közepette kiment belőle. Mindnyájan elcsodálkoztak. „Ki ez? — kérdezgették. Tanítása egészen új, s akkora a hatalma, hogy még a tisztátalan lelkeknek is tud parancsolni, s azok engedelmeskednek is neki." Hamarosan elterjedt a híre Galilea egész vidékén.

Isten rendelése a papság

A papokról mindig beszéltek. Gyakran tették meg regények, filmek, színdarabok szereplőjének, vagy főszereplőjének. — Igaz, sokkal többször negatív figuraként, mint pozitív hősként.

Sokszor tudatosan gúny tárgyává teszik őket. Hitler mondta Rauschningnak: Bismarck ostobaságot követett el, amikor kultúrharcot kezdett a papok ellen. Nagyobb eredményt lehet elérni, ha a papokat nevetség és megvetés tárgyává teszik... Így a papságról fogalmat alkottak olyanok is, akik nem vallásosak, és akik élő, eleven papi személlyel, vagy szerzetessel nem is beszélgettek soha.

A papi hivatást választó férfiak többsége nem közéleti ember olyan értelemben, hogy rádióban, újságokban, televíziós adásokban sokat szerepelnének. Annak ellenére, hogy közösségi emberek, egy-egy emberi közösséget vezetnek, illetve szolgálnak, mégis kissé visszavonultan élnek. Még a vallásos emberek egy része is kissé idegenül szemléli őket. Talán a kis lélekszámú községek azok, ahol a legközelebb kerülhet az emberekhez. Sajnos az ilyen helyekről az újabb időkben a püspökök már elhelyezik a papot, mivel egyre kevesebben vannak és vagy nagyobb településeknek jut belőlük egy-egy, vagy több kisebb helység kap egyetlen papot, s ezekben sem tud a hívek közt lenni egész héten át, hanem csak vasárnapokon, akkor is csak rövid időre.

Mindezek után nem kell csodálkozni azon, hogy az emberekben a papokról alkotott kép hiányos és hamis. — Hiszen a sok negatív irodalmi ábrázolás legtöbb esetben nem felel meg a történelmi hűségnek. (Pl. Mikszáth Kálmán: Különös házasság c. regénye és a belőle készült film.)

Azt nem lehet állítani, hogy a papság soraiban nem akadtak olyan egyének, akik nem álltak hivatásuk magaslatán.

Tudásuk, képzettségük? — Átlagon felüli: főiskolát, akadémiát, egyetemet végeztek. Közülük sok előbbre vitte a tudományt, a kultúrát, a művészetet, az irodalmat (Gondoljunk a magyar Jedlik Ányosra, aki Pozsonyban 1831-től a természettan, a természetrajz és mezőgazdaságtan tanára, 1840-től pedig a pesti egyetemen a fizika tanára, a legjelentősebb találmánya a dinamó — 1861-ben s ezzel 6 évvel megelőzi Siemenst, akit tévesen neveznek sok helyen a dinamó első feltalálójának. Vagy említsük a nyelvzseni Pázmány Pétert?!) — A legnagyobb azonban bennük nem csupán a kultúra szolgálata, hanem a lelkek szolgálata!

De a katolikus keresztény papság igazi lényege, hogy Isten akaratából, a lélek krisztusi hívására igent felelve szolgálja az embereknek az Istennel való élő kapcsolatát. — Isten népét tanítja, irányítja és segíti megszentelődésüket. A szó legnemesebb értelmében szolgálja őket. Azt teszi, amire senki sem képes e földön: a kenyeret és bort Krisztus Testévé és Vérévé változtatja Istentől kapott hatalmánál fogva, szentségeket szolgáltat ki, krisztusi örömhírt (evangéliumot) hirdet, tanít.

A római egyházmegye papjaihoz szólt 1978. szept. 7-én, rövid pápasága alatt *I. János Pál pápa.* Ebben a beszédében egy élményét mondta el: „Láttam egyszer a milánói állomáson egy hordárt: fejét az oszlophoz támasztott szenes-zsákra hajtva, boldogan aludt... A vonatok fütyülve indultak ki és nagy kerékcsikorgással érkeztek; a hangszórók állandó tudósításokkal növelték a hangzavart; a tömeg zajos zsibongással jött-ment — de ő csak aludt. Mintha azt mondta volna: „Csináljatok, amit akartok, de nekem nyugalomra van szükségem". Valami hasonlót kell tennünk nekünk, papoknak is. Körülöttünk állandóan mozognak és beszélnek emberek, újságok, rádió és televízió. Papi mértéktartással és fegyelemmel azt kell mondanunk: „Én, aki az Úr papja vagyok, bizonyos határokon túl nem létezem; egy kis csöndet kell biztosítanom a lelkem számára; elszakadok tőletek, hogy egyesüljek Istennel" (Benkő Antal: Három pápa, 71). — Illetőleg imádságos csendjének az is a célja, hogy másokat is egyesíthessen Istennel.

A papság alapítója maga Jézus Krisztus időszámításunk első századának első felében. Személyesen hívja meg azokat a férfiakat,

akiket kiválasztott. Éveken át tanítja őket, majd hatalmat ad nekik a Gonosz Szellem felett, gyógyító és egyéb csodatevő erővel ruházza fel őket:

„*Menjetek és hirdessétek: Közel van a mennyek országa. Gyógyítsatok betegeket, támasszatok föl halottakat, tisztítsatok meg leprásokat, űzzetek ki ördögöket...*" (Mt 10, 7—8).... „*Ha valaki nem fogad be titeket és szavatokra sem hallgat, menjetek ki a házból, még a városból is, és rázzátok le a port lábatokról. Bizony mondom nektek: Szodoma és Gomorra földjének tűrhetőbb sorsa lesz az ítélet napján, mint annak a városnak*" (Mt 10, 14—15).

Mt 28, 19—20-ban ezeket mondja Jézus: „*Menjetek... tegyetek tanítványommá minden népet, keresztteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevére, és tanítsátok meg őket mindannak megtartására, amit parancsoltam nektek. S én veletek vagyok mindennap, a világ végéig.*"

Amikor föltámadása után megjelenik a tanítványoknak, így szól: „*Vegyétek a Szentlelket! Akinek megbocsátjátok a bűneit, az bocsánatot nyer, s akinek megtartjátok, az bűnben marad*" (Jn 20, 22—23).

Jézus az apostolokat személyes megbízottaivá tette (Előd: Dogmatika, 560. o.). „*Aki titeket befogad, engem fogad be*" (Mt 10, 40).

A Szentírás tanúskodik róla, hogy az apostolok továbbadták ezt a hatalmat, vagyis papokat „szenteltek": „*Az egyházak élére elöljárókat rendeltek és imádkozva, böjtölve az Úr oltalmába ajánlották őket*" (ApCsel 14, 23).

— A papság tehát nem önmagát találta fel, és ajánlja magát az embereknek, hanem isteni rendelésből vannak.

„*Prófétát támaszt néked az Úr, a te Istened, a te saját nemzetségedből s a te testvéreid közül...*" — hangzik a mai első olvasmányban. Tehát egyfelől isteni hívás, küldetés, és hatalommal való felruházottság létezik; másfelől: gyarló emberi természet, evilágiság, hiszen nem földöntúli lények a papok, hanem testvérei közül, saját nemzetéből, saját korának társadalmából származó emberek.

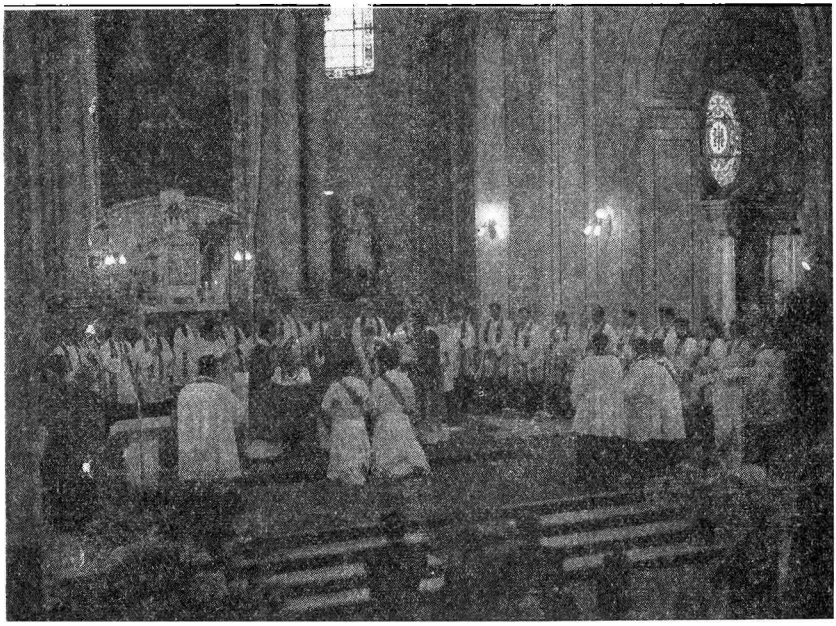
Mi következik mindebből? — Részben az, hogy mindég hatékonyan fognak működni Isten felszentelt papjai, és munkájukat teljesen megsemmisíteni sohasem lesz képes a sátán, legfeljebb károkat okozhat. (Lásd a mai evangéliumban: „*Mi közünk egymáshoz, názáreti Jézus?*" — szól a gonosz lélek az általa megszállt emberből, akit Jézus végül is elhallgattatott.)

Másrészt viszont magán viseli korának hibáit. Gyenge közösség-

ből gyenge pap kerül ki. Materiális környezetből anyagias pap. — Kényelemszerető családból, puhány Isten-szolgája, és így tovább. — Van egy régi közmondás! minden népnek olyan papja van, amilyent megérdemel."

Előfordul, hogy egy közösség nincs megelégedve papjával. Ilyenkor mindig tegyék fel a kérdést: milyenek vagyunk? Különbek? Adott már a mi közösségünk papot? Netán a mostaninál különbet? — Nem mi juttattuk bele szabálytalanságokba helytelen követelődzéseinkkel? — Nem vagyunk mi is részese, hogy idegei meggyengültek? — Gondjai után érdeklődtünk, segítségünket felajánlottuk neki, vagy csak kritikára futotta időnkből?

Milyen legyen a jó pap? — Polihisztor legyen? (minden tudományban jártas, sokoldalú, egyetemes tudós) — Vagy, ha nem is polihisztor, de *legyen jó* pszichológus (jó ember- és lélekismerettel rendelkező személy), *legyen jó* szervező; *legyen kiváló* pedagógus-hitoktató; *legyen jó* pénzügyi szakember, aki a hívek adomá-

PAPSZENTELÉS

nyait, a templom és egyházközség minden bevételét jól kamatoztatja, helyesen használja fel; *legyen* — szükség esetén — anyagbeszerző, pénztáros, könyvelő, műszaki ellenőr; barátságos hivatalvezető és irodavezető, aki mindig megtalálható; legyen jó gyóntató; ismerje a liturgiát és szabályosan, lelkiismeretesen, felemelő módon végezze, arra mindig jól felkészüljön és előkészüljön. — Az egyházi ünnepségeket, nagyszabású körmeneteket, (nagy ünnepek, úm. húsvét, karácsony, templombúcsú, bérmálás, pünkösd-fogadás stb.) jól szervezzen meg. — *Értsen* a kicsinyek nyelvén (óvódások, kisiskolások, elsőáldozók esetén); *értsen* a serdülők nyelvén (felsőtagozatosok és középiskolások, bérmálandók esetén); *értsen* az ifjúság, a fiatalság nyelvén (főiskolások és egyetemisták, házasságra készülő jegyesek); *értsen* a fiatal házasok, fiatal szülők nyelvén, adjon jó eligazítást családi ügyekben, gyermeknevelési problémákban! — *értsen* a felnőttek nyelvén — férfiakén és nőkén egyaránt; *értsen* az öregek nyelvén (idősek, betegek, anyósok, apósok nyelvén); *Értsen* a buzgók és a lanyhák vezetéséhez, találja meg a helyes hangnemet a hivőhöz és hitetlenhez; analfabétához, műveletlenhez, tanulthoz, érettségizetthez, diplomás emberhez. — Vagyis, amint Szent Pál mondja: *legyen mindenkinek mindene!* (Lásd: 1 Kor 9, 22.!)

Mindamellett imádságos, jámbor, szelíd, türelmes legyen. Olvasott ember, („a jó pap holtig tanul" — közmondás megvalósítója) jártas a világ és társadalom problémáiban, legyen műszaki érzéke is, hiszen vetítenie kell, magnetofont, lemezjátszót, hangerősítőt és más elektromos készüléket, gépet kell használnia, kezelnie.

VAN-E ILYEN EMBER? — Mert ennél sokkal többet nem várnak el egy paptól, de legalább ennyit, igen! — Csodálkozunk-e, hogy egy papi ember nem mindig tud mindezen a követelménynek megfelelni?

Az Isten, az Egyház, a Szentírás hogyan segít, mit ajánl a papi embernek, hogy ezt a sokrétű feladatát legalább megközelítően mégis el tudja látni? — A mai szentmise szentleckéjében kapunk erre a kérdésre feleletet: *Testvéreim! szeretném, ha gond nélkül lennétek. Aki Istenért vállalja a nőtlenséget, arra van gondja, ami az Úré...* — Így, Szent Pál apostol.

Az Egyház közel kétezer éves történelmében a papság zöme vállalta és vállalja ma is a nőtlenséget, vagyis, hogy a családi gondoktól mentesen, egy sokkal népesebb családot, hívei seregét

vezesse, tanítsa, gondozza, nevelje. — A sokszor oly titokzatosnak beállított cölibátus (papi nőtlenség) titka ennyi csupán.

Nem lehet meghatottság nélkül olvasni annak a *szlovén, celjei munkásnak a levelét*, aki 1966-ban azt írja, szegény vagyok, de mégis szeretnék valamit adni az egyházamnak. Olvastam, hogy Dakovón felszenteltek papnak egy világtalan kispapot. Kérdezi, hogy olyan fokon van-e nálunk az orvostudomány, amely lehetővé tenné a szemátültetést.

„Szívesen meghoznám ezt az áldozatot, írja, azért, hogy a Világosság Atyja a gyermekeim közül egynek megadná a papi hivatást" (Hitélet, 1967. január 12).

Becsüljük meg papjainkat, neveljünk jó papokat, imádkozzunk a meglevőkért és segítsük őket, hogy lehessenek sziklaszilárdak, lehessenek „acélember"-ek, mint amilyennek Sík Sándor, a nagy magyar katolikus papköltő látta:

Sík Sándor:

Az acélember

(Ének a sürgönypóznáról)

Áll, egyenes, egymagán
Az acélember a hegy homlokán.

Széttárva karcsú, hosszú karjai,
A kábelek kígyóit tartani.

Nem görnyedez és nem erőlködik:
Áll és feszül és hordja terheit.

De hűvös feje túl a drótokon
Hosszan elnéz a nyúlós utakon.

Lát embereket és országokat,
Bolond és keserű látásokat:

Az éhes ember néma ráncait,
Dokkok penészes árusáncait,
Országhatárok inga-táncait,

És hall, hazug és gyilkos hangokat:
Boxhősöket, bárokat, bankokat,
És népgyűléseket és tankokat.

Az eszme önmagára-lázadását,
A forradalmak bárgyú körfutását,
Az őrülések örök újulását.

A földgömb reng és ég a szemhatár.
Az acélember néz és konstatál.

Áll és szótalan az ég felé feszül:
Hordja a kábelt rendületlenül.

S ha olykor egy-egy holdas éjszakán
Ráül terhével a szörnyű magány,

S a látomások emlékeitől
Dereka már-már megroppanni dől:

Ilyenkor elég egy szempillantás:
A szomszéd hegyen másik óriás,

A harmadik ormon a harmadik
Hordozza látomása titkait.

Egy pillanat, egy közös rezzenés:
A három acélember összenéz.

Testvér — mondja az acélpillanat —
Tudom: gyengének lenni nem szabad.

Tudom: a mi törvényünk állani:
Mi vagyunk a Vezeték várai.

Nem tudjuk, honnan, nem tudjuk, kinek,
De rajtunk megyen át az Üzenet.

Az ismeretlen Ígét hordja vállunk.
Bennünket ideállítottak. Állunk.

ÉVKÖZI 5. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Jób 7, 1—4, 6—7)
Nem szolgálat az ember sorsa a földön? Olyan, mint a rabszolga, ki árnyékba vágyik, olyan, mint a napszámos, ki a bérét várja.

SZENTLECKE (1 Kor 9, 16—19, 22—23)
Hogy az evangéliumot hirdetem, azzal nem dicsekedhetem, hiszen ez kényszerű kötelességem. Jaj nekem ugyanis, ha nem hirdetem az evangéliumot. Ha önszántamból teszem, jutalmam lesz, ha nem önszántamból, csak megbízott hivatalnok vagyok. Mi tehát a jutalmam? Az, hogy mint az evangélium hirdetője ingyen nyújtsam az evangéliumot, s ne éljek az evangéliumban gyökerező jogommal.
Bár mindenkitől független voltam, mégis mindenkinek szolgája lettem, hogy minél többet megnyerjek.
A gyöngék közt gyönge lettem, hogy megnyerjem a gyöngéket. Mindenkinek mindene lettem, hogy mindenkit üdvözítsek. Mindezt az evangéliumért teszem, hogy nekem is részem legyen benne.

EVANGÉLIUM (Mk 1, 29—39)
Jézus a zsinagógából Jakabbal és Jánossal együtt egyenesen Simon és András házába ment. Simon anyósa lázas betegen feküdt. Mindjárt szóltak is neki. Odament hát hozzá, s kézen fogva fölsegítette. Erre megszűnt a láza és kiszolgálta őket. Napnyugta után, amikor beesteledett, odahordták hozzá a betegeket és a gonosz lélektől megszállottakat. Az egész város ott tolongott az ajtó előtt.
Sok beteget meggyógyított különféle betegségekből, és sok ördögöt kiűzött, de nem engedte őket szóhoz jutni, mert tudták, hogy kicsoda.
Hajnaltájban, amikor még sötét volt, Jézus elindult, és kiment egy elhagyatott helyre imádkozni. Simon és társai utána mentek, hogy megkeressék.
Amikor megtalálták, ezt mondták neki: „Mindenki keres." De ő így válaszolt: „Menjünk máshová, a szomszédos hely-

ségekbe, hogy ott is hirdessem az evangéliumot, hiszen azért jöttem ki." S bejárta egész Galileát, tanított a zsinagógákban, és ördögöket űzött ki.

Minden keresztény egyúttal küldött is

Suenens bíboros írja, hogy „az első keresztények, az a 3000 megtért, akik pünkösd reggelén befogadták Péter és az apostolok szavát, úgy jelennek meg az Apostolok Cselekedeteiben, mint — apostoli közösség, amely szorgalmasan hallgatja az apostolok tanítását; — testvéri közösség, amelynek táplálója a gyakori összejövetel és a sokféle emberi kapcsolat; — eukarisztikus közösség, amely megüli a Úr emlékezetét, „míg vissza nem tér"; — imaközösség, amely először a jeruzsálemi templomban gyűlik össze, később magánházakban.

Ezekről az uralkodó jellemvonásokról ismerték föl kezdetben az Egyházat. Hitelre méltóságának legfőbb jele az átélt testvéri közösség melege volt. „Nézzétek, hogy mennyire szeretik egymást" — mondták, akik figyelték őket.

Az evangélium hirdetése az Egyház egyik legfontosabb feladata. Jézus egyenesen ezért jött, Pál apostol pedig azt mondja: *„Jaj nekem, ha nem hirdetem az evangéliumot!"* — Különösen fontos azok felé, akik még soha nem hallották. Azok felé, akik nincsenek megkeresztelve, akiket még ezután kell elvezetni a hitre. — A hittérítés gondja, feladata végigkíséri az Egyház kétezer éves történetét. — Olyan fontos dolog ez, hogy nem elég évente csak egyszer szólni róla! Bár fontosságát jelzi az is, hogy minden esztendőben október harmadik vasárnapját világszerte ennek a gondnak szenteli egyházunk, mint „missziós-vasárnapot". Ekkor adományainkat ajánljuk fel a missziók segítésére!

Egyházunk természeténél fogva missziós-egyház. Misszió = küldetés; Krisztus *minden emberért* szenvedett és *mindenkiért* halt meg. Krisztus rábízta az egyházra, hogy az üdvösség jóhírét, örömhírét minden emberhez elvigye. Küldte apostolait, tanítványait, minden keresztény embert küld a még nem keresztényekhez, ez az isteni *küldetés*, ez az isteni *misszió*.

„Menjetek el az egész világra és hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek" (Mk 16, 15).

Az egyház tagjai, főleg papjai, és leginkább a missziós-papok, szerzetesek és szerzetesnők mindig is mentek, kezdvén Szamarián, Galileán és Judeán, Kisázsián, folytatva Egyiptomban, Európában, majd egyre távolabb Keleten, egyre mélyebben Afrikában, az „Újvilágnak" számító Észak- és Dél-Amerikába, majd a legkésőbb felfedezett földrészen: Ausztráliában, hirdették a krisztusi evangéliumot, és hirdetik ma is. Hatalmas feladat, *hatalmas munka! Az egyharmadánál tartanak.*

Volt idő, amikor úgy vélekedtek az emberek: ez a missziós atyák dolga, a hittérítőké. Pedig nem így van! „Mindenki, aki az egyházhoz tartozik, annak teljes értékű és küldetéssel is rendelkező tagja. Ebből következik, hogy ha az egyház missziós egyház, akkor ezt a feladatát is minden tagja által kell gyakorolnia." (A II. Vatikáni Zsinat tanítása, Bp. 1975. 275. old.)

Régebben ezt nehezebb volt megérteni, mert úgy gondoltuk: mindenki keresztény — legalábbis itt Európában —, s mindnyájan nem költözhetünk a Távol-Keletre, vagy Afrika őserdeibe, sivatagjaiba.

Manapság azonban, amikor a hitetlenség, hit-nélküliség, az Isten ügyével való teljes közömbösség Európa országainak mindegyikében fellelhető sok ezer embertársunknál; olykor megtalálhatók ezek az emberek rokonaink, munkatársaink, netán családunk körében, nyomban megértjük a feladat minden kereszténynyre kiterjedő voltát.

Újakat kell megtéríteni és régen megtérítetteket kell a hitben megtartani. Gigászi feladat! Milliók együttes, szívós munkájára, áldozatosságára van szükség.

Szent Pál messzemenően megértette ezt, amikor többször útrakelt és végigjárta hazáját, a környező országokat, átjött Európába, a Balkán, az Appenini (APPENNINO) félszigetre, s talán Spanyolországig, Hispániáig is eljutott.

Ma vannak országok, ahol örömmel látják a keresztény misszionáriusokat, s vannak, ahol nem adnak beutazási engedélyt, vagy éppen kiutasítják az ott-tartózkodókat.

Az evangéliumban elénk tárul, hogy *Jézus* párhuzamosan gyakorolta a felebaráti szeretetet és az evangélium hirdetését. Sok beteget meggyógyított, segített az embereken, *az egész embert* tekintette, testi-lelki javát akarta.

A missziósok hasonlóan cselekszenek: papok, szerzetesek, világi hitoktatók mellett orvosok, mérnökök dolgoznak segítőtársként. A missziós területen kórházakat, iskolákat létesítenek. Gyógyítanak, tanítanak, térítenek.

Jézus, földi életében mintegy példát adott a missziós tevékenységre. (Őt a mennyei Atya *küldte.*) Ő is küldött volt, ő is missziós volt. Amikor Péter anyósának meggyógyítását követően a kafarnaumiak marasztalják, és kérik, hogy ne menjen el városukból, ő így szól: „*Menjünk máshová, a szomszédos helységekbe, hogy ott is hirdessem az igét, hiszen ezért jöttem*" (Mk 1, 38). — Az Egyház szentjei mind érezték a felelősséget, hogy másokat is elvezessenek az Egyházba.

Billy Graham egy amerikai prédikátor az életét tette fel rá, hogy Krisztust hirdeti a világnak. Magáról azt vallotta, hogy szoros kapcsolatot érez a katolikus teológiával; szorosabbat, mint a saját vallásával, amelynek a szemére veti, hogy tagadják Isten létezését, Mária szűzességét és Jézus Krisztus feltámadását.

Eredményeiről pedig azt vallotta Billy Graham, hogy nem a látszatért dolgozik. Vannak viszont látványos megtérések, mint pl. Jim Vaus-é, aki hírhedt gengszter volt. Mikor megismerkedett Jézus tanításával; szakított előbbi életmódjával; ma Harlemben, New York szegénynegyedében ő vezeti a szociális segélyszervezetet (Hitélet, 1972. január 10—11.).

Jézus példabeszédeiben is szemléltette, hogy egyházának állandóan növekednie kell:

„*Mihez hasonlítsuk az Isten országát?... Olyan, mint a mustármag. Amikor elvetik a földbe, kisebb minden más vetőmagnál. De miután elvetették, felnő, nagyobb lesz minden veteménynél*" (Mk 4, 30—32).

„*Hasonlít a mennyek országa a kovászhoz, amelyet fog az asszony és elvegyít három véka lisztben úgy, hogy az egész megkovászosodik*" (Mt 13, 33).

„*Úgy van az Isten országával, mint azzal az emberrel, aki magot vet földjébe. Akár alszik, akár virraszt, s éjszaka van vagy nappal, a mag kicsírázik és szárba szökken...*" (Mk 4, 26—27).

Egyházunk tehát élő egyház és növekvő egyház. Mi a magunk részéről is tegyünk meg mindent azért, hogy ez továbbra is így legyen: Önmagunkban, családunkban, községünkben, ill. városunkban, hazánkban és a nagyvilágban:

A. Pereira gondolataival vizsgáljuk meg lelkiismeretünket:

„Én ismerem az igazat, — de nem azt mondom.
Birtokolom szeretetedet, — de nem azt teszem.
Hiszek ugyan benned, — de nem bízom benned.
Beszélek a felebarátról, — de nem látom őt.
A pénznek szolgálok, — de nem szégyellem.
Sokat hallok az éhezőkről — de nem törődöm velük.
Kereszténynek nevezem magam, — de nem vagyok az.
Így van ez, — de sokáig így nem maradhat.

Könyörülj rajtam, uram!

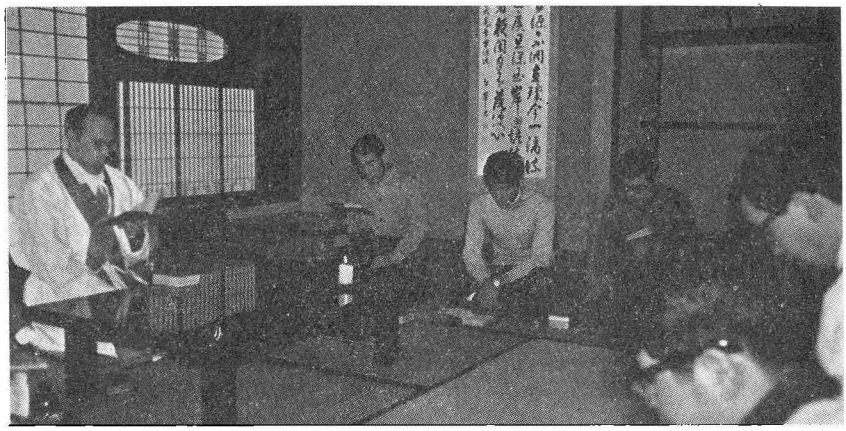
A missziókkal kapcsolatban

TUDOD-E?

— Hogy tíz-millió számra születnek évenként gyermekek, akik nem részesülnek keresztségben?
— Hogy 1950-ben 96 ezren dolgoztak a misszíókban? (26 000 pap 9000 szerzetes, 61 000 szerzetesnő)
— Hogy 1974 és 1980 között a világ katolikusainak száma 11%-kal növekedett?
— Hogy Afrikában 1974 és 1980 között 27%-kal növekedett a katolikusok száma?
— Hogy a missziós országokban 98 papnevelő szemináriumban 8347 papjelölt tanult az 1978/79-es tanévben? (563-mal több, mint a megelőző évben)
— Hogy évente átlag 15 millióval növekszik a katolikusok száma?
— Hogy 1976-ban 16 millió 600 ezer embert kereszteltek római katolikusnak, és ebből 1 millió felnőtt volt?
— Hogy 1979-ben 794 millió római katolikus élt a világon?
— Hogy viszont 1950 és 1975 között 1 milliárd és 560 millióval gyarapodott a Föld lakossága?

ÉRDEKEL-E?

— Hogy akik nem keresztények, azok milyen valláshoz tartoznak, és hányan vannak egy-egy világvallás követői?
A világon élő *mohamedánok* számát (a Magyar Kurir 1981-i híradása szerint)

HITOKTATÁS A MISSZIÓBAN

500—750 millióra becsülik. — Legtöbb közülük Indonéziában él: 125 millió.
A világon élő *zsidók* számát 1978-ban 15 millióra becsülik.
Buddhisták 302 millióan vannak (1978-as adat);
Hinduisták 467 millióan vannak (1978-ban);
Caodaisták, *univerzisták* (részben Konfucius követői) 305 millióan (1978);
Animisták (parszik, törzsi vallásúak, természetimádók, vagy fetistisztelők elemi vallásossága) 192 milliónyian.
Sintoisták (Japán vallása) kb. 75 millióan lehetnek.

ÉVKÖZI 6. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Lev 13, 1—2, 44—46)
Az Úr ezt mondta Mózesnek és Áronnak: „Ha egy embernek a bőrén duzzadás, kiütés, vagy fénylő folt keletkezik, bőrleprára lehet gyanakodni. Vezessék Áronhoz, a főpaphoz vagy valamelyik fiához, a paphoz.
A pap nyilvánítsa tisztátalannak, mivel leprája van.
Ameddig a betegsége tart, addig tisztátalan, s mivel tisztátalan, lakjék elkülönülve, tartózkodjék a táboron kívül.

SZENTLECKE (1 Kor 10, 31)
Nem azt keresem, ami nekem hasznos, hanem ami másoknak van javára, hogy üdvözüljenek.

EVANGÉLIUM (Mk 1, 40—45)
Amikor Jézus Galileában tanított, egy leprás jött hozzá, térdre borult előtte s így kérte: „Ha akarod, megtisztíthatsz." Jézusnak megesett rajta a szíve, kinyújtotta kezét, és így szólt hozzá: „Akarom, tisztulj meg!" Erre rögtön elmúlt a leprája és megtisztult. De Jézus szigorúan ráparancsolt s elküldte: „Vigyázz, ne szólj róla egy szót sem senkinek, hanem menj, mutasd meg magadat a papnak, és ajánld fel tisztulásodért a Mózes rendelte áldozatot, bizonyságul." Ám az, alig hogy elment, mindenfelé híresztelni és terjeszteni kezdte a dolgot. Emiatt Jézus nem mehetett nyilvánosan be a városba, inkább távolabbi, csendesebb helyeken tartózkodott. Az emberek mégis mindenünnen tódultak hozzá.

A szenvedés értelme

Rimbert, Bréma—Hamburg püspöke írja elődjéről és szent mesteréről, Szent Anszgár-ról: „Teljes buzgalommal kívánt Isten igéjének hirdetése által az embereken segíteni. Néha szerette az egyedüllétet is, hogy magába szívja az isteni bölcsességet; de sohasem volt fontosabb neki saját kényelme és magánykedvelése, mint a rábízott nyáj java. Szeme akart lenni a vaknak, lába a bénának, jóságos apja a szegényeknek..."

A vértanúság Anszgár hőn óhajtott életcélja volt. Rimbert meg akarja mutatni, hogy ezt a célt mestere sajátos módon érte el: „Tudvalevően kétféle vértanúság van: a rejtett az egyház békés korszakában és a nyilvánvaló az üldöztetésben. Bár Anszgár mind a kettőre készen állt, neki csak az első jutott. Nem lehet kétségbe vonni annak az embernek a vértanúságát, aki az Úr szolgálatában használódott el, oly sok nehéz testi szenvedésen és lelki viharon át. Szinte az egész élete vértanúság volt, anélkül, hogy erőszaknak esett volna áldozatul" (Testvéreink, a Szentek II., 125—126).

A szenvedés örök probléma az emberiség számára. Honnan a szenvedés? Miért a szenvedés? — Sohasem szüntethető meg? — Ezek a leggyakoribb kérdések a szenvedéssel kapcsolatban.

Mi is a szenvedés? — Kellemetlen, fájdalmas testi vagy lelki érzés. Szenvedést okozhatnak betegségek, különösen a gyógyíthatatlan betegségek. Szenvedést jelent a halál a legtöbb esetben, valamint a haláltól, az elmúlástól való félelem; szenvedést okozhat baleset, természeti csapás, háborúk, forradalom; sok emberi szenvedés okozója egy vagy több másik ember. Szenvedés forrása lehet szegénység, éhínség.

Isten akarata a szenvedés?

Isten megengedi a szenvedést?

Isten tűri a szenvedést?

Isten nem képes megszüntetni a szenvedést?

Vegyük sorba!

— *Isten nem szenvedésre teremtette* az embert. A szenvedés részben az ember hibájából, részben az ördög gonoszsága következtében lépett a világba.

— *Isten megengedi* a szenvedést egyfelől, mert igazságos, és a szen-

vedés lehet büntetése a bűnnek; — másfelől a szenvedés lehet az áldozatos szeretet jele. (Lásd Krisztus szenvedése.)

— *Isten a szenvedést csökkenteni akarja és végül* teljesen *megszüntetni.* (Ezért jött a Megváltó a földre.)

— Isten ura életnek és halálnak. Az embert örök életre és boldogságra teremtette, ideiglenes szenvedés után véget nem érő szenvedés-mentesség vár minden emberre, aki Istenben hisz és bízik, míg az Istent tudatosan, véglegesen elvető emberre földi élete után véget nem érő szenvedés vár. *Csakis Isten képes a szenvedést megszüntetni!* — Az ember állandóan törekszik erre történelme folyamán — kell is ezt tennie — de végleges győzelmet sohasem tud aratni, sőt mindig újabb és újabb szenvedés-forrásokat hoz létre. Pl. a környezet-szennyeződéssel, gyűlölettel, ellenségeskedésekkel, technikai, tudományos eredmények helytelen felhasználásával (Pl. bombázó repülőgépek, atombomba stb.).

A mai szentmise ószövetségi olvasmánya és evangéliuma egyaránt a leprás betegségekről tesz említést. — Míg a Jézus előtti korban csak kizárni tudták a leprás beteget, eltávolítani az egészségesektől, addig Jézus isteni hatalmával meggyógyítja és visszatérhet övéihez, s így testi-lelki szenvedése eltűnik. Jézusnak ezt a gyógyító tevékenységét, ezt a segítőkész szeretetét éli meg az Egyház, amelyet ő alapított. Az évszázadok során mindig gondja volt betegekre, özvegyekre, árvákra, szellemi, vagy testi fogyatékosokra. S ennek így is kellett lennie. — Jézus életének egyik jellemző vonása a betegek és elesettek iránti szeretete. Ő elvette *betegségeinket, és bajainkat hordozta* (Mt 8, 16—17) szerint Jézusban teljesedett be az izajási jövendölés, és amikor Keresztelő Szent János bizonytalankodik börtönében Jézus messiási voltáról, az általa küldött követeknek mit mond Jézus? — *Menjetek, jelentsétek Jánosnak, amit hallottatok és láttok. Vakok látnak, sánták járnak, leprások megtisztulnak, süketek hallanak, halottak föltámadnak* (Mt 11, 4—5).

Szülőhazájukban és távoli missziós országokban hány papi és szerzetesi lélek fáradozott — sokszor a hősiességig menő feláldozással — hogy a jézusi szeretetet megjelenítse a századok folyamán. — Napjainkban az orvos-missziós nővérek (1967-ben 700-an voltak) amikor megújítják elkötelezettségüket, abban többek között ez áll:

„— ápoljuk és segítjük a fizikai és szellemi fogyatékosokat, ill. elősegítsük a leprás betegek gyógyulását és társadalmi beilleszkedését".

Ma már ugyanis van a leprának (bélpoklosságnak) gyógyszere és így gyógyítható betegség lett. Igaz, ennek ellenére még mindig *15 millió a világ leprásainak száma.* Kevés azonban a pénz gyógyszerre, hogy mindnyájukat meg lehessen gyógyítani. — Egy alkalommal történt egy kérés: vezető nagyhatalmak egy-egy bombázó repülőgép árát adják erre a célra.

A kérés teljesítetlen maradt... Maradt az áldozatos sok-sok keresztény élet, amelyet állandóan feláldoznak a betegek ápolására, emlékezve Jézus szavaira: „*Beteg voltam és meglátogattatok*" (Mt 25, 36) és: *Menjetek el az egész világra, és hirdessétek az evangéliumot. A hivőket ezek a jelek fogják kísérni: Az én nevemben ördögöt űznek, betegekre teszik a kezüket és meggyógyulnak*" (Mk 16, 15 17—18).

Az igazán módszeres beteggondozást az Egyház építette ki. Később a társadalom több, Egyháztól független kórházat alapított, de még ma is nagy jelentőségű a szerzetes férfiak és nők segítsége a beteggondozás terén.

Az Egyház szeretettel fordul a szenvedők felé: „Akik a szegénység, gyöngeség, betegség és különféle szenvedések keresztjét hordozzák, vagy akiket üldöznek az igazságért, különösképpen érezzék magukat egynek a világ üdvéért szenvedő Krisztussal.

Minden keresztény hivő napról-napra jobban megszentelődik sajátos helyzetében, feladataiban és életkörülményei között, sőt éppen ezek által, ha hittel fogad mindent a mennyei Atya kezéből, együttműködik az isteni akarattal, éppen a földi élet szolgálatával hirdetve mindenkinek azt a szeretetet, amellyel Isten szerette a világot" (Lumen Gentium. 41).

Hogy milyen nagy hiányosságok vannak még a világban, azt jól mutatja az UNICEF (Egyesült Nemzetek Gyermekjóléti Alapja) statisztikája: 1981-ben *17 millió gyermek halt meg. 100 millió* szenvedett az éhségtől és iskolakötelezettek közül *200 millió* nem járt iskolába.

A világon *évente félmillió* gyermek kap paralízist, pedig ezt meg lehetne előzni, és a megelőzés összesen 1000 dollárba kerülne.

1981-ben *180 000 gyermek vesztette el a szeme világát,* amikor a szembetegségek megelőzésére szolgáló A-vitamin tabletták néhány fillérbe kerülnek (Lásd: Magyar Kurír, 1982. jan. 23.).

Önmagában tehát hiába a fejlett tudomány, a korszerű technika, ha nem párosul a krisztusi szeretet érzésével.

Nélkülözhetetlen tehát a mai szentmise *első olvasmányá*nak meg-

szívlelése: a Jézus előtti korban kivetették a társadalomból a leprásokat — a Kr. utáni századokban be kell fogadni őket.

A második olvasmány alapmondata: nem azt keresem, ami nekem hasznos. Tehát a betegápoló nem azt kell, hogy nézze: melyik beteg mennyi borravalót ad, hanem ki a legrászorultabb, és azt ellenszolgáltatás nélkül is, keresztény szeretetből, legjobb képessége szerint szolgálja, ápolja.

A harmadik olvasmány *(az evangélium)* szerint a jézusi szó minden földi erőt, hatalmat felülmúl. Ezért kell a beteg lelkével is törődni, nemcsak a beteg testtel, hiszen gyakran beteg a lélek is, és az egész ember gyógyításra szorul.

Csak így lehet a szenvedéseket enyhíteni, és hatalmát visszaszorítani. Még egy lehetőség is kívánkozik: a bűnök elleni küzdelem. Hiszen minden bűn árt az elkövetőjének és valamiképpen árt az emberiségnek.

Imádkozzunk, hogy az emberek szerte a világon ismerjék fel ezeket a nagy igazságokat, és ne szenvedéseket okozzanak, hanem szenvedéseket szüntessenek.

Van még egy nagy probléma, és ez az *ártatlanul szenvedők* kérdése. Apró gyermekek, háborúk, árvizek, földrengések áldozatai, akikről nem állítható, hogy gonoszok, és bűneik büntetését veszik. — Mire gondoljunk itt? Az Ószövetségben úgy gondolkoztak, hogy talán az ősök vétkeztek, akiknek büntetésük több nemzedékre kiterjed. — Egy alkoholista apa vétkes életmódját megsínyli a család és az utódok is. Némely magatartásmód vagy cselekedet szinte önmagában hordja a büntetést a szenvedésre-teremtettséget.

Ugyanakkor a szenvedők — megérdemelten vagy ártatlanul szenvedők — jelek is a világban, felhívások, lelkiismeret-vizsgálatra késztetések, hogy mindnyájan felelősek vagyunk egymásért, hogy nincs még itt a földi paradicsom, a gondtalan és teljesen megoldott élet. S nem lehetünk elbizakodottak, beképzeltek, önteltek, gőgösek. Meg kell hajtanunk fejünket: Legyen meg az Isten akarata!

Dosztojevszkij mondta a betegségén csodálkozóknak: „Nem tudjátok-e, hogy a szenvedés óráin a Paradicsom kapuja előtt állunk?"

A szenvedők alkalmat adnak sok jóság, irgalmas, szerető magatartás kibontakoztatására is. — Mindent egybevetve a szenvedés nagy titok. Fogadjuk úgy, mint Krisztus Urunk tette.

Mikszáth Kálmán:

A KIS CSIZMÁK

Keskeny, szürke felhőfoszlányok úsznak a környék fölött. Nagy égiháború lehetett az éjjel, esővel, viharral, villámlással vegyes. Látszik is a nyoma mindenfelé, a fák gallyai le vannak tördelve, faleveleken, fűszálakon esőszemek csillognak, a templomsoron a nagy garádban zuhog a víz. Vőneki János uram portáján egész tócsák állanak, a Zákó Mihályék kertjében pedig — éppen az imént mesélte Mihók Magda, — a madárfészket is lemosta a fárul, a zuhogó zápor.

Köd gömörödik a sár fölött, átlátszó és fehéres, mint a muszelinruha, a falusi kémények füstje fölfelé száll, megannyi jele, hogy már nem lesz eső, bár az ég morcsos, borús még akár a Bizi apó arca, ki meghajolva, ingadozó léptekkel megy a hosszú utcán Szűcs Istókkal, a kőművessel.

Hogy összeesett az öreg! Nem is csoda, csövestől éri a veszedelem. A lánya meghal, ökrei fölfújódnak, csűre, asztagja megég, lovait elhajtják a szegénylegények.

Hanem érzi is a súlyát az Isten „másik" kezének, ha nem tudta megbecsülni a jobbikat. Bezzeg kellemeztetné most már magát ő szent felsége előtt, mióta a legény fia is a halállal vívódik, megfogadta csak arra való lesz a vagyona, hogy jót tegyen vele.

De bizony hidegen fogadják az egek. Valóságos csoda történt. Mikor a Mária-képet hozták, amit a templomnak vett, — leszakadt a szekér alatt a Bágy hídja, ló odaveszett, kocsi, kép dirib-darabra zúzódott.

Az emberek az udvarukról és a kerítések mögül nézik, amint végigmegy a hosszú krispinben, apró kopasz fejét a váll-lapockái közé húzva.

— Csiba te, ne te, — veszi föl a szót Böngér Panna, — legalább már ti ne bántsátok. Eleget veri az Isten. Ugyan tegyen, lelkem, egy-két hasábot az üst alá, míg megkavarom.

— Nedves ez a tüzelő, — veszi át a szót özvegy Csupor Mátyásné. — Az én időmben még a fa is jobban égett, Panna. Hanem ez a Bizi dolga! Tudod-e, mi történt megint az éjjel?

— Talán a kőkereszttel a temetőben?

— Beleütött a mennykő, lelkem. Összetörte. Pedig csak tegnap állították föl nagy költséggel.

— Óh, óh! — hüledezék Böngér Panna. — Akkor bizonyosan odamennek. Eredj csak, kis Andris, nézz utánuk, fiam, hová fordulnak el a savanyú-kúttól?

A „falu gyermeke" (úgy hítták a szelídképű, anyátlan-apátlan fiút), ott guggolt az udvar közepén a lekvárfőző katlan mellett, ami igen irigylendő állapot volt rá nézve, mert nemcsak a lábait melengethette a tűznél (csípős az idő egy kicsit), hanem a jószívű Böngér Panna a kóstolást is engedte.

Hogy most már ott kell hagyni a vén Bizi miatt ezt a nagy boldogságot!

Kelletlenül kullogott utánuk. Csakugyan a temetőbe mentek.

Az asszonyok igazat mondtak, a gyönyörű piros kőkereszt ott hevert két darabban a sárguló pázsiton. Nini, hová lettek az aranyos betűk! „Isten dicséretére emeltette Bizi József." Éppen a betűknél, derékon törte ketté nyilával az Isten, mintha mondaná; „Nem kell a dicséreted Bizi József, a Mária-kép sem kellett, ez sem kell."

Az öregember elkapta fejét a földről, hol adománya széttörve hevert és nem mert fölnézni az égre sem, ahol olyan nagyon haragusznak rá. Révedező szeme a gyermeken akadt meg, mintha annak a boglyas feje lenne közbül égnek-földnek.

András a kőrisfának dűlt s az ittas, kövér temetői földbe besüppedt lábait fölváltva emelgetve, bámész kíváncsisággal nézte Biziéket.

— Menjünk innen... mondta Istók.

— Hát a kereszttel mi történjék? — kérdé Bizi fojtott hangon. — Összeragasztod?

— Nem én! — viszonzá Istók tompán. — Amit az Isten ujja összetört, azt nem szabad az ember ujjainak összeilleszteni. Bizony, kigyelmedet meglátogatta az Isten...

Az öregember fogai összevacogtak.

— Hiszen ha csak látogatna! — kiáltott föl keserűen. — Ő már nálam lakik, Istók, állandóan nálam lakik.

— Tűrni kell, Bizi uram!

— Pedig hidd el Istók, nem vagyok rossz ember.

— Fösvény volt kelmed, szívtelen, gőgös. A világ elején képzelte magát. Aztán, valljuk meg az igazat, uzsorával szerezte kincseit.

— Nem becsülöm őket már semmire... — hörgé. — Fázom, reszketek. Valami rossz előérzetem van. Mintha marokkal fogná össze valaki a szívemet. Meglásd, ismét szerencsétlenség vár reám... Óh, te kifogyhatatlan Isten, mivel engeszteljelek meg? Elhagyták a temetőt.

— Hej, ni! — kiáltott föl Istók. — Hát ez a poronty mindig a sarkunkban van! Milyen vörösek a lábszárai a hidegtől! Takarodsz innen mindjárt, te kölyök!

— Ne kergesd azt a gyereket, Istók. Olyan jól esik, hogy itt látom mellettünk. Gyere idébb, kisfiam!

Az öreg arra gondolt, hogy abból a borús égből egyszerre lepattanhat még egy villám, de csak akkor ha már az a gyerek itt nem lesz.

— No, gyere hát közelebb!

— De csak hadd menjen haza, — véli Istók, — megveszi a lábát az Isten hidege!

— Miért nem húztál csizmát, fiú? — kérdezi Bizi uram szelíden.

— Nincsen csizmám, — mondá a gyerek szomorúan.

— Hát miért nem varrat apád?

— Nincs apám! — felelte közönyösen.

Ez a közöny szó fogta meg Bizi apót. Hogy nevelkedik ez föl, ha még a szeretetet sem ösmeri?...

Szótlanul megfogta a kis András kezét s vitte magával végig a nagy utcán, le egész a templom mellé.

Ott aztán benyitottak egy házba, amelynek kapujára két sarkantyús csizma volt kifestve aranyos rojtokkal s a következő aláírással; „Filtsik István csizmadia-mester".

— Mérjen ennek a gyereknek egy pár csizmát, Filtsik uram, az én kontómra! — mondá Bizi apó.

Filtsik megnézte a gyereket s így szólt;

— Éppen van egy ilyen kis csizma készen. Fölteszem a bundámat egy ócska lajbi ellen, hogy jó lesz.

A kis csizmát előhozták, csakugyan jó volt; mintha a lábára öntötték volna.

A gyerek örült neki, ragyogó mosoly ült ki arcára s vígan kopogott az öreg után a pitvarba.

Ott künn ezalatt eloszlottak a felhők. Mikor Bizi apó kilépett az udvarra, a napfény elöntötte szomorú arcát, az égbolt nyájasan

mosolygott. A füvek nevettek rá az úton, sőt még a meggyűlt esővizek is.

Mintha új levegőt szívott volna be, könnyebben érzé magát.

— Add ide a kezedet, fiam! Olyan jó meleg kezed van. Eljössz-e hozzám?

A gyermek a csizmáit nézte gyönyörködve s így szólt;

— A lekvárfőzéshez szeretnék menni!

— Nem, te velem jössz. Ime, itthon vagyunk már, itt lakunk ebben a cserepes házban.

A kapuajtóban a kocsis várta azzal a hírrel, hogy az ellopott lovak megkerültek, a tornácon a doktor fogadta vidám arccal, a fia már túl van a veszélyen.

Bizi apó hálateljesen nézett föl az égre.

Milyen messze van és mégis milyen közel...

Egy pár csizmával meg lehet járni egy óra alatt...

ÉVKÖZI 7. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Iz 43, 18—19 21—22 24b—25)
Prófétája által szól az Úr: „Most már ne arra gondoljatok, ami régen történt, és ne a múlt dolgokra figyeljetek.
Nézzétek, én valami újat viszek végbe...
Nem hívtál segítségül, Jákob,
és nem törődtél velem, Izrael!
Csak bűneiddel terheltél,
és gonoszságaiddal fárasztottál.
Én magam vagyok az, aki ezeket mind eltörlöm.
és bűneidre nem emlékezem többé.

SZENTLECKE (2 Kor 1, 18—22)
Isten a tanúnk, hogy szavainkban, amelyeket hozzátok intézünk, nem mindegy az igen és a nem.
Az Isten Fia, Jézus Krisztus ugyanis, akit mi — én, Szilvánusz és Timóteus — köztetek hirdetünk, nem volt Igen is meg Nem is, hanem az Igen valósult meg benne, Isten valamennyi ígérete Igenné vált benne.

EVANGÉLIUM (Mk 2, 1—12)
Jézus néhány nap múlva visszatért Kafarnaumba. Mihelyt elterjedt a híre, hogy otthon van, annyian összejöttek, hogy még az ajtó előtti téren sem fértek el. Hirdette nekik az evangéliumot. Közben hoztak egy bénát, négyen cipelték. Mivel a tömegtől nem tudták eléje vinni, kibontották fölötte a tetőt, és a nyíláson át engedték le a hordágyat, amelyen a béna feküdt. Hitüket látva Jézus így szólt a bénához: „Fiam, bűneid bocsánatot nyertek." Néhány írástudó is ült ott. Ezek ilyen gondolatokat forgattak magukban: „Hogy beszélhet ez így? Káromkodik. Ki bocsáthatja meg a bűnt más, mint az Isten?" Jézus lelke mélyén rögtön belelátott gondolataikban. „Miért gondoltok ilyeneket magatokban? — kérdezte. Mi könnyebb: azt mondani a bénának: Bűneid bocsánatot nyertek, vagy azt mondani: Kelj föl, fogd az ágyadat

és menj? Tudjátok hát meg, hogy az Emberfiának van hatalma a földön a bűnök megbocsátására!" Ezzel odafordult a bénához: Mondom neked, kelj fel, fogd az ágyadat és menj haza." Az felkelt, fogta a hordágyat és mindenki szeme láttára elment. Mindnyájan ámultak, dicsőítették az Istent, s hozzáfűzték: „Ilyet még nem láttunk soha."

A gyónás problémája

A híres konvertitának, J. H. Newman-nak imájával fordulunk az Úrhoz:

„Istenem!
Lehet lelkünk még oly fennkölt: telve jószándékkal, buzgalommal, elszántsággal, mégis elég egy pillanatra elszakadnunk tőled, hogy legkiválóbb érzelmeink szertelenséggé fajuljanak, szeretetünk erőtlen érzelemmé satnyul, előrelépésünk lelki kevélységgé ágaskodik, buzgalmunk erőszakossággá türelmetlenkedik, önbizalmunk elbizakodottsággá fuvalkodik.
Ilyenkor döbbenünk rá arra, hogy biztos uton csak te tudsz vezetni bennünket.
A te szavad a legfőbb életszabályunk.
Az életadó erőt is belőled merítjük a hit csatornáján keresztül.

A gyónás velejárója a katolikus embernek, mint általában a szentségek mind. Egyáltalán nem lehet keresztény, akit nem keresztelnek meg, nincs keresztség papság nélkül, a keresztény házasságokból születnek az Egyházaknak új tagok, az Oltáriszentség élteti és táplálja a keresztény ember lelkét, a betegek szentsége erősít és vigasztal, a gyónás pedig tisztít, gyógyít, új lendületet ad és tökéletesít.

Már az ószövetség népe is tudta, Izajás próféta is tanítja: Isten irgalmas, eltörli a bűnöket. — Amint jólesik a kisgyermeknek, ha szülei megbocsátanak csintalanságaiért, ugyanúgy jólesik a felnőtt embernek, ha az Isten irgalmas szeretettel hajol föléje, és gyarlóságait, hibáit, kis és nagy bűneit megbocsátja, „elfelejti" (olv.).

Izajás próféta tanítása nagyon érdekes. Ugyanis, ha az ember el-

követett bűneire gondol, szükségszerűen a múltra gondol, hiszen bűneiket az emberek a multban, esetleg a jelenben követik el, a jövőre esetleg tervezhet bűnt, de az még nem történt meg, a bűnös gondolat is legfeljebb a jelenben lehet. — S a próféta mégis azt mondja: „Ne hánytorgassátok a multat, ne a régiekre nézzen szemetek! Tudjátok meg, hogy újat alkotok" (Iz 43, 18—19).

Csak látszólag van itt ellentmondás! — A lelkiismeret-vizsgálás és a bűnbánat a múltba vezeti tekintetünket, de éppen azért, hogy azt többé ne hánytorgassuk, hanem hogy rendbehozzuk, és nyugtalan visszagondolások helyett bízó szemmel a jövőbe tekinthessünk. Engedjük Istent, hogy bennünk is újat alkothasson. Így leszünk képesek megújulásra, előrehaladásra.

De másra is gondolhatunk Izajás szavain töprengve! — Nem hasznos dolog más értelemben sem hánytorgatni a múltat. — Gondoljunk az egymás között haragot tartó emberekre! Miért nem tudnak kibékülni? Mert *nem tudják felejteni a multat*, a régen esett sérelmet, megbántást, a mult jogtalanságait, igazságtalanságait, amelyeket mind elvenné az Isten, és lelkünk békét élvezhetne, de mi nem engedjük az Istennek, hogy elvegye tőlünk, ragaszkodunk hozzá foggal-körömmel. Belekapaszkodunk szinte, ez az enyém, nem hagyom, *nem engedek — még az Istennek sem!* — Megátalkodott kereszténytelen magatartás.

Több mint 2700 éve, hogy elhangzottak ennek a nagy embernek, Izajásnak szavai, de nekünk embereknek olykor úgy látszik 2700 év sem elegendő, hogy valamit megértsünk, ami javunkra szolgálna!

Mennyi békétlenség, belső háborúság megszünne, *ha az anyós felejteni tudna menyének*, a meny anyósának, a férj feleségének, a feleség férjének, sőt: nemzet nemzetnek!

Van még egy harmadik oldala is a mult emlegetésének. Sok ember, többnyire közép- és idősebb korúak, szeret dicsekedni a multjával, és ezzel palástolja el mostani elégtelenségét, tehetetlenségét... *Miket tettem én fiatal koromban!* — S mintha ez elég lenne, most nem tesz semmit! —

Ismét mások úgy emlegetik, „hánytorgatják" a multat, hogy akadályozzák a jelen fejlődését. — *Az a régi nem volt jó?* — Minek megint változtatni! Felforgatni! Azt már úgy megszoktuk!

Mai szentmisénk *szentleckéje* is komoly házi feladat számunkra!
Mik a bűnök? — Örökös NEM-ek! —
Szól az Isten: Szeress mindenkit!
Felel az ember: NEM! — Ő bántott meg, *nem* bocsátok meg neki!
Szól az Isten: Tarts Uradnak engem!
Felel az ember: NEM! — Az Úr én vagyok, azt teszek, amit akarok! *Nem* parancsolsz nekem!
Szól az Isten: Szenteld meg a vasárnapot, ünnepelj, pihenj!
Felel az ember: NEM érek rá! Kevés az időm, sok a dolgom, *nem* pihenhetek.
Szól az Isten a természet törvényeivel...
Szól az Isten a Szentírás lapjain...
Szól az Isten Fia, Jézus által...
Szól az Egyházán keresztül...
Szól Szentlelkével...
Szól állandóan...
ÉS VÁRJA AZ I G E N - t, és mi harsogjuk a N E M - et.
Mi ez? — Ez a bűn!

Ha az Isten több gyermeket akar egy családban, de csak egyet, vagy egyet sem vállalnak a házastársak...

Ha az Isten káromkodás és trágárság-mentes beszédet akar, de az emberek szája mégis szemetes kuka...

Ha az Isten tiszta jegyeseket akar, de azok már tucatnyi másnak odadobták testüket, mielőtt a választott egyetlent megjutalmazhatnák vele.

Ha az Isten hűséget kíván, de a férj-feleségek boldog-boldogtalannal összeállva csalják meg egymást...

Ha az Isten a javak igazságos elosztását akarja, de az emberek harácsolnak, „szereznek", sikkasztanak, lopnak, rabolnak...

Ha az Isten azt kívánja: igazak legyünk,... az emberek „átrázzák" egymást, hazudnak maguknak is, az Istennek is hazudnak, ha takargatni akarják szenvedéseiket, hazudnak, ha előnyös, hazudnak, ha félnek...

Minden ellenkezés Isten akaratával: egy-egy bűn, egy-egy visszahúzó erő... mennyi ilyen van az életünkben, és mégis sok ember alig talál bűnt, amikor végre gyónásra szánja rá magát.

Világosságom az Isten:
nincs kitől félnem.
Életemet az Úristen védi:
kitől kell remegnem?!

(Zsolt 26, 1)

Embernek gyónjak? — másik bűnös embernek mondjam el az én bűnömet?

Az a néhány írástudó, aki ott ült abban a kafarnaumi házban, amelyben Jézus tanított, hasonlóan gondolkozott: — Jézusban *csak* embert látott és bűnösen fakadt ki valamelyik: „Hogyan beszélhet ez így? Hiszen ez istenkáromlás. Ki másnak van hatalma a bűnök megbocsátására, mint egyedül Istennek?" (Mk 2, 7). — És igazuk lett volna, ha Jézus *csak* ember lett volna, de az ő ismeretük volt hiányos és homályos, így tehát tévedtek, mert Jézus Isten, és így megbocsáthatja a bűnöket.

A mai ember hozzájuk hasonlóan téved, ha azt gondolja, hogy a pap bocsátja meg a bűnöket. Ma is az Isten az, aki megbocsátja a bűnöket. De ennek az Istennek jogában áll feltételeket szabni, és eme feltételek egyike, hogy egy másik — esetleg bűnös — ember előtt elmondja az ő Istennel szemben mondott „NEM"-eit. — További feltétel az őszinteség, a teljesség (szándékosan nem hagyni ki egyetlen súlyos bűnt sem), az igazi bánat és a komoly elhatározás a megjavulásra, a megváltozásra pozitív irányban.

S itt érkeztünk el *a gyónás másik nagy problémájához.*

Megjavulnak-e a gyónni járó emberek? — Előbbre haladnak-e? Vagy csak a multat „hánytorgatják" únos-untalan? Visszaesnek állandóan ugyanabba a hibába? És van-e így értelme gyónásuknak?!

A hiba itt éppen a multba-nézésen van. A hangsúlyt is odahelyezi a legfőbb gyónó. A multat akarja rendbehozni, de anélkül, hogy a jövőbe tekintene kellő komolysággal és elszántsággal. Pl. meggyónja, hogy házasságot tört, de nem szakít azzal, akivel megcsalta a házastársát, sőt nem is iparkodik kerülni a vele való bűnös találkozásokat. — Felmerül a kérdés: komoly és főleg: őszinte ennek az embernek a bánata? — Vagy aki meggyónja, hogy munkahelyéről kisebb értékű dolgot rendszeresen hazavitt táskájában, de a gyónást követő héten ugyanezt teszi? — Ott vannak az úgynevezett „húsvéti

gyónók", akik egy évben csak egyszer hajlandók Istennel kibékülni (embertársaikkal talán még akkor sem). Szinte kivétel nélkül vádolják magukat, hogy nem járnak rendszeresen vasárnapi és ünnepi szentmisékre. S nyilván, amikor elmennek, akkor sem áldoznak (tehát nem teljes értékű számukra a szentmise).. ezek az egyház peremén élő emberek az ünnepek elmultával folytatják eddigi sokévi gyakorlatukat, ami a misemulasztásokat illeti...

Vagy tekinthetjük azokat a gyónókat is, akik rendszeresen, minden egyes gyónásuknál vádolják magukat káromlással... és gyónásuk, szentáldozásuk után egyeztetni tudják elveikkel a további sorozatos káromkodást. Vagy talán az alkoholistákat említsük, ha netalán olykor-olykor meggyónnak?

Nem kis probléma ez! — *Gondot okoz* a gyónó, megtérni akaró (vagy nemakaró?) bűnös embernek, hiszen kellemetlenül érzi magát, és minél becsületesebb, annál kellemetlenebb ez neki! — *Gondot okoz* a gyóntató papnak: nem megfelelően szóltam hozzá? Nem voltam elég szigorú hozzá? Helytelen bánásmódom miatt fog esetleg elkárhozni? — Nem segítettem neki eléggé? Nem szenteltem rá elegendő időt, elkapkodtam a gyóntatását? Talán több, vagy más kérdést kellett volna feltennem neki? — *Gondot okoz* az Egyháznak: nem elég tökéletes a hitoktatás? A keresztény életre, a szentségi életre nevelés? Nem elég jó a papképzés? — Nem jók az előírások? S végül *gondot okoz* a keresztény társadalomnak (ha van ilyen!) hát nem javíthatók meg az emberek isteni eszközökkel sem?!

Gondolkoztál-e mindezeken kedves Testvér?

Gondolkozz!

Gondolkozz el Helén Keller szavain: „Köszönöm Istenem fogyatékosságomat, mert általa találtam meg magamat, munkámat, sőt téged, magadat is Istenem! Köszönöm, hogy életem sötét és néma éveiben használtad életemet valami célra, melyet ugyan nem ismerek, de egy napon majd mindent meg fogok érteni és akkor nagyon elégedett leszek.

Hiszem, hogy az életet azért kaptuk, hogy növekedjünk a szeretetben.
Hiszem, hogy Istenem bennem vagy, miként a nap a fényben és az illat a virágban.
Fény az én sötétségemben!

Hang az én csöndemben.
Hiszem az örök életet.
Hiszem, hogy ott enyémek lesznek azok az érzékek, amelyeket most nélkülözök, és hogy odaát csodaszép otthonom lesz telve színnel, zenével, a virágok bólongatásával és szeretteim arcával"

*

Egy istenarc van eltemetve bennem,
Tán lét-előtti létem emlék-képe?
Fölibe ezer réteg tornyosul,
De érzem ezer rétegen alul,
Csak nem tudom, miképp került a mélybe.

Egy istenarc van eltemetve bennem,
Néha magamban látom, néha másban.
Néha állok, mint fosztott ág, szegényen,
Ha rossz órámban eltűnik egészen
Alter-egóm az örök vándorlásban.

Egy istenarc van eltemetve bennem,
A rárakódott világ-szenny alatt,
A rámrakódott világ-szenny alól,
Kihült csillagok hamuja alól
Akarom kibányászni magamat.

Egy istenarc van eltemetve bennem,
S most ásót, kapát, csákányt ragadok.
Testvéreim, jertek, segítsetek,
Egy kapavágást ti is tegyetek,
Mert az az arc igazán én vagyok.

Egy istenarc van eltemetve bennem:
Antik szobor, tiszta, nyugodt erő.
Nem nyugszom, amíg nem hívom elő.
S bár világ-szennye rakódott reája,
Nem nyugszom, amíg nem lesz reneszánsza.

(Reményik Sándor: Istenarc)

ÉVKÖZI 8. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Oz 2, 16 19—22)
Majd magamhoz édesgetem, kiviszem a pusztába, s a szívére beszélek.

SZENTLECKE (2 Kor 3, 1b–6)
Ő tett arra alkalmassá, hogy az Újszövetség szolgái legyünk, nem a betűé, hanem a léleké. Hiszen a betű öl, a lélek pedig éltet.

EVANGÉLIUM (Mk 2, 18—22)
János tanítványai és a farizeusok böjtöltek. Ezért akadtak, akik odamentek hozzá és megkérdezték: „Miért van, hogy János tanítványai és a farizeusok böjtölnek, a tieid meg nem böjtölnek?" Jézus így válaszolt: „Böjtölhet a násznép, míg vele a vőlegény? Amíg velük a vőlegény, nem böjtölhetnek. De eljön az idő, amikor kiragadják körükből a vőlegényt, akkor majd böjtölnek. Senki sem varr régi ruhára új szövetből foltot. Vagy ha igen, akkor az új szövet kiszakítja a régit és a szakadás még nagyobb lesz. És senki sem tölti az új bort régi tömlőbe, vagy ha mégis, a bor szétveti a tömlőt, és a bor is, a tömlő is tönkremegy. Az új bor új tömlőbe való."

Nemcsak a böjti időben kell böjtölnünk

Olyan a mai elmélkedés, mint egy vetitettképes előadás.

Az egyik családlátogatás alkalmával a szülők azért panaszkodtak VI. osztályos leányukra, mert az nem akar enni, nehogy meghízzon. Kenyeret, tésztát egyáltalán nem akar enni, nehogy olyan kövér legyen, mint az édesanyja.

Hasonló esettel sokkal találkozhatunk. Viszont, ha szóba kerül az Egyház parancsa: „A pénteki bűnbánati napokat és a parancsolt böjtöket tartsd meg" —, sajnos, már húzódoznak az emberek, hogy

a böjt és az önmegtagadás nem a mai embernek való. Az ún. szigorú böjt a 21—60 év közöttieknek (háromszori étkezéssel és egyszeri jóllakással) csak kétszer van egy évben: hamvazószerdán és nagypénteken. Hústilalmat (a 14 éves kortól kezdve) a nagyböjt péntekjeire ír elő az Egyház. Az év többi péntekjén bármilyen önmegtagadással, jócselekedettel megmutathatjuk Jézusnak, hogy követői vagyunk.

A böjt nem öncélú!

A böjt lényegét és célját a nagyböjti prefáció fejezi ki tömören:

„testi böjtölésünkkel a bűnt fékezed,
fölemeled a lelket,
szent erőt s jutalmat bőven adsz".

A Leviták könyve azt írja: „*böjtöljetek... ezen a napon végezzék el rajtatok az engesztelés szertartását, hogy megtisztuljatok. Tiszták legyetek az Úr előtt minden bűnötöktől*" (Lev 16, 29—30).

Krisztus előtt kb. a II. században írták Dániel próféta könyvét. Benne ezt olvashatjuk: „*Istenhez, az Úrhoz fordultam, s böjtölve, szőrzsákban és hamuban buzgón imádkoztam és esdekeltem hozzá. Könyörögtem az Úrhoz, az én Istenemhez és bűnvallomást tettem: Ó, Uram... vétkeztünk és gonoszságot műveltünk, gonoszok és lázadók lettünk, megszegtük parancsaidat és törvényeidet. Nem hallgattunk szolgáidra, a prófétákra, akik a te nevedben szóltak hozzánk... Uram, pirul az arcunk... De te, Urunk és Istenünk, irgalmas vagy és megbocsátasz...*" (Dán 9, 3—9).

Íme, egy kép! Böjt bűnbánatból! Bocsánatért!

A böjtnek és az önmegtagadásnak egy másik szempontja: a szeretet. Az Isten iránti és az emberek iránti szeretet.

A vértanú lengyel papot, (Szent) *Maximilián Kolbét* idézem. De mielőtt idézném, megkérdezem: Fel tudta volna-e áldozni az életét, a legnagyobbat, ha nem élt volna fegyelmezett életet?

Kolbe atya azt ajánlja: „Mikor nincs időd Jézushoz menni, de állandó kísértések zaklatnak, nem tudod, mit tégy magaddal, akkor öleld kebledre a keresztet és csókold meg a Szent Sebeket, Ő megsegít majd téged. Péntekenként ne feledkezz meg az Olajfák Hegyén elmondott imádságról és idézd fel az eseményeket" (Új Ember, 1979. márc. 18/2).

Tévedés, amit néha hangoztatnak az emberek, hogy az Egyház megengedte a pénteki húsevést! Nem lazaságról van szó, hanem éppen az ellenkezőjéről, felelősségről!

Kolbe atyának van egy másik jó tanácsa is: „A fizika világában van egy megállapítás, amely szerint: az anyag sohasem vész el. A természetfeletti világban ez így hangzik: semmi sem vész el, mindennek megvan a maga következménye. Sem az önmegtagadás, sem a munka, sem a szenvedés nem vész el sohasem" (Új Ember, uo.).

Így nem foglalta szavakba, de ugyanezt érezhette az az édesapa, aki gyermekeiért böjtöt fogadott. Egy alkalommal pl. az egyik leánya hosszabb ideig volt külföldön. S az édesapa egy csepp bort nem ivott attól a pillanattól kezdve, amikor leányával felszállt a repülőgép, egészen addig, amíg gyermeke haza nem ért!

Egy újabb filmkockát villantson fel előttünk Szent Lukács. Az Apostolok Cselekedeteiben írja: „*Egy nap, amikor az istentiszteletet tartották és böjtöltek, így szólt hozzájuk a Szentlélek: „Rendeljétek nekem Barnabást és Sault arra a munkára, amelyet szántam nekik". Erre böjtöt tartottak, majd rájuk tették kezüket, és útnak bocsátották őket*" (Apcsel 13, 2—3).

Úgy tettek az őskeresztények, mint Jézus, aki a megkeresztelkedése után „*negyven nap és negyven éjjel böjtölt*" (Mt 4, 2). Amikor megszégyenít bennünket az élet, legyőz az indulat; az étel, az ital, gúzsba köt a gazdagodás vágya, fel kell néznünk Jézusra, aki így szólt a kísértőnek: „*Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden tanítással is, amely az Isten szájából származik*" (Mt 4, 4).

Találékony volt az az osztrák édesapa, akiről a Wiener Kirchenzeitung írt egyszer. Gyermekeit nem kényszerrel fogta böjtre! Nem parancsszóval! Gyermekeivel együtt úgy böjtölt, hogy az egyszerűbb és néha a kevesebb étkezéssel megtakarított pénzt egy perselybe gyűjtötték össze és a Kalkuttai Teréz anyának rendezett gyűjtésbe adták oda. — Azt mondtam: találékony volt ez az édesapa. Több ennél! Hitte Szent Jakab szavait: „Az Isten és az Atya szemében az igazi, tiszta vallásosság: meglátogatni a nyomorultakat, az árvákat és az özvegyeket, és tisztán maradni a világ szennyétől" (Jak 1, 27).

*

A vetítettképes elmélkedés utolsó kockáját így vezethetném be: „árulkodó böjt". *Hegyi Füstös István*-nak van egy szép elbeszélése: „Körbe sétál egy szőlőfürt":

„Első—második osztály. Na, kérem ismerkedjünk. Úgye, az úgy

nagyon unalmasan egyszerű, hogy: hogy hívnak, hol laksz, leülhetsz. Én tehát a nagyszerűbbet választom.

— Kedves csemetéim. Én most megvendégellek titeket. Jó?

— De még mennyire, hogy jó! Ez már igen, ez aztán a rendes óra!

— Sajnos, jól nem laktok, de egy kóstoló mindegyikteknek jut. Itt ez a fürt szőlő, osztozzunk meg rajta testvériesen. Mindenki csípjen belőle és adja tovább szépen. Vigyázzunk, itt a száránál fogva emeljük tovább.

Az első lurkó zavart mosollyal veszi el a fürtöt. Szemérmesen csíp belőle. A második kínosan jófiú: — Én nem kérek! — mondja, de azért kopog a szeme a sóvárgástól. — Akkor én kettőt veszek! — rikkant a szomszédja és lecsíp hármat. A negyedik nyugodtan veszi a ráeső részt. Ő az első, aki megköszönte. A következő is megköszönte, de nem vette a szájába, hanem a padra tette. Egy kis ördögfióka már lövellte is messzire az ujjával a bogyót. A kis pepitainges két-három szemet is letépett. Nem törődött vele, jut-e a többinek. Még hárman vannak hátra. A következő vérszemet kap. Vad mozdulattal belemarkol a megmaradt cömbőkbe. Csak egy szem maradt végezetül. Az árva maradékot úgy ereszti a szájába az utolsó, mint egy kardnyelő. A végére maradt fiúcska lefelé biggyesztett szájjal mosolyog. Neki nem maradt semmi. Ő külön kap egy kis fürt fájdalomdíjat. Néhányan irigyen nézik, mások meg kacagva. Elfogyott a szőlő, de a gyerekek bemutatkoztak. Most már következhet a szürke statisztika: lakás, apa, foglalkozás stb". (Kincsesláda, Szemelvények a mai magyar irodalomból, Budapest, 1979. 99—100.)

Így lesz az önmegtagadás és a böjt emberségünk ismertető jelévé!

Az Egyháznak „a böjt gyakorlata által az a célja, hogy a hívek teljesen megnyíljanak az Úr kegyelme előtt, várva második eljövetelét... Míg a Vőlegény eljövetelére várunk, a bűnbánati böjtnek meglesz a helye az Egyház gyakorlatában" (Xavier Léon-Dufour: Biblikus Teológiai Szótár, 151).

*

Függelék a 8. évközi vasárnaphoz!

1978-ban: 700 millió éhező és rosszul táplált ember élt; 1200 millió nem ihatott egészséges ivóvizet; 800 millió analfabéta élt a földön, 300 millió munkanélküli.

*

Rónay György férfikora delén írta (Hat vers a Korintusiakhoz, 2):

„Magad maradsz maholnap, oly magad,
s úgy hullnak el mellőled a barátok,
hogy az élőknél közelebb találod
magadhoz néha már a holtakat,
kik némán őrzik lent a holt nyarak
közös reményét, míg te zord magányod
rideg telében meddőn múlni látod
a napokat, havakat, holdakat: —
rabságod őre, lassankint belátod,
hogy magad helyett az egész világot
kell szeretned, s csak úgy leszel szabad,
ha egy helyett milliók rabja vagy,
s elveszve bennük, önkéntes halálod
áldozata lesz a föltámadásod".

*

„MAGAD HELYETT AZ EGÉSZ VILÁGOT KELL SZERETNED"...

*

Ha gyűjtést rendeznek a katasztrófa sújtotta népeknek, az árvíz, a földrengés áldozatainak, komoly adománnyal mutatom-e meg szeretetemet?

Magyar katolikus intézményeink fenntartásához hozzájárulok-e?

Ez is böjt!

A javából...

ÉVKÖZI 9. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (MTörv 5, 12—15)
Tartsd meg a szombatot, szenteld meg, ahogy az Úr, a te Istened parancsolta neked!

SZENTLECKE (2 Kor 4, 6—11)
Testünkben folyton-folyvást viseljük Jézus szenvedését, hogy egyszer Jézus élete is megnyilvánuljon testünkön.

EVANGÉLIUM (Mk 2, 23—28, 3, 1—6)
Egy szombaton vetésen vitt keresztül Jézus útja. Tanítványai útközben tépdesték a kalászt. Erre a farizeusok megszólították: „Nézd, olyat tesznek szombaton, amilyet nem szabad." De ő megfelelt nekik: „Sose olvastátok, mit csinált Dávid, amikor ínséget szenvedett, és társaival együtt éhezett? Abjatár főpap idejében bement az Isten házába és megette a szent kenyereket, amelyeket csak a papoknak volt szabad megenniük, s adott a társainak is." Aztán hozzáfűzte: A szombat van az emberért, nem az ember a szombatért. Az Emberfia Ura a szombatnak is."
Egy alkalommal ismét betért a zsinagógába. Volt ott egy béna kezű ember. Figyelték, vajon meggyógyítja-e szombaton, hogy vádat emelhessenek ellene. Felszólította a béna kezű embert: „Állj középre!" Aztán megkérdezte őket: „Szabad szombaton jót vagy rosszat tenni, életet megmenteni vagy veszni hagyni?" Hallgattak. Erre keményszívűségükön elszomorodva haragosan végignézett rajtuk, majd az emberhez fordult: „Nyújtsd ki a kezed!" Az kinyújtotta, és meggyógyult a keze. A farizeusok erre kimentek s a Heródes-pártiakkal együtt tanakodni kezdtek, hogyan okozhatnák vesztét.

Ne álljuk útját az Isten kegyelmének!

Jézusunk, Te haragosan néztél a farizeusokra! Útját akarták állni jóságodnak, irgalmadnak.

Jézusunk, ránk nem nézel néha haragosan? Itt-ott bizony, a kegyelem útonállói vagyunk.

Nem volt templombajáró az a család, ahová egyszer bekopogtatott a betegség. A férj kórházba került, s állapota egyáltalán nem volt biztató. Az orvosok megígérték, hogy mindent megtesznek gyógyulásáért. Az asszony pedig nagy bizonytalanságában megsejtette, hogy van Valaki, az orvosoknál is nagyobb Gyógyító és Vigasztaló! S egy harangszókor elindult az esti misére. A templomajtóban összetalálkozott egyik „vallásos" ismerősével, aki majdnem csípőre tette a kezét és leteremtette: na, most megtaláltad az Istent? Most tudod, hol a templom? Bajban vagy és most imádkozol? — A szegény asszony majdnem egészen összetört. Azt várta volna, hogy ismerőse belekaroljon, maga mellé ültesse és megígérje, hogy együtt imádkoznak férje gyógyulásáért. Nem ez történt!

Egy másik eset: amikor a „falurosszá"-t szentségekben részesítette a lelkipásztor; azt kellett meghallania: ennek az ajkára kár volt rátenni Krisztus Testét.

A mi korunk a humanizmusnak, az emberiességnek a kora, mégis olyan embertelenek és irgalmatlanok tudunk lenni! Nagy türelemmel régészkedünk, leásunk a föld mélyébe. Összetört cserepeket ragasztgatunk össze, de megbotránkozunk Jézuson, aki

„Nem vitatkozik s nem kiabál,
szavát sem hallják a tereken.
A megroppant nádat nem töri le,
a pislákoló mécsbelet nem oltja el,
míg győzelemre nem viszi az igazságot.
Az ő nevében bíznak a pogány népek!" (Mt 12, 19—21).

Egy napon folyóparton ültem a Himalája tövében, írja *Sadhu Sundar Singh*. A vízből szép, kerek, kemény követ halásztam ki és széttörtem. A belseje egészen száraz volt. Ez a kő már régóta a folyóban hevert, de a víz nem hatolt belé. Ugyanilyen az európai ember. Évszázadokon át valósággal elárasztotta őt a kereszténység, mindenestől bele-

merült áldásaiba, benne él a kereszténységben, de a kereszténység nem hatolt belé és nem él benne. Nem a kereszténység a hibás, hanem a kőkemény szívek. Így nem csodálkozom azon, hogy annyian nem tudják fölfogni, mit jelent Krisztus. (Cserháti: Mindennap együtt az Úrral, A. 122.)

Ezekiel próféta jövendölését imává alakítjuk: Jézusunk, adj nekünk új szívet, új lelket! Vedd ki, tépd ki testünkből a kőszívet; s adj hússzívet, a Tiedet. Oltsd belénk lelkedet, a Te gondolkodásodat! (Vö. 36, 26—27)

Nem téveszthetjük szem elől, hogy a mi Megváltónk, Jézus Krisztus megkönyörült az embereken! A zsidók hitetlenségéről Szent János megjegyzi: „*Jóllehet (Jézus) ennyi csodát tett a szemük láttára, mégsem hittek benne*". Az Üdvözítő azonban örült annak, hogy „*még a tanács tagjai közül is sokan hittek benne, de a farizeusok miatt nem vallották be, nehogy kizárják őket a zsinagógából. Mert többre tartották az emberek megbecsülését, mint az Isten dicsőségét.*" Ez nem ismeretlen probléma előttünk sem. „*Jézus azonban fennhangon hirdette: „Aki hisz bennem, nem bennem hisz, hanem abban, aki küldött, s aki lát, azt látja, aki küldött. Világosságul jöttem a világba, hogy aki hisz bennem, ne maradjon sötétségben.*". S itt következik Jézusnak egy „megbotránkoztató" kijelentése: „*Aki hallgatja ugyan tanításomat, de nem tartja meg, azt nem ítélem el, mert hiszen nem azért jöttem, hogy elítéljem a világot, hanem hogy megváltsam a világot*" (Jn 12, 37, 42—47). Az Úr Jézus szavai közül még egy kívánkozik ide: „*Boldog, aki nem botránkozik rajtam*" (Mt 11, 6).

Olyan sokszor megdöbbenve állunk egy-egy emberi tragédiánál. Nem tudunk szólni. Nem tudunk vigasztalni. Tanácsot adni még kevésbé! Miért nem jön ajkunkra Jézus üzenete: „*Gyertek hozzám mindnyájan, akik elfáradtatok, s akik terhet hordoztok — én megkönnyítelek titeket*"? (Mt 11, 28)

A második kenyérszaporítás csodáját így vezeti be Szent Máté: „*Jézus ekkor összehívta tanítványait s így szólt hozzájuk: „Sajnálom a népet. Már harmadnapja kitartanak mellettem, és nincs mit enniük. Nem akarom étlen elküldeni őket, nehogy kidőljenek az úton*" (Mt 15, 32). S Jézus nemcsak azokat sajnálta, akik a földi kenyérre voltak kiéhezve, hanem a boldogságot ígérte azoknak, „*akik éhezik és szomjazzák az igazságot*" (Mt 5, 6).

Hétországra szóló botrány szokott lenne az emberek szemében,

ha valaki anyagilag megtéved, csal, sikkaszt, lop, hűtlenül kezeli mások vagyonát. Valami terhelhette ebből Zakeus lelkiismeretét, mert a házába betérő Mesternek azt mondta: „*Nézd, Uram, vagyonom felét a szegényeknek adom, és ha valakit valamiben megcsaltam, négyannyit adok helyette*". *Jézus ezt felelte neki: Ma üdvösség köszöntött erre a házra, hiszen ő is Ábrahám fia. Az Emberfia azért jött, hogy megkeresse és megmentse, ami elveszett*" (Lk 19, 8—10).

Micsoda botrány volt, amikor megtért egy rosszhírű nő; s szeretetének, megtérésének jeleként megkente Jézus lábát illatos olajjal?! S Ő azt mondta: „*sok bűne bocsánatot nyer, mert nagyon szeretett. Akinek kevés bűnét bocsátják meg, az csak kevéssé szeret...*" (Lk 7, 47).

Az evangéliumoknak még sok részletét idézhetnénk, ennyi is elég bizonyíték, hogy Krisztus jóságát nem akadályozta, nem akadályozhatta meg a farizeusok véleménye.

Krisztus bátor volt! Mert jót tenni!

A lábmosásnál mondott szavaival bennünket is erre szólít fel: „*Példát adtam, hogy amit én tettem, ti is tegyétek meg*" (Jn 13, 15).

Az izlandi író, *Gunnar Gunnarsson* ezt a tanácsot adja a keresztényeknek: „Nyisd meg szívedet minden szeretet előtt. Zárd el a gyűlölet elől. Legyen szád áldással tele; de átkot ne mondj soha!"

Az Isten kegyelmét ne irigyeljük senkitől; az Isten útját ne zárjuk el senki elől! Inkább vigyük közelebb a gyengéket és nyissunk utat Isten felé!

Szép gondolatokat őrzött meg a János-akta Krisztus himnusza:

„Dicsőség néked, Atya!
Dicsőség néked, Ige,
Dicsőség néked, Lélek...
Üdvözülni akarok, és üdvözíteni akarok,
Oldódni akarok, és oldani akarok...
Étkezni akarok, és táplálni akarok,
Hallani akarok, és hallatni akarok..." (Vanyó László: Ókeresztény írók, 2. Apokrifek, 16).

Hogy mit jelent a keresztény magatartás, „azt jól megvilágítja Don Quijote első kalandja egy útszéli fogadóban. A kapuban két fiatal lány áll, amolyan „jófélék", és Sevillába igyekeznek. A nemes lovag elveihez hűségesen hölgyeket megillető tisztelettel viseltetik irántuk. Erre azok is belemennek a játékba, s előkelő hölgyek módjára viszonozzák az udvariasságot. Ha nem könyveljük el az

embereket rossznak, bűnösnek, erkölcstelennek, ha nemcsak negatív lehetőségeiket látjuk meg, hanem számítunk jó adottságaikra és igényt támasztunk pozitív adományaikra, is, akkor fogékonnyá válnak Isten lehetőségeire (Nyíri Tamás: Ki ez az ember? 62—63).

Nem vagyunk keresztények, ha nem tesszük magunkévá Szent Pál szavait:

„*Nekünk erőseknek az a kötelességünk, hogy elviseljük a gyengék gyarlóságát, és ne a magunk javát keressük. Törekedjék mindegyikünk embertársa javára és épülésére... Karoljátok fel tehát egymást, amint Krisztus is felkarolt benneteket Isten dicsőségére*" (Róm 15, 1—2, 7).

*

„...A híres *Bod Péter* református pap egyik, hajdanában közkedvelt párbeszédében, oktató művében: „A szívet vidámító, elmét élesítő, kegyességre serkentő" Szent Hilárius-ban (1760) már költői részletezéssel olvashatjuk:

„Ki a legbölcsebb orvos? A Krisztus, aki a szívnek fájdalmát, a léleknek nyavalyáját el tudja venni a maga véréből készített orvossággal.

Mondj már egy minden nyavalyák ellen való próbát, hasznos recipét? Ez olyan, mellyel valakik szorgalmatosan élnek, soha halált nem láttanak, hanem Idvezítőnk karja között életben maradtanak. Vegyed

Az igaz hitnek gyökerét,
élő reménységnek levelét,
kegyességnek balzsamumját,
könyörületességnek a magvát,
bűnön való bánatnak mirrháját,
tisztaságnak virágját,
imádságnak tömjénjét,
jócselekedetnek gyümölcsét,
békességes tűrésnek liliomát,
engedelmességnek rózsáját,
alázatosságnak a porát.

Mindezeket törd meg az ártatlanságnak mozsárjában. Tölts reá könnyhullatásnak vizét. Szűrd által a Krisztus szenvedésében való

bizalomnak rostáján. Tedd a jó lelkiesméretnek fazekába. Főzd meg a nyomorúságoknak vizénél és a szenvedéseknek lángjában. Főzzed víg szívvel. Ha megfőtt, hűtsd meg felebarátodhoz való szeretetnek gyakorlásával. Elegyítsd föl az Istenhez való szeretetnek édes nádmézével.

Egyél minden estve és reggel akármicsoda állapotodban az Isten akaratján való megnyugvásnak kanalával! Hathatós hasznát fogod érzeni, próbált orvosság. Valakik ezzel éltenek, a halált elkerülték". (Bálint Sándor: A hagyomány szolgálatában, 103—104.)

ÉVKÖZI 10. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Ter 3, 9—15)
Ellenkezést vetek közéd és az asszony közé, a te ivadékod és az ő ivadéka közé. Ő széttiporja fejedet, te meg a sarkát veszed célba.

SZENTLECKE (2 Kor 4, 13—18 5, 1)
Ezért nem veszítjük el kedvünket, mert bár a külső ember romlásnak indult bennünk, a belső napról napra megújul.

EVANGÉLIUM (Mk 3, 20—35)
Amikor Jézus tanítványai hazamentek, ismét nagy tömeg gyűlt össze, úgyhogy még evésre sem maradt idejük. Amikor övéi ezt meghallották, mentek, hogy hazavigyék, mert az a hír terjedt el róla, hogy megzavarodott. A jeruzsálemből jött írástudók így nyilatkoztak róla: „Belzebub szállta meg" és: „A gonosz lelkek fejedelmének segítségével űzi ki a gonosz lelket." Ám ő összehívta őket, és mondott egy hasonlatot: „Hogy űzhetné ki sátán a sátánt? Ha valamely ország meghasonlik magával, az az ország nem állhat tovább fenn. Ha egy család meghasonlik magával, az a család nem maradhat tovább együtt. Ha a sátán saját maga ellen támad és így meghasonlik magával, nem maradhat meg, hanem elpusztul. Senki sem törhet be az erős ember házába és nem rabolhatja el a holmiját, hacsak előbb meg nem kötözi az erős embert. Csak akkor rabolhatja ki a házát.
„Bizony mondom nektek, hogy minden bűn és minden káromló szó, amit csak kiejtenek az emberek a szájukon, bocsánatot nyer. De aki a Szentlelket káromolja, nem nyer bocsánatot mindörökké, bűne örökre megmarad."
Mert ezt mondták róla: „Tisztátalan lélek van benne."
Amikor anyja és rokonai odaértek, kint maradtak, beküldtek érte és hívták. Akik körülötte ültek, szóltak neki. „Anyád és rokonaid kint vannak és keresnek." Így válaszolt: „Ki az én anyám és rokonom?" Aztán végighordozta tekintetét a

körülötte ülőkön, s csak ennyit mondott: „Ezek az én anyám és rokonaim ! Aki teljesíti az Isten akaratát, az az én testvérem és anyám".

Rokonságban Jézussal és egymással

Kevésbé ismerős *Verdinek:* Simone Boccanegra című műve, amely *Schiller drámájából* készült. Az esemény a nagy olasz tengeri városban, Genovában játszódik le. Ez a város még alig heverte ki a guelfek és ghibellinek testvéri harcát. Az évszázados harc az olasz népnek rengeteg szenvedésébe, vérébe került. A nyomorúságban sínylődő köznép 1339 szeptemberében fellázadt. A lázadók a nép fiát, Simone Boccanegrát választották meg vezetőjüknek. Az egykori elnyomott, családi életében is meggyalázott ember, most már mint vezető odaállt az újra villanó kardok közé; odaállt az egymással farkasszemet néző nép és a nemesek közé, és síri csendben zengi, énekli a máig is megválaszolatlan, megoldatlan kérdést:

„Csillag, mely óv a tengeren,
Vádolva minket kérd...
Mért nincs a földön béke?
Mért ont az ember vért?...

Azt kell mondanunk, hogy az operának ez a velőtrázó kérdése felsorakozott az élet nagy kérdései mellé: „honnan, hová, miért?" S e kérdések után elénk mered: „Miért nincs a földön béke? Miért ont az ember vért?" Miért okoznak egymásnak annyi fájdalmat? Miért hiúsítanak meg olyan sok jó kezdeményezést? Miért ütnek rá nemcsak a bűnös kézre, hanem a simogató és szerető kézre? Miért kerül bilincs nemcsak a bűnös kezére, hanem megkötik a jótékonykodó kezet is?

Krisztus rokonává, testvérévé fogadott minket, az Isten nagy családjába kapcsolt minket! Nem úgy váltott meg, hogy távoli idegenből közelít hozzánk egy időre, majd utána távozik egy ismeretlen homályba, hanem rokonságba lépett velünk. „*Maradjatok bennem s akkor én is bennetek maradok*" (Jn 15, 4), kérte apostolaitól. Követőit nem egy közösségbe toborozta, amely sok-sok tagból

áll. Sokkal többről van szó, amikor így imádkozott: „*Megismertettem velük nevedet és ezután is megismertetem, hogy a szeretet, amellyel szeretsz, bennük legyen, s én is bennük legyek*" (Jn 17, 26).

Nem laza kapcsolatról van szó, nem is érdekszövetségről, hanem testvérei vagyunk Krisztusnak és testvérei vagyunk egymásnak!

„*Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben*" (Mt 6, 9), így tanított imádkozni minket Jézus. S Istennek ez a legszebb megszólítása. Sok neve van Istennek. Az ószövetség népe félt is kiejteni az Úr nevét. A legszebb megszólítás: Atyánk! De miért nem merjük így megszólítani Jézust: Testvérünk; isteni Testvérünk?

S miért idegenkedünk egymástól?

Hiszen Krisztusban rokonok vagyunk! Testvérek!

1981 júliusában *P. Szabó László* jezsuita atya tartotta az országos papi továbbképzést Esztergomban. A Libanonban működő atya elmondta egyik beyruti élményét. Egy maronita püspök vitte őt autójával a város távolabbi részébe, s át kellett menniök a harcászati sávon, ahol egy arab katona igazoltatta őket. S csodálkozva kérdezte a fegyveres katona, ki ül a volánnál. A jezsuita így mutatta be őt: „*testvérem*". Erre a szigorú katona elmosolyodott, lazította kezében a fegyvert és utat engedett. — Mekkora becsülete van ott e szónak: testvér?!

„Testvéreink a Szentek" címmel jelent meg pár évvel ezelőtt egy Szentek életrajza. A könyv célja nem az volt, hogy elhagyja a szentek életének csodás részleteit, hanem az volt a cél, hogy ember-közelben mutassa be őket. Szinte kezüket tárják felénk, hogy az élet akadályain átsegítsenek minket. Az örök élet partjáról üzenik Szent Ágoston gondolataival: ha mi Krisztust követtük, miért nem tudjátok ti is követni Őt!

„A föltámadás reményében elhunyt testvéreiért" imádkozik a szentmisében az Egyház (II. Kánon). Régi festményeken úgy ábrázolják őket, hogy a szenvedés tüzéből kinyújtják felénk a kezüket, hogy segítsük kiemelkedni őket. Makkabeus Judás „*azért mutatott be engesztelő áldozatot, hogy megszabaduljanak bűneiktől*" (2 Mak 12, 45). S ez szent kötelességünk nekünk is!

S az egymástól való elhidegülés és eltávolodás korában sokat hangoztatja Egyházunk, hogy testvérek vagyunk. „Az Isten Fia... Lelkének közlése által titokzatos módon mintegy a saját testévé tette a minden népből meghívott testvéreit. Ebben a testben Krisz-

tus élete árad szét a hivőkbe, akik a szentségek által titokzatos és valóságos módon egyesülnek a szenvedő és megdicsőült Krisztussal. A keresztség által ugyanis Krisztushoz hasonlíunk: „*Mi ugyanis mindnyájan egy Lélekben egy testté lettünk a kereszténséggel*" (1 Kor 12, 13). Az Eucharistia kenyerének megtörésekor valóságosan részesedünk az Úr testéből, és így közösségre lépünk övele is és egymással is. „*Mi ugyanis sokan egy kenyér, egy test vagyunk, mivel egy kenyérből eszünk* (1 Kor 10, 17). Így mi valamennyien tagjai leszünk annak a testnek (vö. 1 Kor 12, 27), „*egyenként azonban egymásnak vagyunk a tagjai*" (Róm 12, 5) (Lumen Gentium, 7).

Amikor a liturgikus megújulás a szentségek kiszolgáltatását a szentmise keretébe építette bele és közösségivé tette; elég sokan akadtak, akik csupán ünnepélyességet láttak benne és húzódoztak tőle. Meg kell értenünk, hogy a keresztelésnél nem egy taggal növekszik az Egyház létszáma, hanem Krisztus családja növekszik; eggyel több testvérünk van! S érte mindannyian felelősek vagyunk! A házasságkötésnél nem egy pár esküszik; hanem testvéreink kötnek házasságot s jövőjük, boldogságuk nem közömbös számunkra. Mi nem egy halottat temetünk, hanem testvérünket ajánljuk Isten irgalmába.

Modern kifejezéseket használ a francia domonkos atya, *Liégé*. „Mi nem használhatunk olyan trükköket, amelyekkel egyes közösségek új híveket és tagokat toboroznak maguknak... Az Egyháznak nincs vadászati trófea-gyűjteménye azokról, akiket Krisztushoz vezetett..." (Liégé: Tanuim lesztek, 193).

Egy kisfiú hazaérkezett; kb. ez volt a címe egy riport-filmnek. Egy állami gondozott gyermekről szólt, akit ki-kivettek a nevelő szülők, pár hetet, hónapot eltöltött mindegyiknél, de a gyermek sehol nem kellett, mindig visszavitték az intézetbe. Nem is hitt már abban, hogy valahol otthonra talál amikor végre örökbefogadta és szép otthonába vitte egy gyermektelen házaspár. S azzal fejeződött be a film, hogy egy kisfiú hazaérkezett...

Így tartozunk bele Krisztus nagy családjába! Az élet ezerszer megpróbálja az embert; s végül mégis idegen a világban. Csak Krisztusnál lehetünk otthon!

Testvérünk Ő és testvérei vagyunk egymásnak!

Így is kellene élnünk, és viselkednünk!

Ezért írta meg versét *Háry Emma*: Kérés mindenkihez:

„Ha gyermek jön szemközt az utcán,
és mosolyog a szeme, szája,
ó, nevessetek vissza rája!

Ha kérges szívvel találkoztok,
kit nagyon megcibált az élet,
ölelje át testvéri lélek.

Mert nincs rossz ember, csak a bűn nagy,
annyi szívet meghajszol, kerget...
Ó, adjatok megértő lelket.

Ha úgy néztek egymás szemébe,
mint testvérek, megláthatjátok:
önarcotok néz vissza rátok.

Az örömöt se temessétek
szívetekbe fukaron, mélyen,
adjatok, hadd viruljon, éljen.

És, — mert életünk olyan rövid
s a temtő olyan hideg:
őrizzétek meg a Hitet!"

(Új Ember, 1960. dec. 11/2)

*

Imádság a villamoson

(Írta: Antonio Arraiz,
Ford: Kozma Imre)

Jézus, társam, barátom,
te bölcs vagy és hatalmas, mint a nap:
Ha akarod,
minden kis örömöm felajánlom neked.
Csak annyit tégy meg, hogy ez az asszony,
aki a villamoson velem utazik,
amikor hazaér,
jobb egészségben találja beteg, apátlan gyermekét.
Oly nagy a bánata,
oly nyugtalan;
kell, hogy fájdalmát
megosszuk vele.
Kéretlenül elpanaszolta
szomorú, egyszerű történetét,
bennünket untatott.
Vedd hát el tőlem az első szót, a kedvest,
amely fogadna otthon.
Vedd el a kényelmes fotelt, a régi könyvet,
a fürdő asszonyosan-lágy, simogató vizét,
vedd el a tejszínes, cukrozott szamócát.
Vedd el ma tőlem a szép szavakat, az engem köszöntő
barátokét,
a megelégedett pihenést a jól-végzett munka után,
vedd el a siker unalmát, a megszokottat, a mindennapit.
Vedd el tőlem, ha akarod,
egész-napi jutalmát a fáradságos útnak.
Csak ennek a szegény asszonynak add meg —
ennek a könnyektől
maszatos-arcú asszonynak add meg, én Uram —
egy mosolygó gyermeki szempár sugárzó hajnalsugarát,
amikor hazaér.

ÉVKÖZI 11. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Ez 17, 22—24)
Én is veszek a nagy cédrusfa tetejéről egy hajtást... Izrael magas hegyén ültetem el, s ágakat fejleszt, gyümölcsöt terem és pompás cédrussá fejlődik. Mindenféle madár alatta lakik és mindenfajta szárnyas ágai árnyékában pihen meg.

SZENTLECKE (2 Kor 5, 6—10)
Ám bizalom tölt el bennünket, így jobban szeretnénk megválni a testtől és hazaérkezni az Úrhoz.

EVANGÉLIUM (Mk 4, 26—34)
Jézus Galileában így tanította a tömeget: „Úgy van az ember az Isten országával, mint amikor magot vet a földbe. Utána akár alszik, akár ébren van, éjjel vagy nappal, a mag kicsirázik és szárba szökik, maga sem tudja hogyan. A föld magától terem, először szárat, aztán kalászt, majd telt szemet a kalászban. Mikor a termés beérik, rögtön fogja a sarlót, mert itt az aratás." Majd így folytatta: „Mihez hasonlítsuk az Isten országát? Milyen hasonlattal szemléltessük? Olyan, mint a mustármag. Amikor elvetik a földbe, kisebb minden más magnál. De aztán, hogy elvetették, egyre nő és minden kerti veteménynél nagyobb lesz. Akkora ágakat hajt, hogy az égi madarak árnyékában tanyáznak." Sok hasonló példabeszédben hirdette nekik az isteni tanítást, hogy megértsék. Példabeszéd nélkül nem tanított. Mikor tanítványaival magukra maradtak, mindent megmagyarázott nekik.

„Jöjjön el a Te országod"

Ha a hazáról van szó, az írók és költők szinte versenyre kelnek. Szebbnél-szebb jelzőket, hasonlatokat használnak; az emberi érzelem húrjain játszanak, mert szent a haza. A sok hazafias vers közül Ady Endre versét idézem:

„Föl-földobott kő, földedre hullva,
Kicsi országom, újra meg újra
Hazajön a fiad.

Messze tornyokat látogat sorba,
Szédül, elbúsong s lehull a porba,
Amelyből vétetett.

Mindig elvágyik s nem menekülhet,
Magyar vágyakkal, melyek elülnek
S fölhorgadnak megint.

Tiéd vagyok én nagy haragomban,
Nagy hűtlenségben, szerelmes gondban
Szomorúan magyar.

Föl-fölhajtott kő, bús akaratlan,
Kicsi országom, példás alakban
Te orcádra ütök.

És jaj, hiába, minden szándék,
Százszor földobnál, én visszaszállnék
Százszor is, végül is"

(A föl-földobott kő)

Az Üdvözítő ismerte a hazaszeretet erényét. „*Ő a láthatatlan Isten képmása*" (Kol 1, 15) földi hasonlatokat használt, az ország hasonlatát használta, hogy megérezzük a kegyelem „titokzatos valóságát" (Bibl. Teol. Szótár, 1045).

Krisztus igehirdetésében első helyet kap az Isten országának meg-

hirdetése. „*Jézus bejárta egész Galileát, tanított a zsinagógákban, hirdette országa evangéliumát s gyógyított minden betegséget és fogyatékosságot a nép között*" (Mt 4, 23).

Valami csodálatos dolog lehet az Isten országa, ha így imádkozott és így tanított imádkozni az Úr: „*Jöjjön el a Te országod*" (Mt 6, 10).

De milyen ez az ország? Hol van? Mikor lehet birtokba venni?

A zsidóság betű szerint értelmezte az Ószövetség jövendöléseit és az Isten országának eljövetelét mint látványos és közvetlenül megvalósuló jelenséget képzelte el (B. T. SZ. 1045). Szemük előtt, bizonyára, olyan ország lebegett, amelyben ők lesznek az urak, s rengeteg alattvalójuk és rabszolgájuk lesz. Isten nevében majd ők hoznak parancsolatokat, ők ítélkeznek.

„A farizeusok megkérdezték Jézustól, hogy mikor jön el az Isten országa. Ezt válaszolta: „*Az Isten országa nem jön el szembetűnő módon. Nem lehet azt mondani: Nézzétek, itt van vagy amott. Mert az Isten országa közöttetek van*" (Lk 17, 20—21).

Az Isten országának nem hegyek és folyók képezik a határát. Az Isten országa ott van, ahol az emberek elfogadják a mennyei Atya küldöttét, Jézust. A farizeusokkal vitatkozva jelentette ki Jézus: „*Ha én Isten Lelkével űzöm ki a gonosz lelkeket, akkor már itt az Isten országa*" (Mt 12, 28).

Ennek az országnak úgy kell növekednie, mint a földbe vetett magnak (vö. Mt 13, 3—9); Valami különös légkörnek kell uralkodnia, ezt kegyelemnek, s szeretetnek nevezzük, s ennek át kell járnia a világot, mint a kovásznak, amelyet a lisztbe vegyítettek (vö. Mt 13,33 sk). Fává kell terebélyesednie, amint a mai evangélium is tanítja.

Az apostolok is azt a feladatot kapják a Mestertől, hogy „*Menjetek és hirdessétek: Közel van a mennyek országa*" (Mt 10, 7).

„Krisztusnak, az Isten Fiának és Emberfiának személyében nyilvánul meg ez az ország... Miután pedig Jézus elszenvedte a keresthalált az emberekért és föltámadt, úgy jelent meg, mint Úr, Fölkent és mindörökre rendelt Pap (vö. ApCsel 2, 36; Zsid 5, 6 7, 17—21), és kiárasztotta tanítványaira az Atyától megígért Szentlelket (vö. ApCsel 2, 23). Ekkor az egyház — felruházva alapítójának adományaival és hűségesen megtartva parancsait: a szeretet, az alázatosság és az önmegtagadás parancsát — átveszi a küldetést, hogy Krisztus és Isten országát hirdesse és megalapítsa minden nép

között; így ennek az országnak csírája és kezdete a földön..." (Lumen Gentium, 5.)

Ezért ír olyan szépen Szent Pál: „*Tudjátok, hogy mint apa a gyermekét, egyenként intettünk, buzdítottunk és kértünk benneteket, éljetek méltóan ahhoz az Istenhez, aki meghívott titeket dicsőséges országába*" (1 Tesz 2, 11—12).

A külföldre induló társas utazókat szokták kérni, inteni, hogy idegen országban is méltóan éljenek országunk hírnevéhez.

Noblesse oblige = a nemesség kötelez, szokták idézni a régi mondást. Az a tény, hogy Isten országának polgárai vagyunk, kötelez bennünket. Keresztény becsületre!

Ha az Egyháztól földi előnyöket kapnának az emberek, most is tömegek vallanák magukat vallásosnak. Félre a hamis elvárásokkal!

Pierre-André Liégé francia domonkos atya egy felnőtt keresztelés alkalmával húsz fiataltól kérdezte meg, hogy ha nem lennének megkeresztelve, megkeresztelkednének-e? Van akkora hitük? Elköteleznék magukat Krisztusnak? — Csak ketten feleltek igennel. (Krisztusi élet, 53). És a többi? Már meghasonlott? Hol van itt az öntudat?

Ady, mint a bevezető versben idéztük, jobban szerette a hazáját, mint mi szeretjük az Isten országát?

Tudunk áldozatot hozni? Szent Lukács írja Szent Pálról és Barnabásról, hogy „*erőt öntöttek a tanítványok lelkébe, bátorították őket, hogy tartsanak ki a hitben, mert sok szorongatás közepette kell bejutnunk az Isten országába*" (ApCsel 14, 22).

Paul Claudel egy érdekes tulajdonságra világított rá, amikor barátjáról, Riviére-ről nyilatkozott: „Amíg csak mondatokról van szó, s arról, hogy kölcsönösen kiteregessük lelkünket, addig még csak megy valahogyan; mihelyt kereken azt ajánlom, hogy gyónjék meg, egyszerre megrőkönyödik és egérutat vesz. Hinni akar ugyan Istenben, de olyan Istent akar, aki tapintatos, nem feszélyez, kényelmesen megismerhetetlen, és lehetővé teszi egyéniségünk harmonikus és teljes kibontakozását" (Rónay György: Szentek, írók, irányok, 115.).

Egy szórakoztató, andalító, élményt és látványosságot nyújtó Egyház még csak kellene az embereknek. Amikor törvényekről és előírásokról van szó, Krisztus hasonlataként: „hazafias" köteles-

ségekről, akkor megtorpannak az emberek. Képesek „disszidálni", elhagyni az egyházat. Szomorú jelenség külföldön, hogy sokan az egyházadó miatt kilépnek az Egyházból. De, hiszen Krisztust is sokan elhagyták; akik nem értették meg az Isten országának örömhírét.

Az Egyesült Államok híres elnöke, Abraham Lincoln (†1865) egyszer hosszan hallgatta, amint külföldi diplomaták egyike nagyon dicsérte a saját országát.

— Szép, igazán szép ország lehet, szólt közbe Lincoln.

— A legszebb ország a világon, büszkélkedett a diplomata.

— De én tudok ennél is szebbet, felelt az elnök.

— Ugyan, mi lehet az?

— Hát nézze, szólt az elnök, szép az, ha egy diplomata büszke a hazájára, de még szebb, az a legszebb, ha a haza büszke a diplomatájára.

Néha mi is büszkélkedünk Egyházunkkal, szertartásaival stb. A legszebb az, ha az Egyház büszke lehet ránk.

Az apostolok oly sokszor érdeklődtek Krisztusról a jutalom felől, az utolsó vacsorán válaszolt Krisztus: „*Ti kitartottatok velem megpróbáltatásaimban. Ezért nektek adom az országot, mint ahogy Atyám nekem adta...*" (Lk 22, 28—29).

*

Ismeretlen indiai költő imája

(Ford.: Tóth Sándor)

Egyedül vagyok, Uram, a világban,
Magányos idegen a zajgó sokaságban.
Barátok között is társtalan állok,
támasz nélkül, ha bűnnel csatázok.
Emberekre vágyom, Uram, hisz' lelkem köztük ébred,
ám nyugtalan, mert nem lel csöndességet.

Irgalmas Isten, mindnyájunk barátja,
Tebenned teljesül bensőmnek vágya,
közellétedben lelek csak nyugalmat
naponta, míg az élet gondja zaklat.
Sokaságban vagy elhagyott helyen
őrizz mindig-magadnak, Istenem.
Ez legyen az utunk, ami végül Tied:
hadd jussak Hozzád egyre közelebb,
hadd érezzem, hogy itt vagy, velem vagy s én Veled!

II.

Ébreszd, Uram, egyházadat,
de először bennem ébreszd.
Építsd fel közösségedet,
de először bennem végezd.
Uram, a békét add meg, és
ismerni Téged a földön:
szereteted, igazságod
mindenkit betöltsön...
De nálam kezdd először!

ÉVKÖZI 12. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Jób 38, 1—11)
Mondtam neki: „eddig jöhetsz, de tovább nem! Ezen a helyen törjön meg hullámaid gőgje!"

SZENTLECKE (2 Kor 5, 14—17)
Mert Krisztus szeretete ösztönöz minket,...
ő azért halt meg mindenkiért, hogy akik élnek, ne maguknak éljenek, hanem annak, aki értük meghalt és feltámadt.

EVANGÉLIUM (Mk 4, 35—41)
Egyik nap alkonyatkor így szólt Jézus tanítványaihoz: „Keljünk át a túlsó partra." Erre szétoszlatták a tömeget, és magukkal vitték úgy, ahogy ott volt a bárkában. Más csónakok is csatlakoztak. Nagy szélvihar támadt, a hullámok a bárkába csaptak, úgyhogy az már-már megtelt. Ő a bárka végében egy vánkoson aludt. Felkeltették: „Mester — kérdezték, nem félsz, hogy elveszünk?" Erre fölkelt, parancsolt a szélnek és utasította a tavat: „Csendesedj! Némulj el!" A szél elült s nagy nyugalom lett. Ekkor hozzájuk fordult: „Miért féltek ennyire? Még mindig nincs bennetek hit?" Nagy félelem fogta el őket. „Ki ez — kérdezték egymástól —, hogy még a szél és a víz is engedelmeskedik neki?"

Krisztus bárkájában

Az elmélkedés csendes perceiben játsszunk el azzal a gondolattal, hogy mi lenne Krisztus első kérdése hozzánk, ha most jönne földünkre?

Azt hiszem, az igazság közvetlen közelében vagyunk, amikor az a válaszunk: ha meglátná az élet hullámain vergődő, kétségbeesett embereket, ezt kérdezné: „*Mit féltek, kishitűek?*" (Mt 8, 26).

A kishitűségnek és kétségbeesésnek három szomorú gyümölcse található meg az életben.

1. A csüggedt. A mostani keresztények között sok a lehorgasztott fejű, kókadt-lelkű ember.

Nem hisznek Krisztus igéretében: „*Én veletek vagyok mindennap a világ végéig*" (Mt 28, 20). Szomorúan azt mondják, nincs sehol Jézus! Nincs sehol az Isten! Az idők jeleiben nem tudnak olvasni. Sőt, még az Istent okolják: „*Nem adott az Úr értő szívet, látó szemet és halló fület*" (MTörv 29, 3).

Az emmauszi tanítványokkal azt panaszkodják: „*Azt reméltük, hogy meg fogja váltani Izraelt. S már harmadnapja* (kétezer éve) *annak, hogy ezek történtek*" (Lk 24, 21).

A csüggedt embernek semmit sem mond a zsoltár: „*Ha kiárasztod* (márpedig kiárasztotta) *lelkedet, fölébrednek, és megújítod a föld színét*" (Zsolt 104, 30). Szemük csak a föld, az emberiség és az erkölcsök elöregedését veszi észre; a lélek tavaszát nem látják meg.

Sokan manapság úgy vannak, mint az a kisgyermek, akit nem tanítottak meg játszani; játékokkal azonban elhalmozták. S értékes, szellemes játékaival magára marad, nem tud velük mit kezdeni. — Úgy vannak, mint az a diák, akinek minden tankönyve és tanszere megvan, csak nem tanították meg tanulni.

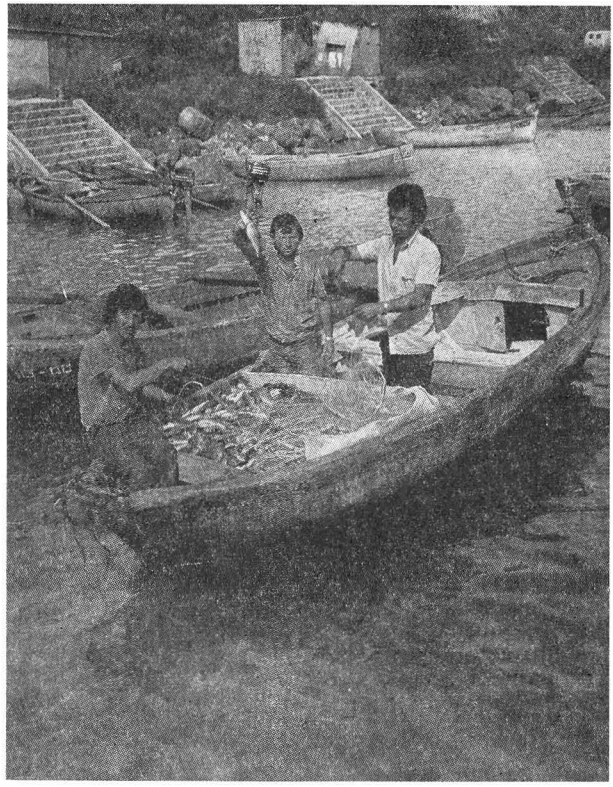
Nem látják az örömhírt! Az Egyház közismert tudósa, Karl Rahner ezért írta 1980 karácsonyi cikkében: „A kereszténység elsősorban örömhír az Isten jóságáról. Ez a jóság nagyobb, mint a mi szívünk, mely bennünket a bűnről vádol. Az Egyházban többet kellene nevetnünk!" (Magyar Kurir, 1981. márc. 14. 3. oldal.)

2. A kishitűség másik gyümölcse a félreállás. Nem merik a hitüket megvallani, nem mernek róla beszélni, nem mernek keresztények lenni. Visszahúzódnak az életben.

Itt nem a szekták utcai prédikációira és erőltetett térítéseire gondolok, hanem arra a kisebbségi érzésre, hogy a hivőnek szégyellenie kell a hitét.

Péternek elég volt egy szolgáló megjegyzése: „*Te is közéjük tartozol*" (Lk 22, 58), s azonnal megtagadta az Urat.

3. S még ennél is rosszabb a közömbösség: Minden mindegy! Olyanok vagyunk, mint a művirág. Nem kell már a nap, a kegyelem napja. Nem kell az örök Nap. Nem kell az éltető víz, amelyet Krisztus ad nekünk.

CSÓNAK A GENEZÁRETI TAVON

A zsidó nép közömbösségéről majdnem könnyek között írt Szent Pál. „*Igazat mondok Krisztusban, nem hazudok. Tanúskodik mellettem lelkiismeretem a Szentlélekben. Nagy a szomorúságom és állandó a szívem fájdalma... testvéreimért... övék az istenfiúság, a dicsőség, a szövetségek, a törvényadás, az istentisztelet és az ígéretek. Övéik az atyák, és test szerint közülük származik Krisztus, aki mindenek fölött való, mindörökké áldott Isten*" (Róm 9, 1—5).

„Hát akkor nem lesz megkeresztelve a gyermek..., nem lesz elsőáldozó..., nem bérmálkozik..., nem esküsznek templomban...", halljuk az ilyen kijelentéseket.

Egy abortuszra induló asszonyt figyelmeztetett egy hivő barátnője,

hogy gondolja meg tettét, gondoljon Istenre, törvényeire. Azt válaszolta: „Kit érdekel ma már az Isten?"

S mindezek után sokszor szólíthatjuk az Istent, s Fiát, Jézust, hogy hol vannak?

Háborgó tengerünknek csendet parancsol, de a közömbösségben, megalkuvásban, csüggedtségben csendes lelkünket felrázza: „*Mit féltek, kishitűek?*" (Mt 8, 26).

A sokat szenvedett, türelmes Jób mondta: „*Nagyobb az Isten, mint bármelyik ember. Azért hát ellene miért háborogtál, hogy minden szavadra nem ad feleletet? Mert egyszer az Isten ily módon szól, máskor meg másképpen beszél, de nem vesszük észre*" (Jób 33, 12—14).

A keresztény reményt költői szépséggel fejezi ki Szent Pál: „*Ha Isten velünk, ki ellenünk? Aki saját Fiát sem kímélte, hanem mindnyájunkért áldozatul adta, hogyne ajándékozna nekünk vele együtt mindent?... Ki szakíthat el bennünket Krisztus szeretetétől?...* (Róm 8, 31—39).

„*Istennél semmi sem lehetetlen*" (Lk 1, 36), nyugtatta meg a Szűzanyát az Isten angyala. Remélhetünk hát benne, mert ő jó, mert mindenható, mert hűséges és ígéretét megtartja. Remélhetjük segítségét a földi életben és remélhetjük az örök boldogságot.

Ha a Szentírásnak a bizalomról szóló részeit egyetlen mondatba akarnánk összefoglalni, XXIII. János pápa mondata lenne az: „Akinek hite van, nem remeg".

Daniel Berrigan jezsuita költő nevére még többen emlékezhetnek. Szókimondásáért többször letartóztatták. De elkalandozó figyelmünket felemeli Jézusra.

„Mit hiszek én?
Ezt:
Nem várok segítséget a külpolitikától,
sem a szexuális forradalomtól,
sem a zsíros termeléstől,
sem pedig a nukleáris veszéllyel való ijesztgetéstől,
— és nem várok segítséget a községi tanácsoktól, a várostervezőktől,
meg a szociális élet mérnökeitől,
de a Vatikántól sem,
a Buddhisták Világszövetségétől sem,
és Hitlertől és Jeanne d'Arctól sem,

az angyaloktól, főangyaloktól, hatalmasságoktól és keruboktól sem. Mert
megmenteni csakis Jézus Krisztus fog minket"

(Teológia, 1971. 259. o.).

Krisztus nem kényelemről biztosított minket! „*A világban üldözést szenvedtek, de bízzatok, mert legyőztem a világot*" (Jn 16, 33).

Ha az élet csalódásai letörnének minket, ha elsötétednék felettünk az ég, gondoljunk „*Egy nyomorék derűjé*"-re. Egy papírónk számolt be élményéről. A vonaton találkozott egy rokkant emberrel, akinek mindkét lába hiányzott, kis kocsiján lökdöste magát előre, de derűs volt, mert hivő ember volt. Sugárzott belőle a Biblia. Örült családjának, kislányának. Tervei voltak. Kis kertet szeretne bérelni, aztán a Margit szigeten egy kocsit akar bérelni, hogy a gyerekeket kocsikáztathassa és örülhessen örömüknek...

E vonaton kereskedők panaszkodtak a megélhetés, az élet miatt, s mikor a rokkantat megismerték, azt sugták egymásnak: Szégyelhetjük magunkat, pajtás... (Horváth Richárd, Kat. Szó, 1976. febr. 1/3).

A letörtségből emeljen fel Sík Sándor versének részlete:

„De nem hagytalak-e el Téged én,
Szómmal, amelyből kialudt a fény?
Szívemmel, amely csupa seb,
Elmémmel, amely űrnél üresebb?
S nem hagytam-e el Veled együtt Azt,
Aki az űr fölött virraszt?
Mit felelek, hisz nem tudok felelni:
Mit felelhet a Mindennek a semmi?!
Akarom élni az egész hitet,
Szeretni, ahogy Isten szeret,
És bízni, bízni akarok,
Abban, amit a Krisztus hozott.
Nem érzem, nem is gondolom,
De akarom, akarom, akarom"

(Sík S.: A néma miatyánk).

*

Ha keserűség (Csanád Béla verse)

Ha keserűség ostromolva
tör ellened, úgy hömpölyög,
s pusztítana tüdődbe marva,
akár a fojtó nagy ködök.
A lelket gyötrő szomorúság
mily szívósan verekedik,
hogy rontsa benned a valóság
összes szelíd jó képeit!

Nem látod mindig torz valóját,
néha álcázza fegyverét,
s beléd rejtené háborúját,
hogy rontsa mások életét:
mert aki él, nemcsak magának
boldog vagy elkeseredett,
s akaratlan is másra támad,
aki úgy érzi, elveszett.

Küzdök olyankor két marokkal.
Segítsetek ti, emberek,
jó szóval, tiszta mosolyokkal,
— magatokat is véditek.
Gondoljatok csak sorsotokra:
ha szép is, jó is életed,
anyád megőszült tán a gondba,
és a halál küzd ellened...

Istenem, mindig védj meg engem,
a keserűség ellen is.
Légy jelen jobban életemben,
erősíts most is, akkor is.
Bátrabban éljek, dalosabban,
vígabban járjam utaid,
mint a madár a kék magasban
ha kifeszíti szárnyait.

ÉVKÖZI 13. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Bölcs 1, 13—15 2, 23—25)
Mert a halált nem Isten alkotta, ő nem leli örömét az élők pusztulásában.

SZENTLECKE (2 Kor 8, 7, 9, 13—15)
Ti mindenben kitüntök: a hitben, a szóban, a tudásban, minden buzgólkodásban és az irántunk táplált szeretetben: tünjetek ki tehát a jótékonykodásban is.

EVANGÉLIUM (Mk 5, 21—24 35b—43)
Amikor Jézus egyszer a bárkával átért a túlsó partra, a tó partján nagy tömeg sereglett köré. Ekkor jött egy Jairus nevű férfi, a zsinagóga elöljárója, s mihelyt meglátta, lába elé borult, és igen kérte.
„Halálán van a lányom. Gyere, el, tedd rá kezedet, hogy meggyógyuljon és éljen." El is ment vele. Nagy tömeg kísérte, ott tolongtak körülötte. . . . amikor a zsinagóga elöljárójának házából jöttek és közölték: „Meghalt a lányod. Minek fárasztanád tovább a Mestert?" A hír hallatára Jézus így bátorította a zsinagóga elöljáróját: „Ne félj, csak higgy!" Péteren, Jakabon és Jánoson, Jakab testvérén kívül senkinek sem engedte meg, hogy vele menjen. Amikor odaértek az elöljáró házához, nagy sírást-rívást, sok siratót, jajgatót találtak ott. Bement s így szólt hozzájuk: „Mit lármáztok itt, mit sírtok? A kislány nem halt meg, csak alszik." Erre kinevették. Ő azonban mindenkit kiküldött, maga mellé vette a gyermek apját, anyját, s kísérőivel együtt bement abba a helyiségbe, ahol a kislány feküdt.
Megfogta a kislány kezét, s így szólt hozzá: „Talita kum", ami annyit jelent: „Kislány, parancsolom, kelj fel!" A kislány fölkelt, és elkezdett járkálni. Tizenkétéves lehetett. A nagy csodálkozástól azt se tudták, hová legyenek. De ő

szigorúan meghagyta nekik, hogy senki se tudjon a dologról, aztán még figyelmeztette őket, hogy adjanak a kislánynak enni azon nyomban.

Halálán van a lányom

A diákok vakációjának elejére esik a mai vasárnap. Szabadjon átvitt értelemben elmélkednünk az evangéliumról. Szemünk előtt a gyermekéért aggódó édesapa. Utolsó mentségként Jézus lába elé borul: „*Halálán van a lányom. Gyere el, tedd rá kezedet, hogy meggyógyuljon és éljen*" (Mk 5, 23).

De...

Melyik nagyobb fájdalom? A testi vagy a lelki?

Melyik halál okoz mélyebb sebet? A koporsó-e, vagy a lélek halála?

Bírósági tárgyalás után mondta a gyermekében megszégyenült szülő: inkább a ravatalon láttam volna, mint elítélten, megkötözve, rács mögött.

Ugyanezt a gondolatot sírta, zokogta egy anya, akinek elzüllött leányát részegen vitte el a rendőrség a szórakozó helyről: inkább a temetőbe vitték volna...

E két panaszkodóból még csak a csalódás, a szégyen kiáltott az égre. *Szent Blanka* († 1252) már átérezte, mit jelent édesanyának lenni. S tudta, mit jelent Isten az ember életében, s mit jelent a vallás a gyermek életében. Környezete előtt többször hangoztatta, hogy inkább kívánná fiát (a későbbi királyt, IX. Szent Lajost) holtan látni, mint egyetlen halálos bűntől beszennyezve. (Schütz: Szentek élete, III. 245.) Átérezte, hogy a szülőnek nemcsak ruháznia, táplálnia kell a gyermekét, hanem XXIII. János pápa szavai szerint: „az ifjúság nevelése teljes legyen, legyen folyamatos, oly módszerekkel átadott, hogy a vallásos dolgok ismerete és a lélek képzése hasonló lépésekben történjék, mint a tudomány megszerzése és a mindennapi haladó technikai ismeretek elsajátítása" (Pacem in terris, V).

Nem győzi az Egyház hangsúlyozni, hogy „a házastársak, akiket az apaság és az anyaság méltósága és tiszte ékesít, szorgalmasan teljesítsék a nevelés, különösen a vallásos nevelés feladatát, amely

elsősorban rájuk tartozik" (Gaudium et Spes, 48). Teljesítsék Szent Pál figyelmeztetését, kérését: „*Apák* (nyugodtan hozzátehetjük: anyák), *ne keserítsétek meg gyermekeiteket, hanem neveljétek őket fegyelemben az Úr útmutatása szerint*" (Ef 6, 4).

Tévednek azok, akik féltik önállóságukat, önmagukat Krisztustól és tévednek, akik féltik gyermekeiket Krisztustól.

Az első világháború utáni Németországot megrendítő állapotban találta a frontról hazatérő és megsebesült, lábát veszített jezsuita atya, Mayer. Több millió ember maradt a csatatereken, otthon a kórházak tele sebesültekkel, nyomorékokkal, az anyagi veszteség miatt mindenütt nyomor, amelyben az elkeseredés, istentagadás, a forradalmi eszmék. terjedtek. Ezekbe a gyűlésekbe bekocogott falábával P. Mayer és felszólalt. Sokszor lehurrogták: „Pfaff, geh zum Teufel" — csuhás, menj az ördögbe! Egy asszony feléje tartotta kisgyermekét, és ordította: „Az én gyermekemet nem kapod meg a karmaid közé!" Ez volt a hangulat akkor Münchenben... (Marosi: Sugárzó emberek, 149—150).

Elfeledte ez az asszony, hogy az Egyháznak nem karmai vannak, s nem karmai közé ragadja az embereket, — karmai a gonosz léleknek vannak —, az Egyház Krisztus ölelésébe hívja az embereket. Nem karmokat mutogat a gyermekeknek, hanem Jézus szeretetét: „*Hagyjátok csak a gyermekeket, ne akadályozzátok meg őket, hadd jöjjenek hozzám, hisz ilyeneké a mennyek országa*" (Mt 19, 14).

Az ószövetségi Szentírás többször is beszél a szülők kötelességeiről, a nevelésről, csak egy példát idézzünk: „*mindenképpen vigyázz magadra és nagyon ügyelj, hogy amiket saját szemeddel láttál, el ne felejtsd, hanem őrizd meg emlékezetedben egész életedben, sőt add tudtára gyermekeidnek és gyermekeid gyermekeinek is!*" (MTörv 4, 9)

I. János Pál pápa még hitoktató korában megjelentetett egy kis könyvet: „Katekizmus morzsákban". Az első oldalra ajánlását írta oda: „Édesanyám édes emlékének, aki első hitoktatóm volt". — A szülőkről pedig azt mondta: „Az első hittankönyv, amelyet a gyermekek olvasnak, maguk a szülők". S a hivatását teljesítő szülőről egyik püspöki beszédében azt mondta: „Én itt élén állok ennek a liturgikus gyülekezetnek, de ki tudja, hány jelenlevő édesanya derekabb nálam és magasabban áll az Úr előtt". S nem esett le fejéről a püspöksüveg; ujján nem roppant el a püspöki gyűrű. A jelenlevők viszont megértették a szülők felelősségét.

Egy más alkalommal megemlítette édesanyja példáját újból. Édesanyja napi áldozó volt, hűségesen mondta a rózsafüzért, és fiától még kispap korában is számonkérte, hogy teljesítette-e vallási kötelességét" (Albino Luciani: Illusztris barátom, 5. 11. 13).

Kb. a Krisztus előtti V. században keletkezett a bölcsességi irodalom fő munkája, Jób könyve. Mindjárt az elején két fontos megjegyzés, jellemzés olvasható. Az egyik: Jób „*feddhetetlen, derék ember volt, félte az Istent és kerülte a rosszat*" (Jób 1, 1). — A jó embernek azonban van egy másik szép vonása: azt szeretné, ha mások is jobbá lennének. Jóbról azt írja a könyv: „*megtisztította gyermekeit. Korán reggel fölkelt, és égőáldozatot mutatott be mindegyikükért. Így gondolkodott ugyanis: Hátha vétkeztek gyermekeim és szívükben káromolták Istent. Így járt el minden alkalommal*" (Jób, 1, 5).

Hol találunk erre példát? Ki kel fel ma korábban azért, hogy gyermekeiért áldozatot mutasson be, — Krisztusét, — a szentmisét? Ki kel fel korábban azért, hogy imádkozzék értük, hogy ne vétkezzenek! Rohanó világunkban panaszkodnak az időhiányra; de csak akkor, ha Isten ügyéről van szó.

Ki ér rá arra, hogy gyermekeinek lelki életével is törődjék? Hogy átbeszélje a gyerekek életének eseményeit, s tanácsot adjon? Ki ér rá, hogy elkísérje őket hitoktatásra? Hogy szemmel tartsa őket a vakációban? Hogy lássa és irányítsa szórakozásukat? Hogy megtanítsa őket a szabadidő hasznos eltöltésére? Betegek, rokkantak, öregek meglátogatására, megsegítésére? Kár, hogy nem érünk rá!

Windkorst német államférfitől megkérdezte egy asszony, hogyan üljön a fényképezőgép elé. Ezt felelte: „Katekizmussal a kezében, úgy, ahogy készül megtanítani rá a fiait" (A. Luciani: Illusztris, 146).

A választott népről mondta Zakariás próféta: „*Ha megmentelek benneteket, áldás lesztek a népek számára. Ne féljetek: legyen erős a kezetek!*" — A megátalkodott népről pedig ezt mondja az Úr: „*miattatok átok száll a nemzetekre*" (Zak 8, 13).

Fel kell tenni a kérdést: áldássá vagy átokká neveljük gyermekeinket? Az élet bárhová állítsa őket, bármilyen hivatást választanak, áldás vagy átok lesznek. A neveléstől függ.

Pár évvel ezelőtt széleskörű vita folyt az ismert folyóirat, a Nők Lapja hasábjain a házasságról és a nevelésről. Ennek lényegét könyvben is kiadta *Fekete Gyula:* „Boldog házasságok titkai." Idéz egy

levelet, amely kemény bírálata korunknak: „Ma csak a szexualitást hangoztatják lépten-nyomon. Az ifjúság nevelése jóformán kimerül a fogamzásgátlás propagálásában, a szexuális örömök ismertetésében" (45. oldal). Idéz az író egy másik levelet is, egy 16 esztendős leányt, aki már altatóval alszik. „Kétszer volt idegösszeroppanásom, írja, szüleim két hónapja elváltak. Pokol volt az életem. Biztosíthatom önt, nincs annál elcsigázóbb élmény, mint éjszaka arra fölébredni, hogy a szüleim egymást mocskolva üvöltöznek... Csak most, amikor idegroncsként állok itt 16 évesen, már a szüleim is másként gondolkoznak" (229. old.).

„Halálán van a lányom", mondaná Jairus. S még sok-sok eset alátámasztja a szülők felelősségét. „Nyilatkozat a keresztény nevelésről" a címe a Zsinat egyik okmányának. Ebben az Egyház segítségét kínálja fel a szülőknek, akiknek az a feladatuk, hogy az Isten és az emberek tiszteletével olyan családi légkört teremtsenek, amely elősegíti a gyermekek minden irányú nevelését az egyéni és közösségi élet számára" (3. pont).

Végül ideiktatom két festőművészünk beszélgetését.

„Kernstok Károly annak idején több haladó szellemű művésztársával kivált a Szinyei Társaságból és megalapitotta a híres „Nyolcak" csoportját. Magánéletében arról volt nevezetes, hogy modern apa volt. Kisfiát úgy nevelte, hogy a gyereknek minden szabad volt, ami jólesett.

Egyszer Kernstok megjelent a Japán-kávéház művészasztalánál, ahol megkérdezték tőle, hogy van a kisfia.

— Köszönöm, nagyon jól — felelte a művész —, otthon játszik. Szinyei Merse Pál erre megjegyezte:

— Játszik? Ezt úgy értsék, hogy Kernstok odarakott a kisfia elé egy Browning-revolvert, egy borotvát, egy adag patkánymérget és egy skatulya kakasgyufát és azt mondta neki:

— Jó mulatást, fiacskám!

Megcsókolta jobbról-balról és eljött a kávéházba... (Zalai Hírlap, 1980. okt. 19.).

Ha van fontos feladata a társadalomnak, a szülőknek, az a nevelés. A szülőknek együtt kell működniök az Egyházzal, hogy a gyermekek életét áthassa Krisztus szelleme és egy emberibb világ épüljön fel (vö. Nyil. a Nev. 3).

*

Fiamhoz

(Írta: Rónay György)

Fiam, aki a világ küszöbén állsz, legyen ez a vers neked utravalóm.
Apád szól vele hozzád, élete tanúságával. A kusza valón
tisztán akart átmenni ő is, derékon fölül legalább,
de itt az ember vagy beledöglik a sárba, vagy eladja magát.
Mi vár rád? Nem tudom. De döntened kell jó korán: mi kell,
konc-e, vagy tisztesség. Ha könnyű élet, karrier,
ennek leckéje egyszerű: a szádon mindig más legyen, mint
a szívedben,
aljasságodban légy rettenthetetlen,
ne nézd, kivel szövetkezel, de kötésed ne tartsd meg soha senkivel,
s így meglesz mindened, amit kívánsz: pénz, hatalom, siker.

De ha mégis a szép és az igaz lenne számodra fontosabb
vagy netán szót emelsz a jóért, jövődtől nem várhatsz sokat:
szavad úgy pereg el, mint a falra hányt borsó,
vagyonod két láb föld lesz, hajlékod deszkakoporsó,
kölykeid éhen bőgnek, asszonyod rongya lobog a szélben,
s emléked kihívás lesz, neved viselni szégyen.

Így válassz idején, és úgy készülj jövődre, ahogy választottál.
Többet nem mondhatok. Kedvem is, papírom is elfogyott már.

Utóirat

Fiam, aki a világ küszöbén állsz, a munkák és a harcok
szünetein magam elé képzelem néha tiszta arcod,
és eltűnődöm sorsodon, mely sorsom folytatása is,
és jóvátétel lesz talán azért, ami bennem csonka volt és hamis.
Szavam zenét kívánt, s nem lett, csak dadogás:
de hősi lesz és nagyszerű, ha majd folytatása más;
s bár buktatók közt botladoztam és útvesztőkben tévelyegtem:
utam hiába mégse volt, ha más majd célhoz ér helyettem.
Tehetetlenül éltem, meddőn lázongva és mogorván.
Füstölve égtem el. Helyettem is légy fényes tűz majd korod ormán.

(Rónay Gy. A tenger pántlikái c. kötetből, 14—15).

ÉVKÖZI 14. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Ez 2, 2—5)
Emberfia, elküldelek Izrael fiaihoz, a lázadókhoz akik fellázadtak ellenem. Akár meghallgatják, akár nem hallgatják — mert hiszen lázongó nemzedék ez, megtudják, hogy próféta van közöttük.

SZENTLECKE (2 Kor 12, 7—10)
Elég neked az én kegyelmem. Mert az erő a gyöngeségben nyilvánul meg a maga teljességében.

EVANGÉLIUM (Mk 6, 1—6)
Jézus a Galileai tó vidékéről hazament Názáretbe. Tanítványai elkísérték. A következő szombaton tanítani kezdett a zsinagógában. Sokan hallgatták, és csodálkozva mondogatták: „Honnét vette ezt? Hol tett szert erre a bölcsességre? És a csodák, amiket kezével végbevisz! Nem az ács ez, Mária fia, Jakab, József, Júdás és Simon rokona? S ugye nővérei is itt élnek közöttünk?" És megbotránkoztak rajta. Jézus erre megjegyezte: „A prófétának csak hazájában, rokonai körében, a saját házában nincs becsülete." S nem is tehetett ott csodát, csupán néhány beteget gyógyított meg, kézrátétellel. Maga is csodálkozott hitetlenségükön.

Jézus tanítani kezdett

A franciák egyik, XIV. századi királyát, *IV. Fülöpöt* a történelemkönyvek „szép Fülöp"-nek nevezik. Ha idegenek figyelmét magára vonta szépsége, elképzelhető, hogy mennyire tetszett az édesanyjának. Egyszer, egy meghitt, boldog pillanatban az édesanya kezébe vette gyermeke fejét és elragadtatva mondta: „gyermekem, milyen szép vagy!" Fülöp pedig ugyanilyen kedvességgel és szellemesen válaszolt: „Anyám, én csak a te képmásod vagyok."

Nem lehetne megszámolni azoknak az apostol-utódoknak, püspö-

köknek és papoknak a számát, akik kétezer év óta prédikálnak. Nagy ünnepek nagy sokasága előtt; fény és pompa közepette; vagy a katakombák mélyén, gyertyakormos fülkékben, az oda elbújt, de az igazságot szomjazó ember előtt. S valamennyien a tanító Krisztus küldötteként prédikálnak. — Előfordul, hogy a hívek megdicsérik a szónokot, milyen szépen beszélt. Erre csak egy válasz lehet: csak Krisztus tanítása szép, csak azt adtam tovább. Az okoskodó farizeusnak azt mondta Krisztus: „*Tanítónak se hivassátok magatokat, mert egy a ti tanítótok, Krisztus*" (Mt 23, 10).

Szent Lukács bővebben mondja el az evangéliumi részletet, elmondja Jézus „bemutatkozását":

> „*Az Úr lelke van rajtam, mert fölkent engem,*
> *Elküldött, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek,*
> *s hirdessem a foglyoknak a szabadulást,*
> *hogy felszabadítsam az elnyomottakat,*
> *és hirdessem: elérkezett az Úr esztendeje*" (Lk 4, 18—19).

Már a próféták várták, hogy közkinccsé lesz Isten ismerete. „*Ezt mondja az Úr: Ne a bölcsességével dicsekedjék a bölcs, sem az erejével az erős, és a gazdag se a gazdagságával dicsekedjék, hanem aki dicsekedni akar, azzal dicsekedjék, hogy van benne értő lélek és ismer, mert én vagyok az Úr, és én kegyelmemben, igazságban és hűségben kormányozom a földet; ezekben lelem kedvemet*" (Jer 9, 23—24).

Mit ér a sok tudás Isten ismerete nélkül?

Krisztus az üdvösség igéit hozta el az emberekhez. Ezt jól érezte meg Szent Péter, amikor Jézust sokan elhagyták és nem jártak vele s azt kérdezte a tizenkettőtől: „*Ti is el akartok menni?*" *Simon Péter felelt neki: „Uram, kihez mennénk? Tiéd az örök életet adó tanítás. Mi hittünk és tudjuk, hogy te vagy az Isten Szentje*" (Jn 6, 66—70).

Főpapi imájában is arra hivatkozott Jézus, hogy teljesítette az Atyától kapott küldetést, tanított. „*Atyám, elérkezett az óra. Dicsőítsd meg Fiadat, hogy Fiad is megdicsőítsen Téged. Hatalmat adtál neki minden ember fölött, hogy akiket neki adtál, azoknak örök életet adjon. Az az örök élet, hogy ismerjenek téged, az egyedüli igaz Istent és akit küldtél, Jézus Krisztust*" (Jn 17, 1—1h).

Pilátus előtt így igazolta magát az Üdvözítő: „*Arra születtem,*

s azért jöttem a világba, hogy tanúságot tegyek az igazságról. Aki az igazságból való, hallgat szavamra" (Jn 18, 37).

1971 őszén rendkívüli rendezvény keltett figyelmet Londonban. A Festival of Light (a fényfesztivál). Megmozdult London fiatalsága, hogy a szeretet, a család és a tisztaság védelmében szembeforduljon a megszokott keretekkel és bűnökkel, amelyekben megfér a családi háromszög, a szerető, az egyneműek szeretkezése, az öregek kisemmizése. A rendezvény során minden keresztény templomban egyszerre tartottak ájtatosságot, előtte hatalmas fáklyákat gyújtottak. Különböző keresztény közösségekhez tartozó 30 000 fiatal gyűlt össze. S ami a mi világunkban egyáltalán nem meglepő: ellenkezéssel is találkoztak: füstbombát dobtak közéjük, szabadszerelmet dicsőítő dalokat éneklők furakodtak közéjük; s valaki azt kiabálta: „Szörnyű, ennyi fiatal annak a Jézusnak a táborában. Borzasztó" (Hitélet, 1972. febr. 1. old.). — Krisztus nem rövidítette meg és nem rövidíti meg az embert, sem a fiatalságot. Tanítása útbaigazítás, segítség. Az embert felvilágosítja arról, hogy mi minden mulandó az életben. „*Ég és föld elmúlik, de az én szavaim nem múlnak el soha*" (Mt 24, 35).

A híres francia szónok, *Lacordaire* szerint: „Az evangélium nem erős orkán, amely végigsöpör a világon, jótékony, termékeny eső az, amelynek cseppje lassan szivárog bele a földbe; közben tisztít és éltet" (1 Koch 246. 4, 2).

Okos az az ember, aki életét az evangélium sziklájára építette. Aki oktalan és aki figyelmen kívül hagyja Jézus tanítását, azt elsöpri az élet (vö. Mt 7, 24—26).

Sokszor soknak tartják az emberek a prédikációt, a hitoktatást, a jegyesoktatást, a szentségekre való felkészítést. Megszégyenítenek bennünket azok, akik Krisztust követték és úgy hallgatták tanítását, hogy még az étkezésről is elfeledkeztek (vö. Mt 15, 32).

Önmagunkba kell néznünk, lehajtott fejjel, ha meghallgatjuk *Kalkuttai Teréz* anya egyik beszámolóját. „Mexikóban jártam. Berendeztünk ott egy házat. Amikor a nővérek körüljárnak, a szegények nem ruhát, nem is kenyeret kérnek tőlük. Hanem inkább ezt: „Tanítsatok meg minket Isten igéjére!" „Tehát Isten igéjét akarják hallani?" kíváncsiskodott az egyik atya. „Nem. Nem csupán hallani akarják. Kérik a nővéreket, hogy tanítsák meg rá" (Hajdók János: Kalkuttai Teréz anya, 214).

Ők tudták, hogy milyen érték Isten igéje! Velünk a jólét, az élvezetek elfeledtették. A mi életünket más igék irányítják. Erre Szent Pál azt írja: „A világ bölcsessége balgaság Isten előtt" (1 Kor 3, 19).

Dicsőítő, szép szavakat írt Kőnig bécsi bíboros-érsek:

„Krisztus szava nemcsak emberi szó,
az ő szaváért élni s halni kell.
Krisztus szava a feltétlen és egyértelmű igazság,
általa és benne Isten szól, ezért ráhagyatkozhatom.
Krisztus közelében Isten kerül közelebb hozzám,
jelenléte Istennek jelenléte.
Aki Krisztussal kerül kapcsolatba, Istennel él közösségben,
aki Krisztus megnyilatkozásaira ügyel, Isten kinyilatkoztatását hallja meg.

Aki Krisztus felé indul, Isten felé menetel,
aki Krisztust kéri, Istenhez könyörög.
Aki Krisztust keresi, Istent keresi,
aki tőle bocsánatot nyer, annak Isten bocsát meg.
Aki minden baját, gondját és vétkét Krisztushoz viszi,
az Isten kezébe ajánlja önmagát.
Ahol Krisztus hatalmában és jóságában bízik, az Istenben bízik.
A Krisztust kereső Istennel találja magát szemben" (Teológia, 1972/2. 97).

Falu Tamás kedves verse így szól:

Száz út van előttünk,
de csak egyet kapunk,
a száz közül csupán
egyet választhatunk.

A száz közül egyen
boldogság jön szemben
és boldogtalanság
kilencvenkilencen.
(Száz út — Vigília, 1975/11. 761).

Mi azért könyörgünk, hogy ezt az egy, egyetlen-egy utat mutassa meg az Isten és segítsen rátalálni.

Szent Pál e kérésünkre azt válaszolja:

„Krisztus tanítása éljen bennetek elevenen, s teljes bölcsességgel tanítsátok és intsétek egymást" (Kol 3, 16).

*

II. János Pál pápa „Catechesi tradendae" apostoli buzdításából (1979. okt. 16-án kelt); szabadon fordítva:

A hitoktatás Krisztus-központú legyen. Ez azt jelenti, hogy a hitoktató nem a saját, vagy más mesterek tanítását akarja átadni, hanem Jézus Krisztus tanítását: azt az igazságot, amelyet Ő közölt velünk. Vagy, hogy pontosabban fejezzük ki magunkat: azt az igazságot, amely Ő maga (vö. Jn 14, 6). Hangsúlyoznunk kell, hogy a hitoktatásnak Krisztust, a megtestesült Igét, Isten Fiát kell átadnia, s minden egyebet úgy kell megismertetnie, ahogyan Krisztusra vonatkozik.

Egyetlen hitoktató van: Krisztus. Mindenki más csak annyiban nevezhető hitoktatónak, amennyiben Krisztus hírnöke és tolmácsa, amennyiben Krisztus tud szólni az ajkán keresztül. Mindenki törekedjék arra, hogy tanításával és magatartásával Krisztus életét és tanítását adja tovább... Főleg attól kell óvakodni, hogy bárki is úgy adja tovább a saját véleményét és gondolatait, mintha ezzel Krisztus tanítását és életét közölné... Krisztus mondja: „Tanításom nem az enyém, hanem azé, aki küldött engem" (Jn 7, 16)... Erre hivatkozott Szent Pál is; „Én magam is az Úrtól kaptam, amit átadtam nektek" (1 Kor 11, 23) 6. pont.

Segítségül hívjuk a hitoktató egyházra az Atyának és a Fiúnak Szent Lelkét, hogy újítsa meg bennünk a hitoktatói lelkületet (72. pont).

Figyelünk-e a tanító Egyházra?

Olvassuk-e a katolikus folyóiratokat?

Olvassuk-e és felhívjuk-e mások figyelmét a katolikus könyvekre?

ÉVKÖZI 15. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Ám 7, 12—15)
Az Úr azonban elhívott a nyáj mellől. Azt mondta nekem az Úr: „Menj, jövendölj népemnek, Izraelnek!

SZENTLECKE (Ef 1, 3—14)
Szolgáljunk hát felsége dicsőségére, mi, akik már korábban is Krisztusba vetettük reményünket.

EVANGÉLIUM (Mk 6, 7—13)
Jézus végigjárta a falvakat és tanított. Magához hívta a tizenkettőt, és kettesével szétküldte őket, hatalmat adva nekik a tisztátalan lelkeken. Meghagyta nekik, hogy az útra ne vigyenek semmit, csak vándorbotot; sem kenyeret, sem tarisznyát, sem pénzt az övükben. Sarut kössenek, de: „Két ruhadarabot ne vegyetek magatokra." Azután folytatta: „Ha valahol betértek egy házba, maradjatok ott addig, amíg utatokat nem folytathatjátok. Ha valamely helységben nem fogadnak be és nem hallgatnak meg titeket, menjetek el onnét, s még a port is rázzátok le lábatokról, tanúbizonyságul ellenük." Azok elmentek s hirdették a bűnbánatot, sok ördögöt kiűztek, és olajjal megkenve sok beteget meggyógyítottak.

Én Krisztus betege vagyok

A kórházban sokszor versengés alakul ki, hogy ki kinek a betege, a tanáré-e, az adjunktusé-e, a főorvosé-e vagy „csak" az alorvosé.

A hivő ember, tiszteletben tartva az orvostudományt, azt válaszolja: Én Krisztus betege vagyok.

Idézzük fel a 41. zsoltárt, amelynek ez a címe: „Beteg imája elhagyatottságában":

„Boldog, aki gondol a szűkölködőre és a szegényre,
az Úr megmenti majd a csapás napján.
Megőrzi őt az Úr és életben tartja,
boldoggá teszi itt a földön,
s nem adja ellensége hatalmába.
Betegágyához segítséget hoz az Úr,
fekvőhelyét kényelmesre cseréli.
Így szólok: „Uram, könyörülj rajtam,
gyógyíts meg, mert vétkeztem ellened!"
Ellenségeim rosszat mondanak felőlem:
„Mikor hal már meg, mikor törlik nevét?"
Ha valaki meglátogat, álnokságot beszél,
gonoszságot gyűjt szívébe, elmegy s továbbadja.
Mind, akik gyűlölnek, együtt suttognak ellenem,
ártó gondolatokat forgatnak fejükben.
Rátört a baj, ezért fekszik itt,
s nem is kel fel többé.
Még a barátom is, akiben megbíztam,
aki együtt ette kenyeremet velem,
az is ellenem emelte a sarkát.
Te azonban, Uram, könyörülj meg rajtam,
állíts talpra, s én majd megfizetek neki!
Akkor fogom látni, hogy kegyes vagy hozzám,
ha ellenségem nem ujjong rajtam,
engem pedig megőrzöl sértetlenül,
és engeded, hogy színed előtt álljak mindörökre.
Áldott legyen az Úr, Izrael Istene
mindörökkön-örökké! Úgy legyen! Úgy legyen!"

A beteg embernek minden problémája megtalálható e zsoltárban. A lelkiismeretes embernek eszébe jutnak bűnei... Betegágyánál kárörvendve jelennek meg ellenségei és lesik, hogy mikor következik be a vég. Még barátai suttogását is rossz szemmel nézi. Belekapaszkodna a szalmaszálba is, de sok esetben tehetetlenek az orvosok is.

„Doktor úr, segítsen! Nővérkék, segítsenek!... Istenem, meghalok", ezek voltak az utolsó szavai a kórházban egy betegnek. Mire a segítség odaért volna, már halott volt.

Az Isten Fia meghallotta a jajkiáltásokat és „*szavával kiűzte a gonosz lelkeket, és mind meggyógyította a betegeket. Így beteljesedett Izajás jövendölése: „Magára vállalta bajainkat és hordozta betegségeinket*" (Mt 8, 16—17).

Szeretettel fordult minden szenvedőhöz, akiben régen és még manapság is azt keresik az emberek, miért bünteti őt az Isten. „*Mester, ki vétkezett, kérdezték az apostolok, ez vagy a szülei, hogy vakon született?*" — „*Sem ez nem vétkezett — felelte Jézus —, sem a szülei, hanem az Isten tetteinek kell rajta nyilvánvalóvá válniuk*" (Jn 9, 2—3).

„A csodás gyógyulások, amelyek az Isten országának jelei, nem korlátozódnak Jézus földi életére. „*Összehívta tizenkét tanítványát, s hatalmat adott nekik, hogy kiűzzék a tisztátalan lelkeket és meggyógyítsanak minden betegséget, minden gyengeséget*" (Mk 10, 1). S a legősibb evangélium írója, Szent Márk azt is hozzáfűzi, hogy „*azok elmentek s hirdették a bűnbánatot, sok ördögöt kiűztek, és olajjal megkenve sok beteget meggyógyítottak*" (Mk 6, 12—13). Az apostolok e gesztusát utánozták az Egyház „preszbüterei", papjai, püspökei. Szent Jakab foglalta össze levelében a szentkenet szentségét:

„*Szenved valaki közületek? Imádkozzék! Jókedve van? Énekeljen zsoltárt! Beteg valamelyitek? Hívassa el az Egyház elöljáróit, és azok imádkozzanak fölötte, s kenjék meg olajjal az Úr nevében. A hitből fakadó ima megszabadítja a beteget és az Úr talpra állítja. Ha pedig bűnöket követett el, bocsánatot nyer*" (Jak 5, 13—15) (Vö. Bibl. Teol. Sz. 126—127).

Az Anyaszentegyháznak egyik legszentebb küldetése, hogy odaálljon a betegek mellé, biztosítsa őket imájáról. A kereszt ugyan kereszt marad, de a szenvedésnek megváltó értéke van; s ha az embernek el kell mennie a nagy útra, akkor kíséri az Egyház imája.

Szomorú, hogy bizonyos félelem él az emberekben a szentkenet iránt. Pedig éppen a mi korunkban ajánlja az Egyház, hogy az idős emberek is erősítsék meg velc a lelküket. Ezért van az a szép kezdeményezés, hogy lelkigyakorlatok alkalmával, vagy más ünnepélyes alkalommal a templomban is szolgáltassák ki a betegek kenetét.

Nincs igazuk azoknak, akik általpintatból nem merik ajánlani a betegnek Krisztusnak e segítségét, mert „megijed". — Attól nem ijed meg, hogy az intenzív osztályon van? Attól nem ijed meg, hogy fogy az ereje? Attól nem ijed meg, hogy Isten előtt számot kell adnia az életéről?

Éppen erre mondott egy példát a saját életéből *Városi István*, aki az esztergomi Szeminárium erkölcstan tanára volt. Még budapesti káplán korában történt meg vele, hogy egy család elhívta beteg édesapjukhoz a szent kenet feladására. De... szinte szívesz kedve. Úgy menjen, mintha látogatóba menne és nem is tudna a bácsi betegségéről. Hát a megbeszélt időben meg is jelent náluk. A családtagok mintha meglepődtek volna, úgy fogadták, Isten hozta. A papánk gyengélkedik, nézzen be hozzá is. S mikor bekísérték a káplánt a beteg szobájába, gyorsan becsukták az ajtót. A beteg édesapa felemelkedik, körülnéz és azt mondja a káplánnak, jaj, de szeretnék meggyónni és felkészülni a nagy útra, de nem akarom a családot megijeszteni azzal, hogy érzem, hogy közeledik a vég. — A család is akarta, a beteg is akarta...

Tapintatos szóval, szeretettel el lehet intézni mindent. „E szent kenet által és nagy irgalmassága szerint segítsen meg téged az Úr a Szentlélek kegyelmével; Ámen. Szabadítson meg bűneidtől, üdvözítsen téged, és erősítsen meg jóságosan! Ámen."

A betegek kenete a hivő ember szemében nem is babona, de nem is félelmetes jele az elkerülhetetlen halálnak; hanem megérzi, tudatosítja önmagában, amit Szent Pál mondott: „*Testünkben folyton-folyvást viseljük Jézus szenvedését, hogy egyszer Jézus élete is megnyilvánuljon testünkön*" (2 Kor 4, 10).

Minden lelkipásztor Krisztus szeretetével, áldásával, irgalmával, Testével közelít a betegágyhoz. S minden lelkipásztor sok élményt őriz lelkében. Ezek közül kettőt említek meg:

Egy nyári, derengő hajnalon beteghez hívtak, aki átszenvedte az éjszakát. Nyugtalan volt, dobálta magát, s vele szenvedtek a családtagok is. A jó Istentől megkapta a kegyelmet, hogy szépen, teljes öntudattal elvégezte a szentgyónását, részesült a szentkenetben és megádozott. S mire a szertartás végére értünk, megnyugodott. Látszott, hogy elérkeztek az utolsó pillanatok. Ő már Istené volt! Imádkozni kezdtük a szentolvasót, s mikor a dicsőséges olvasó második tizedében azt imádkoztuk, „aki a mennybe felment", csendben meghalt.

A másik eset egy szociális otthonban történt. Egy jóságos, hitét gyakorló bácsit részesítettem a szentségekben. Míg tudott, a szentmisére is eljárt. Utána otthon szokott imádkozni. S mikor rosszul lett, ismét hivatott. A szentségek felvétele után azt mondja, na én

most meghalok. (Azt állítom, hogy nem kell a halál hírnökeinek lennünk, de azt is állítom, hogy az alakoskodás és a hazudozás sem méltó a beteg ágyánál, „majd meggyógyul, ha eljön a jó idő" stb.) Azt válaszoltam a beteg bácsinak: Kössünk szerződést. Én imádkozom érte, hogy „legyen meg az Isten akarata"; s ha Ő azt akarja, hogy meghaljon, adjon szép halált. Aztán arra kértem, ha pedig ő hazaérkezett abba a hazába, ahová mindannyian igyekszünk, majd imádkozzék értem és lelkipásztori munkámért. — Remélem, azóta imádkozik értem.

S még emlékszem gyermekkorom nagymiséire, amikor kimenőre gyakran énekelték a SzVU 269. éneket, az ősi, 1844-ből való, gimesi gyűjtésű éneket:

„Áldj meg minket, Jézus, kik itt egybegyűltünk,
A te áldásodban, kérünk, legyen részünk,
Ajándékod közöld bőven vélünk.
Ne hagyj minket, híveidet,
szentség nélkül világból kimúlni".

A templom apraja-nagyja énekelte, sőt megismételte:

Ne hagyj minket, híveidet
szentség nélkül világból kimúlni.

*

Gyűrű Géza

Szent József, könyörögj a haldoklóért

Kérünk, Szent József, imádkozz az öregekért és a haldoklókért. A keresztény hagyomány szerint Jézus és Mária álltak halálos ágyad mellett. Van-e ennél szebb halál? Lehet-e szebben befejezni az életet, mint Jézussal?

Szemünk előtt megjelennek az „elfekvő" otthonok; az évekig fekvő betegek. Vendéget már nem várnak, csak a halált. S végre elérkezett utolsó órájuk. Számadásuk készen van, csak a hívó szóra várnak: „menj be Urad örömébe". Szent József, könyörögj értük! Mások sóhajában talán még mindig a lázadás él, elintézetlen ügyek

nehezítik az elszakadást a földtől. Nem könnyű meghalni... Könyörögj értük!

Látja szemünk az intenzív osztályok betegeit. Az imént még szirénázó autó robogott velük; már gépek vizsgálják a szív és az agy működését. Hányan felmérik a pillanat fontosságát! Nemcsak azt érzik, hogy rosszul vannak, hanem felismerik, hogy „íme az alkalmas idő, az üdvösség napja" (2 Kor 6, 1). Mások talán fel sem ébrednek az ájulásból... És a gépek, a mindenhatónak gondolt gépek egyszercsak tehetetlennek bizonyulnak... Könyörögj a haldoklókért!

Szent József, Te otthonodban lépted át a másvilág küszöbét. Milyen sok embernek az a kívánsága, hogy otthon haljon meg! Megnyugtató, hogy maguk körül érzik szeretteiket. Üdítőbb még az utolsó pohár víz is, ha azt a gyermek, a szülő, a testvér nyújtja. Kényelmesebb az ágy, ha ismerős kezek simítják ki ráncait. Aztán egyszercsak színtelenedik az otthon ragyogása, kevésnek tűnik a levegő; de világít a szentelt gyertya:... Homlokukat megjelölte az Egyház a kereszt jelével... Könyörögj értük!

Milyen sokan halnak meg úgy, hogy senkinek sem hiányoznak. Napok, talán hetek múltán találják csak meg őket. Utolsó kérésüket nem hallotta senki; utolsó kívánságukat nem teljesítette senki; szemüket nem fogta le szerető kéz; nem siethetett hozzájuk az Egyház szolgája a szent kenettel... Könyörögj értük!

A vad villámnál is gyorsabban csap le az emberekre a hirtelen halál; leselkedik rájuk a baleset. A hűséges motor, a szív képtelen szolgálni, megáll. De rájuk is érvényes az Úr szava: „adj számot"... (Lk 16, 2). Könyörögj értük!

Látjuk a papi otthonok lakóit. Áldó kezük sok embert feloldozott, sokak homlokára rajzolta a szent keresztet. Készülődnek hazafelé, híveik után...

Szent József, könyörögj értük...

Az öregekért, a haldoklókért...

ÉVKÖZI 16. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Jer 23, 1—6)
De nyájam maradékát magam gyűjtöm össze... Pásztorokat rendelek föléjük...

SZENTLECKE (Ef 2, 13—18)
Eljött, hogy békét hirdessen nektek, a távol levőknek és békét a közel levőknek.

EVANGÉLIUM (Mk 6, 30—34)
Az apostolok visszatértek Jézushoz, és beszámoltak róla, mi mindent tettek és tanítottak. Így szólt hozzájuk: „Gyertek velem külön valamilyen csendes helyre, és pihenjetek egy kicsit!" Mert annyian felkeresték őket, hogy még evésre sem maradt idejük. Bárkába szálltak tehát és elvonultak egy elhagyatott helyre, hogy magukban legyenek. De sokan látták, amikor elindultak, és kitalálták szándékukat. Erre a városból mindenünnen gyalog odasiettek, és megelőzték őket.
Amikor kiszállt és látta a nagy tömeget, megesett rajtuk a szíve. Olyanok voltak, mint a juhok pásztor nélkül. Sok mindenre kezdte őket tanítani.

Jézussal töltött szabadidő

A modern kor embere, legalábbis azt állítja, időhiányban szenved. Minduntalan halljuk a mentegetőzést, „nem érek rá". „Nincs időm" templomba járni, de imádkozni sincs. Nincs időm, hogy foglalkozzam gyermekeimmel, hogy kikérdezzem őket életükről, hogy játsszam velük... Nincs időm az öreg szülők meglátogatására, nincs időm arra, hogy segítsek a rászorulókon...

S micsoda ellentmondás! A szabad idejével nem tud mit kezdeni

a modern ember. Lassan-lassan tudománya lesz a „szabadidő hasznos eltöltésének".

Amilyen fontos a munka, legalább olyan fontos a pihenés. Önmaga ellen vét az a mértéktelen ember, akire tréfásan azt mondták ismerősei: „napjában csak egyszer eszik: reggeltől estig". Önmaga ellen vét az az ember, egészsége, lelki nyugalma ellen, aki nem tud megállni, aki nem tud pihenni; akire az előbbi hasonlat átalakításával azt lehetne mondani, „csak egyszer dolgozik, újévtől szilveszterig".

„Az ember élete gond és megnyugvás, munka és pihenés közt váltakozik. Úgy tűnik, hogy az élet teljességéhez hozzátartozik, hogy ellentétek legyenek együtt: vadászat és zsákmány, keresés és találás, vágy és öröm" (Bibl. Teol. Szótár, 1029).

Isten választott népének kezdettől fogva meg kellett szentelnie a szombatot! „*Gondolj a szombatra és szenteld meg. Hat napig dolgozzál és végezd minden munkádat. A hetedik nap azonban az Úrnak, a te Istenednek a pihenőnapja, ezért semmiféle munkát nem szabad végezned, sem neked, sem fiadnak, sem lányodnak, sem szolgádnak, sem szolgálólányodnak, sem állatodnak, sem a kapuidon belül tartózkodó idegennek. Az Úr ugyanis hat nap alatt teremtette az eget és a földet, a tengert és mindent, ami bennük van; a hetedik napon azonban megpihent. Az Úr a hetedik napot megáldotta és megszentelte*" (Kiv 20, 8—11). A Szentírás önmagát magyarázza, a hatnapos teremtéstörténet egyik célja ugyanis az volt, hogy Isten népe Urával, Teremtőjével találkozzék a hetedik napon.

Tudta az Isten, hogy az ember nem gép; hogy az emberi szervezet rászorul a megújulásra, az erőgyűjtésre, a pihenésre. Nem féltékenységből hozta e parancsát, hanem azzal a szeretettel, ahogyan a szülő azt mondja gyermekének, hagyd abba a munkát, pihenj, majd folytathatod, új erővel.

A hegyi beszédben leszögezte Jézus: „Ne gondoljátok, hogy megszüntetni jöttem a törvényt vagy a prófétákat. Nem megszüntetni jöttem, hanem teljessé tenni. Bizony mondom nektek, míg ég és föld el nem múlik, egy i betű vagy egy vesszőcske sem vész el a törvényből, hanem minden beteljesedik". Jézusunknak szavait könnyű alkalmazni a vasárnapi pihenésre, munkaszünetre. Sőt, nem elégedhetünk meg a munka farizeusi kerülésével, hanem Jézussal kell töltenünk a vasárnapot. „*Ha igazságotok nem múlja felül az*

írástudókét és a farizeusokét, nem juttok be a mennyek országába" (Mt 5, 17—18, 20).

Jézus ezért mondta a munkában elfáradt tanítványainak: „Gyertek velem külön valamilyen csendes helyre, és pihenjetek egy kicsit!"

Nem olyan régen halottat jelentettek. A munka „hősét". Éveken, talán nem is nagyítok, ha azt mondom, évtizedeken át „nem ért rá" a vasárnap megszentelésére, a szentmisére, a pihenésre. Gyarapodtak is. Szépséges otthonuk mindig értékesebb lett; hol a legújabb és legdivatosabb kerítéssel, amilyen senkinek sem volt a faluban; hol a régi bútorokat váltották fel a bútorgyár legújabb termékeivel. Szőlőjük sem csapta be őket. Bőségben termett; a ráfordított munkát és kiadást sokszorosan megtérítette. — Emberünk azonban dolgozott, és nem is rosszul, a munkahelyén, a vasútnál; dolgozott, mint említettem, otthonában. S szép nyugdíjat ért el. Ezt azonban egy évig élvezte. Szervezete nem tudta legyőzni a fellépő betegséget. Felesége egyetlen gyermekükhöz költözött be a városi lakás félszobájába. S ami miatt mindezt leírtam, az az ő nyilatkozata volt: „Minek dolgoztunk ennyit? Minek szakadtunk meg? Elpotyázhatjuk véres-verítékünk eredményét!"

Mintha csak a zsoltár mondana ítéletet a harácsoló ember felett:

„*Nézzétek, aki nem Istennél keresett oltalmat,*
aki a gazdagság teljére hagyatkozott,
azt, aki gonoszsága révén lett hatalmas" (Zsolt 25, 9).

Sokszor „agyonütik" az emberek a vasárnapot, végigunatkozzák, televíziózzák. Nem értik, hogy mit akar adni nekik Jézus.

Heinrich Spaemann a Christ in der Gegenwart című lapban a következő jó tanácsokat adja, az értékesen eltöltött vasárnap tízparancsolatát:

1. Kezdjük el az ünnepet megelőző este ősi keresztény szokás szerint. Zene, olvasás, játék, a szokottnál kissé ünnepélyesebb vacsora jellemezze a szombatot.

2. Vasárnapra tegyünk félre minden kenyérkereső munkát; a cél: a felüdülés legyen.

3. A szentmise az egész nap hangulatát megadja.

4. Forduljunk e napon mások felé, szerezzünk másoknak örömet s adjunk tovább valamit saját lelki derűnkből.

5. A zsidó közmondás szerint: „Bűn, ha valaki ünnepnapon szomorú!" Ezért vigasztaljunk, betegeket látogassunk és örüljünk, ha örülhetünk.

6. Tartóztassuk meg magunkat az epés kritikától. A vasárnap legyen a „pozitívumok" napja, amikor csak a jó felé állunk nyitottan.

7. Keressük az emberi közösséget, ne húzódjunk vissza magányunkba. Gondjainkat hagyjuk a hétköznapokra. Közös asztal, baráti kör, kirándulás, játék: ennek ideje a vasárnap.

8. Legyen időnk a csendes imára is, amikor a mennyei Atyával találkozunk és megbeszéljük vele hetünket.

9. A rendkívüliségek halmozása általában nem szerencsés eltöltése a vasárnapnak. Sokkal többet ér másokért tenni valamit.

10. Mi oltja ki az ünnep békés hangulatát? A hajsza és a mértéktelenség, ami nemcsak az evés-ivásra vonatkozik, hanem a szórakozások halmozására is. A vasárnap célja nem az, hogy agyonverjük az időt, hanem hogy „feltöltődjünk". (Hitélet, 1976. januári szám, 24—25. o.)

Korunk nagy erkölcstudósa, *Bernhard Häring* azt állapítja meg, éles meglátással, hogy a Teremtés könyve a szombatot úgy tekinti, úgy állítja be, mint Isten ajándékát az embereknek. (B. Häring: Frei in Christus, II. 139.)

Vétkeznék az ember, ha Istennek ezt az ajándékát nem fogadná el, ha nem tartaná meg a vasárnapot.

A modern, az időhiányban szenvedő emberhez is szól a II. Vatikáni Zsinat: Az ember „használja fel helyesen a szabad időt a kikapcsolódásra, lelki és testi egészségének növelésére..." (Gaudium et Spes, 61).

Sokat beszélnek róla, hogy megváltozott a magyar falu képe. A városé is! Örvendetes változások is vannak, de kevésbé örvendetesek is. Eltűntek a régi „kispadok" a falusi házak elöl. Az emberek nem érnek rá. Tévednek azok, akik „pletyka-padoknak" tartották ezeket. Igen sok hasznuk volt. Az emberek kibeszélgették magukat, problémájukat, megnyugodtak. Idősek és fiatalok megtudták, hogy más is visel keresztet; hogy az élet nem megoldhatatlan; hogy mások is átmentek a tüzes kohón, amely megpróbálja az embert, a házasságokat. — Most ezek nincsenek. Őrlődnek az emberek, s sokszor felőrlődnek. Valamikor kiimádkozták és kiéne-

kelték magukat a szentmisén, beleénekelték könnyüket, bánatukat, örömüket, hálájukat és új emberré lettek. Keresztjüket most nem teszik le vasárnap sem! Erőtlenül indulnak s elbuknak.

Barsy Irma kedves verset írt: Vasárnap címmel:

„Te adtad a munkát, te a pihenést is —
áldassál, Istenem!
Mert jó a munka s édes megpihenni
isteni Szíveden.

És jó a kis dolgokkal elvesződni,
hogy minden szebb legyen.
Vasárnap van. Lelkünk is tiszta, fényes:
beléphetsz, Istenem!"
(Hitélet, 1979. márc. 25.)

*

Egy svéd gyermek mondta el, hogy milyen nagy örömöt jelentett neki a téli hó...

„Elmentem Marcoért, a gyógyszerész fiáért, hogy együtt szánkózzunk. Édesanyám meghagyta, szólt a jóbarát, hogy vigyek el egy orvosságot olyan betegnek, aki nem tud kimozdulni otthonról. Elindultunk, a szánkót otthagyva, hogy majd a küldetés teljesítése után megyünk el szánkózni. Mire visszaértünk, Marco édesanyja kezében egy hosszú lista volt, azoknak az öregeknek, betegeknek, nyomorékoknak a címével, akikhez még el kellett mennünk, mert a hó miatt nem hagyhatták el otthonukat. Egy pillanatig sajnáltuk, hogy nem szánkózhatunk, de aztán mind a ketten meggondoltuk, hogy mi elsősorban keresztények vagyunk és segítenünk kell a bajbajutottakon.

Sok új barátot szereztünk ezen a délutánon. Este, mikor hazamentem, a szívem úgy tele volt örömmel, hogy magam is csodálkoztam rajta" (Chiara Lubich: Éljük az Igét, 153—154.).

*

Szabad időnket a jóság és a szeretet aranyozza be!

ÉVKÖZI 17. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (2 Kir 4, 42—44)
Jött egy ember és új kenyeret hozott az Isten emberének...
Adj csak az embereknek enni!

SZENTLECKE (Ef 4, 1—6)
Éljetek méltón ahhoz a hivatáshoz, amelyet kaptatok, teljes alázatban, szelídségben és türelemben.

EVANGÉLIUM (Jn 6, 1—15)
Jézus egyszer átkelt a Galileai-tavon, Tibériás taván. Nagy tömeg követte, mert látták a betegeken végbe vitt csodajeleket. Jézus fölment egy hegyre, s ott leült a tanítványaival. Közel volt a húsvét, a zsidók ünnepe. Amikor Jézus körülnézett és látta, hogy nagy sereg ember tódul hozzá, megkérdezte Fülöptől: „Honnan veszünk kenyeret, hogy legyen mit enniük?" Ezt azért kérdezte, mert próbára akarta tenni, maga ugyanis tudta, mit fog végbevinni.
„Kétszáz dénár áru kenyér sem elég, hogy csak egy kevés jusson is mindenkinek" — felelte Fülöp. Az egyik tanítvány, András, Simon Péter testvére megszólalt: „Van itt egy fiú, akinek van öt árpakenyere és két hala, de mi az ennyinek?" Jézus meghagyta: „Telepítsétek le az embereket!" Azon a részen sok fű volt. Letelepedtek hát, s csak a férfiak voltak szám szerint mintegy ötezren. Jézus ekkor kezébe vette a kenyeret, hálát adott és kiosztotta a letelepedett embereknek, s ugyanígy a halból is adott, amennyit csak akartak. Amikor jóllaktak, szólt tanítványainak: „Szedjétek össze a maradékot, nehogy kárba vesszen. Összeszedték, s tizenkét kosarat töltöttek meg az öt árpakenyér maradékából, amit meghagytak azok, akik ettek. Amikor az emberek látták a csodajelet, amelyet Jézus végbevitt, így beszéltek: „Bizonyára ez az a próféta, akinek el kell jönnie a világba." Jézus észrevette, hogy körül akarják venni, erőszakkal meg akarják tenni királynak, azért visszament a hegyre, egyedül.

„Szárnyad oltalmában keresek védelmet" (Zsolt 57, 2)

„Egy fiatal lány elvesztette azt a fiút, akit szeretett. Megkérdezte nagybátyját: érdekli-e Istent az ő szerelmük? A nagybácsi azt mondta, hogy Istennek más dolga van. Erre a lány így válaszolt: „Ha Istent nem érdekli az én ügyem, akkor engem sem érdekel az Isten".

Ez az istenkép téves, állapítja meg F. Krenzer. Könyvének már a címe is érdekes: Holnap az ember ismét hinni fog. Isten minden emberi kérdés legvégső alapja, s a kinyilatkoztatásban Atyánknak mutatta magát." (L. Cserháti: Isten a mennyei Atyánk, 40.)

Azt kell hozzáfűznünk, hogy a nagybácsi sem válaszolt jól, amikor azt mondta, „Istennek más dolga van". De a leány is tévedett, amikor azt érezte, hogy amikor a szerelme elhagyta, elhagyta az Isten is. Egyik sem, de a másik sem ismerte a Gondviselőt!

„A hit vigaszt nyújt azzal a tudattal, hogy Isten atyai szeme kíséri életünket; látja szívünk titkait, ismeri jövőnket. Életünk nem folyik paradicsomi környezetben. A természet erői rideg közönnyel feszülnek körülöttünk. Beleszületünk olyan adottságokba, melyek felülmúlják fizikai erőinket, s utunkat félelem, betegség, halál szegélyezi. Az ilyen vándorlás idején jó tudni, hogy valaki őrködik felettünk és ismeri végcélunkat. Mennyi bizalom sugárzik Krisztusnak az utolsó vacsorán elhangzott kijelentéséből: „*Eljön az óra, s már itt is van, amikor szétszéledtek, ki-ki megy a maga útjára, s magamra hagytok. De én nem vagyok egyedül, mert az Atya velem van*" (Jn 16, 32) (Gál Ferenc: Istenről beszélünk, 192—193).

A természetből vett hasonlattal imádkozik a zsoltáros:

> „*Könyörülj rajtam, Istenem, könyörülj rajtam,*
> *lelkem hozzád menekül!*
> *Szárnyad oltalmában keresek védelmet,*
> *amíg a veszedelem el nem vonul.*
> *Istenhez kiáltok, a Fölségeshez,*
> *Istenhez, aki jót tett velem*" (Zsolt 57, 2—3).

A 91. zsoltárt a vasárnap esti imájává tette az Egyház, az elejétől a végéig a gondviselésről szól. Benne is felbukkan az előbbi hasonlat:

„Szárnyaival oltalmaz,
tollai alatt menedékre lelsz,
hűsége védőpajzsod" (Zsolt 91, 4).

Isten gondviselő szeretete megnyilvánul a természet jelenségeiben a választott nép történelmében, de Istennek minden egyes emberre gondja van. (Vö. Előd I.: Kat. Dogmatika, 111—112.)

„Rád vár minden élő,
hogy ételt adj nekik a kellő időben.
Megadod nekik, és ők összegyűjtik,
kitárod kezed, s eltelnek javakkal" (Zsolt 104, 27—28).

Az örök Atya szívét mutatta meg az embereknek Jézus, amikor a hegyi beszédben a gondviselésről szólt. Az a túlzó aggodalom, úgy látszik, akkor is jellemző volt az emberekre, amellyel manapság is találkozunk. Nem is egyszer lehet hallani olyan eseteket, amikor valaki sírt, panaszkodott megélhetése miatt, kuporgatott, nélkülözött, talán még éhezett is és halálakor komoly vagyont, pénzt találnak nála. S egy életet leélt úgy, hogy aggodalmaskodott.

Jézus mert az ilyenekkel szembeszállni: *„Azt mondom ezért nektek: Ne aggódjatok életetek miatt, hogy mit esztek vagy mit isztok, sem testetek miatt, hogy mibe öltöztök. Nem több az élet az eledelnél s a test a ruhánál? Nézzétek az ég madarait! Nem vetnek, nem aratnak, csűrbe sem gyűjtenek — mennyei Atyátok táplálja őket. Nem többet értek ti náluk? Ugyan ki toldhatja meg életét csak egy könyöknyivel is, ha aggodalmaskodik? Hát a ruházat miatt miért nyugtalankodtok? Nézzétek a mezők liliomait, hogyan nőnek: nem fáradoznak, nem szőnek-fonnak, mégis, mondom nektek, még Salamon sem volt dicsősége teljében úgy felöltözve, mint egy ezek közül. Ha a mezei virágot, amely ma virít, holnap pedig a kemencébe kerül, így öltözteti az Isten, akkor benneteket, kishitűek, nem sokkal inkább? Ne aggodalmaskodjatok hát, és ne kérdezgessétek: Mit eszünk, mit iszunk? Vagy: mit veszünk fel? Ezeket a pogányok keresik. Mennyei Atyátok tudja, hogy ezekre szükségetek van. Ezért ti elsősorban az Isten országát és annak igazságát keressétek, s ezeket mind megkapjátok hozzá. Ne aggódjatok tehát a holnap miatt, a holnap majd gondoskodik magáról"* (Mt 6, 25—34).

A háború egy fájdalmasan szép történetét dolgozta fel írásában *Karl Springenschmid:* „A kakukkfióka". Roselius házaspárról szól.

Az asszony öt gyermekével maradt egyedül, míg férjét behívták katonának. Egy alkalommal a házukat bombatámadás érte, romhalmazzá lett. Menekülniök kellett. Öt gyermekkel. Nem autóval, nem fogattal, hanem a gyermekkocsival, hiszen a legkisebb gyermek másfél éves volt. Szabad ég alatt aludtak, nélkülöztek, szenvedtek. Egyszer találkoztak egy kétéves körüli kislánnyal, aki az út szélén sirdogált. Nyakában egy kartonlap volt, azzal a kéréssel, hogy a kis Teresát vigyék el Teresa Trebus-hoz, Köln, Klingelputz 17. szám alá. — Az úton tankok, autók száguldottak el mellettük. Menekülők ezrei gyalogoltak. A kisleányt senki sem szánta meg. Csak az ötgyermekes anya vette maga mellé, hatodiknak. Még pedagógiailag is jó volt a kis „kakukkfióka" jelenléte. Valahányszor gyermekei nyűgösködtek, mindig a kis árvára hivatkozott. Amikor Kölnbe érkeztek, s megkeresték a kislány nyakában megadott címet, csak romokat találtak az utca helyett, megmenekülőt egyet sem. Így övék maradt a hatodik gyermek is. S a történetre az teszi fel a koronát, hogy amikor a férj, az édesapa hazakerült a fogságból, helyeselte felesége tettét és örökbefogadták az úton talált gyermeket.

Ez az asszony nem kérdezte, mit adok a hatodikra, mit adok enni neki és a többieknek. A szeretet győzött.

A gondviselés útjai a homályba vezetnek, de hiszünk benne. Ennek a bizalommal teli hitnek legragyogóbb példája Jób felkiáltása: „*Még ha meg is öl engem, benne reménykedem*" (Jób 13, 15).

Annyi félelemtől szorong a mai ember, bátorítólag szól Jézus: „*Nektek minden szál hajatokat számontartják...*" (Mt 10, 30).

Joseph Haydn (†1809), a nagy osztrák zeneszerző egyik leveléből idézek: „A világ ugyan sokat, naponta dicsérget... de senki sem hinné, hogy gyengülő emlékezetem és idegeim lazulása néhanapján mennyire földre sújtanak. Ilyenkor a legkeservesebb állapotba jutok s még utána is jónéhány napig... amíg csak a Gondviselés újra fel nem deríti szívemet s én újra a zongorához nem ülök... akkor aztán, hála Istennek, újra megtalálom önmagamat" (Új Ember, 1959. jún. 21. 4.).

Az a gondviselés, hogy Isten szeretettel vezet minket, megad mindent, amire az üdvösséghez szükségünk van. De tudnunk kell, hogy a „messiási idők nem anyagi természetű jutalmat igérnek" (Előd: i. m. 113). Viszont éreznünk kell, hogy „*akik Istent szeretik, azoknak minden a javukra válik*" (Róm 8, 28).

Szent Ágoston szerint: „Isten mindenkiről úgy gondoskodik, mintha egyedül volna a világon és az egész emberiségről úgy, mint az egyes emberről".

A vergődő lelkű Ady megérzett valamit e gondolatokból a „Teveled az Isten" című versében:

„Az Istenhez gyönge szódat emeled,
Teveled lesz akkor az Isten.

Elvesztetted szegény, kóbor magadat:
Ha szabad: segítsen az Isten.

Perc-barátok kedve már elköltözött:
Búk között itt lesz tán az Isten.

E szép élet nem sok örömet hozott:
Gondozott azonban az Isten.

Az Istenhez gyönge szódat emeled:
Teveled lesz akkor az Isten."

*

1979 márciusában II. János Pál pápa egyik plébániai látogatásról hazatérőben betért az egyik klinikára. Itt egy váratlan eseményre került sor. Egy fiatal anya arra kérte a pápát, hogy keresztelje meg a kislányát. A Szentatya azonnal teljesítette a kérést, Fabiana névre megkeresztelte a kislányt. A 25 éves édesanya egyszerű szavakkal mondta el a pápának fiatal élete drámai történetét. Súlyos beteg. Veseátültetésre lenne szükség. Első gyermeke holtan született. Amikor ezzel a kislányával öthónapos terhes volt, jó alkalom mutatkozott a veseátültetésre, de meg kellett volna szakítani a terhességét. Inkább a gyermek mellett döntött, akit élete kockáztatásával hozott a világra. A Szentatya érezhető meghatódottsággal szorította meg a bátor fiatalasszony kezét. Története valóban elgondolkoztató ebben világban, amely oly kevéssé tiszteli az életet. (Magyar Kurir, 1979. márc. 21. — 69. évf. 68. szám.)

Ez a fiatalasszony hitt a Gondviselésben!

*

Írta: Puszta Sándor

Rendeltetés

„Amit kigondoltál
vidd tovább

ami lettél
vállald

de soha ne feledd
ami még lehetnél".

ÉVKÖZI 18. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Kiv 16, 2—4, 12—15)
„Nézd, én kenyeret hullatok nektek az égből.

SZENTLECKE (Ef 4, 17, 20—24)
Újultatok meg lélekben és érzületben, s öltsétek magatokra az új embert, aki az Istenhez hasonlóvá alkotott.

EVANGÉLIUM (Jn 6, 22—35)
A kenyérszaporitás utáni napon a tó túlsó oldalán maradt népnek eszébe jutott, hogy csak egy bárka volt ott, s hogy Jézus nem szállt tanítványaival bárkába, a tanítványok csak maguk indultak el. Közben több bárka érkezett Tibériásból annak a helynek a közelébe, ahol a kenyeret ették. Amikor a nép látta, hogy Jézus nincs ott, bárkába szálltak és elmentek Kafarnaumba, hogy megkeressék Jézust.
Amikor a tó túlsó partján megtalálták, megkérdezték tőle: „Mester, hogy kerültél ide?" „Bizony, bizony, mondom nektek — felelte Jézus —, nem azért kerestek, mert csodajeleket láttatok, hanem mert ettetek a kenyérből és jóllaktatok. De ne romlandó eledelért fáradozzatok, hanem olyanért, amely megmarad az örök életre. Ezt az Emberfia adja nektek, aki mellett maga az Atya tett tanúságot."
Erre megkérdezték tőle: „Mit tegyünk, hogy Istennek tetsző dolgot vigyünk végbe?" „Az tetszik Istennek — válaszolta Jézus —, ha hisztek abban, akit küldött." De ők így folytatták: „Hadd lássuk, milyen csodajelet viszel végbe! Akkor majd hiszünk neked. Mit tudsz tenni? Atyáink mannát ettek a pusztában, amint az Írás mondja: Égi kenyeret adott nekik enni." Jézus erre azt mondta: Bizony, bizony, mondom nektek: Nem Mózes adott nektek kenyeret az égből, hanem Atyám adja nektek az igazi mennyei kenyeret. Mert az az Isten kenyere, aki alászállt a mennyből és életet ad a világnak." Erre így szóltak hozzá: „Urunk, adj nekünk mindig

ebből a kenyérből!" „Én vagyok az élet kenyere — felelte Jézus. Aki hozzám jön, többé nem éhezik, s aki bennem hisz, nem szomjazik soha".

„Ne romlandó eledelért fáradozzatok"

„Minden szentség az eukarisztiára irányul, valamint minden más egyházi szolgálat és az apostolkodás is. Hiszen az eukarisztiában benne van az egyház egész kegyelmi gazdagsága, maga Krisztus, a mi húsvéti bárányunk és élő kenyerünk. Teste a Szentlélek által élő és éltető test: életet ad az embereknek, és ezzel felszólítja és készteti őket, hogy önmagukat, munkájukat és minden teremtményt övele együtt áldozatul mutassanak be..." (Presb. Ord. 5.).

Ha az Egyház az Oltáriszentségről szól, nem talál elég dicsérő szót, jelzőt. A szavakat kereső költővel mondja: „Minek nevezzelek?"

E mély titokra és kincsre mutat rá *Harsányi Lajos* egyik verse: a „Legenda":

„Egy szép napon az Úr
Hivatta angyalát.
— Eredj, szolgám, hamar
Ugord a holdat át.
Repülj a földre, hol
Oly rengeteg a kincs,
Válassz olyat, minő
Talán a mennyben sincs.
Királyi koronáról
A legszebb ékkövet,
Vagy mit a föld fia
Leghívebben követ.

Az angyal elrepül. Három nap oda volt.
Lesték az angyalok, a csillagok, a hold.

Az angyal összejárt
Sok országot hamar.
(A Tisza-tájat is,
Hol szánt a kis magyar.)
Megnézte mind a föld
Szikrázó kincseit,
Páncélszekrényeket,
Hogy a kincs nincs-e itt.
Minden világcsodát
Megnézett hirtelen,
Meglelte végül is
A kincset idelenn.

Örömsikollyal érkezett harmadnapon az égbe:
Búzakalászt és szőlőfürtöt tett az Úr elébe".

Krisztus tudta, hogy mit kért követőitől, amikor azt mondta: „Ne romlandó eledelért fáradozzatok!"

Századunk nagy pap-tudósa, Teilhard de Chardin írja le gyermekkorának szörnyű felfedezését, azt a tényt, amikor először találkozott az elmúlással, a rosszal, a pusztulással. „Gyermeklelkemet micsoda reménytelenség járta át, sosem felejtem el, amikor egy szép napon megállapítottam, hogy a vas kopik, megrozsdásodik, s mit ki nem kezd a moly?" (Teológia, 1971/2. 75. old.).

„*Ne romlandó eledelért fáradozzatok!*"

De ki fáradozik a romolhatatlanért? Azért az eledelért, amelyet Krisztus megígért és az utolsó vacsorán adott az apostolainak és híveinek?

Gyermekkoromban hallottam egy prédikációban a példát, hogy gyerekek veszélyes tengerszakaszt úsztak át, hogy első pénteken megáldozzanak.

Azóta már volt tapasztalatom is róla, hogy sokan fáradoznak a romolhatatlan eledelért, az égből szállott kenyérért. Volt olyan ministránsom, aki három kilométerről járt ministrálni, s áldozott is a szentmisén.

„Zálogát adtad, ó Jézus, örök szeretetednek!" (SzVU. 142).

Szent Márk így írja le az Oltáriszentség alapítását: „*Vacsora közben (Jézus) kezébe vette a kenyeret, megáldotta, megtörte és ezekkel*

a szavakkal adta nekik: „Vegyétek, ez az én testem." Majd fogta a kelyhet, hálát adott, odanyújtotta nekik. Mindnyájan ittak belőle. Ő pedig így szólt: „Ez az én vérem, a szövetségé, amelyet sokakért kiontanak" (Mk 14, 22—24).

Az utolsó vacsorának erről az órájáról is elmondhatjuk, amit a Biblia a világ teremtéséről mond: *„A föld puszta volt és üres, sötétség borította a mélységeket, és Isten lelke lebegett a vizek fölött"* (Ter 1, 2).

Megtörtént az első átváltoztatás; megszületett az Oltáriszentség, s elkezdődött Krisztus áldozata, amely az Egyház drága kincse, a „keresztény élet forrása és tetőpontja" (Lit. 2).

Krisztus megalapította az újszövetségi papságot, *„ezt tegyétek az én emlékezetemre"* (1 Kor 11, 24).

Jézus szavainak az értelme az, hogy „a kenyér Krisztus testévé változik, a bor pedig vérévé. Krisztus megdicsőült testében benne van a vér és a lélek. A kenyér színe alatt tehát jelen van Krisztus egész embersége, ott van istensége is" (Gál F.: Az üdvtörténet misztériumai, 173.).

Szent Jusztinusz vértanútól († 165) maradt fenn az Egyház hitének összefoglalása: „Nem mint közönséges ételt és mint közönséges italt vesszük mi azt, hanem miként Jézus Krisztus, a mi Üdvözítőnk, amikor Isten Igéje által testé lett, és a mi üdvösségünkre testet és vért öltött magára, úgy tanításunk van, hogy tőle eredő imádság által hálaadás közt megszentelt eledel, amely elváltozás útján testünk és lelkünk táplálására szolgál, nem más, mint ama emberré lett Jézus Krisztusnak teste és vére" (Előd: Kat. Dogmatika, 510).

Szent Pál kb. 57 húsvétja körül írta a korintusi első levelet. S figyelmezteti a kereszténveket a méltó szentáldozásra! *„Aki méltatlanul eszi a kenyeret vagy issza az Úr kelyhét, az Úr teste és vére ellen vét. Tehát vizsgálja meg magát mindenki, s csak úgy egyék a kenyérből és igyék a kehelyből, mert aki csak eszik és iszik, anélkül, hogy megkülönböztetné az Úr testét, saját ítéletét eszi és issza"* (1 Kor 11, 27—29).

Tartaglia-ról, a X. századi velencei matematikusról mondják, hogy amikor gyilkos fegyverének tervével elkészült; megrettent felfedezésének pusztító erejétől és a tengerbe dobta jegyzeteit. Később azonban, amikor a törökök ostrom alá fogták Velencét, emlékezetből mégis megalkotta fegyverét. (Nyíri: Az idők jelei, 234) — Júdás is megrettent az utolsó pillanatokban; tervét mégis végrehajtotta.

De...Krisztus is. „*Kiüresítette magát, és hasonló lett az emberekhez*", hasonló lett egy darab kenyérhez. „*Külsejét tekintve olyan lett, mint egy ember*", mint egy darab kenyér. „*Ezért Isten felmagasztalta*" (Fil 2, 7—8).

Ha felmerülne bennünk, hogyan lehetséges Jézus jelenléte, gondoljunk az angyal szavaira, amelyekkel a Szűzanyát megnyugtatta: „*Istennél semmi sem lehetetlen*" (Lk 1, 36). — Hogyan van jelen? Hát hogyan csaillapította le a háborgó tengert? Hogyan gyógyította meg a betegeket? Hogyan támasztotta fel a halottakat? Isten Fia volt.

Jerome K. Jerome angol írónak van egy színdarabja: „A hátsó harmadik emelet lakója megjelenik". A gonosz, csaló, erkölcstelen, léha nép között megjelenik egy ember, az élő lelkiismeret; s lassan átalakítja lakótársait.

Krisztusnak ez is célja volt, hogy jelenléte, áldozata alakítson át mindig bennünket. Igaz, amit az ökumenizmus híve, a francia protestáns szerzetes, Roger Schutz mondott: „Követni Krisztust... ebben a fogyasztói társadalomban hősiesség!" (Puskely M.: Akik hittek a szeretetben, 341). De igaz, vigasztalóan, örvendetesen igaz, amit *Rónay György* írt:

„Magam vagyok és nem vagyok magam.
Pusztaságom a pusztaságod.
Gondolataid gondolom magamban,
Véreddel vérzem.

Szomjaddal szomjazom.
Halálomban halálodat halod.
Ketten vagyunk".

(Cserháti: Mindennap együtt az Úrral, B. 248)

*

Oly sokat törődnek manapság az emberek azzal, hogy milyen legyen sírjuk, síremlékük.

Szent Ágoston írta le haldokló édesanyjának kérését:

„Földeljétek el bárhol ezt a testet. Ne okozzon ez nektek semmi gondot. Csak arra kérlek titeket, hogy az Úr oltáránál emlékezzetek

meg rólam, akárhol is lesztek" (Szent Ágoston vallomásai, ford.: Városi István, X. könyv, XI. fejezet).

Az Anyaszentegyház a legtöbb szentmisét a halottakért ajánlja fel.

Gondolunk-e elhunyt szeretteinkre évfordulójukon?

De nemcsak gyászmisét mond az Egyház.

Isten kegyelméért, segítségéért mondattunk-e már szentmisét? Egy-egy fontos ügyünk Isten akarata szerinti elintézéséért? Betegeinkért? S hálából?

S ezeken a szentmiséken nemcsak szemlélői voltunk Jézus áldozatának, hanem áldoztunk is?

ÉVKÖZI 19. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (1 Kir 19, 4—8)
Fölkelt, evett, ivott, aztán negyven nap és negyven éjjel vándorolt ennek az ételnek az erejéből, egészen az Isten hegyéig, a Hórebig.

SZENTLECKE (Ef 4, 30— 5, 2)
Ne okozzatok szomorúságot Isten Szentlelkének, akivel meg vagytok jelölve a megváltás napjára.

EVANGÉLIUM (Jn 6, 41—52)
A csodás kenyérszaporítás utáni napon a zsidók elkezdtek zúgolódni Jézus ellen amiért azt mondta: „Én vagyok a mennyből alászállott kenyér." Így érveltek: „Nem Jézus ez, Józsefnek a fia, akinek ismerjük apját, anyját? Hogyan mondhatja hát, hogy a mennyből szálltam alá?" Jézus azonban így szólt: „Ne zúgolódjatok egymás között. Senki sem jöhet hozzám, ha az Atya, aki küldött, nem vonzza, s én feltámasztom az utolsó napon. Megírták a próféták: Mindnyájan Isten tanítványai lesznek. Mindenki, aki hallgat az Atyára és tanul tőle, hozzám jön. Nem mintha valaki is látta volna az Atyát, csak aki az Istentől van, az látta az Atyát. Bizony, bizony, mondom nektek: Aki hisz bennem, annak örök élete van. Én vagyok az élet kenyere. Atyáitok mannát ettek a pusztában, mégis meghaltak. Ez a mennyből alászállott kenyér. Aki e kenyérből eszik, örökké él. A kenyér, amelyet adok, a testem a világ életéért." Erre vita támadt a zsidók közt: „Hogy adhatja ez a testét eledelül?"

„Aki hisz bennem, annak örök élete van" (Jn 6, 47)

A világ legnagyobb búcsújáró helyén, Lourdes-ban, a jelenés barlangjától nem messze, a hegyoldalban van egy emlékmű. Egy térdelő katonát ábrázol, amint a keresztet átöleli. Fogadalmi

ajándék. Az adományozója azért állíttatta, mert Lourdes-ban a hitét nyerte vissza.

Abban a hivők és hitetlenek megegyeznek, hogy bizonyos hit elengedhetetlen emberi életünkhöz. A kutatók hisznek abban, hogy célt érnek el. Az ember elkezd egy-egy vállalkozást, s hisz abban, hogy be is tudja fejezni. Az ember hisz a másik ember becsületében. Hisz az orvosában, a tudósokban, a tudományban. E hit nélkül nem lehetne közösségi életet élni. — Itt azonban másról van szó!

„A szó legáltalánosabb értelmében hinni annyi, mint szabadon igaznak elfogadni egy személy kijelentéseit, a belé vetett bizalom alapján. Ebben van már az is, hogy a hitnél mindig személyek közti viszonyról van szó, amely azon áll vagy bukik, hogy hitelre méltó-e az a személy, akinek hisznek... Itt maga Isten az, akiben hiszünk, és akinek hiszünk..." (Rahner-Vorgrimler: Teológiai Kisszótár, 267—268).

Hiszünk a világot teremtő Istenben, megváltó Fiában, Jézus Krisztusban és a megszentelő Szentlélekben. Hisszük mindazt, amit Isten kinyilatkoztatott, amit rábízott Egyházára.

„*A hit szilárd bizalom abban, amit remélünk, megggyőződés arról, amit nem látunk. Őseink ebből merítettek bizonyosságot. A hitből ismerjük meg, hogy a világot az Isten szava alkotta, vagyis a látható a láthatatlanból lett.*" (Zsid 11, 1—3). Kb. 67-ben írták meg ezt a levelet, a zsidókhoz írt levelet. S ez felsorolja a hit példaképeit is. Ábelről azt írja, „*hite által még holtában is beszél*" (11, 4). Hénochhal kapcsolatban megjegyzi: „*Hit nélkül nem lehet senki sem kedves; aki ugyanis az Istenhez járul, hinnie kell, hogy ő van és megjutalmazza azt, akit őt keresi*" (11, 6). Noé... „*részesült a hitből fakadó megigazulásban*" (11, 7). „*Ábrahám hitből engedelmeskedett a hívásnak, hogy költözzék arra a vidékre, amelyet örökségül kellett kapnia... hittel telepedett le az ígéret földjén*" (11, 8—9). „*Mind a hitben húnytak el, de anélkül, hogy az ígéret teljesedését megérték volna; csak messziről látták és üdvözölték, elismerve, hogy vándorok és jövevények a földön*" (11, 13). Nagyon szép jellemzést ad a levél Mózesről: „*Inkább vállalta, hogy az Isten népével együtt elszenvedi a sanyargatást, mint hogy a bűn múló előnyét élvezze. A Messiás gyalázatát nagyobb értéknek tartotta az egyiptomiak kincsénél, mert a jutalommal is számolt*" (11, 25—26).

„*Minek folytassam tovább? Kifogynék az időből, ha felsorolnám... azokat, akik a hit erejével országokat győztek le, igazságot osztottak,*

ígéreteket nyertek el, oroszlánok torkát tömték be, lángoló tüzet oltottak el, megmenekültek a kard élétől, gyengeségükben erőre kaptak, hősök voltak a háborúban, és megfutamították az ellenség sorait... Némelyek kínpadra jutottak, de nem fogadták el a szabadságot, csak hogy dicsőségesebb feltámadásban részesüljenek. Mások gúnyt és megostorozást, sőt bilincseket és börtönt tűrtek el, megkövezték, kettéfűrészelték, agyonkínozták, kardélre hányták őket, juhbőrbe és kecskebőrbe öltözve bújdostak, nélkülözés, üldözés és zaklatás közepette. A világ nem volt méltó rájuk..." (11, 32, 38).

Íme, ez a hit!

Amikor a feltámadott Jézus megmutatta magát Tamás apostolnak, az „fölkiáltott: „*Én Uram, és Istenem!*" Jézus csak ennyit mondott: „*Hittél, mert láttál. Boldogok, akik nem látnak, mégis hisznek*" (Jn 20, 28—29).

Jézus üdvözíteni jött, keresni az elveszettet, jót tenni, segíteni, életét feláldozni értünk. Olyan hitet kívánt meg önmaga iránt, mint amilyen hittel szüleire hagyatkozik a gyermek. Mögötte van apja, anyja, fogják a kezét, sikerülni kell az első lépéseknek, az elindulásnak. Sikerülniük kell a betűknek, amelyeket először próbálgat az iskolás. Sikerülni kell minden próbálkozásnak, hiszen nincs egyedül. Szülei segítik. Az Üdvözítő ezért kérte, hogy higgyünk benne. Ezt a hitet dicsérte meg az új életet sóvárgó „rosszhírű nő"-ben, midőn az olajjal kente meg Jézus lábát és csókolgatta: „*Bűneid bocsánatot nyernek... a hited megmentett, menj békével*" (Lk 7, 48—50). — Tudunk mi ilyen hittel bűnbánatot tartani?

Mekkora hite volt a 12 év óta beteg asszonynak, aki az egész vagyonát elköltötte az orvosokra, s végül Jézus ruhája szegélyét érintette meg? S lehetett-e erre más választ adni, mint Jézus: „*Leányom, hited meggyógyított. Menj békével*" (Lk 8, 48)? — Tudunk mi így könyörögni?

Az evangéliumokból kiviláglik, hogy a hit nem külsőség és nem felszínesség. A hit új életet jelent. Életet Istenben és Fiában, Jézus Krisztusban.

Hamis az a gondolkodás, amelyik megelégszik néhány külsőséggel. Sokan ájtatosan tudnak imádkozni; s vad erővel gyűlölni! Szépen énekelnek, de válogatottan káromkodnak. „A kis Jézus viszi a karácsonyfát" hozzájuk, nem a télapó; a világért sem! Ugyanakkor elmennek abortuszra. „Még arra is haragszanak, aki káromkodik", de a házasságtörést nem tartják bűnnek. Elítélnek

minden rosszat, de nyelvükkel gyilkolnak. Talán még az egyházi adót is megfizetik, de szentmisére nem járnak el. Jótékonykodnak az idegenekkel, de öregjeikhez alig van egy-egy jó szavuk. Nem ők borulnak le térdre az Isten előtt, hanem Istent akarják térdre kényszeríteni önmaguk előtt. Nem ők hálásak Istennek a kapott jókért, hanem Isten legyen lekötelezve nekik...

E gondolkodást toronymagasan felülmúlta a kafarnaumi százados viselkedése, alázata, aki nem tartotta magát méltónak arra, hogy Jézus betérjen házába. Hogy egy szokásos kifejezést alkalmazzunk az Üdvözítőre, „kiprédikálta" a kafarnaumi százados. „Így szólt a nyomába szegődött tömegnek: „*Mondom nektek, ekkora hittel még Izraelben sem találkoztam*" (Lk 7, 9).

Van-e szebb kérés, mint az apostoloké: „*Növeld a hitet*"? *Az Úr ezt felelte:* „*Ha csak akkora hitetek lesz is, mint a mustármag, s azt mondjátok ennek a szederfának: Szakadj ki gyökerestül és verj gyökeret a tengerben, megteszi nektek*" (Lk 17, 5—6).

S van-e szebb, vigasztalóbb válasz valamennyi emberi problémánkra, küzdelmünkre, szenvedéseinkre, mint amit Lázár feltámasztásakor mondott az Úr: „*Én vagyok a feltámadás és az élet. Aki hisz bennem, még ha meghal is, élni fog. Az, aki úgy él, hogy hisz bennem, nem hal meg örökre*" (Jn 11, 25—26). — Mi így élünk? Így nézzük életünket? Így nézzük halálunkat?

Sokan azzal érvelnek, hogy hinnének Istenben, ha most is történnének csodák, rendkívüli jelek. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy ez csak kifogás. Elég utalnunk az elsorvadt kezű ember meggyógyítására, amikor Jézus a jeruzsálemi templom nyilvánossága előtt gyógyította meg: „*Nyújtsd ki a kezedet!*" *Az szót fogadott és meggyógyult a keze*" (Lk 6, 10). S ekkor az egész templom megtért és leborult Jézus előtt? Nem. Szent Lukács azt írja: „*Az írástudók és a farizeusok esztelen haragra gerjedtek, és egymás közt elkezdtek tanakodni, hogy mitévők legyenek Jézussal*" (Lk 6, 11).

Amikor 1964-ben az amerikai Jean Saubert ezüst érmet nyert síugrásban a Téli Olimpián, azt kérdezték tőle, milyen kabalának, szerencsetárgynak vagy szerencsejátéknak köszönheti sikerét. Jean Saubert kijelentette: nem hordok magammal semmilyen szerencsetárgyat, mert nem babonában hiszek. Nekem szerencsetárgyam nincs, de hitem az van" (Hitélet, 1968. febr. — 11. old.).

Istenhitünk a drága kincsünk, segítőnk, éltetőnk, vigaszunk. S ettől nem válunk meg soha!

Érdemes elolvasni, átelmélkedni *Fazekas Lajos* versét:

Hiszek:

„Hiszek Istenben, túl a kétkedésen,
magamban hordom a megváltó reményt;
feszít belülről, húsommá lett, vérem;
ha nem hinnék, önmagam se érteném.

Hiszek Istenben; túljutok a dolgok
szükségén: Ő az, ki betölti napom.
S mint a madár, hol fészkel, azt a lombot
kedveli; nekem az Isten — oltalom.

E nyugtalan kor kapcsáról kioldom
szédülő agyam, időmet és sorsom;
s ím, lelkem boltíves nyugalma alatt

békülő szívem boldog templomában
leborulok, hogy önmagamban áldjam
az időtlen, élő, egyetlen Urat."

*

1982. június 2-án tették közzé a Vatikánban az egyház 1980-as statisztikai évkönyvét.

Becslések szerint 1980 végén a katolikusok száma 794 millió. Amerikának 62.7%-a katolikus; Európának 39.9%-a, Óceániának 25.5%-a; Afrikának 12.5%-a és Ázsiának 2.2%-a.

A 794 millió közül egy én vagyok.

Milyen katolikus vagyok?

*

Az apostoli munkában 1 millió 679 ezer 663 személy vesz részt. A világon 3779 püspök volt.

Közülük egy az én püspökom.
Imádkoztam-e érette?

*

1980 végén a világon 413 600 pap volt.
Egy ezek közül az én lelkipásztorom.
Segítem-e?
Vagy csak bírálni szoktam?

*

1980-ban 66 042 fiatal készült a papságra. A hivatások száma emelkedőben van, Istennek hála!

Szívügyem-e kispapjaink neveltetése, szemináriumainak léte?

(Vö. Magyar Kurir, 1982. június 8. — 72. évfolyam, 128. szám)

ÉVKÖZI 20. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Péld 9, 1—6)
Megépítette házát a bölcsesség,... az asztalát is megterítette... Gyertek, egyetek a kenyeremből, igyatok a borból, amelyet kevertem!

SZENTLECKE (Ef 5, 15—20)
Énekeljetek és újjongjatok szívből az Úrnak.

EVANGÉLIUM (Jn 6, 51—58)
A kenyérszaporítás utáni napon Jézus így beszélt a zsidó sokasághoz: Én vagyok a mennyből alászállott élő kenyér. Aki e kenyérből eszik, örökké él. A kenyér, amelyet adok, a testem a világ életéért. Erre vita támadt a zsidók közt: „Hogy adhatja ez a testét eledelül?" Jézus ezt mondta rá: „Bizony, bizony, mondom nektek, ha nem eszitek az Emberfia testét és nem isszátok a vérét, nem lesz élet bennetek. De aki eszi az én testemet és issza az én véremet, annak örök élete van, s feltámasztom az utolsó napon. A testem ugyanis valóságos étel, s a vérem valóságos ital. Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, az bennem marad, én meg benne. Engem az élő Atya küldött, s általa élek. Így az is élni fog általam, aki engem eszik. Ez a mennyből alászállott kenyér nem olyan, mint az, amelyet atyáitok ettek és meghaltak. Aki ezt a kenyeret eszi, az örökké él."

Halálodat hirdetjük Urunk, és hittel valljuk feltámadásodat, amíg el nem jössz

A beteg ember tudja igazán, hogy mi az egészség.
Az éhező ember tudja igazán, hogy mit jelent az étel.
Az otthontalan ember érzi igazán, hogy mi az otthon.
XII. Pius pápa nem mindennapi csomagot és ajándékot kapott

a II. világháború végeztével. Egy pap, aki gyűjtőtáborban szenvedett, s halt meg, paptársai segítségével XII. Pius pápának küldte el poharát, amelyet kehelynek használt; *a pléhdobozkát*, amely a kehelytányért helyettesítette; amelyekkel titkon végezte a szentmiséit. Elküldte még rózsafüzérjét, amelyet a szájától megvont rabkenyérből készített és fűzött össze. Mindezt ingének egy darabkájába csomagolta össze és erre saját vérével írta rá hitvallását, Krisztus és az Egyház iránti hűségnyilatkozatát. XII. Pius pápa is mondott e pohárral és pléhdobozzal szentmisét, hogy a világháború borzalmai ne ismétlődjenek meg soha többé (Hitélet, 1967. febr. — 17. old.).

Mit jelenthetett e papnak és fogolytársainak a szentmise? Életüket is kockáztatták... Mit jelentett? Mindent, életet, erőt, kitartást. A világ életéért odaadott Krisztust, az Ő jelenlétét, keresztjét és feltámadását.

Edith Stein, a zsidóságból megtért kármelita apáca életében is fordulópontot jelentett a szentmise. Egy alkalommal barátnője, Hedwig arra bíztatta őt, hogy vegyen le egy könyvet, csak úgy találomra a teli könyvespolcról. Edith egy vastag könyv után nyúlt. Avilai Szent Teréz Önéletrajza volt. Még azon éjjel egyvégtében elolvasta. Azután halkan csak ennyit mondott: „Ez az igazság"! Másnap bement a városba, vett magának egy katekizmust és egy misszálét. Később misét hallgatott az egyik templomban. Úgy érezte, hogy megértette a szertartás lényegét. Különben meghatotta az öreg pap áhítata. Bement hozzá a sekrestyébe és a keresztség szentségét kérte... 1922. január elsején megkeresztelkedett. (Edith Stein: A kereszt tudománya c. könyv melléklete, 7. old.).

Mit jelentett Edith Steinnek a szentmise? Hazatalálást az Atya házába; rátalálást Krisztusra; létfontosságúvá lett életében a szentmise.

Kb. a Krisztus előtti 6—5. században keletkezett Malakiás próféta könyve. Mindjárt az első fejezetben vádolja az ószövetségi papságot, mivel nem tisztelték eléggé az Istent, mint atyát. Megdorgálja őket azért, hogy tisztátalan kenyeret tettek az Úr oltárára; semmibe vették az Úr asztalát... Majd így folytatja a jövendölést, s e sorokat mindig a messiási időre vonatkoztatta az Egyház: „*Nem találom kedvemet bennetek, mondja a Seregek Ura, nem fogadom szívesen*

kezetekből az ételáldozatot. De napkeltétől napnyugtáig nagy az én nevem a népek között. Jóillatú áldozatot mutatnak be mindenütt, tiszta ételáldozatot a nevemnek" (Mal 1, 10—11).

Krisztus életének áldozatát az Egyház áldozatává tette.

A szentmise nem imádság, hanem az imádságok imádsága. Nem ájtatosság, hanem az ájtatosságok ájtatossága. Nem szertartás, hanem a szertartások szertartása. A szentmise a legdrágább, legértékesebb kincse az Egyháznak. Nem üres emlék, hanem Krisztus utolsó vacsorája, kereszthalála, feltámadása és élete a jelenben. Isten nem csodálónak hív bennünket, hanem arra, hogy tevékenyen vegyünk részt a szentmisén. Nem azt mondta Jézus, hogy csodáljátok meg testemet és véremet, hanem vegyétek és egyétek.

„Az apostoli munka azt célozza, hogy mindazok, akik a hit és a keresztség által Isten gyermekei lettek, egybegyűljenek, az egyház közösségében Istent dicsérjék, résztvegyenek az áldozatban és az Úr vacsoráját vegyék.

Másrészt maga a liturgia arra ösztönzi a hivőket, hogy a „húsvéti szentségekkel" töltekezve, „*legyenek egy szív — egy lélek a szeretetben*" (Ef 1, 12); azért imádkozik, hogy megőrizzék az életben, amit kaptak a hitben". Az eukarisztia pedig, mint az Isten és ember szövetségének megújítása, a hivőben Krisztus sürgető szeretetét szítja fel és lobbantja lángra. Ezért a liturgiából, elsősorban pedig az eukarisztiából, mint forrásból árad belénk a kegyelem, és általa valósul meg Krisztusban a leghatásosabb módon az emberek megszentelése és Isten dicsőítése" (Konst. a Szent Liturgiáról, 10.).

A hivő ember nem az élet elől menekül a szentmisére; hanem azért, hogy Krisztussal együtt mehessen az életbe. Krisztussal, „*aki örök megváltást szerzett*" (Zsid 9, 12). Mi tudjuk a türelmes Jóbbal, hogy Istennél „*a bölcsesség és a hősi erő, nála lakik a tanács és az okosság*" (Jób 12, 13).

1975-ben abban a kegyelemben részesültem, hogy Franciaországban eljutottam Vianney Szent János falujába, Arsba. S olyan előzékeny volt a falu jelenlegi plébánosa, hogy a szentmiséhez Vianney Szent János kelyhét adta oda. Vianney Szent Jánosnak volt egy „szerelmes" felkiáltása: „Ha tudnánk, mi a szentmise, meghalnánk". Azért imádkoztam a szent helyen, hogy megérthessem a szentmise titkát, s megértethessem minél több emberrel; főleg most, a mi korunkban, amikor húzódoznak tőle az emberek. Alku-

doznak, hogy kell-e jönniök keresztelés alkalmával, temetéskor stb.

Istenem, csak érteném meg és tudnám megértetni, hogy mi a szentmise; úgy, mint Vianney Szent János megismertette híveivel!

P. Lombardi, a híres szónak mondta: „Ez a mi valódi kincsünk és boldogságunk... Vannak, akik naponta áldoznak és mosollyal arcukon távoznak. Ez nem földi mosoly, ajkuk Jézust érintette, megcsókolta. Visszatérnek munkájukhoz és nem olyanok, mint a többiek. Csúnya beszédet hallanak, a gyűlölet szavát, de a lelkükben békesség honol és fény világít... Másokat is meg tudnak ezzel ajándékozni... mert ez a fény Jézus világossága."

Bármint forog a világ és bármint pörgeti az embereket, azért úgy vagyunk, fáj nekünk, a lelkünk mélyét sérti, ha valahol nem vesznek rólunk tudomást. Jelen vagyunk, s mintha nem lennénk ott, úgy viselkednek. Szeretnénk szeretni, de nem kell a szeretetünk... — Talán e hasonlatokból megérezzük, hogy milyen hálátlanság a szentmise elhanyagolása, vagy a gépies, lélek nélküli részvétel.

„Az egyház körültekintő gondoskodással arra törekszik, hogy a hívek ne csak mint kívülállók, vagy mint néma szemlélők legyenek jelen a hitnek ezen a misztériumán, hanem azt a szertartásokon és imádságokon keresztül jól megértve, a szent cselekményben tudatosan, áhítattal és tevékenyen vegyenek részt; tanuljanak Isten igéjéből, merítsenek erőt az Úr testének terített asztaláról, adjanak hálát Istennek. Meg kell tanulniuk továbbá a szeplőtelen áldozati adományt nemcsak a pap keze által, hanem vele együttesen is fölajánlani, önmagukat is áldozatul hozni. Így kell Krisztus, a közvetítő által egyre tökéletesebb egységre eljutniuk Istennel és egymással, hogy végül Isten legyen minden mindenben" (Lit. Konst. 48).

A XI. században élt *Damjani Szent Péter*. Életrajzírói feljegyezték róla, hogy sanyarú gyermekkora volt. Szülei meghaltak „és a fiúcska az idősebb bátyjához került. Itt bőven volt módja megtapasztalni a szívtelenséget. Bátyja és főleg annak a felesége alig adtak neki enni, akkor is a leghitványát. Mezítláb és rongyokban járt; kemény munkát végeztettek vele, s emellett folyton ütötték-verték. Ilyen bánásmód mellett nehéz egy gyermeknek el nem durvulni, be nem savanyodni. S az a csodálatos, hogy Péternél nem ez tör-

tént. Életének e legszomorúbb korszakáról följegyezték, hogy az ágrólszakadt fiú egyszer nagyobb pénzdarabot talált. Ezer helye lett volna a „váratlan kincsnek". Vehetett volna élelmet, édességet; pótolhatta volna hiányos öltözékét. Neki az volt az első dolga, hogy elszaladt a paphoz, hogy mondjon szentmisét az elhunyt szüleiért, mert a testvérei úgy sem gondolnak rájuk (Schütz: Szentek élete, I. 200.).

Ismeretlen szerzőtől származnak a gondolatok:

Jézus

„Földre szállván — útitársunk.
Asztalunknál — étkünk, vágyunk.
A keresztfán — drága árunk.
Mennyországban — boldogságunk".

*

Henri Perrin francia pap, Suhard bíboros engedélyével, elkísérte francia híveit a kényszermunkára.

1943. november 14-én írta:

„Csodálatos volt a szombat esti szentmisénk, melyet hosszú elmélkedő kapcsolatok előztek meg. Végre megtapasztaltuk a liturgikus életet. Mintegy negyvenen lehettünk a szobában, körülálltuk a közös asztalt. Lassan mondtuk együtt a misét, egymásnak felelgetve, szorosan körülvéve az oltárt, a papot, együtt imádkozva vele... mindenki fölajánlotta a maga ostyáját, szenvedését és szeretetét, mellyel együtt élt egész nap és amelyért Isten előtt felelősnek érzi magát és amelynek ő a papja... Azután az Egyházzal együtt kiterjesztettük hálaadó imádságunkat az egész földre, amely olyan fájdalmasan csoportosul körülöttünk. Végül a mennyei lakomának ugyanezen az asztalán testvéri reggeliben osztottuk meg egymás között minden egyesnek a felajánláskor megáldott ajándékát.

Éjfél után oszlottunk szét, némelyikünk hat kilométert gyalogolt, hogy elérje a tábort. De az Úr velük járt az úton az éjszakában..." (Kormos Ottó ford.)

ÉVKÖZI 21. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Józs 24, 1–2a, 15–17 18b)
„Távol legyen tőlünk, hogy elhagyjuk az Urat és más isteneknek szolgáljunk!

SZENTLECKE (Ef 5, 21–32)
Legyetek egymásnak alárendeltjei Krisztus iránti tiszteletből.

EVANGÉLIUM (Jn 6, 60—69)
Amikor Jézus befejezte beszédét, az égből szállott kenyérről, tanítványai közül, akik ezeket hallották, többen azt mondták: „Kemény beszéd. Ki hallgatja?" Jézus tudta, hogy tanítványai méltatlankodtak miatta, azért így szólt hozzájuk: „Botránkoztok rajta? Hátha majd azt látjátok, hogy az Emberfia fölmegy oda, ahol azelőtt volt! A lélek, az ami éltet, a test nem használ semmit. Hozzátok intézett szavaim lélek és élet, de vannak közöttetek, akik nem hisznek." Jézus ugyanis kezdettől fogva tudta, kik nem hisznek, és ki fogja elárulni. Aztán így folytatta: „Azért mondtam nektek, hogy senki sem jöhet hozzám, ha az Atya meg nem adja neki."
Ettől kezdve tanítványai közül sokan visszahúzódtak, s többé nem jártak vele. Jézus azért a tizenkettőhöz fordult: „Ti is el akartok menni?" Simon Péter felelt neki: „Uram, kihez mennénk? Tiéd az örök életet adó tanítás. Mi hittünk és tudjuk, hogy te vagy az Isten Szentje.

Jézus Krisztus „az Isten szentje"

Kétezer év óta hány ember kiálthatott fel és hány embernek jelentett erőt és vigasztalást e fohász: „*Jézus, Dávid fia, könyörülj rajtam!*" (Lk 18, 38)

Kétezer évet ível át a Jézus kivégzését irányító százados vallomása: „*Ez valóban Isten Fia volt*" (Mt 27, 54).

Szent Pál apostol a megtérése előtti időről és érdemeiről írja: „*Amit akkor előnynek tartottam, azt Krisztusért hátránynak tekintem. Sőt Uramnak, Krisztus Jézusnak fönséges ismeretéhez mérten mindent elvetettem, sőt szemétnek tekintettem, csakhogy Krisztust elnyerhessem és hozzá tartozzam. Hiszen nem a törvény útján váltam igazzá, hanem a Jézus Krisztusba vetett hit révén...*" (Fil 3, 7—9).

Sok embernek tették fel a kérdést: „Ki nekem Jézus Krisztus?" Szebbnél-szebb nyilatkozatokat olvashatunk Carré könyvében. Nem könnyű kiemelni és idézni közülük, mert, bár különböző egyéniségek nyilatkoztak, a nyilatkozatok kiegészítik egymást. Az országosan ismert magyar fizikusnak, a zalai származású Öveges József piarista professzornak a nyilatkozatát olvassuk át:

— Dicsértessék az Úr Jézus, akin botránkoztak farizeusok és írástudók.

Dicsértessék az aranyszandálos előkelőségek között mezítlábos Jézus.

Dicsértessék Jézus, az Isten Fia, aki nem rabszolgáktól cipelt, drágakövekkel kirakott hordszéken, hanem kölcsönszamár hátán haladt virágesős úton a hozsannázó nép között.

Dicsérjük Jézust, aki nem vetett gyilkos követ a házasságtörő asszonyra, hanem kimentette a törvényesen felhatalmazott, hóhéri kötelességük teljesítésére készülő ember-testvérei közül.

Dicsérjük Jézust, aki az őt háromszor megtagadó Péterre bízta a mennyország kulcsait.

Dicsérjük Jézust, az Isten Fiát, aki meglátogatta a megvetett vámost és szállást vett nála.

Kövessük Jézust, adjuk meg a császárnak, ami a császáré és Istennek, aki az Istené.

Kövessük Jézust, viselkedjünk töviskoszorúzva is mint Istenfiak.

Segíts, Jézus, hogy megnevelhessük a farizeusokat, feleslegessé tehessük a hóhérokat és jó szándékukat valóra válthassák a pilátusok.

Keresztre feszített Jézus, jöjjön el a Te országod, ahol egymást szerető, boldog emberiség bírja ezt a gyönyörű Földet, és él bőséges gyümölcseivel. (Carré P. O.: Ki nekem Jézus Krisztus? Eisenstadt, 1972. 133—134.)

„Az újszövetségi iratok az apostoli Egyház hitét tükrözik, és ez a hit azt mutatja, hogy a keresztények Jézusban nem vallásalapítót láttak, aki azt hirdeti, hogyan kell hinnünk Istenben, hanem olyan valakit, akinek fő témája, hogy hogyan kell hinnünk őbenne. Az apostoli igehirdetés abból indul ki, hogy Jézus személyében, szavaiban és cselekedeteiben maga Isten tükröződik és nyilatkoztatja ki magát a lehető legtökéletesebb formában. Ebben a meggyőződésben benne foglaltatik Jézus istensége" (Előd I.: Katolikus Dogmatika, 306).

Kr. u. 64 körül írta le Szent Márk: *„Jézus Krisztusnak, az Isten Fiának evangéliuma kezdődik"* (Mk 1, 1).

A gyilkos szőlőművesekről mondott példabeszédjében önmagára célzott Jézus, amikor arról beszél, hogy a szőlő bérlői mind megölték a tulajdonos szolgáit. *„Végül a fiát küldte el hozzájuk, mert azt gondolta: A fiamat csak megbecsülik... aztán nekiestek, kidobták a szőlőből és megölték"* (Mt 21, 37—39).

Jézus *„úgy tanított, mint akinek hatalma van, s nem úgy, mint az írástudók"* (Mt 7, 29). A próféták minduntalan Jahvéra, Istenre hivatkoztak. Jézusnál hiába keressük az „így szól Jahve" (pl. Ám 6, 8; Iz 1, 24) bevezető szavakat... Ő önmagára hivatkozva beszél: *„Hallottátok, hogy a régiek ezt a parancsot kapták..., én pedig azt mondom nektek"* (Mt 5, 21, 27, 33).

A hetvenkét tanítvány elküldése után Jézus lelke tele volt örömmel, *„majd külön a tanítványokhoz fordult és így szólt: „Boldog a szem, amely látja, amit ti láttok..."* (Lk 10, 23). Utána másfajta messiási ország már nem következhet! *Benne elérkezett az Isten országa* (Lk 11, 20).

Kaifás főpap így szól Jézushoz: *Esküvel kényszerítelek az élő Istenre, mondd meg, te vagy-e a Messiás, az Isten Fia? „Magad mondtad — felelte Jézus. — De mondom nektek, mostantól látni fogjátok az Ember fiát, amint a Mindenható jobbján ül, és amint majd eljön az ég felhőin". A főpap erre megszaggatta ruháját és felkiáltott: „Káromkodott!" Mi szükségünk van még tanúkra? Magatok is hallottátok a káromkodást. Mi a véleményetek?" „Méltó a halálra!" — kiabálták* (Mt 25, 63—66). Ha ellenségei az Isten Fia elnevezést morális (átvitt) értelemben értették volna, nem ítélték volna halálra. Ha pedig félreértették, mert ő más értelemben mondta volna magát Isten fiának, akkor ő tiltakozott volna, és nem

hagyták volna, hogy a törvényben istenkáromlásnak mondott bűn címén halálra ítéljék. (Vö. Előd: Kat. Dogm. 312)

Különös jelentősége van az evangéliumokban, hogy Jézus a csodáit a maga nevében teszi. A leprást ezekkel a szavakkal gyógyította meg: „*Akarom, tisztulj meg!*" (Mt 8, 3)

A bűnöket is a saját nevében bocsátja meg. A béna meggyógyításával igazolja, hogy „*az Emberfiának van hatalma a földön a bűnök megbocsátására*" (Mk 2, 10).

Szent Péter nagyon szerette Jézust. Szép szavakkal, hitvallással válaszolt a béna meggyógyítása után a főtanácsnak: „*Ő az a kő, amelyet ti, az építők elvetettetek, mégis szegletkővé lett. Nincs üdvösség senki másban. Mert nem adatott más név az ég alatt az embereknek, amelyben üdvözülhetnének*" (ApCsel 4, 11—12).

Szent Pál levelei tele vannak Jézus iránti odaadással, szinte rajongással. Több helyütt kifejezetten is Istennek mondja Jézust. Pl. „*Várjuk reményünk boldog beteljesülését: a nagy Istennek és Üdvözítőnknek, Jézus Krisztusnak dicsőséges eljövetelét, aki önmagát adta értünk...*" (Tim 2, 13).

Idéznünk kell azt a templomszentelési ünnepséget, amikor a „*zsidók körülvették (Jézust) és kérdezték tőle: „Meddig tartasz még bizonytalanságban minket? Ha te vagy a Messiás, mondd meg nekünk nyíltan.*" „*Mondtam már nektek — felelte Jézus —, de nem hiszitek. A tettek amelyeket Atyám nevében végbeviszek, tanúságot tesznek mellettem. Mégsem hisztek, mert nem vagytok a juhaim közül valók... Én és az Atya egy vagyunk*" (Jn 10, 24—30).

A Krisztus-kérdés létfontosságú számunkra. Dosztojevszkij „Ördögök" című regényében felvetette a kérdést: „Tud-e még az európai ember erre a Krisztusra igent mondani? Megvan-e még az érzéke, képessége ehhez a hithez?" (Koncz L.: A mi Krisztusunk", 31).

Billy Graham, az amerikai laikus prédikátor 1970-ben járt Európában is, egyik nyilatkozata így szól: „A mennyország ott van, ahol Jézus Krisztus, s a pokol ott, ahol Ő nincs (Cserháti: Mindennapi kenyér, 1975. 112.).

Leonardo da Vinci nemcsak az ecsetjét forgatta, hanem lelkével is törődött: „Ha nagyon megismerem Krisztust, nagyon meg is szeretem" (1 Koch 289. 3, 5).

Szabó Magda görögországi útinaplójában, a „Zeusz küszöbén"

című könyvében írja, hogy Athénben, az Akropolisz meglátogatásakor szinte megtorlik a világ. „Borzasztó furcsa érzés látni a felfelé masírozó és az aláereszkedő kettős hangyasort, s azt érezni, hogy halandók vagyunk, elmúlunk, de a hely, ahol járunk, örök; azt is, hogy tulajdonképpen nem is fontos, kik vagyunk, mióta az Akropolisz áll, mindig mentek rajta emberek, mindig is fognak menni, míg csak világunkat el nem pusztítja egy kozmikus katasztrófa, és voltaképpen mindegy is, ki hág ezeken a lépcsőkön magasra, csak mindig menjen valaki, csak sose vesszen ki az emberekből a szépség utáni szomjúság" (59. old.).

Csak sose vesszen ki a Krisztus-keresés, a Krisztus megtalálás, a Krisztus követés! Éljen a szívünkben, tetteinkben, családjainkban! Apák, anyák hűségében, gyermekek engedelmességében, szenvedők sóhajában, haldoklók fohászában. Éljen életünkben.

François Mauriac francia katolikus író így beszél Jézusról: „Krisztusra mindig úgy kell gondolnotok, mint élőre, aki most is él, aki benne van a világban és aki kiválasztott benneteket a többi millió és millió ember közül. Mert ismerni Őt annyit jelent, mint kiválasztottnak lenni. Krisztusra úgy kell gondolnotok, mint egyetlen barátotokra, akinek tekintete behatol életeteknek abba a legtitkosabb zugaiba, ahová senki sem hatolhat be... Ne higgyétek, hogy nélküle bármit is el tudtok végezni" (Új Ember, 1961. febr. 5. — 2. old.).

Hitünket, odaadásunkat a legkifejezőbben Szent Pál szavaival lehetne összefoglalni:

„*Számomra az élet Krisztus, a halál pedig nyereség*" (Fil 1, 21).

*

Albert Schweitzer a Jézus életével foglalkozó kutatásait ezzel a mondattal zárja:

„Mint ismeretlen és névtelen jön hozzánk, úgy, ahogy a tenger partján azokhoz az emberekhez, akik akkor még nem tudták, hogy ki Ő. Ugyanazt a szót mondja: kövess engem! és azok elé a feladatok elé állít bennünket, amelyeket a mi időnkben akar megoldani. Parancsol. És azoknak, akik engedelmeskednek neki, bölcseknek és együgyűeknek kijelenti magát, és az engedelmesek a Vele való közösségben, békében, munkában, harcokban és szenvedésekben átélhetik és kibeszélhetetlen titokként megtapasztalják, hogy ki Ő" (Albert Schweitzer, a diakónus, 5).

*

Josef Pilz: Addig élsz

„Addig élsz,
amíg
a lelked
mélyén
Jézust
mondasz.

Meghalsz,
ha befelé
omló falak

ezt a nevet
betemetik"

(Josef Pilz: Ahol vagyok, hadd mondom ott: te, 50. old.)

ÉVKÖZI 22. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Mtörv 4, 1—2, 6—8)
...tartsátok meg az Úr, a ti Istenetek parancsait,

SZENTLECKE (Jak 1, 17—18, 21b—22 27)
...fogadjátok tanulékony lélekkel a belétek oltott tanítást, ez képes megmenteni lelketeket.

EVANGÉLIUM (Mk 7, 1—8a 14—15 21—23)
Egy alkalommal Jézus köré gyűltek a farizeusok néhány Jeruzsálemből való írástudóval együtt. Látták, hogy egyik-másik tanítványa tisztátalan, vagyis mosatlan kézzel eszi a kenyeret. A farizeusok és általában a zsidók ugyanis nem esznek addig, amíg meg nem mossák a kezüket könyökig, így tartják magukat az ősök hagyományaihoz. És ha piacról jönnek, addig nem esznek, míg meg nem mosakszanak. S még sok más hagyományhoz is ragaszkodnak. Így például a poharak, korsók, rézedények leöblítéséhez. A farizeusok és írástudók tehát megkérdezték: „Miért nem követik tanítványaid az ősök hagyományait, miért eszik tisztátalan kézzel a kenyeret?" Ezt a választ adta nekik: „Találóan jövendöl rólatok, képmutatók, Izajás, amikor így ír:
Ez a nép ajkával tisztel, ám a szíve távol van tőlem. De hamisan tisztelnek, tanaik, amelyeket hirdetnek— csak emberi parancsok. Az Isten parancsait nem tartjátok meg, de az emberi hagyományokhoz, a korsók és poharak megmosásához és sok ehhez hasonlóhoz ragaszkodtok. "Ismét magához szólította a népet. „Hallgassatok rám mindnyájan — mondta-, és értsétek meg: Kívülről semmi sem kerülhet be az emberbe, ami beszennyezhetné. Hanem ami belőle származik, az teszi az embert tisztátalanná. Mert belülről, az ember szívéből származik minden gonosz gondolat, erkölcstelenség, lopás, gyilkosság, házasságtörés, kapzsiság, rossz-

indulat, csalás, kicsapongás, irigység, káromlás, kevélység, léhaság.
Ez a sok rossz mind belülről származik, és tisztátalanná teszi az embert.

Jézus és a farizeusok

Az idők folyamán egy kissé igazságtalanná lettünk a farizeusokkal szemben. Csak a rosszat jegyeztük meg és emlegetjük róluk, a jót kevésbé.

Jézus idejében a farizeusok szektájának kb. hatezer tagja volt. A Makkabeusok idejében elkeseredett harcot folytattak a pogány befolyás ellen (vö. 1 Makk 2, 42). A farizeusok közösségéhez tartozott valamennyi írástudó és törvénytudó, azonkívül a papok egy része. A szektának az volt a célja, hogy vallási társulatokba szervezett tagjaiban ébren tartsa a Törvény iránti hűséget és buzgóságot (X. Léon-Dufour: Bibl. Teol. Szót. 351.).

A farizeusok egy része, éppen e buzgósága folytán, nem volt ellensége Jézusnak! Sőt, közelebbi kapcsolatba akartak kerülni Vele. Meghívták otthonukba (vö. Lk 7, 36.; 11, 37.; 14. 1).

A farizeusok közül többen Jézus védelmére keltek. Amikor Heródes haragja fellángolt ellene, „*még abban az órában fölkereste néhány farizeus. Figyelmeztették: „Menj el innen, ne maradj itt tovább. Heródes meg akar ölni*" (Lk 13, 31).

Nikodémus Jézus mellett szólalt fel akkor, amikor ezek már elfogatását sürgették. „*Elítél törvényünk valakit is anélkül, hogy először meghallgatták és meggyőződtek volna róla, hogy mit tett?*" (Jn 7, 21).

Az Üdvözítő meglátta bennük a jót és követendő példának állította követői elé: „*Mondom nektek, ha igazságotok nem múlja felül az írástudókét és a farizeusokét, nem juttok be a mennyek országába*" (Mt 5, 20).

Amit Jézus a farizeusokban elítélt, az a külsőséges vallásosság, a látszat keresése, a tartalom nélküli csillogás, a kétszínűség, a feltűnés, az elbizakodottság, a gőg, mások lenézése, önmaguk felmagasztalása. Az Írást, Izajást olvassa a fejükre:

„Ez a nép ajkával tisztel,
ám a szíve távol van tőlem.
De hamisan tisztelnek..." (Mk 7, 6—7).

Jézusnak nyílt szívű követők kellenek, egyenes jellemek; odaadás, őszinteség! Ezért óva intette tanítványait: „*Óvakodjatok a hamis prófétáktól! Báránybőrben jönnek hozzátok, de belül ragadozó farkasok. Gyümölcseikről ismeritek fel őket*" (Mt 7, 15).

Életünk egyik nagy kísértése, hogy az ember szeret többnek látszani, többnek mutatkozni, mint ami a valóságban. Egy alacsony termetű vezető egyéniségről mondták valamikor, hogy egyetlen baja van, hogy egy centivel alacsonyabb, mint szeretne lenni és ezt az egy centit nem növekedéssel akarja elérni, hanem gőggel!

Milyen sokat adnak az emberek a látszatra! A társadalmi szokásokra. Jézus úgy mondaná, az edények és a tálak külső tisztaságára, a kézmosásra! Ugyanakkor elfeledkeznek a belső tartalomról és a lényegről.

Egy kisarkított esetnek voltam a tanúja. Egy édesapa a jelenlétemben, mintegy az én tekintélyemet is felhasználva, figyelmeztette fiát a hajviselete miatt, a nyegle tartása miatt, az öltözködése miatt. „Nézzem csak, szinte a család szégyene ez a gyerek. Nem lehet vele megjelenni..." A fiú egy darabig tűrte, aztán felcsattant: hagyd már abba! „Te nyakkendősen csalod meg az édesanyánkat; elegánsan öltözve vannak ferde útjaid!"

Szíven talál bennünket India nagy bölcselőjének, Mahatma *Gandhinak* a megállapítása: „A képmutatásnak és az őszinteség hiányának korában élünk. Bármely valláshoz tartozzanak is az emberek, csupán a vallás külsőségeivel törődnek. Annak alapvető elveire ügyet sem vetnek" (Bánk: Fegyelem és kegyelem, 2624).

A Kr. e. 8. században Izajás már így dorgálta meg a kétszínű embereket:

„Jaj azoknak, akik a rosszat jónak mondják,
és a jót rossznak.
Akik a sötétséget világosságnak teszik meg,
s a világosságot sötétségnek,
ami keserű, azt édesnek,
az édeset meg keserűnek.

Jaj azoknak, akik bölcsek a tulajdon szemükben,
és okosaknak hiszik saját magukat...
Jaj azoknak, akik ha megvesztegetik őket,
fölmentik a gonoszt,
és attól, akinek igaza van, elveszik igazát... (Iz 5, 20—2h)

A mi világunk mélyen megveti ezt a kettősséget és megalkuvást!

Egy édesanyával és gyermekével találkoztam. Az anya így szólt hozzám, de jó, hogy találkozunk, most legalább megmondom, hogy ez a gyerek nem akar imádkozni és templomba járni. Dorgálja meg alaposan! Hát lett is dorgálás! De nem a gyermek kapta, hanem az anya. Nem tőlem, hanem a gyermekétől: te sem imádkozol, te sem jársz templomba!

A nevelés is megbukik a farizeusi kétszínűség miatt!

„*Az írástudók és a farizeusok Mózes székében ülnek. Tegyetek meg és tartsatok meg ezért mindent, amit mondanak nektek, de tetteikben ne kövessétek őket, mert bár tanítják, de tetté nem váltják. Elviselhetetlenül nehéz terheket hordanak össze és raknak az emberek vállára, de maguk ujjal sem hajlandók mozdítani rajta*" (Mt 23, 2—4).

Hát nem érdekes, hogy a hazug ember kívánja meg a legjobban másoktól, hogy igazmondók legyenek? A becstelen háborodik fel a legjobban, ha valahol becstelenséggel találkozik. Aki lop, szörnyen háborog, ha az övéhez is hozzá mer nyúlni valaki!

A hegyi beszédben kérdezte Krisztus: „*Miért látod meg a szálkát embertársad szemében, amikor a magadéban a gerendát sem veszed észre? Hogy mondhatod embertársadnak, hogy hadd vegyem ki a szemedből a szálkát, amikor a magad szemében gerenda van? Képmutató! Előbb vedd ki a gerendát a saját szemedből, s akkor hozzáláthatsz ahhoz, hogy kivedd a szálkát embertársad szeméből*" (Mt 7, 3—5).

Mihályi Gilbert írta le egy tapasztalatát: „Egyik családlátogatásom alkalmával a fiatal házaspár is hazajött. Őket tulajdonképpen nem is ismertem, mert nem jártak templomba. Az ifjú férj beleegyezett a beszélgetésbe, s egyszerre az Egyházban végbemenő változásokra terelte a szót (szembemisézés, honi nyelvű liturgia stb.) Alig fogyott ki a panaszból és a vádaskodásból, hogy az Egyház elhagyta a hagyományokat... Igyekeztem válaszolgatni addig, amíg kisült, hogy polgári házasságban élnek. Ekkor csak azt gondoltam: Istenem, mennyire kiáll a hagyományok mellett, de saját

életében, amikor katolikus házasságban élhetné a szent hagyományokat, ő maga felrúgja és nem tiszteli őket" (Szolgálat, 35. sz. 43. o.). A lényeget nem érintő változás ürügy lett a fiatal férj számára, hogy eltakarja és megmagyarázza hanyagságát, hogy miért nem esküdött meg templomban.

„Jaj nektek, farizeusok és írástudók, ti képmutatók! Fehérre meszelt sírokhoz hasonlíttok, amelyek kívülről szépnek látszanak, de belül tele vannak a halottak csontjaival s mindenféle undoksággal. Így ti is kívülről igaznak látszotok az emberek szemében, de belül tele vagytok képmutatással és gonoszsággal" (Mt 23, 27—28).

Pisistratos athéni polgár megsebezte saját magát és úgy állt ki a piacra és nagy tűzzel beszélni kezdett a népnek, hogy sebeit a nép védelmében kapta. Tetszett a népnek és egyre többen sorakoztak melléje; megtámadta a törvényes hatóságot, magát vezérnek kiáltotta ki; szavára mindenki elnémult és Athénnek hírhedt kényura lett (Walter J.: Napsugarak, 247.).

Fényesen ragyog a példája Marcel Callo-nak, a német fogolytáborban meghalt francia fiatalnak, akinek egyenességéről azt írta egyik életrajzírója: „Marcelnek nem volt két arca, csak egy, és ezt a keresztény arcot viselte mindenütt" (Szolgálat, 35. sz. 53. old.).

*

Ha a mai elmélkedést egyetlen mondatba, katonai vezényszóba akarnánk sűríteni, az így szólna:

Le az álarccal!

*

A közönyre

Írta: Simon István

Annyit tud néha az ember
látni, no meg hallani,
de kevés, amit tiszta szívvel
magának meg mer vallani.

Belül valami nehezék ül,
mondjuk ki nyiltan: a hiten.
S inkább nem szól, dörmög csak, végül
legyint mindenre dühösen.

S ami minden emberit, szépet,
igazat lábán megrohaszt,
s ad minden bűnnek menedéket,
hordja a vére lassan azt:

jön a közöny, a világ mocska,
s a lelket, mint pók a legyet,
finom hálójába fogja,
hogy békésen ehesse meg.

ÉVKÖZI 23. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Iz 35, 4—7A)
Mondjátok a csüggedt szívűeknek: „Bátorság! Ne féljetek!"

SZENTLECKE (Jak 2, 1–5)
Hallgassatok ide, szeretett testvéreim! Hát az Isten nem azokat választotta-e ki, akik a világ szemében szegények, hogy a hitben gazdagok legyenek, és örököljék az országot, amelyet azoknak ígért, akik őt szeretik?

EVANGÉLIUM (Mk 7, 31—37)
Ezután Jézus ismét elhagyta Tirusz vidékét, és Szidonon át a Galileai tóhoz ment, a Tízváros határába. Itt eléje hoztak egy dadogva beszélő süketet, és kérték, tegye rá a kezét. Külön hívta a tömegből, fülébe dugta az ujját, majd megnyálazott ujjával megérintette a nyelvét, föltekintett az égre, fohászkodott, és szólt „Effata, azaz nyílj meg!" Azon nyomban meg is oldódott a nyelve és érthetően beszélt. Megparancsolta nekik, hogy a dologról ne szóljanak senkinek. De minél jobban tiltotta, annál inkább hirdették. Szerfölött csodálkoztak s hangoztatták: „Csupa jót tett, a süketeknek visszaadta hallásukat, a némáknak beszélőképességüket."

„Isten oltó-kése"

A liturgikus mozgalomnak és a lelki irodalomnak kíváló papírója volt: *Romano Guardini*. A jó Isten hosszú élettel áldotta meg; munkás élettel. Sokat kutatta az isteni magasság és mélység titkait. Sok mindenre feleletet talált; s ha nem értett meg valamit teljességgel, akkor is leborult engedelmesen Isten előtt. Halálos ágyán mondotta: „Az utolsó ítéleten nemcsak engem kérdeznek meg, hanem én is kérdezek, és bízom benne, hogy az angyal nem tagadja meg tőlem az igazi választ arra a kérdésre, amire nem válaszolt nekem semmiféle könyv, a Szentírás sem, semmiféle dogma, taní-

tóhivatal, teodicea és teológia sem, a saját teológiám sem: Istenem, minek az üdvösséghez ez a rettenetes kerülő út, az ártatlanok szenvedése, a bűn?" (Vigilia, 1969 december. — 974. old.)

Hasonlóképpen nyilatkozott korunk hittudósa, Karl Rahner is. Tanulmányt írt ezzel a címmel: „Miért engedi meg Isten, hogy szenvedjünk?" Oda lyukadt ki, hogy végső soron nem tudunk választ adni erre a kérdésre. Nem értjük a szenvedés értelmét, és nem tudjuk kiküszöbölni kegyes szavakkal... Egyedül csak azt a választ adhatjuk, hogy Isten maga is felfoghatatlan. Ugyanakkor a szenvedésből nem lehet érvet kovácsolni a kereszténység ellen" (Magyar Kurir, 1981. okt. 17. 71. évf. 219. szám, 2. oldal).

Nincs igaza annak, aki fellázad: "ha volna Isten, nem engedné meg a háborút, a katasztrófákat, annyi szenvedést."

Tévedett az a fiatal anya, aki elvesztette gyermekét, és szörnyű káromkodásba kezdett: elhagyott az Isten! Az véletlenül sem merült fel benne, hogy ő valóban elhagyta az Istent! Botránkoztatóan káromkodott, amikor elhaladt előttük az úrnapi körmenet. Gyermekei nevelésével nem törődött, sőt gyermekei a többi gyermeket is megbotránkoztatták, hogy minek járnak hitoktatásra, mert a pap hazudik... S mikor a szenvedés és csapás hullámai összecsaptak feje fölött: Istent okolta!

A szenvedés szenvedés marad; a fájdalom fájdalom marad. A hit nem szünteti meg, de erőt ad elviselésére, a kereszt hordozására. A szenvedésből sokat sejtett meg Mécs László két sorában:

„A szenvedés szelídke pásztor:
jó útra hajt sok tévedettet"

(Napfogyatkozás)

Szent Pál sorai húzódnak meg e sorok mögött: „*Tudjuk, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra válik, hiszen ő saját elhatározásából választotta ki őket*" (Róm 8, 28).

A költői megérzésben a legmélyebbre *Tóth Árpád* ment el:

„Pénzt, egészséget, és sikert
Másoknak, Uram, többet adtál,
Nem kezdek érte mégse pert
És nem mondom, hogy adósom maradtál.

Nem én vagyok az első mostohád;
Bordáim közt próbáid éles kését
Megáldom s mosolygom az ostobák
Dühödt jaját és hiú mellverését.

Tudom és érzem, hogy szeretsz:
Próbáid áldott oltó-kése bennem
Téged szolgál, mert míg szívembe metsz,
Új szépséget teremni sebez engem.

Összeszorítom ajkam, ha nehéz
A kín, mert tudom, tied az én harcom,
És győztes távolokba néz
Könnyekkel szépült, orcád-fényű arcom"
(Isten oltó-kése)

A szenvedésben az a tragédia, amikor valaki ezt nem érzi meg. „*A Lélek maga tesz tanúságot lelkünkben, hogy Isten gyermekei vagyunk. Ha pedig gyermekei, akkor örökösei is: Istennek örökösei, Krisztusnak társörökösei. Előbb azonban szenvednünk kell vele együtt, hogy vele együtt meg is dicsőüljünk. De ennek az életnek a szenvedései véleményem szerint nem mérhetők az eljövendő dicsőséghez, amely megnyilvánul rajtuk*" (Róm 8, 16—18).

A bűn és a bűnhődés modern változatát tükrözi a francia írónak, *William Golding*-nak könyve: „*Ripacs Martin*". A hajótörést szenvedett tengerész egy szigeten vergődik. Hiába próbálkozik a meneküléssel, ott kell pusztulnia. Egy józan pillanatában azonban felkiáltott a sziklák foglya: Egyedül vagyok, Krisztusom, egyedül vagyok. Nincs remény. Semmi sincs. Legalább, ha rám nézne valaki s szólna hozzám... csak tartoznék valahová... (196—197).

S amikor valaki Istenhez sem tud felkiáltani! Ez az egyedüllét a borzalmas. Amikor nem tudja tekintetét felemelni úgy, mint a jobb lator tette: „*Jézus, emlékezzél meg rólam, amikor eljön uralmad*" (Lk 23, 42).

1980. november 30-án megjelent körlevelében, az irgalomról szóló körlevélben kérdezi II. János Pál pápa: „Mire tanít minket Krisztus keresztje, amelyről úgy tűnik, hogy messiási küldetésének végső megnyilatkozása? — Arra, hogy ez még mindig nem az utolsó szó a szövetség Istenétől. Az utolsó azon a hajnalon hangzott

el, amikor előbb az asszonyok, majd az apostolok kimentek a keresztre szegezett Krisztus sírjához, megpillantották az üres sírt, és elsőként hallották a hírt: „Feltámadott!" Ezt a hírt tovább mondták a többieknek, és ettől kezdve a feltámadt Krisztus tanúivá lettek. De a kereszt jelenvalósága Isten Fiának megdicsőülésében is folytatódik. A kereszt az, amely a rajta kínhalált szenvedett Emberfiáról szóló egész messiási tanúságtételben szüntelenül az Atyaistenről beszél, aki az ember iránti szeretetéhez mindvégig hűséges: „mert Isten úgy szerette a világot" — és a világban az embert —, „hogy egyszülött Fiát adta érte, hogy mindaz, aki hisz Benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen" (Jn 3, 16). Hinni pedig a megfeszített Fiúban azt jelenti, hogy „látni az Atyát" (vö. Jn 15, 9); azt jelenti, hogy a világban megtalálható a szeretet, hogy a szeretet erősebb mindenfajta rossznál, ami csak behálózza az embert, az emberiséget és a világot..." (Dives in misericordia, 47).

A süketnéma, vak leány, Helén Keller így nyilatkozott: szerencsétlenségemnek és betegségemnek köszönhetem, hogy megtaláltam az Istent!

Titok, hogy Isten az egészséggel, de a szenvedéssel is az üdvösségbe akar vezetni bennünket!

Ferenczy Béni már bénasága után faragta azt a feszületet, amelyen Krisztusnak csak egyik karja van a kereszthez szögezve, a másik karjával a szenvedő szobrász felé nyúl, ölelni akarja, emelni a magasságokba (Új Ember, 1967. okt 8/4).

Aki ezt érzi, az érti Szent Pál szavait is, amit a filippiekhez írt: „*Nektek az a kegyelem jutott, hogy ne csak higgyetek Krisztusban, hanem szenvedjetek is érte*" (Fil 1, 29).

Szent Péter pedig azt írja: „*Szeretteim, ne lepődjetek meg azokon az égő fájdalmakon, amelyek megpróbáltatásul értek benneteket, mintha valami hallatlan dolog esett volna veletek, Ehelyett inkább örüljetek, hogy részetek lehet Krisztus szenvedéseiben, hogy dicsősége megnyilvánulása napján majd ujjongva örülhessetek...*" (1 Pt 4, 12—13).

A hetvenes évek elején jelent meg Móricz Virágnak egy kis írása az Élet és Irodalom hasábjain „Francia lecke" címmel. Egy zsidó nő, aki megjárta a német haláltáborok minden poklát és elveszítette anyját, férjét és fiát, elmondja a hozzá nyelvórára járó írónőnek: „A francia nőktől tanultam valami nagyszerűt. Nagyszerűen viselkedtek a táborokban. Volt egy csodálatos mottójuk, elvük,

hitvallásuk: „Csak a más bajával törődj!" El tudja képzelni, mit jelent ez, mit ér ez? Aki ebben hisz, az sérthetetlen. Az mindennap újjászületik". És így folytatja: „Csak a más baja nyugtalanít. A mások öröme, a mások jövője érdekel. Csőrepedés? Influenza? Ez sincs, az sincs? — a francia rabokra gondolok. Köszönöm nekik a leckéket..." (Új Ember, 1975. márc. 16/1.).

Nincsen megnyugtatóbb felelet a szenvedésre, mint a hit, amit az ellenségeitől körülvett István diakónus mondott megkövezése előtt: „*Látom, hogy nyitva az ég és az Emberfia ott áll az Isten jobbján*" (ApCsel 7, 56).

És egyszer...

könnyeink, szenvedéseink, jajkiáltásaink, csalódásaink után, amikor életünk áldozata beteljesedett,

„leveszi a hegyről a gyászleplet,
amely minden népet betakart...
Örökre megsemmisíti a halált.
Istenünk, az Úr letörli a könnyet minden arcról,
lemossa népéről a gyalázatot, lemossa az egész földön...
Benne reméltünk, hogy megszabadít minket"
Ő az Úr, s mi benne bíztunk.
Örüljünk és ujjongjunk segítségén".

(Iz 25, 7—8)

*

Ne Istent ültessük a vádlottak padjára, ha szenvedünk. Sok, nagyon sok szenvedésnek mi vagyunk az okozói.

Két érdekes vizsgálati eredményt említett meg ismeretterjesztő cikkében Matos Lajos: „Hagyjuk abba?" (Rádió- és Televízióújság, 1982. VI. 14—20. — 24. szám, 3. old):

Az egyik tengerentúli nagyüzemben megmérték minden dolgozó vérnyomását, kiszűrve az összes magas vérnyomásban szenvedő beteget. Kísérletképpen két részre osztották a betegeket: egyik részük az üzemben és munkaidőben részesülhetett orvosi ellátásban és ellenőrzésben, a másik részük a körzeti orvoshoz kényszerült járni. Még egy szempont szerint megosztották őket, az egyik részüknek szakember tartott előadást, a másik részük ilyen felvilágosító előadást nem hallgatott. Meglepő volt az egy év utáni vizsgálat eredménye.

A körzeti orvoshoz jövő betegek nem sokat törődtek egészségükkel, nem szedték rendszeresen a gyógyszert, függetlenül attól, hogy hallgattak felvilágosító előadást vagy nem.

Az esetleges következményeknek ki lenne az oka?

Ember, te magad! Senki más!

A másik vizsgálat pedig arról számol be, hogy egy amerikai kisváros egyik kerületében egy munkacsoport látogatott meg minden gyermekes családot és felhívta a figyelmet a gyermek-balesetek gyakoriságára, s egyben figyelmeztettek is a rosszul elhelyezett konnektorokra, a bezáratlan erkélyajtókra; az elöl hagyott szerszámokra, gyógyszerekre és minden egyéb veszélyforrásra. Megdöbbentő, hogy a gyermekbalesetek száma lényegében változatlan maradt. A kutatók, hónapokkal később, ellenőrizték, hogy figyelmeztetésüknek volt-e foganatja. A legtöbb helyen semmi! Falrahányt borsó volt az egész...

Ez is az ember tragédiája!

ÉVKÖZI 24. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Iz 50, 5—9a)
Nem rejtettem el arcomat azok elől, akik gyaláztak és leköpdöstek.

SZENTLECKE (Jak 2,14–18)
Testvéreim, mit használ, ha valaki azt állítja, hogy van hite, belőle fakadó tettei azonban nincsenek?

EVANGÉLIUM (Mk 8, 27—35)
Ezután Jézus elment tanítványaival Fülöp Cezáreájának környékére. Útközben megkérdezte tanítványait: „Kinek tartanak engem az emberek?" Azok így válaszoltak: „Némelyek Keresztelő Jánosnak, mások Illésnek, ismét mások valamelyik prófétának." Erre megkérdezte tőlük: „Hát ti mit mondotok, ki vagyok?" Péter válaszolt: „A Messiás vagy." A lelkükre kötötte, hogy ne szóljanak róla senkinek.
Ezután arról beszélt nekik, hogy az Emberfiának sokat kell szenvednie, a vének, a főpapok és az írástudók elvetik, megölik, de harmadnapra feltámad. Ezt egészen nyíltan megmondta. Erre Péter félrevonta és szemrehányást tett neki. De ő hátrafordult, ránézett tanítványaira s így korholta Pétert. „Távozz tőlem, sátán, mert nem az Isten dolgaival tőrődsz, hanem az emberekével."
Összehívta a népet és tanítványait, s így szólt hozzájuk: „Ha valaki követni akar, tagadja meg magát, vegye fel keresztjét és kövessen. Mert aki meg akarja menteni életét, elveszíti. Aki elveszíti értem és az evangéliumért, az megmenti életét.

A megvetett és a szeretett Jézus

Mint a magasban szálló sas, úgy szárnyalnak Szent János szavai: „*Kezdetben volt az Ige, az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige*" (Jn 1, 1). A szárnyaló, himnikus szavakba azonban a keserű tapasztalat pana-

sza is helyet kapott. Szent János, „a szeretett tanítvány", látta a gyűlöletet Mestere körül; fogcsikorgató farizeusokat, osztozkodó katonákat, félénk apostolokat. Látta a Feltámadottat is, de azt is tapasztalta, hogy Simeon jövendölése beteljesedett. A keresztre felfeszített Jézus is, de a dicsőséges Jézus is *„jel, amelynek ellene mondanak"* (Lk 2, 34). Evangéliumának gyönyörű előszavába ezért ilyen mondatokat is írt Szent János: *„A világosság világít a sötétségben, de a sötétség nem fogta fel... A világba jött, a világban volt, általa lett a világ, mégsem ismerte föl a világ. A tulajdonába jött, de övéi nem fogadták be"* (1 Jn 5, 10—11).

S ez szörnyűség

A szülőotthonok orvosai és ápolói a megmondhatói azoknak az emberi tragédiáknak, amikor nem fogadnak szívesen egy gyermeket; vagy egyáltalán nem fogadják el. Otthagyják a kórházban, otthonban. Apja, anyja van, a legtöbbnek otthona is lenne, „de övéi nem fogadták be".

Siralmas volt az a történet, hogy egy édesanyát mindaddig látogattak a kórházban gyermekei, amíg az egyszer azzal az örömmel fogadta őket, hogy jobban van, van remény a gyógyulására, s hazamehet majd otthonába, családjához. Ettől kezdve egyszer sem látogatták meg. Hiába táviratozott a kórház, hogy édesanyjukért jöhetnek. Nem jöttek. Amikor a mentő hazavitte, senki nem várta, kis otthona bezárva előtte; s a hivatalos hatóságnak kellett felnyitnia lakását, hogy bemehessen. Ezért az otthonért élt-halt az édesanya... „A tulajdonába jött, de övéi nem fogadták be".

Megtévedett egy családapa, feleségét, gyermeiket elhagyta. Fájdalom volt és szégyen a család számára. De egyszer az apának is fájdalommá és szégyenné lett. Bűnbánó, tékozló fiúként csengetett be egy estén régi otthonába. Már csak ez, ennek a reménye maradt meg számára. Felesége nyitott ajtót. S mielőtt elmondhatta volna bocsánatkérő szavait, felesége idegenként kezelte: „Kit tetszik keresni? Én magát nem ismerem. Menjen vissza oda, ahonnét jött" s becsukódott az ajtó előtte. Ő is „a tulajdonába jött, de övéi nem fogadták be".

Amit érez egy öntudatra ébredt gyermek, hogy én nem kellettem a szüleimnek; amit érez egy szülő, hogy nem kellettem a gyermekeimnek, amit érez egy bűnbánó, amikor az irtalmatlansággal találkozik, az mind megtalálható Jézus Szívében, amikor így panaszko-

dik: „*Jeruzsálem, Jeruzsálem, megölöd a prófétákat és megkövezed, akik hozzá küldettek! Hányszor akartam egybegyűjteni fiaidat, ahogy a tyúk szárnya alá gyűjti csibéit, de nem akartátok. Meglátjátok, elhagyatott lesz házatok. Mondom nektek, mostantól mindaddig nem láttok, amíg nem zengitek: Áldott, aki az Úr nevében jön*"! (Mt 23, 37—39).

A bűnöző körül szokott úgy szorulni a hurok, hogy a jelek már arra mutatnak, hogy biztosan elfogják. A választott nép vezetői mind a leskelődésükkel, áskálódásukkal, mind a kijelentéseikkel azt éreztették, hogy közeledik az a pillanata Jézus életének, amikor kimondják az ítéletet: „*Méltó a halálra*" (Mt 26, 66).

Jézus érezte ezt az ellenséges hangulatot, s Fülöp Cezáreájának környékén járva megérdeklődte tanítványaitól, „*kinek tartanak engem az emberek?*" (Mk 8, 27). Kíváncsi volt, hogy milyen képet alkottak róla tanításának és tetteinek csillogó mozaikköveiből. Az elvetett mag jó talajba került-e? Az emberek még távol jártak az igazságtól. Rendkívüli embernek tartották. Keresztelő Szent János vonásait, igazmondását, vértanúi egyenességét vélték felfedezni Benne. Mások Illés próféta csodatevő erejét. Egy új, talán minden prófétánál nagyobbat láttak Benne.

Ez az emberek véleménye! De mi az apostoloké? Azoké, akiket kiválasztott, „iskolájában" nevelt. „*Hát ti mit mondotok, ki vagyok?*" Ti sokkal többet láttatok és hallottatok, ti hogyan vélekedtek? Péter válaszolt: „*A Messiás vagy*" (Mk 8, 29). Szent Máté még azt is hozzáteszi: „*Te vagy Krisztus, az élő Isten Fia*" (Mt 16, 16).

Jézusnak fájhatott a megvetés, de örömöt jelentett Péter vallomása, amit az apostolok nevében mondott. Van valaki, aki szeret! Vannak, akik szeretnek! Talán tudni akarta Jézus apostolai véleményét azért is, hogy erősek-e már annak elfogadására, hogy szenvedéséről, haláláról beszéljen és az önmegtagadás és kereszthordozás hivatását megrajzolja előttük.

„Az újszövetségi iratok az apostoli Egyház hitét tükrözik, és ez a hit azt mutatja, hogy a keresztények Jézusban nem vallásalapítót láttak, aki azt hirdeti, hogyan kell hinnünk Istenben, hanem olyan valakit, akinek fő témája, hogy hogyan kell hinnünk őbenne. Az apostoli igehirdetés abból indul ki, hogy Jézus személyében, szavaiban és cselekedeteiben maga Isten tükröződik és nyilatkoztatja ki magát a lehető legtökéletesebb formában. Ebben a meggyő-

ződésben benne foglaltatik Jézus istensége." (Előd: Kat. Dogmatika, 306)

Ezt támasztja alá Szent Pál, amikor azt írja: „*Benne lakik testi formában az istenség egész teljessége, s benne lettetek ennek a teljességnek részesei*" (Kol 2, 9).

Igaz, hogy Krisztust keresztre feszítették; igaz, hogy feltámadását is sokan tagadták, de az apostol azt kéri, hogy „*Jézus nevére hajoljon meg minden térd a mennyben, a földön és az alvilágban, s minden nyelv hirdesse az Atyaisten dicsőségét, hogy Jézus Krisztus az Úr*" (Fil 2, 10—11).

Szennay András megállapítása örök érvényű: „Jézust nem elég megismerni, nem elég őróla tudni, őt „értelmezni" is kell" (Teológia, 1973. 2. szám 77).

Ellene foglaltak állást a főtanács tagjai; ellene foglalt állást Júdás is. Mellette voltak az apostolok és követői és a történelem sok millió hivője.

A híres párizsi Louvre képtárban van egy festmény, amely a dicsőséges Krisztust ábrázolja. Előtte Judás, aki öngyilkos lett; s még a fejét is elfordítja Krisztustól. Krisztus szeme nem villámlik; csak egyetlen mondat száll a levegőben: Judás, mit tettél? (l Koch 295. 9, 2). — E mondat visszhangzik azóta is az emberek lelkiismeretének mélyén. Ember, tudod-e, mit tettél és teszel akkor, amikor Krisztus ellen foglalsz állást? Amikor szeretét visszautasítod? Amikor elfordulsz jóságától?

Az „Eltévedt gyerekek"-ről írt egy tartalmas, mély verset *Weöres Sándor:*

„Mentünk a mezőn,
s egyszer valahol
elveszett az út
lépteink alól,
minden csupa fű,
derekunkig ér
tenger vadvirág,
zsálya, pipitér,
nem látszik torony,
erdő rejti el,
aztán nincs nekünk
távol, se közel,
jó és rossz irányt
semmi se mutat,
nem leljük soha
többé az utat."

(Magyar Nemzet, 1977. máj. 22)

Mennyi ilyen tévelygő ember él?! Nem találják a rossz és a jó irányt! Az utat eltévesztik! S elröppen egy élet boldogság nélkül; Krisztus nélkül!

Egy algíri kereszténnyel mi azt valljuk:

„Jézus Krisztus énnekem:

ébredéskor az első ámuló tekintet, amelyet a kelő napban fürdő tengerre vetek;

Jézus Krisztus:

az elvégzendő munka, hogy az otthon mindig megtalálja napi ritmusát;

Jézus Krisztus:

az Evangéliumnak reggel olvasott lapja,

visszhangja ringatva járja át az egész napot;

Jézus Krisztus:

ő a baráti fogadtatás azoknak, akiket szeretek és azoknak, akiket kevésbé szeretek,

azoknak, akik örömöt szereznek és azoknak, akik bosszantanak,

azoknak, akik megértenek

és azoknak, akik nem értenek meg.

Jézus Krisztus:

gyermekeim mosolya,

és étel, amelyet eléjük teszek,

a házi feladat, amelyet megmutatnak és a leckefelmondás.

Jézus Krisztus:

mikor eljön az este,

a biztonság ő,

hogy Atyám az Isten, és hogy végül is minden rendben van".

(Carré: Ki nekem Jézus Krisztus?, 14—15).

Mélyen megrendülten
és fájdalomtól lesújtott híveimmel
közös részvétben jelentem, hogy
a YONDERTONI EGYHÁZKÖZSÉGÜNK
elhunyt.
A gyászszertartás vasárnap, 11 órakor lesz.
Herbert Wright
plébános, Yonderton.

E gyászkeretes hirdetés nagy érdeklődést váltott ki. A megjelölt időpontban Wright plébános a szószékre lépett és a következőket mondta:

„Barátaim, önök meggyőződtek róla, hogy egyházközségünk halott. Semmi reményünk sincs arra, hogy új életre keljen. Az utolsó kísérlettől azonban nem riadok vissza. Véleményüket kérem. Vonuljanak a jelenlévők egyenként az elhunyt koporsójához és tekintsék meg benne egyházközségünk földi maradványait. A koporsótól távozók a keleti ajtón lépjenek ki a templomból. Miután önök eltávoztak, a gyászszertartást egyedül végzem el. Amennyiben azonban olyanok akadnának, akik nem osztják véleményemet, azok térjenek vissza ismét a templomba az északi bejáraton át. Megtörténhet, hogy a gyászszertartás helyett hálaadó istentiszteletet tartunk..."

Ezután a plébános a ravatalhoz képett, lebontotta a gyászleplet és felnyitotta a koporsót. Menetben vonultak az emberek a koporsó elé... Azon gondolkodtak, mitől halott az egyházközség? Ki fekhet a koporsóban?

Az egyik szemlélő írja: Önkéntelenül behunytam a szemem, amikor a koporsó fölé hajoltam. S amikor kinyitottam a szememet, önmagamat láttam... A koporsó aljában egy tükör volt...

S sokszor nyílott az északi ajtó is, visszajöttek az emberek. (Hitélet, 1975. május — 13. old.)

*

Él-e az egyházközségünk?
Krisztus-e a középpontja?
Élek-e kegyelmi életet?

ÉVKÖZI 25. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Bölcs 2, 17—20)
Tegyük próbára, gúnyoljuk és bántalmazzuk, hogy megismerjük szelídségét és kipróbáljuk türelmét!

SZENTLECKE (Jak 3, 16 4, 3)
Mert ahol irigység és önzés honol, ott zűrzavar van és mindenféle hitványság.

EVANGÉLIUM (Mk 9, 30—37)
Útját folytatva Jézus átvándorolt Galileán, de nem akarta, hogy valaki tudjon róla, mert a tanítványait akarta tanítani. Megmondta nekik, hogy az Emberfiát az emberek kezére adják, megölik, de azután hogy megölik, harmadnapra feltámad. Nemigen értették ugyan a szavait, de nem merték kérdezgetni.
Kafarnaumba értek. Amikor már otthon voltak, megkérdezte tőlük: „Miről beszélgettetek az úton?" Hallgattak, mert egymás közt arról tanakodtak az úton, hogy ki nagyobb közülük. Leült, odahívta a tizenkettőt és így szólt: „Ha valaki első akar lenni, legyen a legutolsó, mindenkinek a szolgája. Aztán odahívott egy kisgyereket, közéjük állította, majd ölébe vette s folytatta: „Aki befogad egy ilyen gyereket az én nevemben, engem fogad be. Aki pedig engem befogad, nem engem fogad be, hanem azt, aki küldött engem."

Aki első akar lenni, legyen a legutolsó, mindenkinek a szolgája

Mit érezhetett az Üdvözítő, amikor tanítványai versengtek, „hogy ki nagyobb közülük"? A megváltás titkaiba avatta be őket. Szinte kerülte az embereket ezen az útján, hogy az apostoloknak elmondhassa, hogy mi vár rá. Ne lepődjenek meg, „hogy az Ember-

fiát az emberek kezére adják, megölik, de... harmadnapra feltámad". Szent, ihletett pillanatok voltak ezek! Fölöttük a kék ég, körülöttük a természet szépsége, s a lélek megnyílik... — Én mindig szeretettel és hálával emlékezem vissza jó édesapámra, aki a háború utáni nehéz években gyalog szokott elkísérni a nyolc kilométere lévő állomásra, s közben beszélgettünk. Gyönyörű utak voltak ezek! — Jézus ilyen bizalmas beszélgetéssel ajándékozta meg tanítványait. Ezek pedig vitatkoztak, „hogy ki nagyobb közülük". Azokban a meghitt pillanatokban nem szólt rájuk Jézus; „otthon" azonban elő kellett hoznia a témát, magához hívta a tizenkettőt és leszögezte: „Ha valaki első akar lenni, legyen a legutolsó, mindenkinek a szolgája". Ami ezzel ellenkezik, az csak bomlaszt és megrontja a társas életet. *„Ahol irigység és önzés honol, ott zűrzavar van és mindenféle hitványság"* (Jak 3, 16).

Az Isten közösségi lénynek teremtette az embert. A Biblia elejéről ismerős ez a mondat: *„Így szólt az Úristen: "Nem jó az embernek egyedül lennie..."* (Ter 2, 18).

A II. Vatikáni Zsinat sokat foglalkozott az emberi társadalommal. Csak egy fejezetéből idézek: „Isten, mindnyájunk gondviselő Atyja, azt akarta, hogy az emberek egyetlen családot alkossanak, és testvérnek tekintsék egymást. Hiszen mindannyian Isten képére vannak teremtve; *Isten „telepítette be az egy őstől származó emberiséggel az egész földet"* (ApCsel 17, 26); továbbá mindnyájan egy és ugyanazon célra vannak hivatva, és ez maga az Isten.

Ezért az első és legfőbb parancs Isten és az embertárs szeretete. A Szentírás arra tanít, hogy Istent szeretni nem lehet az ember szeretete nékül: *„...ami egyéb parancs még van, mind ebben az egyben tetőződik: Szeresd embertársadat, mint saját magadat... A törvény tökéletes teljesítése tehát a szeretet"* (Róm 13, 9—10)...

Amikor az Úr Jézus azért imádkozik az Atyához, hogy *„legyenek ők mindnyájan egyek..., amint mi egyek vagyunk"* (Jn 17, 21—22), akkor még nagyobb, eszünkkel fel nem érhető távlatokat nyit meg: egy bizonyos hasonlóságot sejtet egyfelől az isteni személyek egysége, másfelől az Isten gyermekeinek igazságában és szeretetben élt egysége között. Ez a hasonlóság rávilágít arra, hogy az ember, ez az egyetlen földi lény, akit nem egy másik teremtmény miatt akart az Isten, teljesen csak akkor találhat önmagára, ha őszintén ajándékul adja önmagát" (Gaudium et Spes, 24).

A zsidókkal vitázva mondta Jézus: „*nem keresem a magam dicsőségét*" (Jn 8, 50).

Szent Pál erre a Jézusra hivatkozik: „*Akik Krisztus Jézushoz tartoznak, keresztre feszítették testüket szenvedélyeikkel és kívánságaikkal együtt... Ne törtessünk kihívóan s egymásra irigykedve hiú dicsőség után*" (Gal 6, 24, 26).

Mennyivel szebb lenne a világ, ha a versengés helyett megfogadnánk az Apostol tanácsát: „*Hordozzátok egymás terhét, így teljesítitek Krisztus törvényét*" (Gal 6, 2). S nem hagyhatta szó nélkül Szent Pál a beképzelt ember figuráját: „*Aki beképzeli magának, hogy valaki, holott semmi, önmagát általtja*" (Gal 6, 3).

Mennyire elfeledkezik a mi világunk ezekről a gondolatokról!

1967-ben járt Magyarországon *Marcel Marceau*, a francia mozdulatművész. A legszebb alakítása az volt a budapesti szereplésén, amikor jelenetekben mutatta meg a hét főbűnt; az embert, aki átadja magát egy-egy főbűnnek. Pl. a vasárnapi „úrvezetőt", aki belelovalja magát a haragba azért, mert más autósok megelőzik. Vagy a jótékonycélú ebéd torkosát, aki csipegetéssel kezdi és falással végzi. A Nagy Szobrászt, aki megirigyli kis tanítványa sikerült művét és összetöri. A gőgös Tábornokot, aki lecsukatja beosztottját, mert az megverte őt sakkjátékban. Tükröt tart az emberek elé a fehér arcú bohóc: nézd meg magadat benne s meglátod, hogyan torzította el a te lelked vonásait is évtizedeken át a magadban dajkált irigykedő, haragos, torkos, buja, rest és gőgös természet. S azt is, hogy az esztelen gőg milyen kegyetlenkedésre képes. (Új Ember, 1967. júl. 30/1)

A kívülálló talán mosolyog az óvodások és az iskolások hiú versengésén; de a nevelők tudják, hogy ez egyáltalán nem komolytalan dolog, milyen sok problémát okoz az ültetés, a feleltetés, a szerepeltetés, a dicséret, a figyelmeztetés. Vérig sértett nebulók viszik haza a panaszukat és vérig sértődnek a szülők és kész a harag... Pedig csak annyit kellene tennie a vallásos szülőnek, hogy ölébe veszi gyermekét és kinyitja a Szentírást és közösen megtanulják Szent Péter sorait: „*Mindnyájan legyetek egyetértők, együttérzők, testvériesek, irgalmasok, alázatosak. Ne fizessetek a rosszért rosszal, se a szidalomért szidalommal. Mondjátok inkább áldást, mert arra kaptatok meghívást, hogy áldás legyen az örökségetek*" (1 Pt 3, 8—9). E sorok után elimádkoz-

nak egy fohászt azokért, kiket „ellenségnek" éreznek és ekkor lenne elintézve az ügy!

Van olyan elkényeztetett világközpontjának tartott kis tanítványom, akit egy rossz felelet után pár mondattal, csak egy-két szóval csúfoltak a társai. Mi lett a vége? Soha többé nem engedték szülei hittanra, szentmisére is a legritkábban, de soha nem engedték többé olvasni. Istenem, mi lesz belőle? Ha az életben majd nem ő lesz a középpont?

Ki gondolná, hogy *Robert Koch*-nak, aki a tüdőbaj bacillusait felfedezte, nemcsak a parányi élőlényekkel kellett harcolnia, hanem mesterének, Virchownak féltékenységével is. Virchow, aki a maga területén ugyancsak felfedező és zseni volt, tanítványát nevetségessé tette, gúnynévvel illette. Mikor a mikroszkóppal meggyőződött, hogy tanítványának igaza van, akkor sem tudott egyetlen elismerő szót sem szólni: sőt Kochnak még továbbra is sokat kellett tűrnie. Ő tűrt, de hányszor hiúsítanak meg jó kezdeményezéseket hasonló irigy megjegyzések?

Koch lelkiségére jellemző, hogy egy alkalommal meghívást kapott a császári udvarba. Az uralkodó, II. Vilmos, ezekkel a szavakkal fogadta: Amint látja, beteg vagyok. De remélem, engem jobban fog kezelni, mint kórházi betegeit. — Az lehetetlen, felség, felelte Koch. — Hogy-hogy? — Úgy, hogy én minden betegemet, még a legszegényebbet is, úgy kezelem, mintha király volna..." (Új Ember, 1967. júl. 23/4).

Ezt érezte mélyen át Szent Erzsébetünk, aki „Jézust szerette a szegényben". Nem féltette királynői méltóságát, szolgáló lett.

Harsányi Lajos „Litánia-töredék"-e akár a liturgiában is szerepelhetne, egyetemes könyörgésként:

...nem gyújták meg a tavasz fehér-piros gyertyáit,
Könyörülj rajtuk!
Kiknek füle víg alleluja-dallamra nem áhít,
Könyörülj rajtuk!
Kik nem figyelnek a kiáltó, ritka vers-madárra,
Könyörülj rajtuk!
Kiknek szíve penészes mély börtönbe van bezárva,
Könyörülj rajtuk!

Kik éjjel-nappal fogcsattogva bőszen háborognak,
Könyörülj rajtuk!
Kik nem ismerik ízeit a mélytüzű boroknak,
Könyörülj rajtuk!
Kiknek kezében nincs derűs pirostojás-ajándék,
Könyörülj rajtuk!
Kiket fukar aranytarisznyán lep meg a kaján vég,
Könyörülj rajtuk!
Kik mindig sírnak, keserűek és soha nem dalolnak,
Könyörülj rajtuk!
Kik nem várják, mit hoz a jóban-rosszban gazdag holnap,
Könyörülj rajtuk!
Kik nem mernek a lángoló felhők felé repülni.
Könyörülj rajtuk!
Kik árnyakkal teli sötét zugban szeretnek ülni,
Könyörülj rajtuk!
Kik győzelmi hírekre vígan nem kiáltanak fel,
Könyörülj rajtuk!
Kik ablaktáblát csuknak, hogyha a sugárzó nap kel,
Könyörülj rajtuk!
Kik üresek, mint pincében korhadt régi hordó,
Könyörülj rajtuk!
Kiknek az ég nem kék, hanem lila-fekete-bordó,
Könyörülj rajtuk!
Kik nem akarnak a határban szántani, se vetni,
Könyörülj rajtuk!
Kik nem akarnak az életben senkit se szeretni,
Könyö..."

*

Marie Noel Naplójából (Ford.: Pápay Klára)

„Megtörténik, hogy mikor vigasztalást várunk barátunktól, nem kapunk.

Megtörténik, hogy mikor szomjazunk, a baráti szeretet elfelejt italt adni.

Ez azért van, mert az emberi szeretet forrása nem kimeríthetetlen. A vigasztalónak is, akár nekünk, vannak terméketlen órái. Aki

erőt ad nekünk, olykor erőtlen. Aki örömöt ébreszt bennünk, olykor saját örömét is elvesztette.

Értsük meg őt. Szenvedjünk együtt vele szegénysége láttán. Ne legyünk igényesek. Barátságból, jóságból ne követeljük szüntelen a legtöbbet, amit adni képes, legyünk hálásak a legkedvesebbért is, amire hajlandó... a kevésért, amije van, és amit ad".

ÉVKÖZI 26. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Szám 11, 25—29)
Bárcsak az egész népet prófétává tenné, s kiárasztaná rájuk lelkét az Úr!

SZENTLECKE (Jak 5, 1–6)
Rajta, gazdagok, jajveszékelve sírjatok a rátok törő nyomorúság miatt!

EVANGÉLIUM (Mk 9, 38—48)
Miután Jézus az alázatosságról beszélt tanítványainak, János szólalt meg: „Mester, láttunk valakit, aki ördögöt űzött a nevedbe, de nem tart velünk. Megtiltottuk neki, mert nem tartozik közénk." Jézus így válaszolt: „Ne tiltsátok meg neki! Aki a nevemben csodát tesz, nem fog egy könnyen szidalmazni. Aki nincs ellenetek, veletek van. Ha csak egy pohár vizet ad is nektek valaki inni azért, mert Krisztuséi vagytok, igazán mondom nektek, megkapja érte jutalmát. Ha viszont valaki megbotránkoztat egyet is e kicsik közül, akik hisznek, jobb volna neki, ha malomkövet kötnének a nyakára és a tengerbe vetnék. Ha kezed megbotránkoztat, vágd le. Jobb csonkán bemenned az életre, mint két kézzel a kárhozatra jutni, az olthatatlan tűzre. Ha lábad megbotránkoztat, vágd le. Jobb sántán bemenned az életre, mint két lábbal a kárhozat olthatatlan tüzére kerülni. Ha szemed megbotránkoztat, vájd ki. Jobb félszemmel bemenned az Isten országába, mint két szemmel a kárhozatba jutni, ahol a férgük nem pusztul el, és a tüzük nem alszik ki.

„Boldog az az ember, aki a kísértésben helytáll..."

Többféle választ lehet adni erre a kérdésre: „Miben hasonlítanak egymásra az emberek?"

Értelmük és szabad akaratuk van; a lelkük halhatatlan. A munka,

a technika, a művészet, a fejlődés... a szenvedés... az öröm, a bánat, mind-mind az emberség jellemzői. De van még egy másik hasonlóság is, s ez a bűn. — Sajnos, csak fokozati különbség van. Kisebb vagy nagyobb mértékben; láthatóan vagy eltitkolva, de valamiképpen minden ember bűnös. Minden embernek küzdenie kell a kísértéssel, a rosszal. Önmagában és a körülötte lévő világban. Kivétel csak egy volt: a Boldogságos Szűzanya, akit Isten, Fiának érdemeire való tekintettel, megóvott az áteredő bűntől.

Mint az árnyék, úgy követ bennünket a kísértés és a bűn. A bűn jelenléte a világban annyira nyilvánvaló, hogy Szent János apostol keményen leszögezi: „Ha azt állítjuk, hogy nincs bűnünk, saját magunkat vezetjük félre, és nincs meg bennünk az igazság." De e megállapításával nem akar a földhöz szögezni bennünket, nem meghazudtolni akar, hanem felemelni: „*Ha megvalljuk bűneinket, akkor mivel jó és igazságos — az Isten —, megbocsátja bűneinket, és minden gonoszságtól megtisztít minket. Ha azt állítjuk, hogy nem vétkeztünk, hazugnak tüntetjük föl, és tanítása nincs bennünk*" (1 Jn 1, 8—10).

„A gonosz lelkek jelenléte és működése a világban sokkal nagyobb valószínűséggel megtapasztalható, mint a jó angyaloké.

Hiszen egyének, népek és az egész emberiség történetében időnként szinte emberfölötti gonoszság tombolásának lehetünk tanúi. Az öncélúnak tűnő vérlázító kegyetlenkedések, félrevezetések, erkölcstelenségek és a „mysterium iniquitatis" = a bűn, a gonoszság titkának egyéb megnyilvánulásai sokak szerint nem magyarázhatók meg maradéktalanul még a „mélylélektan" értelmezési módszereivel sem, hanem emberfölötti okokra utalnak (vö. 2 Tesz 2, 3—4)... Azon fáradozik a sátán, hogy az embert Isten elleni, sőt Krisztus elleni lázadásra rávegye és ezzel az ember világát is a bűn szolgálatába állítsa. Konkolyt vet a tiszta búza közé (Mt 13, 25 skk), Isten igéjét kilopja az emberek szívéből (Mt 13, 19), a bűn által hatalmába keríti az embereket (1 Jn 5, 19)..." (Előd: Kat. Dogmatika, 130-131).

A gonosz lélek működéséről is azt mondhatnánk, amit Petőfi Sándor írt a „Tiszá"-ról:

„Többek között szóltam én hozzájuk:
Szegény Tisza, miért is bántjátok?
Annyi rosszat kiabáltok róla,
s ő a föld legjámborabb folyója.

Pár nap múlva fél szendergésemből
Félrevert harang zúgása vert föl.
Jön az árvíz! Jön az árvíz! hangzék,
S tengert láttam, ahogy kitekinték.

Mint az őrült, ki letépte láncát,
Vágtatott a Tisza a rónán át,
Zúgva, bőgve törte át a gátot,
El akarta nyelni a világot".

Hasonlóképpen hömpölyög végig a világunkon az Isten elleni lázadás: „*Nem szolgállak tovább!*" (Jer 2, 20). S az ember új istenek után néz... Anyagiasság keríti hatalmába, a szerzés vágya hajtja éjjel és nappal, vasárnap és ünnepen; hűtlenül kezeli a rábízott értékeket... A másik ember boldogságára tör, békétlenséget és gyűlöletet teremt maga körül... A szex hullámain ringatózik...

A kísértés legyőzésére, éberségre szólít fel Szent János apostol: „*Ne szeressétek a világot, sem azt, ami a világban van! Ha valaki szereti a világot, nincs benne az Atya szeretete, mivel minden, ami a világban van: a test kívánsága, a szem kívánsága és az élet kevélysége nem az Atyától van, hanem a világból*" (1 Jn 2, 15—16). Milyen sokszor látjuk igazolódni az apostol szavait egy-egy ravatalnál, egy „lebukásnál", „leleplezésnél": „*De a világ elmúlik a kívánságaival együtt. Csak aki az Isten akaratát teljesíti, az marad meg örökre*" (1 Jn 2, 17).

Látjuk, hogy a boldogság nem abban van, hogy átadja az ember magát a kísértésnek, a bűnnek, minél mélyebben merít a bűn forrásaiból, hanem „*boldog az az ember, aki a kísértésben helytáll, mert miután kiállja a próbát, megkapja az élet koszorúját, amelyet az Úr azoknak ígért, akik őt szeretik*" (Jak 1, 12). S mivel mi hajlamosak vagyunk a felelősséget lerázni magunkról, bűneinkért, kísértéseinkért az Istent okolni, Szent Jakab így folytatja: „*Senki se mondja, aki kísértést szenved: „Az Isten kísért", mert az Istent nem lehet rosszra csábítani, és ő sem csábít rosszra. Minden embert a saját kívánsága vonzza és csábítja, így esik*

kísértésbe. Aztán a kívánság, ha már megfogant, bűnt szül, a bűn meg, ha elhatalmasodik, halált von maga után. Ne legyetek hát tévedésben, szeretett testvéreim!" (Jak 2, 13—16).

Mennyire féltjük szemünk világát! Milyen sajnálattal tudunk lenni egy végtagját, kezét, lábát veszített embertestvérünk iránt! Még ennél is fontosabbnak tartja Jézus a kísértés legyőzését, a bűn elkerülését. Legyőzte a kísértést (vö. Mt 4, 1—11) és tőlünk is azt kívánja, hogy legyünk állhatatosak és éberek.

„Jézus nemcsak nem engedte eltéríteni magát attól, hogy még élete feláldozása árán is végrehajtsa az Atyától rábízott feladatot, hanem a sátán gyűlöletével szemben a leghatásosabb fegyvert alkalmazta: az önfeláldozó szeretetet. A gőggel, lázadással, gyűlölettel szembeállította a maga alázatát, könyörülő szeretetét és halálig menő engedelmességét. A sátán azt gondolta, hogy Jézus keresztrefeszítésekor végleg diadalmaskodott. Isten azonban megdicsőítette Jézust..., és az utolsó ítéleten véget ér a sátán minden mesterkedése: az Úr Jézus a gonoszt „elsöpri szája leheletével és megsemmisíti jövetelének tündöklésével" (2 Tesz 2, 8). (Előd: Kat. Dogm. 131—132).

A bűn elleni küzdelemben, a kísértésekben Krisztushoz kell fordulnunk, aki az utolsó vacsorán így szólt Péterhez: „Simon, Simon, a sátán hatalmat kért magának fölöttetek, hogy megrostáljon benneteket, mint a búzát. De imádkoztam érted, nehogy meginogj a hitedben. Amikor megtérsz, te erősíted majd meg testvéreidet" (Lk 22, 31—32). Szent Ágoston szerint: „Ha Istennel vagyunk, legyőzzük a sátánt, ha azonban egyedül harcolunk a sátánnal szemben, ő győzne le bennünket" (1 Koch 212. 3, 32).

A győzelem reményét soha nem szabad feladnia a hivő embernek. Antonie *Frederik Ozanam*, a múlt századi francia irodalomtörténész, a jóság apostola mondta: „Hibákat követünk el, mert emberek vagyunk. A hibákat azonban helyrehozhatjuk, mert jobb emberek kívánunk lenni. Hibáink helyébe erényeket, jócselekedeteket és áldozatot szeretnénk állítani, ezért vagyunk keresztények" (Cserháti: Mindennapi kenyér, 1975. 75. o.).

„*Vessétek alá magatokat az Istennek, szálljatok szembe a sátánnal, és elfut tőletek*" (Jak 4, 7).

A kísértés sötét órái, a sok emberi botlás, megszégyenülés, bűn próbatétel is, de alkalom lehet arra is, hogy az ember még jobban

rábízza magát Istenre; hogy szorosan Istenhez bújjék, mint az üldözött gyermek a szülőjéhez.

Az észak-olaszországi *Cella di Varzi* faluban 1958 őszén felszenteltek egy templomot, amely 40 különböző ország elpusztult templomainak darabjaiból épült. Az új templom egy fogadalom teljesítése. Az ötvenes évek elején tettek fogadalmat, amikor a falu ezeréves temploma árvíz következtében elpusztult. A plébános a háború pusztította vidékek papjaihoz fordult, hogy küldjenek valamilyen darabot a háborús események következtében elpusztult templomaikból egy új templom építéséhez. Negyven országból tettek eleget e kérésnek. Bécsből pl. a Szent István dóm tornyának köveiből küldtek, de érkeztek adományok Hiroshima és Nagasaki atombomba által szétrombolt templomaiból is. Az új templomot a falu lakosai „a testvériség templomának" nevezték el. (Új Ember, 1958. okt. 19. 3. o.)

Leleményes volt e plébános: a romokból, a pusztulás köveiből új templomot emelt.

Beszédes számunkra e templomépítés. Kudarcainkat, bűneinket, kísértéseinket az irgalmas Krisztusnak ajánljuk; bukásaink kövei ne sújtsanak földre, hanem templomot akarunk építeni ezekből a kövekből is; új templomot, a Szentléleknek.

Ilyen értelemben is igaz, hogy „az Istent szeretőknek minden javukra szolgál" (Róm 8, 28)

minden,
még a kísértés is,
még a bűn is!

*

A legnagyobb magyar, *Széchenyi István* 1822. április 6-án írta Napló-jába:

„A Húsvét hetét katolikus keresztény módjára ünneplendő, előkészültem a gyónáshoz — és másnap reggel igen korán elmentem a templomba, és ott egy minden látszat szerint rendkívül derék papnak, a lehető legmélyebb bűnbánattal és töredelemmel minden gonoszságot, rosszaságot, amit magamban tudtam, a legőszintébben felfedtem. (Életem története: Kicsapongás. Gőg. Hiúság. Hazugság. A nők. Soha böjtölés. Igazságtalanság alárendeltjeimmel. Semmi jó-

cselekedet. Elhanyagolt vasárnapok és imádságok. Utolsó gyónás előkészület nélkül. Istenkáromlás. Torkosság. Se hideg, se meleg. Hogy a bűnt nem tudom abbahagyni. Rágalmazás. Hogy nem tudom megígérni javulásomat — amint a tapasztalat mutatja. Semmi hit. Düh.)

Gyónásom egy óránál tovább tartott. Nem mutattam magam jobbnak, mint amilyen vagyok. — Miután nem ígérhettem neki, hogy egyet s mást nem hagyok abba, például a nőket, — hogy vallásomban némely dolgot nem értek, s következésképp nem is nagyon hiszem... feloldozást nem adott nekem, amit előre láttam, és nem riadtam vissza tőle. — De ha az ostya valóban az Isten, akkor az ember az életben vajmi ritkán fogadhatja méltóan: ilyen titokkal tréfát nem űzhetek... vajha a megtörtént tettet, mely bizonyára egész örökkévalóságomra kihat, meg nem történtté tehetném! Életemet akkor egyetlen halandóval el nem cserélném. Így azonban az emlékezés szüntelenül nyomasztja lelkiismeretemet..."

*

Boldog, aki fel tud állni az elesésből!
Boldogok a jól gyónók!
Boldogok, akik új életet tudnak kezdeni.

ÉVKÖZI 27. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Ter 2, 18—24)
Ezért a férfi elhagyja apját és anyját és feleségéhez ragaszkodik, s a kettő egy test lesz.

SZENTLECKE (Zsid 2, 9—11)
Ezért nem szégyelli testvérnek nevezni őket.

EVANGÉLIUM (Mk 10, 1—16)
Innét útra kelve Jézus Judea határába ment a Jordán túlsó partjára. Ott ismét tömeg vette körül, ő pedig szokása szerint tanította őket. A farizeusok is odamentek és megkérdezték: „El szabad a férjnek bocsátania a feleségét?" Próbára akarták ugyanis tenni. De ő kérdéssel válaszolt: „Mit parancsolt nektek Mózes?" „Mózes megengedte, hogy válólevelet írva elküldjük az asszonyt" — felelték. Jézus folytatta: „Szívetek keménységére való tekintettel tette ezt az engedményt. De Isten a teremtés kezdetén férfit és nőt alkotott. Az ember ezért elhagyja apját, anyját, a feleségével tart és ketten egy test lesznek. Ettől kezdve többé már nem két test, hanem csak egy.
Amit tehát Isten összekötött, azt ember ne válassza szét.„
Otthon tanítványai ismét efelől kérdezgették. Ezt válaszolta:
„Aki elküldi feleségét és mást vesz el, házasságtörést követ el ellene. Ha pedig a feleség hagyja el férjét és máshoz megy, házasságot tör"
Kisgyerekeket hoztak hozzá, hogy tegye rájuk a kezét. De a tanítványok elutasították őket. Amikor Jézus észrevette, helytelenítette. „Hagyjátok — mondta —, hadd jöjjenek hozzám a kicsinyek, ne akadályozzátok őket, hisz ilyeneké az Isten országa. Igazán mondom nektek, aki nem úgy fogadja az Isten országát, mint egy gyerek, nem jut be oda."
Azután ölébe vette és kezét rájuk téve megáldotta őket.

„Amit Isten összekötött, azt ember ne válassza szét"

„Házasodni sok minden célból-okból szoktak. Például szerelemből. Például érdekből. Például azért, hogy „neve legyen a gyereknek". Szoktak házasságot kötni meggondolatlanságból és előre megfontoltan, szoktak holtomiglan-holtodiglan elhatározással és szoktak pillanatnyi elmezavarban. Házasodtak uralkodók dinasztikus szándékból, házasodtak házuk kihalása ellen, házasodtak világpolitikából. Házasodtak egymással vagyonok és látifundiumok, összeházasodott két magány, két szegénység; kötöttek házasságot dacból, bosszúból, bosszantásból, kötöttek névből, névlegesen, szánalomból, unalomból, kötöttek távházasságot. Sokfélét, sokféle okból és céllal. Mind e változat között azonban még soha nem fordult elő — legalábbis ilyen nyíltan, bevallottan, köztudomásra hozva még nem — olyan házasságkötés, amilyenről a napokban érkezett postai értesítés. Szó szerint így szól: „M. M. (leánynév) Szeged és Sz. I. (férfinév) Budapest, 1976. nov. 20-án házasságot kötöttek a kisgrafika-gyűjtés eredményesebb művelése céljából" (Magyar Nemzet, 1976. dec. 1)

Az újságnak e felsorolása a valóságot tükrözi, csaknem teljesen.

Vannak házasságok, amelyeket azért kötnek meg, hogy Istentől kegyelmet kapjanak, hogy házastársi kötelességeiket hűségesen teljesíthessék, hogy hűségben éljenek a hűtlenek között is; hogy önzetlenül szeressék egymást és segítsék az önző világban; hogy a gyermekáldás elfogadásában a teremtő Isten munkatársai legyenek.

Szomorúan állapítja meg az Egyház, hogy „a házasság és a család intézményének méltósága nem mindenütt egyformán csorbítatlan: a többnejűség, a válási járvány, az úgynevezett szabadszerelem és egyéb erkölcsi eltévelyedések kikezdik; ezenfelül pedig a hitvesi szerelmet igen gyakran megszentségteleníti az önzés, a gyönyörhajhászás és a meg nem engedett fogamzásgátlás" (Gaudium et Spes, 47). — Ezt úgy is mondhatnánk, ez a világ magvetése. Ennek gyümölcse pedig a sok boldogtalan ember, a sok boldogtalan és sérült lelkű gyermek, aki talán egy életen át hordozza sebeit.

„A bensőséges házastársi élet- és szeretetközösség a Teremtő műve, a maga törvényhozásával ő szabályozza, és a házassági szövetségkötés, vagyis a személyes és visszavonhatatlan beleegyezés hozza létre. Így egy, az Isten rendelése folytán szilárd intézmény kelet-

kezik — még a társadalom nyilvánossága előtt is — abból az emberi aktusból, amellyel a házastársak egymásnak adják önmagukat és elfogadják a másikat; ez a szent kötelék pedig — mind a házastársak és a gyermek, mind a társadalom érdekében — már nem függ az emberi döntéstől. Maga Isten a szerzője a házasságnak, amelynek javai és céljai vannak... Krisztus Urunk bőségesen megáldotta ezt a sokoldalú szeretetet, amely az isteni szeretet forrásából eredt, s Krisztus és egyháza egyesülésének mintájára jött létre..." (Gaudium et Spes, 48).

Nem az államra, nem az egyes korok szokásaira, divatjára; nem is az emberek kénye-kedvére van bízva a házasság, hanem Istenre, aki „*a teremtés kezdetén férfit és nőt alkotott. Az ember ezért elhagyja apját, anyját, a feleségével tart és ketten egy test lesznek. Ettől kezdve többé már nem két test, hanem csak egy. Amit tehát Isten összekötött, azt ember ne válassza szét*" (Mk 10, 6—8).

A házasság „magna charta-'ját = alkotmányát, törvényeit Szent Pál efezusi levele tartalmazza: „*Legyetek egymásnak alárendeltjei Krisztus iránti tiszteletből*" (Ef 5, 21). Bármennyire viszket a mai embernek a füle e szóra: alárendeltség, szolgálat, Szent Pál leírta, le kellett írnia! Mert jót akart, mert tudta, hogy mindent elronthat az önzés. Aki csak kapni szeretne, aki csak azt várja ölbetett kézzel, hogy hogyan boldogítják, hogyan szolgálják ki, hogy szereznek neki örömöt, az mindig boldogtalan marad. A boldogság forrása az önzetlenség: én hogyan tudom családomat boldogítani, örömöt szerezni, segíteni, és hogyan tudom boldoggá tenni enyéimet?! Így folytatja Szent Pál: „*Az asszony engedelmeskedjék férjének, akárcsak az Úrnak, mert a férfi feje az asszonynak, ahogy Krisztus feje az Egyháznak: testének ő a megváltója... Férfiak, szeressétek feleségeteket, ahogy Krisztus is szerette az Egyházat, és feláldozta magát érte...*" (Ef 5, 22—23, 25).

A felbonthatatlanság titkát is Krisztusban érthetjük meg. Ahogyan Krisztus ragaszkodott az Egyházához, „*ragyogóvá akarta tenni az Egyházat, amelyen sem szeplő, sem ránc, sem egyéb efféle nincsen, hanem szent és szeplőtelen*" (Ef 5, 27); s ahogyan mindhalálig, a keresztha-lálig, vére utolsó cseppjéig, utolsó leheletéig —s most az örökkévalóságban —, szerette és szereti Egyházát, „*így a férj is köteles szeretni a feleségét, mint saját testét..., az asszonyok meg tiszteljék férjüket*" (Ef 5, 28, 33).

De Saint-Exupéry-nek van egy szép megállapítása: ‚A ta-

pasztalat azt mutatja, hogy a szeretet nem abban áll, hogy két ember egymás szemébe néz, hanem abban, hogy mindketten ugyanabba az irányba vetik tekintetüket" (Cserháti: Mindennap együtt az Úrral, A. 55).

Az igazi szeretet, a boldogság az, ha a család Istenre emeli tekintetét. Mintha mostanában több családról már azt kellene megállapítanunk, amit Szent Pál panaszol fel: „Némelyek ugyanis már visszaszegődtek a sátánhoz" (I Tim 5, 15). Amikor elfeledkeznek az esküről, s annak bensőséges pillanataiból csak pár fénykép marad meg a családi albumban és semmi más. Talán még megkereszteltetik a gyermekeket, de vallásos nevelésükről már lemondanak.

Egy falusi zsellérember fiáról, Arany János szalontai jegyzőről jegyezték föl a következő történetet. Hitelesség kedvéért szó szerint idézem:

„Mikor Arany János Nagyszalontán jegyzősködött, egy tanácsbeli ezt kérdezte tőle egyszer:

— Hogy lehet az, hogy nemzetes jegyző úr szájából soha egy adta teremtettét sem hallunk?

Arany kurtán és nyugodtan válaszolt:

— Nem szokásom.

— Hát ha nagyon megharagszik? — firtatta a tanácsbeli.

— Akkor hallgatok — feleli Arany.

— De ha nagyon, de nagyon megharagszik?

— Akkor még jobban hallgatok".

Igaz, azt is megvallotta önéletírásában irodalmunk e fénylő óriása: „a kis bogárhátú viskó szentegyház vala, hol fülem soha egy trágár szót nem hallott..." (Magyar Nemzet, 1979. aug. 12).

A család szentély, templom... — Milyen idegenül hangzik ez a mi világunkban! — Igaz, a boldogság is idegen...

A családokhoz is szól Szent Pál kérése: „*Semmit se tegyetek vetélkedésből, vagy hiú dicsőségvágyból.* (Pedig hányszor versengenek a szülők egymással is, a gyermekek öltöztetésében is, a lakás berendezésében is...) *Inkább mindenki alázatosan a másikat tartsa magánál kiválóbbnak. Senki se csak a maga javát keresse, hanem a másét is. Ugyanazt a lelkületet ápoljátok magatokban, amely Krisztus Jézusban volt*" (Fil 2, 3—5).

1979. febr. 12-én ünnepelte Erdély kiváló püspöke, Márton Áron, hogy negyven éve szentelték püspökké. Püspökké szentelésekor a főoltártól jövet az első útja a padokban ülő szüleihez vezetett: egy

fehérharisnyás székely emberhez és egy csíki fejkendős édesanyához. Püspöksüveggel a fején, pásztorbottal a kezében őket csókolta meg, akik vállalták, megőrizték, fölnevelték, elindították a hivatás útján. A csíkszentdomonkosi küldöttség szülőházának kicsinyített mását hozta neki ajándékba. Ekkor mondotta: Ezt a házat édesapám építette, ebben az udvarban nőttem fel. Itt hallottam először, hogy vannak emberek, akiknek fáj az élet. De azt is, hogy vannak emberek, akik hősök. Azt is, hogy az emberek felett van az Isten, aki nekik törvényt szabott és ezeknek a törvényeknek az útján kell járni. Isten hivatást adott nekem és ennek a hivatásnak szentelem életemet és jó népemért becsülettel dolgozom" (Magyar Kurir, 1979. jan. 9).

Sok ilyen családja lenne a világnak!

Manapság elharapódzott, túlzásba ment a nászajándékozás szokása. Azon mérik le egy esküvő értékét, hogy a menyasszonytáncban mennyi pénz jött össze. Szép a fiatalok segítése; elindítása az életbe, de legalább olyan fontos az Egyház imája, szava, jókívánsága, tanácsa:

„*Figyelmetekbe ajánlom, testvérek, az evangéliumot, amelyet hirdettem nektek. Elfogadtátok, és szilárdan kitartotok benne. Általa elnyeritek az üdvösséget, ha megtartjátok úgy, ahogy hirdettem nektek*" (1 Kor 15, 1—2).

„Szeged környékén itt-ott máig élő szokás, hogy esküvőre menet a menyasszony, olykor a vőlegény cipőjébe, illetőleg csizmájába Szűz Mária képével díszített régi ezüstpénzt, máriahúszast tesznek, hogy ha rontásba lépnének, ne foghasson rajtuk. Ez nyilvánvalóan a Háromkirályoknak, az utasok középkori védőszentjeinek ünnepére rendelt szertartásnak maradványa" (Bálint Sándor: A hagyomány szolgálatában, Összegyűjtött dolgozatok, Magvető, 1981. 89. old.).

ÉVKÖZI 28. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Bölcs 7, 7—11)
Ezért könyörögtem és megkaptam az okosságot; esdekeltem és leszállt rám a bölcsesség lelke.

SZENTLECKE (Zsid 4, 12—13)
Az Isten szava ugyanis eleven, átható és minden kétélű kardnál élesebb, behatol a lélek és szellem, az íz és a velő gyökeréig, megítéli a szív gondolatait és érzéseit.

EVANGÉLIUM (Mk 10, 17—30)
Amikor útnak indult Jézus, odasietett hozzá valaki, térdre borult előtte és úgy kérdezte: "Jó Mester! Mit tegyek, hogy elnyerjem az örök életet?" „Miért mondasz engem jónak? — kérdezte Jézus, Senki sem jó, csak az Isten. Ismered a parancsokat: Ne ölj! Ne törj házasságot! Ne lopj! Ne tanúskodjál hamisan! Ne csalj! Tiszteld apádat és anyádat!" „Mester — válaszolta —, ezeket mind megtartottam kora ifjúságomtól fogva."
Jézus ránézett és megkedvelte. „Valami hiányzik még belőled — mondta neki. Menj, add el, amid van, oszd szét a szegények közt, és így kincsed lesz az égben, aztán gyere és tarts velem!" Ennek hallatára az elszomorodott és leverten távozott, mert nagy vagyona volt.
Jézus erre körülnézett és tanítványaihoz fordult: „Milyen nehezen jut be a gazdag az Isten országába!„ A tanítványok meglepődtek szavain. Jézus azonban megismételte: „Fiaim, milyen nehéz bejutni a gazdagoknak az Isten országába! Könnyebb a tevének átmenni a tű fokán, mint a gazdagnak bejutni az Isten országába." Ezek szerfölött csodálkoztak és egymás közt kérdezgették: „Hát akkor ki üdvözülhet?" Jézus rájuk nézett és folytatta: „Embernek ez lehetetlen, de az Istennek nem. Mert az Istennek minden lehetséges."
Ekkor Péter vette át a szót: „Nézd, mi mindent elhagytunk,

és követtünk téged. "Jézus így válaszolt: „Bizony mondom nektek, mindenki, aki értem és az evangéliumért elhagyja otthonát, testvéreit, anyját, apját, gyermekeit vagy földjét, százannyit kap, most ezen a világon otthont, testvért, anyát, gyermeket és földet — bár üldözések közepette —, az eljövendő másvilágban pedig örök életet.

"És aztán?„

Egy diák egyszer nagy bizakodva és örömmel újságolta Néri Szent Fölüpnek, hogy a közelgő vizsgákat sikeresen fogja letenni. Szent Fülöp ekkor megkérdezte, mik a jövendő tervei. Az ifjú így felel: „Ügyvéd akarok lenni: mindenki azt mondja, hogy erre a pályára vagyok teremtve."

— És aztán?

— Mint ügyvéd nagy nevet szerzek magamnak, szép családi otthont rendezek be és gazdag ember leszek.

— És aztán?

— Aztán remélem, hogy magas hivatalt kapok a római törvényszéken.

— És aztán?

— Aztán nagy nyugdíjjal nyugalomba megyek.

— És aztán?

— Aztán egy szép napon majd meg is kell halnom.

Ekkor Szent Fülöp az ifjú fejét magához vonta és ezt suttogta a fülébe:

— És aztán?

A fiatalember soha nem feledte el ezt a párbeszédet (Herder Katekizmus, 232. old.).

A hírnévre, a fényre, a gazdagságra áhítozó fiatalembert így rázta fel Szent Fülöp; így terelte tekintetét a mulandókról a múlhatatlanokra. A túlzottan aggodalmaskodó és kapzsi hallgatóit Jézus is felrázta. Nem lehetnek pogányok, akik csak e világnak élnek. „*Ti elsősorban az Isten országát és annak igazságát keressétek, s ezeket mind megkapjátok hozzá*" (Mt 6, 33).

A földnek az örök élet fényében van igazán értelme. Halottainkért szoktunk így imádkozni: „adj, Uram, örök nyugodalmat nekik

és az örök világosság fényeskedjék nekik". De nemcsak nekik, hanem az örök élet fénye ragyogja be földi életünket is! Különben a föld fényei elveszítik ragyogásukat.

Örök élet. Üdvösség..

Kit érdekelnek ma ezek a fogalmak?

Egy „vityilló" a Balatonon, ami a valóságban nem vityilló, hanem kacsalábon forgó palota. Csak egy kis „szerszámos kamra" a hétvégi telken, ami nem kamra, hanem olyan villa, amelybe levetett sarúval lehet bemenni. Egy kis külföldi „kiruccanás", amellyel egész éven át lehet dicsekedni. Három évenként kicserélni a régi „járgányt" újra. ..

Néri Szent Fülöppel meg kell kérdeznünk:

— És aztán? — És aztán?

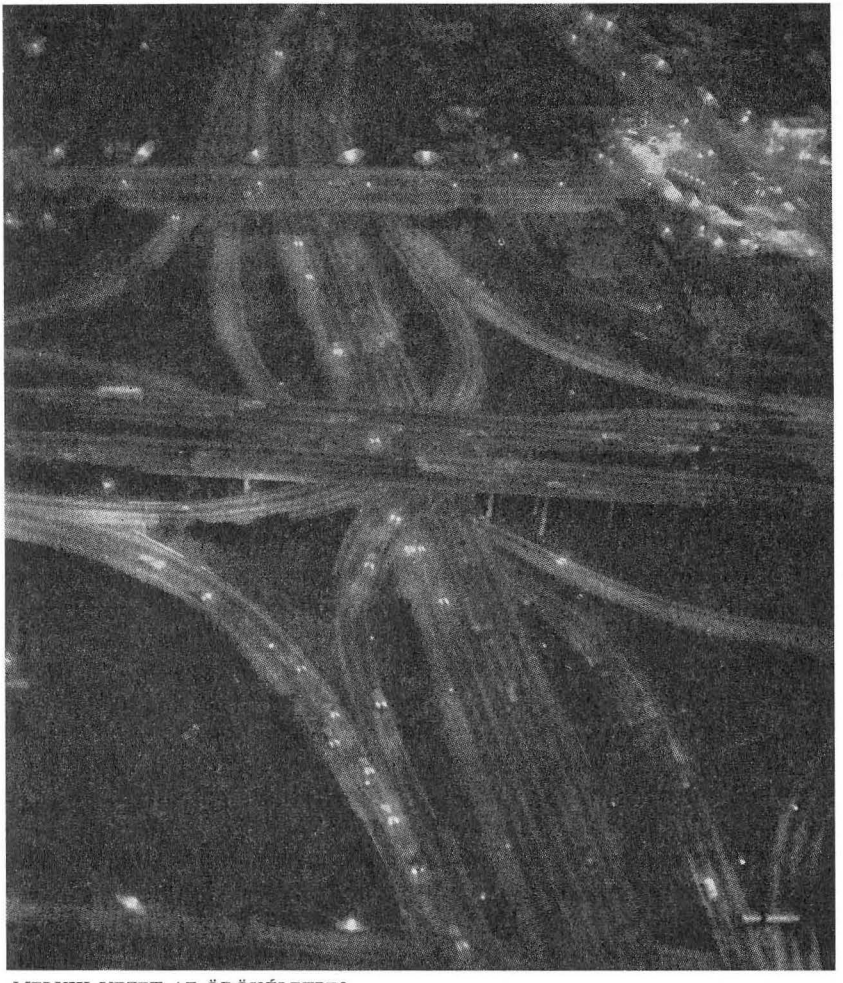
A földet bálványozó embert felháborítja e kérdés. A gazdag ifjút érdekelte az örök élet. Amikor azonban Jézus a vagyonához nyúlt, felszisszent. Jézus szavainak *„hallatára elszomorodott és leverten távozott, mert nagy vagyona volt"* (Mk 10, 22).

Hányszor kellene Krisztusnak ma is megállítania a rohanó embert, a gyűjtő, kuporgató embert, az Istenről és emberről elfeledkező embert; kiszállítani autójából; elszólítani a televíziótól, kihívni villája kapujához és megkérdezni tőle: *„Mi haszna van az embernek, ha az egész világot megszerzi is, de lelke kárát vallja? Mit is adhatna az ember cserébe lelkéért? Eljön ugyanis az Emberfia Atyja dicsőségében, angyalai kíséretében, és megfizet mindenkinek tette szerint"* (Mt 16, 26—27). — Ha ezt Krisztus megtenné, sok kaput bevágnának előtte; az autót feltúráztatnák és elgázolnák; hiszen olyan sok ember számára „itt a földön van a mennyország".

S e „földi mennyországban" mégis gyakran boldogtalanok az emberek. „Nem látjátok, hogy a hajók tengerészei rémületbe esnek, ha hajóikat körbeforgatják a hullámok, és hintáztatják a szelek, mert összes, legjobb holmijuk velük együtt a tengerbe vándorolt, és szívükben amiatt aggódnak, hogy a tenger elnyeli őket, és ők elpusztulnak benne" (Hénoch könyve a Kr. e. 2. századból — Vanyó L.: Ókeresztény írók, II. Apokrifek, 134).

A görög mitológia szerint Jaffában Andromédát a sziklához kötözék, hogy ezzel a bálványt megengeszteljék. Sok sziklához kötött ember! Kincseinek és szenvedélyeinek rabja!

Valamikor sokat idézték a Szentek által is használt mondást:

MELYIK VEZET AZ ÖRÖKÉLETBE?

„Istennek szolgálni annyi, mint uralkodni". A mostani ember mintha ezt nem érezné. Sőt, terhesnek tartaná a Krisztushoz tartozást. Egy hittanos gyerek mondta társának: jó neked, neked nem kell hittanra és templomba járnod. A szokásból vagy hagyományosságból vallásos emberek csak előírásokat és parancsolatokat látnak. A szeretetet nem látják és nem érzik.

Kedves jelenete az evangéliumnak, amikor Jézus betért Máriához és Mártához. Márta sürgött-forgott, háziasszonykodott. Majd tüzes mozdulattal és tüzes nyelvvel arra kérte az Urat, hogy az Őt hallgató Máriát küldje ki segíteni. „*Az Úr azonban így válaszolt: „Márta, Márta, sok mindenre gondod van és sok minden nyugtalanít, pedig csak egy a szükséges. Mária a jobbik részt választotta, nem is veszti el soha*" (Lk 10, 41—42).

Krisztus nem a vendéglátás ellen beszélt, nem a munka ellen, nem a földi kötelességteljesítés ellen, hanem minden ellen, ami eltakarja előlünk az eget, az örök célt. Minden ellen beszélt, amit az ember kivont az örök világosság fényéből. Viszont mindent magához ölelt a földön, ami az üdvösséget szolgálja.

A kötelességteljesítés, a becsületes helytállás porondjáról az Egyház nem hívja el híveit, hanem Szent Pál buzdításával biztat: „*Nem tudjátok, hogy a pályán küzdők mind futnak ugyan, de a díjat csak egy nyeri el? Úgy fussatok, hogy elnyerjétek! A versenyzők valamennyien megtartóztató életet élnek, minden tekintetben. Ők hervadó koszorúért, mi pedig hervadhatatlanért. Én is futok, de nem céltalanul, az ökölvívásban nem a levegőt csapkodom, hanem megzabolázom és rabságba vetem testemet, hogy míg másokat tanítok, magam méltatlanná ne váljak*" (1 Kor 9, 24—27).

„Egy kalap a fán", biztos, hogy ezt a címet adták volna a beszámolójuknak, ha újságírók lettek volna jelen, amikor Szent Bonaventurának (1221—1274) X. Gergely pápa követei elvitték a bíborosi kalapot. Firenze közelében Mugello magányos kolostorában találták meg. A ferences rend egyetemes feje éppen mosogatott a konyhában. Megkérte a követeket, hogy a kalapot akasszák egy fára, mert neki most nem tiszta a keze, ők pedig tegyenek egy sétát a kolostor kertjében, amíg elmosogat. — Annak a kornak egy másik nagy tudósa, Aquinói Szent Tamás meglátogatta egyszer Szent Bonaventurát és megkérte, mutassa meg könyvtárát, ahonnan azt a rengeteg tudományt meríti. Bonaventura az előtte függő feszületre

mutatott: Itt az én könyvtáram. (Schütz A.: Szentek élete, III. 56, 58.)

Krisztus keresztje nekünk nem dísz az otthonunkban; nem ékszer a nyakláncon, hanem könyvtár. Kihívás, hogy az ember kövesse Őt és így hazaérjen Istenhez.

Marcos Anna: A katolikusokhoz írt könyvében írja: „Hallgass rá, akárki is légy, ha lelkedben az Úr fénye kigyúl. Nem távozhatsz üresen a világból, nem léphetsz csupasz kézzel a nagy útra, nem érkezhetsz az Úr ajtajához, hited szerint az Örök Hajlék boltíve alá, mondván: „Uram, itt állok üres kézzel, isteni fényességed ragyogtasd rám". — Mert az Úr, a te Atyád, így felelne: eredj, törje föl lábad a végtelen, a naptól vörös jég; ezentúl gyűlöleted görcsös botjára támaszkodj; örök vándor leszel, ha nem találod meg a szeretet pálmaágát, melyet nem akartál letörni a Véremből Sarjadt Fáról" (Kat. Szó, 1972. jún. 11/3).

S végül álljon előttünk P. Pieper Rudolfnak, az 1909-ben meghalt misszionáriusnak egy szép élménye. Kis tanítványainak az üdvösségről, a mennyországról beszélt. És egy reggel egy négyéves gyereket talált az ajtajában, aki egy három órányira levő helységből jött. S arra a kérdésre, mit akar a pöttöm emberke; kinyújtotta kezét és tágranyílt szemmel válaszolt: A mennyországba akarok eljutni én is (1 Koch 218. 8, 1).

A mennyországba akarok eljutni én is!

*

A Ciszterci Generális Káptalan 1969-ben a szerzeteseihez szólt; ez azonban minden Krisztust követő embernek szól:

„Monasztikus élet csak a kereszt jegyében lehetséges. Mert ha Krisztus szeretetét követjük, amelynél nagyobb senkinek sincsen (vö. Jn 15, 13), a lemondás útjára lépünk, és halálára adjuk tagjainkat, hogy az élő Istennek szolgáljunk (vö. Kol 3, 5; 1 Tesz 1, 9)...

A Krisztus keresztjében való részesedés számunkra leggyakrabban a következőket jelenti:

— alázatossá lenni, elkerülni a hiú dicsőséget és az önző törtetést;

— jól végezni napi munkánkat, amely manapság gyakran olyan áldozatot kíván, hogy joggal hasonlítható a régi monasztikus élet önmegtagadásaihoz;

— türelemmel és jó lélekkel elviselni testi és lelki gyengeségeinket, képességeink fogyatékosságát és a közös élet terhét;

— szeretni ellenségeinket, üldözőinket és rágalmazóinkat;

— elfogadni az öregkort és a halált, hogy ezzel világosan megvalljuk hitünket és reményünket az örök életben" (Ciszterci Lelkiség, Prugg Verlag, 1982. — 80. old.).

*

Hordozom-e Krisztus keresztjét?

ÉVKÖZI 29. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Iz 53, 10—11)
Úgy tetszett az Úrnak, hogy összetöri a szenvedéssel. Ha odaadja életét engesztelő áldozatul: látni fogja utódait, hosszúra nyúlik élete és teljesül általa az Úr akarata.

SZENTLECKE (Zsid 4, 14—16)
...kíváló főpapunk... hozzánk hasonlóan mindenben kísértést szenvedett a bűntől azonban ment maradt.

EVANGÉLIUM (Mk 10, 35—45)
Zebedeus fiai, Jakab és János Jézus elé járultak s megszólították „Mester, szeretnénk, ha teljesítenéd egy kérésünket." „Mit tegyek nektek?" — kérdezte. „Add meg nekünk — felelték —, hogy egyikünk jobb oldalon, másikunk bal oldalon üljön dicsőséged országában." Jézus így válaszolt: „Nem is tudjátok mit kértek. Készen vagytok rá hogy igyatok a kehelyből, amelyből majd én iszom, vagy hogy a keresztséggel, amellyel én megkeresztelkedem, ti is megkeresztelkedjetek?" „Készen" — felelték. Jézus így folytatta: „A kehelyből, amelyből én iszom, ti is isztok, s a keresztséggel, amellyel engem megkeresztelnek, ti is megkeresztelkedtek. De hogy jobb és bal oldalamon ki üljön, afelől nem én döntök. Az a hely azokat illeti, akiknek készült."
Amikor a többi tíz ezt hallotta, megneheztelték Jakabra és Jánosra. Jézus azért odahívta őket magához, és így szólt hozzájuk: „Tudjátok, hogy akiket a világ urainak tartanak, azok zsarnokoskodnak a népeken, s vezető embereik éreztetik velük hatalmukat. De a ti körötökben ne így legyen. Ha valaki közületek ki akar tűnni, legyen a szolgátok, és ha valaki közületek első akar lenni, legyen mindenkinek a szolgája, Hisz az Emberfia nem azért jött, hogy szolgáljanak neki, hanem hogy ő szolgáljon és életét adja váltságul sokakért."

„Készen vagytok rá, hogy igyatok a kehelyből, amelyből majd én iszom?"

Uram, az apostolok talán nem is fogták fel, hogy kérdésed az élet minden mozzanatában érvényes; átfonja az egyének életét és átíveli a történelmet: „*Készen vagytok rá, hogy igyatok a kehelyből, amelyből majd én iszom?*" Te mondtad: „*Ég és föld elmúlik, de az én szavaim nem múlnak el soha*" (Mt 24, 35). E kérdésed sem múlik el. Bújkálunk előle, vagy csak bujkálnánk előle, de e súlyos kérdéseddel léptennyomon találkozunk: „Készen vagytok rá, hogy igyatok a kehelyből, amelyből majd én iszom?" Neked sem volt könnyű a szenvedés kelyhe a Getszemáni majorban, így szóltál: „*Halálos szomorúság fogta el lelkemet*" (Mk 14, 34). Minden szándékod az volt, hogy kibékítsd az embereket az Atyával, életed és áldozatod árán is. A véres pillanatokban mégis így imádkoztál, „*ha lehetséges, maradjon el ez az óra. Abba, Atyám! Te mindent megtehetsz, Vedd el tőlem ezt a kelyhet! De ne úgy legyen, ahogy én akarom, hanem ahogyan te*" (Mk 14, 35—36. Azóta ez a kehely kézről-kézre jár... Erre is azt mondod: „*Igyatok ebből mindnyájan...*" (Mt 25, 27).

1. Merész gondolatom támadt!

Esketés alkalmával azt kérdezi a pap:

a) Megfontoltad-e szándékodat és szabad elhatározásból jöttél-e ide, hogy házasságot köss?

b) Ígéred-e, hogy leendő feleségedet, férjedet tiszteled és szereted, míg a halál el nem választ benneteket egymástól?

c) Elfogadod-e a gyermekeket, akikkel Isten megajándékozza házasságtokat?

d) Ígéred-e, hogy Krisztusnak és az Ő Egyházának törvényei szerint neveled őket?

Mi lenne, ha egyszer Krisztussal azt is megkérdezném, „készen vagytok-e rá, hogy igyatok a kehelyből, amelyből Krisztus ivott?"

Talán megdöbbennének a meghatódottság és boldogság pillanataiban a fiatalok és megkérdeznék, miről is van szó. Talán erre is gyorsan, talán könnyelműen válaszolnák az „igen"-t. A legelső próbatételnél pedig elesnének, vagy elfutnának. Pedig szövetségük, esküjük hűségre és kitartásra szól.

1457-ben halt meg Szent Rita. Apáca szeretett volna lenni, de éppen a szépsége miatt nem vették fel. Szülei buzdítására elfogadta

egy vadságáról híres fiatalember kezét. Hogy mennyire tisztában volt helyzetével azt az bizonyítja, hogy esküvőjén így imádkozott: „Istenem, add meg nekem, egyedül csak azt add meg nekem, hogy ne gyűlöljem őt". 18 éven át élt házasságban. Háziasszonyi, édesanyai teendői mellett egyetlen feladata volt még: férjének megbocsátani, napjában hétszer, hetvenszer hétszer; elviselni a megaláztatásokat és veréseket és szeretni... S a szeretet győzött. (Vö.: Ijjas A.: Szentek élete II. 158—159). A szeretet, amely *„nem tapintatlan, nem keresi a maga javát, nem gerjed haragra, a rosszat nem rója fel"* (1 Kor 13, 5).

2. Szívet-lelket gyönyörködtető látvány a tavasz, a virágzó, majd termőre forduló fák, az apró gyümölcsökkel; szép az érlelő nyár s a gyümölcsöt érlelő ősz.

Milyen szép látvány egy gyermeket váró édesanya, áldott terhével. A kocsi-típusok közül legszebb a gyermekkocsi, amelyben az édesanya tolja méhének gyümölcsét.

De...

Mi lenne, ha az utcán megállítanánk egy áldott állapotban levő asszonyt; egy kocsit toló édesanyát és megkérdeznénk tőle: Készen vagy-e rá, hogy igyál abból a kehelyből, amelyből Krisztus ivott?

Szent Monikának († 384) nemcsak lobbanékony és durva férjét kellett megszelidítenie, hanem fiát, Ágostont is. Ágoston erkölcstelen kapcsolatot tartott fenn; az igaz hittől elszakadt, eretnek lett. Szent Monika nem lázadozott és nem átkozódott. Fiát nem tagadta ki! A reményt nem adta fel! „Könyörgött, sírt, imádkozott; szívének minden mézét könnyekben és imákban öntötte ki. De pillanatra sem keseredett házsártos asszonnyá és anyává". Milánóban azt mondta neki Szent Ambrus, hogy „nem lehet, hogy ez a Könnyek Gyermeke elvesszen" (Ijjas A. Szentek élete, I. 381).

De kár, hogy sok szülő ezt a kelyhet eltolja magától... Nem fogadja el és nem mossa vele tisztára gyermekét. Pedig a szeretet „mindent eltűr, mindent elhisz, mindent remél, mindent elvisel" (1 Kor 13, 7).

3. Ünneprontónak vagy rendbontónak neveznék azt, aki egy meghitt elsőáldozás vagy bérmálás végén megkérdezné a gyerekektől és szüleiktől s a velük ünneplőktől: „Készen vagytok rá, hogy igyatok a kehelyből, amelyből majd én iszom?"

A legfényesebb napnak is van estéje; a legszebb ünnep után is hétköznap következik, mégpedig helytállással, próbatétellel.

A szenttéavatások történetében az első eset volt 1950. június 24., amikor fél millió ember jelenlétében a Szent Péter téren avatták szentté Goretti Máriát. 12 éves volt, amikor Alessandro Serenelli erőszakoskodni kezdett vele; cibálta, tépte a kislányt, de ő küzdött és ellenállt: „Ne, ne, Alessandro — ez bűn —, a pokolba kerülsz". Tisztaságát Mária megvédte, de az életét nem tudta megvédeni, Alessandro 18 késszúrással megsebesítette. Másnap, 1902. július 6-án, öt héttel az elsőáldozása után meghalt. Édesanyja is jelen volt a szenttéavatási ünnepségen. Azt mondta lányáról: „Mindig engedelmes volt! Soha nem okozott szándékosan szomorúságot nekem." Gyilkosának megbocsátott. (Vö. Testvéreink, a szentek, 476.)

A II. Vatikáni Zsinat harmadik ülésszakának idején, 1964. okt. 18-án avatták szentté az ugandai vértanúkat. „A világegyház püspökeinek jelenléte különös jelentőséget adott ennek az ünnepségnek. Nemcsak az afrikai kereszténység elismerését fejezte ez ki. Nyomatékkal bizonyította azt is: egy egyház szenvedése és dicsősége az egész Egyháznak dicsősége."

Nemcsak Szent Pálnak, hanem kell, hogy mindenkinek jelszava legyen: „*Krisztus szeretete ösztönöz minket*" (2 Kor 5, 14). Ösztönöz a jó, az örömhír továbbadására is.

A 17 éves *Subuggwao Dénes* hitoktatást tartott társainak, s ezt bátran be is vallotta a királynak. A király azonnal átszúrta lándzsájával az apród torkát. Egész éjjel ott feküdt vérében, s a következő nap reggelén, 1886. máj. 25-én lefejezték. Amikor az üldözés folytatódott, a többi apród készítette elő a hitjelölteket, levizsgáztatták és utána megkeresztelték őket (Testvéreink, a szentek, 465.).

Az életnek e súlyos óráit, a kísértések és próbák nehéz perceit nem mindig értjük. De a zsidókhoz írt levél soraival „*annyit azért már látunk, hogy Jézus, aki kevéssel lett kisebb az angyaloknál, a halál elszenvedéséért a dicsőség és nagyság koronáját nyerte el, hiszen az Isten irgalmából mindnyájunkért megízlelte a halált. Illett ugyanis, hogy azt, akiért és aki által minden lett, mivel számtalan fiát elvezette az üdvösségre, az üdvösség szerzőjeként a szenvedésben megdicsőítse*" (Zsid 2, 9—10).

4. Mostanában tapintatlannak tartják az emberek, hogy a halálról beszéljenek.

Nagyon tapintatlannak mondanák, ha egy temetés végeztével

a jelenlevőkhöz fordulna a pap: „Készen vagytok rá, hogy igyatok a kehelyből, amelyből majd én iszom?" — Az emberek szétrebbennének, hiszen most mindenki „könnyű" halált kíván.

Jó édesapám XXIII. János pápa szavait emlegette halálos ágyán: „Poggyászom mindig útrakészen áll".

János pápa két évvel a halála előtt írta le: „Szívem egyszerűségével és vidám lélekkel fogadom a Halál testvér látogatását és mindazokat a feltételeket és körülményeket, amiket az Úr szent fölsége halálommal kapcsolatosan elrendel".

„Az ágyam oltár, amely áldozatot követel. Kész vagyok feláldozni magam".

„Éjszakai virrasztásaim során mindig a Megfeszített jelenik meg előttem, amint karját kitárva mindenkit magához akar ölelni... Bármikor készen vagyok, hogy az Úr hívására színe előtt megjelenjek... Ne sírjatok, mert hiszen ezek nem a szomorúság, hanem az öröm és dicsőség percei!" (Ijjas Antal: Isten igaz embere, 365—367.)

Krisztus kelyhe mindannyiunk kelyhe!

Órája nehéz óra!

Erre is áll Szent Pál szava: „*Gyöngeségünkben segítségünkre siet a Lélek...*" (Róm 8, 26).

*

Áldottak, akik szenvednek a szenvedőkkel.

Az 1981. évi Nobel békedíjat az argentin Adolfo Perez Esquivel kapta. A mélyen vallásos katolikus férfi, akinek Dom Helder Camara, Gandhi és Martin Luther King a példaképe, 1974-ben alapította az egész Latin-Amerikára kiterjedő Béke és Igazság nevű szervezetet, mely erőszakmentes eszközökkel küzd az emberi jogokért. 1977-ben 14 hónapra bebörtönözték, innen írta az alábbi levelet:

Kedves Barátaim!

Nem a szenvedésről akarok szólni, hanem a reményről, az Úr kegyelmében való reménységről, most, amikor együtt élek azokkal, akik két-három éve bebörtönzöttek, anélkül, hogy tudnák, mit vétettek.

Életünk — Isten jelenléte minden pillanatunkban, minden cselekedetünkben — harc a világosságért, a sötétség hatalmai ellen.

A szerető Isten a kereszten minden időkre megbocsátott: „Bocsáss meg nekik, Atyám, mert nem tudják, mit cselekszenek". Itt a börtönben a nagyhéten megadatott nekem a kegyelem ahhoz, hogy még mélyebben átéljem Krisztus elkötelezettségét, áldozatát és az egész emberiségre kiáradó szeretetét. A húsvéti öröm nem más, mint a szeretet által győztes, föltámadt és köztünk élő Krisztus. Álleluja!

A pokol nem állíthatja meg Krisztus lelkének és szeretetének munkáját, folyamatos és végtelen jelenlétét mindnyájunkban. Még aki kételkedik Istenben, az is részesülni fog a kegyelemben. A börtönzárkák fala imafeliratokkal van tele: a hit, és a remény szavaival.

Áldottak, akik együtt élnek és szenvednek a szenvedőkkel. Biztosak lehetünk az ígéretben; Isten szeretetében élünk. Itt minden eltűnni látszik. Isten előtt mezítelenek vagyunk. Belénk maródott a félelem, a bizonytalanság, a gyötrelem, és mégis erős a hitünk.

Ez az én reményem!

Isten adjon nektek nyugalmat és békét, erőt és örömöt.

Adolfo".

(Hitélet, 1981. május 15.)

ÉVKÖZI 30. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Jer 31, 7—9)
...atyjává lettem Izraelnek".

SZENTLECKE (Zsid 5, 1—6)
„Pap vagy mindörökké Melkizedek rendje szerint."

EVANGÉLIUM (Mk 10, 46—52)
Amikor Jézus egy alkalommal tanítványainak és nagy tömegnek a kíséretében Jerikót elhagyta, egy vak koldus, Timeus fia, Bartimeus ott ült az útszélén. Hallva, hogy a názáreti Jézus közeledik, elkezdett kiáltozni: „Jézus, Dávid fia, könyörülj rajtam !" Többen csitították, hogy hallgasson. Ő annál hangosabban kiáltotta: „Dávid fia, könyörülj rajtam !" Jézus megállt és így szólt: „Hívjátok ide !" Odaszóltak a vaknak: „Reménykedj, gyere, téged hív !" Az eldobta köntösét, leugrott és odasietett Jézushoz. Jézus megkérdezte: „Mit tegyek veled?" „Mester — kérte a vak—, hogy lássak." Jézus ezzel küldte el: „Menj, a hited meggyógyított." Nyomban visszakapta látását és vele tartott az úton.

„...Hogy lássak"

Lépten-nyomon találkozunk olyan emberekkel, akik ezzel a primitív megindokolással térnek ki a vallásos élet kötelezettségei elől: „én csak azt hiszem el, amit látok".

Hadd válaszoljunk az így gondolkodóknak az életből vett példákkal:

a) Egy idegenből hazatérő férfi mondta el meghatódottságát, amikor hosszú idő után hazakerült és meglátogatta a régi otthonát. Szülei időközben meghaltak. Ő azonban végigment az egész lakáson, végigsírta az egész lakást, hiszen, mint mondta: „minden a szüleimről beszélt, a gyermekkorban megszokott bútorok, a lakás-

díszek, minden sarok, az udvar, minden, minden szüleimet juttatta eszembe".

b) S tudunk érzéketlen, hálátlan gyermekekről, örökösökről, akiket az otthon, az örökölt értékek nem emlékeztetnek a szülők iránti hálára. Nem a régi otthon lett néma, hanem az örökös lett süket.

Imádságainkban naponta kellene szerepelnie e szándéknak: „Mester, hogy lássak", hogy lássalak.

c) Az egyik ember a tömeges szerencsétlenséget sem látja meg; a másik azt is meglátja, ha valakinek nehéz a csomagja.

*

Nyári hangulatot áraszt Csanád Béla verse:

Holdas éji réten

ballagok magam.
Ki magára gondol,
mindig maga van

Csillagok a fűben:
jánosbogarak.
Ennyi fény elég, hogy
megtaláljalak."

Az Anyaszentegyház mindig vallotta, hogy Isten megismerhető a kinyilatkoztatásból, a körülöttünk levő látható világból és a bennünk levő lelkiismeretből.

Tudnunk kell, hogy Isten „végtelen tökéletessége nem férhet bele véges emberi elmébe. Róla való tudásunk csak töredékes, mintha homályos tükörben látnánk a képét valakinek (1 Kor 13, 12). Megközelíthetetlen fény veszi körül (1 Tim 6, 15—16), ezért nem láthatja senki más, csak a Fiú (Jn 1, 18); számunkra mindig „láthatatlan Isten" (1 Tim 1, 17), bármennyit láttatott meg magából szavain és viselkedésén keresztül" (Elődi: Katolikus Dogmatika, 12).

Nagy divat manapság a családfa-kutatás. A gondolkodó ember Istent is keresi.

Bernard Shaw írt egy kis könyvet ezzel a címmel: A fekete leányzó keresi az Istent.

— Hol az Isten? — kérdezte a leány a missziós nővértől, aki őt a keresztény hitre tanította.

A nővér a Szentírás gondolataival felelt:

„Keress és megtalálsz engem!"

A Bölcsesség könyve kemény bírálatot mond a pogányokra: „*. . . balgák voltak mind az emberek, híjával voltak Isten ismeretének, s a látható tökéletességekből nem tudták felismerni azt, aki van, sem művei szemlélésekor nem ismerték fel a művészt, hanem a tüzet, a szelet vagy az iramló levegőt, a csillagok körét, a hatalmas vizet vagy az ég világítóit tartották a világot kormányzó isteneknek. Ha már ezekben isteneket láttak, mert szépségük elbűvölte őket, akkor tudniuk kellett volna, mennyivel kiválóbb a parancsolójuk. Mert a szépség szerzője teremtette őket. Ha megcsodálták erejüket és hatásukat, ebből arra kellett volna következtetniök, hogy mennyivel hatalmasabb a teremtőjük. Mert a teremtmények nagyságából és szépségéből összehasonlítás útján meg lehet ismerni teremtőjüket. De ezek még csak csekély szemrehányást érdemelnek. Mert talán csak eltévednek, amikor valójában Istent keresik és akarják megtalálni. Teremtményei közt élnek és igyekeznek a mélyükre hatolni, s amit szépnek látnak, annak látványa megejti őket. Még sincs mentségük ezeknek sem. Ha egyszer olyan nagy szellemi készségük volt, hogy át tudták kutatni a világot, honnét van, hogy nem találták meg előbb ennek urát?*" (Bölcs 13, 1—9).

Ugyanezt írta később Szent Pál: „*Ami ugyanis megtudható az Istenről, az világos előttük, maga Isten tette számunkra nyilvánvalóvá. Mert ami benne láthatatlan: örök ereje és isteni mivolta, arra a világ teremtése óta műveiből következtethetünk. Nincs hát mentségük, mert fölismerték az Istent, mégsem dicsőítették Istenként, s nem adtak neki hálát, hanem beleveszték okoskodásaikba és érteni nem akaró szívük elhomályosult*" (Róm 1, 19—21).

Kölcsey két sorba tömörítette a fenti tanítást:

„A nagy természet könyvét olvasni ne szűnjél,
Benne az Istenség képe megírva vagyon".

A „türelmes" Jób azt mondja: „*Kérdezd csak a barmot, az is megtanít rá, az ég madarai hirdetik majd neked. Tanítód lesz, mi a földön csúszik-mászik, a tenger halai elbeszélik neked. Ki az, ki mindebből ne tudná meglátni, hogy az Isten keze teremtett mindent?*" (Jób 12, 7—9).

A Bölcsesség könyve nemcsak megrótta a pogányokat, hanem azt is meglátta, hogy „*boldogtalanok voltak és holt dolgokba vetették reményüket. . .*" (Bölcs 13, 10). — Ejnye! A sok boldogtalanság mögött nem

kellene meglátnunk az okát, amiért az emberek holt dolgokba vetik reményüket?

Felmerül bennünk a kérdés: Ha ennyire felismerhető az Isten létezése, miért nem hisznek az emberek valamennyien? Miért nem borulnak le? Miért nem dicsőítik Őt?

A híres Pascalnak († 1662) mondta valaki:

— Elhagynám a rossz életet, ha hinni tudnék.

— Azonnal hinne, ha elhagyná a rossz életet, felelte Pascal.

Senkit sem akart megbántani Szent Ágoston, amikor kimondta közmondássá lett megállapítását: Istent csak az tagadja, aki örülne, ha nem volna.

Ha hitünkön csodálkozó emberrel találkoznánk, jusson eszünkbe egy epizód Picassóról. Egyszer a diáknegyedi Catalan korcsma pincére odaszólt a festőművésznek:

— Mester, nem értem a képeit...

— És a kínait érti; Úgye, nem? Pedig félmilliárd ember beszéli! (Rádió- és Televízióújság, 1981. okt. 19—25. 2. old.)

Nem érti valaki Istent, a hitet?

Nem Istenben és nem a hitben van a baj! Az embernek ki kell nyitnia a szemét és majd lát!

Reviczky Gyula így látta meg az ISTEN-t:

„Kinek porszem, mi nekünk egy világ,
S egy rebbenés határa az időnek;
Ki, ami emberagyban mirriád
Nem olvasod, mert semmiség előtted;
Ki buborék gyanánt elfújhatod,
Mit összehordtak népek, századok:
Minden fűszálban érzelek, de elmém
Nem bír felfogni, megnevezni nyelvén.

Kit megtagad a léha kétkedő,
Te adtál, ismeretlen ismerős, Te,
Szívünkbe álmot, eszmét agyvelőnkbe.
Te földi szóval nem nevezhető,
Magát tagadja meg, ki megtagad,
Mint a napot, a fényt, a színt a vak.
A por fiához más nem illik itten,
Minthogy Tebenned megnyugodva higgyen.

Ki odatűzted a közös napot
Sugárzó lényed egy parányaképpen:
Ki hangodat majd zúgva hallatod,
Majd édes összhang bájos zengzetében;
Ki, hogy megszűnjünk élni, rendeled,
De hogy meghaljunk, mégsem engeded;
Ki ezt a bölcs világrendet behoztad:
Megértni vágyó elmém összeroskad.

A tudomány, az ember-bölcsesség
Hadd fejtegesse millió csodáid'...
Nyugodtan nézed újabb Bábelét,
Amelyen át egedbe nézni áhít.
Engem, tűnődőt, volt-e kezdeted,
Időnek vége hogy mikor lehet:
Érzése elfog a parányiságnak,
És leborulva, térdemen imádlak."

(Reviczky Gy. művei I. 260)

*

James Irvin űrhajós imája a holdon:

„Uram, amikor kétkedtem, Hozzád emeltem hívó szavamat. Azt mondtad: ne féljek, mert Te vagy a bizonyosság és a béke, Te vagy minden lét egybefogó nagy valósága, Te vagy a törvény, amelybe bármikor bele tudok kapaszkodni. Add, Uram, hogy Te és én mindig egyek legyünk!" (Cserháti: Mindennapi kenyér, 1974. 224).

*

Isten

Írta: Óbecsey István:

Isten a jóság,
Isten az Úr,
Isten a nagyság,
Isten az út.

Isten a szépség,
Isten a jó,
Isten a mélység,
Isten a szó.

Isten a nappal,
Isten az éj,
Isten a harmat,
Isten a szél.

Isten az élet,
Isten az ég,
Isten a kezdet,
Isten a vég.

(Hitélet, 1977. december — 8. old.)

ÉVKÖZI 31. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (MTör 6, 2—6)
Az Úr, ami Istenünk az egyetlen Úr! Szeresd Uradat, Istenedet szíved, lelked mélyéből, minden erőddel!

SZENTLECKE (Zsid 7, 23–28)
Ilyen főpap kellett nekünk: szent, ártatlan, feddhetetlen, a bűnösöktől elkülönített, aki fölségesebb az egeknél.

EVANGÉLIUM (Mk 12, 28b—34)
Egyszer egy írástudó megkérdezte Jézustól: „Melyik az első a parancsok közül?" Jézus így válaszolt: „Ez az első: Halld, Izrael: Az Úr a mi Istenünk az egyetlen Úr. Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes elmédből és minden erődből. A második így szól: Szeresd embertársadat, mint saját magadat. Ezeknél nincs nagyobb parancs." Az írástudó helyeselte: Valóban jól mondtad, Mester, hogy ő az egyetlen (Isten), és hogy rajta kívül nincs más. Meg hogy őt teljes szívünkből, teljes elménkből és teljes erőnkből szeretni, embertársunkat pedig úgy szeretni, mint saját magunkat, többet ér minden égő, vagy bármi más áldozatnál." Jézus az okos beszéd hallatára megdícsérte: „Nem jársz messze az Isten országától" — mondta neki. Több kérdést már nem mertek neki föltenni.

„Miért nem érti gyümölcs a törzset?"

1928-ban írta meg *Kosztolányi Dezső* egyik legszebb versét Címe: Az apa:

„Mily gyorsan távolodsz a nagy időben
tőlem, fiam.
Már idegesen kelsz föl az ebédtől,
eltűnsz, szaladsz.
Újságot olvasol, amikor beszélek,
kurtán felelsz.
Barátaiddal vagy. Üres a szobád.
Üres a lelkem.
Nem látod arcomon botor szerelmem.
Nem veszel észre.
Csikorgó hangom iszonyú tenéked.
Nehéz a kezem.
Anyád lett megint egyetlen barátnőm.
Véle beszélek.
Így hagytam el egykor én is apámat.
Ő is így ment el.
Nehéz sóhajjal, büszkén, átkozottan,
vissza se nézve.
Ó e magány a régihez hasonló,
mikor még nem éltél.
A reggelek hamut szórnak fejemre,
szürkék a delek.
Este a kertben nézem az eget,
a fákat, a lombot,
s kérdem magamtól, miért nem érti
gyümölcs a törzset?"

Kosztolányi D.: Összegyűjtött versek, Bpest, 1964. 428).
(részlet)

A költőnek e kérdését, a szívet, lelket tépő kérdést nemcsak a szülők kérdezhetik meg gyermekeiktől; hanem a mennyei Atya is: „Miért nem érti gyümölcs a törzset?" Így szól az Úr: „*Örök*

szeretettel szerettelek, azért megőriztem irántad irgalmasságomat" (Jer 31, 3) S Te miért nem szeretsz?

„Néhány évvel ezelőtt, írja Nemeshegyi Péter jezsuita atya, az észak-japáni Szapporó városban tartottam vagy száz apácának előadást a szeretetről. — Egy óra hosszáig beszéltem, igyekezvén megvilágítani minden oldalról a szeretet titkát. Mikor az előadás végére értem, felszólítottam a hallgatóságot, hogy tegyenek fel kérdéseket. Egy fiatal, kerekarcú japán nővérke mindjárt jelentkezett: „Tessék mondani, Páter: mi a szeretet?" Hát ez a kérdés alaposan fejbevágott. Egy álló órán keresztül magyaráztam nekik, hogy mi a szeretet, és lám, mintha semmit sem mondtam volna. Elkezdtem megint elölről, de látom a nővér arcán, hogy nem hatol a szívébe szavam. Erre félbeszakítottam a fejtegetést és hirtelen ezt mondtam: „Nővér, csak egyet mondok. Nézzen Jézusra. Nézzen az ő életére, az ő halálára. Az, amit ott lát, az a szeretet!" Erre felcsillant a nővér szeme: megértette. Az én szívemben meg valami nagy hullámként tört fel a hála érzése: „Jézusom, mennyibe került neked, hogy én ezt a feleletet adhattam japán lányodnak! Életedbe került, halálodba, utolsó cseppig kiontott véredbe" (Nemeshegyi Péter: Istentől Istenhez, 33).

Az Isten iránti szeretetből nem lehet kiiktatni az érzelmeket. Jézus ezért mondja főparancsában: „Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből". Mégis azt kell mondani, hogy a szeretet nem érzés, hanem akarat dolga. Odaadás, szolgálat, engedelmesség.

Isten mindenekelőtt!

Izajás próféta mondja el meghívásának történetében: „*Aztán hallottam az Úr szavát, amint így szólt: „Kit küldjek el? Ki megy el nekünk? Így válaszoltam: „Itt vagyok, engem küldj el!*" (Iz 6, 8). — Ez a szeretet: naponta azt mondani Istennek: „Itt vagyok, engem küldj el!"

Amikor az Üdvözítő a szamariai asszonnyal beszélgetett, „*közben a tanítványok kérték: „Mester, egyél!" De ő azt felelte: „Van eledelem, csak nem tudtok róla." A tanítványok erre tanakodni kezdtek egymás közt: „Csak nem hozott neki valaki enni?" Jézus erre megmagyarázta: „Az én eledelem az, hogy annak akaratát teljesítsem, aki küldött, s elvégezzem, amit rám bízott*" (Jn 4, 31—34).

A szeretet egy másik ismertető jegyére, a kitartásra, a hűségre mutatnak rá Jézus főpapi szavai: „*Én megdicsőítettelek a földön:*

a feladatot, amelynek az elvégzését rám bíztad, elvégeztem. Most te is dicsőíts meg, Atyám, magadnál: részesíts abban a dicsőségben, amelyben részem volt nálad, mielőtt a világ lett" (Jn 17, 4—5).

E kérdésnek a második részét a legtöbb keresztény kéri, igényli: részesíts a dicsőségben... S elfeledkezünk ennek a feltételéről: a ránk bízott feladatnak a maradéktalan elvégzéséről.

Az Isten iránti szeretet felebaráti szeretetben valósul meg.

És ismét Jézus keresztjére kell néznünk: Ő a Szeretet! Önmagát állította példának apostolai elé: „*Az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon másoknak, és odaadja az életét, válságul sokakért*" (Mt 20, 28).

A szeretet nem történelmi dátumokhoz kötött hősiesség! Amint az idő pillanatokból áll; amint a csokor sok-sok virágból tevődik össze, a szeretet is sok, apró szolgálatból, jótettből áll.

„*Könyörgök*, írja filippi levele elején Szent Pál, *hogy szeretetetek egyre jobban gyarapodjon...*" (Fil 1, 9).

1962-ben a századik születésnapját ünnepelte a vas megyei Torony faluban *Kondics István*. Sok szépet beszéltek róla. Buzgó templomba járó ember volt; Szent Imre szobrot készíttetett, hogy az ifjúság felnézhessen a tisztaság szentjére: képviselőtestületi tag volt; amíg tehette, gyalog járt el a Szűzanya búcsújáróhelyeire; gyónásait, áldozásai példásan elvégezte. A legszebb dicséretet a szomszédja mondta róla: ismétlem, a szomszédja: „Úgy is élt, ahogyan hitte". Amióta az eszemet tudom, mondta a szomszéd, egyetlen goromba szót sem hallottam tőle. Soha még egy szóváltás sem volt közöttünk. S vallomásához csaltakoztak gyermekei és unokái is. Valahányszor megkérdezték tőle, hogy mi a hosszú élet titka, mindig azt mondta, „jó szív kell hozzá"... Szerettem mindenkit és szeretett mindenki. Ez az Isten törvénye. Betöltöttem. (Új Ember, 1962. márc. 4. — 3. old.)

Ez az ember megélte Szent Pál buzdítását: „*Ne tartozzatok senkinek semmivel, csak kölcsönös szeretettel, mert aki embertársát szereti, a többi törvényt is megtartja...*" (Róm 13, 8).

Akik az érvényesülést imádják, talán azt mondanák, hogy derékba tört *Minuo Drouvet* francia leány karrierje. 14 éves korában díszdoktorrá avatták Amerikában. Ötszáz verse, több száz elbeszélése, három regénye jelent meg és kétszáz maga szerezte sanzonnal járta a világot, énekelt gitárkísérettel. 18 éves korában váratlanul eltűnt.

Százezer dolláros vagyonát a testileg fogyatékos gyermekeknek ajándékozta és elment egy párizsi gyermekklinikára, hogy ápolónő legyen. Ennek történetét is ő mondta el: „Adamoval, a slágersztárral turnén voltunk. Egyik este, előadás után fáradtan ültem öltözőmben. Kopogtak. Fiatalasszony állt elém, s arra kért, hogy látogassam meg a kisfiát, aki hónapok óta ágyban fekvő beteg, fehérvérűségben szenved. Természetesen elmentem. Adamót is magammal vittem. Amikor a 12 éves fiúcska örömét láttam, és tudtam, hogy a gyermek napjai meg vannak számlálva, elhatároztam, hogy mellette maradok. A többiek visszautaztak Párizsba. Éjszakákon át az ágya mellett ültem, és a magam költötte történetekkel szórakoztattam. Kis barátom pár hét múlva meghalt. De én már tudtam, mit kell tennem." — Minou találkozott a kegyelemmel, felismerte és engedelmeskedett neki. (Új Ember, 1965. okt. 17/3)

Egyházunk „új" parancsot ad:

„Az Atya azt akarja, hogy minden emberben felismerjük és igazán szeressük Krisztust, a mi testvérünket, nemcsak szóval, hanem tettel is, így téve tanúságot az igazságról. Az is parancsunk, hogy közöljük másokkal mennyei Atyánk szeretetének-titkát..." (Gaudium et Spes, 505).

Járjunk a szeretet küldetésében!

*

Gyergyai Albert írta le Kassák Lajos történetét. Lakatosinas korában, kamaszos csínyből, idősebb társa bíztatására — Nem mered úgyse megtenni, te gyáva! — kis parittyával szétlőtte egy temetői sír üveggel fedett Krisztus-képét. Hirtelen eltakarta arcát: jaj, mi fog most történni?! Aztán diadallal tekintett föl: ettől még nem fog történni semmi. Önéletrajzában nemcsak megemlíti, hanem lapokon át taglalja Kassák ezt a tettét, nála szokatlan feszélyezettséggel. Ez a feszélyezettség, — túlzás-e, ha bűntudatnak hívjuk? — azóta verseiben is visszajár; külföldi vándorlásai közben meglátja s többé el nem felejti Grünewald megkínzott Krisztusát; s mintha az újvári temető Krisztus-képe meg-meglátogatná írás közben s nagybetűre fogja a kezét, valahányszor Jézusról szól verseiben... birkózik vele, hol gúnyosan, hol keserűen, hol látszólag szenvtelenül emlegeti, s épp ez az állandó emlék, ez az állandó készenlét

bizonyítja, hogy látja, valóságnak érzi, hogy letagadhatatlan része az életének (Hegyi Béla: Hitek, választások, 256).

*

Krisztus keresztje céltábla lett.
Miért?
Miért követnek el az emberek bűnt?
Miért nem értik a szeretetet?

ÉVKÖZI 32. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (1 Kir 17, 10—16)
„Ne félj! Menj s tedd, amit mondtál;

SZENTLECKE (Zsid 9, 24—28)
Krisztus ugyanis nem kézzel épített szentélybe lépett, amely a valódinak csak előképe, hanem magába a mennybe, hogy most az Isten színe előtt közbenjárjon értünk.

EVANGÉLIUM (Mk 12, 38—44)
Jézus a jeruzsálemi templomban tanítás közben ezt a figyelmeztetést adta: „Óvakodjatok az írástudóktól! Szeretnek hosszú köntösben járni, és szeretik, ha nyilvános tereken köszöntik őket. Szívesen elfoglalják a zsinagógában és a lakomákon a főhelyeket. Felélik az özvegyek házát, közben színleg nagyokat imádkoznak: szigorú ítélet vár rájuk."
Ezután leült szemben a kincstárral és figyelte, hogy dob a nép pénzt a perselybe. Sok gazdag sokat dobott be. De aztán jött egy szegény özvegy, s csak két fillért dobott be. Erre odaintette tanítványait s így szólt hozzájuk: „Bizony mondom nektek, ez a szegény özvegy többet adott mindenkinél, aki csak dobott a perselybe, Mert ők a feleslegükből adakoztak, ez pedig mindent odaadott, ami csak szegénységétől telt, egész megélhetését."

„Arcod verítékével eszed kenyeredet.."

Ki tudná megmondani, hogy mennyi idő telt el a két isteni mondat között, amikor a bűnbeesés után az Úristen így szólt: *„Arcod verítékével eszed kenyeredet, amíg vissza nem térsz a földbe, amiből vétettél"* (Ter 3, 19) — s amikor Jézus a jeruzsálemi templomban megfigyelte a farizeusok kétszínűségét, imádkoznak, de „felélik az özvegyek házát?"

Hivatást adott az embernek az Isten, a munka hivatását és az ember milyen sokszor visszaél e hivatásával! Nem dolgozik becsületesen, megbízhatóan; hasznot húz mások munkájából és megkárosít másokat a rossz munkájával.

„Felélik az özvegyek házát" — ez a mondat sokszor jut eszembe, amikor vasárnap délutánonkint látom a városba elszakadt (tisztelet a kivételnek, a munka elől elmenekült) fiatalokat, ahogyan megrakott táskákkal indulnak vissza a városba; az autó csomagtartóját teletömik minden „falusi jóval"; a zsebek is megtelnek a szülők nyugdíjából összekuporgatott bankókkal; aztán „köd előttem, köd utánam", elrobognak; a szülők, az öregek pedig újabb gyűjtésbe kezdenek, egyedül!

Az Egyház égbekiáltó bűnnek minősítette, ha valaki nem fizette ki a munkás megszolgált bérét. Mostanában meg az ellenkezőjével találkozunk, a meg nem szolgált munkabérekkel. Olyan munkákat is felszámítanak, amiket nem végeztek el.

Szinte egy égbekiáltó példa: 7 ezer forintos munkát végzett egy iparos egy öreg néninél. A jószándékú kis öreg nem azt kérdezte meg hogy mennyivel tartozik, hanem a munka befejezése előtti napon azt kérdezte az iparostól, hogy ha 15 ezer forintot kivesz a takarékból az elég lesz-e. A lelkiismeretlen ember ezen fellelkesedett és a megszolgált 7 ezer forint helyett 15 ezer forintot kért, mondván „az öreg lány ennyit szánt rá". Bocsánat az utcai kifejezés idézéséért, de a történet így teljes!

Hol van ez Nagy Szent Vazul intelmétől: „Ha rajtad a sor, hogy szolgálatot tégy, kísérje munkád néhány kedves szó vagy biztatás, amelyet a szeretet sugall, azok felé, akiknek dolgozol... Úgy végezd munkád, mintha magának Krisztus Urunknak szolgálnál; tudva, hogy „átok alatt van, aki hanyagul végzi munkáját, amellyel az Úrnak tartozik". Úgy dolgozz, mintha mindig magadon éreznéd az Úr tekintetét" (Szolgálat 35/41).

Túlzás nélkül állíthatjuk, hogy könyvtárnyi anyaga van a munkáról szóló tanításnak. Ennek lényege, hogy az az igazi munka, amikor az ember Isten munkatársaként dolgozik, amikor a szeretet vezeti.

A II. Vatikáni Zsinat egyik okmányát idézem: „Az ember a maga munkájával általában eltartja magát és övéit, kapcsolatot teremt testvéreivel, az emberekkel, és szolgálatukra van, igazi szeretetet gyakorolhat, és Isten munkatársaként tökéletesítheti a teremtést.

Sőt, meggyőződésünk, hogy az ember Istennek felajánlott munkájával bekapcsolódik Jézus Krisztus megváltó művébe. Ő ugyanis azzal, hogy Názáretben kétkezi dolgozó volt, kimagasló méltósággal ruházta fel a munkát. Ebből következik, hogy mindenkinek kötelessége becsületesen dolgozni, és hogy mindenkinek joga van a munkához" (Gaudium et Spes, 67).

Ki ne ismerné a közmondássá lett szentírási mondatot: „*Aki nem akar dolgozni, ne is egyék*" (2 Tesz 3, 10)? — Ezt azonban Szent Pál a saját példáját említve írta le: „*Nem éltünk tétlenül köztetek, senki kenyerét ingyen nem ettük, hanem keserves fáradsággal, éjjel-nappal megdolgoztunk érte, hogy senkinek ne legyünk terhére. Nem mintha nem lett volna rá jogunk, hanem mert példát akartunk adni, hogy kövessétek...*" (2 Tesz 3, 7—9). Szent Lukács meg is jegyzi, hogy sátorkészítés volt Szent Pál mestersége (ApCsel 18, 3).

Az efezusi levélben pedig arra biztat Szent Pál, hogy „*aki lopott ne lopjon többé, hanem dolgozzék, és keressen kenyeret keze munkájával, hogy legyen miből adnia a szűkölködőknek is*" (Ef 4, 28).

Szeretet nélkül a munka robot! Szeretettel végezve istendicséret lesz belőle.

Az egyiptomi Szerapion apátról jegyezték fel, hogy ezer szerzetesével elszerződött nyári aratómunkára, viszont az így szerzett gabonát külön bérelt hajókon küldik le a Níluson Alexandria éhező szegényeinek. (Szennay A.: Népek nagy nevelője, 156. old.).

Fiatalok egy csoportjáról hallottam, hogy sokat kézimunkáznak és annak bevételét Indiába küldik el Teréz anyához.

Az ember hajlamos a végletekre. Szent Benedek a regulájában azt írja: „A tétlenség a lélek ellensége. Ezért a testvérek a megállapított időben foglalkozzanak testi munkával, más órákban pedig szent olvasmányokkal" (48, 1).

Ugyanakkor azt is írja Szent Benedek: „Krisztusnak semmit elébe ne tegyetek" (72, 11).

A helyes értékelést hangsúlyozza II. János Pál pápa is a „laborem exercens" körlevelében: „A munka az emberért van, s nem az ember a munkáért".

1972 karácsonyán VI. Pál pápa az éjféli misét Rómától kb. 50 km-re északra, Ponzano és S. Oreste község mellett, egy alagutat építő munkások között mondta. Az előmunkás köszöntötte a pápát:

„Szentatya, mindazoknak a nevében szólok, akiket itt lát, és a többiek nevében is, akik ebben a pillanatban nincsenek itt... Azért vagyunk itt, hogy dolgozhassunk és ezzel családunkat eltarthassuk. A munkánk nehéz. Rossz levegőt kell beszívnunk. Sokszor forgunk veszélyben. Gondolataink mindig otthon időznek, feleségünknél, gyermekeinknél. De vigasztal az Istenbe vetett hit és az a bizonyosság, hogy a hegyi munkások védőszentje mellettünk áll és védelmez.

Az elmúlt évben a püspök jött közénk... Most úgy gondoljuk, hogy Szentségedet hívjuk meg. Egész természetesnek tartottuk, hogy megkérjük a nagy keresztény család atyját, látogasson meg minket... Egész szívünkből köszönjük, hogy eljött. Megígérjük, hogy igazi keresztényekként élünk, mindig becsületesek és jók leszünk, mint ahogy az evangélium és szent hitünk tanítja.

Szentatya, imádkozzék nagyon értünk! Mi nem tudjuk, hogy kell jól imádkozni. Csak akkor jut eszünkbe az Isten, ha bajba jutunk vagy szomorúak vagyunk... Kérjük, Szentatya, adja bő áldását ránk és családunkra, gazdáinkra, munkánkra, Olaszország minden hegyi lakójára és munkására".

A Szentatya a következőkben szólt a munkásokhoz:

„Nincs itt most helye a sok beszédnek... Mit mondjak nektek? Derék, erős, nagyszerű emberek vagytok! Nem kíváncsiságból jöttem ide, nem is saját érdememből. Azért jöttem, hogy tiszteletet adjak nektek, mint a munka hőseinek. Ti, akik a föld belsejébe hatoltatok, azt gondoljátok, hogy megfeledkeztünk rólatok, pedig inkább az emberi társadalom csodálatát és elismerését érdemlitek... Azért jöttem, hogy megáldjalak benneteket, munkátokat. Azért, hogy Krisztust keressem közöttetek... Ez az éjszaka karácsony éjjele! Krisztus itt akar lenni, hogy békéről és reményről beszéljen nektek is, és áldásunk által baráti vigasztalást nyújtson nektek.

...Nézzétek, követ vagyok... egy rendkívüli hír hozója. Éppen arra küldtek, hogy egy jóhírt, az evangéliumot közvetítsem nektek... Krisztus szeret benneteket! Egyenesen miattatok jött le az égből... Ő ismer benneteket, szeret, neveteken szólít, és azért jött, hogy utánatok járjon..." (Szolgálat 35/60—61).

A Rómában élő magyar jezsuita, Alszeghy Zoltán rávilágít egy mostani problémára, az ember önmegváltásának problémájára is. „Megvált a munka? Önmagában véve kevéssé. De alkalmat ad arra,

hogy a Szentlélek hatása alatt a Krisztus szellemében dolgozó ember a Megváltó tagjává, a megváltás eszközévé, hatékony szervévé váljon" (Szolgálat, 35/25).

Napi tevékenységünk végén, de szorgalmas életünk végén azt is kérjük Harsányi Lajos énekével:

„Ha munkánk múltán leszáll az este,
Csak hozzád járulunk térdre esve.
Mint gyermekét anyja fáradt alkonyatra,
Nyugtass el bennünket szent Szívedre!"

(SZVU 254/5).

*

II. János Pál pápa:

„A veríték és fáradság, amely az emberiség jelen állapotában szükségszerűen kíséri a munkát, a kereszténynek és minden embernek, aki arra hivatott, hogy Krisztust kövesse, lehetőséget nyújt arra, hogy a szeretet által részt vegyen abban a munkában, amelynek elvégzésére Krisztus jött (vö. Jn 17, 4). Az üdvösség e műve a szenvedés és a kereszthalál által valósult meg. Ha az ember a munka fáradalmát az értünk megfeszített Krisztussal egyesülve viseli el, valamilyen módon együttműködik Isten Fiával az emberiség megváltására...

A hivő keresztény munkájában Krisztus keresztjének egy kicsinyke részét találja meg... A munkában, hála annak a világosságnak, amely Krisztus föltámadásából árad belénk, mindig földereng valami az új életből, az új jóból, mint az „új égnek és új földnek" (vö. 2 Pt 3, 13; Jel 21, 1) előhírnöke. Ez az új ég és új föld épp a munka fáradsága révén lehet az ember és a világ birtoka..." (Laborem exercens, 122. 124. pont).

*

Munkás Szent József, könyörögj a munkásokért!

ÉVKÖZI 33. VASÁRNAP

OLVASMÁNY (Dán 12, 1—3)
Abban az időben megszabadul néped, mind, aki be van írva a könyvbe. Akik a föld porában alszanak, azok közül sokan feltámadnak, némelyek örök életre, mások gyalázatra, örök kárhozatra.

SZENTLECKE (Zsid 10, 11—14)
Ő ellenben csak egy áldozatot mutatott be a bűnökért, s örökre helyet foglalt az Isten jobbján.

EVANGÉLIUM (Mk 13, 24—32)
Azokban a napokban, amikor a gyötrelmek véget érnek, a nap elsötétedik, a hold nem ad világosságot, a csillagok lehullanak az égről, és a mindenséget összetartó erők megrendülnek. Akkor majd látjátok az Emberfiát, amint eljön a felhőkön, hatalommal és dicsőséggel. Szétküldi angyalait és összegyűjti választottait a szélrózsa minden irányából, a föld szélétől az ég határáig.
Vegyetek példát a fügefáról. Amikor hajtása már zsendül és levelet hajt, tudjátok, hogy közel van a nyár, Így ti is, mihelyt látjátok, hogy ezek mind bekövetkeznek, tudjátok meg, hogy közel van, már az ajtóban. Bizony, mondom nektek, nem múlik el ez a nemzedék, míg mindezek be nem következnek. Az ég és föld elmúlnak, de az én szavaim nem múlnak el. Ám azt a napot vagy órát senki sem tudja, az ég angyalai sem, sőt még a Fiú sem, csak az Atya.

Ítél élőket és holtakat

A Spirituálé mise bevonulási éneke így szól:

„Nagy Úr, ha ajkunk feléd kiált,
Te védj meg, gyöngék vagyunk.
Ne rejtsd el arcod, tekints reánk,
Nyújtsd ki jobbod, jöjj, Urunk!
Ha elhagysz, lelkem nyugtalan, jöjj el már!
A hangod várom szomjasan, jöjj el már!
Az ítélettől rettegek, jöjj el már!
Jöjj gyorsan, mentsd meg lelkemet, jöjj el már!

Mély sivárságba dönt a bűn, jöjj el már,
Jöjj, ments meg, fényed küldd jelül, jöjj el már!
Ím testem-lelkem szól feléd, jöjj el már,
Jöjj, törd szét szívem szűk terét, jöjj el már!

Új élet célja hívogat, jöjj el már,
Te vonzz, ha léptem ingatag, jöjj el már!
Ha félek vívni harcomat, jöjj el már,
Majd terjeszd énrám jobbodat, jöjj el már".

(Dr. Maklári Lajos: Daloljunk az Úrnak, Bécs, 1976. 18. old.)

Kissé szokatlannak tűnik a modern ének felkiáltása: „Az ítélettől rettegek, jöjj el már!" Mostanában inkább az a gondolat hatalmasodott el, hogy az embernek nem kell félnie semmitől, nincs ítélet!

A betegség, a halál, „a temetés gondját megfelelő intézmények vették át. Az a törekvés, hogy a nagyközönség lehetőleg keveset lásson és tapasztaljon abból, ami a halál után következik. A hozzátartozóknak az a kötelességük, hogy megfizessék ezt a vállalkozást. Bár a szervezett társadalom megfelelő biztosításokkal és segélyekkel ezt is igyekszik enyhíteni. Egyes országokban már külön iparrá vagy tudományággá fejlődött a halottakról való gondoskodás, de valójában ennek is az a célja, hogy az élők figyelmét elterelje a halálról. *Jessica Mitford* könyvet írt a civilizált és kulturált temetési módról (The American Way of Death, New York, 1963). A törekvés az, hogy a temetést kiszabadítsák a vallásos elfogódottság

légköréből. A technikának és a gazdasági életnek minden vívmányát felhasználják, hogy a halál valóságát elködösítsék, illetőleg hogy az élőkre lehetőleg ne gyakoroljon kellemetlen hatást. A halál jelenségével foglalkozó tudománynak, a „mortuary science"-nek megvannak az akadémiái, ahol szakembereket képeznek ki, hogy megfelelő lélektani, kozmetikai és esztétikai eljárással a szomorú eseményt valami érzelmes hangulatba átcsomagolják. Az élet nívójának magaslatára akarják emelni a halál nívóját is, és ez végeredményben technikai és üzleti kérdés. Mindenesetre elérhetik azt, hogy a környezet a halottról esztétikailag elviselhető utolsó képet kap" (Gál F.: Az örök élet reménye, 8—9).

Évtizedekkel ezelőtt élénk szinekkel, költői fantáziával tárgyalták az ítélet és a számadás gondolatát; ma mintha erről elterelődött volna a figyelem és csak a temetés ünnepélyessége lenne a fontos. Az igazság az arany középúton van. A túlzás akkor sem volt jó, de az ellenkező véglet túlzása ma sem jó!

Az az igazság, hogy a szeretet egyben ítélet is!

Mielőtt a Szentírást idézném, idekívánkozik két életkép:

a) Egy megtévedt, hűtlenségben élő édesapa mondta el, hogy nem tudott belenézni kisfia szemébe, a felesége szemébe.

b) Goethe tulajdona volt egy ideig a híres Dürer-iskola Krisztus képe. Dürer íróasztalán volt. Majd a költő mondta magáénak, de elajándékozta azt: Nem tudom már tovább elviselni ezt a tekintetet. (1 Koch 295. 8, 1)

Vigasztaló valóság a zsoltár tanítása:

„Az Úr irgalmas és könyörületes,
szelíd a haragban és gazdag az irgalomban.
Nem perel úntalan,
haragja nem tart örökké.
Nem bűneink szerint bánik velünk,
és nem vétkeink szerint fizet vissza,
Mert amilyen magas az ég a föld felett,
olyan nagy irgalma az igazak iránt.
Amilyen távol van napkelet napnyugattól,
olyan messze veti el tőlünk bűneinket,
Ahogy az apa megkönyörül fiain,
úgy könyörül az Úr azokon, akik őt félik" (Zsolt 103, 8—13).

Az irgalom azonban nem ködösítheti el az igazságosságot. Szent Péter cezáreai beszédében mondta: „Megparancsolta nekünk, hogy hirdessük a népnek, és tanusítsuk, hogy ő az, akit az Isten az élők és holtak bírájául rendelt". Krisztus ítélete azonban nem lesújtó ítélet, hanem Péter hozzáteszi: „*A próféták mind tanuságot tesznek, hogy aki hisz benne, elnyeri nevében bűnei bocsánatát*" (Apcsel 10, 42—43).

A keresztény élet önmegtagadására és kereszthordozására hív mindenkit Krisztus. Az emberek éppen ezt akarják kiiktatni az életből. Micsoda meglepetés lenne, ha a mi rohanó világunknak rohanó emberét megállítaná, átölelné Krisztus: „Mi haszna van az embernek, ha az egész világot megszerzi is, de lelke kárát vallja? Mit is adhatna az ember cserébe a lelkéért?" — Nem tudom, mit felelnének az emberek? S minden rendkívüliségre és újdonságra viszkető fülüket nem dugnák-e be, amikor Krisztus így érvelne előttük: „*Eljön ugyanis az Emberfia Atyja dicsőségében, angyalai kíséretében és megfizet mindenkinek a tettei szerint*" (Mt 16, 26—28).

Világosan beszél Jézus: „*Az Atya nem ítél el senkit, hanem egészen a Fiúra bízta az ítéletet... Amint ugyanis az Atyának élete van önmagában, a Fiúnak is megadta, hogy élete legyen önmagában, s hatalmat adott neki, hogy ítéletet tartson, mert hiszen ő az Emberfia*" (Jn 5, 22, 26).

„Jézus szerepét valószínűleg ebből az idézetből kiindulva kell értelmeznünk: „...azon a napon, amelyen Isten Jézus Krisztus által ítélkezik az emberek rejtett dolgai fölött" (Róm 2, 15—16; vö. ApCsel 17, 31). Alighanem az történik, hogy a Krisztusban kinyilatkoztatott és felkínált végtelen isteni igazság, jóság, könyörület, továbbá az általa képviselt követelmények lesznek a norma, amelyet az ítéletkor magunk előtt látunk, és lesznek a mérték, amelyhez önmagunkat, saját életünket hozzámérjük, és amelyhez mérten szinte magunk ítéljük meg magunkat" (Elől: Kat. Dogmatika, 674).

Az ítélő Krisztusnak nem szikrázik a szeme; azt érezzük előtte, amit Izajás írt: „*kiszolgáltattál minket bűneink hatalmának*" (Iz 64, 6).

A szentmise bűnbánati imájában imádkozzuk: „sokszor és sokat vétkeztem gondolattal, szóval, cselekedettel és mulasztással".

Szent Pál is érzi a felelősséget: „*Az Úr mond fölöttem ítéletet. Ne ítélkezzetek hát időnap előtt, míg el nem jön az Úr. Ő majd megvilágítja a sötétség titkait, és földeríti a szívek szándékait. Akkor majd mindenki megkapja az elismerést Istentől*" (1 Kor 4, 5).

Ugyanez a gondolat bukkan elő egy másik levelében: „*Mindnyájunknak meg kell ugyanis jelennünk Krisztus ítélőszéke előtt, hogy ki-ki megkapja, amit testi életében kiérdemelt, aszerint, hogy jót vagy gonoszat tett-e*" (2 Kor 5, 10).

Hogy a fegyelmezett beszéd mennyire hozzátartozik keresztény életünkhöz, bizonyítja az Üdvözítő szava: „*Mondom nektek, az emberek az ítélet napján minden fölösleges szóról számot adnak, amit kiejtenek a szájukon. Szavaid szerint igazulsz meg és szavaid alapján vonsz magadra ítéletet*" (Mt 12, 36—37).

Az ítélet valójában fényt derít életünk titkaira; erényeink új fényben ragyognak; a bűnbánó bűneit Krisztus vére törli el.

Donoso Cortes-hez, a híres diplomatának, írónak, nagykövetnek a halálos ágyához a császár személyes követét küldte el, hogy biztosítsa őt együttérzéséről, részvétéről. Cortes azonban a falon függő feszületre mutatott: Nekem már csak az a fontos, hogy Ő legyen részvéttel irántam (1 Koch 131. 8, 3).

Az ítélet gondolata nem bénít, hanem tökéletesít:

„Ha majd megtettem, amit megtehettem,
és sötétedni kezd felettem,
csendesen, nyugovóra térve
leülök gyászutam szélére.

Nyugodtan várom azt az órát,
melytől a bátrak sohase félnek:
mikor a halál bevégződik,
és megkezdődik majd az élet"

(Camoens — Cserháti: Mindennap együtt az Úrral, A. 558).

*

„A szeretet kalandorának" nevezték *Raul Follereaut*. Ő írja:

„Alighogy terepjáró kocsinkkal elhagytuk a falut, meg kellett állnunk, hogy megitassuk a motort egy mocsár mellett. Abban a pillanatban az erdőből néhány megrémült arcú és kiéhezett testű ember bukkant elő. Odakiáltottam nekik, jöjjenek közelebb. Legtöbbjük megszökött. A többiek, a bátrabbak, mozdulatlanul álltak

meg és sápadt, fájdalomteljes szemmel néztek rám. Megkérdeztem a vezetőt:

— Kik ezek az emberek?

— Leprások, volt a válasz.

— Miért vannak itt?

— Azért, mert leprások.

— Értem, de nem lenne-e jobb nekik a faluban? Legalább etetnék őket... Mit vétettek, hogy elűzték őket?

— Leprások, válaszolta nyakaskodva az ember.

— De legalább gondoskodnak róluk?

Erre beszélgető társam vállat vont és szó nélkül tovább ment.

Azon a napon megértettem, hogy létezik megbocsáthatatlan „vétek", amely méltó a legnagyobb büntetésre; bűntett, amely ellen nincs fellebbezés és nincs kegyelem: „a lepra" (Jug. Kincse Kalendárium, 1979. 131).

Hozzátehetnénk a mi körülményeink „leprásait", az öregeket, az érelmeszesedésben szenvedőket...

*

Az ítélet mércéje: a s z e r e t e t .

ÉVKÖZI 34. VASÁRNAP
KRISZTUS KIRÁLY ÜNNEPE

OLVASMÁNY (Dán 7, 13—14)
Hatalma örök hatalom volt, amely nem enyészik el soha, és királysága nem megy veszendőbe.

SZENTLECKE (Jel 1, 4—8)
Övé a dicsőség és a hatalom örökkön-örökké!

EVANGÉLIUM (Jn 18, 33b—37)
Pilátus visszament a helytartóságra, maga elé hivatta Jézust, és megkérdezte tőle: „Te vagy a zsidók királya"? Jézus ezt felelte: „Magadtól mondod ezt vagy mások mondták neked rólam?" „Hát zsidó vagyok én?" — tört ki Pilátus. „Saját néped és a főpapok adtak kezemre. Mit vétettél?" Jézus így válaszolt: „Az én országom nem ebből a világból való. Ha ebből a világból volna országom, harcra kelnének szolgáim, hogy ne kerüljek a zsidók kezére. De az én országom nem innen való." Pilátus közbeszólt: „Tehát király vagy?" „Igen király vagyok — mondta Jézus. Arra születtem, s azért jöttem a világba, hogy tanúságot tegyek az igazságról. Aki az igazságból való, hallgat szavamra."

A Nagy Király hírnöke vagyok

Sík Sándor soraival mi is valljuk:

„Krisztus Király,
Egyetlen álló tiszta Csend a kábító hullámverésben,
Egyetlen élő Fény az érthetetlen örvény éjjelén,
Krisztus Király, hozzád jövünk,
A mélységből kiáltunk hozzád".

A mai ember úgy érzi és sokszor ki is mondja, hogy neki nincs már szüksége Krisztusra, Krisztus megváltói halálára, feltámadására, tanítására, kegyelmeire. A ma embere felhőkarcolókat tervez és épít; hatalmas erőművekbe fogja a folyókat; az atommal olyan erőknek a birtokában van, hogy világrészeket képes elpusztítani; az űrből kacsintgat a földre... S úgy érzi, hogy a teremtés ura lett.

De vak az, aki nem veszi észre, hogy milyen esendő, törékeny, tehetetlen sokszor az ember.

Donászy Ferenc: „Őserdőkön, tengereken" c. könyvében leírja egyik élményét. A vadonban szemtanúja volt egy tigris és egy veszedelmes mérgeskígyó harcának. A vad tigris a legbátrabban szállt szembe a kígyóval és nagy mancsaival ügyesen oda-odaütött a kígyónak; szétzúzta sziszegő fejét széjjeltépte és megette azt. A tigris visszatért a kölykeihez játszani, de egyszercsak nyugtalankodni kezdett... Ordított, nyávogott, fújt és a fejét rázta. A harc közben a kígyónak sikerült megmarnia és testébe eresztenie a mérget; és az végzett a vadállattal. Magát tépte, görcsösen rángatózott, ugrált, tántorgott; s egyszercsak fekete vérfolyam indult meg az orrán, száján és elpusztult (11—12. old.).

Milyen kevés kell ahhoz, hogy a büszke ember legyőzött legyen?! Az életnek egy szikrányi mérge halálra tudja sebezni.

Kell, hogy eszünkbe jusson a mi Krisztusunk. Az igazi győzelem csak nála van és csak Vele van.

„Üdvrivalgásról" beszél a Jelenések könyve: „*Urunk és Fölkentje megszerezte az uralmat a világ felett, és uralkodni fog örökkön örökké! Ekkor a huszonnégy vén, aki az Úr színe előtt a trónuson ült, arcra borult és imádta az Istent: Hálát adunk neked, mindenható Urunk, Istenünk, aki vagy és aki voltál, mert átvetted a főhatalmat és uralkodol. A népek ugyan felbőszültek, de eljött haragodnak és a halottak fölötti ítélkezésnek az ideje. Jutalmazd meg szolgáidat, a prófétákat, a szenteket és a nagyokat egyaránt! A föld megrontói meg pusztuljanak!*" (Jel 11, 15—18).

Az ószövetségi Szentírás szívesen alkalmazza a király kifejezést Istenre. Malakiás próféta megjövendölte, hogy a bűnös áldozatok helyébe Krisztus áldozata lép: „*Nem találom kedvemet bennetek, mondja a Seregek Ura, nem fogadom szívesen kezetekből az ételáldozatot. De napkeltétől nagnyugtáig nagy az én nevem a népek között. Jóillatú áldozatot mutatnak be mindenütt, tiszta ételáldozatot a nevemnek. Mert nagy az én nevem a népek között, mondja a Seregek Ura. Ti mégis megszentség-*

telenítitek, mert azt gondoljátok: Tisztátalan az Úr asztala, és megvetendő rajta minden étel. Azt mondjátok: Lám, mennyi a munka! és méltatlanul bántok vele... ÉN VAGYOK A NAGY KIRÁLY, mondja a Seregek Ura, és nevem félelmetes a népek között" (Mal 1, 10—14).

„*Az Úr király örökre*" (Zsolt 10, 16), zengi a zsoltár. Egy másik helyen pedig így szól: „*Az Úré a királyság, ő uralkodik a népeken*" (Zsolt 22, 29).

„Krisztus nyilvános működése elejétől kezdve az „Erősebbnek" vallja magát, aki győzelmet arat az Erősön (Lk 11, 14—22), vagyis a Sátánon, a világ fejedelmén. Halála előestéjén figyelmezteti övéit, hogy ne féljenek a gonosz világtól, amely gyűlölettel üldözi őket: „Bízzatok, mert legyőztem a világot!" (Jn 16, 33). A győzelem csak a feltámadás által mutatkozik meg konkrét és végleges formában. A feltámadt Krisztus győzött a bűn és a halál felett. Szent Pál a kolosszei levélben írta Róla: „Lefegyverezte a fejedelemségeket és a hatalmasságokat, nyilvánosan pellengérre állította őket, és Krisztusban diadalmaskodott rajtuk" (Kol 2, 15). A Jelenések könyve minden kishitű emberhez szól, biztatóan, reményt keltve: „Ne sírj! Nézd, győzött az oroszlán Júda törzséből, Dávid sarja" (Jel 5, 5). Jézus fényesebb győzelmet aratott, mint Izrael régi királyai és előtte és utána valamennyi király. „Méltó a Bárány, akit megöltek, hogy övé legyen a hatalom, a gazdagság, a bölcsesség, az erő, a tisztelet, a dicsőség és az áldás!" (Jel 5, 12). Győzelme végül teljes ragyogásában nyilatkozik meg, amikor diadalmaskodik minden ellenséges erőn, és véglegesen legyőzi a halált, az utolsó ellenséget. „Addig kell uralkodnia, amíg ellenségeit mind lába alá nem veti. Utolsó ellenségként a halál semmisül meg, hiszen mindent lába alá vetett" (1 Kor 15, 25—26). A Kereszt, a látszólagos vereség biztosította a Szent győzelmét a bűn felett, az Élő győzelmét a Halál felett" (Xavier Léon-Dufour: Biblikus Teológiai Szótár, 412).

Assziszi Szent Ferenc életének csodálatos az a jelenete, amikor ruháját is levetette és visszaadta édesapjának. Egy rossz köpenyt kapott, s arra egy tégladarabbal keresztet rajzolt. S mint aki felszabadult valami rabságból, mint aki megkönnyebbült valami nagy tehertől, olyan boldogan, dalolva indult el Asszisziből. A Subasion rablók állottak útjába. Kilétét tudakoló kérdezősködésükre azt felelte, hogy a nagy Király hírnöke... Praeco sum magni regis...

A rablók erre megverték és egy hóval telt gödörbe lökték. (Fioretti, 169.)

Az életben mindig visszhangzik Krisztus két megállapítása: „*Bizony, bizony, mondom nektek: Mindenki szolga, ki bűnt követ el*" (Jn 8, 34). Ugyanakkor felkínálja az embernek a segítségét: „*Bizony, bizony, mondom nektek: Aki megtartja tanításomat, az nem ízleli meg a halált örökre*" (Jn 8, 51).

Szépen nyilatkozott Róla Juhász Ferenc írónk:

„Követni Őt csak néhány lépésre is, tiszta szeretettel lehet, és tovább mindig emberebb emberként, és még tovább emberségünk krisztusiasságával, áldozatos Jézus-ragaszkodással lehet, amíg az angyalok nem fognak tiltakozni, hogy megálljunk: emberek vagyunk. Ne akarjunk se többek, se kevesebbek lenni. CSAK KRISZTUS-KÖVETŐ EMBEREK!" (Cserháti: Mindennap együtt az Úrral, C. 597.)

Követni Őt a szeretetben, az irgalomban, a megbocsátásban!

Keményen megbírál bennünket Bertrand Russel, a neves angol bölcselő: „Igen sok kérdésben egyetértek Krisztussal, sokkal inkább, mint a hithű keresztények. Nem hiszem azonban, hogy mindenben egyet tudnék vele érteni, bár sokkal messzebb tudnám követni, mint a legtöbb hithű keresztény" (Hegyi Béla: Tegnap, ma, holnap, 184).

Mi tudjuk-e követni? Az élet keresztútján? !

Egyszerű szavakkal figyelmeztetett egy bírót Egyed testvér, Szent Ferenc követője. Azt mondta a bírónak: „Hiszed-e, hogy nagyok az Isten ajándékai? A bíró azt felelte: Hiszem. Mire Fráter Egyed: Rádbizonyítom, hogy hited nem őszinte — kérdé: Mennyit ér a világi vagyonod? Körülbelül ezer lírát, mondta a bíró. Ekkor Fráter Egyed: Odaadnád tízezer líráért? — Persze, hogy örömest odaadnám, válaszolt a bíró szaporán. És Fráter Egyed mondá: Nyilvánvaló, hogy a föld összes birtokai értéktelen holmik a mennyei javakhoz képest; miért nem adod hát vagyonodat Krisztusnak, hogy árán mennyei és örökkévaló birtokot szerezhess? — Erre a bíró nem tudott mással válaszolni, mint azzal, hogy Egyed testvért hóbortosnak nevezte. (Fioretti, 446.)

Miért helyezünk valamit is Krisztus elé?

A XIII—XIV. században élt Heinrich Suso: vallástalan környezetben nevelkedett, alig 15 évesen azonban szerzetes lett. Kemény

vezekléseket végzett, szívesen fogadta a megpróbáltatásokat. Szőrcsuhában járt, ostorozta magát, sokat virrasztott és böjtölt. Életrajzírója szerint szíve fölé véste az IHS betűket (Puskely Mária: Árpádházi Boldog Erzsébet, 99.).

Mi véssük lelkünk mélyébe Krisztus gondolkodását, evangéliumát és úgy járjunk a világban, hogy ÉN A NAGY KIRÁLY HÍRNÖKE VAGYOK.

*

2. zsoltár: A messiási dráma

Miért háborognak a nemzetek?
A népek miért kovácsolnak hiú terveket?
A föld királyai fölkelnek, nagyjai összeesküsznek,
az Úr ellen és Fölkentje ellen.
„Törjük össze bilincsüket,
tépjük szét rabláncukat!"
Aki az égben lakik, az mosolyog rajtuk,
kineveti őket az Úr.
De egyszer majd haraggal fordul feléjük,
és kemény szót intéz hozzájuk:
„Én szemeltem ki Királyomat a Sionon, szent hegyemen."
Az Úr végzését hirdetem; ő szólt így hozzám:
„A Fiam vagy, ma adtam neked életet.
Kérd tőlem, és örökségül adom neked a népeket,
birtokul a föld határait.
Vasvesszővel verheted őket,
és mint a cserépedényt, összetörheted."
Nos, királyok, térjetek észre,
föld urai, hadd intselek bennteket!
Szolgáljatok az Úrnak félelemmel,
csókoljátok meg a lábát rettegéssel!
Nehogy fölgerjedjen ellenetek,
és elvesszetek az úton,
ha hirtelen fellobban haragja.
De boldogok mind,
akik hozzá menekülnek.

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE

OLVASMÁNY (Mtörv 4, 32—34, 39—40)
Tudd meg hát és vésd szívedbe, hogy az Úr az (igaz) Isten fönn az égen és lenn a földön, senki más! Tartsd meg a parancsait és törvényeit, amelyeket ma parancsul adok neked, hogy jól menjen a sorod, s majd utánad gyermekeidnek is és sokáig élj azon a földön, amelyet az Úr, a te Istened örökre neked ad!

SZENTLECKE (Róm 8, 14—17)
Nem a szolgaság lelkét kaptátok ugyanis, hogy ismét félelemben éljetek, hanem a fogadott fiúság Lelkét nyertétek el, általa szólítjuk: Abba, Atya! A Lélek maga tesz tanúságot lelkünkben, hogy Isten gyermekei vagyunk. Ha pedig gyermekei, akkor örökösei is: Istennek örökösei, Krisztusnak társörökösei.

EVANGÉLIUM (Mt 28, 16—20)
A tizenegy tanítvány elment Galileába, arra a hegyre, ahová Jézus rendelte őket. Amint meglátták, leborultak előtte, bár néhányan kételkedtek. Jézus odalépett hozzájuk és így szólt: „Én kaptam minden hatalmat égen és földön. Menjetek tehát, tegyétek tanítványommá mind a népeket! Keresztteljétek meg őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevére, és tanítsátok meg őket mindannak a megtartására, amit parancsoltam nektek. S én veletek vagyok mindennap a világ végéig."

Szentháromság

A színdarab párbeszédességével és színességével dolgozza fel az ősszülők történetét az egyik Őskeresztény irat. S ebben Ádám így korholja bűnre vivő feleségét: „Ó gonosz asszony! Mit tettél velünk? Elidegenítettél engem Isten dicsőségétől!" (Mózes apokalipszise, 21. — Vanyó: Apokrifek, 151). A hitét elveszített, vagy a

hitében megingatott ember is felkiálthat: elidegenítettek Isten dicsőségétől...

Az Úrnak legyen hála, mi Szent János Jelenéseinek szavaival énekelhetünk:

„Csodálatosak és nagyok a tetteid, Uram, mindenható Isten!
Útjaid igazságosak és igazak, nemzetek királya.
Ki ne félne téged, Uram, és ki ne dicsőítené a neved?
Mert csak te vagy szent!
Minden nemzet eljön és leborul színed előtt, mert ítéleteid nyilvánosságra jutottak" (Jel 15, 3—4).

A kereszténység többek között két fontos dolgot tanít: *az egyik*, hogy csak egy Isten van; *a másik*, hogy az egy Istenben három személy van.

Egyfelől elhatárol a több-isten hittől: tévednek, akik úgy hiszik, hogy több „Isten" van. — Azt gondolhatnánk, hogy manapság ez már elavult probléma... ma vagy hisz valaki Istenben, vagy nem hisz — ez a két lehetőség van. — De nem így van! Még 1933-ban ezt írhatták a Katolikus Lexikon szerzői: „Az emberiségnek ma még majdnem a fele sokistenhivő" (I. m. IV. kötet, 25. o.).

Másfelől elhatárol az unitáriusoktól, akik tagadják a Szentháromságot, mint egykor az ariánusok. Jézust ugyan Üdvözítőnek hívják, de istenségét nem fogadják el. Isten Fiának csak átvitt értelemben nevezik, nem pedig valóságosan. Ők Isten egységét annyira hangsúlyozzák, hogy a személyek: Atya, Fiú, Szentlélek valós különbségét nem tudják fönntartani. Szerintük Jézus nem igazi Isten, csak isteni erő működik benne, illetve működött benne.

Jézus tanításából világosan kitűnik, hogy az egy Isten három személy: „én meg majd kérem az Atyát, és más vigasztalót ad nektek: az Igazság Lelkét, aki örökké veletek marad" (Jn 14, 16). Jézus szerint tehát más az Atya, más ő maga, és más a Vigasztaló, az Igazság Lelke. Mennybemenetele előtt Jézus a keresztségi parancsban hirdeti a Szentháromság tanát: „Menjetek tehát, tegyétek tanítványommá mind a népeket! Kereszteljétek őket az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevére" (Mt 28, 19).

Isten tehát az Újszövetségben úgy mutatkozik, mint Atya, aki szeretetében Fiát küldte a világba, aki az Atyával együtt állandóan

küldi a Szentlelket, aki követőit elvezeti az igazságra (Jn 3, 16; Róm 5, 10; 2 Kor 5, 18—19; 1 Kol, 20; Jn 14, 16—17; 16, 13).

Két dologra kell tehát vigyázni: nem szabad az egy Istent három részre osztani, és nem szabad az egy Istent megháromszorozni.

Istenben tehát három személy, de egy lényeg, vagyis egy természet van. Így is fogalmazhatunk: az egy Isten három személy: Atya Fiú és Szentlélek. Mind a három személy valóságos Isten, de mégsem beszélhetünk három Istenről, hanem csak egy Istenről. (L.: Előd: Katolikus Dogmatika, 257. o.)

Egyszerre állítunk egységet és hármasságot. Az emberi értelem számára megnyugtató magyarázatot nem tudunk adni. A Szentháromság misztérium, vagyis hittitok. Létezéséről is csak a kinyilatkoztatásból szereztünk tudomást, megérteni teljesen pedig képtelenek vagyunk. Bár annyi bizonyos, hogy nem észellenes, Isten tökéletes, logikus és önmagában ellentmondás-mentes.

Mégis megkérdezhetjük: miért jó, ha tudjuk, hogy Isten Szentháromság? Mi ebből a lelki hasznunk?

Először is jobban megismerjük az Istent. Az ő rejtett életét. Így könnyebben megértjük, hogy Isten maga a szeretet (1 Jn 4, 8). A szeretethez ugyanis több személy kell. Van aki szeret, és van akit szeret. Isten végtelen, Isten tehát végtelen szeretet. — Mi Isten gyermekei vagyunk. Isten a maga képére és hasonlatosságára teremtett (Ter 1, 27; 1, 26) minket. Bennünk is szeretet-életnek kell lenni. — Mi, emberek különböző személyek vagyunk. Nehezünkre esik a szeretet gyakorlása és megélése. Igazi szeretet ott van, ahol önzetlenség van. Ahol együttérzés van, megértés, egy-akaratonlevés. S ezen a ponton sokat tanulhatunk a szentháromságos Egyistentől!

Antiochiai Szent Ignác szent parancsot ad: „Legyetek az Atya templomai az Atyaisten számára készített épület. Krisztus keresztje volt az emelő szerkezet ehhez az épülethez, a Szentlélek pedig a felhúzó kötél" (Előd: Kat. Dogmatika, 267.).

Figyeljük meg Jézus életében, hogy mennyire egy az Atyával! Mennyire az Atya akarata a fontos számára! Az az eledele, hogy Atyja akaratát cselekedje. „Nem a magam akaratát keresem, hanem annak akaratát, aki küldött engem" (Jn 5, 30). — „Az én eledelem az, hogy annak akaratát tegyem, aki engem küldött" (Jn 4, 34). Mi lenne, ha a házastársak így tudnának egymáshoz

kapcsolódni, egymáshoz alkalmazkodni? Vagy, ha a különböző keresztény vallások így tudnának egységre jutni?

És *a Szentlélekről* mit mond Jézus? — „Ő majd *megdicsőít engem, mert az enyémből kapja, amit kijelent nektek. Minden, ami Atyámé, enyém.* Azért mondtam, hogy az enyémből kapja, amit kijelent nektek." (Jn 16, 14—15).

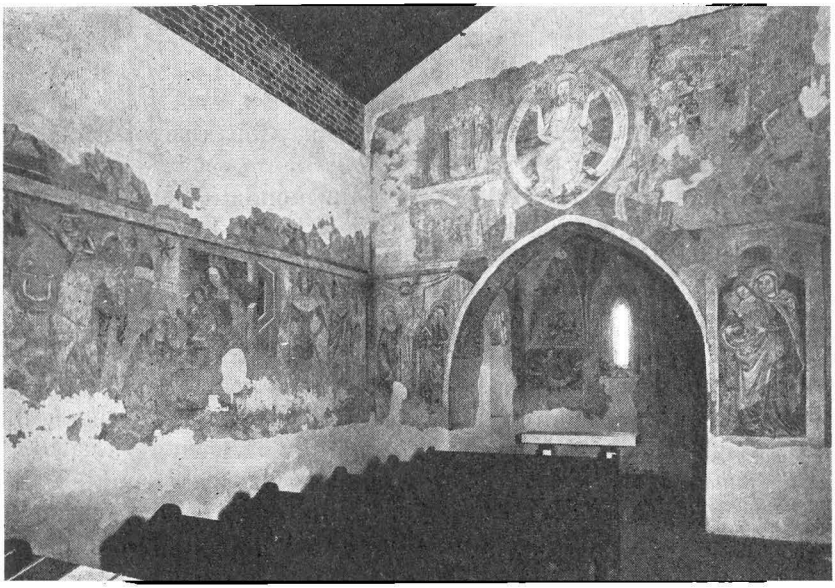
A teljes összhang csendül ki ezekből a mondatokból is: „Mikor eljön *a Vigasztaló, akit* az Atyától *küldök nektek*, az Igazság lelke, aki az Atyától származik, ő tanúságot tesz rólam" (Jn 15, 26). Egy más helyen pedig: „*Én kérni fogom az Atyát, és más Vigasztalót ad nektek:* az igazság Lelkét, aki mindörökké veletek marad" (Jn 14, 15—16).

Amit tesz az Atya, azt teszi a Fiú. — Kérdezhetné valaki, hogy minden tettében azonos-e a két isteni Személy, például az Atya és a Fiú? — Igen! — A három személy egységét kifejezi tevékenységük azonossága is. Egyek a teremtésben is: „Egy az Istenünk: *az Atya, akitől minden származik*, s mi érte vagyunk; egy az Urunk: *Jézus Krisztus, aki által minden van*" (1 Kor 8, 6). — Így tehát a teremtés az Atya műve, a Fiú műve, a Szentlélek műve; „A föld puszta volt és üres, sötétség borította a mélységeket és Isten Lelke lebegett a vizek fölött" (Ter 1, 2.). Szent Pálnál pedig ezt olvashatjuk: „Áldott legyen az Isten, Urunk, Jézus Krisztus Atyja, aki Krisztusban minden lelki áldással megáldott minket fönn a mennyben. *Benne választott ki minket a világ teremtése előtt*" (Ef 1, 3—4).

Az ószövetségi Jóbbal kérdezzük: „Melyik út visz oda, ahol a fény lakik?" (Jób 38, 19). Melyik út visz Istenhez? A Szentháromsághoz? Szent Péter az első pünkösdkor válaszolt e kérdésre: „Tartsatok bűnbánatot, és keresztelkedjen meg mindegyiktek Jézus Krisztus nevében bűneitek bocsánatára. Így megkapjátok a Szentlélek ajándékát" (ApCsel 2, 38).

Gondoljunk ezekre az igazságokra, amikor a szentmise elején halljuk a pap köszöntését: „*A mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme, az Atyaisten szeretete és a Szentlélek egyesítő ereje legyen mindnyájatokkal!*" — de legfőképpen akkor, amikor keresztet vetünk magunkra e szavakkal: „*Az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében, Ámen!*" — Végezetül szeressük és imádkozzuk a Szentháromság dicsőítését (az új hivatalos szövegezéssel): „*Dicsőség az Atyának, a Fiúnak, és a Szentléleknek, miképpen kezdetben, most és mindörökké. Ámen.*

*

SZENTHÁROMSÁG TEMPLOM A XIII. SZ.-BÓL.

Sík Sándor: Hiszek c. verséből:

„Hiszek egy Istent, ki három személy,
Az élő Istent, aki bennem él,
S akiben élek, mozgok és vagyok,
Kinek tenyerén megsimulhatok.
Akinek rám is éber gondja van,
És cselekszik bennem és általam.
Aki mozdítja minden mozdulásom,
S én jóban-rosszban boldogan imádom
Intéző édes mély akaratát.
Hiszek Istenben, hiszem az Atyát.

Égnek és földnek testté vált frigyét:
Hiszem a Krisztust, hiszem az Igét.
Akit az Atya örök óta szül,
És akiben szépséggé lesz a zűr.

Kinek emberré tetszett válnia,
Hogy Isten legyen az ember fia.
Ki hogy minden nap eljöhessen hozzánk,
Ízlelnünk adta a rejtelmes Ostyát.
Benne az élet és benne az út.
Hiszek Istenben, hiszem a Fiút.

Hiszem a Krisztus gyújtotta tüzet:
A Szellemet, aki a Szeretet.
Aki Szent Péter ajakán rivall,
Hegyeket bont, szíveket áthidal,
És két csatornán csorgatja beléd
Az élesztő kegyelem kútfejét.
Ki tüzet gyújt az embergondolatnak,
Kiből föléje nőhetsz tenmagadnak
És mosolyoghatsz, alkothatsz, ölelhetsz,
Hiszek Istenben, hiszem a Szentlelket."

ÚRNAPJA
KRISZTUS SZENT TESTÉNEK ÉS VÉRÉNEK ÜNNEPE

OLVASMÁNY (Kiv 24, 3—8)
„Ez annak a szövetségnek a vére, amelyet az Úr ezen feltételek mellett kötött veletek."

SZENTLECKE (Zsid 9, 11—15)
Krisztus azonban a ránk váró javak főpapjaként ... nem a bakok vagy borjak vérével, hanem saját vérével lépett be egyszer s mindenkorra a szentélybe, és örök megváltást szerzett.

EVANGÉLIUM (Mk 14, 12—16 22—26)
A kovásztalan kenyér első napján, amikor a húsvéti bárányt fel szokták áldozni, tanítványai megkérdezték Jézust: „Mi a szándékod? Hová menjünk, hogy megtegyük az előkészületeket a húsvéti bárány elköltéséhez? Erre elküldte két tanítványát „Menjetek a városba — mondta. Ott találkoztok egy vizeskorsót vivő emberrel. Szegődjetek nyomába, aztán ahová bemegy, ott mondjátok meg a házigazdának: A Mester kérdezteti, hol van az a terem, ahol a húsvéti bárányt tanítványaimmal elfogyaszthatom? Ő majd mutat nektek egy étkezésre berendezett tágas emeleti helyiséget. Ott készítsétek el." A tanítványok elmentek, s a városba érve mindent úgy találtak, ahogy megmondta, s el is készítették a húsvéti vacsorát.
Vacsora közben kezébe vette a kenyeret, megáldotta, megtörte és ezekkel a szavakkal adta nekik: „Vegyétek, ez az én testem." Majd fogta a kelyhet, hálát adott, odanyújtotta nekik. Mindnyájan ittak belőle. Ő pedig így szólt: "Ez az én vérem, a szövetségé, amelyet sokakért kiontanak. Bizony mondom nektek, hogy nem iszom többé a szőlő terméséből addig, amíg majd az újat nem iszom az Isten országában."

„Az élet kenyere"

Mielőtt az Oltáriszentség titkáról elmélkednénk, idézzük fel Móra Ferencnek: Mindennapi kenyerünk c. írását. Röviden összefoglalva így szól a történet: Nagyon szegény szülők gyermeke a kis Ferenc. Gyakori vendég náluk az éhség. Egyik napon a kisfiú nagy karaj fehér kenyeret kapott napszámba. Alig várta, hogy beleharapjon, de amint szájába vette az omlós kenyeret, édesanyja jutott eszébe. Lesz öröm, ha hazaviszi: Édesanyja könnyekre fakad, amikor fia ad neki kenyeret. Aztán abban egyeznek meg, hogy elteszik és odaadják a későn hazatérő édesapának. Másnap az apa magával vitte a kenyeret. Este, amikor hazatért a munkából, vidáman lóbálta a a tarisznyát, s boldogan vette ki belőle a nagy kincset, a madárlátta kenyeret, hogy kisfiának odaadja. (Magyar Kurir, 1977. máj. 24. 67. évf. 117. sz.)

Sokféleképpen szóltak és írtak már a kenyérről. az élet jelképéről; versek és prózai írások zengték dicséretét. (Ma inkább a megvetett és elszórt kenyérről szólnak; a szemétbe eldobott és futball-labdának használt kenyérről beszélünk!)

A kenyér értékelésére a Megváltó tanított meg bennünket, amikor mindennapi imánk könyörgései közé felvette ezt a mondatot: „*Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma*" (Mt 6, 11).

A kenyér jelentőségéről a legtöbbet akkor mondta az Üdvözítő, amikor az utolsó vacsorán „*az élet kenyerét*" (Jn 6, 34) ajándékozta tanítványainak. „*A testem ugyanis valóságos étel, s a vérem valóságos ital. Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, az bennem marad, én meg benne*" (Jn 6, 55, 56,).

1. Emlékezzünk egy pillanatra Szent József kétségére, amikor megtudta, hogy jegyese, Mária áldott állapotban van. Hogyan? „*Megjelent neki álmában az Úr angyala és így szólt hozzá: „József, Dávid fia, ne félj attól, hogy feleségül vedd Máriát, hiszen a benne fogant élet a Szentlélektől van. Fiút szül, akit Jézusnak nevezel el, mert ő szabadítja meg népét bűneitől. Ezek azért történtek, hogy beteljesedjék, amit az Úr a próféta szavával mondott:*

Anya lesz a szűz és fiút szül.
Emmánuel lesz a neve.
Ez azt jelenti: Velünk az Isten" (Mt 1, 20—23)

Úrnapja, az Oltáriszentség ünnepe nekünk ezt a csodálatos felfedezést jelenti: *Velünk az Isten.*

Hogyan? — A Szentlélek erejéből.

Ha Krisztus isteni szavának engedelmeskedett a háborgó tenger és lecsendesedett; ha szavára új erőre kapott a beteg és feltámadt a halott, akkor hiszünk az utolsó vacsorán elmondott szavainak hatékonyságában is. A kenyér és bor színében Krisztus van jelen.

Az úrnapi körmenettel az Egyház nem látványosságra törekszik! „Isten nekünk nem csupán jótéteményeit, adományait nyújtotta, hanem önmagát. Ezért Krisztus testének és vérének ünnepe számunkra az öröm napja", írta Bengsch bíboros (Új Ember, 1977. jún. 12/1).

2. Krisztus áldozatát ünnepeljük az Oltáriszentségben.

Beteljesedett az Úr szava: „*Az Emberfia nem azért jött, hogy szolgáljanak neki, hanem hogy ő szolgáljon és életét adja váltságul sokakért*" (Mk 10, 45).

S odaadta önmagát. A kenyér és bor színében az utolsó vacsorán; véres áldozatként a keresztfán. De ennek az áldozatnak lángja nem lobbant el. „*Valahányszor ugyanis e kenyeret eszitek és e kehelyből isztok, az Úr halálát hirdetitek, amíg el nem jön*" (1 Kor 11, 26).

„Amit Krisztus tett az estén,
hagyta, hogy rá emlékezvén
cselekedjük mi is azt.
Okultunk szent törvényéből:
így lesz borból és kenyérből
üdvösséges áldozat"

(Aquinói Szt. Tamás: Lauda Sion, Babits Mihály ford. Amor Sanctus-ból, 189).

Krisztus áldozatába beleépül a mi életünk is, megtanulunk áldozattá lenni. Sokszor elviselhetetlen az élet. Robotnak tünik a munka; hiábavalónak, értelmetlennek a szenvedés, még a jóság, a szeretet is. Krisztus áldozatában új erőre kap az erőtlen, reményre a kedvét vesztett ember.

1608-ban halt meg Avellinói Szent András, az ügyvédből lett szerzetes, aki fáradhatatlan papja volt népének. Amikor kimerült a sok munkában, és az öregkor elgyengítette, éppen az oltár lépcső-

jénél el akarta kezdeni a szentmisét, és agyvérzés érte. Már harmadszor ismételte a régi szentmise lépcsőimáját: „odalépek Isten oltárához, örömöm Istenéhez" (Zsolt 43, 4) — és holtan rogyott össze (Cserháti: Mindennapi kenyér, 1975. 324.). Talán nem is jó kifejezés ez, hogy holtan rogyott össze, hanem inkább azt kell mondanunk, áldozata beteljesedett. Jézus ölébe borult.

3. Krisztus lelkünk eledele az Oltáriszentségben.

„Boldogok, akik éhezik és szomjazzák az igazságot, mert majd eltelnek vele" (Mt 5, 6). Boldog az, aki Istennél keres eligazítást; aki az Isten véleményére is kíváncsi és nemcsak az emberek véleményére ad; boldog, aki a szentmise tanító részére, az ún. ige-liturgiára figyel és tanul belőle.

De... boldogabb, aki éhezi és szomjazza a szentmise áldozati részében, a kenyér és bor színében megjelenő Krisztust is, és aki megérti, hogy Krisztus nem fényes ünneplés középpontja akart lenni, hanem ételünk és italunk. A szentáldozásban a lehető legbensőségesebben egyesül velünk Jézus, növeli lelkünkben a megszentelő kegyelmet, új erőt, új életet ad, hogy Isten gyermekeiként éljünk.

Aranyszájú Szent János így buzdít: „Senki se járuljon hozzá közönyösen, hanyagul, hanem mindenki tüzesen, lelkesen és buzgón".

A régi szentségi böjtöt enyhítette az Egyház, éppen azért, hogy megkönnyítse a szentáldozást. Nem éjféltől kell böjtölnünk, hanem egyórás szentségi böjtöt ír elő a szentáldozás előtt.

Bende Judit írt egy szép riportot az Új Emberben (1976. febr. 1. 1. o.) ezzel a címmel: „Találkoztam a boldog emberrel". Egy jóságos, ősz hajú, kissé görnyedt embert látott naponta a templomban imádkozni. Szegényes ruhája fölött a mellén összekulcsolta kezét. Állandóan mosolygott. Soha nem lankadó öröm, elégedettség, erő és kiegyensúlyozottság sugárzott belőle környezete felé.

Sokan irigylik az ilyen embert. Boldogságának titka felől érdeklődnek. Jézushoz ment és engedte, hogy Jézus legyen a vendége mindennap.

4. Az Oltáriszentséget vigasztalásnak is szánta az Úr Jézus. Rászorulunk, hogy Jézus keblére boruljunk (vö. Jn 13, 25), mint Szent János. Szükségünk van rá, hogy gond-barázdáinkat Ő simítsa el, hogy könnyeinket Ő törölje le és Benne találjuk meg örömünket.

„Világosságom és üdvösségem az Úr, kitől félnék?
Életem oltalmazója az Úr, kitől rettegnék?
Ha rám törnek a gonoszok, hogy elveszítsenek...,
ha hadsereg áll is velem szemben,
szívem akkor sem remeg...
Egyet kértem az Úrtól, csak egy a vágyam:
hogy életem minden napján az Úr házában lakjam.
Hogy élvezhessem az Úr édességét,
és szemlélhessem szent templomát.
A bajnak napján elrejt hajlékában,
megvéd sátrának oltalmában,
és biztos sziklára állít engem..." (Zsolt 27, 1—5)

Beszédes a templomok csendje, ahol megnyugszik a zaklatott ember. De sokat tudnának mondani az áldozás pillanataiban megjelenő könnycseppek! Az áldoztató papot váró betegek!

Kedves beszámolót írt az egyik lelkipásztor egy öreg erdészházaspár karácsonyi gyóntatásáról. 90 éves volt a bácsi, 81 a felesége. Házioltárt készítve várták az Urat. Mikor meggyóntak, a pap így szólt az öreg erdőmesterhez:

— Édes Bátyám, maga csak maradjon ülve, majd megáldoztatom úgy.

A szép arcú aggastyán azonban nagy erőlködéssel felkelt, és azt mondta:

— Édes fiam, én hosszú életemben urat sohasem fogadtam ülve, pedig ugyancsak neves urakkal volt dolgom. Hát a legfőbb Urat hogy fogadhatnám ülve?

A végén így szólt a paphoz:

— Engedd meg, édes fiam, hogy amiért ebben a zord időben eljöttél hozzánk és elhoztad a legkedvesebbet, hálából megöleljelek. Ha visszaérkezel a faluba, add tovább ezt az ölelést (Új Ember, 1972. dec. 24/6).

A szentségi Jézus is így szól ma hozzánk: virághintő és örvendő gyermekeinkhez: a szorgalmasan csengető ministránsokhoz; hozzánk, felnőttekhez:

— engedd meg, hogy megöleljelek, amiért eljöttél. Ha pedig a szentmise és a körmenet után hazatérsz, visszatérsz a megszokott

környezetedhez, munkahelyedre, add tovább az ölelésemet! Add tovább a szeretetemet!

*

XXIII. JÁNOS PÁPA IMÁJA AZ EUCHARISTIÁHOZ

Ó Jézus, népek és századok Királya, fogadd tőlünk, kiket testvéreiddé fogadtál, alázatosan eléd terjesztett imádatunkat és hódolatunkat. Te vagy az „égből szállott élő kenyér", mely életet ad a világnak; Te vagy a legfőbb Főpap, és áldozat, aki véres áldozatban áldoztad fel Magadat a kereszten az emberiség megváltásáért, s aki papjaid keze által ma is naponta feláldozod Magadat oltárainkon, hogy megteremtsd mindannyiunk szívében „az igazság és az élet, a szentség és a kegyelem, az igazság, a szeretet és a béke uralmát.

Ó Dicsőség Királya, „jöjjön el a Te országod"! Uralkodj szeretetteddel a gyermekek szívében, mert ők szeplőtelenül megőrzik a keresztség ártatlanságának hófehér liliomát. Uralkodj az ifjak szívében, hogy épen és tisztán nőjenek fel s kövessék azok szavát, akik Téged képviselnek a családban, az iskolában és a templomban. Uralkodj a családokban, hogy a szülők és a gyermekek összhangban éljenek szent törvényeid megtartásában. Uralkodj hazánkon, hogy annak minden polgára a társadalmi rend összhangjában ugyanazon mennyei Atya gyermekének érezze magát, akik arra hivatottak, hogy együttműködjenek a közjóért; és boldogok, hogy részesei az egyetlen Titokzatos Testnek, amelynek Szentséged a jelképe, s egyben kiapadhatatlan forrása. Uralkodj végül, ó Királyok Királya és Uralkodóknak Ura, a föld minden nemzete fölött, és világosítsd meg valamennyiük vezetőit, hogy a Te példádtól megihletve a békességnek és ne a háborúságnak a gondolatait táplálják.

Ó szentségi Jézus, tedd, hogy minden nép önként szolgáljon Neked, tudván, hogy „Istennek szolgálni annyi, mint uralkodni". A Te szentséged, ó, Jézus, legyen világossága az értelemnek, ereje az akaratnak, vonzóereje a szíveknek. Legyen támasza a gyengéknek, vigasztalása a szenvedőknek és üdvözítő útravalója a haldoklóknak; és legyen mindenkinek az „eljövendő dicsőség záloga".

JÉZUS SZENTSÉGES SZÍVÉNEK ÜNNEPE

OLVASMÁNY (Oz 11, 1b. 3-4 8c-9)
Szívem elváltozott,... Nem hagyom, hogy fellobbanjon haragom... mert Isten vagyok, nem ember...

SZENTLECKE (Ef 3, 8–12, 14–19)
Ez volt az ő örök szándéka, amelyet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban megvalósított; a benne való hit által van reményünk és biztonságos utunk Istenhez.

EVANGÉLIUM (Jn 19, 31—37)
A húsvéti előkészület napja volt. A zsidók arra kérték Pilátust töresse meg a keresztre feszítettek lábszárát és vetesse le őket a keresztről, nehogy szombaton is a kereszten maradjanak a holttestek, az a szombat ugyanis nagy ünnep volt. El is mentek a katonák, és megtörték a lábszárát az egyiknek is, a másiknak is, akit vele együtt fölfeszítettek. Amikor azonban Jézushoz értek, látták, hogy már meghalt. Ezért, nem törték meg a lábszárát, hanem az egyik katona oldalába döfte a lándzsáját. Nyomban vér és víz folyt belőle. Aki látta, az tett róla tanúságot és igaz a tanúsága. Tudja, hogy igazat mond, hogy ti is higgyetek. Mert ez azért történt, hogy beteljesedjék az Írás: „Csontját ne törjétek!" Vagy egy másik helyen: "Föltekintenek arra, akit keresztülszúrtak."

Mit vár tőlünk Jézus szent szíve?

„1660-ban Párizs legrégibb templomában, a Saint-Germain-des-Prés-ben egy országos hírű szónok missziót tartott. A beszédet hallgatta Osztrák Anna anyakirályné is, aki akkor a még fiatal XIV. Lajos király helyett uralkodott. A misszionárius nemcsak az egyszerű emberek elé tartotta a lelki tükröt, hanem mindjárt az

első beszéd alkalmával a királyné felé fordult, bátran lelkébe idézte az uralkodók kötelességeit, élénk színekkel ecsetelte előtte az agyonsanyargatott nép nyomorát, s az Istenre kérte, enyhítsen a szegények terhein; végül pedig alázatosan könyörgött neki, hogy csepegtessen az ifjú király lelkébe nagy szeretetet az Egyház és a hit iránt, mert egyébként kockára teszi mindkettőjük örök üdvösségét. A királyné megdöbbent a bátor szavú beszéden, de azért nem mondott le a misszió további látogatásáról. Sőt, meg is köszönte a szónoknak, Eudes Jánosnak, az őszinte szót. Környezetének pedig azt mondta: „Az igehirdetésnek ez az igazi módja. Aki nekünk csak szóvirágokat és hízelgéseket mond, vesztünkön dolgozik".

Ez 1660-ban történt; 1615-ben pedig a caeni kollégium jezsuita atyái nem mindennapos eseménynek voltak szemtanúi. 300 növendékük közül a legjobb tanuló, a 14 éves Eudes János a kápolnába ment; s ott eljegyezte magát a Boldogságos Szűzanyával. A Mária szobor ujjára gyűrűt húzott, a vele kötött szövetséget írásba foglalta, aláírását pedig még vérrel is megpecsételte. Gyermeki hűséggel tisztelte és szerette az Istenanyát. Könyvet írt a Szűzanya szeplőtelen Szívéről és egész életében mélységesen szerette Jézus szentséges Szívét. Mint kiváló szónok és buzgó lelkipásztor egyre törekedett, megnyerni az embereket a két Szívnek.

Mit vár tőlünk Jézus szent Szíve? — E kérdésre Eudes Szent János adja meg a választ: hogy 1) imádjuk és dicsérjük Jézus Szívét; 2) Tőle bocsánatot kérjünk, és 3) nagyon szeressük Jézus Szívét. (Schütz: Szentek élete, III. 217 köv.)

1. Az első kötelességünk, hogy imádjuk Jézus Szívét. Imádjuk teljes szívünkből, erőnkből, mert méltó az imádásra, hiszen az Isten egyszülött Fiának a Szíve.

A zsidókhoz írt levél így buzdít bennünket:

„Testvérek, Krisztus véréért megvan tehát a reményünk, hogy beléphetünk a szentélybe. Ezt az élethez vezető új utat a függönyön, vagyis saját testén keresztül nyitotta meg nekünk. Főpapunk is van, akit az Isten a népe fölé rendelt. Járuljunk hát hozzá őszinte szívvel, hitből fakadó bizalommal, hiszen a szívünk megtisztult a rossz lelkiismerettől, és testünket is tiszta víz mosta le" (Zsid 10, 19—22).

„A Bibliában a szív a személyiségnek a központját jelenti... Nemcsak jelképe, hanem mintegy foglalata megváltásunknak és ezen

túl Isten és az ő Fia végtelen emberszeretetének" (Elő̈d; Kat. Dogm. 334).

Odaadását, engedelmességét az ószövetségre hivatkozva így fogalmazta meg a zsidó-levél:

„Áldozatot és ajándékot nem kívántál,
de emberi testet alkottál nekem.
Nem kedves előtted az engesztelő és égőáldozat.
Ezért így szóltam: Nézd, megyek, Istenem,
hogy teljesítsem akaratodat,
amint a könyvtekercsben írva van" (Zsid 10, 5—8).

„Krisztusnak a kereszten megnyitott szíve értünk vállalt halálát hirdeti, így lett Isten üdvözítő szeretetének kinyilatkoztatása és egyben felhívás a viszontszeretetre, bűnbánatra és hálára" (Elő̈d: i. m. 335).

2. Második kötelességünk, hogy bocsánatot kérjünk Jézustól bűneinkért, hűtlenségünkért, hanyagságunkért.

Amit a kereszten nem kapott meg, tegyük meg most, kérjünk bocsánatot. Álljunk lélekben a kereszt alá, gondoljuk magunkat nagypéntek délutánjára, a szenvedés utolsó órájára... Még dobog a Szív... Még elindítja a vért a szervezetbe, de lassan dobog, kihagy, fáj, haldoklik. — Bocsáss meg nekünk, Jézus! Kiskirályok mi voltunk és Téged koronáztak meg tövissel! Sok bűnös beszédünkért minket kellett volna arcul ütni, Téged ütöttek arcul. Szívünket gonosz gondolatok uralták, bűnös terveket szőttünk; Te vérzel a kereszten. Nekünk kellene megszégyenülnünk Isten és emberek előtt; Téged vetkőztettek le! *„Mosd le bűnömet teljesen, tisztíts meg vétkemtől!... Hadd halljam örömnek és boldogságnak hírét, s ujjongani fognak megtört csontjaim"* (Zsolt 51, 4. 10).

A világirodalom gyöngyszemei közé tartozik *Ady Endre* verse: Krisztus-kereszt az erdőn:

„Havas Krisztus-kereszt az erdőn
Holdas, nagy, téli éjszakában:
Régi emlék, csörgős szánkóval
Valamikor én arra jártam
Holdas, nagy, téli éjszakában.

Az apám még vídám legény volt,
Dalolt, hogyha keresztre nézett,
Én meg az apám fia voltam,
Ki unta a faragott képet
S dalolt, hogyha keresztre nézett.

Két nyakas, magyar kálvinista,
Miként az Idő, úgy röpültünk,
Apa, fiú: egy Igen és egy nem
Egymás mellett dalolva ültünk,
S miként az Idő, úgy röpültünk.

Húsz éve elmúlt s gondolatban
Ott röpül a szánom az éjben
S amit akkor elmulasztottam,
Megemelem a kalapom mélyen,
Ott röpül a szánom az éjben."

„A bánat a legforradalmibb erő az erkölcsi életben", írja Max Scheler. Forradalmi erő, amely hátat fordít a bűnnek és az új élet felé irányítja az embert. Ez az igazi Jézus Szíve tisztelet! Ez az elsőpéntek igazi értelme: távolabb a bűntől és közelebb az Istenhez!

3. A harmadik, amit Jézus Szíve vár tőlünk: a szeretet.

1940. máj. 11-én esett el a II. világháborúban Guy de Larigaudi. Talpig modern, ízig-vérig katolikus fiatalember volt. „Csillag a tenger felett" c. naplójában írja: „Sok vallásos ember van, aki csaknem bűn nélkül él. Hivatásuknak és családjuknak keretei között nyugodtan folyik az életük. Nagyjából betöltik Isten akaratát hétköznapjaikban. És életük mégis ízetlen, öröm nélküli, hiányzik belőlük Isten szeretete. Jól megépített tűzhelyhez hasonlítanak, melyben elaludt a tűz... tisztességes emberek, ahelyett, hogy szentek lennének" (Új Ember, 1961. jan. 15).

Minden földi dologra áll a nehézkedési erő. Szent Ágoston Vallomásainak könyvében így vall róla:

„Az én nehézkedésem a szeretet, az szabja meg az irányt, amerre szárnyalok. A te ajándékod, hogy kigyullad bennünk s fölfelé törekszünk, áttüzesedünk és szállunk. Megjárjuk a szív magasba vezető ösvényeit és a lépcsők énekét énekeljük. Tüzed kedves; jó tüzed erejében lángra lobbanunk és igazán megyünk, mert fölfelé megyünk, föl, az égi Jeruzsálem békéje felé".

Eljövünk Jézus Szívéhez szeretetet tanulni. „*Ha az Isten így szeretett minket, nekünk is szeretniink kell egymást*" (1 Jn 4, 11).

Egy katolikus újságíró gondolatai indulnak el, amikor a budapesti vízivárosi templomban Jézus Szíve ünnepén látja, hogy az emberek körmenetszerűen sorakoznak a Jézus Szíve szobor elé.

„Most egy bácsika térdel oda. Talán a fia hagyta el, talán a felesége halt meg. Fájó, hivő szemmel nézi az öreg szobrot, az meg visszanéz rá, biztatóan, szeretettel. Beszélgetnek. S az öreg arc lassan kisimul, megbékél. Hogy is mondja az ének? „Jézusomnak Szívén megnyugodni jó".

Fiatal pár térdel a szobor előtt. Egyetlen kislányuk pár hete halt meg. Most idejöttek vigaszért, megnyugvásért. S a szobor, az a csodálatos erőforrás, nekik is mond valamit, üzen. Mikor odább lépnek, az ének másik sora jut eszembe: „Földi bútól, bajtól Szíved enyhülést ad".

Egy hüppögő kisgyerek. Talán megverték a szülei, talán elvesztette üveggolyóját. Ő hangosan imádkozik: nem akartam. Bocsáss meg, Jézuska, bocsáss meg... S ahogy a felnőttektől látta, mellét veri kis öklével. Aztán továbbmegy ő is, de már mosolyog, a felhőket felváltotta a sokszínű szivárvány... Új élet reményei éledtek lelkében... „Tenálad lelkünk megpihen, ki sírva sírt, vigad" (Új Ember, 1959. jún. 14/3.).

*

Vianney Szent Jáoos imája:

Ó, Jézus, neked szentelem szívemet,
Zárd a tiédbe,
Ott akarok lakni,
Szíved által akarok s z e r e t n i.
Ott akarok élni, ismeretlenül
a világ előtt, egyedül általad
Ismerve.
Erős tüzeddel Te emészd föl
Az én tüzemet!

Benned erő, világosság, kedv
És igazi vigasz lakozik.
Szemem szent sebeidre függesztem,
S elmélkedem irgalmadon.
Légy türelemmel, lelkem:
Úgy lesz holnap, ahogy I S T E N
Akarja. Akarjuk hát
Mi is az Ő akaratát.
A tegnapi nap elmúlt;
Nem fáj már, amiért
Tegnap szenvedtem.
A mai nap csak egy nap.
Milyen rövid idő! Ennek a napnak
Szomorúságát és szenvedéseit is
Néked ajánlom, Uram,
Ma azonban történjék
Minden, amint Te akarod.
Ma, a kereszten —
Holnap a mennyben.

Ámen.

(Új Ember, 1972. júl. 9. 1. old.)

SZEPLŐTELEN FOGANTATÁS

OLVASMÁNY (Ter 13, 9—15, 20)
Ellenkezést vetek közéd és az asszony közé. Ő széttiporja fejedet, te meg a sarkát veszed célba.

SZENTLECKE (Ef 1, 3—6 11—12)
Áldott legyen az Isten, Urunk, Jézus Krisztus Atyja, aki Krisztusban minden lelki áldással megáldott minket fönn az égben. Mert őbenne választott ki bennünket a világ teremtése előtt, hogy szentek és feddhetetlenek legyünk előtte.

EVANGÉLIUM (Lk 1, 26—38)
Isten elküldte Gábor angyalt Galilea Názáret nevű városába egy szűzhöz, aki egy Dávid házából való férfinak, Józsefnek volt a jegyese, és Máriának hívták. Az angyal belépett hozzá és megszólította: „Üdvözlégy kegyelemmel teljes ! Veled van az Úr ! Áldottabb vagy minden asszonynál." E szavak hallatára Mária meghökkent, és gondolkozni kezdett rajta, miféle köszönés ez. Az angyal így folytatta: „Ne félj, Mária ! Kegyelmet találtál Istennél. Gyermeket fogansz, fiút szülsz és Jézusnak fogod elnevezni. Fiad nagy lesz és a Magasságbeli Fiának fogják hívni. Az Úr neki adja atyjának, Dávidnak trónját és uralkodni fog Jákob házán örökké, s országának nem lesz vége."
Mária megkérdezte az angyalt: „Hogyan válik ez valóra, amikor férfit nem ismerek?" Az angyal ezt válaszolta: „A Szentlélek száll rád s a Magasságbeli ereje borít be árnyékával. Ezért a születendő Szentet is az Isten Fiának fogják hívni. Lásd, rokonod, Erzsébet is fogant öregségében, s már a hatodik hónapban van, noha meddőnek mondták, mert Istennél semmi sem lehetetlen." Mária így válaszolt: „Az Úr szolgálója vagyok, teljesedjenek hát be rajtam szavaid." Erre az angyal eltávozott.

Lehet-e bűn nélkül élni?

Kis Szent Teréznek van egy szép hasonlata, amely rávilágít a Boldogságos Szűzanya szeplőtelen fogantatására:

„Felteszem, hogy egy ügyes orvosnak a fia kőbe botlik és elesik az úton, s a zuhanás közben kezét-lábát töri. Apja rögtön odamegy hozzá, szeretettel felemeli, minden tudását, művészetét latba veti és gyógyítja sebeit; s a fiú tökéletesen meggyógyul s hamarosan hálálkodik édesapjának. Ennek a gyermeknek kétségtelenül van oka arra, hogy szeresse az apját, kétszeresen is szeresse, hiszen apja és megmentője is.

De most valami mást tételezek fel. Az apa, tudva, hogy kő van a fia útjában, előresiet, s észrevétlenül elviszi azt onnan. Ez a fiú, apja előrelátó gyengédségének köszönheti, hogy nem botlott meg, s nem esett el. S ez a fiú is hálás lesz apja iránt" (Vigilia, 1972 október, 696).

Jó lenne bűn nélkül élni! — Próbáljuk meg! — Nem megy! — Miért? Jancsika azt mondja a hittanórán; Tisztelendő Atyám! Olyan könnyű rossznak lenni, és olyan nehéz jónak lenni! — Jancsika megállapításában van valami!

Soha nem volt bűn nélküli emberiség? — Soha nem lesz bűn nélküli a világ?

Ha belegondolunk, hogy minden bajt a bűn hozott, és hoz a világra, akkor nagyon nagy horderejű ez a kérdés...

Egyházunk azt tanítja, hogy lehetséges a bűn nélküli élet. Bemutatta ezt a mi Urunk, Jézus Krisztus; igaz, ő nemcsak ember volt, hanem Isten is. — De volt az emberek között is bűn nélküli: Mária, a Messiás édesanyja, Krisztus-anyja, a Megváltó Isten Anyja, Joachim és Anna leánya. Isten kiválasztottja. Róla valljuk, hogy élete kezdetétől, vagyis fogantatásától kezdve mentes volt a bűntől. Mentes volt a bűn foltjától, szeplőjétől, ő az, aki szeplő nélkül fogantatott, vagyis a Szeplőtelen Fogantatás! — Ez a mai ünnep tárgya. — Ez pedig csak úgy lehetséges, ha az áteredő bűntől is mentes volt. Azért a mai ünnepet így is nevezhetnénk: *Az áteredő bűntől való mentesség* kiváltságának ünnepe. Így benne nem volt bűnre való hajlamosság sem. S hiányzott benne az akarat rosszrahajlósága is. És értelme sem homályosult el, hogy ne ismerte volna fel Isten akaratát.

Mindezt ünnepeljük a mai Mária-ünnepen!

Hogyan vált lehetővé Mária bűntelensége? — Csakis Isten ajándékaként! A mennyei Atya méltó hajlékot akart készíteni Fiának a megtestesüléskor, és választása Máriára esett. Ezért gondoskodott arról, hogy a méltó hajlék egy egészen bűntelen édesanya legyen. Ez így is illett az Isten Fiához, aki emberré akart lenni.

„Az ószövetség könyvei megírják az üdvösség történetét, amelyben lassan fokozatosan készíti elő Isten Krisztus eljövetelét. Ezek az ősi iratok, ahogyan az egyházban olvassák és a további teljes kinyilatkoztatás világánál értelmezik őket, egyre nagyobb fényt árasztanak az asszony: a Megváltó édesanyja alakjára. E világosságnál, és mégis prófétai homályban már őt sejteti a bűnbeesett ősszülőknek adott ígéret a kígyó legyőzésére (vö. Ter 3, 15). Hasonlóképpen, ő az a szűz, aki anya lesz és fiút szül, s akit majd Emmánuelnek hívnak (vö. Iz 7, 14). Az Úr alázatosai és szegényei között, akik az Úrtól remélik és kapják meg az üdvösséget, ő a legjelesebb. „Kegyelemmel teljes! Veled van az Úr! Áldottabb vagy minden asszonynál" (Lk 1, 28—29). Végül az ígéretre való hosszas várakozás után ővele, Sion fölséges leányával telik be az idő és kezdődik meg az üdvösség új rendje: amikor őbelőle ölt magára emberi természetet az Isten Fia, hogy testi életének misztériumaival megszabadítsa az embert a bűntől" (Lumen Gentium, 55).

Az angyal is így köszöntötte Názáretben: „*Üdvözlégy kegyelemmel teljes!*" (olv.) — S hogyan lett volna teljes Isten kegyelmével, ha lelkében bármikor, bármilyen bűn is lett volna? — Ez a különleges kiváltság és az ő istenanyai hivatása nyilván szorosan összefügg egymásssal.

Ezt az ünnepet már több száz évvel a dogma kihirdezése (IX. Pius pápasága alatt, 1854-ben) előtt megtartotta majdnem az egész keresztény világ. Sőt, Keleten már a VII. században is ünnepelték Mária „csodás fogantatását" (Előd: Dogmatika, 640. o.).

Eredeti bűnnek az emberiség életének elején történt Istennek való szembefordulást nevezzük. A Gonosz lélek sugallatára hallgatva az ember mintegy fellázadt Isten szelíd uralma ellen. — A mai szentmise első olvasmányában erről a Gonoszról van szó, akit majd legyőz egy Asszonynak, — Máriának a Fia, vagyis az emberiség Megváltja.

Hiszen az egész ószövetségi Szentírásnak ez a három fontos gyöke

van: az Isten végtelen szentsége; az ember bűnössége; Isten irgalmas: megváltja az embereket a bűntől.

Mária mintegy már előlegbe kapja, előlegezve a megváltást, és egyben ő lesz eszköze a megtestesülésnek, és adja emberi testét, természetét az Isten-ember Jézus Krisztusnak, aki isteni természettel is rendelkezik, de egy személyben van az isteni és emberi természet; így magának az isteni Személynek is anyja lesz Mária. Ez a második isteni Személy, a Fiú-Isten szabadít meg a bűntől, s ettől kezdve ha nem is élünk bűn nélkül, de eredményesen küzdhetünk ellene, bocsánatát megnyerhetjük Istennek; az „Isten Báránya elveszi a világ bűneit" (Jn 1, 29).

Első helyen van tehát *Jézus*, az önerejéből bűntelen, és a bűn elvevője; *második helyen van Mária* aki Isten jóvoltából teljesen mentes a bűntől; következnek a legnagyobb szentek; majd mi mindannyian, akik meg vagyunk váltva, és kiemelkedhetünk a bűnökből.

Ha megfakult volna Szűzanya-tiszteletünk, ha hűtlenül elhagytuk volna az Urat, vissza kell térnünk hozzá; ahogyan Jeremiás próféta mondja:

„Állíts magadnak útjelzőket,
helyezz el útmutató oszlopokat!
Jegyezd meg jól az ösvényt,
az utat, amelyen elmentél egykor,
és térj haza..."

(Jer 31, 21).

A szeplőtelen Szűzanya legyen az útjelzőnk! Ő legyen az útmutatónk, hogy el ne tévedjünk, hanem hazavigyen az úton, Őhozzá, Fia országába.

*

Szűznek szent szűze,
Istennek szent Anyja,
a fogantatásnak
szűz makulátlanja,
igazság tükre,
bölcsességnek széke,
örömünknek oka;
áldás, malaszt, béke!

Lelki tiszta edény,
kinek szűz a lénye,
tiszteletes edény,
áhítat edénye.
Titokzatos rózsa,
Dávid király tornya,
mely mintha elefánt-
csontból való volna...
Mária aranyház,
szövetség szekrénye,
mennyország ajtaja,
hajnalcsillag fénye,
betegek orvosa,
bűnösök oltalma,
és vigasza annak,
aki bútól halna.
Ahol Te vagy, minden
búbánatnak vége,
a kereszténveknek
vagy Te segítsége.
Királyné az égben,
mely angyalok hona,
minden szenteknek szent
királyné asszonya;
Magyarországunknak
nagy oltalmazója,
szeplőtlen királyné,
füzérbe font rózsa...
Hozzád fohászkodunk,
kik annyit vétettünk:
könyörögj érettünk,
könyörögj érettünk!
Istennek báránya,
vedd el bűneinket,
irgalmazz minékünk,
Krisztus hallgass minket!

(Kunszery Gyula: Lorettói litánia)

SZENT ISTVÁN ELSŐ VÉRTANÚ

OLVASMÁNY (ApCsel 6, 8—10, 7, 54—59)
István kegyelemmel és erővel eltelve csodákat és jeleket művelt a nép körében. Erre a libertinusok, cireneinek, alexandriaiak, kilikiaiak és ázsiaiak zsinagógájából némelyek ellene támadtak, és vitatkozni kezdtek Istvánnal, de bölcsességével és a Lélekkel szemben, amellyel beszélt, nem tudtak ellenállni.
Amikor ezt hallották, haragra gyulladtak és fogukat vicsorgatták ellene. Erre ordítozni kezdtek, befogták fülüket, s egy akarattal rárontottak, kivonszolták a városból és megkövezték.

EVANGÉLIUM (Mt 10, 17—22)
Egy alkalommal Jézus így figyelmeztette tanítványait: Az emberekkel szemben legyetek óvatosak, mert bíróság elé állítanak, zsinagógáikban pedig megostoroznak benneteket. Miattam helytartók és királyok elé hurcolnak, hogy tegyetek előttük és a pogányok előtt tanúságot. Amikor átadnak benneteket a bíróságnak, ne töprengjetek, hogyan és mit mondjatok. Abban az órában megadatik nektek, hogyan beszéljetek. Mert hisz nem ti fogtok beszélni, hanem majd Atyátok Lelke szól belőletek.
Halálra adja majd a testvér a testvért, az apa a gyermekét, a gyermekek meg szüleik ellen támadnak és vesztüket okozzák. Mindenki szemében gyűlöletesek lesztek a nevemért. Aki azonban mindvégig kitart, az üdvözül.

A halálig vállalt élet

Gyermekkoromban sokszor elgondolkoztam karácsony másnapján, hogy miért is van ekkor az egyház első vértanújának, István diakónusnak az ünnepe? — Miért nem ünnepeljük továbbra is a karácsonyt, karácsony másnapján? — Miért nem marad az örvendezés fehér színe, amikor még úgy ragyognak a karácsonyfák,

és mindenki kétnapos karácsonyról beszél? — Ünneprontásnak véltem a vértanúság piros színét a papi miseruhán, valamint a kegyetlen halálról való tudósítást az isteni Gyermek születésének ünnepi körében.

Mit is jelent a karácsony? — Születést. Jézus születését, a kereszténység születését. — Mi az, ami nélkül nincs kereszténység? Ez, az áldozat! Áldozat nélkül nincs kereszténység! —

Jézus bemutatta a legnagyobb áldozatot a kereszten. Utána az első, aki életét áldozta az igazi tanításért, éppen István szerpap, vagy diákonus. Néhány évvel Jézus halála, feltámadása és mennybemenetele után, 36-ban történt ennek a karizmatikus embernek a halála. Karizmatikus volt, mert különleges kegyelmet nyert, amit kortársai javára, de a későbbi idők embereinek javára is kamatoztathatott. A tizenkét apostol választása révén kerül a hét diakónus közé. A Szentírás a hét közül a felsorolásban első helyen említi, és röviden jellemzi: „*hittel és Szentlélekkel eltelt férfi*"-nek mondja (ApCsel 6, 5).

Ez az István volt az az ember, akinek először sikerült Jézust úgy követni, hogy még a vérontásban, élete odaadásában is egy lehetett vele. Ő volt az első vértanú.

Számára nem volt érthetetlen, hogy üldözik. Nem akadt fenn azon, hogy szenvednie kell. Ismerte ő Krisztus szavait: „Nézzétek, úgy küldelek titeket, mint bárányokat a farkasok közé. Legyetek tehát okosak, mint a kígyók, és egyszerűek, mint a galambok. Az emberekkel szemben legyetek óvatosak, mert bíróság elé állítanak benneteket. Miattam helytartók és királyok elé hurcolnak, úgy tegyetek előttük és a pogányok előtt tanúságot" (Mt 10, 16—18).

Krisztus nem ezért küldte őket, hogy hízelegjenek az embereknek, hanem azért, hogy tanúságot tegyenek. Ez pedig sokszor hálátlan küldetés. Azok fordulnak ellenük, akikért feláldozzák életüket; azok gyűlölik őket, akiket a szeretetre tanítottak. S nekik a bárány türelmével kell elviselniök a farkasok áskálódását, gyűlöletét és a vértanúságot.

Karácsony a kereszténység születésének tekinthető tágabb értelemben, méltó, hogy az első Krisztus-követő vértanú mennyei születésnapja Jézus születésnapja mellé kerüljön.

Mindjárt karácsonykor, az induláskor, a születéskor, a jászolnál kell tudatosodni bennünk: k e r e s z t n é l k ü l nincs k e r e s z-

t é n y s é g ! — Az áldozat a szeretettől elválaszthatatlan! — Márpedig mi a szeretet Istenének követői, gyermekei vagyunk! És Jézus szavai szerint „*Nagyobb szeretete senkinek sincs annál, mint aki életét adja barátaiért*" (Jn 15, 13). — István vértanú ezt tette.

István vértanú a „proto-mártír". A „mártír"-szó — eredetét kutatva e kifejezésnek — „tanú"-t jelent. Tanúskodni általában szóval szoktak. De lehet tanúskodni valakinek a saját vérével, véreontásával, élete feláldozásával is. A keresztény hagyományban a mártír nevet kizárólag arra alkalmazzák, aki vérével tesz tanúságot, ezért vér-tanú.

A kereszténynek tanúskodni kell Krisztusról. Nem hallgathatnak: „*Mi nem hallgathatunk arról, amit láttunk és hallottunk!*" (ApCsel 4, 20).

És a beszéd, a szó, a tanúskodás következménye, hogy életünkre törnek, ők akkor sem hallgathatnak. — Aki tehát meg van keresztelve, de nem beszél Jézusról, hitét nem vallja meg, az lényegében nem keresztény. Hiszen maga Jézus tanítja: „*Mindazt, aki megvall engem az ember előtt, én is megvallom Atyám előtt. De aki megtagad engem az emberek előtt, azt én megtagadom Atyám előtt*" (Mt 10, 32—33).

S aki ennek a szóbeli megvallásnak *minden* következményét is vállalni meri, az már igazi keresztény. — Ha bíróság elé állítják? — Nem baj! — Ha vagyonát elkobozzák? — Nem baj! — Ha börtönbe zárják? — Nem baj! — Ha életét követelik? — Nem baj! —

„*Ne féljetek azoktól, akik megölik a testet, de a lelket nem tudják megölni. Inkább attól féljetek, aki a lelket, meg a testet is pokolba taszíthatja*" (Mt 10, 28.).

Aki mindezeket megérti és megvalósítja, az keresztény, annak lelkében megszületett Jézus; az ilyen ember megértette karácsony titkát!

Az ember legnagyobb kincse az élete. — Oda tudja-e adni ezt is Istennek? — Oda kell adnia! — Arról nem is szólva, hogy úgy sem tarthatja meg magának! — Így vagy úgy, de egyszer le kell mondani erről a földi életről, itt kell hagyni, vége szakad, megszűnik.

Igen nagy lehetőség rendelkezni életünkkel, és azt Istennek adni, tudatos lélekkel elfogadni saját halálunkat. Krisztus Jézus ezt tette. István vértanú ebben követte és ez igazán keresztény tett volt!

XXIII. János pápa halálos ágyán felajánlotta életét-halálát a

zsinat sikeréért. Az Isten nyilván elfogadta tőle ezt a felajánlást, és isteni gondviselésével az Egyház javára fordította. — Ezzel szemben mennyi kétségbeesett, üres-járatú halál van. Sok esetben elkábítják a betegeket életük utolsó napjaiban, óráiban. Elszakítják megszokott környezetüktől, otthonuktól, szeretteitőkl. Elgépesítik a halált. Pedig az emberélet egy sorsdöntő állomása az. A régi öregek tudtak szépen meghalni. Elköszöntek a családtagoktól, szinte bevárták távollévő gyermekeiket, elhivatták a papot, kibékültek Istennel, emberrel egyaránt.

Csodálatra méltó az igazi szolgálat és tanúságtétel: „Én örömest hozok áldozatot, sőt magamat is teljesen feláldozom lelketekért" (2 Kor 12, 15).

Az emberi élet mindenképpen elég, felőrlődik az élet harcaiban; mennyire más az, ha valaki öntudatosan áldozza fel Istennek és Istenért az embereknek!

A chicagói Szent András templomban szentelték pappá Alexis Henry Guthier-t. A szép ünnepnek az volt az érdekessége, hogy a szentelendő fiatal tolókocsiban ült. Gyermekbénulásban betegedett meg, de az isteni hívó szót így is meghallotta és így is vállalta!

Mi ép testtel szolgáljuk-e az Urat?

A hősöket, nagy hazafiakat mindig tisztelték. A bátor embereket megcsodálták. Emléküket szeretettel őrizték. Igaz, ma sem veszett ki az ilyen ember, csak a számuk lett talán kevesebb. Gondoljunk Maximilián Kobel szerzetes-papra, arra a hős lengyel férfira, aki a németek haláltáborában egy 3 gyermekes családapa helyett vállalta az önkéntes halált. A XX. század Szent Istvánja, vértanúja volt.

Megkérdezhetnénk: ki képes erre? — Felelet: mindenki, aki magát az életet is képes vállalni 100%-osan! — Aki az életet nem tudja vállalni, képtelen lesz halálát vállalni és hősiesen megélni. Az öngyilkosok tipikus példái az életet vállalni nem tudó embereknek. S mennyi öngyilkos nehezíti meg a többi ember életét, okoz szükségtelen szenvedéseket ittmaradt hozzátartozóinak! Mennyi fiatal élet esik ki a társadalom vérkeringéséből, családokból, termelő munkából! Ezrével vetnek véget önkezüleg életüknek csak Magyarországon is! 1980-ban a Statisztikai Hivatal jelentése szerint 4809, tehát közel ötezer ember lett öngyilkos hazánkban! (1960-ban még csak 2500 körül mozgott a számuk az öngyilkosoknak!)

Gyengül a keresztény élet-erkölcs, élet- és halál-szemlélet. Ezért szükséges, hogy a születés szent ünnepének másnapján magunk elé állítsuk az igazi keresztényt, a szent diakónust, Istvánt, az első keresztény vértanút, aki megmutatta nekünk, hogyan kell krisztusi módon élni és meghalni.

Johann Adam Möhler írja: „Valahányszor a vértanúk történetét olvastam, megtanultam a szenteket segítségül hívni. Gyakran könnybe lábadt a szemem, együtt éreztem szenvedésükkel, csodáltam lelki erejüket, megragadott személyiségük varázsa. Bizony igaz: ha képesek lennénk hálátlan módon elfeledkezni róluk, megérdemelnénk, hogy Urunk Jézusunk is megfeledkezzék mirólunk.

A világot nem a nagyhangúak teszik emberibbé, hanem a csendes emberek, akik sokat imádkoznak" (Koch—Senger: Útitárs, 146).

Ebben a szellemben legyünk vértanúk, csendes, imádkozó keresztények!

Jelenti magát Jézus

Jelenti magát Jézus háromszor esztendőben,
Jézus magát úgy jelentgeti már.

Először jelenti Karácsony napján
Nagykarácsony napján nagy hóeső esett.
Nagykarácsony napján angyali szó zengett.

Másodszor jelenti hangos húsvét napján.
Hangos húsvét napján folyók megáradtak.
Hangos húsvét napján mindenek újulnak.

Harmadszor jelenti piros pünkösd napján.
Piros pünkösd napján rózsa megvirágzott.
Piros pünkösd napján szent tüzek gyulladtak,
Jézus magát úgy jelentgeti már.

GYERTYASZENTELŐ BOLDOGASSZONY

(Urunk, Jézus bemutatása)

OLVASMÁNY (Mal 3, 1—4)
Nézzétek, elküldöm hírnökömet, hogy elkészítse előttem az utat. Hamarosan belép szentélyébe az Úr, akit kerestek, és a szövetség angyala, aki után vágyakoztok. Lám, már jön is! — mondja a Seregek Ura. De ki fogja tudni elviselni jövetele napját?
És ki maradhat állva, amikor megjelenik?

SZENTLECKE (Zsid 2, 14—18)
Minthogy a gyermekeknek közös a testük és a vérük; ő is részt kapott belőle, hogy így halálával legyőzze azt, aki a halálon uralkodott tudniillik a sátánt, és felszabadítsa azokat, akiket a haláltól való félelem egész életükre rabszolgává tett.

EVANGÉLIUM (Lk 2, 22—40)
Amikor elteltek a Mózes törvényében megszabott tisztulás napjai, Jézust felvitték szülei Jeruzsálembe, hogy bemutassák az Úrnak ahogy az Úr törvényében elő volt írva: Minden elsőszülött, fiút az Úrnak kell szentelni, s az áldozatot is be akarták mutatni, ahogy az Úr törvénye előírta, egy pár gerlicét vagy két galambfiókát.
Élt Jeruzsálemben egy Simeon nevű igaz és istenfélő ember. Várta Izrael vigaszát és a Szentlélek töltötte el. Kinyilatkoztatást kapott a Szentlélektől, hogy addig nem hal meg, amíg meg nem látja az Úr Fölkentjét. A Lélek indítására a templomba ment. Amikor a szülők a gyermek Jézust bevitték, hogy a törvény előírásának eleget tegyenek, karjába vette és áldotta az Istent ezekkel a szavakkal:

"Bocsásd el, Uram, szolgádat,
szavaid szerint békében, mert látta szemem üdvösségedet,
melyet minden népnek megadtál világosságul a pogányok megvilágosítására, és dicsőségül népednek, Izraelnek."

Apja és anyja csodálkoztak azon, amit fiukról mondott. Simeon megáldotta őket, és így szólt anyjához, Máriához: „Ez sokak romlására és sokak feltámadására lesz Izraelben, jel lesz, amelynek ellene mondanak — a te lelkedet is tőr járja át —, hogy sokaknak kiderüljenek a titkos gondolatai." Volt egy Áser törzséből való, Anna nevű prófétaasszony, Fánuel leánya, aki már igen öreg volt. Hét évig élt férjével lánysága után, aztán özvegyen maradt. Már nyolcvannégy esztendős volt. Nem hagyta el a templomot soha, éjjel-nappal böjtölt és imádkozott az Isten szolgálatában. Ebben az órában is odajött, dicsőítette az Istent, és beszélt róla mindenkinek, aki csak várta Jeruzsálem megváltását. Miután így eleget tettek az Úr törvényének, visszatértek galileai városukba, Názáretbe. A gyermek pedig nőtt és erősödött, bölcsesség töltötte be, és az Istennek kedve telt benne.

A Gyertyaszentelő mindenki ünnepe!

„Világosságom és üdvösségem az Úr, kitől félnék?
Életem oltalmazója az Úr, kitől rettegnék?...
Ha hadsereg áll is velem szemben,
szívem akkor sem remeg,
Ha harcra kelnek ellenem, akkor is bizakodom.
Egyet kérek az Úrtól, csak egy a vágyam:
hogy életem minden napján az Úr házában lakjam...
Ha apám, anyám el is feledné nek,
az Úr akkor is fölemelne...

De biztos vagyok benne:
meglátom az Úr dicsőségét az élők honában.
Ezért remélj az Úrban és légy erős,
Légy bátorsággal és bízzál az Úrban!" (Zsolt 27, 1, 3—4 10. 13—14).

A zsoltárnak e soraiban benne van a mai ünnep minden tanulsága! A Szent Pál áldozata, bizalma, Simeon vágya, a keresztény remény, a hit világossága!

Meghatóan szép, amikor február 2-án este a sötét templomban meggyújtják a papság, a ministránsok és a hívek gyertyáit, és meghitt világosság ragyogja be a falakat és az arcokat.

Arról a napról emlékezik meg a keresztény világ, amelyen első ízben jelent meg templomban a világ Megváltója, negyvennapos korában. A Messiás érkezése hozott fényt a világba, ő űzte el a Gonosz sötétséget. (A gonosz embert mindmáig „sötét alak"-nak nevezik.)

Valóságos népünnepély. De nemcsak azért mert nagyon látványos, és különleges, hanem azért is, és olyan értelemben is, hogy az egész népet érinti.

Az ünnepelt: kisgyermek. A kisgyermek mindig rokonszenves. Itt pedig a régtől várt messiási Gyermekről van szó! Nem régen múlt egy hónapos. Pontosan negyvennapos. Már ez a negyvenes szám is elgondolkodtat, hiszen oly sokszor előfordult már a Szentírásban ez a szám!

Negyven napon át zúdul a vízözön a földre, míg végre felragyoghat a szivárvány, az isteni megbékélés örök jele az égen.

Negyven éven ét tart a pusztai vándorlás, míg végre eljuthat a választott nép az Ígéret földjére.

3×40 évet ér meg Mózes.

40 botütés a büntetés bizonyos vétkekért.

40 napig böjtöl Jézus, mielőtt megkezdte 3 éves nyilvános működését.

Szent negyven napnak mondjuk ma is a nagyböjtöt.

És szent ez a negyvenedik nap karácsonyt követően, amikor megjelenik a Megváltó népe között. Eddig a nép fiai mentek hozzá: a Betlehem-környéki pásztorok, most ő megy a néphez.

Öröm ez, félelem-űző öröm, mint ahogyan félelmet űz, a sötétségtől való félelmet a világító fény.

Ez az esemény azt is tanítja, hogy már az apró gyermekek is a templomban a helye! — Bár minden gyermeket bemutatnának szülei az Isten templomában, neki ajánlván magzatukat! —

Nyilván ünnepnek érezték ezt a napot Mária és József is! — Így a szülők ünnepének is mondhatnánk február 2-át! Kire bízhatnák inkább megszületett gyermekeiket a fiatal szülők, mint Isten gondviselésére? Újra- és újra ajánlják gyermekeiket Istennek!

Ez a nap azonban még az öregeknek is nagy napja! Hiszen főszerephez jut itt az agg Simeon, a 84 éves Anna asszony egyaránt!

Az idős emberek gyakran érzik azt, hogy ők már feleslegesek, nincs szükség az ő jelenlétükre, tapasztalatukra, segítségükre. És most mit veszünk észre? — Az ősz Simeon kedvéért Isten lehetőséget ad a nagy találkozásra: nem hal meg addig, amíg nem találkozik a Messiással! Ígéretet kapott, és ő hitt az ígéretnek: nem hal meg addig... Ezen a napon a Szentlélek indítására sietett, amennyire az ő korában még sietni lehet, a templomba.

Minden mai idős keresztény kapott ígéretet Istentől, minden mai — még lábát mozdítani bíró — idős hivő kap indítást a Szentlélektől, hiszen — amint hallják a szentmisék elején — „A Szentlélek egyesítő ereje" gyűjt össze bennünket. Bár minden öregben így égne a vágy: találkozni a Megváltóval, mielőtt meghalnék! Bár mindenki hallgatna figyelő füllel a Szentlélek belső indításaira, amelyhez nem is kell a fizikai jól-hallás, elég a lélek rezdüléseire odafigyelni.

S ez az öreg, agg Simeon nemcsak láthatja, de karjaiba is veheti a világ Megváltóját! — Igen, az Isten ilyen kicsi is tud lenni, hogy egy öreg ember kezei közt is elférjen. — Hány idős öreg pap tarthatja napról-napra kezében az Isten Fiát, a szentmise átváltoztatási részét követően! — Áldoztatás közben! —

Mennyi idős, beteg ember találkozhat Megváltójával a betegágyán, a szentségeken keresztül: szentgyónás, szentáldozás, szentkenet...

De nemcsak találkozhatott Simeon, nemcsak láthatott, nemcsak érinthetett, hanem szólhatott is. Jövendölhetett, szava bekerült a Bibliába, s ezen a napon milliók hallják, milliók olvassák. Megjövendölte, hogy ez a parányi gyermek nagy hatalom birtokosa, aki sokak üdvösségére lesz, de sokaknak romlására is lehet, ha nem követik. — Érdekes megfigyelni, hogy Simeon Máriához, az anyához intézi szavait, és nem Józsefhez. Bizony a fájdalom tőre fogja átjárni Mária szívét... örömmel hozta gyermekét a templomba, de éreznie kell, hogy a Gonosz lélek a sarka után leselkedik. Itt kezd Fájdalmas Anya lenni, de így is vállalja anyaságát.

„A homályos — szövetségi háttérből még egy személy lép a színtérre: Fánuel leánya, Anna, a nyolcvannégy éves özvegy, aki imádságban és böjtben töltötte életét. Többet nem tudunk róla, de ennyi elég, hogy jelképül szolgáljon. A kegyelem megvilágításához és Krisztus felismeréséhez első feltétel a testnek, az ösztönös életnek, az anyagiasságnak a megfékezése.

A második feltétel pedig az imádság, az alázatos közeledés Istenhez. Ilyen előkészület után Isten az elaggott, megtört asszonyt is felhasználja a nagy idők hírnökéül." (Gál F.: Szentírás magyarázat, jegyzet. 34. o.)

Így íveli át ez a szép ünnep a különböző korosztályokat, és megérteti, hogy Isten előtt mindenki fontos: gyermek és felnőtt, férfi és nő, fiatal és öreg.

A „Paris Match", a nagy francia újság körkérdése szerint a 18 és 25 év közötti ifjúság 70%-át mélyen áthatja a felelősségtudat a világ folyásáért. „Mások javára kell hasznossá válnunk", ez adja meg számukra az élet értelmét (Mario von Galli: A megélt jövő, Assisi Szt. Ferenc, 132).

Öregeknek és fiataloknak egymás számára kell hasznossá válniok. Nem ellenségek, hanem testvérek!

Most már sok-sok évszázada világít a Megváltó fénye. Gondoljon erre mindenki, amikor gyertyát fog kezébe, és látja annak lángját fellobbanni: akár a keresztelő gyertyáét — talán éppen egy negyvennapos kisbaba feje mellett —; akár kis elsőáldozó kezében, vagy fehérfátyolos menyasszonynál; vagy a miséző oltárnál, avagy a haldokló ágyánál vagy a ravatalnál... életünket mindenképpen végigkíséri.

Mély mondanivalója van a mai egyházi éneknek:

„Kis gyertyaláng, halvány fénye,
sötét éjben ő remény,
vándort hívó kis piros láng,
utat mutat, lobogva vár.

Lábam botlik, testem lárad,
a kis fénypont messze árad
s mikor lelkem elcsüggedne,
lobog, lángol, hív előre!

Megyek hozzád gyertyalángon
bárhol vagyok, mindig látom,
remény éjjel, remény vágyban,
remény hosszú vándorlásban.

Kis gyertyaláng, halvány fény,
sötét éjjel ő a remény,
téged hív egy kis piros láng,
keresd meg, lobogva vár!"

Figyeljünk a gyertyákat szentelő, megáldó pap szavaira:

„Amint a látható fény elűzi az éjszakai sötétséget, úgy világosítsa meg Isten láthatalan fénye értelmünk szemét, hogy megismerjük, ami előtte kedves és üdvösségünkre szükséges."

*

Itt jelen vagyon

Itt jelen vagyon az Istennek Fia,
itt jelen vagyon Istennek ereje,
itt jelen vagyon erős igaz Isten,
a Jézus Krisztus.

Itt jelen vagyon mi édes Teremtőnk
itt jelen vagyon a mi Közbenjárónk
itt jelen vagyon lelki Vigasztalónk:
a Jézus Krisztus.

Itt jelen vagyon Út, Igazság, Élet
itt jelen vagyon a mennyei Fölség
itt jelen vagyon fényes Világosság:
a Jézus Krisztus.

Itt jelen vagyon váltságunknak Napja
itt jelen vagyon bűnünk megrontója
itt jelen vagyon szeretetnek lángja:
a Jézus Krisztus.

Itt jelen vagyon a mi vigasságunk
itt jelen vagyon őrizőnk, oltalmunk
itt jelen vagyon lelki bátorítónk:
a Jézus Krisztus.

Adja minékünk az ő szent országát,
hogy megláthassuk szentséges lakását
angyali karból tiszta szép orcáját
és ő szent Atyját.

AZ ANGYALI ÜDVÖZLET: GYÜMÖLCSOLTÓ BOLDOGASSZONY

OLVASMÁNY (Iz 7, 10—14):
„Az Úr maga ad nektek jelet: Íme, a szűz fogan, fiút szül..."

SZENTLECKE (Zsid 10, 4—10):
„Nézd, megyek, Istenem, hogy teljesítsem akaratodat"

EVANGÉLIUM (Lk 1, 26—38)

„Az Isten elküldte Gábor angyalt Galilea Názáret nevű városába egy szűzhöz, aki egy Dávid házából való férfinak, Józsefnek volt a jegyese, és Máriának hívták. Az angyal belépett hozzá és megszólította: „Üdvözlégy kegyelemmel teljes! Veled van az Úr! Áldottabb vagy minden asszonynál." E szavak hallatára Mária meghökkent, és gondolkozni kezdett rajta, miféle köszöntés ez. Az angyal így folytatta: „Ne félj, Mária! Kegyelmet találtál Istennél. Gyermeket fogansz, fiút szülsz, és Jézusnak fogod elnevezni. Fiad nagy lesz és a Magasságbeli Fiának fogják hívni. Az Úr Isten neki adja atyjának, Dávidnak trónját és uralkodni fog Jákob házán örökké, s országának nem lesz vége." Mária megkérdezte az angyalt: „Hogyan válik ez valóra, amikor férfit nem ismerek?" Az angyal ezt válaszolta: A Szentlélek száll rád s a Magasságbeli ereje borít be árnyékával. Ezért a születendő Szentet is az Isten Fiának fogják hívni. Lásd, rokonod, Erzsébet is fogant öregségében, s már a hatodik hónapban van, noha meddőnek mondták, mert Istennél semmi sem lehetetlen." Mária így válaszolt: „Az Úr szolgálója vagyok, teljesedjenek hát be rajtam szavaid." Erre az angyal eltávozott.

Az Úr szolgálója vagyok, teljesedjenek be rajtam szavaid

„Barlangszobád mélyén üdvözlégy, Mária, teljes malaszttal. Angyalszárnyak suhogásában áldott vagy te az asszonyok között. Kopogtat szíveden a Lélek:
itt az idő a Kígyó fejét széttipornod"

Rónay Györgynek e soraival köszöntjük a Szűzanyát. Az Isten választotta ki Őt; de Mária tudatosan vállalta az Úr akaratát.

A Szűzanya ábrázolásai közül az egyik legrégibb szobor Gyermeke nélkül ábrázolja Máriát, amint hallgatja és várja az Urat; s az Úr engedelmes szolgáló leánya Ő (Wiener Kirchenzeitung, 1977. márc 20 — 4. old.).

A Gyümölcsoltó Boldogasszony fenséges erénye, hogy hallgatja az Urat.

Az ember szívesen hallgatja a szép zenét és megnyugszik. Szívesen megy ki a természet ölére, hogy hallgassa a madarak tavaszi énekét, az erdő suhogását, a patak csobogását. A szülő elbűvölve áll meg gyermeke kiságya mellett és hallgatja alvó gyermeke szuszogását. A jegyes órák hosszat tudja hallgatni szerelmese szavait. Szép erény az, ha meghallgatunk egy panaszkodó embert. S „máriás" erény az, ha otthonunk rejtekén vagy a templom csendjében hallgatjuk az Istent.

A hallgatásról Sirák Fia könyve szól hozzánk, tömören, határozottan:

„Van, aki hallgat, és ez az okos ember...
Van, aki hallgat, és ezért bölcsnek tartják,
és van, akit gyűlölnek, mert túl sokat beszél.
Van, aki hallgat, mert nem tud felelni,
s van, aki hallgat, mert alkalmas időre vár.
Amíg az alkalmas idő el nem jön, a bölcs ember hallgat...
Aki szaporítja a szót, attól iszonyodnak,
és a fennhéjázót gyűlölettel nézik". –

(Sir 20, 1. 5—8)

A Boldogságos Szűzanya hallgatása szent volt. Neki nem önmaga, hanem Isten szava volt a fontos.

Az angyali üdvözlet ezért lett „az új teremtés hajnala". Amikor

Mária igent mondott Isten üzenetére, új teremtés kezdődött. A názáreti Szűz méhében — mint a teremtés hajnalán az egész fejlődést magába sűrítő ősatomban — együtt volt az egész újjászületű világ. Egyetlen szó, Mária „legyen"-je a világkorszakok pirkadatának isteni „legyen"-jét visszhangozza (mint ahogyan ezt visszhangozza minden „igen", valahányszor elfogadjuk Isten akaratát). „Mária a Szűz, a Nő, az Anya teljessége. Anyja az egyháznak, az emberiségnek, a világnak is. Költők, festők, szobrászok sokszor ábrázolták már az Angyali Üdvözlet pillanatát. De minden alkotás — legyen bármilyen remekmű — csak halvány visszfénye a kétezer évvel ezelőtti csodának, amikor az Ige megfogant Názáretben. „Én jóval előttetek magamhoz vonzottam Istent... Én vagyok Szűz Mária, minden ember Anyja" — írja Teilhard de Chardin „az Örök Női" című lírai fohászában (Új Ember, 1976. jan. 4. 2. old).

„Én az Úr szolgálója vagyok, teljesedjenek be rajtam szavaid", ez volt Mária válasza és teljes odaadása Istennek. Visszavonhatatlanul, örökre odaadta magát, hogy a világnak adja majd Jézusát. Jeremiás próféta még lázadozott, alkudozott az Úrral: „Rászedtél, Uram! S én hagytam, hogy rászedj. Erősebb voltál nálam és legyőztél. Nevetségessé váltam napról napra: aki csak lát, mind kicsúfol" (Jer 20, 7). A Szűzanya nem vetette Isten szemére, hogy rászedte Őt az istenanyai hivatásra. Igen-je éltette Őt akkor is, amikor Fiának szenvedése tőrt szúrt az ő szívébe is.

Sok mai ember életéből hiányzik az, hogy meghallgassa az Istent. Gyümölcsoltó Boldogasszony, légy példaképünk, hogy figyeljünk Isten szavára és el tudjuk fogadni az Isten akaratát.

A Szűzanyáról egyik énekünkben azt énekeljük:

„Várja fiát, égi Urát,
Virrasztva, epedve éj s napon át" (SzVU 194).

Ez is egy „máriás" erény: tudott várni, tudott készülni. Az Angyali Üdvözletnek találó a magyar elnevezése: Gyümölcsoltó Boldogasszony. Ebben az időben ébred a természet; a kertész megtisztítja fáit és nemes ágat olt a vad alanyba. Az örök Atya ereje borította be Máriát és oltotta méhébe Fiát. S hogyan készült Mária a Magasságbeli Fiának megszületésére?!

Kár, hogy a modern ember nem tud várni és készülni. Tudós akar

lenni tanulás nélkül. Művész akar lenni gyakorlás nélkül. S szent, az életszentség gyakorlata nélkül; keresztény kereszt nélkül.

Szűzanyánk, taníts meg minket várni és készülni. Várni arra, hogy a kegyelem gyümölcsöt hozzon; s készülni az Isten országába, ahová nem lehet üres kézzel belépni. „A mi hazánk azonban a mennyben van. Onnan várjuk az Üdvözítőt is, Urunkat, Jézus Krisztust. Ő azzal az erővel, amellyel mindent hatalma alá vethet, átalakítja gyarló testünket és hasonlóvá teszi megdicsőült testéhez" (Fil 3, 20—21).

Sirák Fia könyve írja:

„Aki szívből szolgálja, azt az Úr elfogadja,
s az imádság a felhőkig hatol fel.
A nyomorgók jajszava áthatol a felhőkön,
és nem csendesül, amíg el nem éri célját.
Nem tágít, amíg rá nem tekint a Fölséges,
s amíg nem szolgáltat neki igazságot".

(Sir 35, 16—18)

Így lett a názáreti Mária „könyörgő mindenhatóság", mert szívből szolgálta az Urat... Nem számításból lett Istenanya, hanem alázatból és szeretetből. Szava, imája, közbenjárása elengedhetetlenül fontos az életünkben!

P. Winfrid Schneiderbach bencés missziós írta le a megható történetet egy ötéves néger kislányról, Fatumáról, aki szívesen hallgatta a hittérítők beszédjét. Egyszer az atya a templom előtt találta. Mit csinálsz itt? Szeretném látni Va Mungo édesanyját, az Isten anyját. Gyere be a templomba és majd megmutatom a szobrát. Nem mehetek be, mert a szüleim megtiltották, pedig úgy szeretném látni a nagy Anyát.

A missziós atya bevitte és arról beszélt, hogy a Szűzanya nagyon szereti az embereket, és mind szeretné elvezetni a mennyországba.

Nem sokkal később a kislány megbetegedett és beszállították a missziós telep kórházába. Ott a kislány nem is a betegségével foglalkozott, hanem az ügyes orvosnőt, Tekla nővért arra kérte, hogy minél többet beszélne a Szűzanyáról. És egyszercsak az volt a kérése, hogy kereszteljék meg.

Mikor állapota válságosra fordult, hazavitték, és otthon is meg-

látogatta a missziós atya. A kislány boldogan újságolta, hogy megkeresztelték. Máriának hívják, mint Isten Anyját. „Olyan boldog vagyok, hogy hamarosan nála leszek a mennyországban".

Édesanyja nem értette a kislány ragyogó boldogságát, nem értette a biztos remény mosolyát az arcán..." (Hitélet, 1973. március — 14. old.).

E néger kislány példája tanítson meg bennünket a Szűzanya igazi tiszteletére, erényeinek követésére.

„Máriás" lelkülettel mondjuk a régi fohászt:

„Istenem, én azt akarom, amit Te akarsz;
Azért akarom, mivel Te akarod,
Úgy akarom, ahogyan Te akarod;
Addig akarom, amíg Te is akarod."

*

Írta: Harsányi Lajos

Ha nem jött volna el

„Beethoven tán a Wienerwaldon
Élt volna, süket kecskepásztor.
Egy szörnyű kényszertől a melle
Elbődült volna pársor.

Michelangelo homlokából
nem kupola született volna,
Néhány gerendából csőszkunyhót
Ácsolt volna a Helikonra.

Munkácsynak Mármarosban
Sötétlett volna a barlangja
És kőbaltával bölénycsordát
Karcolt volna a sziklafalra.

Perosi kórusa helyett
Róma fölött a holdas esetben
Valami trágár ősi nótát
Fújt volna egy vad pun rekeden.

Dante az Inferno helyett
Gúnyverseket faragott volna
S Rice helyett festett rimáért
Szállt volna menny helyett pokolra.

A Szépnek, Jónak, és Igaznak
Nem lett volna itt soha hely,
Sátor alatt tanyáznánk most is,
Ha nem jött volna el.

SZENT PÉTER ÉS PÁL APOSTOLOK ÜNNEPE

(június 29.)

OLVASMÁNY (ApCsel 12, 1—11)
„Most már csakugyan tudom, hogy az Úr elküldte angyalát és kiszabadított Heródes kezéből, s abból, amire a zsidó nép számított".

SZENTLECKE (2 Tim 4, 6—8 17—18)
A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, hitemet megtartottam.

EVANGÉLIUM (Mt 16, 13—19)
Amikor Jézus Fülöp Cezáreájának vidékére ért, megkérdezte tanítványaitól: „Kinek tartják az emberek az Emberfiát?" Így válaszoltak: „Van, aki Keresztelő Jánosnak, van, aki Illésnek, Jeremiásnak vagy valamelyik más prófétának." Jézus most hozzájuk fordult: „Hát ti mit mondtok, ki vagyok?" Simon Péter válaszolt: „Te vagy Krisztus, az élő Isten Fia." Erre Jézus azt mondta neki: „Boldog vagy, Simon Jónás fia, mert nem a test és vér nyilatkoztatta ki ezt neked, hanem az én mennyei Atyám. Én is mondom neked: Péter vagy, erre a sziklára építem egyházamat, s az alvilág kapui sem vesznek rajta erőt. Neked adom a mennyek országa kulcsait. Amit megkötsz a földön, a mennyben is meg lesz kötve, s amit feloldasz a földön, a menyben is fel lesz oldva."

„Krisztus él énbennem"

Jézus Krisztus Egyháza Szent Pál szavaival azt mondja a világnak: „*A törvény által meghaltam a törvénynek, hogy az Istennek éljek, mert Krisztussal engem is keresztre feszítettek. Élek, de már nem én élek, hanem Krisztus él énbennem*" (Gal 2, 19—20).

Ezt érezte meg a neves angol katolikus író, Chesterton, amikor ezt írta: „A katolikus Egyház a gyöngeségen alapul, ezért elpusztíthatatlan" (Bánk: Fegyelem és kegyelem, 2641).

Az alvilág kapui azért nem vesznek rajta erőt, mert benne Jézus Krisztus él!

VIII. Bonifác pápáról, aki 1294—1303-ig volt Krisztus helyettese, azt írják a történészek, hogy tehetséges, művelt, kemény, következetes ember volt. S éppen ezek a tulajdonságok nem voltak tetszetősek azok szemében, akiket ő meg akart reformálni. Törekvéseivel és erényeivel ádáz ellenségeket szerzett magának a francia birtokosok és különösen a Colonna család körében.

Éppen Anagni-ban, családi várkastélyában időzött, amikor éjjel álmából riasztották fel és jelentették neki, hogy árulók kinyitották a város kapuját. A támadók a francia király emberei voltak.

A pápa felöltötte a főpapi ruháját, és trónon ülve várta támadóit. Az ablakon át ostromzaj és halálsikoly hallatszott. A kis védőcsapatot szétverték, majd behatoltak a terembe. Azt követelték, hogy a pápa mondjon le. A 80 éven felüli pápa azonban nemet mondott. Kijelentette, hogy kész az Egyház becsületéért vértanúhalált halni.

A franciákkal szövetkezett Colonna gróf ekkor a pápához lépett, leütötte fejéről a tiarát, őt magát lerántotta a trónról és mellének szegezte kardját. A jelenlevő francia kancellár visszafogta. Ezután a pápát egy szobába zárták és három napig éheztették. Akkor a város népe kiszabadította. VIII. Bonifác mindenkinek megbocsátott, Rómába érve azonban néhány nap múlva, az elszenvedett izgalmak következtében, meghalt. (Salgó János: Krisztus tanúi a történelemben, 74-75)

Ezt az egyháztörténelmi eseményt úgy is bevezethettem volna: leütötték a pápa koronáját; oda a pápa tekintélye... De valóban így van ez?

Az Egyház tekintélyét és életét azonban nem a pápai korona adja, hanem Jézus Krisztus. Közismert, hogy VI. Pál pápa egy idő után nem használta a tiarát. Felajánlotta, hogy árverezzék el és árát fordítsák a szegények javára. Pedig kedves emléke volt, hiszen volt híveitől, a milánóiaktól kapta ajándékba. Hosszú századok után I. János Pál pápa már nem is koronáztatta meg magát 1978. szeptember 3-án. Hatalmának jelképe inkább a stóla. S ugyanebben a szellemben kezdte meg legfőbb pásztori szolgálatát II. János Pál pápa 1978. október 22-én.

Amikor Krisztust keresztre feszítették, azt gondolták, oda az Isten országa, az evangélium.

Ma Szent Péter és Szent Pál vértanúságát ünnepeljük. Ellenségeik azt hitték, hogy oda van Krisztus ügye. S az Egyház él, mert Krisztus él benne.

A német teológus, Lercher találó hasonlattal azt mondta: „az apostolok könyvek, melyeket Krisztus írt a Szentlélek által". S e könyv maradandó, mint a Biblia.

„A Déli-sarkon végzett kutatások szervezői megfelelő embereket szerettek volna találni erre a nehéz munkára és a következő hirdetést jelentették meg a londoni újságokban: „Vállalkozó szellemű, nagyon bátor embereket keresünk. A fizetés kicsi. A legelviselhetetlenebb a nagy hideg. Hónapokon át tart a sötétség. A visszatérés bizonytalan. Dicsőség és elismerés csak siker esetén".

A hirdetés inkább elbátortalanított, mint lelkesített. Mégis mindjárt az első napokban 5000 kérvény érkezett az expedícióban való részvételre..." (Hitélet, 1978 aug. 10. — old).

Krisztus a kereszt királyi útjára hívta apostolait.

Szent Péter életéről nem sokat tudunk. Csak sejtjük, biztosra vesszük, hogy becsületes, dolgos életet élt; gondos atyja volt családjának. Halász volt. Elnézte a csendes tengert, máskor hullámok fenyegették elmerüléssel. Nekifeszült a hálónak és örült az eredménynek; de nem egyszer csalódottan lépett partra, mert nem fogott semmit.

„Amikor Jézus a Galileai-tó mellett járt, látott két testvért, Simont, másik nevén Pétert és testvérét, Andrást. Halászok voltak, s épp hálót vetettek a tengerbe. Megszólította őket: Gyertek, kövessetek, s én emberek halászává teszlek benneteket. Azok nyomban otthagyták hálójukat és csatlakoztak hozzá" (Mt 4, 18—20).

Krisztus, ahogyan a mai evangélium elénk tárja, megígérte neki, hogy ő lesz az Egyház sziklája. Feltámadása után pedig rábízta nyáját: *„Legeltesd juhaimat"* (Jn 21, 17).

Pál a kilikai Tarzuszban született, Kr. u. 10. körül. Születése óta római polgár. Ifjúságában komoly vallási nevelést kapott. Eleinte elkeseredett üldözője volt a fiatal keresztény egyházaknak, és résztvett Szent István első vértanú megkövezésében. A feltámadt Jézus megjelenésével hirtelen fordulat következett be életében a damaszkuszi úton. Jézus kinyilatkoztatta neki a keresztény hit tanítását, igazságait és kijelölte különleges szerepét a pogányok térítésében (Biblia, Bpest, 1976. 1283).

Szent Pál odaadására jellemző a felkiáltása: „*Jaj nekem, ha nem hirdetem az evangéliumot*" (1 Kor 9, 16). Aki egyszer megismerte és megszerette Krisztust, annak nem lehet visszaút. Lelkiségét tükrözik következő sorai is: „*Bár mindenkitől független voltam, mégis mindenkinek szolgája lettem, hogy minél többet megnyerjek... Mindenkinek mindene lettem, hogy mindenkit üdvözítsek. Mindezt az evangéliumért teszem, hogy nekem is részem legyen benne*" (1 Kor 9, 19, 22—23).

Az Egyház szervezetében Krisztus szándéka nyilvánul meg.

„Ez a zsinat, az első vatikáni zsinat nyomdokaiba lépve, vele együtt tanítja és kijelenti, hogy Jézus Krisztus az örök pásztor egyházat épített, amikor úgy küldte apostolait, ahogyan őt küldte az Atya (vö. Jn 20, 21); azt akarta, hogy az apostolok utódai, azaz a püspökök, egyházában pásztorok legyenek egészen a történelem befejezéséig. Szent Pétert a többi apostol élére helyezte, az ő személyében határozta meg a hit és a közösség egységének örök és látható létesítő elvét és alapját, hogy így maga a püspöki rend egy és osztatlan legyen. Ezt a tanítást a római pápa szent primátusának alapításáról, örökkétartó voltáról, jelentőségéről és értelméről, valamint az ő csalatkozhatatlan tanítói hivataláról a zsinat újra az összes hívek elé terjeszti, hogy azt erős hittel higgyék" (Lumen Gentium, 18).

Az Egyház szervezett felépítésére is azt kell mondanunk: Krisztus él benne.

Krisztus titokzatos elgondolása, hogy művét, annak folytatását, az Atya kegyelmeinek közvetítését emberekre bízta. Embereket hívott és felhatalmazott, hogy amit Ő tett, tegyék, az idők végezetéig.

Miért rendelkezett így Krisztus? Miért kellenek közvetítők? — kérdezik az emberek. Egyesek odáig is mennek, hogy új jelmondatot választanak maguknak: „Krisztus igen, Egyház nem". Bántóan bírálják, szidják az Egyházat, miért állnak a közvetítők közénk és Isten közé?

A kérdezésben azonban menjünk sokkal előbbre! Miért vannak szülők? Miért rajtuk keresztül ad életet a Teremtő? Gondviselését miért rajtuk keresztül gyakorolja?

A mi világunkról azt állapította meg a londoni Szent Pál székesegyház egyik kanonokja, John Collins: „Nem a keresztény tanítás mondott csődöt, hanem a keresztény emberek önmaguk iránti hűsége" (Hitélet, 1974. febr. — 29. old).

Bírálat helyett, lázadás helyett ragyogjon előttünk egy fiatal példája. „A napokban megrázó élményben volt részem, írja a jugoszláv jezsuita atya, Szentmártoni Mihály. Hatalmas, izmos fiatalember barátai és barátnői körében nyilvánosan, páratlan gyöngédséggel homlokon csókolt egy töpörödött, törődött öregasszonyt. Az édesanyám, mondta a világ legtermészetesebb hangján. Mélyen a lelkembe vésődött ez a jelenet és elgondolkozom. Istenem, mi szépség van ezen az öregasszonyon, s mi szeretni való? És akkor hirtelen rádöbbentem: édesanyánkat nem szépsége miatt szeretjük, hanem egyszerűen szeretjük, mert édesanyánk" (Hitélet, 1977. aug. — 1. o.).

Szeretjük az Egyházat, mert édesanyánk.

A jövőbe látott XII. Piusz pápa:

„A jövő azoké, akik hinni tudnak, és nem azoké, akik hit nélkül élnek, vagy kételkednek.

A jövő a bátraké, akik erősek a reményben és a tettben, nem pedig a kislelkűeké és határozatlanoké.

A jövő azoké, akik szeretnek, nem pedig azoké, akik gyűlölnek" (Cserháti: Mindennap együtt az Úrral, B. 265).

A jövő az Egyházé, mert Krisztus él benne.

*

VI. PÁL PÁPA IMÁJA AZ EGYHÁZÉRT

Rád tekintünk, Urunk, Jézus Krisztus, mi, ennek a századnak az emberei. Hűségesek akarunk lenni Hozzád s tetteinkkel akarunk követni Téged. Urunk, Te vagy az emberiség tanítója és üdvözítője. Te vagy a világ világossága. Világosítsd meg lelkünket, hogy a Te fényességedbe tekinthessünk.

Add, hogy mindenkor megértsük hívó szavadat. Arra hívsz bennünket, hogy kövessünk Téged és éljünk egységben Veled, mert Te vagy, ó, Krisztus, az út, az igazság és az élet.

Add, Urunk, hogy sohase legyünk érzéketlenek evangéliumoddal, kinyilatkoztatásoddal szemben; hiszen az evangélium az életünk alapja, titka, ereje és öröme.

Add, Urunk, hogy megértsük keresztény életünk méltóságát, titkait és elkötelezettségét, hogy mi a Te tanítványaid és követőid vagyunk.

Add, Urunk, hogy szabadon és tanulékony lélekkel meghajoljunk

Szent Egyházad tekintélye előtt; benne van az egység, az igazságosság és a szeretet.

Szentlelked hassa át és alakítsa át a mi életünket és éreztesse meg velünk az igazi testvériség örömét. Élessze fel bennünk a nagylelkű szolgálat erényét és adjon nekünk apostoli buzgóságot.

Add, hogy egyre lángolóbb és tevékenyebb szeretettel forduljunk a Krisztusban testvéreink felé, és egyre szorosabban együttműködve építsük Isten országát.

Add, hogy egyre jobban össze tudjunk fogni minden jóakaratú emberrel és így szolgáljuk igazságban, szabadságban, igazságosságban és szeretetben az egész emberiség javát.

Ezt kérjük Tőled, ó, Krisztus, aki az Atyával és a Szentlélekkel együtt élsz és uralkodol mindörökkön örökké. Ámen.

NAGYBOLDOGASSZONY
SZŰZ MÁRIA MENNYBEVÉTELE

OLVASMÁNY (Jel 11, 19a; 12, 1—6a 10ab)
Az égen nagy jel tűnt fel: egy asszony, öltözete a nap, lába alatt a hold, fején tizenkét csillagból korona.

SZENTLECKE (1 Kor 15, 20—26)
Amint Ádámban mindenki meghal, úgy Krisztusban mindenki életre is kel.

EVANGÉLIUM (Lk 1, 39—56)
Az angyali üdvözlet után Mária útnak indult, és a hegyekbe sietett, Juda városába. Zakariás házába tért be és üdvözölte Erzsébetet. Amikor Erzsébet meghallotta Mária köszöntését, örömében megmozdult méhében a gyermek, maga Erzsébet pedig eltelt Szentlélekkel.
Hangosan felkiáltott: „Áldott vagy az asszonyok között és áldott a méhed gyümölcse! Hogy lehet az, hogy Uramnak anyja látogat el hozzám? Lásd mihelyt meghallottam köszöntésed szavát, az örömtől megmozdult méhemben a gyermek. Boldog, aki hitt annak a beteljesedésében, amit az Úr mondott neki!"

Mária megszólalt:
„Lelkem magasztalja az Urat,
és szívem ujjong megváltó Istenemben,
mert rátekintett alázatos szolgálójára.
Lám, mostantól fogva boldognak hirdet minden nemzedék
mert nagyot tett velem a Hatalmas és a Szent.
Irgalma nemzedékről nemzedékre az
istenfélőkkel marad.
Karja bizonyságot tett hatalmáról:
szétszórta a szívükben gőgösöket,
letaszította trónjáról a hatalmasokat,
az alázatosakat pedig fölemelte.
Az éhezőket jóllakatta, de a gazdagokat üres kézzel küldte el.

Gondjába vette gyermekét, Izraelt, megemlékezve
irgalmáról,
amelyet atyáinknak, Ábrahámnak és utódainak örökre
megígért."
Mária még ottmaradt három hónapig, aztán hazatért.

Miért boldog Mária?

„Egyetlen boldog pillanat,
a végső és az első:
csak állok majd és reszketek,
akár egy égő erdő",

írta Pilinszky János egyik versében (Mert áztatok és fáztatok).

„*Lám mostantól fogva boldognak hirdet minden nemzedék, mert nagyot tett velem a Hatalmas és a Szent*" (Lk 1, 48—49), énekelte a Szűzanya akkor, amikor szíve alatt hordozta méhének áldott gyümölcsét, Jézust, s meglátogatta rokonát, Erzsébetet.

„*Lám, mostantól fogva boldognak hirdet minden nemzedék, mert nagyot tett velem a Hatalmas és a Szent*" (Lk 1, 48—49), érezhette a Szűzanya akkor, amikor Fia, Jézus testben és lélekben megdicsőítette Őt. A hatalmas és a szent Isten választotta ki Őt, hogy Fiának édesanyja legyen; a hatalmas és a szent Isten jutalmazta meg élete végén a megdicsőüléssel. Boldog az első pillanat, amikor Istenanya lett; boldog a végső pillanat, amikor az ég Királynője lett.

A II. Vatikáni Zsinat több helyen megemlékezik a Szűzanyáról okmányai között. A Szűzanya mennybevételéről írja: „A szeplőtelen Szűzet — az áteredő bűnnek minden szennyétől épségben megőrzötten — földi életének végén testestül-lelkestül felvette Isten a mennyei dicsőségbe. Felmagasztalta, a mindenség királynéjává tette őt az Úr, hogy tökéletesebben hasonuljon Fiához, az uralkodók Urához (vö. Jel 19, 16), a bűn és a halál legyőzőjéhez" (Lumen Gentium, 59).

A végső és az első pillanatot azonban a Szűzanya tiszta élete, odaadása, szorgalma, hite, szeretete töltötte ki. A végső és az első pillanat között is boldog volt Ő.

A nyolc boldogságról szóló krisztusi tanítást most úgy elmélkedjük át, hogy nézzük a megdicsőült Szűzanyát!

1. „*Boldogok a lélekben szegények, mert övék a mennyek országa*" (Mt 5, 3). — Milyen sok embernek az életét a birtoklás tölti ki! Minél több legyen kincsből, vagyonból; él-hal minden fillérért. Megszállottként veti bele magát az élet harcába, hogy gazdagabb legyen, mint volt előzőleg; hogy gazdagabb legyen, mint mások. Imádkozni nem ér rá. Gyermekei nevelésére nincs idő. A szeretet gyakorlásától idegenkedik. Gazdag és rab.

„A Nap szerelmese", mondták Assziszi Szent Ferencről. S ez a szép kifejezés fokozottan áll a Szűzanyára: az örök Nap szerelmese! Ezért tudott igent mondani az angyali üdvözletkor; ezért tudott énekelni. Testben és lélekben független volt, szegény volt; de a mennyországot hordozta.

2. „*Boldogok, akik szomorúak, mert majd megvigasztalják őket*" (Mt 5, 4). — Milyen sokszor volt a Szűzanya szomorú?! Betlehemben, szállást keresve; az istállóban; amikor menekültek, bizonytalanságban és valahol a hátuk mögött villogott Heródes katonáinak kardja; amikor a farizeusok és a hatóságok támadták Fiát. Ez szörnyű szomorúság egy édesanya számára; nagyobb fájdalom, mint a saját fájdalma. Aztán a keresztút, a Golgota... „*A te lelkedet is tőr járja át*" (Lk 2, 35), jövendölte neki Simeon. S ő tőrrel a szívében is boldog volt, mert Isten vigasztalását és nem e világ vigasztalását várta.

3. „*Boldogok a szelídek, mert övék lesz a föld*" (Mt 5, 5), — A földből kevés jutott a Szűzanyának és mégis magáénak mondhatta az egész világot, mert szelíd volt. Szelíd, mint az a két galambfióka (Lk 2, 24), amelyet áldozatul és váltságdíjul vittek a jeruzsálemi templomba.

4. „*Boldogok, akik éhezik és szomjazzák az igazságot, mert majd eltelnek vele*" (Mt 5, 6). — Nincs olyan szomjas föld, amely úgy kívánná az esőt, mint ahogyan a Szűzanya kívánta Isten igazságát. Nyitott könyv volt a lelke, s engedte, hogy Isten írjon bele. Nem kötötte meg az Úr kezét. Nem a maga igazságát kereste, hanem Isten igazságát. S ez tette őt boldoggá és kiegyensúlyozottá!

5. „*Boldogok az irgalmasok, mert majd nekik is irgalmaznak*" (Mt 5, 7) — A világ mostanában nem nagyon ismeri az irgalom szót; illetőleg sokszor összetévesztik a bűnnel való megalkuvással. „*Irgalma nemze-*

dékről nemzedékre az istenfélőkkel marad" (Lk 1, 50), énekelte a Szűzanya a jó Istenről. Ő úgy volt irgalmas, mint az Isten irgalmas!

6. „*Boldogok a tiszta szívűek, mert meglátják az Istent*" (Mt 5, 8). — Mennyi ember panaszkodik, hogy nem látja az Istent! Szent János írja: „*Istent soha senki nem látta*", de azonnal hozzáteszi: „*Ha szeretjük egymást, bennünk marad az Isten, és a szeretet tökéletes lesz bennünk*" (1 Jn 4, 12). A tiszta szívűek, akik az erkölcsi tisztaságra törekszenek, ha szemmel nem is láthatják Istent, de a tiszta szív csodálatos Isten-érzést nyújt nekik.

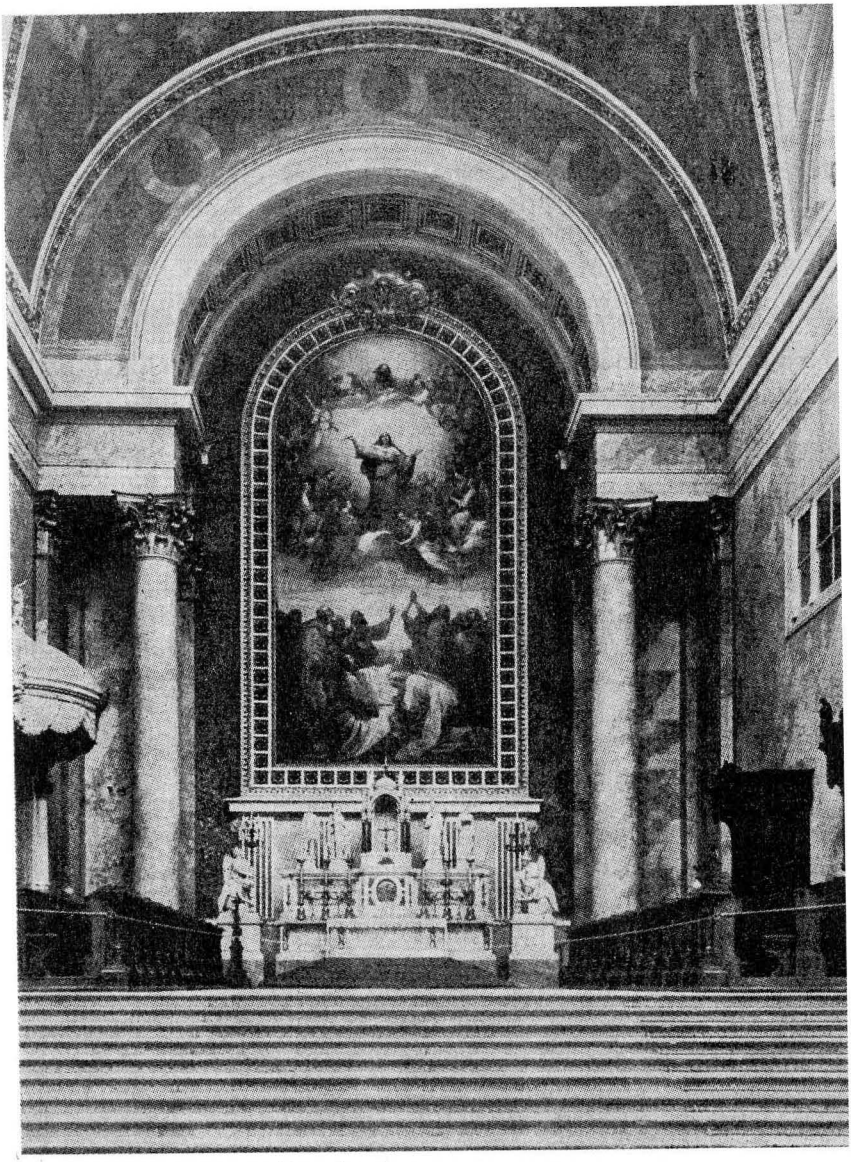
7. „*Boldogok a békességben élők, mert Isten fiainak hívják majd őket*" (Mt 5, 9). — A békesség szent légkörét teremtette maga körül Mária! Szülei otthonában, rokonai között és a Szent Családban! Békesség sugárzott belőle, bármerre járt! — Vannak emberek, akikből a gyűlölet árad, akik a békétlenség, a szeretetlenség magvait szórják a tiszta búzavetésbe. Lábuk alatt ég a talaj is! — Mennyivel szebb hivatás békességben élni és békességet vinni a békességre éhes embereknek!

8. „*Boldogok, akik üldözést szenvednek az igazságért, mert övék a mennyek országa*" (Mt 5, 10). — A farizeusok nem Mária ellen szövetkeztek; csapatot nem az Ő elfogására szerveztek; nem őt ostorozták nem az ő fejére került a töviskorona; nem ő vitte a keresztet; de Fiával együtt üldözött volt ő is. Most övé a mennyek országa.

1944. március 7-én írta Naplójába Anne Frank: „Aki maga boldog, az másokat is boldogít" (191. old).

A Szűzanya mai ünnepe a mi boldogságunk ünnepe is. Boldogságát nem őrzi féltékenyen, hanem, átelmélkedve a nyolc boldogságot, rámutatott arra az útra, amelyen ő járt, amely a boldogságba visz. Sokszor a boldogságot összetévesztik az emberek az égből potytyant ajándékkal; s elfelejtik, hogy szegényen, szomorúan, szelíden, igazságra szomjasan, irgalmasan, tiszta szívvel és üldözötten boldog az ember.

Nagaj Takasi, az atombombát túlélő, 43 évesen meghalt japán orvos még életében kérte barátait, hogy sírjára majd rózsát tegyenek. A rózsát nagyon szerette. Ez a virág a Szent Szűzet, no, meg a felesége csontjai között talált rózsafüzért juttatta eszébe. Halálát is

ESZTERGOMI BAZILIKA FÖOLTÁRKÉPE

a rózsához hasonlította egyik versében: „Ahogy az illat kiárad a fehér rózsából, úgy hagyom el én is a testemet" (Marosi: Sugárzó emberek, 66).

A Szűzanya sírjára nem kell rózsát vinnünk! Teste azonnal megdicsőült élete végén, mert hatalmas az Isten!

A Szűzanya tisztelete a krisztusi életet jelenti.

Amit az ószövetségi Tóbit hálaénekében zengett, azt a megdicsőült Szűzanyáról is elmondhatjuk:

„*Boldogok, akik szeretnek, boldogok, akik örülhetnek majd békédnek! Boldogok... akik megérték boldogságodat*" (Tób 13, 14).

*

II. János Pál pápa homiliája 1982. május 29-én Londonban, a Wembley stadionban, százezres hívősereg előtt: Homiliájában a Szentatya azt mondta, hogy elsősorban Anglia és Wales katolikusaihoz jött, hogy megerősítse őket a hitben, az evangélium iránti lelkesedésben, hogy osztozzon örömeikben, reményeikben és aggodalmaikban.

„Tisztelettel tekintek mindannyiotokra, hiszek bennetek, hiszek minden emberben. Hiszek az ember egyedülálló személyi méltóságában. Hiszem, hogy minden egyénnek olyan értékei vannak, amelyeket nem szabad figyelmen kívül hagyni és nem szabad semmibe venni. Mégis, sok esetben nem tisztelik az emberi jogokat... Az ember ma a világűrt kutatja, de bizonytalan önmagában. Nem tudja, hová tart az élete. Valóban tragikus, hogy technológiai mesterkedéseinkben többre vittük, mint önismeretben és bölcsességben. Újuljunk meg szívünk mélyéből, a Szentlélek erejéből! Elsősorban váljunk újra az imádság népévé. Világunknak égető szüksége van arra, hogy Isten szerető jelenlétét újra felfedezze és tiszteletben tartsa Isten akaratát. ISTEN ANYJÁTÓL TANULHATJUK MEG EZT. MÁRIA TANÍT MEG MINKET ARRA, HOGYAN KELL CSENDET TEREMTENI MAGUNKBAN, HOGYAN LEHET MEGHALLANI ISTEN SZAVÁT A ROHANÓ, ZAJOS VILÁGBAN. Otthonaitok váljanak az imádság iskoláivá, a szülők és gyermekek számára. Tartsátok meg a vasárnapot, hallgassatok misét minden vasárnap. Legyetek egységben püspökeitek-

kel, akik a hit őrei és tanítói... Nemcsak az imádság népévé kell válnunk, hanem meg is kell tennünk a mennyei Atya akaratát. Azzal mutatjuk meg, hogy elfogadtuk Krisztus szavát, ha tiszteletben tartjuk keresztény hivatásunk erkölcsi követelményeit... Keresztény hivatásunk lényegéhez tartozik, hogy világossága és sója legyünk annak a világnak, amelyben élünk."

*

SZENT ISTVÁN KIRÁLY ÜNNEPE

(augusztus 20.)

OLVASMÁNY (Péld 4, 10—15 18—20)

„Hallgasd hát meg, fiam, fogadd el szavaimat,
akkor nagy lesz száma élted éveinek.
Az igaz ember útja, mint a hajnal pirkadása,
egyre világosabb, míg fényes nap nem lesz.
A gonoszok útja olyan, mint a sötét éjszaka,
maguk sem tudják, miben botlanak meg."

SZENTLECKE (Ef 4, 17—24)
Ne éljetek úgy, mint a pogányok, akik hiúságokon járatják az eszüket. Újuljatok meg lélekben és érzületben.

EVANGÉLIUM (Mt 7, 24—29)

Jézus így tanított a hegyi beszédben: Aki hallgatja szavamat és tettekre is váltja, az okos emberhez hasonlít, aki sziklára építette a házát. Szakadt a zápor, ömlött az ár, süvített a szél, és nekizúdult a háznak, de nem dőlt össze, mert szikla volt az alapja. Aki hallgatja ugyan tanításomat, de nem váltja tettekre, a balga emberhez hasonlít, aki házát homokra építette. Szakadt a zápor, ömlött az ár, süvített a szél és nekizúdult a háznak. Az összedőlt és romhalmazzá vált." Ezzel, Jézus befejezte ezeket a beszédeket. A nép ámult tanításán, mert úgy tanított, mint akinek hatalma van, s nem úgy, mint az írástudók.

Gyűrű Szent István király ujján és jogar a kezében

Reinhold Schneider, akit a német nép lelkiismeretének neveztek a második világháború alatt, írja egyik művében: „Mi lenne a világ szentek nélkül? Létezne még?" Szentjeivel való kapcsolata meg-

újíthat, fiatalossá tehet egy egész népet. Épp ezért felelőtlen vállalkozás, ha kiszorítjuk a szenteket a templomokból. Minél komolyabban vesszük az evangéliumot, annál jelentősebb a szentek példája, mert ők rajzolják meg a nép életútján a követendő irányvonalakat" (Marosi L.: Sugárzó emberek, 200). — Nekünk ezt jelenti István király ünnepe: megújulást, megfiatalodást, hűséget Krisztushoz és Egyházához; s azt a szünet nélküli megtérést, amelyet Egyházunk napjainkban sürget.

„Köszönjük neked, hogy megmutattad nekünk a Naphoz vezető utat", így búcsúztatta a jugoszláv ifjúság apostolát, Ivan Merzet. (Marosi: i. m. 133). S mi így ünnepeljük első, szent királyunkat: Köszönjük neked, Szent István, hogy megmutattad nekünk a Naphoz vezető utat.

A magyar ember szeret „csillagösvényen" járni. Szent István „keskeny úton járt, amely az életre vezet" (Mt 7, 14) és ezt az utat mutatta népének is.

Szent István lelkiségét a zsoltár szavaival jellemezhetnénk a legjobban:

„Szavad fáklya a lábam elé,
világosság az utamon.
Esküt tettem és megtartom,
s követem, amit elrendeltél.
Mennyire megtört vagyok, Uram!
Tarts életben, amint megígérte szavad.
Fogadd tetszéssel ajkam áldozatát,
és tanits meg parancsaidra.
Életem mindenkor teli van veszéllyel,
de törvényeidről meg nem feledkezem.
A bűnösök csapdát állítottak nekem,
de törvényedtől akkor sem tértem el.
Végzésed az örökségem és szívemnek
örök gyönyörűsége.
Késztetem a szívem, hogy törvényedtől éljen,
hűségben mindörökre" (Zsolt 119, 105—112).

Győrffy György: István király és műve című könyvében valószínűnek tartja, hogy Szent Istvánt az ún. mainzi ordo (szertartás-

könyv) szerint koronázhatták meg. S hozzáteszi, hogy az elhangzott fogadalmakat Szent István egész életén át irányadónak tekintette, aszerint élt és cselekedett (158—160. old).

A szép szertartásnak két részletét emeljük ki és elmélkedjük át:

1. Amikor ujjára húzták a királyi gyűrűt, az érsek ezt mondta: „Vedd át a királyi méltóság gyűrűjét, és ezáltal tekintsd magad az igaz hittel eljegyezve, mert amint ma fejévé és fejedelmévé rendeltetsz az országnak és népnek, úgy leszel építője és megszilárdítója a kereszténységnek és a keresztény hitnek, hogy munkában boldogan s hitben gazdagodva a királyok királyával dicsértessél..."

Mind az ószövetségnek, mind az újszövetségnek kedves gondolata az eljegyzés. A hivő ember el van jegyezve, örökre, Istenének. A próféta szavain keresztül mindenkihez szól az Isten:

„Eljegyeztelek magamnak, örökre,
eljegyeztelek igazsággal, törvénnyel,
jósággal és szeretettel.
Eljegyeztelek hűséggel,
hogy megismerd az Urat...
„Nincs irgalom"-nak irgalmazok,
„Nem népem"-hez meg így szólok: „Népem vagy!"
(Oz 2, 21—22, 25).

Szent István királyunknak nem ékszerként ragyogott ujján a gyűrű, hanem odaadást jelentett, eljegyzést Istennel. Hitét olyan komolyan vette, hogy az Istennel való jegyességére is alkalmazható az a mondat, amit Krisztus a házasságról mondott: *„Amit Isten egybekötött, azt ember ne válassza szét"* (Mt 19, 6).

Nézzünk magunkba! Hova lettek ezek a szép eljegyzések, ígéretek? A kereszteléskor mondott fogadalmak, az elsőáldozási, a bérmálási ígéretek? Tőlünk is megkérdezheti Illés próféta: *„Meddig akartok még kétfelé sántikálni?"* (1 Kir 18, 21).

Igaza lenne annak az üldözött zsidó testvérünknek, aki a negyvenes évek egy fájdalmas napján így jellemezte népünket: „Magyarországról úgy lepattant az ezeréves kereszténység, mint ócska fazékról a rossz máz!"?

2. Amikor a koronázó érsek átnyújtotta Szent Istvánnak az uralkodás jelvényét, a jogart, e szavakat mondta: „Vedd át az erény és

az igazságosság vesszejét, hogy tudd simogatni a jámborokat és megfélemlíteni a gonoszokat, tudj a tévelygőknek utat mutatni, és az elesetteknek kezet nyújtani, alázd meg a gőgösöket és emeld fel a gyöngéket, s nyissa meg Neked az ajtót Jézus Krisztus, a mi Urunk, aki magáról ezt mondta: „Én vagyok a kapu. Aki rajtam keresztül megy be, üdvözül" (Jn 10, 9).

A jogar nem dísztárgy volt Szent István kezében. Nem is a hatalom jelképe, hanem inkább a szolgálat jelképe.

Krisztus előtt a 9. században volt Juda királya Jehosafát. „A bírákat figyelmeztette: „*Vigyázzatok, mit cselekesztek! Bíráskodástokkal ugyanis nemcsak az embereket, hanem az Urat is szolgáljátok. Azért veletek lesz bírói működéstekben. Az Úr félelme legyen tehát veletek. Gondosan végezzétek kötelességteket, mert az Úrnál, a mi Istenünknél szó sem lehet igazságtalanságról, személyválogatásról vagy megvesztegetéstől*" (2 Krón 19, 6—7).

Sok bírálat érte már Szent István igazságszolgáltatását. Célja az volt, hogy megjutalmazza a jókat, az erényt. A tévelygőt nem nyomta le még mélyebbre bukásában, hanem fel akarta emelni. Elsősorban példájával. Imádta az Istent s csak azután kívánta meg, hogy népe is imádja az Urat. Átélte Krisztus keresztáldozatát és csak azután kívánta meg népétől, hogy misére járjon. Osztotta önmagát és csak azután kívánta meg a szeretet gyakorlását.

1981 júniusában az egyik zarándoklatnak ez volt a mottója Mariazellben: „Mi hiszünk egy jobb világban" (Wiener Kirchenzeitung, 21. Júni 1981.). Nem politizáltak, hanem egy mondatba sűrítették, amit VI. Pál pápa Evangélii Nuntiandi körlevelében így írt meg: „Az Egyház fontosnak és sürgősnek tartja, hogy emberségesebb társadalom épüljön fel, ahol jobban tiszteletben tartják az igazságosságot, az emberi személy jogait, kevesebb a megtorlás és a kényszer. De azt is tudja, hogy a legtökéletesebb társadalmi szervezetek, a legeszményibb rendszerek is egyhamar embertelenekké válhatnak, ha az emberi szív rosszra hajlását nem sikerül megfékezni. Ezt pedig csak a szív és a lélek megtérése fékezheti és gyógyíthatja meg: azoké is, akik e társadalomban élnek, és azoké is, akik e társadalmat vezetik" (36. pont).

Első királyunk jó családapa volt! Ugyanakkor atyja volt országának is; s arra törekedett, ami minden államfő kötelessége, hogy alattvalóinak testi és lelki javát előmozdítsa, hogy békesség legyen s boldogok legyenek az emberek.

Szent István nem istenítette önmagát, mint egyes római császárok. Alattvalóitól azért kívánta meg a törvény tiszteletét, a hűséget, a tiszteletet, hogy a magyarság házát sziklára építhesse és a történelem viharai ne tudják összedönteni!

Rabbi Bunam szerint: „Az embernek nem az elkövetett bűn a nagy vétke. Az ember nagy vétke az, hogy minden pillanatban megjavulhatna és nem teszi".

Vétek lenne, ha ez a mai ünnep nem tenne bennünket magyarabb magyarrá és keresztényibb kereszténnyé! Baj lenne, ha elfeledkeznénk Szent István kezéről, amelyen a hűség gyűrűje csillog; kezében az igazság és jóság jogara; szívében pedig Szent Pál apostol alázata és buzgósága: „*Mi ugyanis nem magunkat hirdetjük, hanem Krisztus Jézust, az Urat, magunkat csak úgy, mint a ti szolgátokat Jézus kedvéért. Isten ugyanis, aki azt mondta: „A sötétségből támadjon világosság", a mi szívünket is megvilágosította, hogy Isten dicsőségének ismerete Jézus Krisztus arcán felragyogjon nekünk*" (2 Kor 4, 5—6),

n e k ü n k , m a g y a r o k n a k !

*

Ady Endre:

A magyar ugaron

Elvadult tájon gázolok:
Ős buja földön dudva, muhar.
Ezt a vad mezőt ismerem,
Ez a magyar Ugar.

Lehajlok a szent humusig:
E szűzi földön valami rág.
Hej, égignyúló giz-gazok,
Hát nincsen itt virág?

Vad indák gyűrűznek körül,
Míg a föld alvó lelkét lesem,
Régmúlt virágok illata
Bódít szerelmesen.

Csönd van. A dudva, a muhar
A gaz lehúz, altat, befed
S egy kacagó szél suhan el
A nagy Ugar felett.

*

Mi hisszük, hogy a magyar Ugart nem lepheti el és nem teheti tönkre a gaz. Magyarországnak nemcsak múltja van, hanem jövője is.

Vigyáz rá Szent István.

Tudjuk, hogy Isten Lelke lebeg (vö. Ter 1, 2) a magyar Ugar felett is.

VESZPRÉMI PÜSPÖKI SZÉKESEGYHÁZ (bazilika)

TERMÉNYBETAKARÍTÁSI ÁJTATOSSÁG

(Augusztus utolsó vasárnapja)

OLVASMÁNY (MTörv 8, 7—18)
Gondolj az Úrra, a te Istenedre, arra, hogy Ő adta az erőt a jólét megteremtéséhez.

SZENTLECKE (1 Tim 6, 6—11 17—19)
Az e világ gazdagjait figyelmeztesd, hogy ne legyenek gőgösek, és reményüket ne bizonytalan vagyonba vessék, hanem az Istenbe, aki bővel megad nekünk mindent megélhetésünkhöz.

EVANGÉLIUM (Lk 12, 15—21)
Jézus egyszer e szavakkal fordult: a tömeghez "Vigyázzatok és óvakodjatok minden kapzsiságtól, mert nem a vagyonban való bővelkedéstől függ az ember élete." Példabeszédet is mondott nekik Egy embernek bőséges termést hozott a földje. Így okoskodott: Mit tegyek? Nincs hová gyűjtsem a termésemet. Tudom már mit teszek: lebontom csűreimet és nagyobbakat építek, oda gyűjtöm majd a termést és minden vagyonomat. Aztán majd elégedetten mondom magamnak: Ember, van annyid, hogy sok évig elég. Pihenj, egyél, igyál, s élj jól! Ám az Isten így szól hozzá: Esztelen, még az éjjel számon kérik tőled lelkedet. Amit gyűjtöttél, kire marad? Így jár az, aki vagyont halmoz fel magának, ahelyett, hogy az Istenben gazdagodnék."

Fölajánljuk Néked a föld termését, az emberi munka gyümölcsét

Kisgyermek voltam még a két világháború között. A bakonyi falunkba Mezőkövesdről szoktak vendégmunkások, aratók jönni a gazdaságba. Az egész falu várta az aratási ünnepet, amikor az aratók búzakoszorúkat, búzaszálból fonott kosarakat, díszeket és kereszteket vittek magukkal a templomba. Még most is lelki szemem

előtt van a népviseletbe öltözött sokaság; a pántlikás koszorúk; fülemben cseng énekük. Már tudom, amit akkor még nem tudtam, hogy a hála vezette ezeket az embereket az Isten házába: „*Ne legyetek hát tévedésben, szeretett testvéreim. Minden jó adomány és minden ajándék felülről van, a világosság Atyjától száll alá, akiben nincs változás, még árnyéka sem a változásnak*" (Jak 1, 16—17).

Ma különös jelentősége van a felajánlási imának: Áldott vagy, Urunk, mindenség Istene, mert a Te bőkezűségedből kaptuk a kenyeret. Fölajánljuk Néked, mint a föld termését és az emberi munka gyünölcsét..."

De nemcsak a kenyeret, a bort, a gyümölcsöt ajánljuk fel, hanem minden ember minden munkáját. Felajánlja az orvos betegeit, az éjszakázást; a mérnök az épületek tervezését; a kőműves az építéseket, a gépkocsivezető a megtett kilométereket; a gyárak valamenynyi munkáját, a művészek művészetét, mindent.

„*Mivel elismertétek Krisztus Jézust uratoknak, éljetek is benne. Verjetek benne gyökeret, épüljetek rá és erősödjetek meg a hitben, ahogy tanultátok, s hálától ne ismerjen határt*", írja Szent Pál kolosszei híveinek (2, 6—7).

Mint egy költemény, olyan Michel Quoist egyik imája:

„KÖSZÖNÖM, Uram, köszönöm.

Köszönöm a mai nap megszámlálhatatlan ajándékát.

Köszönet mindazért, amit láttam, kaptam...

Köszönöm a hideg vizet, amely felébresztett, az illatos szappant, és a friss fogkrémet.

Köszönet a ruháért, amely testemet takarja; diszkrét színéért, jó szabásáért.

A pontosan megjelenő mindennapi újságért, a reggeli mosolyt keltő Móricka-tréfáért, a továbbhúzódó tárgyalásokért, a helyes igazságszolgáltatásért s a győztes futballmeccsért.

Köszönet a motorizált szemétkocsiért, annak kísérőiért, füttyös kiáltásukért és az ébredő utca zajáért.

Köszönet a munkámért, a szerszámaimért, a fáradozásaimért.

Köszönöm a kezemben lévő fémet, amely hosszan feljajdul, amikor belélharap az acél olló, köszönöm a műhelyfőnök elismerő tekintetét és a befejezett darabokat továbbvivő kiskocsit.

Köszönet Béláért is, aki a reszelőjét kölcsönadta, Daniért, aki cigarettával kínált, és Karcsiért, aki ajtót nyitott előttem.

Köszönöm a hömpölygő utcát, mely magával sodor, a fénylő

kirakatokat, a tovasurranó gépkocsikat, a siető gyalogosokat, az egész életet, amely itt folyt ma le a házak csipkés szélei között.

Köszönöm az ebédet, amely erőt adott, a pohár sört, amely oltotta szomjamat.

Köszönet a motorért, amely gyorsan oda vitt, ahová éppen igyekeztem, a benzinért, amely hajtotta, a szélért, mely arcomat cirógatta és a fákért, amelyek utam mentén sorra köszöntöttek.

Köszönet a gyermekért, akit játszani láttam a szemközti járdán.

Köszönet a görkorcsolyáért és a tréfás grimaszért, amikor elesett.

Köszönet az útközben kapott számos „Adjon Isten..."-t, a kézfogásokat, melyeket adtam és kaptam; a mosolyokat, melyeket röptében küldtek felém.

Köszönöm anyámat, aki otthon vár engem, köszönöm diszkrét szeretetét, csöndes jelenlétét.

Köszönöm e hajlékot, amely fölém borul s véd; a világító lámpafényt, a zenélő rádiót.

Köszönöm az esti napi-krónikát, a szombatesti vidám műsort.

Köszönöm a virágcsokrot az asztalom közepén: igazi remekmű.

Kösönöm a békés éjszakát,

Köszönöm a fényes csillagokat,

Köszönöm a csöndet.

Köszönöm az időt, melyet nekem adtál,

Köszönöm az életet.

Köszönöm kegyelmedet.

Köszönöm, Uram, jelenlétedet!

Köszönöm, hogy hallgatsz a szómra figyelmesen, hogy a kezedbe veszed és elfogadod képességeim csokrát, hogy átadd Atyádnak.

Köszönöm, Uram.

Köszönöm" (Michel Quoist: Itt vagyok, Uram, 79—81).

Nemcsak a mai napon, hanem életünk minden napján kell, hogy hálát adjunk Istennek.

Ismertté lett Kazinczy Gábor mondása: „Jaj annak a nemzetnek, melynek a hálára emlékezete nincs" (Magyar Nemzet, 1978. ápr. 7.).

Izajás próféta könyvében találjuk az Úr szőlőjéről szóló éneket. Hasonlata találó, könnyen érthető. Az Úristen szeretetét és ragaszkodását a jó szőlősgazdához hasonlítja a próféta. Mindent megtett érte, *„felásta földjét, a köveket kiszedte belőle, és nemes szőlőfajtákkal ültette*

be... Mit kellett volna még tennem szőlőmmel, amit nem tettem meg vele? Azt vártam, hogy szőlőt teremjen hát miért hozott csak vadszőlőt?? (Iz 5, 2. 4.) De nem marad el a hálátlanság büntetése sem: „*Lebontom sövényét... parlaggá teszem... hadd verje fel a bozót és a gaz...*" (Iz 5, 5—6).

Hasonló példát mondott az Üdvözítő is. Gyilkos szőlőművesekről beszélt, akik jó karban lévő szőlőt béreltek. „*Amikor eljött a szüret ideje, (a gazda) elküldte szolgáit a szőlőművesekhez, hogy szedjék be a termést. Ám a szőlőművesek nekiestek a szolgáknak. Az egyiket megverték, a másikat megölték, a harmadikat megkövezték... Végül a fiát küldte el hozzájuk, mert azt gondolta: a fiamat csak megbecsülik. De mikor a szőlőművesek meglátták a fiút, így biztatták egymást: Itt az örökös! Gyertek, öljük meg, és mienk lesz az öröksége. Nekiestek, kidobták a szőlőből és megölték*" — Itt sem marad el a számonkérés! „*A gonoszokat a gonoszok sorsára juttatja, szőlejét pedig más bérlőnek adja ki bérbe...* (Mt 22, 33—40).

A tíz leprás meggyógyítása után az egyetlen hálás embertől megkérdezte Jézus: „*Hát a kilenc hol maradt?*" (Lk 17, 19).

De sokszor megkérdezhetné Jézus: hol maradt az emberi hála és köszönet?

Hemingway „A katona hazajön" c. írásában olvassuk: Mialatt a bombázás darabokra tépte a futóárkot, nagyon lapult és izzadt és imádkozott az egyik katona: Krisztus, Uram! Segíts ki innét! Ha segítségemre leszel, hogy ne öljenek meg, mindent megteszek, amit kérsz. Hiszek benned s az egész világon mindenkinek megfogom mondani, hogy semmi sem számít Rajtad kívül... — A bombaeső arrább húzódott. Másnap este egy szót sem szólt Krisztusról és soha senki másnak se beszélt Róla (Magyar Kurir, 1977. márc. 1.).

Az emberi gőgnek és elbizakodottságnak a jele, ha az ember önmagában bízik és az élet eredményeit önmagának tulajdonítja.

Az is egy véglet, amiről az evangélium szól, amikor az emberek azt hiszik, hogy a vagyonban való bővelkedéstől függ az életük és a boldogságuk.

A hála vasárnapján határozzuk el, hogy elvégezzük az étkezési imákat: „Édes Jézus, légy vendégünk; áldd meg, amit adtál nékünk! S étkezés után: „Aki ételt, italt adott, annak neve legyen áldott!

Szent Ágoston így tanított a hálára:

„Tudunk-e jobbat gondolni és ajkainkkal kifejezni, vagy tollunk-

kal leírni, mint ezt: „Hála Istennek?" Nem mondhatunk rövidebbet, nem hallhatunk örömteljesebbet, nem gondolhatunk nagyobbat, nem tehetünk hasznosabbat, mint ezt: „Hála Istennek" (P. Hermann Hermenegild Ofm. Promptuarium patristicum, Ascetica,48).

*

Könyörgés Szent Ferenchez

Kérlek, ó, nagy Szent Ferenc,
Újjá teremts!
Még ha szenvedés is vár rám,
Add, hogy Őt szeressem szinte,
Úgy, amint Te,
Hogy ha kell: stigmáid árán!
Hassa át a lényemet,
Énemet
Az a tűz, mely lángolt Benned:
Testvért lássak bárkiben,
Hogy szívem
Itt csodálja már a mennyet.
Poverello! — megtanítsad,
Azt, hogy itt csak
Az a miénk, mit elfogadtunk,
Amit mások adnak nékünk,
S annyit érünk,
Mint amennyit másnak adtunk.

(Írta: Albert Flory, ford.:
Kunszery Gyula)

KISBOLDOGASSZONY

SZŰZ MÁRIA SZÜLETÉSE

OLVASMÁNY (Mik 5, 1—5)
De te, (Betlehem) Efrata, bár a legkisebb vagy Júda nemzetségei között, mégis belőled születik majd nekem, aki uralkodni fog Izrael felett.

SZENTLECKE (Róm 8, 28—30)
Akiket ugyanis eleve ismert, azokat eleve arra rendelte, hogy Fiának képmását öltsék magukra...

EVANGÉLIUM (Mt 1, 18—23)
Jézus Krisztus születésének ez a története: Anyja, Mária, Józsefnek a jegyese, még mielőtt egybekeltek volna, úgy találtatott, hogy gyermeket fogant a Szentlélek erejétől. Férje, József igaz ember volt, nem akarta meghurcolni, ezért úgy határozott, hogy titokban bocsátja el. Míg ezen töprengett, megjelent neki álmában az Úr angyala és így szólt hozzá: „József, Dávid fia, ne félj attól, hogy feleségül vedd Máriát, hiszen a benne fogant élet a Szentlélektől van. Fiút szül, aki Jézusnak nevezel el, mert ő szabadítja meg népét bűneitől." Ezek azért történtek, hogy beteljesedjék amit, az Úr a próféta szavával mondott:

Anya lesz a szűz és fiút szül,
Emmánuel lesz a neve,
Ez azt jelenti: Velünk az Isten.

„Köszönteni jöttünk, ó, Mária...

Kalkuttai Teréz anyával kapcsolatban kedves, megható történetről számol be az angol író, Malcolm Muggeridge. Egy alkalommal elkísérte Teréz anyát a szegényei közé. „Amint sorba álltak a betegellátónál, amint köréje tolongtak a lepratelepen, mindig újra,

félhangosan ezt a szót hallottam: „Anya!" Nem mintha valami mondani- vagy kérdeznivalójuk lett volna, egyszerűen csak arra vágyódtak, hogy kapcsolatba kerüljenek vele, hogy tudják: ott van. Szinte szó szerint erről számol be egy másik író, Desmond Doig is: kezek nyúlnak az Anya felé s a szájak boldogan ejtik ki: „Mathaji" = Anya! (Hajdók János: Kalkuttai Teréz anya, 41).

A mai ünnepen hasonlóképpen köszönti Jézus Krisztus édesanyját, a Boldogságos Szűz Máriát a keresztény világ. Százszor, ezerszer, sok ezerszer ismétli e szót: Anyánk. Jó kimondani ezt, jó megszólítani a tiszta Szűzet, jó tudni, hogy szeret minket és szerethetjük Őt.

„Köszönteni jöttünk, ó, Mária,
Néked hálát adni, Isten anyja.
Köszöntünk Tégedet, Mária,
Mária, Úr Jézus szent anyja,
Angyalok királyné asszonya".

Annak a születését ünnepeljük, akiről Izajás jövendölt: „*Az Úr maga ad nektek jelet: Íme, a szűz fogan, fiút szül, és Immanuelnek nevezik el*" (Iz 7, 14).

Őt ünnepeljük, akiről Simeon azt mondta: „*A te lelkedet is tőr járja át*" (Lk 2, 35).

Annak a születésnapját tartjuk, akiről szenvedő Fia azt mondta a kereszten: „*Nézd, az anyád!* (Jn 19, 27).

Az Anyaszentegyházunk a kinyilatkoztatásra, a Szentírásra és a szenthagyományra alapozza tanítását: Szűz Mária „a megváltásban fenségesebb módon részesedett Fiának érdemeiért és vele szoros, felbonthatatlan kötelék által egyesült; azt a nagyszerű feladatot kapta, hogy anyja legyen az Isten Fiának, így kiváltképpen is szeretett leánya az Atyának és szentélye a Szentléleknek. E rendkívüli kegyelmi ajándékok miatt messze fölötte áll minden mennyei és földi teremtménynek... A katolikus egyház a Szentlélek ihletésére szerető szívű anyjaként tiszteli őt, a gyermeki kegyelet érzelmével" (Lumen Gentium, 53.).

Krisztus előtt a VII. században élt Jeremiás próféta. Érzékeny lelkébe bepillantást engednek megrendítő sorai:

„Átkozott legyen a nap, amelyen születtem!
Az a nap, amelyen világra hozott anyám,
ne legyen áldott.
Átkozott legyen az a férfi, aki hírül vitte apámnak:
„Fiúgyermeked született" —
és ezzel mint jó hírrel örvendeztette meg...
Miért is születtem?
Hogy csak nyomorúságot és bánatot lássak,
és gyalázatban töltsem napjaimat?" (Jer 20, 14—18)

A Szűzanya Isten kezéből fogadta sorsát. Lelkére ezek a szavak engednek bepillantani: *„Az Úr szolgálója vagyok, teljesedjenek hát be rajtam szavaid"* (Lk 1, 37—38). — Isten akarata ellen nem lázadt fel.

A szenvedő próféta, Jeremiás szavaival ellentétben azt mondhatjuk:

Áldott legyen a nap, amelyen születtél!

Az a nap, amelyen a világra hozott anyád, szent Anna, legyen áldott!

Áldott legyen az a hirnök, aki jelentette édesapádnak, Szent Joachimnak:

leánygyermeked született —,

és ezzel mint jó hírrel örvendeztette meg.

Az Isten terve, csodálatos műve valósult meg: megszületett az a leány, akire a világ legszentebb hivatása várt, hogy anyja legyen a világra jövő Megváltónak, Jézus Krisztusnak.

1900-ban halt meg a meghasonlott német bölcselő, Nietzsche. Azt mondták róla, hogy „csak azért élt, hogy legyen mit megvetnie" (Chesterton: Assisi Szent Ferenc, 81). Sok ember így fogja fel az életet: legyen, mit megvetnie...

Szűz Mária az ellenkezőjére adott példát, az életet megszentelte! Élte Szent Pál szavait, aki háromszor is kérte az Urat, hogy szabadítsa meg bajaitól, szenvedéseitől: *„Elég neked az én kegyelmem, mert az erő a gyöngeségben nyilvánul meg a maga teljességében"* (2 Kor 12, 9).

Ismerős előttünk Assziszi Szent Ferenc életének az a megható pillanata, amikor édesapja visszakövetelte fiától a pénzt; s az anyagiaktól már független Szent Ferenc levette az apjától kapott öltönyét és visszaadta, nostantól fogva már igazabban hangzik ajkáról az ima: „Miatyánk, ki vagy a mennyekben". Ezt a szép jelenetet egy másik követte. A gazdag kereskedőnek koldussá lett fia „egy nyo-

morékot választott atyjává, s azt mondta neki: Jöjj, osztozom veled alamizsnáimban, s amikor hallod, hogy atyám szidalmaz, vess rám keresztet s áldj meg helyette" (Fioretti, I. rész — 170. o.).

A mai napon talán csak dicséretet illenék mondanunk, amikor a Szűzanya születését ünnepeljük. Talán csak adnunk szabadna, virágokat, s imádságokat. Mi kérünk. Azt kérjük, legyen édesanyánk. Áldjon meg minket, amikor az élet megver, szidalmaz, üldöz, gyaláz.

Az Édesanya is kér: szeretetet!

A népi imádságokat és hagyományokat gyűjtő Erdélyi Zsuzsannának nyilatkozott egy zalai, nemesszentandrási asszony arról, hogy „régen olyan vallásosak voltak, hogy szombaton mindig fehér kötényt kötöttek, imádkoztak, nem dolgoztak, gyertyát gyújtottak a kereszt előtt, térdelve imádkoztak..., a Szűzanyának áldozták fel a szombati napot!" S a legszebb e nyilatkozatban most következik: "szeretem is ezt a régiséget megtartani..." (Erdélyi Zsuzsanna: Hegyet hágék, lőtőt lépék, 64.) — Szeressük a Szűzanya ünnepeit, imáit!

Avilai Szent Teréz egyik könyvében írja apácáinak: „Arra kérlek tehát nővéreim, amennyire csak Isten megbántása nélkül lehetséges, legyetek fesztelenek és szívélyesek, s úgy viselkedjetek mindenkivel szemben, akivel összekerültök, hogy szeressétek a ti társaságtokat; hogy tessék nekik a ti életmódotok és viselkedéstek; s ne riadjatok vissza, ne ijedjetek meg az erénytől" (Avilai Szent Teréz: A tökéletesség útja, 251). — A Szűzanya is azt kéri: ne ijedjünk meg az erénytől! Manapság félnek tőle az emberek, a jóságtól, a kegyelemtől, szégyenlik hitüket, szégyellenek jót tenni, imádkozni, templomba járni. Sokszor szégyen az ifjúság körében a tisztaság... — Ne ijedjünk meg a Szűzanya erényeitől!

Sokszor nem tudnak az emberek mit kezdeni az élettel:
Mikeás próféta könyvében olvashatjuk:

Megmondták neked, ó, ember, mi a jó,
és mit kíván tőled az Úr:
Semmi mást, mint hogy váltsd valóra az igazságot,
szeresd hűségesen,
és járj alázatosan a te Isteneddel".

(Mik 6, 8)

Mécs László szép költeményében: A királyfi három bánatá-ban írja:

„Az egyik bánatom: mért nem tudja látni
egymást a sok ember, a sok-sok királyfi,
úgy, ahogy az anyjuk tudja őket látni"

A felebaráti szeretetnek egy mélységeket érintő szempontja: lássuk a másik emberben Krisztust; nézzük a másik embert úgy, ahogyan az édesanyja nézi őt. Biztosan könnyebb lesz a türelem, a megbocsátás, a segítés. Nézzünk mindenkit úgy, ahogyan a Szűzanya néz bennünket!

Egyáltalán nem érzelgősség, hanem életet formáló erő sugárzik őseink énekéből:

„Gyulladoz én szívem Szűzanyámért,
a tiszta szíveknek oltalmáért.
Szerelmétől égek, valameddig élek,
szívem feláldozom, Néki adom".

*

Üdvözlégy

(Írta: Kunszery Gyula)

Nem tör fel ajkunkról harsogó ária,
csak egy halk imádság: Üdvözlégy, Mária!
E fohásszal sok-sok százezer magasztal,
s méltó is vagy rá, mert teljes vagy malaszttal.

Csillagos glória koszorúzza fejed,
egek Királynője, az Úr van Teveled!
Az angyal is már e szavakkal üdvözölt,
mondván: Áldott vagy Te az asszonyok között;
nem fogható Hozzád még királyi hölgy se,
áldott vagy, s áldott a Te méhednek gyümölcse:
JÉZUS.

Asszonyunk, Mária! — Hozzád folyamodunk,
Te légy közbenjárónk, Te légy a gyámolunk,
nincs semmi, mit Isten Tőled megtagadna,
mivel hogy Te vagy az Istennek szent Anyja;
Uradhot-fiadhoz imádkozzál értünk
bűnösökért, főként éltünk vége táján,
imádkozzál most és halálunk óráján.
ÁMEN.

SZŰZ MÁRIA, MAGYAROK NAGYASSZONYA

OLVASMÁNY (Sir 24, 14—22)
Mária, reménységünk az életre és minden reményre: „Nem szégyenül meg, a ki rám hallgat, akik hozzám szegődnek, azok nem vétkeznek."

SZENTLECKE (Gal 4, 4—7)
...az Isten elküldte a Fiát, aki asszonytól született, és ő alávetette magát a törvénynek.

EVANGÉLIUM (Lk 1, 26—28)
Az Isten elküldte Gábor angyalt Galilea Názáret nevű városába egy szűzhöz, aki egy Dávid házából való férfinak, Józsefnek volt a jegyese, és Máriának hívták. Az angyal belépett hozzá és megszólította: „Üdvözlégy kegyelemmel teljes! Veled van az Úr! Áldottabb vagy minden asszonynál."

...Hogy felismerjék bennünk Szűz Mária gyermekeit....

Régi hangulatot áraszt Harsányi Lajos verse:

Falusi lány

„Simára fésült szép haját
Két vastag ágba fonja.
Égszín szalagot fűz bele,
Úgy tornyosítja kontyba.
Az arcát mossa csillogó
Friss márciusi hóval.
A szomszéd Örzse nénike
Kíváncsi és megszólal.

— Talán muzsika lesz ma este s táncba készülsz, lelkem?
A lány mosolyog s rózsaként virít a csöppnyi telken.

Az új kalács friss illata
A konyhából kiárad.
A lány vasalja gondosan
Az ünneplő ruhákat.
Fehér ingvállat, zöld kötényt,
A fodros, lenge szoknyát.
Az Örzse néni rosszat sejt
S szól, mint ilyenkor szokták.

— Csak nem legény van a dologban, hogy így öltözöl, te?
A lány kacagva felnevet s pirulva néz a földre.

A kiskertben gyorsan letép
Egy gyenge rozmaringot.
A rozmaring az éjszakán
Harmatban fürdött, ringott.
A rozmaringot gondosan
az imakönyvbe zárja.
Az Örzse néninek bizony
Eláll a szeme, szája...

— Biztosan kérőd érkezik és mátkapántlikát hoz?
— Nem, néni! Búcsúra megyünk a — celli Máriához".
(Harsányi Lajos összes versei, 325.)

A régi Mária nevenapot új tartalommal bővítette a liturgia, Magyarok Nagyasszonyát is ünnepeljük.

Azt kérdezi a Szentírás:

„Mely nemzet áll becsben? Az emberi nemzet.
Melyik nép áll becsben? Amelyik az Urat féli.
Mely nemzet megvetett? Az emberi nemzet.
Melyik népet nézik le? Amelyik nem ismer törvényt.
A testvérek szemében a főnek jár ki a tisztelet,
Az Isten szemében meg az Urat félőknek" (Sir 10, 19—20).

A zsoltárral azt is mondhatjuk: „*Boldog a nép, melynek az Úr az Istene, a nép, amelyet örökségül választott*" (Zsolt 33, 12). Boldog az a nép, amelynek olyan közbenjárója van, mint a Szűzanya, Jézus anyja.

Jánosy István sokat mond pár mondatában:

„Miért tisztellek mindenek felett,
Istenanya? E képmásod szemében
hadd valljam meg, szíved-ajkad szögletében:
testámentomként művészetemet...
Sokan vannak gyötörtek, öregek,
Nyűvődnek, vergődnek, ahogy lehet,
De Anya nélkül élni nem lehet!"

(Jánosy István: Veit Stoss a krakkói Madonnát faragja — Vigilia, 1977 január — 46. o.)

„Anya nélkül élni nem lehet". Jézus édesanya gyermekeként jött a világra; s a kereszten ezért adta oda Édesanyját édesanyánknak. Ezért ajánlotta fel Szent István király az országot és népét. Anya nélkül élni nem lehet!

1. A magyar multat szemlélve éljük bele magunkat Szent István helyzetébe. Külső és belső ellenség leselkedett népére, országára. Van-e segítség? Van-e mentség? Nem vész el munkája? Hiszen az szörnyű fájdalom, amikor valaki annyit fáradt és munkájának eredménye megsemmisül. Borzasztó egy szülőnek azt látnia, hogy gyermekéről lepereg a nevelés, hogy esetleg kivetkőzik önmagából. Szent Istvánt országos méretekben gyötörték e gondolatok.

A két jerikói vak így kiáltott Jézushoz: „*Uram, Dávid fia, könyörülj rajtunk!*" (Mt 20, 30). Szent István nem önmagáért könyörgött, hanem nemzetéért. „*Jézus megkönyörült rajtuk (a vakokon), és megérintette szemüket. Azon nyomban visszakapták látásukat és csatlakoztak hozzá*" (Mt 20, 34). Isten megnyitotta Szent István szemét, hogy meglássa és megérezze, hogy Krisztus milyen hatalmas pártfogót ajándékozott nekünk, amikor a kereszten haldoklott. Ő is haldoklott, s Hartvik püspök szerint: „hivatta a püspököket és a palota Krisztus nevét dicsérő nagyjait. Először megtárgyalta velük, hogy kit válaszszanak helyette királynak, majd atyailag intette őket, hogy őrizzék

meg az igaz hitet, amelyet elnyertek; szeressék az igazságot, kedveljék az égi szeretet láncait, gyakorolják a szeretet erényét, szorgalmazzák az alázatosságra törekvést. E szavak után kezét és szemét a csillagokra emelve így kiáltott fel: „Ég királynője, e világ dicséretes újjászerzője, végső könyörgéseimben e szentegyházat a püspökökkel és papsággal, az országot a néppel s az urakkal a te oltalmadra bízom; nékik utolsó istenhozzádot mondva lelkemet a te kezedbe ajánlom" (Győrffy György: István király és műve, 382).

A Korinthusban tartózkodó és az egyházközséget megalapító Szent Pált *„egy éjjel felszólította az Úr álmában: Ne félj, hanem beszélj és ne hallgas! Én veled vagyok..."* (ApCsel 18, 9—10). Történelmünkben éreznünk kellett ezt az isteni üzenetet és Mária üzenetét.

A magyarság fennmaradására jelképként szokták emlegetni, hogy amikor Budavár ostrománál egy ágyúgolyó ledöntötte a kápolna falát, az ostromló török sereg döbbenten látta meg a résen át Szűzanya szobrát és fejvesztve menekült.

2. Jelenünkről II. János Pál pápa azt írta: „Meg vagyok győződve, hogy a katolikus egyház, amely oly nagy fontosságú szerepet játszott a magyar történelemben, a jövőben folytatni tudja azt a feladatát, hogy bizonyos értelemben kialakítsa hazátok lelki arculatát". Majd szólt a pápa az ifjúság keresztény neveléséről. „Szellemünk, értelmünk, akaratunk, szívünk egyetlen iránymutatója Krisztus" (Új Ember, 1979. ápr. 22/1). A Szűzanya tisztelete és szeretete visz bennünket közelebb hozzá.

Árpádházi Szent Margit gyermekkoráról jegyezték fel, hogy egészen kis korában oltárt készített és ott imádkozott. Ez volt az öröme és játéka, hiszen ebben a korban ima, tanulás, játék összeolvadnak. A gyermek Margit tehát így buzdította társait: „Gyertek velem, menjünk be a templomba, üdvözöljük a Boldogságos Szűz Máriát, mondjuk: „Üdvözlégy Mária, kegyelemmel teljes, így játsszatok itt" (Király Ilona: Árpádházi Szent Margit és a sziget, 53).

Szent Margit szavaival buzdíthatjuk a felnőtteket, jöjjenek a templomba. Hozzák gyermekeiket! Ez a legfontosabb az életben!

Ha van valami, amit fontosabbnak tartanánk az életünkben, mint Istent; engedjük, hadd dorgáljon meg bennünket Szofoniás próféta: *„Ezüstjük, aranyuk nem mentheti meg őket az Úr haragjának napján...* (Szof 1, 18).

3. Ha a magyar jövőbe tekintünk, ismét Nagyasszonyunkra kell felnéznünk. Abban reménykedünk, hogy édesanyai szemét nem veszi le rólunk. Ez volna a pusztulásunk!

Sokat beszéltek egykor Bosco Szent János látomásáról. Európát látta pusztulni. S Magyarország határait rózsafüzér képezte. S ezt a határt a pusztulás nem tudta átlépni.

Elő kell vennünk a félretett rózsafüzéreket; fel kell újítani a búcsújárásokat.

Valamikor a Szűzanya képét pénzre verték, kardok markolatán volt látható, most legyen látható életünkben, türelmünkben, szenvedésünkben, szeretetünkben és örömeinkben!

*

A szegény csavargó

(Írta: Francis Jammes. Ford.: Bittei Lajos)

A szegény, szennyes csavargó így szólt: nagyon
fáj a szemem, és megbénult a jobb karom.

Bizonyos, hogy szegény ördögnek nincsen anyja,
ki bús bajában kedvesen megvigasztalja.

Él, gyalogol, mint gyalog a sakktábla útján,
nyirkos nagy tenyerét húzza homloka boltján.

Vánkost magának karjából a padra vet
s elmosolyodik kissé, mint egy kisgyerek.

Feje alatt fehér párna helyett condra
hever s piszkos, ősz szakállát a rongy befonja.

Tisztálkodni teljesen felesleges.
Fájdalma van. A könny mosdásra túl becses.

Hát szakadozott kabátját magára kapja,
nyomorult, majomi testét hogy betakarja.

A szegény, szennyes csavargó így szólt: nagyon
fáj a szemem és megbénult a jobb karom.

SZEPTEMBER UTOLSÓ VASÁRNAPJA: SZENTÍRÁS VASÁRNAPJA

Krisztus jelen van Igéje által

A gyerekek izgalommal várták az apa levelét, s boldog ujjongásban törtek ki, amikor felismerték kedves sorait: „Jöhettek utánam, várok rátok. Mindent előkészítettem: a ház kényelmes, a kert rendezett, a szomszédok jóságosak..." — Azután másik levél érkezett, gondos figyelmeztetések, hasznos tanácsok, röviden minden, amit az apa nagy szeretete diktált.

Tudatában vagyunk-e, hogy mi vagyunk ezek a szerencsés gyermekek, s hogy az Atya nekünk küldte az örömhírt hozó levelet, a Szentírást? Ránk vár, örök lakást szerzett nekünk és utasításokat, a szeretet jótanácsait adta az életútra, hogy szerencsésen eljuthassunk hozzá. (Hitélet, 1975 augusztus — 27. old.)

A Szent Liturgiáról szóló zsinati okmány írja: „Krisztus mindig jelen van Egyházában, de kiváltképpen a liturgikus cselekményekben. Jelen van a szentmisében a pap személyében, mert „az áldozatot ugyanaz mutatja be most a papok szolgálata által, mint aki a kereszten önmagát feláldozta". És kiváltképp jelen van az eukarisztikus „színek" alatt. Jelen van erejével a szentségekben, így bárki is keresztel, maga Krisztus az, aki keresztel. Jelen van igéje által, minthogy ő maga szól hozzánk, amikor az Egyházban a Szentírást olvassák. Végül jelen van, amikor könyörög és zsoltárt zeng az egyház, hiszen megígérte: „Ahol ketten vagy hárman összegyűlnek a nevemben, ott vagyok közöttük" (Mt 18, 20). (Konst. a Szent Liturgiáról, 7)

Egy másik zsinati dokumentum összefoglalja mindazt, amit az Egyház mindig is vallott, hogy „a Szentírás Isten szava, mert ez van benne írásba foglalva a Szentlélek sugalmazására" (Dogm. Konst. a Kinyilatkoztatásról, 9).

Köztudott, hogy 1944 novemberében lőtték agyon Radnóti Miklóst, s a Győr melletti abdai tömegsírba temették. Amikor exhumálták, viharkabátja zsebében találták meg utolsó, a halála előtt írt verseit; s az újszövetségi szentírást. Utolsó útjának lelki tápláléka, vigasza, támasza az Isten szava volt.

1978 nyarán közvetített a televízió „lírai riportot Pilinszky

Jánossal", a katolikus költővel. Kíváncsian vártam, hogy mi lesz a válasz a riporter kérdésére: Ön hivő ember? Pilinszky János egy élményével vallotta meg hitét. Elmondta fiatalkori naivságát, amikor a deportálásba és a száműzetésbe magával akarta vinni könyveit is. Összeszedett egy hátizsákra valót. Egyszer csak rájött, hogy nagyon nehéz ez a teher és lassan-lassan szabadult tőlük, eldobálta őket. Csak egy maradt nála és az azóta is vele van: az Evangélium. Ez az ő éltető könyve.

Mintha csak Szent Pál szavai öltöttek volna testet: „*nem szégyellem az evangéliumot, hiszen Isten üdvösséget hozó ereje minden hivőnek: először is a zsidónak, azután a pogánynak. Isten igazsága nyilvánul meg benne, amelyet a hivő a hittel nyer el, ahogy írva van: Az igaz a hitből él*" (Róm 1, 16—17).

A Szentírás nekünk nem kultúrtörténeti és nem irodalmi érték csupán, hanem Istennek, az Atyának az üzenete. Nem is ünnepi olvasmány, hanem a lélek mindennapi kenyere.

A híres író, Julien Green mondta: „Sohasem tudom úgy kinyitni a Szentírást, hogy ne éreznék ösztönzést arra, hogy életemet szerinte rendezzem be, vagy hogy általa meg ne tudnám oldani korom erkölcsi problémáit" (Hitélet, uo.).

„Az egyház mindenkor tisztelte a Szentírást, mint magát az Úr testét is, hiszen főleg a szent liturgiában szüntelenül veszi, és nyújtja a híveknek az élet kenyerét mind Isten igéjének, mind Krisztus testének asztaláról. Az isteni írásokat a szenthagyománnyal együtt mindig hite legfőbb szabályának tartotta és tartja, mert ezek a prófétáknak meg az apostoloknak szavaiban a Szentlélek hangját szólaltatják meg, hiszen Isten sugalmazására egyszer s mindenkorra vannak írásba foglalva, és így változatlanul közvetítik magának Istennek igéjét. A Szentírásnak kell tehát táplálnia és irányítania az egész egyházi igehirdetést, mint magát a keresztény vallást is. A Szentkönyvekben ugyanis mennyei Atyánk végtelen szeretettel siet fiai elé, és beszélget velük. Márpedig akkora erő és hatékonyság van az Isten igéjében, hogy támasz és életerő az egyháznak, hitszilárdság az egyház gyermekeinek, táplálék a léleknek, tiszta és el nem apadó forrása a lelki életnek. Ezért a Szentírásról kiváltképp érvényes a mondás: „*Az Isten szava eleven, átható és minden kétélű kardnál élesebb, behatol a lélek és szellem, az íz és a velő gyökeréig, megítéli a szív gondolatait és érzéseit*" (Zsid 4, 12), — „*hatalma van arra, hogy*

fölépítése művét, és megadja az összes szentekkel közös örökséget" (ApCsel 20, 32; 1 Tesz 2, 13) (Kinyilatk. 21).

A Szentírással kapcsolatban írja Vanyó László a könyvében: „Jeruzsálem Kr. u. 70-ben elpusztult, a leontopoliszi templomot pedig 73-ban rombolták le a rómaiak... Jeruzsálemet még súlyosabb megpróbáltatás érte 135-ben, amikor Hadrianus császár katonái szó szerint a földdel tették egyenlővé, helyén, új, teljesen pogány várost építettek, a templom helyén Jupiter szentélye emelkedett, fürdőket, színházat építettek, mint minden pogány városban. Még a város nevét is megváltoztatták... s a zsidók egykori szent metropolisa emlék lett csupán. Ebbe az új városba zsidó évszázadokon át be sem tehette a lábát, mert császári rendelet tilalmazta azt. A palesztinai zsidó éppoly hazátlanná vált, mint szétszóródásban élő testvére. A keleti szórvány zsidósága és a palesztinai zsidóság megalkotta „hordozható hazáját", a „Talmudot" (Vanyó L.: Az Ókeresztény Egyház és irodalma, I. 30).

Gyönyörű hasonlat a szentírásra: hordozható haza...

Aranyszájú Szent János ugyanakkor egy lényeges tanulságra mutat rá a Szent Máté evangéliumához írt homiliáinak előszavában, hogy az apostolok nem könyvtekercsel a kezükben hagyták el Jeruzsálemet, hanem a szívükbe írt evangéliummal. (Vanyó: i. m. 64.) S ez nagyon fontos. Ez a Szentírás olvasásának a lényege, hogy élet legyen a betűkből. Nekünk nem úgy kell ismernünk és idéznünk a Szentírást, mint egyes szektások teszik, akik azzal kérkednek, hogy pontosan, fejezet és vers pontos megjelölésével idéznek az Írásból. A szívünkbe kell belevésni!

Az új élet új erkölcsi elveiről folyt a vita másfél évtizeddel ezelőtt. A párbeszéd egyik záró akkordjaként hangzott el Bor Ambrus nyilatkozata: „A kőtáblák érvényét kétségbevontak azon az alapon, hogy korábban a Bibliából tanultuk. Ideje volna figyelmeztetni: megvannak azok a kőtáblák. Biztosítanunk kell azok tekintélyét" (Élet és irodalom, 1965. november).

Antoniusz, a remeték atyja tanácsolta követőinek: „Bármit teszel is, tanud legyen arra a Szentírás" (Vanyó: i. m. 561). Talán így alakult ki az a szép szokás, hogy a keresztények nemcsak a feszületre tesznek esküt, hanem az evangéliumra is.

A Szentírás igazi értelmezésére és alkalmazására mutatott rá egy kisgyerek:

„Hittanóra volt. Az első padban ülök. A mögöttem ülő lány felelt. Mikor az atya feltette neki a kérdést, nem értette. Egészen jó szándékból hátrafordultam, hogy megismételjem a kérdést. Tényleg meg sem fordult a fejemben, hogy súgjak. És akkor az atya előrefordította a fejemet, hogy ne súgjak. Nagyon rosszul esett, hogy meggyanusított, legszívesebben sírvafakadtam volna. Akkor eszembe jutott: „Nem mondom, hogy hétszer, hanem hetvenszer hétszer..." Tudtam, hogy Jézus mit kíván tőlem. Csendben elkezdtem az atyáért imádkozni. Óra végén pedig odamentem hozzá és beszélgettünk. Mikor elköszöntem, már minden rendben volt." (Új Ember, 1981. november 22/5.)

Ehhez csak annyit tehetünk hozzá: kis Ágoston, köszönjük, hogy leírtad élményedet és megtanítottál minket az evangélium követésére.

„Egy pap, aki az Élet Igéit be szokta vinni a börtönbe, ezt meséli: „Azok, akik élik az Élet Igéit, megváltoztak egymással szemben és velem szemben is. Ezekkel minden hónapban összeülünk beszélgetni. Figyelmesen meghallgatják a magyarázatokat, de egyenlőre csak kevesen mondják el, hogy élik az Élet Igéjét." Az egyik fiatal rab leveléből: „Az Élet Igéi számomra minden hónapban olyan, mint egy napsugár" (Chiara Lubich: Éljük az Igét, 174).

A Szentírás = Krisztus jelenléte,
hordozható hazánk,
életformáló erő,
fénysugár...

Szent Pál kéri: „Imádkozzatok értünk, testvérek, hogy az Úr szava terjedjen és dicsőségre jusson" (2 Tesz 3, 1).

*

1982. május 29-én történelmi képsorokat mutatott az osztrák televízió, s ezek között azt a pillanatot, amikor II. János Pál pápa dr. Runcie anglikán érsekkel bevonult a canterbury-i székesegyházba. Amikor felhangzott a „Minden földek Istent dicsérjétek" zsoltár, a meghatottságtól könny szökött a pápa szemébe. A Miatyánk elimádkozása után dr. Runcie odanyújtotta a pápának csókra a

„Canterbury Evangéliumot", azt az értékes kéziratot, amelyet Nagy Szent Gergely pápa küldött a VI. században Szent Ágostonnak, Canterbury első érsekének (Vö. Magyar Kurir, 1982. jún. 2. — 72. évf. 123. sz.).

E Bibliának az értéke az ősisége, a hagyománya, hogy Nagy Szent Gergely pápa küldte Szent Ágostonnak.

Szülők!

Ajándékoztatok-e már gyermekeiteknek Bibliát? Szent örökségként őrzik-e majd a ti, sokat forgatott Bibliátokat?

Ajándékoztunk-e már a ballagó diáknak Bibliát, hogy legyen kísérője az élet útjain?

A teljes Bibliát 286 nyelvre fordították le (Goethe-t, a híres költőt 35 nyelvre!); az Újszövetséget 1526 nyelvre és nyelvjárásra fordították le!

Magyar Testvérem!

A mi nyelvünkön is olvasható a Biblia.

De,

mit használ, ha szép nyelvünkre is lefordították Isten üzenetét, és Te nem olvasod?

MINDENSZENTEK ÜNNEPE

(november 1.)

OLVASMÁNY (Jel 7, 2—4, 9—14)
Ezután akkora sereget láttam, hogy meg sem lehetett számolni. Ezek a nagy szorongatásból jöttek —

SZENTLECKE (1 Jn 3, 1—3)
Az Isten gyermekeinek hívnak minket, és azok is vagyunk.

EVANGÉLIUM (Mt 5, 1—12a)
A tömeg láttára Jézus fölment a hegyre és leült. Tanítványai köréje gyűltek, ő pedig szólásra nyitotta ajkát. Így tanította őket: „Boldogok a lélekben szegények, mert övék a mennyek országa.
Boldogok, akik szomorúak, mert majd megvigasztalják őket.
Boldogok a szelídek, mert övék lesz a föld.
Boldogok, akik éhezik és szomjazzák az igazságot, mert majd eltelnek vele.
Boldogok az irgalmasok, mert majd nekik is irgalmaznak.
Boldogok a tiszta szívűek, mert meglátják az Istent.
Boldogok a békességben élők, mert Isten fiainak hívják őket.
Boldogok, akik üldözést szenvednek az igazságért, mert övék a mennyek országa.
Boldogok vagytok, ha miattam gyaláznak és üldöznek benneteket és hazudozva minden rosszat rátok fognak.
Örüljetek és ujjongjatok, mert nagy lesz a mennyben a jutalmatok.

Csatlakozzatok a szentekhez

Üzleti ügyben kerestem egy iparost. Míg várakoztam rá, a fiatalok boldogan mutogatták meg Biblia-gyűjteményüket: egy századeleji, díszes Szentírást, a Jugoszláviában megjelent Képes Bibliát,

a legújabb katolikus Bibliát és az 1980-ban megjelent Vizsolyi Bibliát. Látva könyvszeretetüket és érdeklődésüket, a figyelmükbe ajánlottam a magyar katolikus könyvkiadás pár könyvét, a Chesterton-féle Szent Ferenc könyvet, Avilai Szent Teréz könyvét; Szent Margit életrajzát, Kalkuttai Teréz anyát ismertető könyvet, s még felsoroltam néhányat. Az illető fiatalember azt felelte, azok már nem érdekelnek...

Szép a Biblia szeretete, de minket érdekelnek a szentek is, hiszen ők az élő tanuk Krisztus mellett. Ők az élő evangélium. Világító fáklyák az élet sötétségében. Áldozatok az Isten oltárán. Ők a kovász, amelyet az Isten rejtett el az életben, hogy átjárják azt a kort, amelyben élnek (vö. Mt. 13, 33.).

VI. Pál pápa az Evangélii Nuntiandi, 1975-ben megjelent körlevelében írja: „A mai embert inkább érdeklik a tanuk, mint a tanítók, és ha mégis hallgat a tanítókra, azért teszi, mert ők egyben tanuk is". Szent Péter szépen fejezi ki ugyanezt, amikor azt írja, hogy a keresztények tiszta és szép élete „szavak nélkül is megnyeri azokat, akik nem hisznek az igének" (vö. 1 Pt 3, 1) (41. pont).

A szentek élete tükör, amelyben minden embernek meg kell keresnie és találnia önmaga vonásait. Ők az élő lelkiismeret, amikor sok ember lelkiismeretének mécsese kialszik.

Bergsont idézi Belgium volt prímása Suenens: „Isten csak azért teremtette és csak azért forgatja fel a világot, hogy szenteket alkosson". Ez a cselekvése állandó az Egyház történelme során.

Felforgatja Mária életét az angyali üdvözlettel, amikor hirtelen megérti, hogy áldott és választott az asszonyok között.

Húsvét reggelén egy kertész külseje alá rejtőzik, hogy nevén szólítsa Magdalai Máriát.

Felgyújtja tüzével az emmauszi tanítványokat.

Mennykőcsapásként sújt le és elvakítja Sault a damaszkuszi úton.

Szent Ágostonnak odamormolja: „vedd és olvasd", és ezzel véglegessé teszi megtérését.

Megvilágítja az Írás egy versét, mint mikor a napfénytől egyszerre lángolni kezd egy sötét templomi üvegablak, és rákényszeríti Assziszi Ferencet, hogy szó szerint vegye a kijelentést: „*Ha tökéletes akarsz lenni, add el, amid van, az árát oszd szét a szegények között, így kincsed lesz a mennyben*" (Mt 19, 21).

Isten minden kalandregénynél izgalmasabb műveket ír azokkal

az emberéletekkel, akik „játékszerévé válnak", akik készséggel adják át magukat váratlan tetteiknek, élesen figyelnek, hogy meghallják a kegyelem suttogását, a Lélek hívogatásait. (Suenes: Új Pünkösd? 60)

Az Anyaszentegyház nem hiába olvastatja fel a nyolc boldogságról szóló krisztusi tanítást a mai ünnepen. Sokszor mi, emberek követelődzünk, sürgetjük Istentől a boldogságot, hiszen kivétel nélkül minden ember boldog akar lenni. A szent példájával mutat rá az Egyház, hogy lehetünk mi boldogok, de csak akkor, ha Jézus evangéliuma lesz életünk alapja.

Mi arról panaszkodunk, hogy egészen mások lennénk, ha más korban születtük volna. Mások, vallásosak lennénk, ha ráérnénk. Mások lennénk, ha mások lennének a környezetünkben; ha más lenne házastársunk, ha mások lennének gyermekeink, ha mások lennének rokonaink, munkatársaink, szomszédaink...

A Példabeszédek könyvének szavaival mi is azt mondhatjuk: *„Mennyi terv van az embernek szívében! De csak az maradandó, amit az Úr határoz* (Péld 19, 21). A boldogságnak mennyi terve, reménye él az életbe elinduló fiatal házasok lelkében?! Mennyi terv a hivatását, munkáját megkezdő ifjú lelkében?! Mennyi lelkesedés?! A szép és boldog jövő ígérete lebeg felettük. S mindez mivé lesz? Az emberek megtorpannak. Lelkesedésük lelohad, nincs kitartás; s leélik az életüket anélkül hogy megízlelnék a boldogságot. Gyors sikereket várnak. A megpróbáltatásokért már zúgolódnak; az első akadálynál gyengének bizonyulnak.

S még mi kérdezzük Istentől, miért nem vagyunk boldogok.

A szentek iránti tiszteletnek egy gyönyörű példája volt Kurt Herming, egy fiatal egyetemi hallgató, aki 1950-ben, a szentévben Helsinkiből júliusban indult útnak és novemberben érkezett Rómába. A 29 éves Tritz von Gumpenberg báró majdnem vakon, egyedül és gyalog ment München mellől Rómába, majd Padovába, Szent Antal iránti tiszteletből (Luciani: Illusztris barátom, 112).

Az igazi tisztelet a szentek példájának követése!

Az első keresztény évszázadnak egyik megbecsült írása Római Szent Kelemennek az írása volt. Azt írja: „Csatlakozzatok a szentekhez, mert akik hozzájuk kapcsolódnak, szentekké lesznek... Az ártatlan ember mellett ártatlanná leszel, a választott mellett választottá, a ravasz ember mellett ravasszá! Az ártatlanokhoz és az

igazakhoz társuljunk, mert ők az Isten választottjai. Miért van közöttetek irigykedés és harag, megosztottság és szakadás, meg a háborúskodás?! Nemde egy Istenünk van, egy a Krisztusunk, egy a reánk áradó kegyelem Lelke, és egy a mi hivatásunk Krisztusban?" (Vanyó L.: Ókeresztény írók II, Apostoli Atyák, 133).

Állandó összeköttetés az Istennel, Istenre hagyatkozás, ez jellemző a szentekre. S a legkisebb ügyben sem lazítják meg az Istennel való szeretet kötelékét.

Mi hamar semmibe vesszük az Isten szavát, akaratát, parancsait. Semminek tartunk egy-egy káromkodást, egy-egy szentmise mulasztást, egy „kis" haragot, egy kis félrelépést stb. — Az egész villanyhálózathoz, a vezetékekhez és értékes lámpatestekhez és gépeinkhez képest milyen semmiség egy kis apró biztosíték. Ha kiég, sötétben maradtunk, megáll az élet. A szentek a legkisebb bűnt és gyarlóságot sem engedték meg maguknak, hiszen ha a kegyelem apró szála elszakad, sötétség borulhat életünkre. A mi világunknak éppen ez a kis szál-szakadás a baja.

Nem elmenekülnünk kell a világból, hanem megszentelni azt hitünkkel, reményünkkel, szeretetünkkel. Igen nehéz körülmények között dolgozott Párizs külvárosában Madeleine Delbrel, aki 1964. október 13-án halt meg. Halála előtt egy hónappal egyetemistáknak tartott előadást és ebben azt mondta: „Az ateista környezet kiváló alkalom saját megtérésünkre" (Puskely Mária: Akik a jobbik részt választották, 390).

Krisztus sem bűntelen, szent világba jött el, hanem azért, hogy a bűnös világot bűntelenné és szentté tegye, hogy az embereknek *„életük legyen és bőségben legyen"* (Jn 10, 10).

Teréz anyáék kalkuttai házának lépcsőházában, a nagy feszület mellett ez a felírás áll: „Nem az a csoda, hogy mi ezt a munkát végezzük, hanem hogy közben — boldogok vagyunk" (Hajdók János: Kalkuttai Teréz anya, 267.).

Nincsen olyan munka, amelyet ne végezhetnénk Istenért és ne adna boldogságot, csak az égre kell néznünk.

Sirák Fiának könyvében olvashatjuk:

„Vannak bölcs emberek, akik maguknak bölcsek...
Van bölcs, aki népének tanítómestere,
ezek tudásának tartós a gyümölcse.
A bölcset az áldás bőven elárasztja...
Aki a népért bölcs, az bizalmat arat,
és annak a neve örökre fennmarad" (Sir 37, 23—26).

Ezek a szentek, akik a nép tanítómesterei voltak és maradtak példájukkal és közbenjárásukkal.

Az apostolok szóljanak hozzánk:

„Mi, akiket a tanúknak ilyen koszorúja övez, váljunk szabaddá minden tehertől, különösen a bűntől, amely behálóz minket, és fussuk meg kitartással az előttünk levő pályát" (Zsid 12, 1).

*

Áldd meg őket...

(Erdős Renée verse)

Azokat, akik engem bántanak:
Uram, csak áldd meg, áldd meg, áldd meg!

Ők voltak az ostor, mely kergetett;
A hullám, mely Elibéd vetett.

A forgószél, mely elragadott,
Az eső, mely arcomba csapott.

Ők voltak a tükör, melyben magamat láttam,
Magamat miattuk utáltam.

Ők voltak az éj, melyben eltévedtem,
Amikor az utat kerestem.

Rajtuk keresztül, bűneiken által,
Hála, Uram, hogy végre Rád találtam!

S amért ők engem üldözőbe vettek,
Amért ők engem idáig kergettek,

vádat, gyanút ellenem szőttek:
A vakságukért, Uram, áldd meg őket!

*

Az üldözés és az üldözők Istenhez visznek közelebb?
Szentté tesznek a megbántások?

HALOTTAK NAPJA

(november 2.)

OLVASMÁNY (Siral 3, 17—26)
Visszaemlékezem nyomorúságaimra, sok sanyarúságomra.
csupa üröm és keserűség...

SZENTLECKE (Róm 6, 3—8)
Ha Krisztussal meghaltunk, hisszük, hogy vele együtt élünk is.

EVANGÉLIUM (Jn 5, 24—29)
Jézus így tanított a feltámadásról: Bizony, bizony, mondom nektek: Aki hallja szavamat és hisz annak, aki küldött, az örökké él, nem esik ítélet alá, hanem már át is ment a halálból az életre. Bizony, bizony, mondom nektek: Elérkezik az óra, s már itt is van, amikor a halottak meghallják az Isten Fia szavát. S akik meghallják, azok élni fognak. Amint ugyanis az Atyának élete van önmagában, a Fiúnak is megadta, hogy élete legyen önmagában, s hatalmat adott neki, hogy ítéletet tartson, mert hiszen ő az Emberfia. Ne csodálkozzatok rajta! Mert elérkezik az óra, amikor a sírokban mindnyájan meghallják az Isten Fia szavát, és eljönnek. Akik jót tettek, azért, hogy feltámadjanak az életre, akik gonoszat tettek azért, hogy feltámadjanak a kárhozatra.

Nem a halál jön értem, hanem a jó Isten
(Lissieaux-i Szt. Teréz)

Hemingway-nek, a tragikus végű amerikai írónak van egy könyve: „Akiért a harang szól".

Ezekben a napokban megmozdul az emberiség nagy része és a temetőbe igyekszik, azoknak a sírjához, akikért a harang szól; akik közöttünk és velünk éltek, akiket szerettünk és akik szerettek bennünket és egyszer megszólalt értük a harang és elsiratta őket az életből. S esténként ismét megcsendül a harang, hogy imádkoz-

zunk értük. Ha rendkívüli időben kondul meg a harang, megdöbbenve kérdezik az emberek, kiért szól? Kit sirat? Halottak napján ismét értük szól és sírjukhoz hív bennünket.

Az ősz hangulata, a szél sodorta falevelek, a megkopaszodott fák, a dér, a megfagyott virágok látványa segítenek bennünket, hogy ne csak az elmúlásról gondolkodjunk, hanem hitünk fényében gondolkodjunk a halálról és halottainkról. Az elmúlásról szól a 90. zsoltár, de az Istenbe vetett bizalomról is.

„Uram, te voltál menedékünk nemzedékről nemzedékre,...
Isten, te öröktől fogva vagy s örökké!
Te a halandót ismét porrá teszed.
Így szólsz: „Emberek fiai, térjetek oda vissza!"
Mert ezer év teelőtted annyi,
mint a tegnapi nap, amely elmúlt...
Hamar elragadod őket,
olyanok, mint a reggeli álom,
mint a sarjadó fű:
reggel kihajt, kizöldül,
estére lekaszálják, és elszárad.
Valóban semmivé leszünk haragod előtt,
megzavarodunk neheztelésedtől.
A szemed elé állítottad bűneinket,
arcod világosságában látod vétkeinket...
Éveink... gyorsan elszállnak, hamar végük szakad...
Fordulj felénk újra, Uram!
Miért késel oly soká?
Légy irgalmas szolgáidhoz,
üdíts fel minket irgalmaddal...
Az Úr jósága virrasszon fölöttünk..."

Hit nélkül az ember a halálban csak a rombolást, az elmúlást, a megsemmisülést látja. Ha kicsi hite van, csak a számadást, az ítéletet látja. Ha igazi, krisztusi hite van, akkor az örök életet látja.

Jacques Duclos azt írta végrendeletében: „Visszatérek a semmibe..." (Hitélet, 1981 okt. — 8.).

A hivő ember az örök élet vándoraként járja az élet útját. *„Míg e testben vándorként élünk, távol járunk az Úrtól. A hitben élünk,*

a szemlélet még nem osztályrészünk. Ám bizalom tölt el bennünket, így jobban szeretnénk megválni a testtől és hazaérkezni az Úrhoz. Ezért is igyekszünk kedvében járni, akár közel vagyunk hozzá, akár távol járunk tőle. Mindnyájunknak meg kell ugyanis jelennünk Krisztus ítélőszéke előtt, hogy ki-ki megkapja, amit testi életében kiérdemelt, aszerint, hogy jót vagy gonoszat tett-e" (2 Kor 5, 6—10).

Egyházunk külön ítéletnek nevezi, amikor az embernek számot kell adnia életéről, tetteiről, szeretetéről. Az ember kicsiségét messze felülmúlja Isten irgalma!

Ezért mondta Kis Szent Teréz: „Nem a halál jön értem, hanem a jó Isten".

René de Chalon francia nemesnek az volt a kívánsága, hogy síremlékén őt úgy ábrázolják, ahogy majd három évvel a halála után kinéz. Ligier Richter szobrász 1545-ben megvalósította kívánságát. Csontvázat ábrázolt, s a halott mintegy utolsó tudatos tettével kitépi melléből a szívét és magasba emeli kezét és Istennek ajándékozza. (Hitélet, uo. 1.)

Ez a keresztény ember életében a halál. Szívét odaajándékozza Teremtőjének. Szívét, amelyet kétségtelen, hogy sokszor meggyötört az élet, beszennyezett a bűn, a halálban odaajándékozza Annak, aki meghalt értünk és feltámadt s Aki azt tanította: „*Én vagyok a feltámadás és az élet. Aki hisz bennem, még ha meghal is, élni fog. Az, aki úgy él, hogy hisz bennem, nem hal meg örökre*" (Jn 11, 25—26).

S Isten ezért a szívért és ezért az életért újat ad! Nincs más vígasztalás, mint amit a búcsúzó Mester mondott övéinek: „*Ne legyen nyugtalan a szívetek! Higgyetek az Istenben és bennem is higgyetek! Atyám házában sok hely van, ha nem így volna, megmondtam volna nektek. Azért megyek el, hogy helyet készítsek nektek. Ha aztán elmegyek és helyet készítek nektek, újra eljövök, és magammal viszlek benneteket, hogy ti is ott legyetek, ahol én vagyok*" (Jn 14, 1—3).

Kaszap István azt mondta bánkódó szüleinek: Ne sírjatok, mennyei születésnap ez!

Még keveset sejt ebből az író, Rákos Sándor, aki azt írja: „A tökéletes megsemmisülést a hitetlen se tudja elképzelni, bennünk olyan erős a túlélés parancsa" (Forrásvidék c. vers).

Az örök élet a hivő emberben nemcsak valami tudatalatti sejtelem, hanem állandó öröm, hogy „*Krisztus feltámadt a halálból*" és

„*Krisztusban mindenki életre kel*" (1 Kor 15, 20—22). Ez azonban elkötelezettség is. A jó halál feltételezi azt, hogy egy életen át igyekeztünk meghalni a bűnnek. Szent Pál az előbbi gondolataihoz hozzáfűzi: „Mindennap kész vagyok meghalni". S kéri híveit is: „*Ne hagyjátok magatokat félrevezetni! A gonosz beszéd megrontja a jó erkölcsöt. Legyetek józanok, és ne vétkezzetek!*" (1 Kor 15, 33—34).

Krisztus kezét nyújtja felénk, hogy megszenteljük halálunkat és a szentségekben felkészüljünk a vele való találkozásra.

„Istenhez hanyatló árnyék". A 109. zsoltárnak e szép hasonlatát használta fel Ady Endre, s e versében azt írja:

„Megüzeték s nem nyugszom addig,
Mig hitedet meg nem nyerem,
S mert kockán van az életem,
Mint árnyék, mikor elhanyatlik.

S hányattatom, miként a sáska,
Mert csak Tenéked van erőd
Mert nem láttam régen előbb:
Nem szabad hinni senki másba".

Boldog az az ember, aki Istenhez hanyatló árnyék, de úgy hal meg, hogy az örök fények gyúlnak ki előtte.

Valószínű, hogy nemcsak a szegénységre és a nyomorra gondolt az a haldokló asszony, akit Teréz anya Kalkutta utcáján szedett föl; valószínű, hogy a lélek nyomorára is célzott, amikor egy újságírónak azt mondta: „Egész életemben úgy éltem, mint egy állat, s úgy halok meg, mint egy angyal" (Hajdók J.: Kalkuttai Teréz anya, 243).

A magyar néprajz hitvalló gyűjtője, Bálint Sándor jegyezte le, hogy a régi Szegeden a koporsóban fekvő halott feje alá olyan virágot, füvet, falevelet tettek, amelyre az úrnapi sátorban a pap az Oltáriszentséget helyezte. (Bálint Sándor: A hagyomány szolgálatában, 86)

Mi imádságainkat, szentmiséink értékét tesszük szeretteink sírjára.

Tudjuk-e, hogy a gyertyaégetés egyrészt az örök világosságot jelképezi? S tudjuk-e, hogy több helyen még él az a szokás, hogy

addig imádkoznak, amíg a gyertyák el nem égnek? — Mintha manapság versenyeznének az emberek, hogy mennyi gyertya ég egy-egy síron. Ez csak pénz dolga. Imádkozunk-e értük egy gyertya „életén" át? Amíg az ki nem alszik?

Krisztusnak a kereszten kitárt karja ölel át bennünket, élőket és szeretteinket, akik előre mentek.

Az őskeresztényeknek szép fohászuk volt: „*Jöjj el, Uram, Jézus!*" (Jel 22, 20).

Jöjj el, Uram, Jézus, szeretteinkhez, irgalmazz nekik, üdvözítsd őket!

Jöjj el, Uram, Jézus, Te légy nagy jutalmuk! Az életben nem találták meg, nem találhatták meg a teljes boldogságot, nem kapták meg mindig igazukat; nem kapták meg fáradalmaik elismerését. Te légy az örök jutalom!

Jöjj el, Uram, Jézus, hozzánk is, hogy megharcoljuk az élet harcát!

Jöjj el, Uram Jézus, hogy megharcoljuk a halál harcát és mindannyian dicsőségre támadjunk fel!

*

Imádság a Szűzanya segítségéért halálunk órája

Halálom óráján légy az ágyam mellett, ó, Szűzanya, akit
annyi hittel hívok.
Légy ott úgy, mint ahogy édesanyám ott állna mellettem,
ha élne még akkor.
Lehet, hogy a nyelvem bénult lesz akkor.
Lehet, hogy nem tudja többet kiejteni a Te nevedet.
A szívem azonban mindig ismételni fogja nevedet, Mária.
Ezért hívlak most, hogy azokban a percekben mellettem állj.
Talán egyedül leszek; talán távol minden segítségtől,
teljesen egyedül, egyetlen segítő kéz nélkül.
Nem lesz, talán, aki lezárja szememet.
Mégis mosolyogva akarok meghalni, mert Te mellettem leszel.
Ezt remélem, ezt hiszem és ebben biztos vagyok.

(Új Ember, 1959. nov. 22)

KÖNYVÜNKBEN A KÖVETKEZŐ KATEKIZMUSI KÉRDÉSEKRE TALÁLUNK UTALÁST:

1. Gazdag hivatásunk és feladatunk a világban A/Ádv 1; A/Vízker
2. Az Egyház hitünk őrzője és tanítója A/Húsv 5
3. Isten országának örömhíre A/Húsv 3
4. Isten szól hozzánk B/Ádv 1; C/Évk 5
5. Isten igaz és hűséges, örök és változatlan A/Szilv; C/Évk 5; C/Nb 5
6. Isten megismerhető a teremtett világból is A/Nb 2; B/Évk 30
7. Isten gondoskodik rólunk A/Évk 8; B/Ádv 2; B/Évk 17; C/Szilv
8. Isten mindenütt jelen van és mindent tud C/Évk 2
9. Isten szent és igazságos és végtelenül jó C/Újév; C/Virágv; C/Évk. 10
10. Isten a rosszat jóra fordítja A/Évk 6; C/Évk 10
11. Isten a szenvedés által vezet minket az üdvösségre B/Évk 6; B/Évk 23; B/Évk 29; C/Évk 5, 12, 21
12. Isten végtelenül bölcs és mindenható A/Évk 9 vas.
13. Isten irgalmaz a bűnösnek C/Ádv 4; C/Évk 7
14. Isten a szeretet C/Évk 4; C/Jézus Szíve
15. Isten végtelenül tökéletes A/Évk. 8
16. Isten teremtette a világot A/Évk 29
17. Isten teremtette az angyalokat A/A Szentcsalád
18. Isten teremtette az embert és az asszonyt C/Szeplőtelen Fogantatás
19. Az első emberek bűnbe estek A/Szepl. Fog
20. Az áteredő bűn következményei az emberiségre A/Ádv 2; C/Nb 3
21. Isten megígérte a megváltást A/Ádv 3
22. Jézus Krisztus meghirdette az Isten országát A/Évk 3, 17
23. Jézus Krisztus tanította az embereket A/Évk 23; B/Évk 14; C/Húsv II.
24. Jézus Krisztus egészen Atyjának élt A/Nb 1; B/Évk 9
25. Jézus Krisztus megkönyörült az embereken A/Évk 2

26. Jézus Krisztus Isten Fia és igaz Isten B/Évk 21
27. Az Isten Fia emberré lett A/Kar; C/Kar
28. A Megváltó Anyja a Boldogságos Szűz Mária A/Ádv 4; C/Nagy, Kis B. A.
29. Isten Fiát a választott nép vezetői nem fogadták el A/Nab 4; A/Kar II; B/Évk 24
30. Jézus Krisztus magára vállalta a kereszthalált A/Nagypé; A/Évk 14; C/Nagypé
31. Jézus Krisztus halála által megváltott minket A/Virágv
32. Jézus a kereszten végtelen értékű áldozatot hozott A/Húsv
33. Jézus Krisztus leszállott a halottak közé A/Húsvét
34. Jézus Krisztus feltámadt a halálból A/Húsv; C/Nagyszo
35. Jézus feltámadása kétségtelenül bizonyítva van C/Húsv
36. Jézus Krisztus a mi Urunk A/Évk 12; B/Évk 34; C/Évk 20
37. Jézus Krisztus felment a mennybe A B C/Mennybemen
38. Jézus Krisztus ismét el fog jönni A/Húsv 2; B/Évk 33
39. A Szentlélek leszállott az apostolokra A B C/Pünk
40. Isten a Szentlélek, mint az Atya és Fiú A B C/Pünk
41. A Szentlélek sokféle módon működik az Egyházban C/Húsv 5
42. A Szentlélek megvilágosít és megerősít minket C/Húsv 6
43. A Szentlélek megszentel minket A/Pünk; A/Évk 28
44. A Szentháromság (A B C) Szenthár; C/Évk 4
45. Jézus Krisztus Egyházat alapított B/Évk 11
46. Jézus Krisztus halálával adott életet Egyházának A/Húsv 3 C/Húsv 2
47. Jézus Krisztus a feltámadásakor gondoskodott Egyházáról C/Húsv 3
48. Az Egyház Krisztus titokzatos teste A/Húsv 5; A/Évk 21 A/Évk/8.
49. Az Egyház szervezete A/Húsv 5; B C/Péter-Pál
50. Az Egyház tanít A/Évk 15; B/Húsv 4
51. A Szentírás és a Hagyomány a tanítás alapja A/Húsv 6; B/Szentírás v; C/Évk 26
52. A világ térítése A/Évk 3. 15; B/Évk 5; C/kar II.
53. Az Egyház liturgiája A/Nb 3; B/Ádv 3
54. Az Egyház Krisztus szentségeit osztja B/Sztcsalád
55. Az Egyház áld és megszentel A/Évk 11
56. Az Egyház kormányzó feladata A/Húsv 6

57. A szórványban élő katolikusok gondozása
58. Az egy igaz Egyház B/Évk 2
59. A szentek egyessége B/Évk 10
60. Mária a mi anyánk és királynőnk A/Ádv 4; A/Gyümölcso. C/Magy Nagy
61. A megtérés A/Évk 10; C/Évk 24
62. A keresztség kiszolgáltatása A/Évk 1; B/Évk 1
63. A Keresztség az új élet forrása A/Évk 1; A/Nb 3; B/Húsv; C/Évk 1
64. A hit A/Újév; A/Évk 19; B/Évk 19; C/Évk 9.
65. Életünk a hitben A/Évk 32; C/Ádv 1
66. A remény A/Évk 8; A/Húsv 3; B/Évk 12; C/Ádv 1; C/Évk 6 A/Húsv. 5 v)
67. Az Istenszeretet A/Évk 8; A/Évk 13, C/Ádv 1
68. A felebaráti szeretet A/Évk 7; A/Kar II, A/Évk 30; C/Évk 7
69. Krisztus követése A/Évk 18; C/Nagypé; C/Évk 27
70. Jézus imádkozni tanít C/Nagycsüt; C/Évk 17
71. Hogyan kell imádkoznunk? A/Évk 29
72. Az imádság rendje A/Szentcsalád
73. A bérmálás kiszolgáltatása B/Húsv 2
74. A bérmálás kegyelme B/Húsv 3
75. Az Oltáriszentséget Jézus Krisztus rendelte B/Nagycsüt; B/Évk 18
76. Az Egyház ünnepli az Eukarisztiát B/Évk 3. 20
77. A szentmisében megújul a keresztáldozat A/Húsv 2; B/Nb 2; C/Urn
78. A szentmisén az örök élet kenyerét vesszük B/Nb 4; B C/Urn
79. Az Oltáriszentség őrzése és imádása B/Ádv 4
80. A kísértés A/Nb 1; B/Évk 26; C/Nb 1.
81. A halálos bűn A/Évk 10. B/Nb 4
82. A bocsánatos bűn
83. A bűnbánat A/Nb 4; C/Ádv 2; C/Szepl Fog; C/Évk 11
84. A bűnbánat szentsége C/Nb 4; C/Évk 31
85. A gyónás módja B/Nb 3
87. A betegek kenete B/Nb 5; B/Évk 15
88. Az egyházi rend B/Évk 4; C/Húsv 4
89. A házasság szentsége A/Évk 6; B/Évk 27
90. A szerzetesi állapot A/Szentcsal

91. A teremtés isteni rendje A/Évk 9; C/Évk 23
92. Isten parancsai C/Évk 3
93. A lelkiismeret A/Évk 34; C/Szent István kir
94. Isten imádása A/Vízker
95. Isten akaratának teljesítése A/Újév; A/Évk 31. 33
96. A jó szándék C/Évk 14
97. A szentek tisztelete A/Évk 5; A B C/Mindensz
98. Mária tisztelete A/Évk 22; A/Szepl. Fog; B/Nagy-, Kis B. A.
99. Isten nevének tisztelet A/Évk 29
100. Az Istennek szentelt személyek és dolgok A/Évk 5
101. Az eskü A/Évk
102. A fogadalom A/Évk 5
103. Vasárnapi és ünnepi szentmise B/Vízker
104. A vasárnapi munkaszünet B/Nb 1; B/Évk 16; C/Évk 16
105. Szent napok és szent idők B/Kar
106. Az egyházi böjt B/Évk 8
107. Az ember társas élete A/Évk 24; B/Évk 25
108. Szüleink A/Anyák napja
109. Testvérek, rokonok és barátok A/Évk 25
110. Tisztelet az elöljárók és öregek iránt A/Gyertyaszent
111. A szülők és elöljárók kötelességei B/Évk 13; C/Szentcsal
112. Az állam és a népek közössége A/Húsv 4; B/Szt. István kir
113. Az egyházi elöljárók A/Évk /Húsv 6/
114. Testünk C/Évk 13
115. Szellemi értékeink és képességeink A/Virágv
116. Munka és hivatás B/Évk 32; C/Évk 25
117. Gondoskodás örök üdvösségünkről A/Évk 23; B/Évk 28; C/Ádv 1; C/Nb 2
118. Felebarátunk teste és élete C/Évk 15
119. Gondoskodás embertársaink üdvösségéről A/Évk 20; C/Ádv 3-Vízk
120. A férfi és a nő C/Szepl. Fog.
121. Tisztaság, szemérmesség A/Évk 4
122. A magántulajdon A/Évk 27; C/Évk 18
123. Mások tulajdona A/Évk 27; C/Évk 18
124. Az igazmondás C/Évk 8
125. Mások becsülete C/Évk 8
126. A halál és külön ítélet A B C/Halottak n

127. A mennyország C/Évk 19
128. A pokol A/Húsv
129. A keresztény temetés A/Nb 5
130. A világ vége és a halottak feltámadása C/Évk 32.
131. Az utolsó ítélet B/Évk 33; C/Évk 33
132. Néhány szabály a keresztény életre A/Évk 4
133. Szeretet — hála B/Évk 31

ISBN 963 360 312 9 sorozat
963 360 328 5 2. kötet

A KIADÁSÉRT FELEL: DR. ÁKOS GÉZA IGAZGATÓ
SZENT ISTVÁN TÁRSULAT
1053 BUDAPEST, KOSSUTH L. U. 1.

85/2077 FRANKLIN NYOMDA, BUDAPEST
FELELŐS VEZETŐ: MÁTYÁS MIKLÓS IGAZGATÓ